

L. F. GEERLING

de Nederlandsche Briefsteller

INHOUDENDE

Brieven en andere Opstellen over de meeste Onderwerpen die in het maatschappelijk leven gemeenlijk voorkomen, met vooropgaande Bepalingen over de geschiktste wijze van Samenstelling en Inrichting der Brieven; Betitelingen en Opschriften, benevens allerlei Koopmansbrieven

ALSMEDE

Voorschriften bij Geboorte, Huwelijk en Overlijden;
Iets over Testamenten, Contracten van onderscheiden aard;
Minderjarigheid en Voogdij;
Borgtocht, Volmachten, Geldleeningen, Hypotheken, Wissels en Quitantiën; Iets betrekkelijk de Nationale Militie;
Formulieren tot het inrichten van Schrijfboeken en Rekeningen;
Het Voornaamste uit de Postwet;
Eene Handleiding ten gebruike bij de Wet op het Recht van Zegel;
Modellen van Telegrammen, Advertentiën, Aanplak- en Strooibiljetten

BENEVENS

eene Lijst der meest voorkomende Verkortingen. Namen der Maten en Gewichten met Verkorte Schrijfwijze en eene Tabellarische Herleiding van de Nederlandsche Munt in onderscheidene Vreemde Munten, en Inlichtingen bij Opleiding van Jongelieden voor eenige Rijks- (Militaire en Burger-) Betrekkingen

ELFDE veel vermeerderde druk, herzien door

SERVAAS DE BRUIN

GOUDA — G. B. VAN GOOR ZONEN

De Uitgevers debiteeren met succès:

J. PREVOSTINI, Vademecum voor den Handelaar, bevat-
tende: DE KOOPHANDEL, met Modellen van Handelsbrieven
en alle gebruikelijke handelsdocumenten, HET BOEKHOUDEN,
zoo wel het Enkel als het Dubbel, voor een ieder duidelijk gemaakt,
EENE BEKNOPTTE RECHTSLEER IN KOOPHANDEL bevat-
tende het Wisselrecht en de voornaamste Artikelen uit de Neder-
landsche Wetboeken over daden van Koophandel, Vennootschap-
pen, Faillieten, enz., benevens EENE TAFEL VAN INTEREST-
EN DISCONTO-BEREKENING (tegen 16 verschillende rentevoe-
ten), eene alphabetische woordenlijst van in den handel voorkomende
vreemde termen, verkortingen, enz. en de Maten en Gewichten
volgens het Metrieke Stelsel. *Derde vermeerderde druk.* f 0,90

J. F. FLEISCHAUER'S Verzameling van Koopmans-Brieven
in de Nederlandsche, Fransche, Hoogduitsche en Engelsche Ta-
len, met derzelve nieuwe spelling, benevens een Aanhangsel van
Wisselbrieven, Rekeningen, Cognossementen, Prijscouranten, enz.
Derde druk, opnieuw herzien, aanzienlijk vermeerderd en ver-
beterd door SERVAAS DE BRUIN f 1,50

Dr. RUPPRICHT, Als Geneesheer en Huisvriend. Een zoo
trouwe als veilige Raadsman en Gids voor allen wien hunne ge-
zondheid lief en dierbaar is, inzonderheid voor Vaders en Moe-
ders van huisgezinnen. *Derde druk. Volksuitgaaf.* Postf. ruim
500 pag. f 1,25

KRAMERS Woordentolk Verkort, bevattende de Vertaling en
Verklaring van de meest gebruikelijke vreemde woorden en uit-
drukkingen, waarvan de kennis voor den Ambtenaar, Koopman,
Fabrikant, Kunstenaar, Dagbladlezers enz., eene dagelijksche be-
hoefte is. *Elfde druk, geheel herzien en aanzienlijk vermeerderd
en verbeterd.* Gebonden in linnen band, met vergulden rug-
stempel. f 1,25

De Nederlandsche Briefsteller.

L. F. GEERLING
DE NEDERLANDSCHE BRIEFSTELLER

INHOUDENDE :

Brieven en andere Opstellen over de meeste Onderwerpen, die in het maatschappelijk leven gemeenlijk voorkomen, met vooropgaande Bepalingen over de geschikteste wijze van Samenstelling en Inrichting der Brieven; Betitelingen en Opschriften, benevens allerlei Koopmansbrieven.

ALSMEDE :

VOORSCHRIFTEN BIJ GEROORTEN, HUWELIJK EN OVERLIJDEN;
IETS OVER TESTAMENTEN, CONTRACTEN VAN ONDERSCHIEDEN AARD;
MINDERJARIGHEID EN VOOGDIJ;
BORGTOCHT, VOLMACHTEN, GELDLEENINGEN EN HYPOTHEKEN, WISSELS, QUITANTIËN;
IETS BETREKKELIJK DE NATIONALE MILITIE,
FORMULIEREN TOT HET INRICHTEN VAN SCHRIFBOEKEN EN REKENINGEN.
't VOORNAAMSTE UIT DE POSTWET;
EENE HANDLEIDING TEN GEBRUIKE BIJ DE WET OP HET RECHT VAN ZEGEL;
MODELLEN VOOR TELEGRAMMEN, ADVERTENTIËN, AANPLAK- EN STROOIBILJETTEN.

BENEVENS :

Eene Lijst der meest voorkomende verkortingen, Namen der Maten en Gewichten met verkorte Schrijfwijze en eene tabellarische Herleiding van de Nederlandsche munt in onderscheidene vreemde munten en Inlichtingen bij opleiding van jongelieden voor eenige Rijks- (Militaire en Burger-) betrekkingen.

ELFDE veel vermeerderde druk, herzien door

SERVAAS DE BRUIN

GOUDA
G. B. VAN GOOR ZONEN

Voorrede voor den Eersten druk.

(MET EENIGE BEKORTING.)

Er is in ons land behoefte aan eenen Briefsteller, of althans aan eene bekwame handleiding, die in alle opzichten de gaping aanvult, welke lang genoeg is gevoeld, zoo bij het openbaar onderwijs in de scholen, waarvan de briefstijl een deel uitmaakt, als in de huisgezinnen, waar men elkander steeds afvraagt: hoe schrijft men aan dezen? hoe aan genen? zonder ooit een voldoende antwoord te kunnen bekomen, zoodat men in het onzekere blijft rondtasten, niet wetende of men, hetzij in vorm en stijl, hetzij in betiteling, eene onbeleeftheid of eene zothed begaat.

Niet, dat het in onze uitmuntende scholen aan bekwame onderwijzers ontbreekt, wier eigen vernuft, kennis en goede smaak niet toereikend zouden wezen om hunne leerlingen ook in dit voor de maatschappij zoo noodzakelijke onderwerp eene voldoende leiding te geven. Maar behalve dat zulks van geene algemeene toepassing kan zijn, mag men zich evenmin op eenvoudigheid, regelmatigheid en eenen vasten, algemeen geldenden trant, en nog veel minder op echt Nederlandschen smaak, zuivere gedachten, taal en stijl beroemen.

Bewijzen hiervoor aan te voeren zou overtollig wezen. Wie eenige kennis en ondervinding heeft, zal gereedelijk hierin toestemmen, en de meeste onderwijzers, zoo in de steden als op het platteland, erkennen, dat dit hoogst noodzakelijke onderwerp bijna algemeen veronachtzaamd wordt. — Wilt gij, Ouders of Voogden, overtuiging? — Onderzoekt het bij uwe kinderen en pupillen, of zij, bij al de gronden van taal- en rekenkunde, waarop zij tot op hun zestiende jaar hebben geblokt, en bij al die fraaie theorieën van den tegenwoordigen tijd, eenen draaglijken brief kunnen schrijven. Bij de middelbare klasse is dit althans zelden, bij de lagere, zoowel in de steden als op het land, indien anderszins het kind geen eigen aanleg heeft, bijkans nooit het geval.

Dit boek is derhalve bestemd, — om eene aanleiding tot brieven schrijven in vorm en stijl te geven.

De eigenlijke briefstijl kan, naar ons oordeel, aan geene vaste, algemeene noch bijzondere regels, dan alleen voor zoo

ver het uitwendige betreft, onderworpen worden. De briefstijl hangt af van den smaak, van de mode, evenals zoo vele andere zaken. Hij kenschetst onze gedachten en ons hart. Iemand die geregeld denkt, zal ook zijne gedachten zoodanig op het papier kunnen brengen. Nochtans is eene al te zorgvuldige orde in het briefschrijven niet altoos het bevalligste. Naïviteit, geene slaafsche verknochtheid in de opvolging der zaken, die men behandelt, maar ongedwongen ternederstelling van onze invallen, zijn het, die de fraaiste brieven voortbrengen. De vrouwen schrijven over het algemeen de aangenaamste brieven, omdat zij meestal hare invallen natuurlijk, ongekunsteld, zonder overdachte regels ter neder stellen. Bij geleerde lieden treft men meer eenen stroeven stijl aan, omdat zij met schroomvalligheid aan eene geregelde opvolging van de onderwerpen en den tijd hangen. In beroepszaken moet men, dit spreekt vanzelf, de aangenaamheid des stijls aan de kortste duidelijkheid des onderwerps ten offer brengen. Kortheid moet geene onverstaanbaarheid veroorzaken, of onzen brief een raadsel doen worden, evenmin als eene al te uitgebreide omschrijving en rekking van den stijl ons moet doen zoeken of raden naar de eigenlijke meening van den afzender.

Doch wij behoeven ons bij dit voorbericht niet onledig te houden met al de vereischten van een goeden gekuischten briefstijl te schetsen. De lezer zal, zoo wij vertrouwen, genoegzame voldoening vinden bij de inleiding en de daarop volgende afdeelingen.

Wat de inleiding betreft, zij behelst eene korte verhandeling over den briefstijl in het algemeen; zij loopt over de volgende onderwerpen: de behoorlijke samenstelling (redactie) en inrichting, waarbij hoofdzakelijk in aanmerking komt: de aanspraak of betiteling, de voordracht, het slot en de uitwendige vorm der brieven afzonderlijk.

Aan het hoofd van ieder bijzonder onderwerp staat, tot gemak bij het opzoeken, de korte inhoud.

Hoezeer de regels voor iedere soort van brieven, als eene meer klassieke verhandeling, op de inleiding hadden kunnen volgen, zoo is het ons, voor een meer algemeen gemakkelijk gebruik, doelmatiger voorgekomen, die bij ieder van deze te laten voorafgaan.

Mocht dit werk de goedkeuring van onze landgenooten wegdragen en nut stichten, dan vinden wij daarin de belooning van onzen arbeid; terwijl bescheidene kritiek onzen lust, om daarmede winst te doen, zal aanwakkeren.

DE SCHRIJVER.

Bericht voor den Zesden druk.

Sedert lang met de bijzondere verdiensten van dezen Nederlandschen Briefsteller bekend, was ik nauwelijks door aankoop eigenaar van het Kopierecht geworden, of ik droeg de herziening ervan op aan een voor zoodanige taak berekend persoon, ten einde den vijfden druk door een zesden te kunnen doen volgen. Die zesde druk ziet dan nu het licht, en wordt met eenig vertrouwen het Publiek aangeboden. Het zal toch iedereen, bij eene vergelijking van deze uitgave met de vorige, op het overtuigendst blijken, dat elke der menigvuldige rubrieken, daarin vervat, meer of min belangrijke verandering, wijziging, verbetering en uitbreiding heeft ondergaan; menige brief, die minder gepast scheen, werd uitgeworpen en door andere, betere vervangen; verschillende vroeger over 't hoofd geziene en toch niet zelden voorkomende onderwerpen voor den briefschrijver werden thans behandeld en opgenomen. Het Aanhangsel inzonderheid, dat onder dien nederigen titel zooveel bruikbaar en onontbeerlijks voor het bedrijvige leven bevat, kreeg rijkelijk zijn deel aan de bovengemelde aanwinsten. Hetzelfde is 't geval met de Inleiding. Nog meenden wij de Gebruikers van dezen Briefsteller te gerieven door hem te besluiten met eene Lijst der meest voorkomende Verkortingen, zoo in onze als in andere talen, en eene tabellarische Herleiding der Nederlandsche munt in onderscheidene vreemde munten — om kort te gaan: men mag zich verzekerd houden, dat deze mijne uitgave in doelmatigheid, in volledigheid, in practische bruikbaarheid, zijne voorgangers verre achter zich laat, en dat niemand zich zijne nadere kennismaking met dezen Briefsteller zal beklagen.

Hij trekke dan ter vervulling van zijne bestemming opnieuw het land door, en vinde allerwegen een minzaam onthaal!

Gouda, 1866.

DE UITGEVER.

G. B. VAN GOOR.

Voorrede voor den Elfden druk.

Wanneer van een boek een herdruk noodig wordt, beschouwt men dat in ieder land, waar het gebeurt, als een bewijs, dat het boek aan zijne bestemming beantwoordt. Bij werken van smaak kan nieuwsgierigheid van het publiek eene rol daarin spelen, maar bij boeken, die uitsluitend een practisch nut zeggen te hebben, is iedere herdruk een bewijs dat het groote publiek werkelijk het practische nut van dat boek erkent . . . en waardeert!

Is de bovenstaande redeneering waar, dan zal iedereen begrijpen met welk eene zelfvoldoening wij hier van GEERLING'S BRIEFSTELLER den ELFDEN DRUK in de voortdurende waardering van het publiek aanbevelen.

Zoodra wij bespeurden dat de tiende druk zijn einde begon te naderen en de elfde druk noodig zou worden, hebben wij getracht voor de bewerking daarvan iemand te vinden, ruimschoots toegerust met de noodige bekwaamheden om te mogen verwachten dat de herziening zoodanig zoude plaats hebben, als noodig was om dit zoozeer gewaardeerde boek geheel op de hoogte te brengen van den tijd waarop deze elfde druk het licht ziet.

Een ieder die den heer SERVAAS DE BRUIN kent (en dit zijn er velen) zal moeten getuigen, dat deze taak moeilijk aan betere handen zou zijn toevertrouwd.

Met de meeste zorg, vooral ook wat de correctie van de drukproeven betreft, heeft hij zich van die taak gekweten, zoodat wij het publiek met het volste vertrouwen dezen ELFDEN DRUK kunnen aanbieden.

Gouda, Augustus 1889.

DE UITGEVERS
G. B. VAN GOOR ZONEN.

I N H O U D.

I N L E I D I N G.

	<i>Blz.</i>
Over de behoorlijke samenstelling (redactie) en inrichting van brieven in het algemeen	1
Over de inrichting der brieven	4
Titulatuur	5
Over den uitwendigen vorm der brieven	10

I.

Brieven ter Inwinning van Informatiën of Inlichtingen.

N.		
	Algemeene voorschriften	17
1.	Verzoek om naricht wegens een persoon, die in langen tijd niets van zich liet hooren	17
2.	Om bericht in te winnen omtrent eenen schuldenaar	18
3.	Antwoord	18
4.	Verzoek om naricht en raad wegens eene plaats als klerk	19
5.	Verzoek om naricht wegens eene dienstmaagd	20
6.	Een ander verzoek om naricht aangaande eene dienstmeid	20
7.	Antwoord	21
8.	Antwoord	21
9.	Vraag aan een muzikmeester, of hij tijd en lust heeft om les te geven.	22
10.	Antwoord	22
11.	Om te vernemen naar de kosten van het onderricht	22
12.	Verzoek om naricht wegens eene afgezondene doos	23
13.	Verzoek om naricht bij een vriend, aan wien de invordering van eene som gelds is opgedragen	23
14.	Verzoek om naricht wegens den staat van een rechtsgeding	24
15.	Men verzoekt onderricht te worden waar men de brieven moet adresseeren	24
16.	Antwoord	25
17.	Men verzoekt inlichting en raad ten aanzien van een tuin	25
18.	Antwoord	26
19.	Verzoek aan een vriend om ingelicht te worden wegens zijn lang stilzwijgen	27
20.	Een vader wenscht onderricht te worden aangaande eene goede school voor zijnen zoon	27
21.	Antwoord	28
22.	Verzoek om naricht te ontvangen over iemand, die zich als bediende in een hôtél heeft aangeboden	29
23.	Antwoord	30

*

N ^o .		Blz.
24.	Verzoek aan eenen vriend om naricht wegens den persoon, die aanzoek tot verkeering met een meisje gedaan heeft	30
25.	Antwoord	31
26.	Verzoek om naricht te ontvangen over den toestand van een geliefden vriend in de laatste oogenblikken van zijn leven	32

II.

Brieven van Raadpleging, Raadgeving en Waarschuwing.

	Algemeene Voorschriften.	33
27.	Een werkman, wien een kapitaaltje ten deel is gevallen, vraagt zijnen voormaligen heer om raad, wat daarmede aan te vangen	34
28.	Antwoord	35
29.	Een braaf man wordt door zijn petekind, dat een anderen stand wil kiezen, om raad en ondersteuning gevraagd	36
30.	Antwoord	37
31.	Raad aan een pas-verloofde en wensch van een vaderlijken vriend	38
32.	Raad aan eenen vriend, om van een post, dien hij begeerd had, af te zien.	39
33.	Raad aan een meisje om af te zien van eene verbintenis tegen haren zin	40
34.	Eene moeder geeft raad aan haren zoon, hoe hij zich in het huis van zijne weldoeners moet gedragen	41
35.	Raad van eene moeder aan hare dienstbare dochter.	41
36.	Waarschuwing aan een jongen vriend wegens onvoorzichtige taal	43
37.	Waarschuwing aan eene vriendin voor eenen verleider	43

III.

Commissiën of Odrachten en Bestellingen.

	Algemeene Voorschriften.	45
38.	Odracht aan een ouden vriend, om voor eene aanzienlijke familie eene gouvernante bij de kinderen te bezorgen	45
39.	Bestelling bij eenen schrijnwerker.	47
40.	Antwoord	48
41.	Odracht aan eenen vriend, die op reis gaat	48
42.	Antwoord	48
43.	Odracht voor het huren van eene woning	49
44.	Odracht om eene pianino te koopen	49
45.	Odracht aan een postkantoor om de inkomende brieven te willen nazenden	50
46.	Een kruidenier bestelt koffie.	50
47.	Een schoenmaker bestelt leder bij een looier	51
48.	Odracht om vracht te nemen in een schip	51
49.	Katoenbestelling	52
50.	Aanvraag om laken uit een lakenwinkel	52
51.	Bestelling van blik	52
52.	Een zeepzieder bestelt talk	53
53.	Bestelling van aardappelen bij een bouwman	53
54.	Verzoek aan een handelsvriend om eene schuld in te vorderen	54

IV.

Berichtsbrieven.

N ^o .	Blz.
Algemeene voorschriften	55
53. Eene gehuwde dochter bericht aan hare moeder, na een bezoek in 't ouderlijke huis te hebben afgelegd, hare gelukkige tehuiskomst, enz.	56
56. Eene bruid geeft aan hare tante bericht van hare verloving	57
57. Antwoord	58
58. Bericht van de benoeming van een jongen candidaat tot het ontvangers- ambt, en van zijne aanstaande huwelijksverbintenis	59
59. Antwoord	60
60. Bericht aan eenen vriend van de verloving eener dochter	61
61. Antwoord	62
62. Een schoonzoon bericht aan de ouders van zijne echtgenoot hare ge- lukkige bevalling	62
63. Antwoord	64
64. Iemand bericht de bevalling zijner echtgenoot aan haren afwezigen broeder	64
65. Antwoord	65
66. Van den broeder aan de kraamvrouw	66
67. Van de kraamvrouw aan haren broeder	67
68. Bericht van eene bevalling aan eene dame van adel	68
69. Brief van denzelfden inhoud aan eene vriendin	68
70. Bericht van eene aanstelling	69
71. Bericht van eene bevordering	69
72. Bericht van de bevordering eens zoons.	70
73. Bericht van een diefstal aan den commissaris van politie	71
74. Bericht omtrent de oprichting van een winkel	71
75. Antwoord	72
76. Bericht aan eenen broeder wegens de afzending van zijne kleederen .	72
77. Bericht van de niet-ontvangst van eene som gelds	73
78. Een schrijnwerker geeft bericht, dat het bestelde gereed is	73
79. Bericht wegens het bezorgen van eene commissie	74
80. Bericht van eene ontvangene aanwijzing	75
81. Antwoord	75
82. Bericht wegens de ontvangst van een gedeelte eener vordering . . .	75
83. Bericht van eenen tuinman aan zijnen heer over de door een onweder met zwaren hagel aangerichte verwoesting	76
84. Iemand meldt eenen vriend zijn vertrek naar Amerika	77
85. Bericht van een logementhouder aan de familie van iemand, die in zijn huis ziek is geworden	79
86. Bericht van eene vrouw aan een geneesheer omtrent de ziekte van haren man	80
87. Bericht van de redding eens broeders, die in gevaar was te verdrinken	81
88. Antwoord	82
89. Bericht aan eenen broeder wegens de ziekte en het herstel van diens zoon.	83
90. Bericht van het volkomen herstel	84
91. Bericht van den dood eener vriendin	85
92. Bericht van den dood eener bloedverwant	86
93. Een zoon bericht den dood zijns vaders aan een van de vrienden des overledenen	87

N ^o	Blz.
94. Bericht van den dood eener zuster aan een vriend	88
95. Bericht van den dood eener echtgenoot	88
96. Hetzelfde onderwerp	89
97. Bericht van den dood eens vriends	89
98. Bericht van het overlijden eens vaders aan zijnen handelsvriend	90
99. Bericht van den dood eens broeders op het slagveld	90

V.

Brieven van Gelukwensching.

Algemeene Voorschriften	92
100. Nieuwejaarswensch van een zoon aan zijne ouders	93
101. Antwoord.	94
102. Zelfde onderwerp	95
103. Nieuwejaarswensch aan ouders, die in het afgelopen jaar een zoon hebben verloren	95
104. Nieuwejaarswensch van eene gehuwde dochter aan haren vader	96
105. Nieuwejaarswensch van een broeder aan eene zuster	97
106. Antwoord.	97
107. Nog een nieuwejaarswensch aan eene zuster	98
108. Op den verjaardag van eene gehuwde zuster, met bijvoeging van een klein geschenk	99
109. Op den verjaardag van eenen Vader	100
110. Verjaarbrieff van een volwassen zoon aan zijne moeder	101
111. Antwoord.	102
112. Eene moeder aan hare dochter op haren verjaardag, met een geschenk.	103
113. Aan eene beminde op haren verjaardag	104
114. Gelukwensch van eene vertrouwde vriendin aan eene verloofde	105
115. Gelukwensch van eenen oom, betreffende een voorgenomen huwelijk, aan den verloofde zijner nicht	106
116. Gelukwensch aan eene dame van adel wegens de voltrekking van het huwelijk harer dochter	106
117. Gelukwensch aan eenen vriend betreffende een voorgenomen huwelijk.	107
118. Gelukwensch aan een vriend betreffende zijn herstel uit eene zware ziekte	107
119. Zelfde onderwerp aan een bloedverwant	108
120. Gelukwensch betreffende de geboorte van eene dochter	109
121. Gelukwensch aan een vriend, die tot een hooger post is benoemd	109
122. Eene tante betuigt hare belangstellende deelneming in de gelukkige terugkomst van haren neef.	110
123. Gelukwensch aan een vriend wegens zijne tehuiskomst.	110
124. Gelukwensch aan ouders wegens de aankomst van eenen broeder, die zelf overbrenger van den brief is	111

VI.

Brieven van Deelneming, Troost en Rouwbeklag.

Algemeene Voorschriften	113
125. Aan een zoon over den dood van zijnen vader.	114

N ^o .		Blz.
126.	Zelfde onderwerp	115
127.	Een zoon aan zijne moeder over den dood van zijn vader	115
128.	Bij den dood van de moeder eens vriends	116
129.	Aan eenen vriend bij den dood zijner zuster	117
130.	Aan eenen vriend bij den dood van zijn kind	117
131.	Aan eene vriendin bij den dood van een kind	118
132.	Brief eener moeder aan hare dochter, die haar eenig kind heeft verloren	119
133.	Rouwheklag bij den dood van een veelbelovenden zoon	120
134.	Over de langdurige ziekte eener echtgenoot	121
135.	Over den dood van een echtgenoot	122
136.	Over den dood eener gade	123
137.	Over den dood van een neef, die in een gevecht is gesneuveld, aan zijne moeder	123
138.	Over de beenbreuk van eene moeder	124
139.	Aan eenen vriend, wiens huis door brand in de asch gelegd is	124

VII.

Brieven ten geleide van een geschenk.

	Algemeene Voorschriften	126
140.	Ten geleide van een nieuwejaarsgeschenk aan een onderwijzer	127
141.	Verjaarsgeschenk aan eenen broeder	128
142.	Verjaarsgeschenk aan eene zuster	128
143.	Verjaarsgeschenk aan eene gehuwde dochter	129
144.	Verjaarsgeschenk aan eene moeder of grootmoeder	130
145.	Verjaarsgeschenk aan eene vriendin	131
146.	Bij gelegenheid van het St. Nicolaasfeest aan ouders	132
147.	Idem; Aan een gehuwde dochter (of zoon), die kinderen heeft	133
148.	Idem; Aan ouders voor kleinere broeders of zusters	134
149.	Idem; Aan eene vriendin	135
150.	Geldgeschenk aan verloofden	137
151.	Ten geleide van een bruiloftsgeschenk	137
152.	Aan jonggehuwden. Bij toezending van eene kanapee	138
153.	Zelfde onderwerp. Bij de toezending van een koffleservies	139
154.	Geschenk bij een zilveren bruiloftsfeest	139
155.	Bij de toezending van een haas en een koppel patrijzen.	140
156.	Bij een geschenk van muziek aan eene vriendin	141
157.	Ten geleide van een geschenk voor bewezen diensten	141
158.	Ten geleide van een geschenk aan eenen arts, wegens eene gelukkige genezing	142
159.	Ten geleide van een boekgeschenk voor de zonen van iemand, aan wien men verplichting heeft	143
160.	Aan eene kostschoolhouderes, bij het vertrek van eene harer leerlingen	143
161.	Geschenk voor genoten onthaal	144
162.	Zelfde onderwerp	145
163.	Geschenk voor betoonde hulp	146
164.	Hetzelfde onderwerp	147
165.	Geschenk aan eene behoeftige dienstmeid	148
166.	Geschenk aan eene nooddruftige weduwe	148

VIII.

Uitnodigingsbrieven.

N ^o .		Blz.
	Algemeene Voorschriften	150
167.	Uitnodiging tot een bezoek ten platten lande	150
168.	Uitnodiging tot deelneming aan eene reis.	151
169.	Antwoord.	152
170.	Uitnodiging tot eene bruiloft	152
171.	Uitnodiging tot eene zilveren bruiloft	153
172.	Uitnodiging aan een broeder om de verloving van de dochter eens landmans bij te wonen	154
173.	Antwoord.	155
174.	Uitnodiging tot de bruiloft aan een beschermer	155
175.	Uitnodiging tot de bruiloft aan eenen vriend	156
176.	Antwoord.	157
177.	Ander antwoord	157
178.	Uitnodiging tot overkomen bij ziekte, enz.	158
179.	Zelfde onderwerp	159
180.	Zelfde onderwerp	159
181.	Uitnodiging tot eene begrafenis.	160
182.	Hetzelfde onderwerp aan een man van aanzien	161
183.	Uitnodigingen in of bij de woonplaats. Uitnodiging ten eten	161
184.	Idem.	161
185.	Idem.	162
186.	Idem.	162
187.	Uitnodiging tot een avondpartijtje	163
188.	Idem.	163
189.	Uitnodiging tot een muziekpartijtje	163
190.	Hetzelfde onderwerp	164
191.	Hetzelfde onderwerp	165
192.	Uitnodiging tot eene jachtpartij.	166
193.	Uitnodiging om te gaan visschen	166

IX.

Verzoekende brieven.

	Algemeene Voorschriften	168
194.	Verzoek om uitstel ter afdoening van eene geleende som gelds	169
195.	Verzoek om uitstel ter afbetaling van verschuldigde pacht	169
196.	Verzoek aan eenen vriend om geld ter leen	170
197.	Antwoord.	170
198.	Weigerend antwoord	171
199.	Maanbrief of verzoek om betaling	171
200.	Zelfde onderwerp	172
201.	Zelfde onderwerp	172
202.	Zelfde onderwerp	173
203.	Verzoek om bericht wegens den verkoop van tabak	174
204.	Verzoek om terugzending van geleende boeken en muziek	174
205.	Antwoord.	174

N ^o .		Blz.
206.	Verzoek van een vader aan eenen vriend om hem behulpzaam te zijn, ten einde zijn zoon op een groot koopmanskantoor geplaatst te krijgen	175
207.	Antwoord.	176
208.	Een hoofd der school verzoekt zijnen schoolopziener hem een onderwijzer te verschaffen	177
209.	Een onderwijzer doet aanzoek om geplaatst te worden	178
210.	Een vader doet onderzoek naar eene kostschool voor zijnen zoon.	179
211.	Verzoek tot het huren van eene woning	180
212.	Zelfde onderwerp	181
213.	Verzoek tot het nazien van een voor de drukpers gereed gemaakt werk	182
214.	Verzoek om liefdegiften voor mensehen, die door eenen brand ongelukkig zijn geworden	183
215.	Een jongeling vraagt zijnen vriend om vergiffenis wegens eene belediging	184

X.

Brieven, in welke men aanzoek om iets doet.

	Algemeene Voorschriften	186
216.	Aan een houtvester om als opzichter van de jacht te worden aangesteld.	186
217.	Verzoek aan eenen advocaat om terechtwijzing bij eene boedelscheiding.	187
218.	Dienstaanbieding aan een logementhouder.	188
219.	Antwoord.	189
220.	Weigerend antwoord	189
221.	Dienstaanbieding van een klerk aan een ontvanger.	189
222.	Een koopmansbediende wenscht geplaatst te worden	190

XI.

Huwelijksaanzoeken, Minnebrieven.

	Algemeene Voorschriften	191
223.	Aanzoek om de hand eener jonge dochter.	191
224.	Antwoord.	192
225.	Aan den vader der jonge dame	193
226.	Antwoord van den vader	194
227.	Ander huwelijksaanzoek	194
228.	Hoopgevend antwoord	196
229.	Twijfelachtig antwoord	197
230.	Afwijzend antwoord	199
231.	Aanzoek tot een huwelijk bij eene jonge weduwe	200
232.	Antwoord.	200
233.	Ander antwoord	201
234.	Huwelijksaanzoek van een weduwnaar	201
235.	Antwoord.	202
236.	Afwijzend antwoord	203
237.	Aanzoek van een ambachtsman om de hand van een meisje bij haren vader	204

N ^o .		Blz.
238.	Antwoord.	205
239.	Huwelijksaanzoek van een neef voor den zoon van zijn vriend	206
240.	Een jonkman verklaart aan een meisje zijne liefde	206
241.	Antwoord van een meisje, dat nog hare ouders heeft, van wier besluit het hare afhangt.	207
242.	Antwoord van een onafhankelijk meisje	207
243.	Antwoord van een meisje, die het aanzoek van de hand wijst	208
244.	Een jongeling aan zijne verwijderde minnares	208
245.	Een meisje aan den veraf zijnden minnaar	209
246.	Klacht van een minnaar over en tegen zijne minnares	210
247.	Antwoord.	210

XII.

Brieven van aanbeveling.

	Algemeene Voorschriften	212
248.	Aanbeveling van een zoon op zijne reis, aan een vriend.	212
249.	Adres van aanbeveling voor een reiziger	213
250.	Aanbeveling van een zoon, die naar de hoogeschool gaat, aan een vriend	214
251.	Antwoord.	215
252.	Aanbeveling van een bediende, bij een baron	216
253.	Antwoord.	216
254.	Aanbeveling voor eenen tuinman	217

XIII.

Brieven van dankbetuiging.

	Algemeene Voorschriften	218
255.	Dankbetuiging aan eene tante voor een geschenk	219
256.	Dankbetuiging van eene jonge vrouw voor de huwelijkswenschen en het bruiloftsgeschenk van eene bloedverwant	220
257.	Dankbetuiging van eene getrouwde dochter voor een geschenk op ha- ren verjaardag	220
258.	Zelfde onderwerp, van een schoonzoon	221
259.	Zelfde onderwerp, aan een vriend	222
260.	Dankbetuiging van een leerling aan zijnen onderwijzer	222
261.	Dankbetuiging en afscheid van een vader, die de stad verlaat, aan den onderwijzer van zijne kinderen.	223
262.	Dankbetuiging voor het invorderen van geleende gelden	224
263.	Dankbetuiging voor een voorschot in geld	224
264.	Dankzegging bij de terugbetaling van eene geleende som	224
265.	Dankbetuiging voor eene bevordering.	225
266.	Zelfde onderwerp aan eene dame van adel	226
267.	Dankbetuiging aan eenen vriend wegens zijn toezicht over een zoon	226
268.	Dankbetuiging voor de deelneming in een ongeluk	227
269.	Dankbetuiging wegens de mededeeling van eene aangename zaak	227

XIV.

Brieven over Rekeningen.

N ^o .		Blz.
1.	Bij de aflevering van bestelde goederen	229
2.	Over het afgelopen jaar, half jaar	229
3.	Nieuwe inzending van rekening	230
4.	Op verlangen van den debiteur	230
5.	Over het te hooge bedrag der rekening	230
6.	Over posten, die reeds betaald zijn	231
7.	Over posten, die niet geleverd zijn	231
8.	Idem	231
9.	Over het ontvangen van eene rekening, die reeds vroeger betaald is	232
10.	Verzoek om betaling	232
11.	Dito met beleefden aandrang.	233
12.	Maanbrief	233
13.	Dito met bedreiging.	233
14.	Dito met krachtige bedreiging	234
15.	Betaling op ontvangene herinnering	234
16.	Betaling na het ontvangen van een maanbrief	234
17.	Dito	235
18.	Weigering van betaling van eenen wissel	235
19.	Omdat de vervaltijd nog niet daar is	235
20.	Toezending van kwitantie	236
21.	Dito	236

XV.

Verzoekschriften, Requesten.

	Algemeene Voorschriften	237
22.	Verzoek om audiëntie aan Z. M. den Koning	242
23.	Verzoekschrift eener officiersweduwe, om toelating van haren zoon op de Militaire Akademie.	243
24.	Verzoekschrift van eenen landbouwer tot ontslag voor zijnen zoon uit den militairen dienst	244
25.	Verzoekschrift aan den Koning, om te mogen trouwen met de zuster zijner overledene vrouw	245
26.	Verzoekschrift om verlof tot het dragen van eene vreemde ridderorde	246
27.	Verzoekschrift aan den Koning van eene vrouw, om ontslag van haren man uit de gevangenis	246
28.	Verzoekschrift om eene betrekking	248
29.	Verzoekschrift om eenen pas, om buitenslands te reizen	248
30.	Verzoek om eene buitengewone audiëntie bij den minister	249
31.	Verzoekschrift van fabrikanten, om vrijdom van uitgaande rechten, enz., voor produkten hunner industrie, die zij naar eene buitenlandsche tentoonstelling wenschen te zenden.	249
32.	Verzoekschrift om verplaatsing	251
33.	Request om naturalisatie	252
34.	Verzoek om een bewijs van inschrijving ter geboorte bij den Burgerlijken Stand, en van voldane dienstplichtigheid bij de Nationale Militie	253
35.	Verzoekschrift aan den Gemeenteraad, om materialen op den Gemeentegrond te mogen lossen en te laten liggen.	253

N ^o .	Blz.
36. Verzoekschrift aan een Gemeenteraad, om verlenging van den aanne- mingstermijn, op grond van ziekte	254
37. Verzoek aan het Gemeentebestuur om pensioen.	255
38. Verzoekschrift om eene fabriek te mogen oprichten	256
39. Verzoekschrift aan den Gemeenteraad om in aanmerking te komen voor eene betrekking	257
40. Reclamatie wegens een te hoogen aanslag in de grondbelasting	258
41. Reclamatie wegens een te hoogen aanslag in de personeele belasting	258
42. Reclamatie wegens te hoogen aanslag voor patent	259
43. Reclamatie om afschrijving	260
44. Verzoek om afschrijving, door erfgenamen aan het college van contro- leur en zettters gericht	260
45. Verzoek om afschrijving, door den belastingschuldige zelf aan het col- lege van controleur en zettters gericht	261

XVI.

Koopmansbrieven, Vrachtbrieven en Wisselzaken.

I. KOOPMANSBRIEVEN.

Algemeene Voorschriften.	262
1. Van een bediende bij zijne vestiging als handelaar in het koloniale vak	265
2. De oprichting van een kantoor voor wissel- en commissiezaken wordt medegedeeld	266
3. De oprichting van een commissiehandel bij associatie wordt medegedeeld	266
4. Bericht omtrent de vestiging van een handelsagent	267
5. Kennisgeving betreffende het ophouden van eene compagnieschap.	268
6. Een koopman, die zijne zaken aan zijn zoon overdoet, geeft daarvan kennis	268
7. Algemeene kennisgeving van den zoon, welke aan de vorige is toe- gevoegd	269
8. Bericht van den dood eens vennoots	269
9. Het aannemen van een vennoot in eene reeds bestaande firma	270
10. Ontbinding van eene vennootschap	270
11. Mededeeling van verleende volmacht	271
12. Mededeeling omtrent de verbetering eener zaak	272
13. Bericht van de aanstaande komst eens reizigers	272

II. BRIEVEN TER BEKOMING VAN INLICHTINGEN.

14. Onderzoek naar de soliditeit van eene firma	273
15. Antwoord op den voorgaanden brief — Inlichting	273
16. Navraag wegens de omstandigheden van een koopman	274
17. Antwoord	274
18. Ander antwoord	275
19. Navragen en antwoorden daarop, die als post-scripta in brieven, of als afzonderlijk ingeslotene briefjes voorkomen	275

III. WEGENS ONDERNEMING VOOR GEMEENSCHAPPELIJKE
REKENING.

20. Over eene onderneming voor gemeenschappelijke rekening	276
21. Bericht omtrent den niet uitgevoerden last aan de betrokkene ondernemers	277

N ^o .	Blz.
22. Bericht omtrent den niet uitgevoerden last aan de betrokkene ondernemers	278

IV. BRIEVEN OVER WAREN.

23. Aanbieding van waren. — Koloniale waren	278
24. Aanbieding van waren. — Laken.	279
25. Antwoord op den vorigen brief	280
26. Commissie op tule	280
27. Marktbericht	281
28. Marktbericht	282
29. Marktbericht	284
30. Bestelling van koloniale waren	286
31. Antwoord op den vorigen brief — toezending van het bestelde	287
32. Bestelling aan een grossier door iemand, die zich pas gevestigd heeft	287
33. Antwoord	288
34. Commissie op zijde	288
35. Antwoord op den vorigen brief — uitvoering van de commissie	289
36. Toezending van rekening	289
37. Klacht over het niet honoreeren van een wissel	290
38. Klacht over de uitvoering van eene commissie	290

V. BRIEVEN OVER EXPEDITIEZAKEN.

Voorgesteld in eenige brieven, omtrent waren, die over zee komen, met assurantie, betaling in wissel, enz.

39. Afzending van eene door eene firma te Amsterdam in Manchester bestelde partij twist aan het opgegevene kantoor te Rotterdam	291
40. Bericht van den Rotterdammer hierover naar Amsterdam, alsmede melding dat de assurantie bezorgd is	292
41. Bericht van den Rotterdammer, dat de waren aangekomen en verder over Utrecht verzonden zijn.	292
42. Bericht van de Utrechtsche firma aan de Amsterdamsche over de aankomst en de expeditie van het twist, benevens opgave van de verschotten en kosten.	293
43. De Amsterdamsche firma dekt de Rotterdamsche firma (in wissels) wegens de traites van de Manchestersche firma op Rotterdam.	293
44. Antwoord op den vorigen brief; de Rotterdamsche firma geeft bericht van de ontvangst en den verkoop van de wissels	294
45. De Engelsche firma bericht aan de Rotterdamsche, dat zij voor rekening van de Amsterdamsche firma op haar getrokken heeft	294
46. Antwoord op den vorigen brief	294
47. De Rotterdamsche firma bericht aan de Amsterdamsche de traites van de Engelsche firma	293

VI. BRIEVEN OVER HET VERZENDEN VAN WAREN EN INKASSEERING VAN GELDEN.

48. Overzending van contanten ter afdoening van eene schuld	295
49. Antwoord op den voorgaanden brief: bericht van de ontvangst	296
50. Overzending van contanten, met korting	296
51. Toezending van een wissel ter inkasseering	297
52. Antwoord op den vorigen brief: bericht van de inkasseering	297

N ^o .	Blz.
53. Bericht aangaande de afzending van de gelden over eene vereffende rekening	297
54. Verzoek om uitbetaling van een pensioen	298
55. Antwoord op den vorigen brief	298
56. Wederantwoord	298
57. Bericht aangaande het overlijden van eenen vennoot	299
VII. BRIEVEN OVER KREDIET- EN WISSELZAKEN.	
58. Briefwisseling over eene kredietzaak	300
59. Brief, zekerheidshalve geschreven	301
60. Antwoord in dezelfde zaak	301
61. Verklaring op het antwoord	302
62. Bericht aangaande de trekking van eenen wissel	302
63. Antwoord	303
64. Hetzelfde onderwerp.	303
65. Zelfde onderwerp	303
66. Toezending van wissels of remisen voor ontvangene waren	304
67. Antwoord op den vorigen brief: bericht dat het bedrag van den wissel ontvangen is	304
68. Verzoek om een wissel	305
69. Antwoord op den vorigen brief: toezending van den verlangden wissel, benevens de nota	305
70. Antwoord op den vorigen brief: bericht, dat de wissel ontvangen is, — kennisgeving omtrent het trekken van een wissel (op krediet) en dus gelijktijdige adviesbrief	305
71. Antwoord op den vorigen brief	306
72. Last om voor rekening van den lastgever op een derde te trekken.	306
73. Bericht wegens de traite, van den lastgever, voor wiens rekening wordt gefrokken, aan de betrokkenen	306
74. Bericht van den gelastigde, als trekker, aan de betrokkene firma, omtrent het trekken van den wissel	307
75. Bericht van den gelastigde aan den lastgever omtrent den getrokken wissel.	307
76. Antwoord van de betrokkene firma aan den trekker van den wissel	308
77. Antwoord van de betrokkene firma aan den handelsvriend, voor wiens rekening gefrokken wordt	308
VIII. BRIEVEN IN FAILLISEMENTEN.	
78. Verzoek om eene verschuldigde som te incasseeren, of tot eene minnelijke schikking te komen (bij een zoogenaamden slechten betaler).	309
79. Antwoord op den vorigen brief: bericht dat de schuldenaar reeds failliet is.	309
IX. VRACHTBRIEVEN.	
80. Model.	310
81. Model.	311
82. Idem	311
83. Model van een vrachtbrief betreffende de overlading door een rivierschipper	311
84. Een ander model	312
85. Model van een bewijs, dat de gezondene goederen behoorlijk zijn overgebracht.	312
DECLARATIËN OF GELEIBRIEVEN.	312

AANHANGSEL.

Opmerkingen en mededeelingen, van toepassing bij eenige burgerlijke handelingen, waarvan de kennis voor elken burger onmisbaar is.

	<i>Blz.</i>
Bij eene geboorte	313
Bij overlijden	314
Bij huwelijk	321
Iets over de minderjarigheid en de voogdij	323
Handlichting en brieven van meerderjarig-verklaring	325
Eindiging van voogdij	325
Model eener voogdijrekening	326
Akte van décharge	329
Som verschuldigd door een voogd bij het eindigen van de voogdij	330
Som aan eenen voogd verschuldigd op de voogdijrekening	330
Rekening van gemeenschap	331
Ontslag van rekening van gemeenschap	333
Afstand van de gemeenschap, zonder gedane rekening	334
Over testamenten	334
Olographisch (eigenhandig) testament	341
Andere voorbeelden	341
Geheim testament	342
Over schenking.	343
Iets over erfenamen en erfenissen	344
Volmacht tot het aanvaarden van eene nalatenschap onder het voorrecht van boedelbeschrijving.	346
Volmacht om eene nalatenschap te verwerpen	346
Scheiding van eene ouderlijke nalatenschap	346
Scheiding met overbedeeling, waarbij een der deelgenooten inbrengt	349
Over bevoorrechte schulden	351
Over het pandrecht.	352
Akte van onderpand voor geleende gelden	353
Akte van in pand gegevene koopmanschappen	354
Afstand van huishuur als pand	355
Akte van een tot pand gegeven rentegevend effect	355
Over hypotheekrecht	356
Iets over geldleening	356
Iets over borgtocht	359
Eenvoudige borgtocht voor de betaling van eene som	359
Solidaire borgtocht	360
Over betaling en kwijting	361
Koop en verkoop van onroerende goederen.	363
Verkoopakte van roerend goed	363
Verkoopakte van een huis	363
Verkoop van graanoogst.	366
Verkoop van tuinoogst	367
Van het recht van wederinkoop	367
Akte van wederinkoop	368
Van schepen en vaartuigen	369
Voorschrift eener akte tot verkoop van een schip	370
Overdracht van rente	370

	<i>Blz.</i>
Verkoop van eene erfenis	371
Verkoop van een servituut	372
Ruiling	372
Ruilcontract van gelijkwaardig onroerend goed	373
Ruilcontract van ongelijkwaardig onroerend goed	374
Bewaargeving en leening	375
Akte van bruikleen	377
Akte van verbruikleen	377
Inbewaargeving van geld of goederen	378
Inbewaargeving uit nood	378
Vrijwillige sequestratie van goederen	378
Vrijwillige sequestratie van een onroerend goed.	379
Ontslag van bewaargeving	380
Huur en verhuur	380
1. Huur van goederen	380
Huurcontract van een huis	384
Contract van onderverhuur.	385
Overdracht van huur	386
Huurcontract van een bouwhof	387
Huurcontract van een landgoed	389
Huurcontract van een molen	389
Vrijwillige ontbinding van huur	390
Contract van wederinhuring	390
Bewijs van ontvangene huurpenningen.	391
2. Huur van dienstboden en werklieden	391
Contract van in-de-leerneming	392
Contract van een koopman met zijn bediende	393
Contract van een fabrikant met zijn opzichter	393
3. Aanneming van werk	394
Aanneming om iets te vervaardigen	395
Contract met een fabrikant, die de ruwe stof levert	396
Contract van aanbesteding	397
Van lastgeving, procuratie of volmacht	398
1. Lastgeving tot verkoop van een perceel vast goed	399
2. Lastgeving om zich te doen vertegenwoordigen in eene nalatenschap	400
3. Volmacht tot verwerping van eene nalatenschap	401
4. Volmacht om eene nalatenschap onder het voorrecht van boedelbeschrijving te aanvaarden	401
5. Lastgeving om zich te doen vertegenwoordigen bij de verificatie van schuldvorderingen in zake van faillissement	401
6. Volmacht om zich te doen vertegenwoordigen ter vergadering van erfden in zake van polderbesturen	402
7. Volmacht om eenen voogd rekening en verantwoording te doen geven	402
8. Volmacht tot het waarnemen van rechtszaken	403
9. Algemeene volmacht.	403
10. Generale volmacht, gegeven door een man aan zijne vrouw	404
11. Volmacht, gegeven door eenen man aan zijne vrouw, om als openbare koopvrouw handel te drijven	406
12. Volmacht, gegeven door een koopman aan zijnen zoon, om zijne handelszaken waar te nemen	406

	<i>Blz.</i>
Iets over vennootschap en compagnieschap	407
Model eener akte van vennootschap onder één firma	409
Model eener akte van vennootschap bij wijze van geldschieting	410
Overeenkomst om waren te koopen en in gemeenschap van winst en verlies te verkoopen	412
Vrijwillige ontbinding van vennootschap	413
Verlenging van eene vennootschap	414
Afstand van een aandeel in eene naamlooze vennootschap	415
Van wisselbrieven	415
Model voor een wisselbrief op tijd	417
Andere modellen	417
Endossement	418
Model van een wisselbrief op of na zicht	419
Van assignatiën of aanwijzingen	420
Modellen van assignatiën	422
Van orderbriefjes	423
Van faillissement	424
Zegelrechten	426
Plakzegels	429
Zegels voor verschillende akten of andere aan zegelrecht onderworpen schrifturen	430
Wisselzegel	432
Zegel voor huur contracten	433
A. Formulier van een Dagboek	438
B. Formulier van een Inkoopboek	439
C. Formulier van een Verkoopboek	440
D. Formulier van een Kassa-boek	441
E. Formulier van een Grootboek	442
F. Formulier van eene schrijnwerkers-rekening	443
G. Formulier van eene winkeliers-rekening	443
Aanplakbiljetten	444
Strooibiljetten	446
Advertentien	449
Het voornaamste uit de postwet	450
Telegrammen	456
Wetsbepalingen betreffelijk het stellen van plaatsvervangers en nummer- verwisselaars bij de nationale militie	458
Bepalingen voor ingelijfdcn bij de militie te land der lichting van 18—.	462
Bepalingen betreffende het dienstnemen als vrijwilliger bij het leger	465
De dienstverbintenis bij de korpsen als adspirant-korporaal of adspirant-on- derofficier bij de infanterie of artillerie	467
De dienstverbintenis bij het instructie-bataljon te Kampen	468
De dienstverbintenis bij de artillerie-instructie-compagnie te Schoonhoven	469
De pupillenschool te Nieuwersluis	470
Opleiding van onderofficieren tot den rang van 2den luitenant der infanterie en van 2den luitenant-kwartiermeester	471
De Koninklijke Militaire Academie te Breda	472
Veearts of paardenarts bij het leger	474
Idem als militair apothekersbediende	475
Het koninklijk instituut voor de marine te Willemsoord	476

	<i>Blz.</i>
Klerk bij de marine.	477
Machinist bij 's rijks stoomvaartdienst	477
De kweekscholen voor de zeevaart te Amsterdam, te Harlingen, enz., enz.	478
Opleiding van onderofficieren en mindere schepelingen der marine	479
Rijkskweekscholen en normaalscholen, ter opleiding van kweekelingen tot onderwijzers	482
Volontairs bij de Nederlandsche handelmaatschappij.	482
Van volontairs bij de spoorwegen.	483
Leerling-telegrafist	484
Kommies bij de belastingen	484
Surnumerair bij de belastingen en het kadaster.	485
Surnumerair bij de posterijen.	486
Registratie, domeinen en hypotheeken	487
Telegraphie	488
Waarborg en belasting van de gouden en zilveren werken	489
Ijkwezen	490
Deurwaarder	491
Notaris	491
Rijkswaterstaat.	493
Rijksopziener op de spoorwegdiensten	494
Vroedvrouw	494
Apotheker	495
Tandmeester	496
Oostindisch ambtenaar	497
Tooneelkunstenaar	499
Schilder, beeldhouwer, graveur	500
Toonkunstenaar	500
Herleiding van de Nederlandsche munt in onderscheidene vreemde munten	502
Namen der maten en gewichten, die bij uitsluiting in het rijk mogen ge- bruikt worden, volgens art. 3 der wet van den 7en April 1869 (Staats- blad n°. 57)	503
Verkorte schrijfwijze voor de benamingen der metrieke maten en gewichten	504
Vergelijkende lengtebepalings-tafel.	505
Lijst der meest voorkomende verkortingen	506
Vergelijkende tafel van den tijd op onderscheidene punten van Europa.	521

INLEIDING.

Over de behoorlijke samenstelling (redactie) en inrichting van brieven in het algemeen.

Brieven zijn eigenlijk niets anders dan een schriftelijk onderhoud met afwezigen. Zij moeten daarom ook al de eigenschappen van een aangenaam mondeling onderhoud tusschen welopgevoede, zedelijke personen hebben, en even wellevend als gemakkelijk en ongedwongen zijn geschreven. Nochtans wordt bij brieven meer keuze in de bewoordingen, meer samenhang in de gedachten, meer overweging van alle omstandigheden, en over 't geheel meer zorg en vloeibaarheid in de voordracht vereischt. Bij het mondeling onderhoud wordt meestal onvoorbereid gesproken; men is daarom geneigd, menig nalatig, onnauwkeurig, ja onbedachtzaam woord te verontschuldigen; menig woord verdwijnt ook langzamerhand uit het geheugen. Niet alzoo is het in brieven. Het schrijven laat meer tijd toe om te overleggen; ieder woord kan door den schrijver opmerkzaam herlezen, overdacht, gewogen, door den ontvanger van den brief getoetst, beoordeeld, bevit worden. De eer en in 't algemeen het belang van den steller vereischen daarom, dat hij meer vlijt en nadenken aanwende dan bij eene mondelinge voordracht, vooral bij de overweging, dat zijne brieven ook in vreemde handen komen en gelegenheid geven kunnen tot slecht gebruik en vele onaangenaamheden. Bijzondere voorzichtigheid vorderen de uitdrukkingen over derde personen, over staatszaken en andere gewichtige belangen.

De vriend, dien wij heden ons vertrouwen schenken, kan mettertijd onze vijand worden; zulke brieven zijn dan gevaarlijke wapenen in zijne hand. De wereld is ook zeer geneigd om den geest, de meeningen, de inborst, de beschaafdheid van den mensch naar zijne brieven te beoordeelen; ze zijn dikwijls een blijvend gedenkstuk van zijne waarde, een gedenkstuk, dat ieder zich zelven opricht: hoe eervoller hij het daar plaatst, des te beter is het.

In den persoonlijken omgang kan menig grievend woord, menige harde uitdrukking, menig gestreng oordeel door de buiging der stem, door de goedhartigheid, waarmede het wordt uitgesproken, en door andere omstandigheden, worden verzacht; in brieven echter blijft de koude, doode letter staan, en niets verzwakt de uitwerking, die zij in het gemoed van den lezer heeft teweeggebracht. Ook deswege is voorzichtigheid noodzakelijk.

Het doel van alle brieven is: bij hem, aan wien zij gericht zijn, den gewenschten indruk teweeg te brengen, en hem de voor te dragen gedachten zoo helder en bevattelijk voor te stellen, dat hij ze gewillig en zonder moeite in zijnen geest opneemt. Een goede brief moet daarom duidelijk, welgeordend, doeltreffend zijn, en, als 'twezen kan, met de inborst van den persoon, aan wien hij geschreven wordt, strooken. Welvoeglijkheid en betamelijkheid moeten daarbij in acht genomen en een oordeelkundige schrijfrant niet veronachtzaamd worden.

De duidelijkheid berust deels in het schrift, deels in de voordracht der gedachten. Vóór alle dingen behoort de steller van eenen brief zich toe te leggen om,

zooal niet sierlijk, dan toch eene goede, leesbare hand te schrijven. Bevallige lettertrekken en een aangename, nette vorm des briefs zijn reeds op zich zelve aantrekkelijk en wekken het welgevallen en de opmerkzaamheid. Iedereen is daarentegen weinig geneigd om eene slechte, onleesbare hand te ontraadselen: vele woorden, ook die, waarop somtijds alles aankomt, worden daardoor overgesprongen en maken veelal geheele volzinnen, ja den geheelen brief onverstaaubar en vruchteloos. De briefsteller moet bijzonder opmerkzaam wezen bij het schrijven van eigennamen; deze vooral moeten duidelijk zijn, opdat niemand daarnaar behoefte te raden. Door nalatigheid in dit opzicht komen brieven ook dikwijls in verkeerde handen, waardoor vele onaangenaamheden ontstaan.

De duidelijkheid in de voordracht van de gedachten is deels gelegen in eene gelukkige keuze van juiste uitdrukkingen, deels in eene goede schikking en ontwikkeling van de gedachten en in haren bevattelijken samenhang. Taalkennis, lectuur en oefening zijn hierbij noodzakelijk. Verouderde, dubbelzinnige, vreemde, gewestelijke en al te geleerde, met één woord alle min- of onverstaaubare uitdrukkingen moeten vermeden worden. Het gebruik van vreemde woorden is echter slechts dan af te keuren, wanneer zij het burgerrecht nog niet verkregen hebben, of door gelijkbeteekenende en voor ieder verstaanbare Nederlandsche woorden licht kunnen vervangen worden.

De duidelijkheid wordt ook veel door de vermijding van nuttelooze woorden, door verkorting, vereenvoudiging en afronding van de volzinnen bevorderd. In oude schriften, en zelfs nog in sommige opstellen der tegenwoordige eeuw, treft men volzinnen aan, die halve, ja geheele bladzijden beslaan, en die men noodzakelijk twee- of driemaal moet overlezen, wil men ze goed begrijpen.

Door onnoodige wijdloopigheid en al te gedrongene korthed wordt de duidelijkheid ook zeer benadeeld. Waar te veel woorden zijn, wordt de hoofzaak dikwijls uit het oog verloren; men raakt den draad der gedachten kwijt, en weet aan het einde niet meer, wat men gelezen heeft, of wat de briefschrijver eigenlijk bedoelt. Daarom is ook een al te breed uitweiden een gebrek. Al te gedrongene korthed daarentegen laat den wensch onbevredigd. Als van het slagveld van *Waterloo* gemeld wordt: „de Franschen zijn geslagen; wij zijn overwinnaars,” dan wordt door deze weinige woorden de hoofzaak wel medegedeeld, doch de nieuwsgierigheid naar uitvoeriger berichten wordt slechts gespannen, niet bevredigd.

In een welgeordenden brief moet de geheele inhoud in een goeden, redeneerkundigen samenhang staan. De eene stelling moet ongedwongen uit de andere voortvloeien of daarop volgen. Kan echter, in gemengde brieven, in zulke namelijk, waarin verscheidene onderwerpen van verschillenden aard behandeld worden, geen ongedwongen samenhang en overgang in het voordragen van de stof plaats grijpen, dan moet ten minste met ieder nieuw onderwerp ook een nieuwe regel worden begonnen.

Het is echter nog niet genoeg, dat de voordracht in eenen brief duidelijk en welgeordend zij, zij moet tevens behaaglijk wezen. Men moet zich ook bevljtigen, zijne gedachten gemakkelijk en aangenaam, natuurlijk en hartelijk voor te dragen, haar eene goede wending te geven, ze desnoods te kruiden, ze met kracht en warmte, waar dat pas geeft, uit te drukken, en zich steeds zorgvuldig van het gemeene en kruipende te onthouden. Men kan eenerlei gedachten op verschillende wijzen inkleeden; dienaangaande kunnen echter geene regels vastgesteld worden: men moet zijnen geest en smaak door het lezen van goede geschriften zoeken te vormen; dit is het eenige middel, om juist te leeren denken en aangenaam te schrijven. Wie gemeen en allelaags denkt, zal zich ook gemeen en allelaags uitdrukken.

De voordracht in de brieven moet ook overeenkomstig wezen met de inborst, de stemming, de omstandigheden van den persoon, aan wien zij gericht worden. Daarbij wordt derhalve menschenkennis, althans de kennis van hem, aan wien men schrijft, ondersteld. Ieder mensch heeft zijne bijzondere zijde, aan welke hij het best te naderen is, en waarvan men nut kan trekken, als men hem daar weet te treffen. Deze wil alleen door gronden overtuigd worden, daar zijne rede de macht over zijn hart met gestrengheid handhaaft; gene laat zich wegslepen door zijn gevoel, zoodat hij, die zijn hart weet te treffen, van hem alles gemakkelijk kan verkrijgen. De een is mild, vriendelijk, dienstvaardig; de ander is gierig, knorrig, baatzuchtig; hij wil geene opoffering doen, geene beleefdheid bewijzen; als men hem echter het uitzicht opent op een aanzienlijk voordeel, dan doet hij gewillig al, wat men van hem begeert. Sommigen willen gebeden zijn; anderen willen de verdienste hebben alles uit eigen beweging te doen; de een laat zich gemakkelijk afveien, wat men wil; den anderen stuit iedere vleierij tegen de borst. Deze wil door ernst, gene door scherts, door eene grap, door een geestigen inval gewonnen worden. Ook van de oogenblikkelijke gemoedsstemming der personen, aan wie de brieven gericht worden, hangt zeer veel af. De toon van den brief moet steeds daarnaar gesteld worden. Een treurige wordt door vroolijkheid beleedigd; een vroolijk man wil niet gaarne door neerslachtige brieven in eene sombere stemming gebracht worden. — Dit alles moet door den briefschrijver wel overwogen worden, wil hij het doel van zijn schrijven bereiken.

Men mag de welvoeglijkheid en zedelijkheid nimmer uit het oog verliezen. Door niets moet men de achting krenken, die men aan den geadresseerde en aan zich zelve verschuldigd is. Vóór alle dingen moet men de betrekking wel overwegen, waarin men tot hem staat. Het is niet geoorloofd, aan onze meerderen, en in 't algemeen aan personen van hooger stand, op denzelfden vertrouwlijken voet als aan onze vrienden te schrijven. De eerbied, dien wij aan hunnen rang of aan hunne persoonlijke verdiensten verschuldigd zijn, moet steeds ongezocht uitkomen. Omtrent onbekenden moet de toon onzer brieven ongedwongen en beleefd zijn, doch altijd met eene zekere terughouding, die bij vrienden niet noodig is en ongepast zou wezen. Jegens geringeren is beleefdheid en welwillendheid zooveel te meer plicht, dewijl hier het gebrek aan behoortlike oplettendheid zeer licht aan trotschen vermoed wordt toegeschreven en zwaar beleedigen kan. Over 't algemeen is trotschheid jegens den geringe tot niets nut: zij verwekt immer wrevel; en als personen, die niets van zulke vermoedigheid te vreezen hebben, het voorwerp daarvan zijn, wordt zij belachelijk en eischt vernedering. Niets is gemakkelijker, dan bij personen, die men niet behoeft te ontzien, onbeleefdheid met onbeleefdheid te beantwoorden. Doch ook bij het uiten van onze onbeleefdheden, zoowel aan voornamen als aan geringen, moet niets overdreven, maar bij alle dingen de middelweg gehouden worden. De achting, die wij verschuldigd zijn aan ons zelve en aan hen, aan wie wij schrijven, wordt bijzonder ook door platte, gemeene, lage volksuitdrukkingen, door nalatigheid in stijl en schrift bena-deeld. Wie in gemeene uitdrukkingen schrijft, kenteekent zich als een man uit de lagere klasse, als iemand zonder welgemanierdheid. Door onze taal geven wij aan een ieder het recht om onzen omgang daarnaar te beoordeelen. De welopgevoede schrijft als een beschaafd man, en neemt zich zeer in acht iets te schrijven, dat hem in een valsch daglicht zou kunnen plaatsen. Nalatigheid in den stijl, of slordigheid in de spelling, geeft aanleiding tot eene gestrengte en voor den schrijver zeer ongunstige beoordeeling. Men houdt hen, die zich daaraan schuldig maken, voor onwetenden, wien het zelfs aan de eerste schoolkennis ontbreekt. Minachting bij allen, die zulke brieven lezen, is daarvan meestal het gevolg.

De eigenschappen van een goeden stijl zijn: zuiverheid van taal, juistheid van uitdrukking, schoonheid en waarheid der gedachten. De nalatigheid, die het meest in het oog valt, bestaat in eene te spoedig op elkander volgende herhaling van dezelfde uitdrukkingen, in de bijeenstelling van zulke woorden, die rijmen of dezelfde uitgangen hebben, b. v.: »Tot zoover was ik gisteren met dezen brief gekomen: toen werd ik gestoord en kon niet weder aan het schrijven komen. Hier is het woord *komen* tweemaal kort na elkander gebezigd, heigeen een merkbaaren wanklank veroorzaakt. In zulke gevallen moet dit woord eenmaal dóór een ander vervangen of, zoo het kan, weggelaten worden, b. v.: »Tot zoover was ik gisteren met mijnen brief, . . . en kon niet weder aan het schrijven komen; of: . . . *gevorderd*; . . . en kon niet weder aan het schrijven komen.» Het bezigen van Rijnwoorden in den schrijfrant, die onrijm vordert, is steeds een misslag. B. v.: »Ik had gaarne dit offer *gebracht*, maar de omstandigheden stelden dit boven mijne *macht*.» »Ik vermoedde deze *kwaadsprekendheid*, zij was het uitvloeiisel der *onwetendheid*.» Men gevoelt, hoe onaangenaam hier het kort op elkander volgen der rijnwoorden is.

Voor 'loverige wordt de schrijfrant verdeeld in *verheven*, *gewone* en *lagen* stijl. De gewone stijl is alleen geschikt voor brieven. Het zou niet betamelijk zijn, aan vrienden en beschermers zoo te schrijven, als een kanselredenaar of odendichter zich uitdrukt. Evenwel zijn er vele omstandigheden, waarin de briefstijl meer verheven wordt, b. v. bij troost- en rouwbrieven; of hij daalt ook, b. v. bij brieven aan kinderen, ambachtslieden, dienstboden, landlieden. Altijd echter moet hij edel zijn, vooral bij zulke lieden, die in eene nauwe vriendschappelijke betrekking met ons staan; en zelfs bij onze beste kennissen mag hij niet, zooals reeds aangemerkt is, tot het lage, gemeene afdalen. De schrijver moet zich steeds zijne waarde herinneren en de verschuldigde achting voor den geadresseerde in het oog houden. Zijn gevoel, dat door het lezen van de beste geschriften en door het goede verkeer opgescherpt is, zal hem zeggen, hoever hij gaan moet.

OVER DE INRICHTING DER BRIEVEN.

De brieven bestaan in eene *aanspraak* of *betiteling*, die ook vaak wegblijft, in eene korte *inleiding*, in de *voordracht* en in het *slot*.

Betiteling der brieven. Het ware te wenschen, dat de Nederlanders in hunne betiteling zoo eenvoudig wierden als de Franschen, en dat zij de Duitschers met hun zwerm van zotte titels niet langer navolgden. Moge er al te dezen opzichte in den jongsten tijd eenige verandering ten goede niet te miskennen zijn, en men, althans in het lichaam der brieven, de voornaamwoorden: *Gij, U, Uw*, in de plaats heeft doen treden van het *Uw Hoogedelgeboren, Uw Weledelgestreng, Uw Edelhoogachtbare*, enz., waardoor de beste stijl verlamd en ontsierd wordt, het is er nog verre af, dat die gewenschte vereenvoudiging algemeen zou wezen. En toch, waarom zouden wij niet, evenals de reeds genoemde Franschen — die wij anders zoo gaarne in hunne gebruiken en modes navolgen — even eenvoudig kunnen schrijven *Mijnheer, Mevrouw, Mejuffrouw*, of wel, met bijvoeging van de waardigheid, *Mijnheer de Baron, Mevrouw de Gravin*, enz.? Deze betiteling is korter, verstandiger en daarom beter dan *Hoogwelgeboren, Hooggeboren Heer*, enz., want vaak moet men deze titels gebruiken bij personen, die niet hoogwel- of hooggeboren zijn. De geboorte is de minste, of veeleer in 't geheel geene verdienste, omdat zij slechts het werk des toevals is.

Hoe dit zij, het valt niet te loochenen, dat wij nog bij menige gelegenheid de

verkeerde belachelijke gebruiken der titulatuur dienen te volgen, willen we niet bij sommigen der weidsche-titelvoeders voor onbeleefd en lomp doorgaan en hunne ijdelheid en eigenliefde op de teenen trappen. In allen gevalle behoort men, om iedereen schoenen naar zijne voeten te kunnen passen, met de verschillende titels bekend te zijn, weshalve wij die hier laten volgen. Onder 1°. geven wij den titel, die aan 't hoofd van den brief komt te staan; onder 2°. de benaming, die men in 't lichaam van den brief gebruikt; onder 3°. het onderschrift; en onder 4°. het opschrift of adres. Men schrijft alzoo:

**Aan personen uit den kleinen Middelstand, ondergeschikte Beambten,
Winkeliers, Werkbazen, enz.**

- 1°. *Mijnheer.*
- 2°. *U, of Uw Edele, verkort Uw Ed.*
- 3°. *Uw of Uw Eds. dienstwillige dienaar, verkort Uw DW. Dr.*
- 4°. *Den Heer N. DONKER,
Mr. Smid,
te
ROTTERDAM.
(Westwagenstraat, n°. 81).*

**Aan personen uit den deftigen Middelstand, Handelaars, Kunstenaars, in eenig
aanzien staande Burgers.**

- 1°. *Weledele Heer.*
- 2°. *Uw Weledele, verkort UWEd., U.*
- 3°. *Uw Weleds. dienstvaardige dienaar, verkort UWEd. DV.Dr.*
- 4°. *Weledelen Heer
den Heer P. VAN STRATEN,
in Wijnen,
te
SCHOONHOVEN.*

**Aan ongehuwde vrouwen en (verkeerdelijk) ook aan gehuwde vrouwen uit
den kleinen Middelstand.**

- 1°. *Mejuffrouw.*
- 2°. *Uw Ed., U.*
- 3°. *Uw dienstwillige dienaar, verkort Uw DW.Dr.*
- 4°. *Mejuffrouw ANNA RIJNS,
Modemaakster,
te
GOUDA.*

Aan vrouwen uit den deftigen Middelstand en aanzienlijke vrouwen zonder Adel.

- 1°. *Mevrouw.*
- 2°. *Uw WelEdele, verkort UWEd.*
- 3°. *Uw WelEds. gehoorzame dienaar.*
- 4°. *Mevrouw C. A. VAN WIGGELEN—ZETERS,
te
AMERSFOORT.*

Aan ongehuvde vrouwen van Adel, of van Hoogen Rang.

- 1°. *Hoogwelgeboren of Weledelgeboren Freule.*
- 2°. *Uw Hoogwelgeboren of Uw Weledelgeb.*
- 3°. *Uw Hoogwelgeb^s. of Weledelgeb^s. onderdanige dienaar.*
- 4°. *Aan de Hoogwelgeb. (of Weledelgeb.) Freule,*
Freule A. P. VAN ZWANENSTEIN,
op Zonder-Zorg bij
ARNHEM.

Aan vrouwen van Adel, of van Hoogen Rang.

- 1°. *Hoogwelgeboren of Weledelgeboren Vrouwe of Mevrouw, enz.*

Aan een Graaf.

- 1°. *Hooggeboren Heer.*
- 2°. *Uw Hooggeboren, verkort UHGeb. (*)*
- 3°. *Uw Hooggeboren^s. (Hooggeb^s.) dienstvaardige dienaar.*
- 4°. *Den Hooggeboren Heer*
P. T. Grave VAN LYNKERSHOEK,
te
'S-GRAVENHAGE.

Aan een Baron.

- 1°. *Hoogwelgeboren Heer.*
- 2°. *Uw Hoogwelgeboren, verkort UHWGeb. (*)*
- 3°. *Uw Hoogwelgeb^s. gehoorzame dienaar.*
- 4°. *Den Hoogwelgeboren Heer*
R. P. C. Baron VAN DIJKERSLOOT,
te
DALEN.

Aan een Jonkheer.

- 1°. *Hoogedelgeboren Heer.*
- 2°. *Uw Hoogedelgeborene, verkort UHEdGeb. (*)*
- 3°. *Uw Hoogedelgeb^s. onderdanige dienaar.*
- 4°. *Den Hoogedelgeboren Heer*
Jonkheer A. A. P. VAN STEMPACH,
te
AMEIDEN.

Aan personen uit den Hoogen Stand, zonder adellijken titel.

- 1°. *Weledelgeboren Heer.*
- 2°. *Uw Weledelgeboren, verkort UWEdGeb. (*)*
- 3°. *Uw Weledelgeb^s. onderdanige dienaar.*
- 4°. *Weledelgeboren Heer*
den Heer C. A. VAN WIJKERVELD,
te
AMSTERDAM.

Aan een Predikant of Geestelijke.

- 1°. *Weleerwaarde Heer, enz.*

(*) Men zij echter wel indachtig, dat afkorting van eenen titel door velen als een vergrijp tegen de verschuldigde eerbewijzing aangemerkt wordt.

Aan een Doctor in de Theologie.

- 1°. *Weleerwaarde Zeergeleerde Heer*, enz.

Aan een Aartsbisschop.

- 1°. *Doorluchtigste Hoogwaardige Heer.*
 2°. *Uw Doorluchtigst Hoogwaardige.*
 3°. *Van Uwe Doorluchtigste Hoogwaardigheid de zeer ootmoedige dienaar.*
 4°. *Aan Zijne Doorluchtigste Hoogwaardigheid*
den Aartsbisschop van
 UTRECHT.

Aan een Bisschop.

- 1°. *Doorluchtige Hoogwaardige Heer*, enz.
 4°. *Aan Zijne Doorluchtige Hoogwaardigheid*
den Bisschop van
 HAARLEM.

Aan een Doctor in de Geneeskunde, in de Letteren, enz.

- 1°. *Weledele Zeergeleerde Heer*, enz.

Aan een Hoogleeraar in de Godgeleerdheid.

- 1°. *Hoogeerwaarde Hooggeleerde Heer*, enz.

Aan een Hoogleeraar in een der andere Faculteiten.

- 1°. *Weledele Hooggeleerde Heer*, enz.

Aan een Rechtsgaleerde of advocaat.

- 1°. *Weledelgestreng Heer*, enz.
 4°. *Weledelgestrengen Heer*
Den Heer Mr. C. FLITSENAAR,
Advocaat
 te
 ALKMAAR.

Zoo ook, met uitzondering van den titel *Mr. (Meester)*, aan griffiers en secretarissen van rechterlijke collegiën.

Aan een lid der Arrondissements-Rechtbank, aan een Kantonrechter.

- 1°. *Edelachtbare Heer*, enz.

Aan een lid der Gerechtshoven.

- 1°. *Edelgrootachtbare Heer*, enz.

Aan een lid van den Hoogen Raad.

- 1°. *Edelhoogachtbare Heer*, enz.

Aan een Burgemeester en aan ieder lid van den Stedelijken Raad.

- 1°. *Edelachtbare Heer*, enz.

Aan een lid van den Gemeenteraad ten Plattenlande.

- 1°. *Weledele Heer*, enz.

Aan een Luitenant en Kapitein.

- 1°. *Weledelgestrenge Heer*, enz.

Aan een Officier van Gezondheid, tevens Doctor in de Medicijnen.

- 1°. *Weledelgestrenge Zeergeleerde Heer*, enz.

Aan een Majoor en verdere Hoofdofficieren.

- 1°. *Hoogedelgestrenge Heer*, enz.

Aan een lid der Provinciale en Gedeputeerde Staten.

- 1°. *Edelgrootachtbare Heer*, enz.

Aan een Generaal, Luitenant-Generaal, Inspecteur-Generaal, Directeur-Generaal, Commissaris des Konings, Staatsraad, Secretaris van Staat, Minister en andere hooge Staatsambtenaren; ook aan den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië.

- 1°. *Hoogedelgestrenge Heer*.

- 2°. *Uwe Excellentie* of *Uw Hoogedelgestrenge*, verkort *Uw HEG*.

- 3°. *Van Uwe Excellentie de zeer gehoorzame dienaar*.

- 4°. *Aan Zijne Excellentie*
den Heer Minister van Binnenlandsche Zaken,
te
S-GRAVENHAGE.

Aan een Assistent-Resident op Java.

- 1°. *Weledelgestrenge Heer*, enz.

Aan een Resident op Java.

- 1°. *Hoogedelgestrenge Heer*, enz.

Aan de Staten-Generaal (1ste en 2de Kamer); aan de Provinciale en Gedeputeerde Staten, aan den Raad eener Gemeente.

- 1°. *Mijne Heeren* (vroeger gaf men den leden der Staten-Generaal den titel van *Edelmogende Heeren*).

Aan den Kroonprins en de Prinsen der Nederlanden.

- 1°. *Doorluchtige Prins*.

- 2°. *Uwe Koninklijke Hoogheid*, of *Hoogstdezelve*.

- 3°. *Van Uwe Koninklijke Hoogheid de gehoorzaamste en onderdanigste dienaar*.

- 4°. *Aan Zijne Koninklijke Hoogheid den Prins van Oranje,*
Kroonprins der Nederlanden, enz.; of
Aan Zijne Koninklijke Hoogheid,
Prins der Nederlanden.

Aan de Kroonprinses en de Prinsessen der Nederlanden.

- 1°. *Mevrouw*.

- 2°. *Uwe Koninklijke Hoogheid*, of *Hoogstdezelve*.

- 3°. *Van Uwe Koninklijke Hoogheid de gehoorzaamste en onderdanigste dienaar*.

- 4°. *Aan Hare Koninklijke Hoogheid,*
Mevrouw de Prinses W der Nederlanden.

Aan den Koning.

- 1°. *Sire.*
- 2°. *Uwe Majesteit.*
- 3°. *Van Uwe Majesteit de gehoorzaamste dienaar en getrouwe onderdaan.*
- 4°. *Aan Zijne Majesteit
den Koning der Nederlanden.*

Men voegt er somwijlen bij: *Prins van Oranje-Nassau, Groot-Hertog van Luxemburg, enz., enz., enz.*, of wel men vervat het adres in de woorden: *Aan den Koning.*

Aan de Koningin.

- 1°. *Mevrouw.*
- 2°. en 3°. als aan den Koning.
- 4°. *Aan Hare Majesteit
de Koningin der Nederlanden.*

Over de inleiding of den aanhef. De stof der inleiding kan, óf uit den aard der zaak waarover men schrijft, óf uit de betrekking, die men heeft tot den persoon, aan wien men schrijft, genomen worden. Is de brief gericht aan iemand, met wien men nog niet bekend is, zoo moet men, alvorens van iets anders te spreken, zich bekend maken, en wanneer men iets van hem verzoeken wil, zich verontschuldigen wegens de vrijheid, die men gebruikt door aan hem te schrijven. Dikwijls ook is eene korte lofrede, een beleefde groet, eene algemeene stelling, ja een spreekwoord voldoende tot inleiding. Het is altijd goed, dat de lezende door eene geschikte inleiding tot de voordracht worde voorbereid, inzonderheid als deze onaangename berichten bevat; maar zij moet niet te lang wezen, ten einde van het geduld niet al te veel te vergen. De inleiding is ook een zoo belangrijk deel des briefs, dat zij niet zou kunnen weghlijven. Met een weinig overleg zal men gemakkelijk iets vinden, waardoor zulks gevoeglijk kan geschieden. — Dienstbrieven vereischen noch aanspraak, noch inleiding, noch slot; men begint dadelijk met de voordracht van het onderwerp.

Over de voordracht. Hoezeer in dienstbrieven nooit meer dan een enkel onderwerp behandeld wordt, is men toch, buiten ambtsbetrekkingen, ongehouden dezen regel te volgen. Zelden schrijft men over eene enkele zaak; zelfs is het de gewoonte, met schrijven te wachten tot men datgene, wat men te melden heeft, de kosten van 'tbriefport waard acht.

Men begint den inhoud met het onderwerp, dat men voor den geadresseerde het voornaamste acht, tenzij men te vreezen hadde, dat men dit zoodanig kon treffen, dat hij geene aandacht genoeg meer wijden zou aan het overige gedeelte van den inhoud, waaraan toch ook veel kan gelegen zijn. Anders moeten de onderwerpen in ongekunstelde orde op elkander volgen. Moet men een voorstel met redenen omkleeden, dan doe men de zwakkere voorafgaan, en late de meer afdoende sterkere volgen: zij worden zóo aan elkander gehangen, dat de eene de andere behoorlijk ondersteunt.

Over het slot. De afsluiting moet ongekunsteld wezen. De Latijnen sloten at hunne brieven met het woord *Vale, Cura ut valeas*. De beste Fransche briefschrijvers volgen hen hierin na. *Adieu* of *je vous embrasse*, zijn gewoonlijk hunne slotvormen aan vrienden; aan hogere personen: *Agréez mes respects*, enz. Evenzoo kan het in 't Nederlandsch geschieden: «Vaarwel en denk aan mij», of: «Met achting en genegenheid, geheel de uwe»: dit ware genoeg bij vertrouwde vrienden. «Ik groet u met hoogachting», bij anderen; «ik verzoek u de verzekering van mijne hoogachting aan te nemen», bij voornameren.

Daar ieder intusschen nog niet gezind is deze eenvoudigheid te volgen, en sommigen van meening zijn meer omstag te moeten maken, zal men hierna ruime keuze van slot-formulieren vinden.

~~~~~

OVER DEN UITWENDIGEN VORM DER BRIEVEN.

Ten aanzien van den uiterlijken vorm der brieven merken wij omtrent de bestaande gebruiken aan, dat men, uit achtung voor dengene aan wien wij schrijven, en vooral ten opzichte van onze betrekking tot hem, dien nimmer moet verwaarloozen. Een verzoekschrift, b. v. aan eenige overheid, moet in uiterlijken vorm van een brief aan een vertrouwden vriend wel onderscheiden zijn.

Onderdanen schrijven aan regenten, aan vorstelijke en hooge personen, van wie zij iets verzoeken, nooit anders dan op geheele vellen papier, ook aan landelijke, gewestelijke en stedelijke besturen, in welk geval het papier daarenboven meestal gezegeld moet zijn.

Bijzondere brieven aan adellijke personen, zelfs aan staatsbeambten, kunnen op klein folio postpapier geschreven worden. Minderen bedienen zich bij 't schrijven aan hunne meerderen van groot quarto; brieven, die gericht zijn aan goede kennissen, aan vrienden en vertrouwden, in 't algemeen, aan personen, met wie men op een gemeezamen voet staat, inzonderheid ook de brieven van vrouwenhand, kunnen op groot of klein octaaf geschreven worden. In elk geval moet het papier behoorlijk afgesneden zijn; onafgesneden papier te gebruiken wordt voor eene onbeleefdheid jegens den ontvanger gehouden; zelfs ziet men ook naar de fijnheid van 't papier. Het op snede vergulde papier, vroeger vooral gebezigd om hoogachtung en eerbied jegens den ontvanger des briefs aan den dag te leggen, inzonderheid ook voor geukwensen, is thans genoegzaam in onbruik geraakt, en wordt nu schier enkel voor zoogenaamde minnebrieven gebruikt. Voor rouwbriefven bedient men zich van papier met een zwarten rand.

Het behoeft wel nauwelijks herinnerd, dat brieven, aan wie ook gericht, niet met inkt bespat of besmeurd mogen zijn: 't is ook niet welvoeglijk woorden door te halen of uit te krabben, vooral aan personen, wien men eerbied verschuldigd is. Bij zeer goede vrienden wordt dit natuurlijk niet zoo nauw in acht genomen; doch 't is altijd goed zich voor schrijffouten te wachten, die in ieder geval leelijk staan. Heeft men zich in brieven aan meerderen of aan hooggeplaatste personen vergist, dan moeten die overgeschreven worden. Bezit men de gave niet om voor de vuist weg zijne brieven in 't net te brengen, dan moet men het opstel eerst op ander papier ontwerpen en daarna overschrijven.

Men wachte zich, zooals reeds gezegd is, voor onleesbaar schrift, dewijl onduidelijkheid en onverstaanbaarheid er het gevolg van zijn; dit zou tevens de achtung krenken, die wij den geadresseerde verschuldigd zijn. Als wij zelve de moeite ontzien om leesbaar te schrijven, hoe kunnen wij dan van hem de inspanning vorderen om ons slechte schrift te ontcijferen? Is het geene beleediging, ook jegens de beste vrienden, zich zoodanig te haasten, dat niet eens de lettertrekken duidelijk zijn? Eene leesbare hand kan met recht van iederen briefschrijver gevorderd worden. Men moet daarom zijne aandacht op iedere letter vestigen; zich in het schrijven niet overhaasten; de woorden door eene merkbare ruimte van elkander plaatsen; de letters niet te nauw aaneenhechten, en niet berg-op en berg-af gaan. Men bediene zich altijd van goeden zwarten inkt en eene welversnedene of goede stalen pen.

Sommigen hebben de gewoonte, hun broddelwerk te rechtvaardigen door de aan

't slot geplaatste woorden: *in haast*. Inderdaad kan men in enkele gevallen, om den posttijd niet te laten voorbijgaan, of wanneer de bezigheden het niet toelaten, haast hebben; de verontschuldiging deswege is echter niet altijd geldig, en kan alleen dan aangenomen worden, als de ontvanger anderszins de overtuiging heeft dat de schrijver zijne brieven met zorg behandelt.

De naschriften, aangeduid door een P. S. (post-scriptum) na het slot des briefs, worden voor onvoegzaam en met de achting jegens anderen, vooral jegens hooger geplaatste personen, strijdig geacht. En inderdaad, het betaamt, dat men vooraf den inhoud van een te schrijven brief goed overwege, de stof behoorlijk rangschikke en de volgorde wel in gedachten houde. Wie zou het echter eenen vriend kwalijk nemen, die toevallig iets vergeten had, of wien na de onderteekening nog iets gewichtigs ingevallen ware, het in een P. S. onderaan te zetten? Zou men van hem vergen, den brief, uithoofde van deze voor 't overige onbeduidende, alleen den vorm betreffende kleinigheid, over te schrijven, en daarmede zijn kostbaren tijd onnoodig te verspillen? Het is ons immers onverschillig een belangrijk bericht boven of onder zijne handteekening te lezen. Wij mogen daarom het naschrift niet zoo onbepaald verwerpen, doch alleen het misbruik daarvan afkeuren.

't Is ook niet betamelijk, dat men zijne brieven door een ander laat schrijven. Er kunnen echter omstandigheden voorkomen, welke dit verontschuldigen, zooals b. v. ziekte, gehrek aan de oogen, en andere meer. Personen, die een secretaris of schrijver voor hunne briefwisseling houden, zaakbeheerders, kooplieden, wier briefwisseling zoo uitgebreid is, dat zij die onmogelijk alleen bezorgen kunnen, maken, zooals vanzelf spreekt, eene uitzondering op den regel. Evenwel voegt het aan hooge personen, die gewoonlijk door eenen secretaris bediend worden, wanneer zij aan lieden van gelijken of hoogerem stand schrijven, zulks eigenhandig te doen; het zou anders zijn, alsof zij zich te goed achtten zelven de pen te voeren.

Het begin des briefs is de aanspraak of titel. Men plaatst die aanspraak op twee of meer vingerbreedten van den bovenrand en laat dezelfde opene ruimte tusschen haar en den eersten regel. Hoe hooger de persoon, aan wien de brief is gericht, in rang boven den schrijver staat, des te grooter moet deze ruimte zijn, zoodat dikwijls de eerste regel des briefs in 't midden van 't blad valt. — Daarentegen mag men den brief aan vrienden reeds een duim breed onder de aanspraak beginnen. Ook tusschen het slot van den brief en de onderteekening wordt eene meer of minder aanzienlijke breedte naar denzelfden maatstaf gelaten, in welker midden men dan, bij 't schrijven aan zijne meerderen, den bovenaan geplaatsten titel herhaalt, b. v.:

Met den meesten eerbied noem ik mij,

Weledelgeboren Heer,

Naarden,

den 3^{den} Januari 1890.

Uw gehoorzame dienaar,

N. N.

In vertrouwelijke brieven, ook in bedrijfs- en handelsbrieven, zet men den naam van de plaats, uit welke men schrijft, de dagteekening en het jaartal boven aan de rechterhelft van de eerste bladzijde, terwijl men zulks in brieven aan voorname personen liever ter linkerzijde onder aan den brief eene plaats geeft. In koopmansbrieven, en vaak ook in andere, zet men bovenaan ter linkerzijde eerst een opschrift, aanduidende den naam of de firma van den geadresseerde, voorafgegaan van de woorden: *den Heer* of *den Heeren*, vervolgens ter rechterzijde en iets lager de plaats der afzending en den datum. Ook tusschen de onderteekening en den benedenrand van het blad moet steeds eene ledige ruimte overblijven, in

evenredigheid tot den rang des geadresseerden. Mocht de grootte van den brief dat niet veroorloven, dan is het beter het zoo aan te leggen, dat er ten minste twee of drie regels naar de volgende bladzijde gebracht worden; in geen geval mag op die volgende zijde enkel en alleen het onderschrift staan. Wanneer de brief te groot is om dien op de eerste bladzijde te voltooien, plaatst men rechts in den benedenhoek onder den laatsten regel het eerste woord, waarmede de volgende bladzijde zal aanvangen. Sommigen hebben de gewoonte in stede daarvan te schrijven *t. s. v. pl.*, dat is: *tournez s'il vous plaît* (keerom als 't u belieft); dit is geheel iets overlofligs, ten ware de keerzijde van een op de eerste bladzijde reeds onderteekenden brief een P. S. mocht bevatten. — Nog zorge men altijd een kleinen afstand tusschen den linkerrand van 't papier en den aanvang der regels te laten, terwijl het ook de netheid en duidelijkheid van den brief bevordert, als men tevens aan de rechterzijde op een weinigje afstands van den rand blijft; aan de linkerzijde moet men evenwel nimmer meer dan het vierde gedeelte van het blad wit of onbeschreven laten. Tot opheldering van een en ander moge de onderstaande schets, waarbij de invattende rand de grootte van het blad papier voorstelt, als model van een handelsbrief dienen.

Den Heeren R. Vos en Cie. te Amsterdam.	
	Rotterdam, 25 Juli 1891.
<i>Mijne Heeren!</i>	
	Wij nemen hiermede de vrijheid. . . . .
in uw	
bevelen	
leveren wij	
den Heeren	
soliditeit	
bediening	
zullen geven	
	De . . . . .
veranderlijk	
onmogelijk	
hopen	
Wij hebben de eer met achting te zijn.	
<i>Uwe Dw. Dienaren.</i>	
A. VERMEULEN EN ZN.	

Liefst vermijde men, zijnen brief met het woord »Ik» aan te vangen; door velen wordt dit als eene onbescheidenheid beschouwd; doch in de handscorrespondentie en in gemeenzame brieven neemt men het daarmede zoo nauw niet. Wan-

neer men echter op ontvangene brieven antwoordt, vermeldt men allereerst die ontvangst; en schrijft men aan iemand, van wien men op eenen vorigen brief geen antwoord bekomen heeft, dan make men in den aanhef van dat vroegere schrijven gewag; inzonderheid in handelszaken is het inacht nemen van deze voorschriften noodzakelijk.

Over 't algemeen moet men eerst alles afhandelen wat den persoon betreft, aan wien men schrijft, en dan eerst van zijne eigene aangelegenheden beginnen te spreken; ook moet men den geadresseerden persoon steeds vóór zich zelven noemen. In den loop van den brief, wanneer die vrij lang is, kan men den aan 't hoofd geplaatsten titel, een- of meermalen herhalen. Men vermijde zooveel mogelijk alledaagsche zegswijzen en onbeduidende formulieren, en ga niet tot een ander onderwerp of punt over, dan nadat men van 't voorafgaande al het noodige kort en duidelijk heeft gezegd, ten einde niet genoodzaakt te zijn daarop later nog eens terug te komen. In denzelfden toon, waarin men begonnen is te schrijven, moet men ook tot aan 't einde voortgaan, en steeds in 't oog houden tot wien men 't woord richt, opdat men niet in een vroolijken of schertsenden toon vervalle met iemand, die juist in droefheid gedompeld, of wien men eerbied verschuldigd is. Ongepast zou 't wezen, aan een persoon, die in rang boven ons staat, vragen ter beantwoording voor te leggen; kan men dit somtijds niet vermijden, dan moet men ten minste eene bevallige, wellevende inkleeding aan de vraag weten te geven. Voor ongemaniërd zou men doorgaan, als men bij 't vermelden van een der verwanten van den briefontvanger kortweg zeide: „Uw Vader, Uwe Moeder,” enz.; men zegge liever: „Mijnheer Uw Vader, Mevrouw Uwe Moeder,” of wel „Mijnheer Uw hooggeachte Vader, Mevrouw Uwe waardige of geëerde Moeder”; van zijne eigene verwanten echter gewaagt men zonder die vleierende toevoegsels. Men mag ook aan een persoon van hooger rang geen complimenten of groeten opdragen, en ingeval zich dit niet wel laat vermijden, moet men om verschooning daarvoor vragen, of die opdracht in een naschrift aanbrengen. Sluit men in eenen brief een anderen aan een derden persoon in, zoo behoort men dit in den brief te vermelden en zich deswege te verontschuldigen; bij lieden van hooger rang mag dat insluiten *in 't geheel niet* plaats hebben.

Wanneer de brief geheel is afgeschreven, late men hem behoorlijk droog worden alvorens hem dicht te maken, en bediene zich daarbij niet van zand, opdat de ontvanger bij het openen van den brief niet worde blootgesteld aan de onaangenaamheid zich met eene grootere of kleinere zandhoeveelheid bestoven te zien.

Wat het *samenvouwen* van brieven betreft, laat zich moeielijk beschrijven hoe men daarbij te werk moet gaan; het best is, dat men zich dit door iemand, die daarin ervaren is, late voordoen. Hier zij alleen aangemerkt, dat dit samenvouwen steeds op eene eenvoudige wijze, zonder daarbij van kunstjes gebruik te maken, moet geschieden, en wel zoodanig, dat de toegevouwen brief een netten, langwerpige vierkanten vorm bekome, en de inhoud niet zonder verbreking van de sluiting kan gelezen worden. Is het vel papier aan alle zijden geheel of toch voor 't grootste gedeelte beschreven, of schrijft men aan een voornaam persoon of aan deze of gene autoriteit, dan wordt er een *brief-couvert*, *enveloppe* of omslag vereischt; tegenwoordig echter maakt men, gemakshalve, ook voor brieven van allerlei aard gebruik van couverts, die als kleptaschjes in verschillend formaat tegen een geringen prijs in alle boek- en papierwinkels te bekomen zijn; ze zijn meestal gegomd, zoodat men geen ouwel of lak daarbij noodig heeft.

Tot *sluiting* van brieven bediene men zich vroeger het gemakkelijkst van ouwels. Ook thans nog is dat bij velen het geval bij alle schrijven aan vrienden, bekenden en minderen, ook bij de briefwisseling tusschen kooplieden en allen die

eenig bedrijf uitoefenen, zijn witte ouwels het algemeen gebruikte middel van briefsluiting; voor brieven aan voornamen personen, aan overheden, of aan dezulken, wien men zekeren eerbied wil bewijzen, ook voor brieven, die men op het postkantoor laat aantekenen, bedient men zich van rood lak, terwijl zwart lak alleen gebezigd wordt voor rouwbrieven aan bloedverwanten en minderen, en gekleurd lak alleen mag gebruikt worden tusschen lieden, die gemeenzaam en vertrouwelijk met elkander omgaan. Wie verzekerd wil zijn, dat een onbevoegde zijn toegelakten brief niet, of althans niet dan hoogst moeielijk, zal kunnen openen zonder het papier te schenden, zal eerst zijnen brief met een ouwel moeten sluiten en daarna hem dichtlakken. Men zal wijselijk doen, zich steeds van fijn of best lak te bedienen, daar dit niet zoo licht bij 't ophbrengen den brief bezoedelt en den afdruk van den stempel netter en duidelijker doet uitkomen. Om een zuiver, noch te dik, noch te dun zegel voort te brengen, moet men noch te veel, noch te weinig van het brandende lak op het papier laten vallen, en de opgedropene stof terstond met de lakpomp zoolang roeren, totdat zij zich effen en helder voordoet, waarna men het cachet of den zegelstempel er rechtstandig, zuiver en in zijn geheel op afdrukt. Ieder briefschrijver behoort zijn eigen cachet te hebben, waarin of zijn wapen (zoo men er een heeft), of zijn naamcijfer, of zijn naam voluit, of ook de eene of andere willekeurige figuur gesneden is; eens anders cachet kan men nooit gebruiken, tenzij men daarmede een bijzonder oogmerk mocht hebben.

Dikwijls gebeurt het, dat een reeds verzegelde brief weder opengebroken moet worden, voordat hij op de post besteld wordt. Dit geschiedt zelden zonder dat men het papier beschadigt. Is het een omslag, dan worde deze weggedaan, en men neme een anderen; met andere brieven is dit zoo gemakkelijk niet te verhelpen; het zal bijna altoos te zien wezen, dat de brief open geweest is; men zal derhalve wél doen, met een woord daarvan in een P. S. gewag te maken. Dit mag evenwel niet geschieden bij hooge personen: het eenige middel om dit dan te verhelpen is overschrijven.

Adres of uitwendig opschrift. Het zal wel overbodig zijn te zeggen, dat het adres in zeer duidelijke schrift, op de voorzijde van den gevouwen brief en nooit op de zijde waar hij gecacheteerd wordt, moet staan, en dat de schrijver den brief zoodanig voor zich moet leggen, dat de smalle omgeslagen strook of het klepje van de achterzijde naar hem toegekeerd is. Zijne eerste zorg moet nu zijn, het adres duidelijk en geregeld te ontwerpen. Hij schrijve dan eerst, iets hooger dan het midden, met letters van gewone grootte, den titel, welken hij den persoon, aan wien de brief gericht is, wil of behoort te geven; daaronder, met grootere en zwaardere letter, den naam van den persoon, en wel zóó, dat er ter weerszijde van dien naam evenveel wit blijft; vóór dezen naam schrijft men vaak nog de woorden *den Heer*; doch dit behoort niet plaats te hebben, wanneer de geadresseerde een adellijken titel voert; — men kan ook den titel en den naam, indien de daartoe noodige ruimte het vergunt, op één regel stellen, als wanneer de herhaling van het woord *Heer* vervalt; onder den naam, iets meer rechts, volge nu in gewoon schrift de waardigheid of het beroep van den geadresseerde, en daaronder eindelijk met nog grooter letters dan de naam, geheel aan de rechterzijde, zijne woonplaats of de plaats der bestemming van den brief, bij voorbeeld:

Weledelen Heer
den Heer P. R. VAN DEVENTER,
Notaris
te
OUDEWATER.

Den Hooggeboren Heer
R. C. Graaf VAN LICKA VAN HORST,
te
RENDORP.

Den Weledelen Heer G. RAAF,
Kostschoolhouder,
te
FRANEKER.

Den Weledelgestrengen Heer
J. F. M. VAN DE WATERINGEN,
Kapitein bij het 1ste Bataljon van het
4de Regiment Infanterie,
te
BERGEN OP ZOOM.

Is de geadresseerde in zijne woonplaats niet algemeen bekend, of zijn aldaar meer personen, die denzelfden naam dragen als hij, dan schrijft men, hetzij onder, hetzij ter linkerhand van de plaats der bestemming, den naam van de straat of gracht, ja ook het nommer van het huis. Is de plaats der bestemming niet de hoofdplaats van eene gemeente, dan is het bovendien noodig den naam der gemeente, onder welke zij behoort, te vermelden. Zijn er meer plaatsen van denzelfden naam als die, waarheen de brief is gericht, dan moet de plaats, die men bedoelt, door eene of andere nadere bepaling duidelijk worden aangewezen. — Eindelijk, wanneer de brief voor het buitenland bestemd is, moet men tevens den naam van het land, zoo noodig ook de provincie, het departement, enz., waarin de plaats van bestemming ligt, opgeven, en dit vooral niet verzuimen, ingeval er meer plaatsen van denzelfden naam zijn. Ziehier nog eenige voorbeelden ter opheldering van 't een en ander:

Den Heer
FREDERIK VERLOREN,
Mr. Schoenmaker,
te
AMSTERDAM.
Nieuwendijk bij de Kalksteeg, n°. 812.

Mijnheer
den Heer R. MIJNWAARD,
Landbouwer,
te
KORTENOORD.
gem. Nieuwerkerk op-den-IJssel.

Weledelgehoren Heer.
Den Heer P. C. VAN DER MAADEN,
te
VALKENBURG.
provincie Limburg.

Mevrouw
Mevrouw de Wed. G. C. VAN PEURSEN-VOS,
te
OUDERKERK
aan den Amstel.

Den Heeren Gebr. HERKLOTZ,
Commissionairs,
te
BERGEN,
in Noorwegen.

Het gebruik van sommige briefschrijvers, om onder den naam van den persoon en onder dien der plaats eene eenigszins dikke streep te trekken, verdient aanbeveling; de hoofdzaken, waarom het den postbeambten, die hem 't eerst in handen zullen krijgen, te doen is, vallen daardoor te beter in 't oog. 't Is om soortgelijke reden, dat eenigen de gewoonte hebben het adres aan te vangen met den naam van de plaats der bestemming, aldus:

per Landmail.
via Marseille.

BATAVIA.
Weledelen Heer
den Heer A. VAN WOUDRICHEM,
Wijnkooper.

Dat sommige lieden bij het adres nog somtijds de woorden voegen: *met spoed*, *cito*, of wel *cito, cito*, verdient afkeuring: immers de brief wordt ter wille van die toevoeging geene enkele minuut vroeger aan zijn adres bezorgd. Bij een brief echter, dien de afzender dadelijk bij aankomst bezorgd wenscht te hebben, moet op het adres gezet worden *extra-bestelling*, en daarvoor betaalt de afzender bij de afzending 15 centen extra-besteloon.

I.

BRIEVEN TER INWINNING VAN INFORMATIËN
OF INLICHTINGEN.

Algemeene Voorschriften. Wanneer de brieven ter inwinning van informatiën gericht worden aan personen, met wie men weinig of niet bekend is, acht men het voegzaam, in den aanhef zich wegens de genomene vrijheid te verontschuldigen. Alle omstandigheden, dienstig ter aanduiding van den persoon of de zaak, over welke men naricht verlangt, worden, met de redenen van het belang, dat wij daarin stellen, nauwkeurig vermeld. En daar de persoon, tot wien wij ons wenden, bedenkingen zou kunnen maken om zich openhartig te verklaren, dewijl hij wellicht bezorgd is zich door zijne openhartigheid aan onaangenaamheden bloot te stellen, belooft men hem plechtig, van zijne narichten het behoedzaamst gebruik te zullen maken. Dit is echter bij vrienden van oude dagteekening niet noodig.

Het spreekt vanzelf, dat het antwoord op zulke brieven den toets der waarheid steeds moet kunnen doorstaan. Het vertrouwen, dat onze vrienden, onze kennissen, zelfs vreemde personen in ons stellen, vereischt, dat wij geene omstandigheden verzwijgen, waaraan hun gelegen kan zijn. Er kunnen zekerlijk gevallen voorkomen, dat wij hem, over wien naricht verlangd wordt, niet gaarne zouden willen benadeelen; in zoodanig geval is het beter, het antwoord schuldig te blijven en deswege om versooning te vragen.

Als het gevraagde naricht eene zaak betreft, die ons zelve aangaat, b. v. raad in zekere omstandigheid, dan moeten de punten, over welke wij opheldering verlangen, nauwkeurig worden opgegeven, en evenzoo behooren die in dezelfde volgorde te worden beantwoord.

1. Verzoek om naricht wegens een persoon, die in langen tijd niets van zich liet hooren.

S. . . . , den . . . .

Zeer geachte Heer en Neef!

Op uitnoodiging van eenen vriend neem ik de vrijheid U te verzoeken, de goedheid te willen hebben mij omtrent het volgende eenige inlichting mede te deelen.

In het jaar 1876 leefde te N. een zekere heer H. Hij was leeraar aan de Latijnsche school aldaar, en, zooveel ons bekend is, te R. geboren. Van dien tijd af zijn de brieven van mijn vriend aan hem onbeantwoord gebleven; hij weet dus niet of die heer zich nog aldaar bevindt, dan of hij naar elders, misschien wel naar de andere wereld, vertrokken is.

Daar mijn vriend nog iets van gezegden heer te vorderen heeft, wenschte hij dit gaarne te weten. Ik meende, door uwe erkende bereidwilligheid jegens mij, het spoedigst aan zijn verlangen te kunnen voldoen, en ik vlei mij al spoedig te ervaren, dat mijne meening juist was.

Na mij en mijne echtgenoot in uwe vriendschappelijke herinnering te hebben aanbevolen, verblijf ik met ware genegenheid

Uw dienstwillige dienaar en neef,
P. Loos.

2. Om bericht in te winnen omtrent eenen schuldenaar.

N. . . . , den . . . .

Waarde Vriend!

Vergun mij een kleinen vriendschapsdienst van U te vragen.

Daar ik van den boekbinder T. in uwe stad eene som van twaalf gulden te vorderen heb, en niettegenstaande alle aangewende moeiten geene betaling kan krijgen, verzoek ik U bij dezen, de goedheid te willen hebben mij eens te schrijven, in welke omstandigheden die man zich bevindt, en hoe ik het wel zou moeten aanleggen om hem te noodzaken mij eindelijk te voldoen.

Kan ik U eenen wederdienst bewijzen, beschik dan vrijelijk over mij.

Uw toegenegen vriend,
H. FOSTER.

3. Antwoord.

S. . . . , den . . . .

Uw vereerend schrijven, waarde Vriend! is mij wel geworden. Het spijt mij, dat ik het niet naar uw genoegen kan beantwoorden.

De boekbinder T., naar wien gij vraagt, is een zeer slecht mensch, die sinds tien jaren enkel van bedriegerij leeft en reeds in het verbeterhuis heeft gezeten. Sedert lang

heeft hij zijn beroep meer en meer veronachtzaamd, en het eindelijk geheel laten varen.

Een tijdlang was hij schrijver bij een winkelier te dezer stede; naar hetgeen ik echter zooeven verneem, is hij niet meer hier, maar heeft zich bij een reizenden troep tooneelspelers gevoegd.

Wees verheugd, dat hij U niet meer dan 12 gulden schuldig is. Betalen was nooit zijn zwak. Ik zelf heb bij de 150 gulden aan hem verloren.

Vaarwel, en houd in uw vriendschappelijk aandenken

Uwen U achtenden Vriend,
J. MACHT.

4. Verzoek om naricht en raad wegens eene plaats als klerk.

N. . . . , den . . . .

Hooggeachte Heer en Neef!

Na U in geruimen tijd niet geschreven te hebben, kom ik thans onverwachts met het volgende verzoek voor den dag. Daar ik van den heer T. heb vernomen, dat de heer G. te B. een jongmensch zoekt, dien hij in zijn bedrijf van land- en waterwerken met vrucht zou kunnen gebruiken, dacht ik aan August, den jongsten zoon van den Predikant D. te A., dien gij zeer wel kent, naardien hij reeds verscheidene jaren op het stadhuis aldaar werkzaam geweest is. Het komt mij voor, dat hij ten volle de bekwaamheid voor zulk eene betrekking bezit; doch van meer belang is wellicht de vraag, of die voordeelig genoeg voor hem zou wezen.

Ik verzoek u dus de goedheid te hebben, mij, zoodra mogelijk, te melden, wat gij naar uwe kennis van de zaak daarover denkt, b. v. of G. een braaf man is, op wien men zich verlaten kan; wat wel de vereischten zijn, die hij in zulk een jongmensch vordert; welke voorwaarden hij zou willen maken, en of het raadzaam ware, dat August zich bij hem aanbood of liet aanbieden.

Te A. weet men van deze zaak nog niets, zelfs niet dat ik er over schrijf, omdat ik nog geene gelegenheid heb gehad, mijnen vriend aldaar kennis er van te geven.

Verschoon mijne vrijheid, alsook den verzochten spoed, terwijl ik mij nu nog slechts veroorloof mij en de mijnen in uw vriendschappelijk aandenken aan te bevelen.

T. T.
P. NARDUS.

5. Verzoek om bericht wegens eene dienstmaagd.

Hooggeëerde Mevrouw!

Gisteren heeft zich bij mij een dienstmeisje aangeboden, dat, volgens hare opgaaft, een jaar in uwen dienst geweest is, gelijk zulks ook blijkt uit het door Mijnheer uw hooggeachten echtgenoot afgegeven schriftelijk bewijs. Haar naam is Elsje Sours, geboren te R. in de provincie Overijsel.

Bij ondervinding weet ik, dat de schriftelijke getuigenissen zelden getrouw zijn, dewijl men dikwijls uit meewarigheid de vertrekkende dienstboden in haar voortkomen niet wil in den weg staan, en deswege, of om andere oorzaken, veel gebreken en ondeugden van haar verzwijgt. Daar er mij echter zeer veel aan gelegen is, eene getrouwe, werkzame en zedelijke dienstmeid in mijn huis op te nemen, veroorloof ik mij de vrijheid, U bij dezen beleefd te verzoeken, mij geheel in vertrouwen onbewimpeld te willen mededeelen, wat ik van deze dienstmeid te verwachten heb, en ook in het bijzonder, of zij goed in de keuken te gebruiken is en het werk haar gemakkelijk van de hand gaat. Daar wij een groot gezin en nog bovendien kostgangers hebben, is eene langzame, trage of ook niet stipt eerlijke dienstmeid voor ons huis geheel ongeschikt.

Ik beloof U, Mevrouw! van al wat mij te dezen opzichte door U mocht worden toevertrouwd, een behoedzaam gebruik te maken, en zal u daarvoor steeds mijn oprechten dank verschuldigd zijn.

Kan ik in het toekomende de goedwilligheid, waarom ik U verzoek, met een of anderen wederdienst vergelden, de gelegenheid daartoe zal ik met vreugde aangrijpen.

Ontvang de betuiging van de hoogachting van
Uwe gehoorzame dienaresse,

W., 26 April 1892.

A. KETELD.

6. Een ander verzoek om bericht aangaande eene dienstmeid.

Zeer geachte Vriend!

Gisteren heb ik zekere Magdalena Hoorn als dienstmeid gehoord. Haar uiterlijk voorkomen, en wat zij van hare geschiktheid tot keuken- en allerlei vrouwelijk werk, als ook van de tevredenheid harer heeren en vrouwen in vorige diensten opgaf, waarvan zij tevens attesten overleide, dat alles beviel mij zeer wel. Doch nadat ik haar reeds den godspenning gegeven had, vernam ik eerst, dat zij ook een vieren-deel jaars bij U gediend heeft.

Had ze mij dit vooraf gezegd, ik zou mij dadelijk tot U gewend hebben om eenig naricht; doch het is misschien nog niet te laat. Ik verzoek U daarom de goedheid te willen hebben, mij ten eerste te melden, hoe gij over dit meisje denkt, en of gij gelooft, dat zij voor mij geschikt zal zijn.

In afwachting van uw vriendelijk antwoord blijf ik
 VAN HUIS, Uwe dv. dienaressé,
 den 6den September 1894. W. LANG.

7. Antwoord.

Zeër geachte Vriendin!

Uw vriendschappelijk verzoek wegens het bewuste dienstmeisje heb ik ontvangen. Zij heeft inderdaad een vierendeel jaars bij ons gediend, en wij waren, over 't geheel genomen, zeer wel met haar tevreden, en zouden haar nog langer gehouden hebben, zoo niet een ongemak aan den voet haar voor eenigen tijd buiten staat had gesteld om haar werk te verrichten.

Zij is zeer geschikt voor het keukenwerk, en ook tamelijk in vrouwelijke handwerken ervaren; ook hebben wij nooit reden gehad aan hare eerlijkheid te twijfelen. Het eenige gebrek, dat wij in haar moesten misprijzen, is, dat zij bij het doen van boodschappen dikwijls een half uur lang over den daartoe noodigen tijd uitbleef. De oorzaak hiervan gelooven wij te moeten toeschrijven aan eene goede kennis, die zij toen had en dikwijls steelswijze bezocht. Gij ziet, haar gebrek is nog al niet van de leelijkste; intusschen kunt gij van den wenk profiteeren.

Met achting,
 VAN HUIS, Uw dw. dienaar en vriend,
 den 6den September 1894. W. DOR.

8. Antwoord.

Daar ik, hooggeachte Vriendin! geloof, dat de voor uwen dienst bedoelde persoon U in geenen deele past, dewijl zij noch vlijtig noch trouw is en geene goede opvoeding heeft genoten, vind ik mij verplicht, U daarvan kennis te geven en U tevens aan te raden, den godspenning er aan te geven en alle accoord met haar te verbreken. Ik behoud mij voor, U eerlang mondeling meer dienaangaande mede te deelen. Intusschen ben ik als altijd,

VAN HUIS, Uw dv. dienaar en vriend,
 den 7den September 1895. G. LOS.

9. Vraag aan een muziekmeester, of hij tijd en lust heeft om les te geven.

Weledele Heer!

Kennis dragende van uwe menigvuldige bezigheden, maak ik bedenking U met een bezoek lastig te vallen, en neem derhalve de vrijheid mij schriftelijk tot u te wenden.

Een nieuwe kostleerling, die sedert kort uit W. is gekomen en aldaar een half jaar muziekonderricht op de fluit heeft gehad, wenschte dit hier onder de leiding van een bekwaam meester voort te zetten.

Nu is mijn verzoek, of Gij U met de voortzetting van dat onderricht zoudt willen belasten. Zoo U hiertoe genegen mocht zijn, heb dan de goedheid een uur te bepalen, wanneer ik U ongestoord kan spreken, om daaromtrent nader samen te beraadslagen.

Met achting,

VAN HUIS,
den 1sten Juli 1894.

Uw dienaar,
J. D. LOSBRIG.

10. Antwoord.

Weledele Heer!

Uw vereerend verzoek aangaande het muziekonderricht van uw nieuwen kostleerling heb ik dezen morgen ontvangen.

Gaarne wil ik zijne verdere vorming op mij nemen, zoo wij elkander over het uur, b. v. van 10 tot 11 des voormiddags, kunnen verstaan.

Een kort mondeling onderhoud zal dus voldoende zijn om onze overeenkomst te treffen. Mijne bezigheden leiden mij dezen avond om 5 uren voorbij uwe woning; ik zal dan de eer hebben bij U aan te komen. Ik hoop U op dat uur tehuis te zullen treffen, zoo niet, dan bevind ik mij morgen tusschen 10 en 11 uren zeker ten mijne.

Met hoogachting,

VAN HUIS,
den 1sten Juli 1894.

Uw Weled^s. gehoorzame dienaar,
J. REINHART.

11. Om te vernemen naar de kosten van het onderricht.

Weledele Heer!

Daar ik, wegens mijne bezigheden, niet de eer kan hebben U op de door u vermelde uren te spreken, verzoek ik U mij de kosten van uw muziekonderricht aan mijn

nieuwen leerling *per les* schriftelijk te willen opgeven. Hij zal wekelijks zes lessen nemen; het door U bepaalde les-uur is zeer goed, dewijl hij alsdan vrij is.

Met achting,

V. H. 1 Juli 1894.

Uw dienaar,
J. C. LOSBRIG.

12. Verzoek om naricht wegens eene afgezondene doos.

H. . . . , den 6den December 1894.

Weledelgeboren Heer!

Reeds onder dagteekening van 1 Nov. II. zond ik UwEGeb. met den voerman Beckers, in eene goed toegemaakte doos, de bestelde vijf pond chocolade.

Daar UwEGeb. mij tot nu toe de ontvangst daarvan niet gemeld heeft, ben ik deswege ongerust, en wenschte weldra te vernemen of genoemde doos door UwEGeb. al of niet ontvangen is.

Ik heb de eer met hoogachting te zijn

Weledelgeboren Heer!

Uw zeer dv. en gehoorzame dienaar,
P. KARSTEN, *kruidenier.*

13. Verzoek om naricht bij een vriend, aan wien de invordering van eene som gelds is opgedragen.

Hooggeachte Vriend!

Met den hartelijken wensch, dat gij U, benevens Mevrouw uwe echtgenoot, in den besten welstand moogt bevinden, neem ik de vrijheid U dezen te zenden, om weder eens te vernemen, of gij intusschen zoo gelukkig zijt geweest, eenig geld van den heer SCHOTE te ontvangen. Het zou mij aangenaam zijn, als ik de kleine rest bekomen kon; en gij zult mij wel ten goede willen houden, dat ik u nogmaals vriendelijk verzoek, uwe goede diensten daartoe voor mij te willen aanwenden.

Het gaat mij hier tamelijk wel, en het voornaamste is, dat mijne geheele familie eene goede gezondheid geniet.

Ontvang, bij de verzekering van onze hoogachting, de hartelijke groeten van mijne vrouw en van

Uwen U hoogachtenden vriend,

R., den 2den Januari 1894.

L. BESKIND.

14. Verzoek om naricht wegens den staat van een rechtsgeding.

N...., den 19den December 1894.

Weledelgestrengte Heer!

UwEGestr. had onlangs de goedheid, mij als zeker te melden, dat tegen den heer VAN BERGSTEIN, in de bewuste schuldzaak, dadelijk na afluop van den gestelden termijn eene vervolging ingesteld zou worden; intusschen zijn sedert dien tijd reeds verscheidene maanden verlopen, zonder dat er, zoover ik weet, eenig resultaat verkregen is.

Dienvolgens zie ik mij thans genoodzaakt, bij UwEGestr. naar die zaak te vernemen; gaarne wenschte ik te weten hoe het er mede staat, en verzoek UwEGestr. dringend, de betaling zoo spoedig mogelijk te bewerken. Tweehonderd gulden is toch zulk eene groote som niet, dat een man als de heer VAN BERGSTEIN, wanneer hem getoond wordt, dat het ernst is, die niet bijeen zou kunnen brengen.

In afwachting van een spoedig en aangenaam bericht, ben ik met ware hoogachting

Uw Weled.gestr. dienstwillige dienaar,
R. MILVUS.

15. Men verzoekt onderricht te worden waar men de brieven moet adresseeren.

N...., den 5den Augustus 1895.

Weledelgeboren Heer!

Verschoon mij, dat ik U met dit schrijven lastig moet vallen.

Drie dagen geleden heb ik het gencegen gehad, een langen, zeer merkwaardigen brief van Mijnheer uwen zoon te ontvangen, waarin hij mij verzoekt ZEd. binnen den kortst mogelijken tijd te antwoorden. Daar ik nu voornemens ben, zijn wensch nog vóór mijne afreis naar Brussel, die op den 12den dezer maand bepaald is, te vervullen, wend ik mij tot UwEGeb., met verzoek, de goedheid te willen hebben mij te schrijven, hoe ik mijne brieven adresseeren moet, en hoe UwEGeb. zelf uwe adressen gewoonlijk inricht.

Dit zoude ik gaarne eenigszins spoedig vernemen, ten einde nog in de aanstaande week aan mijn jongen vriend te kunnen schrijven.

Aan al uwe geliefde betrekkingen, bijzonder aan Mevrouw uwe echtgencot, verzoek ik U mijne vriendelijkste

groeten te willen overbrengen, en de verzekering van mijne hoogachting welwillend aan te nemen.

LOUISE VAN LICHTENHORST-
HOOGENFELS.

16. Antwoord.

N. . . ., den 8sten Augustus 1895.

Hoogwelgeboren Vrouwe!

In antwoord op het door UHWGeb. verlangde bericht omtrent het adres der brieven aan mijnen zoon, heb ik de eer UHWGeb. te melden, dat ze hem goed zullen geworden onder dat van: *Handlungshaus Engelhart und Compagnie in Hamburg.*

Ik schrijf gewoonlijk mijne adressen in het Fransch: *Messieurs Engelhart et Co, Banquiers; pour remettre à Monsr. Charles Bekker à Hambourg.*

Het is mij zeer aangenaam, UHWGeb. bij deze gelegenheid opnieuw van mijne ware hoogachting te verze- keren, met welke ik steeds de eer heb te zijn,

Hoogwelgeboren Vrouwe!

Uw Zeer gehoorzame dienaar,
L. BEKKER.

17. Men verzoekt inlichting en raad ten aanzien
van een tuin.

Weledelgeboren Heer!

Vergun mij, UwEGeb. bij dezen met een ver- zoek lastig te vallen.

Naardien mij de tuin van FIJMA alhier onlangs te koop is aangeboden, heb ik hem bezichtigd, en ben over 't geheel genomen met den aanleg, en hetgeen er in is, tamelijk wel tevreden. Ook komt mij de gevraagde koopprijs niet onbillijk voor, zoodat ik wel genegen ben den koop aan te gaan.

Alvorens mij evenwel met verdere onderhandelingen in te laten, acht ik het noodzakelijk, het onpartijdig oordeel over dezen tuin in te winnen van UwEGeb., die hem gedurende 4 jaren in huur gehad heeft, en alzoo nauwkeurig bekend is met de waarde van den grond, den aard en de hoeveelheid van de opbrengst der boomen, de jaarlijksche uitgaven voor onderhoud, en de som welke men rekenen mag er van te kunnen maken. In den tegenwoordigen wintertijd

kan ik met geen mogelijkheid daarover oordeelen, en moet mij derhalve op de ondervinding van anderen verlaten. Daarom waag ik het U te verzoeken, mij openhartig te willen mededeelen, wat U van dezen tuin weet, en hoe U daarover denkt, alsmede of hij de gevraagde som van 800 gulden wel waard is.

Ik stel mijn volle vertrouwen in Uwe oprechtheid, en zie een onpartijdig antwoord met verlangen te gemoet, terwijl ik onder de verzekering van mijne hoogachting de eer heb te zijn

Weledelgeboren Heer!

Uw Zeer Dv. en gehoorzame dienaar,
W., den 18den December 1894. S. JAKOBSON.

18. Antwoord.

Woudbeek, den 20sten December 1894.

Hooggeachte Heer!

Bij Uwe missive van den 18den dezer ben ik door U uitgenoodigd tot het geven van inlichting en het mededeelen van mijn oordeel omtrent den tuin van FIJMA, dien men U te koop heeft aangeboden. Ten volle ben ik bereid, U mijn gevoelen deswege, dat op eene vierjarige ervaring berust, met al die oprechtheid mede te deelen, welke ik aan het door U in mij gestelde vertrouwen verschuldigd ben.

Gemelde tuin moet hoofdzakelijk als boomgaard beschouwd worden; want de opbrengst van den grond is zoo onbeduidend, dat hij nauwelijks de kosten van bewerking goedmaakt. De reden hiervan is, dat de zonnestralen en regen door de dicht gebladerde boomen niet tot op den grond kunnen doordringen, zoodat de moeskruiden daaronder in 't geheel niet, ten minste zeer slecht gelukken.

De voornaamste opbrengst komt dus van de boomen, die waarlijk schoon zijn en zeer heerlijk ooft opleveren. Zoolang ik den tuin in pacht had, bracht hij in goede jaren dikwijls van 100 tot 200 gulden op, en bovendien had ik nog zooveel over, als tot gebruik voor mijne huishouding noodig was. Verreweg de meeste boomen staan in het najaar met de edelste vruchten zwaar beladen, en sommige zijn zó vruchtbaar, dat ik er in één jaar wel 2000 schoone appelen van liet plukken. Ook de St. Jans- en kruisbessetruiken zijn zeer vruchtbaar, zoodat zij nog al geld opbrengen. Daarentegen had ik ook één jaar, dat ik uit den geheelen tuin niet meer dan een paar manden peren kon inzamelen.

Pacht, werkloon en bemesting, welke laatste ge-

noegzaam 36 gulden bedroeg, waren dat jaar verloren. Maar men moet, zooals bij alle boomgaarden, het eene jaar door het andere rekenen, dan dekken de goede jaren de slechte, en men heeft dan toch nog een batig slot, dat den interest van 800 gulden tegen 5 percent ruimschoots goedmaakt. Ik geloof derhalve, dat U de koop tot dien prijs niet zal berouwen.

Met hoogachting heb ik de eer te zijn
UwEd. Dv. dienaar,
N. NOMEN.

**19. Verzoek aan een vriend om ingelicht te worden
wegens zijn lang stilzwijgen.**

S. . . . , 14 Augustus 1894.

Hoe komt het, mijn Vriend! dat ik in 't geheel niets meer van U verneem? Ik heb U reeds vier weken geleden twee aanwijzingen op Rotterdam, ieder groot 130 gl., overgemaakt, en tot dusverre geen antwoord bekomen. Beiden waren zoo goed als baar geld. Later zond ik u als postpakket een pak boeken, benevens een brief over zaken, waarop ik evenzeer uw antwoord met ongeduld inwacht.

Ik verzoek U zeer dringend, mij met omgaande post te schrijven. Ik ben beducht, dat gij ziek zijt, en deze gedachte maakt mij zeer ongerust.

De uitzichten in onze zaken worden steeds droeviger, en de gevolgen der laatste jaren zouden wel eens treurig kunnen zijn. Door klagen intusschen wordt niets gewonnen. Geduld en moed zijn de beste wapenen tegen den onspoed. Wij willen vreugde en leed met elkander deelen. Bij elke wisseling der dingen zal het mij tot onuitsprekelijk genoeg strekken, U bewijzen van oprechte vriendschap te kunnen geven.

Hartelijk druk ik U de hand, en ben altijd
Uw vriend,
W. SINCEER.

**20. Een vader wenscht onderricht te worden aangaande
eene goede school voor zijnen zoon.**

Den Heer P. van Balen, Burgemeester te Gouda.

Utrecht, 7 Juni 1895.

Weledelachtbare Heer!

In het volle vertrouwen, dat dit schrijven ten goede zal worden opgenomen, veroorloof ik mij de vrijheid, Uw Weled.achtb. zonder bedenking te raadplegen over eene zaak, die mij zeer na ter harte gaat. Ik heb te mijner ver-

ontschuldiging niets aan te voeren dan de bewijzen, die uwe welwillendheid mij vroeger heeft gegeven, in de overtuiging, dat mij in dit belang niemand oprechter de hand zal bieden, dan UwWeledelachtbare.

Ik wenschte namelijk mijn oudsten zoon HEN-DRICK, die tot nu toe door een huisonderwijzer is opgeleid, op eene goede school verder in de noodige wetenschappelijke kennis tot de academische studiën te doen voorbereiden.

Ten aanzien van verscheidene omstandigheden komt mij het opvoedingsgesticht in uwe plaats als het geschiktste voor. Ik wenschte er echter vooraf meer van te weten, bepaaldelijk of de jongelieden daar, onder een goed opzicht, de behoorlijke opleiding erlangen, zoo ten aanzien van hun natuurlijke en zedelijken aanleg, als hunne wetenschappelijke vorming; verder, hoe hoog de prijs voor kost, inwoning en bewasschen gesteld is, en hoeveel er voor 't onderwijs in 't geheel per jaar betaald wordt.

Ten hoogste zou UwWeled.achtb. mij aan zich verplichten, door mij omtrent een en ander het noodige mede te deelen, en mij Uwen raad, waarvan mijn besluit zal afhangen, niet te onthouden.

Mocht ik eenmaal in de gelegenheid gesteld worden, Uwe te nemen moeite met wederdienst te beantwoorden, ik zou mij dit tot een vereerenden en aangenamen plicht rekenen.

Ontvang de betuiging van mijne ware hoogachting.

Weledelachtbare Heer!

Uw zeer dienstwillige dienaar,
F. J. BEST.

21. Antwoord.

Den Heer F. J. Best, Advocaat te Utrecht.

Gouda, 26 Juni 1895.

Weledelgestrenge Heer!

Onder dankbetuiging voor het in uwe vereerende letteren van 12 dezer in mij gestelde vertrouwen is het mij aangenaam, UwWeledelgestr. het volgende aangaande den toestand van ons opvoedingsgesticht te kunnen mededeelen.

Bij het gesticht is sedert verleden jaar een pedagoog aangesteld, die door zijne talenten, geschiktheid en onvermoeide pogingen de geheele inrichting, die door velerlei omstandigheden in verval geraakt was, als 't ware geheel herschapen heeft. Het oog van den wakkeren Crusius waakt over alles, zoowel in de hoogste als in de laagste klasse.

Overal heerscht vlijt, orde en de beste overeenstemming tusschen leerlingen en onderwijzers. De stok, die, niettegenstaande alle wettelijk verbod, vóór zijne komst alhier nog steeds eene zoo merkwaardige rol speelde, werd aanstonds verworpen en maakte plaats voor eene oordeelkundige, zachte behandeling. Om kort te gaan, ik kan Uw Weled.gestr. met volle overtuiging de verzekering geven, dat de jonge heer uw zoon in alle opzichten thans alhier uitmuntend verzorgd zal worden.

Voor kost, inwoning en bewasschen wordt jaarlijks *f* 400,— en voor het gezamenlijk onderwijs mede *f* 200,— betaald, terwijl het onderhoud van kleeding en schoeisel, alsmede het zakgeld, welk laatste niet meer dan slechts *f* 25,— per jaar mag bedragen en wekelijks door een der klasse-onderwijzers aan de jonge lieden wordt uitbetaald, voor rekening der ouders blijft. Men zal inderdaad moeten erkennen, dat de kosten bij eene inrichting van dezen aard, welke de geheele opleiding van een kweekeling uit de eerste standen der maatschappij omvat, zeer gering zijn.

Indien Uw Weled.gestr. uw zoon, waaraan ik niet twijfel, zelf herwaarts mocht brengen, zal het mij eene eer zijn, Uw Weled.gestr. gedurende Uw verblijf alhier mijn huis en tafel te mogen aanbieden.

Na mij bij voortdoring in uw aandenken te hebben aanbevolen, blijf ik, onder verzekering van mijne ware achting,
Weledelgestrenge Heer!

Uw zeer Dv. en gehoorzame dienaar,
P. VAN BALEN.

22. Verzoek om naricht te ontvangen over iemand, die zich als bediende in een hôtél heeft aangeboden.

Weledele Heer!

Uw bediende, Johan Rozenstruik, heeft zich gisteren schriftelijk bij mij aangeboden om in mijnen dienst over te gaan. Naar zijne verzekering is dit met uwe voorkennis. Hij beroept zich ten aanzien van zijn gedrag op uwe getuigenis, en geeft voor, alleen uwen dienst te verlaten om eenigen tijd in eene groote stad te wonen.

Dienvolgens zie ik mij genoopt, de vrijheid te nemen bij Uw Ed. te onderzoeken, of dit alles met de waarheid overeenkomt en of Uw Ed. met dezen jongen mensch zoo tevreden is, dat gij hem aan mij kunt aanraden. Er is mij veel aan gelegen, in mijn hôtél een getrouw en verstandig man te hebben, die op mijne zaken acht geeft; daarom wil ik niemand zonder borgstelling (hetgeen ook wel het geval

bij u geweest zal zijn) aannemen; waarom ik UwEd. verzoek, de goedheid te willen hebben, mij omtrent dit een en ander in te lichten en mij uwen raad mede te deelen. Van uw antwoord zal mijne beslissing afhangen.

In afwachting daarvan ben ik met bijzondere
achtung,

Weledele Heer!

Uw zeer Dv. dienaar,
J. GROOT.

N., den 7den Juni 1894.

23. Antwoord.

Geachte Heer!

Al het opgegevene van mijn bediende Johan Rozenstruik is overeenkomstig de waarheid. Deze knappe jonge mensch is reeds vier jaar in mijn dienst, en ik kan U op mijn woord verzekeren, dat ik al dien tijd alle redenen van tevredenheid over zijne trouw, dienstvaardigheid en zorgvuldigheid gehad heb. Ik vind derhalve geene bedenking, hem bij U aan te bevelen. U zal bezwaarlijk een beter bediende vinden. Ik zou hem dan ook niet uit mijn dienst ontslagen hebben, ware het niet zijn wensch geweest ook in eene groote stad in het verkeer met menschen ondervinding op te doen.

Bij zijne komst ten mijnent heeft hij mij eene som van 200 gulden in klinkende munt tot onderpand gegeven, die hij, met een interest van 4 $\frac{1}{2}$ % 's jaars, bij zijn vertrek terug ontvangt. Zoo U dit begeert, zal hij die ook in uwe handen stellen.

Hiermede aan Uw verlangen, zoo ik meen, voldaan hebbende, noem ik mij gaarne

UwEd. Dw. dienaar;
J. STIP.

B., den 9den Juni 1894.

24. Verzoek aan eenen vriend om naricht wegens den persoon, die aanzoek tot verkeer met een meisje gedaan heeft.

B. . . . , den

Zeer geachte Vriend!

Het vertrouwen op uwe vriendschap spoort mij aan, U om inlichting te verzoeken omtrent eene zaak, die mij zeer aan het harte ligt, omdat het de gelukkige verzorging van mijn kind betreft.

Zekere heer B. namelijk, vroeger huisonderwijzer bij U ter stede, die thans een ambt bij het stedelijk bestuur te R. bekleedt, doet aanzoek om de hand van mijne

oudste dochter. Over de inborst, de denk- en leefwijze van dezen man wenschte ik getrouwe en voldoende berichten te hebben, te meer daar die, welke ik van andere vrienden te R. ontvangen heb, mij eenigszins dubbelzinnig voorkomen. Sta mij derhalve toe, U hierom met belangstelling te verzoeken, en gelief mij onder het zegel der geheimhouding oprecht mede te deelen, wat U van dezen man bekend is, in welken naam hij in uwe stad gestaan, in welke betrekking hij aldaar geleefd heeft, en hoe er zijn gedrag geweest is.

Zijn uiterlijk voorkomen schijnt mijne dochter niet te mishagen; en hoewel het mij bekend is, dat hij geen vermogen heeft, ben ik toch niet ongenegen mijne toestemming tot deze echtvereëning te geven, indien ik met grond onderstellen mocht, dat hij een rechtschapen mensch is en een goed echtgenoot voor mijne Augusta zou zijn, en zulks te meer, daar het inkomen van zijn ambt toereikend schijnt te wezen om hen voor knellende levenszorgen te behoeden.

Met verlangen zie ik uw antwoord te gemoet. Hoe openhartiger, des te aangenamer zal 't mij zijn, terwijl ik U plechtig verzeker, dat ik in geen geval van uw vertrouwen misbruik zal maken. Verheug alzoo spoedig met dat antwoord

Uwen U hoogachtenden vriend,
J. GRIMMER.

25. Antwoord.

N. . . . , den

Waarde Vriend!

Aan uwe vriendschappelijke uitnoodiging geef ik met zooveel te meer genoegen gevolg, daar ik het in mij gestelde vertrouwen met het aangenaamste bericht kan beantwoorden.

De heer B. namelijk is hier, over 't algemeen, als een oprecht, zeer geschikt en weldenkend man bekend. Zijn gedrag was tot dusverre onberispelijk, en door de onbaatzuchtige vriendelijkheid, waarmede hij ieder bejegende, verwierf hij zich genegenheid en vertrouwen. Hij had daarom ook toegang tot de beste gezelschappen, en nooit konden slechte menschen zich beroemen, met hem omgang te hebben gehad. In alle opzichten was zijn gedrag voorbeeldig.

Na dit alles kan ik u en Mejuffrouw uwe dochter gelukwensen wegens de aanstaande verbintenis met dezen man. 't Is echter niet onmogelijk, ja veeleer waarschijnlijk, dat hij gebreken heeft; welk menschenkind toch is daar geheel vrij van? Doch ik kan moeielijk gelooven, dat die

van zoodanigen aard zouden zijn, om invloed op uwe toestemming tot zijn verkeer met uwe dochter te hebben.

Voor 't overige zal het mij zeer verheugen, als ik door deze mijne geringe bemoeiing ook een weinig tot bevordering van het geluk uwer lieve Augusta heb bijgedragen.

Ik beveel mij in uw en in haar gunstig aandenken, en verzoek U beiden verzekerd te zijn van de beste wenschen van

Uwen oprechten vriend,
C. WINSCH.

26. Verzoek om bericht te ontvangen over den toestand van een geliefden vriend in de laatste oogenblikken van zijn leven.

P. . . . , den

Geëerde Vriendin!

Verschoon, bid ik U, met uwe mij vaak geblekene goedheid, dat ik U met deze regelen lastig val. Mijn innig verlangen om iets te vernemen omtrent de laatste oogenblikken van onzen dierbaren ontslapen vriend N. noopt mij, om uwe goedwilligheid hierin tot mijn troost in te roepen.

O! de treurige waarheid, dat hij van ons en van de aarde gescheiden is, kan ik nauwelijks gelooven noch beseffen.

Misschien verlang ik te veel van U; doch de bewustheid, dat ik door geen ander, tot wien ik mij met dit verzoek zou mogen wenden, zoo goed kan begrepen worden, als door U, dat geen ander de drijfveer daartoe beter kan beoordeelen dan gij, doet mij over elke bedenking heen stappen. En ik durf mij vleien, dat bij haar, die mijn ontslapen vriend van nabij heeft gekend en hem wist te waardeeren, mijne bede om een eenigszins omstandig verslag van zijn verscheiden een open oor zal vinden.

Het valt mij even moeielijk als smartelijk, mij aan het denkbeeld te gewinnen, dat mijn rechtchapeu, trouwe, hartelijke Bernard reeds sluimert in het graf, en mijn stoffelijk oog hem nimmer, nimmer zal weerzien. In hem werd mijn dierbaarste hartevriend begraven!

Groet al uwe dierbaren van mij, en toon weldra uwe goedwillige genegenheid aan

Uwen U hoogachtenden
F. BRANDER.

II.

BRIEVEN VAN RAADPLEGING, RAADGEVING EN WAARSCHUWING.

Algemeene Voorschriften. Onder de brieven om Informatie komen reeds enkele voor, die raadplegingen en raadgevingen betreffen. Onder deze afdeling zal men geene andere dan de zoodanige aantreffen.

Even gemakkelijk als het doorgaans valt raad te vragen, even moeilijk is het niet zelden raad — natuurlijk goeden raad — te geven. In 't eerste geval komt het er voornamelijk op aan, dat men zich wete te wenden tot iemand, die aan goeden wil en rechtschapenheid ook de bevoegdheid, de vereischte zaakkennis en het heldere doorzicht paart om den gevraagden raad te geven. Veel meer bezwaar heeft het uit zijn aard in, iemand naar eisch van raad te dienen, inzonderheid als 't een ingewikkeld onderwerp, eene zaak van hoog belang geldt. Daarbij komt nog, dat sommige lieden hunnen vrienden om raad vragen, alleen in de hoop, door dien raad in het reeds door hen genomen besluit versterkt te zullen worden. Raadt men hun in zulke gevallen juist hetgeen zij wenschen, dan oogst men daarvoor aanvankelijk dank in; maar daarentegen haalt men zich lichtelijk het verwijt van kortzichtigheid, gebrek aan doorzicht of aan welwillendheid en wat dies meer zij op den hals, wanneer de medegedeelde raad niet strookt met de wenschen en gevormde plannen des raadvragers, terwijl men bovendien, wanneer de gegeven raad opgevolgd mocht worden en later tot kwade gevolgen leidt, zich met eene zekere verantwoordelijkheid ziet bezwaard. Kortom, het raadgeven, men moge er van zeggen wat men wil, blijft een moeilijk, netelig iets. Men doet vaak het best, wanneer men de gronden zijner meening over een voorgesteld geval krachtig en gematigd voordraagt, doch zijnen raad aan niemand opdringt. Er is nog bijzondere voorzichtigheid noodig, zoo de raadvrager eenig eigenbelang kon vermoeden. Betreft de raad het gedrag en de leefwijze van iemand, dan behoort hij vooral met liefde, hartelijkheid en verschooning medegedeeld te worden, omdat hij in dit geval veel beter ingang zal vinden, dan wanneer gestrengheid er het kenmerk van is of wanneer er verwijt mee gepaard gaat. Men wijk eech-

ter nimmer een haarbreed van de waarheid af, en vermijde steeds dubbelzinnige woorden en bedoelingen met de grootste zorgvuldigheid. — Wat de waarschuwende brieven betreft, de schrijver moet eerst en voor alles de bevoegdheid bezitten om zijne waarschuwende stem te doen hooren. Hartelijke belangstelling in 't welzijn van den persoon, aan wien men schrijft, moet van zoodanige brieven de grondtoon wezen, zoodat de ontvanger van den brief tot de overtuiging komt, dat alleen warme deelneming en vriendschap de pen gevoerd hebben.

27. Een werkman, wien een kapitaaltje ten deel is gevallen, vraagt zijnen voormaligen Heer om raad, wat daarmede aan te vangen.

Hooggeachte Heer Baron!

Toen ik uwen dienst verliet, was U zoo vriendelijk tot mij te zeggen: „Nu, Frits! als ge later eens raad of hulp noodig mocht hebben, dan kun je vrij bij me aankloppen.” Onverwachts kreeg ik aanleiding om mij uwe vriendelijke woorden te herinneren, want... ik heb een twintigje van de honderd duizend gulden uit de loterij getrokken! Na aftrek van een en ander, houd ik eene goede vier duizend gulden over, maar weet nu niet wat daarmede aan te vangen. Wel weet ik, dat men met geld op velerlei wijzen geld kan winnen, maar op wat wijs *ik* dat doen moet, weet ik niet. Mijne vrienden en kennissen, die met mijn fortuintje bekend zijn, hebben mij al de eene zus de andere zoo geraden: „je moet er effecten, Amerikanen voor koopen, dan kan je geld als water verdienen; — je moet een fermes kruidenierswinkel opzetten; — je moet er huisjes voor koopen, die je bij de week verhuurt,” enz., enz., — de ooren hebben me er van getuit; maar ik liet ze schoon uitpraten en dacht bij me zelve: ik zal zoo vrij wezen en 't eens aan mijn ouden Heer en Meester vragen: die zal me dat niet kwalijk nemen en me stellig een goeden raad geven.

Nog altijd ben ik hier werkzaam in de fabriek der heeren van V. L. . . . Zoo zoetjes aan ben ik, door hard werken en oppassen, al zeg ik 't zelf, van 5 gulden 's weeks tot 10 gl. opgeklommen, en een van de heeren heeft me onlangs in vertrouwen gezegd, dat ik, als ik me op den duur zoo ferm bleef houden, bij de eerste gelegenheid tot onderopzichter zou bevorderd worden. Als dat gebeurt, ben ik er glad uit: dan krijg ik 700 gl. 's jaars, en daarvan, dunkt me, kan ik wel eene vrouw, met wat er bij kan komen, onderhou-

den. Althans, ik heb alvast mijne oogen zoo eens rond laten gaan, en die zijn gevallen op een allerknapst, braaf meisje, de dochter van een niet onbemiddeld meubelmaker alhier, wiens winkel druk beklant is. Met het meisje ben ik 't al zoo tamelijk eens, en ben ik eenmaal onder-opzichter, dan geloof ik, zal de vader mij ook geen steenen in den weg leggen.

Neem mij niet kwalijk, Mijnheer de Baron! dat ik U zoo lang met mij zelve bezighoud: ik dacht, dat U nog wel graag wat zou weten omtrent uwen voormaligen dienaar, die nimmer vergeten zal hoe goed U altijd voor hem geweest is.

In de hoop, dat U mij spoedig met eenig antwoord, en uwen goeden raad in het bovenstaande geval, zal vereeren, ben ik met de meeste hoogachting.

UHWG Geb*. onderdanige dienaar,
A. . . . , 15 Januari 1895.   FREDERIK HOUTING.
adres: Amsterdam.
Kattenburgerstraat,
Wijk. . . N°. . .

28. Antwoord.

R. . . . , 18 Januari 1895.

Wakkere Frits!

Ofschoon overstelpt met bezigheden, wil ik toch inderhaast uwen brief van 15 dezer beantwoorden. Met genoegen zie ik, dat het u goed gaat en dat uwe vooruitzichten in de toekomst gunstig zijn. Wat het buitenkansje in de loterij betreft, ik weet haast niet of ik u daarmee feliciteeren of condoleeren zal: meer dan eens toch in mijn leven heb ik gezien, dat juist zulk een onverwacht fortuintje, als U nu ten deel viel, voor den dus begunstigde de weg naar 't gasthuis werd. Maar neen, dat zal 't voor u niet wezen: althans zoo ge mijn raad, dien ge inroept, wilt volgen. Ik ken van zeer nabij den heer S. E. . . . , Notaris te Amsterdam; die heer weet groote en kleine kapitalen even voordeelig als sekuur te plaatsen; uw geld zal in zijne handen volkomen veilig zijn: daar blijf ik u borg voor. Gij kunt hem zeggen, dat gij op mijn raad en aanbeveling u tot hem wendt. Op vaste tijden ontvangt gij dan een billijken interest van uw geld, dat altijd te uwer beschikking blijft. En als u dan, na korter of langer tijd, het in 't vooruitzicht gestelde onder-opzichterschap en daarmee tevens een lief vrouwtje ten deel valt, kan uw kapitaalje U wellicht dienstig zijn, om de meubel-affaire van

den *niet onbemiddelden* schoonvader over te nemen. Enfin, dat kunt ge later zien. Maar wat ik u dringend raden moet, jongen! koop geen effecten, en geen weekuur-huisjes; van die dingen heb je geen verstand; en bovenal, Frits! laat u het loterij-fortuintje niet verlokken om langs dien weg nog meer te verwerven. Zoek alleen in vlijt en oppassendheid het middel om vooruit in de wereld te komen: dat is de rechte weg en anders geen.

Het zal mij genoeg doen later nog eens wat van u te hooren en daarbij te vernemen, dat het u wel gaat. Adieu.

J. P. Baron VAN ZITTERN.

29. Een braaf man wordt door zijn petekind, dat een anderen stand wil kiezen, om raad en ondersteuning gevraagd.

Hooggeachte Heer Peetoom!

Uw wijze raad en liefderijke leiding hebben mij reeds zoo dikwerf uit de verlegenheid gered, dat ik geloof, mij over een zoo gewichtig voornemen, als mij thans aan het hart ligt, met alle vertrouwen tot U te mogen wenden, en U te verzoeken, mij welwillend uwe gedachten daaromtrent te willen mededeelen.

Ik heb, namelijk, zooals ik mij vleien mag, de winkelbediening, waartoe mijn overleden vader mij bestemde, zoo wèl geleerd, dat ik geloof mij over mijne kennis en vaardigheid in dezen voor niemand te moeten schamen; doch het komt mij voor, dat er in mijn vak weinig vooruitzicht is op een voortdurend zeker bestaan. Hoe het daarmede in de laatste jaren ging, is genoeg bekend. Daarbij komt nog — want ik mag U niets verheelen — dat ik meen tot iets meer degelijks bruikbaar te zijn, dan om mijn leven lang achter de toonbank te staan. Dien ten gevolge is reeds sedert geruimen tijd het plan bij mij opgekomen, om mijn tegenwoordig bedrijf te laten varen; en dit plan is het, Hooggeachte Heer Peetoom! waarover ik uwen vaderlijken raad inroep.

Tot de uitvoering van mijn wensch doet zich thans eene gelegenheid op, zooals die wellicht nimmer weer voorkomt. Een koopman uit Hamburg, de heer LIEBRECHT, namelijk, die mij toevallig leerde kennen, heeft gemeend den noodigen aanleg voor den handel in mij te bespeuren; hij heeft mijn schrift met goedkeuring beschouwd, en mij bij zijn vertrek eene plaats op zijn kantoor aangeboden; zoo ik aan

zijne verwachting beantwoord, zal hij mij evenals zijne andere bedienden bezoldigen en tot mijn verder voortkomen behulpzaam zijn; doch hij begeert, dat ik het eerste jaar, zonder toelage, in mijne eigene behoeften voorzie, en — ziedaar het groote struikelblok — hiertoe ontbreken mij de noodige middelen.

Wat iemand met eenigen aanleg, aanhoudende vlijt en den besten wil vermag, dat hoop ik, met Gods hulp, in den mij geopenden werkring te doen. Maar hoe dien werkring ingetreden? Die voorwaarden van het eerste jaar versperren mij den weg. Driehonderd gulden zouden voldoende wezen, maar over die geringe som kan ik niet beschikken. Misschien echter wil uwe goedheid ze mij verschaffen, indien het ook uwe meening is, dat mij langs dien weg een goed uitzicht in de toekomst wordt ontsloten.

Ik verzoek U derhalve, even eerbiedig als dringend, de zaak in rijp beraad te willen nemen, mij uwe inzichten mede te deelen, en, ingeval die met de mijne mochten overeenstemmen, bij de uitvoering van eene zoo gewichtige onderneming mij vaderlijk bij te staan. Als ik door uwe liefderijke bemiddeling het benoodigde voorschot mocht ontvangen, zou ik al mijne krachten inspannen, om kapitaal met interest zoodra mogelijk terug te geven. Gelijk ik vertrouwen, zal mijne eerlijkheid te dien aanzien door U wel niet in twijfel worden getrokken.

Ik zie uw antwoord met ongeduld te gemoet. Hoedanig het ook moge wezen, zoolang ik leef, zal ik met alle U verschuldigde liefde en dankbaarheid zijn

Uw hoogachtend petekind
B. WILKENS.

N. . . . , 8 Mei 1895.

30. Antwoord.

R. . . . , 10 Mei 1895.

Lieve Bernard!

Uwen brief van den 8sten dezer heb ik wèl ontvangen: ik dank u voor het kinderlijk vertrouwen, waarmee gij u betrekkelijk uw voornemen tot mij wendt.

Ik moet bekennen, dat ik van den beginne af zeer ongaarne heb gezien, dat uw vader u een beroep liet leeren, dat in dezen tijd zoo weinig uitzicht op een vast bestaan in de toekomst oplevert. Ik geloof ook, dat gij, met uw gelukkigen aanleg, en met de moeite, die gij hebt aangewend om u te bekwamen, tot iets beters geschikt zoudt wezen. Wij

moeten het daarom als een wenk des Hemels beschouwen, dat gij zoo onverwachts in aanraking zijt gekomen met iemand, die U zoo welwillend en onbaatzuchtig de hand reikt tot een beter lot. Daar wij evenwel den heer LIEBRECHT nog niet van nabij kennen, eischt de voorzichtigheid van ons, eerst naar Hamburg te schrijven, ten einde naar zijne omstandigheden, levenswijs, enz., te vernemen. Voldoet het antwoord aan onzen wensch, dan zal de kleine som, die gij het eerste jaar denkt noodig te hebben, ook wel gevonden worden. Ik schrijf u over deze gewichtige zaak niet wijdloopiger, omdat ik hoop u binnenkort te spreken. Dit strekke vooreerst tot uwe geruststelling en tot een bewijs, hoe na uw welzijn mij ter harte gaat.

Wees intusschen zeer hartelijk gegroet van
Uw belangstellenden Vriend,
B. GANNING.

31. Raad aan een pas-verloofde en wensch van een vaderlijken vriend.

Zoo vroeg reeds, dierbare vriend! wilt gij een huwelijk, een zoo gewichtig verbond, waarvan het geluk des ganschen levens afhangt, aangaan? — Doch ik stel vertrouwen in uwe bezonnenheid, en mag gelooven, dat gij in uwe keuze niet overijld te werk gegaan zijt.

Ja, waarde BRAND! ik geloof even zeker als gij, dat het ware geluk op aarde alleen in de nauwste verbintenis van twee eenstemmig denkende zielen gevonden wordt. De liefde op zich zelve maakt echter niet volkomen gelukkig, wanneer zij niet op achting en vriendschap gegrond is. Daarom, wees van het begin af de trouwe, hartelijke, achtenswaardige vriend uwer jonge echtgenoot, en blijf dat ook dan, wanneer de vlam der eerste liefde is verflauwd. Ik zeg van het begin af; want de ondervinding leert, dat van de wijze, waarop twee jonge echtelingen in het eerste jaar met elkander omgaan, meestal hun welzijn in de volgende jaren afhangt.

Gewent u beiden, van den eersten dag af, elkaar met achting, voorkomende vriendelijkheid, vertrouwen en liefderijke verschooning te behandelen; leert elkander genoeg zijn; het geluk binnen en niet buiten uw eigen huis te zoeken: dan zullen de zalige gevolgen van deze vroegtijdig aangenomene gewoonte uw gansche leven door uw deel zijn: uw huis zal u weldra boven alle andere bevallen. En als gij, mijn vriend! het eenmaal zoover hebt gebracht, sta ik u borg

voor het geluk uwer overige dagen. Dan zal er geene leegte in uw hart ontstaan; gij zult geene genoegens willen naja-gen, daar die reeds iederen morgen bij het ontwaken vol-doende in den kring van uw huisgezin op U wachten.

Dit, vriend! zijn mijne gedachten over het geluk des huwelijks. Thans staat het nog in uwe macht, het te verwerven; later zoudt ge misschien tevergeefs daarop hopen. Ik voor mij zegen nog heden den dag van mijne echtvereeni-ging; mocht ook gij, na vijfentwintig jaar, met een vroolijk hart, het uur loven, waarin de bevoegde macht de hand van Eliza in de uwe leide! Dat is de oprechte wensch van

Uwen vaderlijken vriend,

W. . . . , 6 Augustus 1890.

M. ENGEL.

32. Raad aan eenen vriend om van een post,
dien hij begeerd had, af te zien.

Waarde Vriend!

Gij weet, dat de post, waarop gij vroeger een gegrond uitzicht hadt, thans bepaald aan den jongen DE BLINK is toegezegd. Staak derhalve alle verdere pogingen; zij zou-den nu af keuring verdienen, en niet geschikt zijn om U meer in gunst te brengen bij de hooger geplaatste personen, van wie gij uwe bevordering verwacht. Smoor uwe wellicht ge-gronde klachten over miskenning en achterstelling in uw eigen borst, en toon door onverdroten dienstijver, door stipte plichtsbetrachting, door een onberispelijk gedrag, dat gij eene hoogere betrekking waardig zijt. Ik durf gelooven, dat de Minister, ingeval hij U zoo goed als den heer DE BLINK ge-kend had, de benoeming op U zou uitgebracht hebben. Poog dat óók te gelooven, en dan zal het U niet zwaar vallen, zoowel voor hem, die U werd voorgestrokken, als voor hem, die U thans achterstelde, dezelfde te blijven, die gij tot dus-verre waart, zonder eenigen wrok of wrevel aan den dag te leggen. Alleen op zoodanige wijze kunt gij U, naar mijn inzien, den weg tot uw aanstaand fortuin banen. Onderwer-ping, geduld en standvastigheid zijn alles, wat ik u vooreerst aanraad. Wat ik overigens ter vervulling van uwe wenschen mocht kunnen bijdragen, zal voorzeker geschieden. Denk vaak aan mij en vaarwel.

Uw toegenegen,

K. . . . ., 6 Mei 1895.

L. RIMME.

33. Raad aan een meisje om af te zien van eene
verbintenis tegen haren zin.

Waarde Vriendin!

Alzoo is het dan zeker, dat gij uw jawoord uitgesproken hebt? — Neem het om 's Hemels wil, als het nog tijd is, weder terug. Uw hart voelt niets voor den man, wien gij uwe hand wilt geven. Uwe rechtmatige verontwaardiging over een trouweloozen vriend heeft u tot een overhaasten stap verleid; doch misschien is 't nog tijd om terug te treden. Bedenk, lieve Sophie! en verberg het u zelve niet, dat gij eene echtverbintenis uit wrevel gaat sluiten. Hoe kunt ge daarvan iets goeds verwachten? Moogt gij het geluk van uw geheele leven aan een oogenblik, waarin bittere teleurstelling en spijt uw hart vermeersterd hadden, opofferen?

Gij bemint nog altijd uwen Lichtenberg, niettegenstaande zijne ontrouw. Ware hij uw man geworden, hij, die getoond heeft geene liefde voor U gehad te hebben, wie weet binnen hoe weinig tijds gij niet meer dezelfde gevoelens voor hem zoudt koesteren als thans. Het ongeluk echter, waarin gij u nu schier met zekerheid wilt gaan storten, strekt zich over uw geheele leven uit, en gij zult bitter berouw gevoelen, dat gij uw welzijn aan eene snel voorbijgaande, hartstochtelijke opwelling ten offer hebt gebracht.

Ik bezweer u, bij al wat heilig is, maak u los van uwe belofte. Landout is in 't geheel geen man voor u. Hij is weduwnaar; hij heeft kinderen, en gij geeft hem klaarblijkelijk slechts uwe hand, omdat gij in eene koortsachtige opgewondenheid, die alle bezonnenheid roofst, niet recht meer weet wat gij doet. In zulk eenen toestand, lieve vriendin! is het raadzaam tot niets te besluiten, den wrok in 't hart te laten uitgisten, en alles aan te wenden om aan het verstand zijne verlorene rechten weder te geven. In minder dan een half jaar volgt dan altoos zeker eene zeer merkwaardige verandering in en om ons.

Het doet mij zeer leed, mijne Dierbare! dat ik niet bij u kan wezen, om u, met al de welsprekendheid, die de liefde tot u mij gewisselijk zou verleen, dit huwelijk af te raden. Ik ben overtuigd, dat allen, die het eerlijk met u meenen, evenzoo denken, en u eenparig zullen zeggen, wat ik u thans schrijf. Vaarwel, en geloof aan de oprechte en welmeenende raadgeving van

N. . . . 24 Mei 1894.

Uwe EMILIA.

34. Eene moeder geeft raad aan haren zoon, hoe hij zich in het huis van zijne weldoeners moet gedragen.

H. . . . , 6 Juli 1893.

Lieve Hendrik!

Uw brief verheugde mij om de liefde, waarmee gij toont aan uwe moeder te denken. Laat die nimmer in uw hart verkoelen, en ik zal gelukkig zijn.

Mevrouw LANSBERG schrijft mij, dat zij u gezamenlijk met hare zonen laat onderwijzen. Ik erken deze goedheid met innige dankbaarheid aan God, die mijn onvermogen, om groote kosten voor uwe opvoeding te maken, zoo vaderlijk te hulp komt. Wees ook gij daarvoor dankbaar, mijn Zoon! jegens uwe weldoeners, en tracht hunne edele gezindheid met al uw vermogen te gemoet te komen. Door vlijt en een goed gedrag kunt gij het zekerst hunne liefde winnen. Breng geen oogenblik nutteloos door, want verlorene uren komen nimmer terug. Hoe zou ik mij verheugen, als ik u eens, uitmuntend gevormd en met veel nuttige kennis begaafd, weer in mijne armen mocht sluiten; hoeveel te meer genoegen zou ik dan in uw omgang smaken? Deze hoop matigt mijne smart over uwe afwezigheid; doch ook u, beste Hendrik! moet zij versterken. Ofschoon het nu ook de wil des Hemels is, dat wij gescheiden zijn, verhindert ons toch niets elkander in de verte lief te hebben en brieven met elkander te wisselen.

Vaarwel, mijn kind! leef tevreden en opgevoerd, vergeet echter door uwe vermaken uwe plichten niet, en geef steeds gewenschte tijdingen van u aan

Uwe liefhebbende moeder,
P. KROON Vos.

35. Raad van eene moeder aan hare dienstbare dochter.

F. . . . , 1897.

Lieve Dochter!

Met neef TIMMERMANS heb ik uw brief ontvangen, en daaruit met leedwezen vernomen, dat gij in uw tegenwoordigen dienst niet tevreden zijt. Gij klaagt over de onvriendelijkheid van uwe mevrouw, over de knorrigheid en eigenzinnigheid van uw heer, enz.

Als gij in dit huis waarlijk zoo ongelukkig zijt,

en gelooft, dat gij 't in een ander beter zoudt hebben, staat het u immers vrij, dat te beproeven; doch verlaat uwen dienst niet vóór den tijd; want zoodoende zoudt gij u vele onaangenaamheden op den hals halen, en u slechts nadeel berokkenen.

Hoe gij ook over uw heer en mevrouw moogt klagen, heb ik toch van onpartijdige lieden nog veel goeds aangaande hen vernomen. Het is daarom de vraag, of de kwade behandeling, waarover gij klaagt, niet min of meer uwe eigene schuld is. In dat geval zoudt gij door eene verandering niets winnen; want ongehoorzaamheid, onbescheiden tegenspraak en een norsch gezicht wil niemand van zijne dienstboden dulden. Dat gij met een en ander behept zijt, weet ik, helaas! uit eigen ondervinding, en gij zult u wel herinneren, hoe dikwijls ik u daarvoor gewaarschuid en u de gevolgen daarvan voorgesteld heb. Ik wil wel gelooven, dat uwe mevrouw somtijds iets van u eischt, dat u onbillijk voorkomt; doch als zij zeer gesteld mocht wezen op zindelijkheid, orde in de huishouding, stipte plichtsbetrachting en zorgvuldige behartiging van alles wat de keuken betreft, kunt gij haar dit niet kwalijk nemen; daarentegen moet gij u bevljtigen om alles zeer nauwgezet naar haren zin te doen, want dit strekt immers tot uw eigen best; terwijl het mijn innige wensch is, u eens gevormd te zien tot eene zeer ordelijke, nette, geschikte en werkzame huisvrouw.

Het kan zijn, dat uw heer en mevrouw u somtijds zonder reden hard en knorrig behandelen; dit moet gij echter weten te verdragen en daarbij bedenken, dat huiselijke zorgen, geheime kommer en alle verdrietelikheden, van welke gij niets verneemt, bij hen kwade luimen kunnen veroorzaken. Wildet gij in zulke gevallen op denzelfden toon antwoorden en door weerspannigheid aanleiding tot toorn geven, daaruit zou niets goeds ontstaan. Bedwing u liever, en zwijg stil; wees verdraagzaam, toegevend en zachtzinnig. Zoodoende zal, ik sta er u voor in, het onweder spoedig overdrijven.

Niemand, lieve dochter! meent het beter met u dan uwe moeder. Als gij mijn raad volgt, uw best doet om beleefd, vriendelijk en gehoorzaam te wezen; als gij hebt leeren verdragen en zwijgen, zooals ik in mijne langdurige dienstjaren, dan zult gij gelukkiger en tevredener leven, niet slechts in dit, maar ook in ieder ander huis; en als u eens een man beschoren is, moogt gij van de genoemde deugden ook een gelukkigen echt verwachten.

Dit, lieve Anna! tot antwoord op uwen brief. Als gij op mijnen moederlijken raad acht geeft, zoodat gij mij weldra met betere berichten kunt verheugen, zal dat eene blijde tijding wezen voor mij, die altoos ben

Uwe getrouwe moeder,
ULRICA MEIWAN.

36. Waarschuwing aan een jongen vriend
wegens onvoorzichtige taal.

A. . . . , 5 Februari 1890.

Waarde Vriend!

Als een oud vriend van uwen wakkeren vader vermeen ik mij te mogen veroorloven, U waarschuwend en raadgevend mijne stem te doen hooren, wanneer ik U door gevaren bedreigd zie. Gij zijt in uwe uitdrukkingen hoogst onvoorzichtig, en ontziet zelfs die personen niet, die op uw vooruitkomen in de wereld een beslissenden invloed kunnen hebben. Nog in een gezelschap van gisteren hebt ge U op eene hoogst onbezonnen wijze over den heer N. uitgelaten, en toch hebt gij aan dien heer voor een goed gedeelte uwe tegenwoordige vrij voordeelige betrekking te danken. Men heeft moeite om te begrijpen, hoe gij zóó tegen uw eigen belang kunt handelen. Een edel mensch legt de zwakheden en gebreken zijner medemenschen niet bloot, om daardoor zich zelve te verheffen. Spreken is eene kunst, zwijgen is eene veel grootere.

Ik hoop, dat gij deze mijne welgemeende waarschuwing ter harte zult nemen als het uitvloeisel van mijne warme belangstelling in uw lot — Vaarwel!

Van huis, 12 Juli 1890.

Uw vaderlijke vriend,
R. VAN BALEN.

37. Waarschuwing aan eene vriendin voor
eenen verleider.

A. . . . , 5 Februari 1890.

Dierbaarste Vriendin!

Zeer dankbaar ben ik U voor het vele nieuws, dat ge mij in uwen laatsten brief hebt willen schrijven; er is niet weinig onder, dat mij tot innig genoegen strekt; jammer, jammer maar, dat juist het gewichtigste nieuws onder dat alles voor mij eene jobstijding wezen en al mijne vreugde bederven moest. Het doet mij in mijne ziel leed, dat ik uwe aangename gemoedsstemming moet gaan storen; maar de

zorg voor het geluk mijner lieve vriendin maakt het mij ten plicht, U opmerkzaam te maken op een gevaar, dat al uw levensgeluk met vernietiging bedreigt. De warme lofspraak, die gij in zoo ruime mate den heer X. toedeelt, bevreemdt mij niet, want ik heb gelegenheid gehad hem te leeren kennen; maar ik schrikte er van, toen ik vernam, hoe weinig bij den lichtzinnige de goede naam en de rust van een edel meisje gelden, hoe licht hij die beiden opoffert, waar 't op de bevrediging aankomt van zijne ijdelheid en van de begeerten zijner bedorven natuur. Maar gij, lieve vriendin! gij zult, gij moogt zijn offer niet worden.

't Is mogelijk, dat gij U in dit oogenblik onvriendelijk van mij afwendt, omdat ik U zoo onzacht uit een zoeten droom wakker schud; maar later zult ge er gewis uwe getrouwe vriendin dank voor zeggen. De heer X. behoort tot die mannen, die reeds menig braaf meisje de bittere smart der begoocheling deden ondervinden; en gelukkig mag men haar noemen, die tijdig genoeg zijne valstrikken wist te ontkomen. Ik heb hem persoonlijk leeren kennen, toen hij zich hier ophield, en den toegang had tot vele familiën, die het nimmer zullen vergeten, hoe jammerlijk zij zich in hem bedrogen hebben. 't Is waar, de vlugheid van zijnen geest, de helderheid van zijn verstand en zijne hoogst beschaafde manieren zijn eigenschappen, die hem allerwegen bemind en gezocht maken. Ik wraak het in U niet, wanneer deze beminnswaardige hoedanigheden uwe opmerkzaamheid geboeid hebben; ook wil ik niet gelooven, dat zijn hart zóó verdorven is, dat die innemende buitenzijde altijd alleen moet dienen om de kunstgrepen zijner verleiding te verbergen. Maar, lieve vriendin! den man, die eenmaal in een zoo dubbelzinnig licht is opgetreden, mogen wij geen onbepaald vertrouwen schenken. Wij moeten met te meer argwaan op onze hoede wezen, hoemeer wij ons geneigd gevoelen zijne vleierijën voor waarheid te houden. Wees voor 't overige verzekerd, dat ik geenerlei persoonlijk belang bij de zaak heb, en dat niets anders dan mijne vriendschap voor U en de zorg voor uw welzijn mij hebben bewogen om U deze ervaringen mede te deelen. Mochten zij vrucht bij U dragen, hoe hartelijk zou mij dat verblijden! Mochten zij echter geheel onnoodig en overbodig wezen, welnu, ook dan zal zich gelukkig rekenen

Uwe U hartelijk liefhebbende Vriendin,

EMMA VERHAGEN.

~~~~~

III.
COMMISSIËN OF OPDRACHTEN EN
BESTELLINGEN.

Algemeene voorschriften. Iemand iets op te dragen, dat veel moeite veroorzaakt of voorschotten vereischt, is zeer onbescheiden. Ofschoon het niet altijd in onze macht staat, het eerste te verhoeden, kunnen wij echter dienstvaardige vrienden wel verschoonen van den last om voorschotten te doen. Doen wij dit niet, dan hebben wij ook geene reden om ons te beklagen, als onze bestellingen vertraging lijden of achterwege blijven.

Bij iedere opdracht moet nauwkeurig bepaald worden, wat men begeert, en waar en hoe het op de gemakkelijkste en zekerste wijze te verkrijgen is, waar het bezorgd of langs welken weg het verzonden moet worden. Aan bijzondere vrienden, en nog meer aan hen, die wij slechts als kennissen kunnen aanmerken, moet men, zooveel mogelijk, moeite en tijd besparen. Bij de laatsten moeten wij ons daarenboven nog verontschuldigen, en hun voor hunne vriendelijke bereidvaardigheid onzen wederdienst aanbieden; wij moeten hen geheel en al van onaangename opdrachten verschoonen, en, zoo mogelijk, zelfs onze beste vrienden er niet mede belasten.

Als een brief eene bestelling betreft, bij welke de ontvanger voordeel heeft, b. v. een koopman bij wien men waren neemt, dan behoeft men zooveel omslag niet te maken als bij een ander; doch ook hier moeten de regelen der welvoeglijkheid worden in acht genomen. Men kan toch van eenen koopman, met wien wij onbekend zijn, niet vergen, dat hij ons waren op crediet zal toevertrouwen. De bestellingen moeten daarom wegblijven, als men niet het gereede geld er bij voegt, of zich op den borgtocht van een vertrouwden persoon kan beroepen.

38. Opdracht aan een ouden vriend, om voor eene
aanzienlijke familie eene gouvernante bij de
kinderen te bezorgen.

Zeer Geachte Vriend!

Mocht ik in tien jaren het genoegen niet sma-

ken, u te zien, zoo strekt deze om U te overtuigen, dat de oprechtheid mijner vriendschap in al dien tijd niet verminderd is, terwijl ik er niet aan twijfel, dat ik wederkeerig nog in uw aandenken leef en U nog even waard ben als toen.

Daar mijn vertrouwen op uwe standvastige vriendschap zeer groot is, schroom ik niet, onze zoo lang gestaakte briefwisseling al dadelijk met een verzoek te hernieuwen.

Eene aanzienlijke vrouw in mijne nabuurschap, van wie men zeer veel goeds kan zeggen, wenscht eene ongehuwde juffrouw te hebben, die goed Fransch, doch inzonderheid zeer goed hare moedertaal (het Nederlandsch) spreekt en schrijft, redelijk ervaren is in de aardrijkskunde en geschiedenis, een weinig kan rekenen, en voor het overige bekend met die vrouwelijke handwerken, die vooral goede huismoeders niet kunnen ontberen; een voornaam vereischte is ook, dat zij, behalve goede zeden, tevens zuivere begrippen van den godsdienst bezit, en daarvan in haar handel en wandel blijken geeft.

Aan eene juffrouw, die met deze gaven is toegerust, wenscht men de opleiding van twee lieve jonge meisjes toe te vertrouwen. De moeder van die kinderen is eene zeer oprechte, edeldenkende dame, een waar voorbeeld voor vrouwen; zij zal de gezochte juffrouw zeker als eene vriendin behandelen, zoo deze aan hare verwachting beantwoordt. De voorwaarden zal men onverwijld aan haar mededeelen, zoodra zij zich bekend gemaakt zal hebben.

Daar ik met deze achtbare vrouw in vriendschappelijke betrekkingen sta, en met hare edele denkwijze nauwkeurig bekend ben, kan ik met overtuiging iedere juffrouw, die deze betrekking als opvoedster aanneemt, gelukwenschen. En daar er mij veel aan gelegen is, tot bereiking van dit oogmerk bevorderlijk te zijn en de kinderen onder een goed opzicht te brengen, heb ik mij gaarne met deze opdracht willen belasten. Daarbij heb ik echter vooral op de medewerking van mijn waardigen vriend gerekend, en ik wend mij dus tot U met het vriendelijk verzoek, in uwe stad naar zulk eene juffrouw te willen uitzien. Overtuigd, dat uwe pogingen het gewenschte gevolg zullen hebben, zal het mij aangenaam wezen, zoo spoedig mogelijk bericht daarvan te ontvangen. Volgens uw verlicht oordeel en erkende kunde, zult gij het best kunnen beoordeelen, wie tot ons oogmerk geschikt is.

Wees niet boos, geachte Vriend! over mijn lastigen aandrang. Mocht gij onverhoopt aan mijn verzoek

niet kunnen voldoen, dan zult gij wel de goedheid hebben, mij zulks met omgaande post te melden, ten einde wij ons elders kunnen vervoegen; want er is der gezegde dame zeer veel aan gelegen, zoo spoedig mogelijk eene goede opvoedster bij hare kinderen te hebben.

De vervulling van mijn verzoek en de daarbij aangewende moeite zal ik met den innigsten dank erkennen.

Ik eindig met den wensch, dat deze gelegenheid eene aanleiding moge zijn, om onze oude vriendschappelijke betrekkingen weder nauwer aan te knoopen. Altijd zal ik het mij tot een aangenamen plicht rekenen, u te bewijzen hoezeer ik ben

Uw zeer hoogachtende vriend,

O. . . . , 1sten Mei 1890.

P. GRAVER.

39. Bestelling bij eenen Schrijnwerker.

Driebergen, den 8sten Mei 1890.

Mijnheer!

Daar mijne dochter zich binnen eene maand in het huwelijk begeeft, heeft zij nog tot de bemeubeling van haar huis noodig: twee commodes en eene ronde tafel, van wagenshot met mahoniehout opgelegd. Deze moeten passen bij de onlangs door u geleverde canapee en stoelen, en behooren evenals deze, hoewel sterk, naar den laatsten smaak te zijn. Het blad der tafel, op één voet gedragen, moet vijftien palm middellijn hebben. Men zorge vooral voor eene goede lijming en gladde politoer. Ik verzoek u vriendelijk, deze stukken uiterlijk op den 15den der volgende maand af te leveren; doch mocht drukte u dit wellicht niet toelaten, gelief mij dit dan met omgaande post te melden, ten einde ik nog bijtijds elders kunne uitzien. Zeker ware mij de arbeid van uwe hand aangenamer.

Ik vlei mij, dat U deze meubelen zeker op den bepaalden tijd zal bezorgen, of die bestelling rechtstreeks afzeggen, opdat ik niet door eene ijdele belofte misleid en in verlegenheid gebracht worde.

In afwachting van uw bereidwillig antwoord ben ik met achting

Uw dienaar,
L. MERRUS.

40. Antwoord.

N. . . . , den 9den Mei 1890.

Weledele Heer!

Hoezeer ik het tegenwoordig tamelijk volhandig heb, zullen echter de twee commodes en de tafel, die nog tot de stoffeering van het huis uwer dochter benodigd zijn, met zekerheid op den bepaalden tijd door mij geleverd worden. Ik verzoek UWEd. mij slechts de lengte en breedte, alsmede het aantal laden dezer beide stukken te willen opgeven, en daarbij te melden, of de sloten der commodes met verschillende sleutels moeten zijn.

Uw WelEd^e. zeer DW. dienaar,
B. VERKERK.

41. Opdracht aan eenen vriend, die op reis gaat.

Geachte Vriend!

Vernomen hebbende, dat gij voornemens zijt in de aanstaande week naar R. te gaan, veroorloof ik mij U eene kleine commissie op te dragen. Ik wenschte namelijk een dozijn chemische vuurtuigjes te hebben. Heb de goedheid, die mede te brengen: ze zijn in de meeste Neurenberger winkels te bekomen. Het voorschot kan niet groot wezen, zoodat ik deswege bij U, dien ik zoo grondig ken, geene verontschuldigungen zal maken. Niets zal mij aangenaamer zijn, dan het U bij de eerste gelegenheid de beste in dank terug te geven.

Ik vlei mij, dat gij aan dit verzoek vriendschappelijk zult voldoen, en ben in voorkomende gevallen U gaarne wederkeerig van dienst.

Ik wensch U goede reis en ben

Valkenburg, Uw dw. dienaar en vriend,
den 17den December 1890. W. VAN 'T HOF.

42. Antwoord.

Ontvang hierbij, geachte Vriend! de bestelde vuurtuigjes, met de verzekering, dat ik deze commissie gaarne voor U heb volbracht. Kan ik u in gewichtiger zaken van dienst zijn, zoo hebt ge vrij over mij te beschikken.

Mijne reis was zeer gelukkig en, bij het tegenwoordige schoone weder, tevens aangenaam. Ik ben eerst gisteren thuis gekomen. Gaarne schreef ik U meer, doch de

bezigheden hebben zich in mijne afwezigheid opgehoopt, zoodat ik niet veel meer tijd heb, dan om U te verzekeren, dat ik steeds met achting blijf

Kortzicht, Uw oprechte vriend,
den 29sten December 1890. R. VAN ZANT.

P. S. Mijn voorschot beloopt f 1,32⁵. We zullen dat bij gelegenheid wel eens vinden.

43. Opdracht voor het huren van eene woning.

V., 7 Oct. 1891.

Waarde Vriend!

Door mijne benoeming tot Secretaris van den gemeenteraad ten uwent, ben ik genoodzaakt mij metterwoon in uwe stad te vestigen. Er ligt mij veel aan gelegen, eene recht aangename en tevens voor mijn toekomstigen werkring goed gelegen woning te bekomen. Verschoon mij, dat ik mij deswege tot U wend met het beleefd, maar dringend verzoek, voorloopig eene zoodanige voor mij te huren. Voor de behoeften van mijn gezin worden minstens 3 a 4 eenigszins ruime kamers, benevens keuken, kelder, droogzolder, enz. vereischt. De hoofdvoorwaarden zijn, dat het huis zuiver en droog is en op een goeden stand staat. Wat den huurprijs betreft, ik zou ongaarne meer dan f 300 a f 350 verwonen.

Met primo Juli eerstkomende moet ik mijne nieuwe betrekking aanvaarden. Ik verheug mij reeds bij voorbaat over de aangename uren, die ik in uwe nabijheid hoop door te brengen. Gelief mij dus zoo spoedig mogelijk bericht te zenden, of gij een goed onderkomen voor ons gevonden hebt. Vaarwel en vergeet niet

Uwen trouwen Vriend,
P. STROYER.

44. Opdracht om eene Pianino te koopen.

W., den 7den Augustus 1891.

Waarde Vriend!

Zoudt ge wel de goedheid willen hebben, mij den gewichtigen dienst te bewijzen, te *Neurenberg*, waar gij u thans toch bevindt, eene pianino ten gebruike voor mijne dochter LOUISE te koopen? Aan niemand toch zou ik veiliger deze zaak kunnen opdragen, dan aan U, die niet alleen het schoone talent der toonkunst, maar ook vooral de niet

gering te achten kennis van verschillende muziekinstrumenten bezit. Dit ontslaat mij alzoo van de moeite om U opmerkzaam te maken op het getal octaven, een goeden zuiveren toon, juiste hoogte, ook of het stuk van een goeden meester, van zuiver en goed hout bewerkt, goed in de kast is, enz. Omtrent den prijs maak ik evenmin eene vaste bepaling: gij kunt over *f* 600 tot *f* 1000 beschikken; doch het spreekt vanzelf, dat de leverancier moet instaan voor alle schade der verzending.

Van uwe bereidwilligheid en belangstelling houd ik mij overtuigd, en U is het bekend, dat gij eveneens over mij kunt beschikken. In afwachting van uw gunstig bericht, blijf ik

Uw hoogachtende vriend,
G. SPALLING.

45. Opdracht aan een postkantoor om de inkomende brieven te willen nazenden.

Weledelgeboren Heer!

Morgen denk ik deze stad te verlaten om voor een geruimen tijd naar Weenen te gaan. Daar er hoogst waarschijnlijk in mijne afwezigheid brieven of andere stukken aan mijn adres hier zullen aankomen, verzoek ik U ten vriendelijkste, al wat aan mij gericht is te willen opzenden naar mijn nieuwe verblijf, en wel voorshands *poste restante*, daar ik voor het tegenwoordige mijn adres aldaar nog niet juist kan opgeven.

Met de inwilliging van dit verzoek zal zich zeer verplicht gevoelen,

Weledelgeboren Heer!
R. . . ., 7 Maart 1890.

Uw Dw. Dienaar,
F. VAN VAELST.

46. Een kruidenier bestelt koffie.

Weledele Heer!

Daar mijn voorraad koffie bijna uitgeput is, neem ik de vrijheid U te verzoeken, mij in het begin der aanstaande week met de stoomboot *Concordia* honderd (100) pond andere, goede Levantsche te willen doen toekomen. Ik wensch niets anders, dan dat de boonen, evenals de vorige, frisch, groenachtig, van middelbare grootte en volmaakt goed zijn; vooral mogen zij geen muffen reuk hebben.

Mocht echter uwe Levantsche koffie op zijn,

dan zal het mij even aangenaam wezen, goede Martinique of Surinaamsche tegen billijken prijs te ontvangen.

Gelief mij bij de factuur ook op te geven den prijs van uwe gemeene-, witte- en farina-suiker.

Ik ben in afwachting

Z., den 22sten Sept. 1891. UwEd. dienstw. dienaar,
W. DE MOER.

47. Een schoenmaker bestelt leder bij een looier.

M., den 30sten Augustus 1891.

Weledele Heer!

Aan brenger dezes is opgedragen, het hieronder vermelde leder, tegen gereede betaling, bij U in ontvangst te nemen.

Nadrukkelijk echter moet ik U verzoeken, mij ditmaal met betere waar dan den vorigen keer te voorzien; want het debiet — dat bij den schoenmaker voornamelijk van de deugdzaamheid van 't leder afhangt — zou ik niet wenschen te verliezen. U moest daarop wel acht geven, en in het bijzonder prijs stellen op diegenen uwer klanten, welke boven andere de voorkeur van waar verdienen, dewijl ze met contant geld ter markt komen.

Ik meen derhalve te mogen verwachten, dat U mij nu en steeds met welbereid, duurzaam leder zal voorzien.

Met achting,

Uw dienstw. dienaar,
J. DOORNIK.

50 pond zoollader,
2 dozijn kalfsvellen.
8 geitevellen, en
4 lamsvellen.

48. Opdracht om vracht te nemen in een schip.

Den Heer P. V., Schiedam, 25 Juni 1891.
te Dordrecht.

Weledele Heer!

Ik neem de vrijheid, mij tot UwEd. te wenden, met vriendelijk verzoek om in het schip, dat te *Dordrecht* in lading naar *Batavia* ligt, voor mijne rekening te nemen: vijftientig ton scheepsruimte voor likeuren, en tevens de goedheid te hebben, mij met omgaande post deswege te berichten.

Met achting,

UwEd* dw. dienaar,
M. STOLKER.

49. Katoenbestelling.

Aalst, 17 Maart 1892.

Weledede Heer!

Naar ik vernomen heb, doet U aanzienlijke zaken in Cyprisch en Macedonisch katoen. Dien ten gevolge ben ik te rade geworden, bij U aan te vragen tot welke prijzen en onder welke voorwaarden U mij daarvan zou kunnen voorzien. In mijne kousenfabriek wordt jaarlijks over de 1500 pond katoen verwerkt. U zal derhalve, bij eene billijke behandeling, een aanzienlijk debiet door mij kunnen verkrijgen. Voor het tegenwoordige wenschte ik echter alleen eene kleine proef te nemen. Gelief mij alzoo slechts een enkel baaltje van iedere soort te zenden, en mij van uwe voorwaarden te onderrichten. — Over het bedrag dezer afzending kan U disponeeren op

UwEd^e. dw. dienaar,
J. LANGBEEN.

50. Aanvraag om laken uit een lakenwinkel.

Zierikhove, den 1sten Januari 1892.

Mijnheer!

Daar een mijner vrienden onlangs uit uwen winkel laken heeft medegebracht, hetwelk mij in kleur en hoedanigheid zeer bevalt, en waarvan ik hierbij eene staal overleg, verzoek ik U, indien er van hetzelfde stuk of van een ander van dezelfde soort nog voorraad is, de goedheid te willen hebben, morgen met de diligence zes el aan mij over te maken, waarvoor U, volgens den door mij vernomen prijs van 10 gulden de el, hierbij eene aanwijzing ontvangt, groot f 60, op den heer MIJNDERT, bankier a costi, betaalbaar op zicht. Mocht U onverhoopt niet meer van hetzelfde laken overhebben, gelief mij dan, daar ik geen ander laken begeer, de aanwijzing terug te zenden; ik verwacht anders met de afzending van de factuur ook bericht van de ontvangst dezer gelden.

Met achting,

UwEd^e. dw. dienaar,
C. J. DROSTE.

51. Bestelling van blik.

U. . . ., den 14den Juni 1891.

Mijnheer!

Den voerman VERBECKE heb ik opgedragen, uit

uwen winkel eene hoeveelheid ijzerblik en plaatkoper, volgens de door hem aan U te vertoonen schriftelijke opgaaf, af te halen, en U in mijn naam *f* 20 op goede rekening ter hand te stellen. Daar ik zelf de keuze niet doen kan, verzoek ik U wel te willen toezien, dat ik goede, bruikbare waar bekom. Ik houd mij overtuigd, dat mijn vertrouwen door U in geen deele beschaamd, en alles evengoed bezorgd zal worden, alsof ik zelf tegenwoordig ware.

In die verwachting ben ik

UwEd^e. dw. dienaar,
G. KETELHOF.

52. Een zeepzieder bestelt talk.

Weledele Heer!

Zoo even heb ik van een mijner vrienden vernomen, dat U weder een aanzienlijken voorraad van nieuwe Poolsche talk heeft ontvangen, en die tegen *f* 34 de 100 pond aflevert. Zeer gaarne zou ik daarvan een monster ontvangen. Onze voerman, HENDRIK BREEROO, die U dezen zal ter hand stellen, heeft tevens in last zulk een monster mede te brengen, en U, tegen quitantie, den prijs daarvoor te voldoen. Van een vaatje is hij voorzien. Is de talk wezenlijk versch en goed, zooals men verzekert, dan zal ik weldra eene aanzienlijke bestelling doen.

Ik beveel mij in uwe billijke behandeling aan, en ben met alle achting

Velthuizen,
den 2den Februari 1892.

UwEd^e. dw. dienaar,
J. SMAZEN,
Zeepzieder.

53. Bestelling van aardappelen bij een bouwman.

Naar ik vernomen heb, is bij U dit jaar weder eene groote hoeveelheid aardappelen verbouwd, waarvan ge voornemens zijt eene goede partij af te zetten: de gele kleiaardappelen tegen *f* 2,40 en de roode tegen *f* 2,00 het mud. Zoo dit gegronnd is, en gij genegen mocht zijn 5 pct. voor prompte betaling te laten korten, kunt gij zoo spoedig mogelijk, althans eer de vorst invalt, 300 mud, van iedere soort de helft, afleveren aan mijnen kelder bij de haven.

Onder inwachting van uw spoedig antwoord hierop, ben ik met achting

W. . . ., den 7den October 1891.

Uw dienaar,
NN.
Logementhouder.

54 Verzoek aan een handelsvriend om eene schuld
in te vorderen.

Rotterdam, den 6den Juni 1891.

Weledele Heer!

Daar ik van den heer L. SANDER a costi geene betaling kan erlangen, moet ik mijne toevlucht nemen tot de welwillende tusschenkomst van U, die in dit geval wel een gunstigen uitweg zal weten te vinden. Mijn geheele vordering bedraagt f 300, zonder berekening van renten. Onderstaande nota is eene specifieke opgave van de geleverde goederen, genoteerd tot de bedongene prijzen, zooals ik ze genoemden Heer van tijd tot tijd heb toegezonden. U vindt vervolgens hierbij twee brieven, waarin hij zich voor dit bedrag als mijn debiteur erkent.

Wees zoo goed zorg te dragen, dat hij U, hetzij de geheele som, of ten minste de helft daarvan, uitbetale, terwijl U hem voor de andere helft een uitstel van nog zes maanden zou kunnen verleenen. Mocht u echter bevinden, zooals ik, helaas! vernomen heb, dat er weinig goeds van hem te wachten is, tracht dan met hem te transigeeren, desnoods met een verlies van 25 pct; in één woord, tracht zoo veel te krijgen, als mogelijk is, zonder met hem in proces te komen, hetgeen altijd groote kosten en weinig voordeel oplevert.

Wees verzekerd, dat al hetgeen U in deze zaak zal vermeenen dienstig te zijn, volkomen door mij goedgekeurd zal worden, terwijl U daardoor tevens ten hoogste zal verplichten hem, die zich met de meeste hoogachting noemt

UWEd^e dw. dienaar en vriend,

J. RAUSCH.

IV. BERICHTSBRIEVEN.

Doordien er eene groote verscheidenheid in den aard der berichtsbriefven is, hebben zij aangename of onaangename, gewichtige of onbelangrijke mededeelingen tot onderwerp; nu eens betreffen zij ons zelve, dan weer anderen. Naar deze verscheidenheid wordt de toon van den brief gestemd. Zijn zij van een genoeglijken inhoud voor den geadresseerde, dan is het betamelijk, onze verheugde deelneming er in uit te drukken; want koude onverschilligheid zou hem leed doen en ons hart bij hem in verdenking brengen. Als zulk een bericht ons zelve aangaat, zal vanzelf ons genoeg in woorden uitgedrukt worden.

Onaangename berichten, welke degenen betreffen, die de brieven ontvangen, moeten steeds met zachte verschooning en betamelijke uitingen van eene hartelijke deelneming voorgedragen worden, zelfs dan, wanneer zij slechts onbekende personen mochten betreffen. Men verplaatse zich niet met een ontwaakt gevoel in zijnen zielstoestand, dan zal men zelden missen de rechte snaar aan te roeren. Nooit komt de taal der lichtzinnigheid meer te onpas, dan in zulke gevallen. Moet men aan iemand het overlijden van een naasten bloedverwant, dien hij op een grooten afstand verloren heeft, mededeelen, dan is het raadzaam, den brief niet rechtstreeks aan hem te richten, maar aan een gemeenschappelijken vriend, ten einde hij het treffende bericht niet geheel onvoorbereid ontvangt. Betreft het een sterfgeval in onze eigene familie, dan schildert de brief ongekunsteld, met weinige woorden, onze gewaarwordingen, want de ware zielesmart is niet woordenrijk. Eene koude, niet belangstellende taal zal in zulke brieven steeds aanstootelijk zijn en eene slechte gedachte van onze gezindheid jegens den afgestorvene en de zijnen veroorzaken. Evenmin voere men eene taal gelijk die in de couranten; wat uit het hart komt, heeft weder ingang tot het hart. Aan vreemden, aan wie men alleen uit beleefdheid van een sterfgeval kennis geeft, moet de toon van den brief ten minste ernstig en welvoeglijk zijn. In een rouwbrief onverschillige zaken te laten invloeien is ongepast. Men onderstelle, dat

de persoon, aan wien de rouwbrief gericht is, zoo geheel van zijne smart doordrongen is, dat hij geen lust voor andere dingen heeft.

Over 't algemeen moet in alle berichtsbriefven eene goede orde heerschen, zoodat men niet eerst aan het einde leest, wat vooraf had behooren vermeld te zijn; ook mogen er geene belangrijke omstandigheden overgeslagen worden, opdat niets duister blijve, vooral wanneer de zaak voor den ontvanger van den brief van gewicht is.

In berichten over staats- en krijgsszaken moet men groote omzichtigheid in acht nemen, ten einde zich geene onaangenameheden op den hals te halen. Hoe menige onschuldige maakte zich verdacht als verspieder, door onbedachtzame uitdrukkingen in brieven, die onderschept werden, en moest daarvoor zwaar boeten! Is men van eene zaak niet geheel zeker, dan zijn er toch vele gevallen, in welke het raadzaam is zijn oordeel achterwege te laten, om het kwade gebruik, dat er van gemaakt kan worden, te ontwijken.

Maar wie overdenkt altijd dit alles? Wordt men niet dikwijls genoeg weggesleept door het belang van de zaak, door de gemeenschappelijke deelneming van afzender en ontvanger? Het geleden verlies ontwingt ons eene ontboezeming van vreugde, van smart, van pijn en van wanhoop; het legt uitdrukkingen in onze pen, waarin wel het hart deelt, doch waaraan onze daden vreemd kunnen zijn.

Het is waar; doch juist omdat ons hart, bij de ontbranding van een teederen hartstocht, overvloeit en welsprekend is, en deze taal der gedachten dikwijls voor die der uitvoering kan gehouden worden, moet onze pen, dat is ons hoofd, bedachtzaam zijn, opdat ons *Argus*, die nimmer goed denkt, geene poets spele.

De berichtsbriefven bestaan ook in mededeelingen van geboorten en doopplechtigheden, uitnoodigingen ter bijwoning van laatstgenoemden, gelukwensen en dankzeggingen.

55. Eene gehuwde dochter bericht aan hare moeder, na een bezoek in 't ouderlijke huis te hebben afgelegd, hare gelukkige tehuiskomst, enz.

N. . . ., den 12den Augustus 1891.

Lieve Moeder!

Gisteren kwam ik met mijne EMMA gelukkig en welbehouden hier terug, trof mijn lieven man in den bes-

ten welstand aan, en bracht in het midden der mijnen onder de aangenaamste gesprekken den avond door.

Onze EMMA is vroolijk en gezond, maar schijnt al eenkennig te worden.

Nogmaals zeg ik U, mijn goeden vader en mijne zuster AMALIA hartelijk dank voor het goede onthaal, dat mij en mijn kind bij U te beurt viel, en voor al de liefde, die gij mij opnieuw hebt bewezen. De drie weken, die ik na eene zoo lange scheiding weder in het ouderlijke huis doorbracht, zullen mij altijd in het geheugen blijven. Ik voelde mij zoo tevreden, zoo gelukkig, als ik het zonder den man mijner liefde ooit wezen kan.

Hij vereenigt zich met mij, om U ook voor het aan EMMA of liever aan mij geschonken kleedje, dat haar zoo allerliefst staat, hartelijk te danken.

Wees duizendmaal gegroet van mijn lieven man en van mijne MATHILDE. Ik schrijf U later wijdloopiger; thans heb ik nog nauwelijks den tijd om U te zeggen, dat ik niet zal ophouden, met kinderlijke liefde te zijn

Uwe dankbare dochter,
WILHELMINE.

56. Eene bruid geeft aan hare tante bericht van hare verloving.

B. . . . , den 8sten Juni 1891.

Dierbare Tante!

Zekerlijk zult gij U over deze letteren moederlijk verheugen. Uwe JULIA is sedert gisteren de gelukkige bruid van een edelen jongeling, die haar reeds sedert lang bemint. Gij weet mijne kennis met WACHTER. Hij had mij, in zijn hart, reeds sedert lang tot zijne levensgezellin verkozen; echter waren er omstandigheden, die onze nauwere vereeniging vertraagden, doch die nu, door zijne benoeming tot den post van te W., uit den weg geruimd zijn. Gisteren had dien ten gevolge onze verloving plaats, en over drie weken zal onze echtvereeniging voor het altaar worden ingezegend.

Ook om uwen zegen, dierbare Tante! bid ik. Schenk aan uwe JULIA, ook als vrouw, die trouwe liefde, die gij haar als meisje hebt toegedragen; schenk die ook aan den man, wiens hand haar liefderijk door dit leven zal leiden. Deel gij toch in onze vreugde, in ons leed; leer gij

ons de beproevingen, die de Voorzienigheid ons wellicht toezendt, met standvastigheid dragen, en het geluk met ingetogenheid genieten. Wees echter van onzen kant verzekerd, dat wij U altijd met kinderlijke liefde blijven aanhangen, en U als eene tweede moeder eeren zullen.

O, beste Tante! verheug U met ons. Uwe JULIA erkent, dankbaar jegens God, dat haar een benijdenswaardig geluk is te beurt gevallen. Niet aan ieder meisje valt het lot ten deel, den man, die haar hart in stilte bemint, haren echtgenoot te mogen noemen, althans niet onder zulke gewenschte omstandigheden. Mijn WACHTER heeft van zijn ambt jaarlijks 1200 gulden, en daar hij van zich zelve ook niet zonder vermogen is, kunnen wij, onder den zegen des Almachtigen, de toekomst zonder vrees voor drukkende levenszorgen te gemoet gaan.

Ik zal U, beste Tante! op een anderen keer nog meer daarover schrijven; heden laat de tijd zulks niet toe. Ontvang, bid ik U, een kus van kinderlijke teederheid, en de verzekering van de ware hoogachting van

Uwe JULIA.

57. Antwoord.

N. . . ., den 3den Juli 1891.

Lieve Julia!

Hoe hebt ge mij door uwe hartelijke letteren van den 28sten der vorige maand verheugd! Zoo zal dan nog mijn innigste wensch, u gelukkig verzorgd te zien, in ieder opzicht vervuld worden! Ja, mijn zegen ruste in volle mate op uwe verbintenis! Moge een onwankelbaar geluk, eene ongestoorde vreugde, aan de hand van uwen braven echtvriend al uwe huwelijksdagen vervroolijken! De goede God neme u beiden in Zijne heilige hoede: Hij onderhoude in uwe harten het koesterende vuur uwer wederzijdsche liefde, zoodat gij beiden nog in den hoogsten ouderdom den dag uwer vereeniging moogt zegenen.

Gij noodigt mij wel niet op uwe bruiloft, maar dat zal mij niet beletten toch te komen; en naast uwe ouders zal zich geen der gasten hartelijker dan ik in uw geluk verheugen, en u met meer deelneming naar het trouweltaar geleiden.

Ook van uwen vader heb ik eenen brief ontvangen, die mij met alle omstandigheden nader bekend maakt. Alles is goed. Naar menschelijke uitzichten zijt gij gelukkig.

Meer blijft ons niet te wenschen, dan dat alles, wat wij op goede gronden kunnen hopen, zijne vervulling erlange.

Vaarwel, lieve Bruid! Groet den man uwer liefde hartelijk met eenen kus van mij; omhels uwe goede ouders, en wees verzekerd van de hartelijkheid

Uwer liefhebbende Tante,
SOPHIA WILKES.

58. Bericht van de benoeming van een jongen candidaat tot het ontvangersambt, en van zijne aanstaande huwelijksverbintenis.

N. . . ., den 17den April 1892.

Dierbare Zuster!

Zoo zijn dan eindelijk de wenschen van onze jonge verloofden vervuld! De knappe EIKENHORST is zoo gelukkig geweest, uit het drietal tot rijksontvanger in de zoo aanzienlijke en rijke gemeente G. . . ., benoemd te worden, welk ambt hij binnen vier weken zal aanvaarden.

Welke vreugde dit bericht bij al onze bloedverwanten veroorzaakt, kunt gij licht denken; want nu is het oogenblik gekomen, waarop zijne getrouwe liefde met de hand van mijne FREDERIKA zal worden beloond. Zoo het waar is, dat de zegen der ouders den kinderen huizen bouwt, zal het hun aan niets ontbreken, want zij verdienen den mijne in volle mate; FREDERIKA was altijd een goed, zacht, gemoedelijk meisje; het lijdt geen twijfel, dat zij den man, aan wien wij haar toevertrouwen, zoo gelukkig zal maken, als zij, naar ik mag verwachten, het door hem worden zal.

Wij houden ons verzekerd, dat gij hartelijk in ons aller vreugde deelt, en bevelen reeds het aanstaande paar in uwe voortdurende belangstelling en toegenegenheid aan.

Alvorens EIKENHORST naar de plaats zijner bestemming vertrekt, zal de bruiloft hier gevierd worden; de dag is echter nog niet bepaald. Ik moet mij voorbehouden U daarover nader te schrijven, en U in behoorlijken vorm uit te noodigen.

Alle handen zijn nu druk bezig om het uitzet in orde te brengen. FREDERIKA alleen is daarbij als het ware werkeloos. Hare verstrooiingen en de brieven van haren bruidegom, die dagelijks aankomen en beantwoord moeten worden, laten haar geen tijd tot iets anders over; doch zoo veel te vlijtiger zijn hare zusters en vriendinnen.

Binnenkort zal ook zij aan U schrijven, en zich

met haren verloofde in uwe gunst aanbevelen; heden kan zij dit echter niet, omdat het bijna posttijd is. Intusschen drukt zij U in gedachten liefdevol aan haar hart; zoo doen ook hare zusters en mijne vrouw, terwijl ik mij met onveranderde broederlijke toegenegenheid noem

Uw liefhebbende broeder,
T. DE WITTE.

59. Antwoord.

Rotterdam, den 24sten April 1892.

Lieve Broeder!

Geen heuglijker tijding hadt ge mij kunnen mededeelen dan die van het aanstaande huwelijk uwer FREDERIKA, en van de aanzienlijke ontvangersplaats, die haren aanstaanden echtgenoot is te beurt gevallen. Ja, dierbare Broeder! de vreugde van al onze bloedverwanten en vrienden in deze stad is zeer groot. Alzoo heeft dan God uwe trouwe vaderlijke zorgen voor de opvoeding en vorming uwer dochter zoo spoedig en zoo schoon beloond! Hij wilde, dat de oudste aan de hand van een braven man ook het eerst gelukkig zou worden; de anderen zullen ook gewis op zijn tijd hare beurt krijgen. Uit geheel mijn hart paar ik mijnen zegen aan den uwe, en wensch, dat zij beiden in Lunnen aanstaanden echt des Hemels zegen in ruime mate ervaren mogen.

Tevens vertrouw ik ook van uwe lieve FREDERIKA, dat zij zich van nu af met allen ijver zal toeleggen om alles te leeren, wat haar nog ontbreekt, en huiselijke vlijt met zuinigheid zal trachten te vereenigen; want zal een huwelijk op den duur gelukkig wezen, dan is 't een voor naam vereischte, dat de vrouw des huizes voor den inwendigen welstand wete te waken door goede inrichting en wijze berekening van de uitgaven naar de ontvangsten. De zorgen voor levensonderhoud toch zijn de klippen, waarop dikwijls het huwelijkshulkje verongelukt; die te vermijden, moet het onophoudelijk streven van eene verstandige vrouw zijn. Hoe zou het mij verblijden, indien onze FREDERIKA als huismoeder ook in dit opzicht aan mijnen wensch beantwoordde!

Tot een voorloopig bewijs mijner moederlijke gezindheid jegens haar zult gij als eene kleine bijdrage tot haar uitzet met de eerste diligence twee stukjes eigengemaakt linnen tot hemden en een stukje damast-tafelgoed ontvangen. Nog zullen eenige andere dingen, die ik voor

haar bestemd heb, en waartoe ook een volledig bed behoort, spoedig volgen.

Ontvangt, dierbare Broeder en Nicht! alles in liefde, en denkt daarbij met goedheid des harten aan eene zuster en tante, wier eenige wensch is, u gelukkig te zien, en die gaarne daartoe, wat zij vermag, wil bijdragen.

Vaarwel, Broeder! en meld mij spoedig den vroolijken dag, waarop de liefde onzer jonge verloofden, die ik in den geest aan mijn hart druk, bekroond zal worden. — Dat ik, zoo er geene gewichtige beletselen in den weg treden, op de bruiloft zal komen, lijdt wel geen twijfel; want ik verlang niets vuriger dan in het geluk, dat U allen en daardoor ook mij wacht, door mijne persoonlijke tegenwoordigheid te kunnen deelen.

Bij voortduring

Uwe liefhebbende zuster,
JULIE.

60. Bericht aan eenen vriend van de verloving
eener dochter.

Baarn, 2 Mei 1892.

Hooggeachte Vriend!

Daar gij in mijn lot en in alles, wat onze familie wedervaart, steeds zooveel belang gesteld hebt, zult gij niet onverschillig zijn omtrent den inhoud van dezen brief.

Weet dan, dat ik de vreugde beleefd heb, mijne dochter Willemina, geheel naar den wensch van haar hart, aan een braven jonkman, den heer Westhof te N., te verloven.

Zijne oprechte liefde voor mijne dochter, zijne voortreffelijke inborst, een niet onbeduidend vermogen, een voordeelige post en het uitzicht op een nog aanzienlijker ambt — dat alles waarborgt mij het geluk mijner dochter, zoo anderszins de Goddelijke Voorzienigheid niet besloten heeft Zijne beproevingen in de andere weegschaal te leggen; doch dit moeten wij afwachten.

Intusschen geven wij ons billijkerwijze aan de vreugde over, die ons de aanstaande vereeniging verschaft. Reeds over zes weken zal het huwelijk voltrokken worden. Het ongeduld van den bruidegom vergunt ons geen verder uitstel, hoezeer ook mijne vrouw dit om verscheidene redenen wenschte.

Ik beveel het jonge paar in uwe genegenheid en vriendschap aan. Wees voor mijne Willemina en ha-

ren aanstaanden echtgenoot, wat gij gedurende zoo vele jaren voor haren vader geweest zijt, en houd u verzekerd, dat mijn oude vriend door hen evenzoo hooggeschat wordt, als door hem, die niet ophoudt met ware hoogachting te zijn

Uw oprechte vriend,
N. HOOGHART.

61. Antwoord.

Dalum, 10 Mei 1892.

Hooggeschatte Vriend!

Uwe geëerde letteren van den 2den dezer vulden mijn hart met de innigste vreugde; en dat ik U daarvan de verzekering eerst kom geven, later dan ik had kunnen of moeten doen, is eenvoudig het gevolg van mijne verhuizing, waarmede ik juist bezig was, toen uw verblijvende brief mij ter hand werd gesteld.

Ik neem inderdaad het hartelijkste deel in de verbintenis van uwe beminnenswaardige WILLEMINA. De goede God doe u verder de vreugde van een gelukkigen Vader in de ruimste mate genieten, en Zijn zegen verheldere den avond van uw edel en werkzaam leven.

Verzekeer het jonge paar van de beste gezindheden van uwen vriend, die hen beiden, wanneer zij voor het trouwaltaar zullen staan, met zijne zegenwenschen nabij zijn, en zich steeds vaderlijk over hun geluk verheugen zal. — Ik verzoek hen om hunne vriendschap en zeg hun uit grond van mijn hart de mijne toe.

Alhoewel ik U, dierbare Vriend! nog vele onverschillige dingen te melden heb, wil ik echter dezen brief, die aan de uitboezeming van de gewaarwordingen mijns harten alleen toegewijd moet wezen, daarmede niet ontheiligen, en verschuif die alzoo tot een anderen tijd.

Vaarwel! God zegene U en behoude U nog lang voor uwe geachte familie, en ook voor uwen
U oprecht liefhebbenden,
LIEDEMAN.

62. Een schoonzoon bericht aan de ouders van zijne echtgenoot hare gelukkige bevalling.

V. . . . , 14 Juli 1891.

Hooggeachte Vader, zeer beminde Moeder!

Gelukkig is, door den bijstand van den Al-

goede, het moeilijke uur der bevalling doorstaan. Mijne dierbare vrouw is, sedert gisteren avond omstreeks 8 uren, de blijde moeder van een gezond en welgeschapen meisje, dat reeds in het eerste uur na hare geboorte de borst harer moeder met graagte zoog. — Tante WAGENROP heeft mijne lieve eega in de hachelijke stonde met de trouwste liefde en verstandigste zorgen ter zijde gestaan, en zich eene blijvende aanspraak op onze dankbaarheid verworven.

Alzoo ben ik dan een onbeschrijfelijk gelukkig Vader! En al mijn geluk, al dit nieuwe gevoel van innerlijke blijdschap, dat zich niet laat beschrijven, aan wie heb ik dit, naast God en mijne AGATHA, anders te danken dan aan u, beminde Ouders! die mij het geluk van uwe dochter hebt toevertrouwd? Waar zou ik nu woorden vinden, om U mijne gewaarwording uit te drukken, U mijn innigsten dank te betuigen!

Het eerste wat ik nu doe is, U met de deftige namen van grootvader en grootmoeder te begroeten, en U in deze uwe nieuwe qualiteit, ook uit naam mijner beminde vrouw te verzoeken om, ingevolge uwe vroeger gedane belofte, als peten over onze kleine te willen staan.

Gij, dierbare Ouders! moet het voorbeeld zijn, waarop wij de lieve kleine bij haar opgroeien steeds met overtuiging des gemoeds kunnen wijzen, en de overdracht van uwe namen op haar moet ons een waarborg zijn voor de deugd van uwe kleindochter.

Welk een vreugdefeest zal het voor ons allen zijn, als gij het lieve kind voor het eerst aan uw hart zult drukken. Gij, lieve Moeder! hebt ons reeds beloofd, ons te zullen bezoeken: doch ik behoud mij voor, U aanstaanden Zondag zelf te komen afhalen.

Wij verzoeken U intusschen, de goedheid te willen hebben, dit heuglijke nieuws aan onze vrienden, als: HERFSTAD, HELDWIJK, FRANKEN, BOUMAN, enz., mede te deelen.

Dezen morgen bevindt zich mijne geliefde AGATHA zeer wel en is zoo opgeruimd in haar bed, alsof er niets met haar voorgevallen ware. — God neme gade en kind verder in Zijne hoede, en doe U, dierbare Ouders! door uwe kleindochter, die wij aan uwe liefde niet behoeven aan te bevelen, zeer veel vreugde ondervinden.

Wij omhelzen u beiden in gedachten met de hartelijkste kinderliefde en oprechtste hoogschatting.

Uw gelukkige zoon,
M. SLOTENMAKER.

63. Antwoord.

A. . . . , 16 Juli 1891.

Waarde Zoon!

Uw bericht van de voorspoedige bevalling onzer AGATHA maakt ons onuitsprekelijk gelukkig. Nu eerst durf ik er voor uitkomen, met welke groote ongerustheid wij het beslissende oogenblik te gemoet zagen, en met welke beklemming des gemoeds ik, bij onze laatste samenkomst, den afscheidskus op de lippen der beminde dochter drukte, die het bedenkelijke uur veel standvastiger te gemoet zag, dan hare ouders dat deden. De gedachte, dat ik haar misschien voor het laatst in mijne armen sloot, liet een allerpijnlijkst gevoel in mijne ziel achter. Doch de Algoede strekte Zijne beschermende hand over haar uit, en deed haar alle gevaar te boven komen, waarvoor Hem lof en dank zij toegebracht, terwijl wij Hem ootmoedig smeeken, dat Hij moeder en kind tot ons aller vreugde behouden en sterken moge; Hij geve, dat wij vreugde en eer aan deze eersteling uit uwen echt beleven, opdat wij nog in den hoogsten ouderdom het uur van hare geboorte zegenen.

Het peetschap nemen wij met genoegen aan.

Ofschoon gij aanbiedt, waarde Zoon! om mijne vrouw aanstaanden Zondag af te halen, moet ik U zeggen, dat het ongeduld om moeder en kind te zien, haar ieder oogenblik tot eenen dag maakt, waarom zij hier een rijtuig zal nemen en reeds overmorgen ten uwent zal verschijnen, om Tante WAGENROP, aan wie wij zeer veel dank verschuldigd zijn en die wij hartelijk groeten, af te lossen. Uwe AGATHA zal gewis van hare moeder de getrouwste en zorgvuldigste oppassing hebben.

Vaarwel intusschen! omhels voor ons duizendmaal de lieve kraamvrouw en hare kleine; weldra hopen wij haar zelve in onze armen te sluiten en haar te zeggen, hoe zeer zij bemind wordt door haren

U liefhebbenden vader,
P. REINHART.

64. Iemand bericht de bevalling zijner echtgenoot aan haren afwezigen broeder.

Leiden, den 10den Augustus 1891.

Beste Karel!

Op Donderdag den 2den dezer, 's avonds om-

streeks 5 uren, is mijne goede vrouw gelukkig bevallen van eene welgeschapene dochter aan, wie wij den naam van EMMA gegeven hebben. Met stille gelatenheid en moed, die van mijne FREDERIKA te verwachten waren, stond zij het hachelijk oogenblik door, en nu heeft zij ook geen ander gevoel dan van dankbaarheid en liefde. Ik wenschte, dat gij haar zaagt, hoe zij, vriendelijk en opgeruimd als altoos, thans met het zalige bewustzijn van moeder te wezen hare kleine aan den boezem drukt. Gij moest haar zien, de gelukkige zoogster, met een blik vol leven en een gelaat vol zachtmoedigheid.

Ik haast mij dus, lieve Broeder! U dit blijde nieuws mede te deelen als een bewijs van mijne oprechte gevoelens jegens U. — En van wien kunnen wij eene hartelijker deelneming in ons geluk verwachten dan van U, die mijner steeds met warme vriendschap gedenkt, en die uwe genegenheid ongetwijfeld op ons dochtertje zult overdragen. Het is jammer, dat gij bij den doop niet in ons midden kunt zijn en wij uwe tegenwoordigheid moeten missen; maar bij de vele vrome wenschen, die er op dien dag gewis voor mijne lieve vrouw en het kind ten Hemel zullen opgezonden worden, willen we ook uwer gedachtig zijn, en ook op U, op uw welzijn en op den gelukkigen uitslag uwer ondernemingen de gevulde glazen in het rond doen klinken. Wellicht wordt dan ook, als eene vergelding daarvoor, in uw eersten feestelijken krans aan ons en onze kleine EMMA het *Io vivat* ons toegebracht.

Met ware broederliefde ben ik steeds

UW LODEWIJK.

65. Antwoord.

Duizendmaal dank, dierbare Broeder! voor het gelukkige nieuws, waarmede ge mij verheugd hebt.

Ik beken, dat ik het bedenkelijke uur, hetwelk uwe goede FREDERIKA verbeidde, met een beklemd hart te gemoet zag. Zij had zulke hooge gedachten van den moederstaat; zij verheugde zich zoo bovenmate over het vooruitzicht van een kind te bezitten, het aan haren boezem te zoen en op te kweken, dat het mij somwijlen bang om het hart werd; want ik huiverde bij de gedachte, dat het oogenblik, waarvan zij zooveel zaligheid verwachtte, misschien al hare hoop vernietigen en wellicht den teederen band der liefde, die u samenbindt, voor geheel dit aardsche leven verbreken zoude.

Doch, geloofd zij God! mijn angst is in vreugde verkeerd; alle gevaar is voorbij, alle bekommelingen zijn verdwenen. Mij blijft nu alleen de hartelijke wensch over, dat de Algoede U veel vreugde van dit uw dochtertje doe beleven, haar met gezondheid zegene, en U en hare moeder tot in een hoogen ouderdom voor haar behouden moge!

Niemand, beste Broeder! kan een inniger deel in uwe oudervreugde nemen dan ik. Mocht het mij toch weldra vergund wezen, dat kind uwer liefde aan mijn hart te drukken, het te kussen en te liefkoozea; maar ach! de verre afstand, die ons scheidt, geeft mij, althans in de eerste jaren, nog weinig hoop hierop. Mijn geest zal evenwel dikwijls bij U zijn en getuige wezen van uw verhoogd huiselijk geluk.

Vaarwel, lieve Broeder! Ik sluit voor uwe FREDERIKA hierbij een bijzonder briefje in. Kus voor mij duizendmaal uwe lieve kleine.

H. . . . , den 30sten Augustes 1890

T. T.

KAREL N.

66. Van den Broeder aan de Kraamvrouw.

Geliefde Zuster, goede Frederika!

Kon ik toch aan dezen brief vleugelen hechten, om spoediger de groote ruimte, die U van mij scheidt, te doorklieven!

Eenige minuten geleden zat ik nog geheel eenzaam en treurig aan mijne tafel, doch weldra veranderde leed in vreugde. Onze langbeenige voetpost overhandigde mij, met het onverschilligste gezicht van de wereld, den zoo gewichtigen brief van uwen lieven man, die mij uwe gelukkige bevalling meldde.

Ach, goede FREDERIKA! in dezen oogenblik voelde ik meer dan ooit, hoe lief ik U heb, en welk een angst mij folterde, zoolang het gewichtige oogenblik nog niet voorbij was. Ik had immers gezegd: „Het zal een meisje wezen, omdat door de meisjes al het geluk in de wereld komt.” Gij weet toch, hoe schoon SCHILLER haren lof bezongen heeft.

Wanneer de goede wenschen van een broeder, die U en uwen echtgenoot zoo zeer bemint, iets vermogen, dan wordt gij zeer gelukkige ouders en gij zult zeer groote vreugde aan uwe kinderen beleven.

Ik ben zoodanig verheugd, dat ik noch met

orde denken, noch behoorlijk schrijven kan. Ik stel mij in de plaats van uwen man en onze geliefde ouders: welke zalige gewaarwordingen voor allen! Schatten heeft mij de Hemel niet gegeven; doch rijk ben ik in vreugde, rijk in vriendschap en liefde.

Schrijf mij toch spoedig, en verhaal mij omstandig, wat gij dacht, wat een ieder gezegd heeft, en hoe gelukkig gij nu zijt. Dezen avond nog ga ik naar LOUISE en naar de andere vrienden, die gij hier hebt, en vertel hun alles.

En nu, vaarwel, beminde Zuster! Deze brief is geheel en alleen voor U; aan uwen goeden man schrijf ik afzonderlijk.

Bemin steeds met dezelfde teederheid als tot nu toe
B. . . . , 30 Aug. 1891. Uwen KAREL.

67. Van de Kraamvrouw aan haren Broeder.

Leiden, 8 Sept. 1891.

Lieve, goede Broeder!

Het is nu reeds vier weken sinds ik moeder ben en eerst heden verneemt gij dit door mijne hand.

O, beste KAREL! hoe zou ik u mijne gewaarwordingen, het onuitsprekelijke genoegen, dat ik smaak, kunnen beschrijven, als ik mijn kind aan de minnende borst druk! Tevergeefs zoek ik woorden, om u in flauwe trekken te schilderen welk gevoel mijn hart doortintelt, hoe grenzenloos teeder ik mij gehecht gevoel aan de kleine lieveling, die ik, wil het God, gedurende mijn gansche leven de mijne zal mogen noemen; die van mij voedsel voor haar nog zwak lichaam en daarna ook voor haar verstand en hart verwacht. — De liefde tot mijnen LODEWIJK, den beminden man en vader, en de innigste, warmste dankbaarheid aan den Gever van alles goeds, dit is het wat mij, bij iederen blik op mijn kind, als wordt togefluisterd. O, mijn KAREL! God heeft groote dingen aan ons gedaan; daarom zal mijn hoogste streven zijn, mijn kind zóó op te voeden, dat de goeden er zich over verheugen zullen, en de Hemel welgevallen in haar heeft.

O, dat gij haar zaagt, die lieve kleine, met hare schoone, helderblauwe oogjes en haar rond gezichtje, hoe vergenoegd zij in de wereld kijkt! O, tracht toch zoo spoedig mogelijk in onze armen te snellen, en het kind uwer gelukkige zuster voor de eerste maal kussend aan uwe borst te drukken.

Op den doopdag van onze EMMA waren wij allen recht vroolijk en opgeruimd. Onze gasten waren de geliefde ouders, enz., enz. De eerw. Heer L. . . . hield eene toespraak, die niet slechts ouders en grootouders, maar ook alle aanwezigen diep trof. De vrouwen brachten op velerlei wijze den middag door met gesprekken en het nuttigen van lekkernijën. Des avonds hadden wij eene koude tafel, en de beker der vreugde, die vooral mijnen LODEWIJK zoo zeer tot vroolijkheid stemde, ging dikwerf in het rond, zoodat onze gasten ons eerst tegen middernacht verlieten. Dikwijls klonken de glazen op de gezondheid van onze afwezige geliefden, en in het bijzonder op die van den dierbaren broeder, die ons zoo na aan het hart ligt. O! het was een schoone feestdag, waaraan niet anders ontbrak, dan dat wij U en eenige andere vrienden niet in ons midden konden zien.

Vaarwel, beste Broeder! weldra schrijf ik U weder. Thans roept mij de lieve kleine. Met innige zusterlijke liefde omarmt U
Uwe FREDERIKA.

68. Bericht van eene bevalling aan eene dame van adel.

Hoogwelgeboren Vrouwe!

Wegens de vriendelijke deelneming, welke UwHWelgeb. in alle voorvallen des levens aan onze familie heeft gelieven te betoonen, reken ik mij verplicht, UwHWelgeb. onmiddellijk te melden, dat mijne echtgenoot gelukkig bevallen is van eenen zoon. Moeder en kind bevinden zich, naar omstandigheden, vrij wel, en de eerste beveelt zich zeer beleefdelyk aan in Uwe voortdurende toegenegenheid.

Moge ook ik UwHWelgeb. daarom verzoeken, en daaraan toevoegen de verzekering van de hoogachting, waarmede ik steeds de eer heb te zijn,

Hoogwelgeboren Vrouwe!

Uw Zeer DW. en gehoorzame dienaar,
G. . . . , 14 Sept. 1891. N.N.

69. Brief van denzelfden inhoud aan eene Vriendin.

N. . . . , den 2den December 1891.

Geachte Vriendin!

Sedert ik de eer heb gehad, U te Z. te spreken, is er iets belangrijks voorgevallen, en wel, dat mijne zuster BOSSER Zondag morgen j.l. van eene dochter is be-

vallen. Overtuigd van de vriendschappelijke belangstelling, die bij U deze omstandigheid verwekken zal, heeft zij mij opgedragen U hiervan kennis te geven, welken dienst ik gaarne volbreng, onder betuiging van de bijzondere hoogachting, waarmede ik de eer heb te zijn,

Uw Dw. dienaar en vriend,
W. STERKMAN.

70. Bericht van eene aanstelling.

H. . . . , den 12den November 1891.

Zeer Waarde Vriend!

Eindelijk zijn mijne bescheidene wenschen door mijne aanstelling tot opzichter der domeingoederen te A . . . , vervuld geworden.

Deze post is wel niet een der voordeeligste wat betreft het vaste inkomen, hetwelk slechts f 800 in het jaar bedraagt; doch vooreerst ben ik er mede tevreden, en in het vervolg zal er zich wel iets beters opdoen. Misschien maakt mij de goede Hemel ook gelukkig, door mij eene knappe, bemiddelde huisvrouw te schenken; alsdan kan ik door het aankopen van landerijën, door veefokkerij en andere middelen mijn inkomen aanzienlijk vermeerderen.

Ik verheug mij derhalve met mijne nieuwe betrekking, en wel te meer, dewijl mijn verblijf gevestigd zal zijn in een bekoorlijk oord, en ik mij tevens te midden van een aangenaam gezellig verkeer bevinden zal. Dit alles behoort toch ook tot een vroolijk genot van ons bestaan, want de mensch leeft niet bij brood alleen.

Overtuigd, dat gij, mijn waarde Vriend! een hartelijk belang stelt in mijnen toestand, verzoek ik U om de voortdoring van uwe vriendschap, terwijl ik U verzeker, dat de mijne onveranderlijk zal wezen. Zeer aangenaam zou het mij zijn, indien ik u weldra eens in mijne nieuwe verblijfplaats mocht zien, ten einde U dan te kunnen bewijzen, dat ik nimmer ophoud te zijn

Uw hoogachtende vriend en dienaar,
G.

71. Bericht van eene bevordering.

Waarde Vriend!

Het is mij een aangename plicht, U te melden, dat ik gisteren de tijding heb ontvangen van mijne benoeming tot te

Hoezeer aan deze bevordering geen verhooging van tractement verbonden is, dewijl ik tot hertoe reeds f 300 voor de voorloopige waarneming genoot, is die toch in zooverre gewenscht voor mij, dat ze mij het voordeel verschafft, mij met de praktijk dezer betrekking gemeenzaam te maken. — En daar mijne geheele tegenwoordige leefwijze ook zeer practisch geworden is, ben ik op de mogelijke na-deelen van eene toekomstige reorganisatie, ook ten opzichte van het huishoudelijke, voorbereid, en heb bovendien eene aanspraak te meer op verdere bevordering.

Overtuigd, dat gij in deze omstandigheden een vriendschappelijk belang stelt, verheugt het mij, U die te kunnen mededeelen, terwijl ik onveranderlijk met achting verblijf

Z. . . . , 10 Aug. 1891.

Uw vriend en dienaar,
GEORGIUS.

72. Bericht van de bevordering eens Zoons.

N. . . . , den 10den September 1891.

Nu zult gij, beste WERNER! wel bekennen, dat ik een gelukkig vader ben. Mocht ik aan mijne kinderen, van hunne teederste jeugd af, reeds zooveel genoegen beleven, thans mag ik nog de vreugde genieten, dat mijn WILLEM tot een vast bestaan gekomen is. Hij gaat als med. doctor naar het bekoorlijke *Stroomvliet*, een wel klein, doch zeer aangenaam dorpje niet ver van hier. Zooals immer zijn wensch was, is zijn voornemen, daar in landelijke rust zijne studiën voort te zetten, en, gelijk hij zich uitdrukt, zich ongestoord aan de lijdende menschheid te wijden. — En ik, ik gelukkige! zal van tijd tot tijd de gast van mijnen zoon, van mijnen WILLEM zijn, die zoo schoon de hoop vervult, welke ik wegens zijn goed hart en zijn heerlijken aanleg met zooveel grond mocht koesteren. — O Vriend! ik vermag u niet uit te drukken, hoe zalig ik mij bij deze gedachte gevoel: ik zal aan de tafel van mijn zoon eten, onder zijn dak slapen, in zijnen tuin wandelen, — en ook misschien nog zijne kinderen om mij heen zien huppelen.

Maar neen, die vreugde is mij waarschijnlijk nog in lang niet beschoren, want de plaats is niet van dien aard, dat hij er spoedig op zal kunnen huwen; doch het kan beter worden, en ik geef daarom de hoop niet op.

Verheug u dus met mij, lieve WERNER! Mijn zoon is geborgen; alle moeite, die aan zijne opvoeding be-

steed werd, is beloond; in zijne welvaart vind ik de mijne.

Ik ben er van overtuigd, beste Vriend! dat gij in ons beider geluk veel belang stelt en het ons van harte gunt. Wees ons beiden altijd genegen, dit is de wensch van

Uwen U hoogachtenden vriend,

T. v. LONSTEREN.

73. Bericht van een diefstal aan den Commissaris van Politie.

Weledelgestrenghe Heer!

In de maand April dezes jaars werden aan mijne vrouw drie hoofdkussens uit eene kamer ontvreemd; daar wij echter volstrekt geen spoor van den dief hadden, zwegen wij stil en getroostten wij ons het verlies.

Naderhand misten wij nog onderscheidene voorwerpen, onder andere twee koperen ketels, een theeketel, twee beddelakens, eenige servetten, drie hemden van mijne vrouw en vijf zilveren lepels.

Gisteren kwam bij toeval één der ontvreemde servetten in handen mijner vrouw. Zij zag het bij een harer kennissen, Mejuff. W., en herkende het aan het naamcijfer en het gewerkte patroon terstond als het hare. Juffr. W. had het, met nog twee andere ons toebehoorende, van E. te K. gekocht.

Ik neem de vrijheid, bij UwWEdgestr. de verplichte aangifte te doen, met verzoek de zaak verder te willen onderzoeken, opdat wij, zoo mogelijk, weder in 't bezit van ons eigendom mogen geraken, en de schuldige zijne of hare straf niet ontga.

Ik heb de eer met achting te zijn,

Weledelgestrenghe Heer!

Van huis,
den 14 Febr. 1891.

Uw Zeer D.V. Dienaar,
P. VEEDER.

74. Bericht omtrent de oprichting van een winkel.

Weledele Heer!

Hiermede heb ik de eer U te berichten, dat ik in deze stad een nieuwen winkel van Fransche en andere zijden goederen heb opgericht.

Daar ik in rechtstreeksche betrekking sta met de voornaamste fabrikanten te *Lyon, Tours* en andere Fransche fabriekplaatsen, waar ik vele jaren bij de beste firma's

in betrekking ben geweest, ben ik in staat, mijne begunstigers met de schoonste en beste waren te bedienen, en die, daar ik ze uit de eerste hand ontvang, tegen de billijkste prijzen te leveren.

Het zou mij zeer aangenaam zijn, bijaldien ook U mij met uwe bestellingen geliefde te vereeren, en mij gelegenheid wilde geven, U te bewijzen, dat ik het mij tot eenen plicht gesteld heb, het vertrouwen van mijne klanten door de eerlijkste en zorgvuldigste uitvoering van hunne bestellingen waardig te blijven.

Ik verzoek U derhalve om uwe welwillende genegenheid, terwijl ik de eer heb met bijzondere hoogachting te zijn,

Uw Weled* gehoorzame dienaar,
R., den 20sten September 1891. M. GERHARDT.

75. Antwoord.

Weledele Heer!

Uwe geachte letteren van den 20sten dezer heb ik wel ontvangen, en bedank U voor het mij medegedeelde bericht van uwen nieuwen winkel, waarmede ik U van harte gelukwensch. Volgaarne zal ik, zooveel mogelijk, het mijne bijdragen tot het welslagen van uwe onderneming.

Dien ten gevolge verzoek ik U, mij zoodra mogelijk de monsters van uwe voornaamste artikelen, met bijvoeging van de minste prijzen, te willen overmaken. Ingeval zij, waaraan ik niet twijfel, mij vleien, zal ik binnekort eene niet geringe bestelling bij U kunnen doen.

Indien U overeenkomstig uwe belofte uwe begunstigers met fraaie en deugdzame waren bedient en met eene billijke winst tevreden zijt, zal het U gewis niet aan debiet ontbreken.

Ik heb de eer met achting te zijn
Utrecht, Uw dienstw. dienaar,
den 26sten September 1891. J. GASTMANN.

76. Bericht aan eenen broeder wegens de afzending van zijne kleederen.

Sliedrecht, den 19den Mei 1891.

Geliefde Broeder!

Alleen om U niet in ongerustheid wegens uwe goederen te laten, meld ik U kort, dat ze wegens het inge-

vallene regenachtige weer niet vroeger konden afgezonden worden, doch dat gij ze aanstaanden Donderdag met de schuit zult ontvangen. De vracht zal betaald zijn.

Als gij den koffer aanstonds kunt uitpakken en terugzenden, zal ons dit aangenaam wezen. Wij hopen, dat ge nu al uwe kleederen wel zonder dien koffer zult kunnen bergen.

Heb de goedheid, beste WILLEM! mij met een paar woorden te melden, of die reiziger, die mij, ik weet niet om welke reden, belangstelling heeft ingeboezemd, reeds terug is.

Ik omhels U recht zusterlijk in gedachten en ben als steeds

Uwe liefhebbende zuster,
ADELAÏDE.

77. Bericht van de niet-ontvangst van eene som gelds.

Ravenstein, 10 Mei 1891.

Weleerwaarde Heer!

Door uwe vereerde letteren van den 27sten April jl. heb ik vernomen, dat de som van f 196,67^s reeds op den 11den dier maand aan mij overgemaakt en per post verzonden is. Ik heb die niet ontvangen. Ik maak mij deswege ongerust, en verzoek Uw Weleerwaarde de goedheid te willen hebben, dienaangaande onderzoek te laten doen, ten einde de bezorging ten spoedigste moge geschieden.

Onder de verzekering van mijne hoogachting heb ik de eer te zijn,

Weleerwaarde Heer!

Uw Zeer DV. en gehoorzame dienaar,
S. v. PRANGEN.

78. Een schrijnwerker geeft bericht, dat het bestelde gereed is.

Wagenvliet, den 5den Maart 1891.

Weledelgeboren Heer!

Mocht mij drie weken geleden de eer te beurt vallen, dat mij werd opgedragen om twee gepolitoerde modes en eene schuiftafel voor U te vervaardigen, thans heb ik het genoeg U te melden, dat deze drie stukken gereed

zijn en afgehaald kunnen worden, wanneer het Uw Weledelgeb. zal believeu. Het zou intusschen te wenschen zijn, dat deze stukken gedragen, en niet met eenen wagen vervoerd wierden; want hoe voorzichtig men daarbij ook te werk ga, zelden heeft dit zonder beschadiging plaats.

Ik hoop, dat Uw Weledelgeb. dit mijn werk moge bevallen, en houd mij voor het vervolg zeer beleefd aanbevolen.

Met de meeste hoogachting,
Uw Weledelgeb^e. onderd. dienaar,
P. VAN XANTEN.

79. Bericht wegens het bezorgen van eene commissie.

Hoogwelgeboren Vrouwe!

Onder dankbetuiging voor het groote vertrouwen, waarmede Uw HWelgeb. mij door uwe opdracht heeft gelieven te vereeren, heb ik getracht naar mijn beste vermogen daaraan te voldoen, en heb de eer Uw HWelgeb. te melden, dat de kunstdraaier DWARS voor een raam, volgens de opgegevene grootte en naar het geteekende model, zonder glas, f 39,50, en de spiegelmaker voor iedere ruit allerbest Engelsch glas f 3,75 als minsten prijs verlangd. Geslepen glas zou veel hooger in prijs komen.

De behanger, dien ik over de gordijnen heb gesproken, zal, daar hij nog meer zaken in uwe streek te verrichten heeft, de eer hebben, zich aanstaanden Maandag bij Uw HWelgeb. te vervoegen.

Van den kleermaker kan men niets verkrijgen dan beloften. Hij heeft mij nu weder opnieuw verzekerd, dat hij het werk zonder twijfel aanstaanden Donderdag zal afleveren; daar die man echter bijna nooit zijn woord houdt, kan men er weinig rekening op maken. Ik zal intusschen niet nalaten, hem dikwijls aan te manen, en alles aanwenden om het werk te bespoedigen.

In alles zal het mij steeds een aangename plicht zijn, Uw HWelgeb. bewijzen te geven van mijne dienstvaardigheid, en van de hoogachting, waarmede ik de eer heb te zijn,

Hoogwelgeboren Vrouwe!

Slijkhaven, Uw ZeerDW. en gehoorzame dienaar,
den 28sten Maart 1891. B. C. SCHOOTEN.

80. Bericht van eene ontvangene aanwijzing.

Hoflust, den 1sten Maart 1892.

Weledele Heer!

Gisteren ontving ik per post van M. SPIES te B. eene aanwijzing op UwWeled. groot f 250.

Terwijl ik UwWeled. hiervan kennis geef, verzoek ik U de goedheid te willen hebben, mij te melden of U, waaraan ik niet twijfel, dat briefje erkent, en wanneer ik over die som zal mogen beschikken.

Onder aanbeveling heb ik de eer te zijn,
UwWeled. gehoorzame dienaar,
H. ZEKER.

81. Antwoord.

Mijnheer!

In antwoord op uwe letteren van den 1sten dezer dient, dat ik aan M. SPIES niet meer schuldig ben dan f 247,45⁵, en zooveel ben ik bereid UwEd. op eene behoorlijke aanwijzing voorzien van uwe quitantie, of aan uwe order, op vertoon te betalen.

Met achting,

Maasheuvel,
den 31sten Maart 1892.

UwEd. dienstw. dienaar,
H. V. DUMONT.
Lt.

82. Bericht wegens de ontvangst van een gedeelte eener vordering.

Heerenoord, den 1sten Mei 1892.

Weledelgestrengte Heer!

Door uwe missive van den 25sten der vorige maand ontving ik het bericht van den ophanden zijnden executorialen verkoop van de aan den Heer VAN GRENSWOUD toebehoorende goederen. Bijna gelijktijdig met uwen brief verscheen, in naam des schuldenaars, zijn zaakgelastigde de Heer DANKERT, bij mij, en betaalde mij duizend gulden op rekening, terwijl hij mij tevens zeer dringend verzocht, met de vordering van het overige nog drie weken te willen wachten, en de executie alzoo op te schorten, waarbij hij mij zijn woord gaf, dat alsdan het geheele kapitaal met de interesten en kosten, hetzij bij U of hier bij mij, zou worden voldaan. Hij zeide mij verder, dat de Heer VAN GRENSWOUD eenen deurwaarder ten

zijn huize had, aan wien hij, ongerekend de opspraak, welke dit veroorzaakte, dagelijks *f* 2,50 betalen moest.

Ik liet mij door deze redenen overhalen, de executie tot den 21sten dezer maand op te houden, waarom ik mij haast, Uw Weledgestr. hiervan kennis te geven, met verzoek, allen rechterlijken dwang tot dien tijd op te heffen en uit te stellen.

Ingeval de Heer VAN GRENSWOUD op den vastgestelden tijd in gebreke mocht blijven, bij Uw Weledgestr. volledige afdoening te bewerkstelligen, of U daarvan met behoorlijke quitantie van mijne hand bewijs te geven, verzoek ik U, zonder verder oponthoud of versooning met de executie voort te gaan.

Ik heb de eer met hoogachting te zijn,

Weledelgestrenge Heer!

Uw zeer Dw. Dienaar,
P. S. SARDAM.

83. Bericht van eenen tuinman aan zijnen Heer over de door een onweder met zwaren hagel aangerichte verwoesting.

Hoogwelgeboren Heer Baron!

De achtste Juli, die voor onze geheele landstreek een verschrikkelijke dag was, heeft tot mijne smart ook Uw HWelgeb. in de algemeene ramp doen deelen, en in den tuin aan de boomen en hoveniersgebouwen veel schade toegebracht.

Eergisteren namelijk kwam er tegen den avond een verschrikkelijk onweder op, hetwelk van het westen naar het oosten trok en reeds in de verte door zijne purperroode wolken niets goeds voorspelde. Ik achtte het daarom raadzaam, bij de oranjerie en de kasten, waar het nog mogelijk scheen, voorzorgen te nemen. Nog was ik daarmede bezig, toen zich een huilende stormwind verhief, die na weinige minuten onzen schoonen grooten pereboom voor mijne oogen tot splinters sloeg, terwijl hij in zijnen val nog een nabij staanden kleineren boom geheel en al verbrijzelde. Nog drie andere aanzienlijke boomen werden op gelijke wijze geheel vernield, en eene menigte andere stammen neergeslagen. Veel erger werd het, toen er ook hagelsteenen, waarvan sommige zoo groot waren als een hoenderei, kwamen neder vallen, welke, door den storm voortgedreven, in minder dan tien minuten de betreurenswaardigste verwoesting aanrichtten.

De tuin, die een uur te voren nog zoo sierlijk prijkte, werd door den hagel geheel en al plat nedergeslagen; geene bloem, geen gewas bleef overeind staan, het loof der boomen lag gestrooid als in den herfst, en op sommige plaatsen lag de hagel een voet hoog. Aan de boomen bleef geene vrucht onbeschadigd; zelfs de nog onrijpe kruisbessen lagen bij schepels onder het loof en den hagel. Het geweld van den hagel was zoo groot, dat de stammen der jonge boomen, ja zelfs die der oudere, op de windzijde geheel afgeschild werden.

De schade aan de gebouwen is niet minder. Al de ramen, waarvan de luiken open stonden, werden verbrijzeld, terwijl eene groote menigte dakpannen afgeworpen werd. De daken zagen er uit als geheel nieuw, zoo waren zij door den hagel afgeschuurd. Naar de oostzijde moeten al de muren opnieuw gevoegd worden.

Al de dorpen en de geheele vlakte van onze landstreek zien er even betreurenswaardig uit als de tuin van UwHWelgeborene. Er is geen aar op haren halm gebleven; alles werd door den hagelslag verpletterd. De geheele schoone oogst is verloren, en de landman gaat met tranen in de oogen over zijne verwoeste velden.

Ik verwacht van UwHWelgeb. bevelen ten aanzien van de gebouwen. Wat den tuin aangaat, daartoe zal ik alles aanwenden, wat tot herstel noodig is. Vooreerst doe ik met de arbeiders nog niets anders dan opruimen.

Met den hartelijken wensch, dat ik in het toekomstige meer verheugende berichten zal kunnen geven, verblijf ik met ware hoogachting,

Hoogwelgeborene Heer!

Vruchtlust,
den 20sten Juli 1891.

Uw zeer onderdanige dienaar,
JOZEF ARKELS.

84. Iemand meldt eenen vriend zijn vertrek naar Amerika.

Leeuwarden, 20 Maart 1891.

Waarde Vriend!

Groot nieuws! Aanstaande Mei ga ik naar Amerika, om daar mijn fortuin te beproeven. Ik wil boer worden. Hoe dit besluit in mij opgekomen en gerijpt is, ga ik U in de volgende regels kort vertellen.

Gij weet, dat ik mij aan het handelsvak moest wijden. Wel had ik niet veel neiging daarvoor, maar mijn

vader wenschte mij eenmaal als opvolger in zijne zaak te zien, en als een gehoorzame zoon deed ik, wat hij verlangde. Ongelukkigerwijs kwam ik te land in een paar betrekkingen, waar mijn natuurlijke tegenzin in den koopmansstand maar al te veel voedsel kreeg. In het huis van mijn eersten patroon vond ik twist en tweedracht tusschen de leden der familie en eene onverzadelijke hebzucht; in dat van den tweeden eene tirannieke behandeling, die mij tegen de borst stiet. Daarbij kwam nog, dat ik eerlang vernam, hoe de handelszaak mijns vaders meer en meer achteruit ging, zoodat hij weldra genoodzaakt zou zijn die op te geven. Ik verliet het tweede kantoor in mismoedige stemming en met mij zelven in tweestrijd.

Den 2den dezer maand kwam ik hier in de ouderlijke woning aan. Op de reis herwaarts maakte ik kennis met een jongen schranderen koopman, wiens boeken ik bijhield zoolang de uitstalling van zijne goederen hier duurde. Elke dag bracht mij met hem op vertrouwelijker voet, en eindelijk legde ik hem mijn toestand en mijn afkeer van 't koopmansbedrijf bloot. Hij verhaalde mij van zijnen broeder, die in Amerika als landbouwer leefde en zich daar gelukkig gevoelde. Dit wekte in mij den wensch op, om diens voorbeeld te volgen. Ik sprak met mijne ouders over mijn plan, en verwierf ten laatste met veel moeite hunne toestemming.

Den 2den Mei denk ik van hier af te reizen. Ik denk den 10den te Rotterdam sloop te gaan. De gemeenschap tusschen Amerika en Europa heeft tegenwoordig zeer geregeld plaats, zoodat ik hoop, dat wij onze briefwisseling ook voortaan, als ik aan gene zijde van den oceaan zal wezen, zullen voortzetten. Ik zal het mij ten minste tot een aangenamen plicht maken, U dadelijk na mijne aankomst te Nieuw-York tijding van mij te zenden, en U mijn adres in de Nieuwe wereld te doen weten.

Vaar intusschen wel, beste Vriend! en vergeet nimmer

Uwen oprechten Vriend
KAREL.

85. Bericht van een logementhouder aan de familie van iemand, die in zijn huis ziek is geworden.

Aan de familie van den Weled.gestr. Heer Advocaat S... te H...

Aanmerkingen. Soortgelijke brieven als de onderstaande, of andere van nog treuriger aard, zooals berichten van overlijden, doet men beter, zoo mogelijk, door de hand van bekenden aan bekenden, of door die van den geneesheer aan den *gewonen* geneesheer van den lijder, of aan den geestelijke, die in diens huis bekend is, te doen schrijven, ten einde in de familie geen plotselingen schrik te veroorzaken. Slechts in het onmogelijke geval kan een bericht als het onderstaande rechtstreeks aan de familie gezonden worden.

Eergisteren avond kwam de Heer S... advocaat te H..., met de diligence van M... alhier aan, en nam bij mij zijn intrek. Reeds bij zijne aankomst scheen hij zich niet wel te gevoelen; hij sprak en at zeer weinig, en begaf zich vroeg ter rust.

Den volgenden morgen, toen men het ontbijt op zijne kamer bracht, vond men hem in een bedenkelijken toestand. Hij had een lichten aanval van beroerte gehad, en de linkerzijde was eenigszins verlamd. Ik liet een bekwaamen arts halen, die het toeval wel niet voor doodelijk, doch het herstel voor langzaam hield, en mij aanried, aan de familie zonder verzuim daarvan bericht te geven, ten einde van hare zijde de begeerde maatregelen zouden kunnen genomen worden.

Gelukkig was het, dat ik door de passagierslijst, die ieder herbergier verplicht is des avonds door de overnachtenden te laten invullen, bekend was geworden met den naam, den stand en de vaste verblijfplaats van den Heer S., om aan dezen treurigen plicht onverwijld te kunnen voldoen.

Hoezeer ieder overtuigd is, en ik er mij eenigszins op beroemen mag, dat ik alle mogelijke zorg voor mijne gasten aanwend, zoodat het den Heer S. aan niets zal ontbreken, is het toch buiten allen twijfel, dat de lijder spoediger herstellen zal te zijnen huize, waar hij meer gemak en zorgvuldiger oppassing kan genieten dan in een vreemd logement. Buitendien raadt ook de arts een spoedig vervoer aan, daar het onzeker is of zoodanige toevallen zich niet zullen herhalen, of somtijds andere omstandigheden een beletsel kunnen worden om den zieke te vervoeren.

Intusschen heb ik den koffer van den Heer S..., nadat zijne brievenstasch, de bij hem gevondene geschriften en alle dingen van waarde daarin waren gelegd,

door den kantonrechter doen verzegelen, welke voorzorg mij, zoowel voor mij zelven als voor de familie, noodzakelijk toescheen.

Na u verzekerd te hebben, dat ik oprecht deel neem in dit treurige geval, en dat den zieke, bij wien ik een geschikten persoon ter oppassing heb gesteld, zijn lot, zoolang hij te mijnen huize is, zoo draaglijk mogelijk gemaakt zal worden, noem ik mij met achting

M. BONCOEUR.

Logementhouder in den Paradijsvogel.

86. Bericht van eene vrouw aan een Geneesheer omtrent de ziekte van haren man.

Weledele Zeergeleerde Heer!

Daar mijn man, de rentmeester en opzichter op de goederen van Graaf VAN POLSTIK, zich sedert eenige dagen ongesteld gevoelt, en zijn toestand ons van dag tot dag meer en meer verontrust, acht ik het noodig, U bij dezen om uwen raad en bijstand te verzoeken.

Reeds verleden Maandag klaagde hij over duizelingen, verdooving en pijn in het hoofd. Hij dacht, dat eene aderlating hem verlichting zou aanbrengen, doch daar die het gewenschte gevolg niet gehad had, gebruikte hij bloedzuigers; ook hierbij echter vond hij geen baat; bij het laatste middel ontwikkelde zich integendeel de ziekte eerst recht door koortsachtige hitte en koude, ijlen en eindelijk een aanhoudenden stoelgang.

In dezen toestand bevindt hij zich nog heden (Zondag), en de ziekte schijnt dagelijks te verergeren.

Bij deze verlegenheid verzoek ik U de goedheid te willen hebben, den lijder een bezoek te brengen, en hem voor te schrijven wat U dienstig zal oordeelen.

Ik zoude U bij dezen onmiddellijk een rijtuig gezonden hebben, als ik zeker ware geweest, dat U tehuis zou zijn en dadelijk na ontvangst van deze letteren kon overkomen. Daar ik het intusschen voor mogelijk moet houden, dat mijn wensch, om U heden nog hier te zien, door andere dringende zaken on vervuld zal blijven, verzoek ik U ten dringendste, in afwachting van uwe overkomst, bij voorbaat reeds die geneesmiddelen voor te schrijven, welke U, volgens mijne vermelding van de kenteekenen der ziekte, doelmatig zal oordeelen.

Mocht U echter, hetgeen ik als een groot ge-

luk zou beschouwen, door niets verhinderd worden om ons dadelijk met een bezoek te verheugen, dan verzoek ik U de goedheid te willen hebben, in de stad een rijtuig voor onze rekening te nemen. Uwe persoonlijke aanwezigheid zou, bij de ongerustheid, die mij drukt, voor mij een groote troost zijn, daar de gelukkige practijk, welke U hier in den omtrek achting en vertrouwen heeft verworven, ook mij, onder opzien tot den Allerhoogste, de hoop op een spoedig herstel, of althans op leniging der smarten van mijn man zou verschaffen.

Met angstvallige bekommring zie ik uwe overkomst te gemoet, en heb intusschen de eer met achting te zijn, Rotseik bij Warmveld, Uw Weled. zeergel^e. dienares, den 30sten Mei 1891. KATHARINA VAN BALEN-LEENS.

87. Bericht van de redding eens broeders, die in gevaar was te verdrinken.

K. . . . , 11 Februari 1891.

Lieve Zuster!

Gij weet met welke vreugde wij de terugkomst van onzen JULIUS in het vaderland na eene zesjarige afwezigheid te gemoet zagen.

Verbeeld U dan onzen schrik, toen wij den 7den dezer, den dag waarop wij hem thuis verwachtten, in plaats van hem zelven, een brief van eene vreemde hand ontvingen met het ontzettende bericht, dat bij het overvaren van den Rijn de pont, waarin hij zich met vele anderen begeven had, door de aandringende ijsschotsen water had geschept, dien ten gevolge gezonken was, en dat de zich daarin bevindende menschen eerst na een geruimen tijd voor dood waren opgevischt.

Oogenblikkelijk waren van alle zijden, op het vernemen van die treurmare, de mannen der kunst toegesneld, om, ware 't mogelijk, de slachtoffers der ramp door gepaste middelen in 't leven terug te roepen. Hunne volhardende pogingen werden echter slechts bij twee hunner met een goeden uitslag bekroond, en onder die twee geredden — o God! hoe kunnen we ooit U genoeg daarvoor danken en loven? — was ook onze JULIUS.

Bij de afzending van bovengenoemden brief was hij nog zeer zwak; gisteren avond echter ontvingen wij eenige regels van zijne eigene hand. Wij zijn opgetogen van blijdschap. Moeder viel dankend en biddend op hare

knieën en gaf zich met zulk eene hevigheid aan hare ge-
waarwordingen van moederlijk vreugdgevoel over, dat het
ons bang om 't hart werd. En inderdaad, zij was door
angst en blijdschap zoodanig uitgeput, dat zij naar bed
moest gaan.

Hij zal dan nu komen, de zoo lang terugge-
wenschte broeder en zoon! wij zullen hem in onze armen
sluiten, hem met onze vreugdetranen besproeien! — O, hoe
ellendig zouden wij geweest zijn, indien we, in plaats van
onze oogen in het aanschouwen van den gezonden, krachti-
gen jongeling te verlustigen, alleen zijn verstijfd lijk hadden
wedergezien!

Zie, geliefde zuster! zoo mocht dan onze naam-
looze zielsangst zich in de zaligste blijdschap oplossen. De
aan den dood ontrukte JULIUS is ons nu dierbaarder dan ooit.
Ik behoef niet te gissen, welke ge-
waarwordingen deze brief
in uw gevoelig hart zal opwekken. Laat ik hier alleen nog
bijvoegen, dat wij den geredden drenkeling nog deze week
in ons midden zullen zien. Dan ontvangt ge van mij, en
gewis ook van hem, een meer breedvoerig verhaal.

Uw liefhebbende broeder,
R.

88. Antwoord.

W., den 14den Februari 1891.

Dierbare Broeder!

Zoo even ontving ik uw bericht van den 11den
dezer. Met angst sloeg ik hem open: 't was of een zeker
voorgevoel mij zeide, dat er met JULIUS iets voorgevallen
moest zijn. Niet tevergeefs was ik zoo bezorgd voor hem!

Bevend las ik uwen brief, die mij bij de eerste
regels reeds uit de hand viel. Het duurde eene geruime
poos, eer ik weer moed genoeg had, om verder te lezen.
Alles wat gij om den lieven broeder gevoeldet ondervond ik
mede in de hoogste mate. Angst en schrik deden mijne
zenuwen trillen, totdat ik door de laatste helft van uwen
brief weder gerustgesteld en verblijd werd.

God zij duizendmaal dank voor den gelukkigen
keer van het ongeval! Ik wensch U allen en mij zelven en
den goeden JULIUS met zijne redding geluk; niemand kan
over zijne behoudene tehuiskomst, die zoo vreeselijk bedreigd
werd, meer verheugd zijn dan ik ben. Laat hem toch ook
tot mij komen, zoodra gij hem met liefdebewijzen overladen

hebt, opdat ook ik hem zie en in mijne armen sluite. Ik hoop, dat hij bij de ontvangst van dezen brief reeds bij U zal zijn aangekomen. Is dit inderdaad zoo, zeg hem dan hoe ik God voor zijne redding dank en hoe vurig verlangend ik zijne komst alhier te gemoet zie.

Mijn liefdegroet aan allen.

Uwe liefhebbende zuster,
ANTONIA.

89. Bericht aan eenen Broeder wegens de ziekte
en het herstel van diens Zoon.

Groningen, den 31sten Juni 1891.

Hartelijk geliefde Broeder!

Het moet u wel bevreemd hebben, dat ik u niet vroeger de ontvangst van uwen brief heb gemeld. Ik deed zulks ditmaal opzettelijk, om u geen noodeloozen kommer te veroorzaken; ik wilde het schrijven uitstellen, totdat ik u geruststellende berichten omtrent uw zoon kon mededeelen. En daar het oogenblik van hoop en troost nu eindelijk verschenen is, wil ik ook geene minuut langer wachten en vat derhalve de pen op.

Uw lieve August is namelijk gevaarlijk ziek hier aangekomen. Nadat ik hem reeds vijf dagen tevergeefs had afgewacht, kwam op den 16den Mei zijn reisgenoot bij mij. Gij kunt nagaan, hoe ik ontstelde, toen die mij dit te kennen gaf, en mij daarop verzocht dadelijk met hem te gaan, daar mijn neef ziek in de wachtkamer van het station zat. Door schrik en angst gedreven liep ik als eene gejaagde. Ik zorgde, dat ik hem met allen spoed bij mij aan huis kreeg, om hem met krachtige soep en goeden wijn te verkwikken; de hevige koorts, waarin hij lag, en een verstikkende hoest lieten hem echter niet toe iets te nuttigen. De vreugde van elkander weder te zien werd door dezen toestand niet weinig gematigd; doch het bewustzijn, zich onder mijn dak te bevinden, strekte hem eenigermate tot troost.

De koorts en de verwarring in 't hoofd namen nog gedurig toe. Ik zond om een geneesheer, en die verklaarde, dat de ziekte eene gevaarlijke longontsteking was.

Niettegenstaande alle aangewende moeite en moederlijke zorg, waarmede ik hem steeds ter zijde stond, verergerde zijn toestand van dag tot dag. Het ergste voor mij was zijn menigvuldig ijlen; verleden Zondag, toen ik bij hem waakte, sprong hij in den nacht tweemaal uit het bed;

hij wilde weg. — Op het laatst verviel hij in eene volslagene bewusteloosheid. Nu was ik bang, dat het weldra met hem gedaan zou wezen. Doch dit was het hoogste punt der ziekte, de *crisis*, zooals de geleerden dat noemen, geloof ik, en hij kwam die gelukkig te boven. Tot mijne onuitsprekelijke blijdschap werd hij weldra weder opgeruimd van geest, en de zoo reikhalzend verwachte brief van zijne moeder voltooide zijn ontwaken tot een nieuw leven. Gisteren en heden heeft die hoopgevende toestand aangehouden, en nu verklaart de dokter den zieke buiten gevaar. Slechts in enkele oogenblikken van zwakte ijlt hij nog. Eetlust heeft hij nog wel niet, doch hij nuttigt zonder tegenzin de krachtige soep, die ik zelve bereid en waarmede ik hem zoek te versterken. Hij heeft ook geen gebrek aan den besten wijn. Wees alzoo ten aanzien van zijne oppassing gerust: nergens kan hij beter verzorgd worden; ik ben dag en nacht bij hem; mijn hart gebiedt mij, hem als kind te behandelen.

Daar hij zelf nog niet schrijven kan, beveelt hij zich door mijne hand in uwe ouderlijke liefde. Met iederen postdag zal ik u bericht zenden. — Verschoon dezen vluchtigen brief: hoofd en hart zijn zoo vol, dat ik nauwelijks weet, wat ik doe.

Weest hartelijk gegroet, gij, uwe lieve vrouw en kinderen. Schrijf toch dikwijls aan uwen AUGUST, dewijl dit zijn herstel zal bevorderen.

Ik ben, als altijd,

Uwe liefhebbende zuster,
MARTHA.

90. Bericht van het volkomen herstel.

Groningen, den 28sten Juli 1891.

Hartelijk geliefde Broeder!

Mocht gij ook in mijne verzekering omtrent het voortgaande herstel van uwen geliefden zoon niet het volste vertrouwen gesteld hebben, thans zal u zijne eigene hand, waarmede hij den nevensgaanden brief geschreven heeft, van de waarheid overtuigen. Hij is hersteld, en wel zoo ver reeds, dat zijn buitengewoon groote eetlust mij wel eens voor schadelijke gevolgen bevreesd maakt; doch zijne krachten nemen in evenredigheid van het spijsgebruik ook zichtbaar toe. Aanstaande week zal hij, naar ik hoop, kunnen uitgaan.

Gij allen maakt veel te veel ophef van mijne moeite. Ik verdien zooveel dank niet, want ik heb slechts

mijn zusterlijken plicht gedaan en de inspraak van mijn hart gevolgd. Mijne beste belooning is: het behoud van mijn lieven neef, dien ik om zijne voortreffelijke inborst steeds liefhebben zal. Zeg aan uwe lieve vrouw dat ik volstrekt niet begeer, dat zij mij, gelijk zij zich uitdrukt, de voeten zal kussen; een recht hartelijke vriendschapskus zal mij, wanneer ik overkom, hoogst aangenaam wezen. Hoe bedroevend ook deze ziekte voor den armen AUGUST moge geweest zijn, dank ik toch het toeval, dat ik daardoor gelegenheid heb gehad, u allen een bewijs van mijne liefde te kunnen geven.

Ik zie de Septembermaand met verlangen te gemoet, dewijl ik dan eenige der gelukkigste dagen van mijn leven in uw midden hoop door te brengen. Intusschen, lieve Broeder! omhels ik U, uwe lieve vrouw en al wat U dierbaar is duizendmaal in gedachte, met de verzekering, dat ik nimmer zal ophouden te zijn

Uwe liefhebbende zuster,
MARTHA.

91. Bericht van den dood eener Vriendin.

Geliefde Zuster!

Eene week van smart en droefheid, die ik met de mijnen heb doorgebracht, heeft mij belet U vroeger te schrijven. Een gevaarlijk toeval, dat onze getrouwe vriendin, Mevrouw de weduwe VAN LEEUWENDAM, trof, was voor mij de bron van onuitsprekelijken angst en tallooze zorgen. — Verleden Dinsdag, den verjaardag van mijne CAROLINA, bracht zij nog eenige uren vergenoegd bij ons door. Ook den volgenden Woensdag verrichtte zij hare huiselijke bezigheden nog met hare gewone opgeruimdheid. Doch tegen den avond werd zij opeens flauw en moest hevig overgeven. Ik werd geroepen, en vermoedde dadelijk, dat het eene beroerte zou zijn. Wij zonden oogenblikkelijk om den geneesheer: hij kwam en verklaarde, dat de ziekte . . . doodelijk was. — Dien ten gevolge werden zonder verwijl de beide zonen gehaald, die ook nog intijds aankwamen en het ziekbed niet verlieten. CAROLINA waakte met hen en verpleegde de goede, dierbare vrouw. Zij kwam niet weder bij, maar lag bewusteloos tot Vrijdag morgen om 5 uren, toen een zachte dood aan haar stil en edel leven een einde maakte. Zij wordt oprecht beweend door haren anders niet zeer gevoeligen man, en door allen, die haar gekend hebben.

Diep, zeer diep gevoel ik het verlies van deze

laatste oude vriendin: weldra zal ik in de wereld geheel alleen staan. Gij kunt nauwelijks gelooven, welk een smartelijk gevoel mijn hart heeft aangegrepen, vooral daar ik, wegens mijne ziekelijkheid, sedert verleden Donderdag niet heb kunnen uitgaan, en zonder eenige verstrooiing altijd mijne kamer moet houden. Mevrouw R., die sedert eenige dagen terug is, bezoekt mij nog al dikwijls, om mij eenigszins op te vroolijken, en dit heb ik ook noodig, want alles herinnert mij de vroeger geledene, smartelijke verliezen.

CAROLINA verzoekt voor haar stilzwijgen verschooning. Zij heeft het tegenwoordig zoo volhandig, dat zij in het geheel niet naar huis kan gaan. Na de begrafenis, die op overmorgen bepaald is, zal het rustiger worden. Intusschen belast zij mij met de hartelijkste groeten, waarbij ook die van den heer LEEUWENDAM en van de beklagenswaardige zonen onzer vereeuwigde vriendin zijn ingesloten.

Groet van mijnentwege ook allen, die zich mijner in liefde herinneren, terwijl ik U in 't bijzonder nog de verzekering geef van mijne onveranderlijke toegenegenheid.

Uwe U liefhebbende zuster,
ROZA.

92. Bericht van den dood eener Bloedverwant.

N. . . ., den 16den Februari 1891.

Lieve, goede Oom!

Volgens de belofte van mijne moeder zoudt gij dikwerf bericht van onze zieke krijgen, doch wij konden er in de afgeloopene treurige week niet toe komen. De zwakheid van onze goede tante nam gedurig toe, en het gezwel werd hoe langer hoe grooter. Verleden Zondag, den 9den dezer, had zij weder een nieuwen aanval van koliek, zoo hevig, dat er eene ontsteking op volgde. Zij leed zeer veel, en — doch laat het u niet te zeer treffen — de laatste smarten deden de arme lijderes gisteren nacht omstreeks 11 uren bezwijken. Zij werd door den dood van alle tijdelijke ellende verlost, en sluimerde zacht en kalm in mijne armen voor eene betere toekomst in.

O, beste Oom! gij gevoelt licht hoe smartelijk ons dit verlies treft, en toch moeten wij erkennen: God heeft het wèl met ons gemaakt. Gelijk onze tante heeft wel niemand geleden; gedurende de laatste acht dagen waren hare smarten en zwakte zoo groot, dat wij haar tillen en dragen moesten; en daar het geheele lichaam zoozeer was gezwollen,

waren drie menschen daartoe nauwelijks in staat. Mijne moeder, ULRICA en ik verlieten haar overdag bijna nooit, en des nachts wisselden wij elkander af. Door vreemde handen wilde zij volstrekt niet geholpen worden. Den voorlaatsten nacht en den laatsten dag verliet ik haar geen oogenblik. Des avonds om 7 uren klaagde zij over beklemming op de borst, en zeide toen voor de eerste maal, dat zij nu sterven zoude. Zij verzocht ons bij haar te blijven, en zeide, toen ik haar in mijne armen nam: „Zoo sterf ik gaarne.” Dus hield ik haar drie volle uren, totdat zij geheel voleind had, en onder een vloed van tranen zei ik haar, zooals ook al de anderen deden, voor de laatste maal hartelijk dank voor al hare liefde en toegenegenheid.

Aanstaanden Woensdag zal zij, na geopend te zijn, ter aarde worden besteld.

Wij zijn door het smartelijk verlies allen zoo diep getroffen, dat ge mij vergeven zult, als mijn brief niet zoodanig is, als hij anders wel behoorde te zijn. Bij mij in het bijzonder rijt zulk een verlies alle oude wonden weder open. Wij verzoeken U, aan de beide tantes de zaak met de hoogst mogelijke voorzichtigheid mede te deelen: in de tegenwoordige omstandigheden acht ik het ongeraden, rechtstreeks aan haar te schrijven. Ook verzoeken wij U, beste Oom! de aankondiging van het overlijden in de courant te laten zetten.

Voor heden moet ik sluiten. Zoodra de begrafenis plaats gehad heeft, zal ik of mijne moeder omstandiger schrijven. Intusschen hopen wij, dat de goede God U allen nog lang bij eene wenschelijke gezondheid bewaren en u troost en sterkte schenken moge. Terwijl ik U en alle leden der familie hartelijk in gedachten omhels, ben ik, gelijk altoos, met liefde,

Uwe JOSEPHINA.

93. Een Zoon bericht den dood zijns vaders aan een van de vrienden des overledenen.

Weledele Heer!

Ik vervul bij dezen een treurigen plicht, terwijl ik het treffende afsterven van mijn geliefden vader te uwer kennis breng. Gisteren namiddag om 3 uren werd hij ons, zonder lang bedlegerig geweest te zijn, ten gevolge van borstwaterzucht, in den nog krachtvollen leeftijd van 58 jaren, zeer onverwachts door den dood ontrukkt. Hij had met ons

nog het middagmaal gebruikt en vrij wel gegeten. Na den maaltijd wilde hij zijn gewone slaapje nemen; nauwelijks echter lag hij eenige minuten op de canapee, toen wij hem hoorden rochelen. Wij snelden naar hem toe; tevergeefs! In een oogenblik was zijne ziel overgegaan in een beter leven. Wij drukten een lijk in onze armen.

Diep bedroefd over dit zware verlies, het zwaarste dat eene familie kan treffen, rekenen wij op uwe vriendschappelijke deelneming; en met den hartelijken wensch, dat God U en de uwen nog lang voor zulke smartelijke verliezen moge bewaren, bevelen wij ons bij voortduring in uwe vriendschap aan.

In ons aller naam,
 Z. . . . , Uw Weled^e. Dw. dienaar,
 den 25sten Juli 1891. ANTOON KRUIDER.

94. Bericht van den dood eener Zuster aan
 een Vriend.

Dierbare Vriend!

Dit blad, door mijne tranen bevochtigd, meldt U het treurige nieuws van den vroegen dood mijner zuster SOPHIA.

Ach, Vriend, welk een verlies! Het schoone meisje, dat, met den blos der gezondheid op de wangen, scheen te kunnen rekenen op het langste leven, werd ons, na eene nauwelijks tiendaagsche bedlegerigheid, door eene kwaadaardige koorts ontrukkt. Denk U zelve in mijne plaats, in de plaats mijner ouders, en verbeeld U de hartverscheurende smart, die ons allen nederdrukt.

De schoone bloem is niet meer! — ik kan niet meer schrijven. Ach, Vriend! mijne SOPHIA!

N. . . . , JULIUS BOOM.
 den 9den September 1891.

95. Bericht van den dood eener Echtgenoot.

Zeër geachte Vriend!

De smart, de zielesmart drukt mij neder. In mijne beminde, onvergetelijke gade verloor ik gisteren avond omstreeks 6 uren het hoogste goed, dat God mij hier op aarde gegeven had. Slechts 4 jaar smaakten wij het genot eener genoeglijke echtvereeniging, die in den volsten zin des woords een band der liefde was. Door eene ongelukkige bevalling, die ook aan het kind het leven kostte, werd deze schoone

band voor eeuwig verbroken. Zeer onverwacht trof mij deze slag, en ook zooveel te sterker gevoel ik hem. Ach, Vriend! waar is balsem voor een zoo diep gewond hart? Oeh, schenk, zoo gij 't vermoogt, eenige druppels verkwikking in den lijdensbeker van

Uwen hoogachtenden vriend,

K. . . . , 10 Mei 1891.

N. N.

96. Hetzelfde onderwerp.

Waarde Vriend!

Het heeft God, den Heer van leven en dood, behaagd, mijne geliefde gade, na eene genoeglijke echtvereeniging van twaalf jaren, tot zich te nemen. Haar bestaan op aarde had reeds sedert lang voor haar geene waarde meer; zij zag zelve naar eene spoedige ontbinding reikhalzend uit. → Eene langdurige, uitterende borstkwaal, vergezeld van pijnlijk hoesten, rijpte haar allengskens voor het graf. Reeds sedert zeven maanden leed en klaagde zij. Eindelijk werden gisteren morgen om zes uren de banden haars levens geslaakt, en haar verruimde geest ziet nu, naar wij vertrouwen, uit de oorden der onsterfelijkheid neder op ons, die bij haar hulsel weenen.

Ik ben, waarde Vriend! verzekerd van uwe hartelijke deelneming in mijn verlies. God behoede u, en behoude u nog lang uwe geliefde gade, en, in haar, uwen kinderen eene teedere moeder. Wees verder onveranderlijk mijn vriend, gelijk ik niet ophoud te zijn

G., den

de Uwe,
R.

97. Bericht van den dood eens Vriends

K., den 9den Mei 1891.

Lieve Frans!

Onze goede VALENTIJN is niet meer. Gij hebt hem, den lieven, vriendelijken, goeden man, die zoo algemeen geacht en bemind werd, van nabij gekend. Sedert tien jaren mocht ik hem mijn vriend noemen, en altijd was hij dezelfde in lief en leed. Nimmer zal ik de uren vergeten, die ik in zijnen omgang sleet. Innig, zeer innig was mijn hart aan hem gehecht, maar des te smartelijker gevoelt het nu zijn verlies.

Eene kwaadaardige zenuwkoorts rukte, in min-

der dan acht dagen, onzen VALENTIJN weg; alle inspanning, alle kunst der geneesheeren was vruchteloos. — Zoo heeft dan onze stad weder een edelen burger, uwe HELWIG een vriend, en de wereld een eerwaardig man minder.

Morgen zal ik hem naar het graf geleiden: eene moeilijke taak, waartoe mij echter mijne liefde tot den vereeuwigde verplicht. — O! in zulke oogenblikken des levens geeft de plaats, waar gescheiden vrienden elkander zullen wederzien, een schoon, troostrijk vooruitzicht.

Vaarwel, beste FRANS! de Hemel spare u nog lang voor uwe dierbare betrekkingen, en voor

Uwe HELWIG.

**98. Bericht van het overlijden eens Vaders
aan zijnen handelsvriend.**

M. . . ., den 6den Juni 1891.

Weledele Heer!

Het is mij een treurige plicht, U te berichten, dat de vrijmachtige Heer van leven en dood beschikt heeft over de dagen van mijn geliefden Vader, uwen handelsvriend, PHILIP WILLEM SCHUTTER, die op den 3den dezer maand aan de gevolgen van eene slijmberoerte in zijn 66ste jaar overleden is, waardoor wij allen, zijne nagelatenen, in den diepsten rouw gedompeld zijn.

De handelszaken zullen intusschen onder zijnen naam worden voortgezet. Wij verzoeken U, onze firma met uw vertrouwen te blijven begunstigen, daar U verzekerd kan zijn, dat wij steeds alles, wat in ons vermogen is, zullen aanwenden, om het bij voortdoring te verdienen.

Met den hartelijken wensch, dat de goede God U nog zeer lang bij eene wenschelijke gezondheid en welvaart moge bewaren en voor treffende verliezen behoeden, ben ik met hoogachting,

Weledele Heer!

Uw zeer DV. dienaar,
HENDRIK DE SCHUTTER.

**99. Bericht van den dood eens Broeders op
het slagveld.**

M. . . ., den 15den Juni 1891.

Op de pijnlijkste onzekerheid volgt eindelijk, geliefde Tante! de schrikkelijkste waarheid. Wij hebben de

zekere tijding ontvangen, dat ik geen broeder meer heb

O, beste Tante! welk een slag voor ons allen! Thans voor het eerst voel ik recht, wat zielesmart is. Hoe koud komen mij alle uitdrukkingen voor, om u onze aandoe-ningen te schilderen.

Veertien dagen geleden ontvingen wij KAREL's laatsten brief. Het scheen, of hij van zijn treurig uiteinde een voorgevoel had: hij nam afscheid van ons. Ach! hij is gevallen! O, waarom gaf hij geen gehoor aan de stem zij-ner moeder, zijner zuster, die hem niet van zich wilden laten gaan. Ik herinner mij den dag van zijn vertrek nog zoo le-vendig! Nog zie ik hem, toen wij hem naoogden, zich op het paard omkeeren en ons met de hand zijn vaarwel toewuiven. Met een geprangd hart traden wij weder in huis. Ach, beste Tante! wij hadden hem voor de laatste maal gezien. Troos-teloos slijten wij nu onze dagen, en onze tranen besproeien zijne brieven, waaraan wij ons niet verzadigen kunnen, omdat hij daarin nog schijnt te leven.

Gij, dierbare Tante! zult gewis deelen in onze smart, welke alleen de onderwerping aan Gods wijze beschik-king eenigszins kan lenigen. Beklaag ons, doch laat ons het treurige genot van te weenen

Eeuwig

Uwe LOUISE.

V.

BRIEVEN VAN GELUKWENSCHING.

Algemeene Voorschriften. Ook bij de brieven van gelukwensching moet, evenals bij het mededeelen van berichten, de behoorlijke achting en de welvoeglijke toon in acht genomen worden. Zij moeten steeds het kenmerk van ware deelneming dragen; waar dit inderdaad bestaat, zal altoos het hart tot het hart spreken. Het is immers zoo moeielijk niet, zich in de plaats te stellen van dengene, voor wien de brief bestemd is, en aan ons eigen gevoel af te vragen, wat wij in zijn geval gaarne of ongaarne zouden wenschen te hooren.

Wenscht men iemand geluk bij het nieuwe jaar, dan verheugt men zich met hem over de gelukkige dagen, die men in het afgelopen met hem heeft mogen beleven; jegens ouders herinnert men zich alle ontvangene bewijzen van hunne liefde; men bedankt hen daarvoor; men wenscht hun gezondheid, vreugde, opgeruimdheid en ieder aardsch geluk; men belooft, zooveel in ons vermogen is, daartoe te zullen bijdragen; men verzoekt hun om de voortdoring van hunne liefde. — Evenzoo schrijft men, met de noodige veranderingen, aan weldoeners en andere personen. — Zelden schrijft men tegenwoordig opzettelijk nog andere nieuwejaarsbrieven; moet men omtrent nieuwejaarstijd over dit of dat onderwerp aan bijzondere personen schrijven, dan begint men den aanhef van den brief met een korten wensch, of men sluit ook wel daarmede.

Gelukwenschen op verjaardagen zijn reeds van meer belang voor ieder huisgezin in 't algemeen, en voor ieder lid in het bijzonder. Kinderen vieren den dag van hen, aan wie zij 't leven te danken hebben, van hunnen vader, hunne moeder, hunne grootste weldoeners, als zoo vele aardsche goden, aan wier behoud hun alles gelegen is. Hoezeer thans ook sommige lieden weinig of geen werk van hunne verjaardagen maken, ja die vaak niet eens gedenken, zijn er toch nog veel meer andere, die er grooten prijs op stellen. En inderdaad, de dag van onze geboorte, van onze intrede in 't leven, behoort toch wel tot die gewichtige dagen, die der gedach-

tenisviering waardig zijn. Die gedachtenisviering verheft ons hart en stemt onzen geest tot verhevene gewaarwordingen; onwillekeurig komen ze bij den briefschrijver op, en worden van lieverlede in zoo vele vurige wenschen voor het heil van onze dierbare beminden door onze pen in geschrift overgebracht. Zoo is het ook bij broeders en zusters; en waarom zou ook bij ouders de verjaardag hunner kinderen geen aangename herinnering in de ziel opwekken?

Bij gelukwenschen ter gelegenheid van huwelijken en bij die van geboorten, gelijk ook bij die van bevordering tot hooger ambt of hooger stand, beroept men zich, om de geuite blijdschap te staven, op de deelneming in het geluk zijner vrienden, hetgeen echter bij bloedverwanten en vertrouwde vrienden, wier hart men kent, overbodig is. Men roemt bij den bruidegom de voornaamste eigenschappen der bruid, men beroept zich op haar bekenden goeden naam, als men haar niet persoonlijk kent; men stelt haar zich althans zóó voor, als men haar zijnen vriend toewenscht; men roert in allen gevalle het voordeel aan, dat hem deze vereeniging belooft; men werpt een blik in de toekomst, voorspelt kinderen, die de vreugde en het geluk van zijn leven zullen volmaken.

Is zulk een kind inderdaad op denzelfden tijd geboren, dan verheugt men zich over de gelukkige bevalling der kraamvrouw; men wenscht, dat zij weldra in krachten zal toemen en geheel herstellen; dat God het jonggeboren wicht moge behouden, en haar en haren echtgenoot veel vreugde van het pand hunner liefde doen beleven.

Betreft de gelukwensch eene bevordering, zoo twijfelt men geenszins, men is zelfs zeker, dat de persoon werkelijk verdiensten bezit, en drukt de meening uit, dat door die bevordering zijne rechtschapenheid, vlijt en talenten op eene gepaste wijze beloond zijn geworden; men ziet in 't verschiep nog nieuwe verhooging, eereposten, enz., voor dezen vriend open; men wenscht, dat zij hem eerlang ten deel zullen vallen, dat hij ze lang behouden en ons ook in zijne nieuwe, hoogere betrekkingen met zijne vriendschap en welwillendheid zal blijven vereeren, enz.

100. Nieuwejaarswensch van een Zoon aan
zijne Ouders.

Dierbare Ouders!

Het afgelopen jaar herinnert mij al de bewij-

zen van hartelijke liefde, die ik daarin van U heb ontvangen, en spoort mij aan, U daarvoor mijnen dank toe te brengen. Ontvangt dien, geliefde Ouders! met den wensch, dat de goede God U zegene en U aan mij, mijne broeders en zusters zeer veel vreugde late beleven. Hij doe gelukkige dagen voor U aanbreken, en beware en sterke uwe dierbare gezondheid tot ons aller heil! Al het goede, dat uwe kinderen U wenschen, wenschen zij eigenlijk zich zelve, daar hun welzijn zoo onafscheidelijk aan het uwe verbonden is. Mogen toch nog vele jaren zoo gelukkig als het afgeloopene aan uwen leeftijd worden toegevoegd, en moge alles, wat menschen hier op aarde verheugen kan, uw levensgenot vermeerderen.

Vaarwel, dierbare Ouders! bewaart mij in uw liefderijk aandenken; groet mijne broeders en zusters onder hartelijke omhelzingen, en weest verzekerd, dat ik niet zal ophouden te zijn

Amsterdam,
den 31sten December 1891.

Uw liefhebbende zoon,
FREDERIK.

101. Antwoord.

Wij danken u hartelijk, lieve FRITS! voor uwe goede wenschen en de kinderlijke gezindheid jegens uwe ouders bij den aanvang van dit nieuwe jaar. Ook u wenschen wij alle bedenkelijke heil! God behoede en ondersteune u in alle loffelijke voornemens, en schenke u eene duurzame gezondheid. Gij kunt, lieve Zoon! tot ons geluk en veraangenaming van onze levensdagen veel toebrengen door de vreugde, die wij van u hopen te beleven. Wandel altijd in de vrees des Heeren en op het pad der deugd; God zal u niet verlaten, indien gij Hem voor oogen houdt; Hij zal u zegenen in uw ernstig streven om een braaf man te worden, en Zijne hand zal u leiden. Wij hebben tot nu toe voor uwe opvoeding geene kosten ontzien, en zijn bereid tot elke opoffering voor uwe verdere vorming, indien onze hoop maar verwezenlijkt wordt. God geve dit! Zijn oog wake over u, opdat gij van dag tot dag moogt toenemen in wijsheid en deugd, tot uw eigen heil en tot vreugde van

Workum,
den 31sten December 1891.

Uwe liefhebbende ouders,
A. DE VOGEL EN ECHTGENOOTE.

102. Zelfde onderwerp.

Dierbare Vader! Geliefde Moeder!

Zoo is dan weder een gelukkig, gezegend jaar voor ons allen voorbijgogaan! God heeft mijne ouders voor mij en mijne broeders en zusters behouden, met gezondheid gezegend, en door geen ongeval hunne blijde dagen bedroefd. Den Algoede breng ik mijn innigsten dank voor die weldaden, en zend mijne vurige wenschen tot Hem op, dat het vervlogene blijde jaar het beeld moge zijn van uw ganschen levenstijd, en gij, eenmaal aan het einde (dat nog verre af zij!) gekomen, met ware tevredenheid op den afgelegden wee moogt terugzien! O, beste der Vaders! kondet gij in mijn hart lezen, gij zoudt het zien overvloeien van de warmstgelifde jegens U; mijne moeder zou ontwaren, dat iedere klopping van mijn hart eene trilling van liefde door mijne aderen stuwt; mijne broeders en zusters zouden zich verheugen over mijne oprechte broederlijke gezindheid. God behoede U voor mij, en mij voor U, opdat gij zeer veel vreugde aan mij beleven moogt. Ik heb mij althans voorgenomen, alle krachten in te spannen om te streven uwe tevredenheid te verdienen, en U nimmer reden te geven, dat gij over uwe goedheid jegens mij berouw kunt hebben.

Ik beveel mij in uwe ouderlijke liefde bij voortduring aan, en verzeker U, dat ik nimmer zal ophouden met kinderlijke hoogschatting en teederheid te zijn

Delft, Uw gehoorzame zoon,
den 31sten December 1891. THEODOOR VERHEVENS.

103. Nieuwejaarswensch aan Ouders, die in het afgeloopen jaar een Zoon hebben verloren.

Dierbare Ouders!

Het afgeloopen jaar was een jaar van droefheid en rouw voor ons allen. De dood van mijnen broeder heeft onze harten diep gewond, en niemand onzer zal ooit den 10den Septemberdag vergeten. — Doch waarom eene nog niet geheelde wonde opnieuw opengereten! Als ik echter op den vervlogen tijd terugblik, dan komt mij dit treurige beeld steeds weder voor oogen, en mijne tranen vloeien opnieuw.

En nu is het de eerste dag van een nieuw jaar. Mocht het toch gelukkiger voor ons zijn, dan het geëindigde, en mochten wij allen daarin den troost vinden, dien alleen

ons de tijd kan aanbrengen! Ik smeeek den Almachtige met heete tranen, dat Hij u het geledene verlies door vele schoone dagen vergoede. Hij sterke U, schenke U duurzame gezondheid, en doe U nimmer weder zulke zware beproevingen ondervinden! — Verleent aan mij en aan mijne zuster de geheele liefde, die gij onzen broeder toedroegt, en ontvangt den warmsten dank voor de duizendvoudige bewijzen van uwe goedheid voor mij.

Rotterdam, Uwe liefhebbende dochter,
den 1sten Januari 1892. BERTHA.

104. Nieuwejaarswensch van eene gehuwde
Dochter aan haren Vader.

Lieve, Dierbare Vader!

Het is mij onmogelijk, het oude jaar geheel te laten eindigen, zonder U te danken voor de liefde, waardoor gij mij zoo onuitsprekelijk gelukkig maakt, en U te bidden om hare voortdoring voor mij en de mijnen.

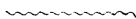
Hoe gaarne had ik U, zoo het mij vergund ware, mijne heilwenschen op den eersten dag van het nieuwe jaar mondeling gebracht; hoe vurig wenschte ik, dat nog als vroeger in de rij mijner broeders en zusters te kunnen doen! Het leven is zoo kort en onzeker, dat wij niet weten of wij aan het einde van den nu aanvangenden tijdkring elkander nog zien, nog omhelzen kunnen, nog bezitten zullen.

Laten we intusschen het beste hopen. Rijk aan vreugde en ongestoord door tegenheden moge het nieuwe jaar voor U en de uwen daarheen vlieten. Dit, lieve Vader! is de wensch van mij en is ook de heilbede van mijn echtgenoot.

Wij zullen het uur, dat het begin van het nieuwe jaar aankondigt, in gezelschap van de goede familie ZEVENHOEVEN, onder het drinken van een glas punsch verbeiden, en daarbij aan al onze beminden heilwenschend gedenken.

Ik hoop, dat THREESJE mij weldra schrijven zal, hoe het bij U gegaan is. — En nu, lieve Vader! ontvang nogmaals de hartelijkste heilwenschen van

Waardenburg, Uwe dankbare dochter,
den 31sten December 1891. FELICIE.

105. Nieuwejaarswensch van een Broeder
aan eene Zuster.

W., den 1sten Januari 1892.

Veel heil en zegen, geliefde zuster! zij uw deel in dit nieuw begonnen jaar. God zij dank toegebracht, dat wij beiden het oude in gezondheid en met een vergeenoegd hart mochten eindigen. Dat het nieuwe ons even zoo veel vreugde en stof tot dankbaarheid geve! U vooral, beste Zuster! wensch ik allen bedenkelijken voorspoed. De Hemel schenke U zijn besten zegen, en doe U dezen nieuwen jaarkring als een tijdvak van geluk en gezondheid, met een gerust en tevreden hart, beginnen en eindigen. Schenk mij, lieve EMILIE! steeds uwe zusterlijke liefde, waarop ik zooveel prijs stel, en wees verzekerd, dat de mijne onveranderlijk is tot aan het graf.

Mogen anderen lachen met de gewoonte om elkander bij den aanvang van het nieuwe jaar geluk te wenschen, mij is iedere gelegenheid welkom, om U te kunnen zeggen, dat ik U liefheb, dat mij uw geluk steeds ter harte gaat. Ik ben overtuigd, dat gij geene andere gezindheden jegens mij koestert.

De oudejaarsavond werd door mij met eenige oprechte vrienden onder een fijn glaasje, dat meer dan eens op uwe gezondheid werd aangestooten en ledig gedronken, zeer vergenoegd en vroolijk doorgebracht. Hebt gij dit niet aan uw hart gevoeld? Schrijf mij eens, lieve EMILIE! wat gij toch op dien feestelijken avond hebt uitgericht. Zijt gij niet misschien dansende en als het ware onwetend het nieuwe jaar ingetreden?

Op een anderen keer beloof ik U meer te schrijven, nu herhaal ik nog slechts de verzekering, dat ik mijn gansche leven zijn zal

UW THEODOOR.

106. Antwoord.

N., den 3den Januari 1892.

Neen, geliefde Broeder! ik heb het oude jaar niet beuzelend uitgedanst; ik ben het nieuwe met ernstiger overwegingen ingetreden. De jaarsverwisseling bracht ik blijde door in den kring van gemoedelijke vriendinnen, in dankbare herdenking van al het goede, dat wij, door de genade des Allerhoogsten, in den afgelopen jaarkring zoo ruimschoots mochten genieten.

Ontvang ook gij, goede THEODOOR! mijn zusterlijken dank voor uwe liefde jegens mij, God zegene u daarvoor in het nieuw begonnen jaar met alle wenschelijke vreugde, met alle zuiver genot, waarvoor goede menschen vatbaar zijn, en dat zij tevens verdienen. — Vervult de Algoede mijne wenschen, o! dan zal het U, mijn beste Broeder! wel gaan op deze ondermaansche wereld, waarop, volgens het gevoel van mijn hart, de beste mensch ook de gelukkigste zijn moet. Ik ken uw hart, en ik verzeker U, dat ik onder duizenden zijne goede neigingen waardeer. Mochten die U immer blijven en niet het minst ook de hartelijke genegenheid, die gij steeds getoond hebt voor mij, uwe zuster, te koesteren.

Heden heb ik geen tijd om U meer te schrijven. De eerstvolgende zal echter een lange ceel over veel en allerlei zijn. — Vaarwel, beste THEODOOR! en twijfel niet, dat ik steeds onveranderlijk zijn zal

Uwe liefhebbende EMILIE.

107. Nog een Nieuwejaarswensch aan eene Zuster.

B. . . ., den 1sten Januari 1892.

Lieve Zuster!

Ik heb u bij den aanvang van dit nieuwe jaar zeer veel te wenschen, maar ik vat al, wat ik u te zeggen heb, voor dezen keer samen in een kort sermoentje. In de eerste plaats wensch ik u meer vlijt in het brieven-schrijven; meer lust in het hanteeren van de naald dan in het bezoeken van bals en concerten; meer orde, meer netheid, minder lichtzinnigheid; wat meer overleg bij de wasch en wat vlijtiger bezoek in de keuken; minder visites bij goede vriendinnen; — verder gezondheid, een lang leven en — als het de tijd is — een allerbesten, lieven man; doch niet knapper, niet beter dan gij hem door het bezit van alle huiselijke deugden verdient.

Bij al die uit de diepste diepte van mijn beminrend broederharte opwellende wenschen, zou ik er nog wel eentje willen voegen, en dat is, eens eventjes te kunnen zien in welke plooi gij uw lief gezichtje bij 't lezen van dit mijn epistel wel zetten zult. Hoe het zij, ik verwacht niet anders, dan dat gij mijne welgemeende wenschen met even goede of nog betere zult beantwoorden, en dan zult ge mij bereid vinden om ze naar mijn beste vermogen te vervullen. Meer verlang ik ook niet van u, en wanneer wij beiden het maar

wèl met elkander meenen, zullen we bij 't einde van dit nieuwe jaar zeker veel beter zijn dan nu bij den aanvang.

Ik beveel mij, dierbare AUGUSTA! in uwe liefde aan. Binnenkort schrijf ik u weder.

Uw liefhebbende Broeder,
FRANS.

108. Op den verjaardag van eene gehuwde Zuster,
met bijvoeging van een klein geschenk.

A. . . . , den 6den Mei 1892.

Geliefde Zuster!

Weder kan ik het voorrecht niet smaken, U mondeling mijne gelukwenschen op uwen verjaardag te komen brengen. Het is alsof dit nimmer geschieden mag; en toch had ik het niet één jaar meer gaarne gewild dan nu, daar de kleine EMMA door hare tegenwoordigheid ons genoeg voorzeker nog verhoogd zou hebben. Het kan echter ditmaal niet plaats hebben, want eene vrouw, eene moeder moet, terwijl zij het hoogste geluk geniet, van menig vermaak afzien. Ook gij zult dit eenmaal ondervinden, en dan nog wel eens aan mij denken.

Ontvang, goede AMALIA! op dezen uwen verjaardag de oprechte wenschen van mijn man en mij voor uw geluk. Moge deze dag u steeds zoo blijde tegenlachen, als tot heden; mocht ge hem nog dikwijls in den kring van al onze lieven vieren, opdat onze dierbare ouders niet zoo vroeg alleen staan, en zij den 6den Mei geene smart behoeven te gevoelen over de wisselvalligheid van het lot.

Het hierbij gevoegde hoedje moogt gij tot ons aandenken dragen, en zoo dikwerf gij daarmede getooid zijt of aangename oogenblikken geniet, denk dan aan onze liefde voor u. Ook de kleine EMMA wenscht u op hare wijze veel geluk. Zij wordt een allerliefst popje, waardig, uwe nicht te wezen.

Nu, mijne waarde! ik hoop, dat gij dezen dag vergenoegd moogt doorbrengen, en dat gij te midden van uwe vriendinnen ook nog eens denken zult aan

Uwe u oprecht liefhebbende zuster,
ROSALIE.

109. Op den verjaardag van eenen Vader.

Hazerswoude, den 27sten Januari 1892.

Dierbare Vader!

In de hoop, dat ik de mij beloofde berichten toch eenmaal ontvangen zou, verschoof ik het van dag tot dag aan U te schrijven. Nu echter is het meer dan tijd om mijnen brief te verzenden, indien hij den 29sten dezer bij U zal aankomen.

Zoo bestaat er dan op aarde inderdaad geen volmaakt geluk! Terwijl mijne broeders en zusters werkzaam zijn om uw vijftigste verjaarfest voor te bereiden, zit ik hier eenzaam en als verlaten, wel is waar zonder leed, doch ook zonder vreugde. Nooit gevoel ik het drukkende van eene lange afwezigheid sterker dan op zulke tijden, die aan de kinderlijke liefde tot feestviering en vreugde zijn geschonken, en die als het ware zoo vele aangename pleisterplaatsen op den weg door het leven zijn. Het beeld van een schoon, gelukkig verleden stelt mijne ziel zich daarbij levendiger voor, dan bij iedere andere gelegenheid; en met smart ontwaar ik dan, dat de toenemende jaren wel wijzer, doch niet gelukkiger doen worden.

Ofschoon ook mijn gansche overige gevoel veel van zijne levendigheid verloren heeft, blijft toch de liefde voor U, mijn beste Vader! steeds onverflauwd, en tijd noch afstand vermag daarop eenigen invloed uit te oefenen. Hoe streelt mij de gedachte, dat gij, wanneer ge heden op uw vijftigste geboortefeest, omringd van menschen, die u liefhebben, aan de godinnen der vreugde en des huiselijken geluks offert, ook in liefde zult gedachtig zijn aan uwen ver afzijnden zoon, die God smeekt om U gezondheid te schenken en de dagen van uw leven te vermenigvuldigen! Wie zaait, die zal ook oogsten en zich daarover verheugen; en wie, als gij, in het zweet van zijn aanschijn gezaaid heeft, die zal ook in zijn levensavond van zijnen oogst dubbele blijdschap smaken.

Ik bevind mij, Gode zij dank! nog steeds in goede gezondheid; de vrijë lucht en de gedurige beweging hebben een weldadigen invloed op mijn gestel. Ik ga bijna dagelijks op de jacht, heb echter nog weinig of niets geschooten. Sedert mijne gezondheid beter wordt, gaat ook het werk vlugger van de hand. Ik sta des morgens om 7 uren op en ben tot 's namiddags 3 uren bezig.

De brieven, die sedert eenige maanden te D. liggen, wenschte ik toch gaarne eens te zien. Waarom wilt

ge mij uitgaven besparen, daar ik mijn geld toch zoo gaarne tegen brieven verwissel?

Vaarwel, beste Vader! duizend zegenwenschen vergezellen dezen brief. Geef aan mijne geliefde moeder een innigen kus, en groet mijne broeders, zusters en tante hartelijk van mij. De vlijtige AGNES heeft zeker sedert September een ongemak aan hare rechterhand? Foei! dat ondenkende meisje!

Eeuwig

Uw liefhebbende zoon,
JOHANNES.

110. Verjaarbrieff van een volwassen Zoon aan zijne Moeder.

Geliefde Moeder!

De beantwoording van uwen korten, maar hartelijken brief heb ik tot heden verschoven, om dezen bij U te doen aankomen juist op uwen verjaardag, waarop zich toch ieder beijvert om U bewijzen van liefde en hartelijkheid te geven.

Hoe zou, dierbare moeder! uw dankbare zoon, die U zoo innig liefheeft, dezen schoonen dag ongemerkt kunnen laten voorbijgaan, daar de brieven van uwen WILLEM, zooals gij zegt, u altijd zooveel genoeg verschaffen; ik mag alzoo hopen, dat ook deze letteren iets tot de algemeene vreugde zullen bijdragen. O, hoe gaarne wenschte ik zelf hierbij tegenwoordig te zijn! Doch de verre afstand, die ons scheidt, maakt dit onmogelijk, zoodat ik mij tevreden moet stellen met in de verte kransjes voor U te vlechten, en den goeden God te smeecken, dat Hij U bestendig nabij zij en U overlade met Zijne beste zegeningen. Hij beware U nog lang bij eene onwankelbare gezondheid, en doe ons de zoete vreugde van het wederzien nog dikwijls genieten.

In de laatste jaren mocht gij vele gelukkige gebeurtenissen beleven en veel genoeglijke uren tellen; en ofschoon tijdens mijn bezoek uwe blijdschap door zorgen getemperd werd, zult gij toch op die goede dagen nog steeds met welgevallen terug zien. Hadt gij ooit kunnen denken, dat gij in hetzelfde jaar uwe beide zonen, die zoo lang van U gescheiden waren, aan uw hart drukken en een kleinzoon op uwen schoot wiegen zoudt? 't Is waar, uw hartewensch, ons alle vier eens weer bij elkander te zien, is tot heden nog niet vervuld, maar hij kan toch mettertijd nog verwe-

zenlijkt worden. Neem U vooral in acht, lieve Moeder! spaar uwe krachten en uwe gezondheid, en zet ze niet, zooals ge somtijds wel eens doet, ja waarvan ik tijdens mijn laatste verblijf ten uwent nog getuige was, door al te veel ijver in uw huishouden op het spel.

Ik verzoek U, ons gelukkige CAROLIEN-TJE uit mijn naam hartelijk te bedanken voor haren lieven brief. Zeg ook veel goeds aan uwen FERDINAND. Als er heden geen tijd kan overschieten, dan schrijf ik hun toch binnenkort.

En nu, dierbare Moeder! vaarwel, groet de goede tantes zeer hartelijk. In den geest omhelst U

N , Uw liefhebbende WILLEM.

den 24sten Mei 1891.

III. Antwoord.

Lieve, goede Willem!

Ontvang voorshands mijn innigen dank voor uwe hartelijke, kinderlijke wenschen bij de verjaring van mijn geboortedag. Tot verhooging van onze vreugde kwam uw brief nog in den avond van den feestelijken dag aan. God zegene U daarvoor, mijn Zoon! en doe alles, wat ge mij wenscht, in dubbele mate ook op u zelven nederkomen.

Ik was dan op dezen dag weder zeer gelukkig. Uw waarde Vader en uwe zuster CORNELIA, gelijk ook de andere vrienden, beijverden zich om mij genoeg en vreugde te verschaffen. Bovenal verraste mij KEETJE, toen ze mij een kleedje over mijn werktafeltje schonk. Het is zeer fijn zwart laken, en prijkt in het midden met een grooten geborduurd ruiker van fraaie rozen; de rand is een gestikte roze-krans, alles van hare eigene hand. Gij kunt nagaan, hoezeer dit geschenk, dat haar zooveel moeite gekost moet hebben, mij verheugde; nu zit ik nog wel ééns zoo gaarne aan mijn tafeltje te werken.

O, hoe dikwijls dacht ik, bij zoo vele bewijzen van toegenegenheid, ook aan u, mijn lieve WILLEM! Dat ge bij zulke gelegenheden niet bij mij zijt noch zijn kunt, vergalt mij altijd de beste vreugde. Wanneer zal de gelukkige tijd aanbreken, dat ik al mijne geliefde kinderen eens weer bijeen mag zien?! God weet, of ik dat ooit beleven zal! Doch ik wil mij niet zonder reden beangstigen; het zou gebrek aan vertrouwen op Gods vaderlijke liefde verraden. Gij hebt wel gelijk, lieve WILLEM! de hemelsche Vader heeft reeds zooveel goeds aan mij gedaan, en doet het nog dage-

lijks. Ik ben thans weder zoo gezond, dat zich een ieder over mijn welstand verwondert. Daarbij tracht ik meer en meer den vrede des gemoeds te bewaren, en op die wijze kan het nog wel eenige jaren voortgaan, vooral indien God mij uwen goeden vader laat behouden.

Uw broeder AUGUST maakt ons door zijne traagheid in het schrijven een weinig verdrietig. Indien gij soms brieven van hem ontvangen mocht hebben, verzoek ik U, ons het voornaamste van den inhoud mede te deelen.

Verheug ons weldra weder met een brief, waaruit wij hopen te vernemen, dat gij eene goede gezondheid geniet en vele redenen tot tevredenheid in uwen stand hebt. Dit zal ook mijne gezondheid schragen en sterken, en mij altijd nog gelukkiger maken.

Met de hartelijkste liefde

N. . . . , Uwe getrouwe moeder,
den 26sten Mei 1891, CHRISTINA VAN WINSBERG DALEM.

112. Eene Moeder aan hare Dochter op haren verjaardag, met een geschenk.

Utrecht, den 29sten Januari 1892.

Lieve Julie!

Heden vieren wij voor de zestiende maal uw verjaarafeest, doch ditmaal, helaas! ver van u, mijn lieve kind! hoewel daarom niet minder hartelijk. Ja, JUULTJE! er zijn nu 16 jaren voorbijgegaan, sedert de goede God ons door uwe geboorte gelukkig maakte. Hij spare u nog lang tot onze vreugde, en schenke u altijd die vroolijke, opgeruimde gemoedsgesteldheid, die u tot dusverre de wereld niet anders deed aanschouwen dan prijkende met de schoonste rozen. Gij hebt eene zeer gelukkige kindsheid gehad; bijna al uwe wenschen werden bevredigd; en vertoonde zich somtijds eens een wolkje aan den helderen hemel, dan trok het toch spoedig weer voorbij. Maar thans, nu gij den maagdelijken leeftijd nadert, zou het wel eens kunnen veranderen. Velerlei hartstochten spelen hunne rol met het onschuldige hart; daarom hebben wij zooveel te meer reden, den Almachtige te bidden, dat Hij het uwe sterke tegen alle verderfelijke indrukken, en het rein beware als het goud, dat ik in mijn en uws vaders naam hier tot een cadeautje bijvoeg. Ja, geliefde JULIA! Gods oog wake over u en beware uwe onschuld, schenke u opgeruimdheid en make u volmaakt gelukkig, ge-

lijk gij tot heden geweest zijt, zoodat wij steeds de rozen der gezondheid op uwe wangen mogen zien bloeien en ons over uw opgeruimd gemoed verheugen.

Vaarwel, lieve JULIE! denk altijd aan ons, en schenk ons steeds uwe liefde; en hebt gij iets, dat u hindert, verberg het dan niet voor mij, want bedenk, dat God u op aarde geen liefderijker en trouwer vriendin heeft geschonken dan

Uwe u hartelijk liefhebbende moeder,

J. MAATS VAN GELDER.

113. Aan eene Beminde op haren Verjaardag.

Arnhem, 23 October 1892.

Innig geliefde Sophie!

De dag is daar, waarop nu 20 jaar geleden het lieve wezen werd geboren, dat thans als meisje mijne toekomst met een kleed van rozen tooit, en weldra, wil het God! als gade aan mijne zijde zal staan, om als trouwe gezellin het levenspad met mij te bewandelen. Hoe zou ik dien dag kunnen voorbij laten gaan, zonder U met een paar regelen van mijne hand te toonen, dat ik hem gedachtig ben; zonder U te zeggen, dat uw feestdag ook de mijne is en ik de vurigste wenschen en beden voor U ten hemel zend. Hoe gaarne zou ik aan die woorden, die daar zoo koud en zielloos op het papier staan, kracht en klem willen geven door ze U mondeling te zeggen en ze met een hartelijken kus op uw rozemondje te bezegelen! o SOPHIE! moge dit de laatste maal wezen, dat ik U uit de verte op uwen verjaardag als meisje begroet! Moge mij de naamlooze vreugde vergund worden heden over een jaar U als mijne lieve vrouw aan 't hart te drukken en 't U in mijne van blijdschap tintelende oogen te laten lezen, met welke gevoelens uw feestdag mij vervult. God zij geloofd, dat er gegrond uitzicht op de verwezenlijking van dien wensch bestaat! Naar mij van goeder hand verzekerd wordt, mag ik met gerustheid binnen weinige maanden mijne aanstelling verwachten. En dus, een goede post, een eigen dak, eene lieve vrouw — o, 't vooruitzicht alleen op zooveel heils maakt me als dronken van vreugde. — En welk eene werking doet het op U, mijne lieve? o schrijf me dat eens spoedig en meld me dan tevens of bijgaande armband U past en of hij U als een blijk mijner liefde aangenaam is.

Adieu, mijne geliefde! Vier uwen verjaardag

met de uwen in stille vreugde. Groet allen van mij en denk dikwijls aan

Uwen liefhebbenden
WILLEM.

114. Gelukwensch van eene vertrouwde Vriendin
aan eene Verloofde.

Lieve Utrica!

De gewaarwordingen, die mijn hart vervullen, in woorden uit te drukken, valt mij hoogst moeielijk. Ik wenschte liever, dat ik mijne hartelijke deelneming in uw lot door innige kussen bij eene zusterlijke omarming kon doen gevoelen. Het spijt mij, dat, alvorens de gewichtige stap gedaan werd, ons de gelegenheid ontbrak om elkander te spreken en van gedachten met u te wisselen. Ik ben nu te weinig met uw binnenste bekend, om te kunnen begrijpen, wat gij gevoeld moet hebben bij de aanvraag om uwe hand door dien braven jongeling, wiens eerste brieven ik wel eens wenschte te lezen.

Ik twijfel niet of gij vindt in deze vereeniging uw geluk, en daarover verheug ik mij zoo zeer, dat ik het nauwelijks kan uitdrukken. ROSBERG is mij als een buitengewoon rechtschapen, verstandig en geschikt man bekend; hij bemint u, hij acht uwe brave ouders, bekleedt een eervollen post, is opgeruimd en gelijk van humeur. Zóó juist moet de man wezen, die mijne ULRICA gelukkig kan maken; en nu vrees ik niet langer, daar zich weldra met de achting en vriendschap, die gij voor hem ontwaart, ook ware liefde zal vereenigen, die in de stormen des levens niet uitdooft.

Ik hoop, dat uw verloofde spoedig overkomen en onze landstreek niet weer verlaten zal, zonder ons met u te komen bezoeken. Dan zullen wij ons hart eens ophalen met praten en het, evenals voorheen, voor elkander uitstorten. Kom dan bepaald, goede ULRICA! want ik verlang vurig naar uw bijzijn, en hunker naar het oogenblik, waarop ik u als eene gelukkige bruid aan mijn hart zal drukken.

Ik kan mij de vreugde uwer moeder verbeelden. Wat kan geruststellender voor haar zijn, dan de gedachte, haar kind verzorgd te zien. Verzekert haar toch van mijne hartelijke deelneming.

Dat gij u zoo ver van ons gaat verwijderen, zijn zeker de doornen aan de roos; doch wij, meisjes, moeten toch de bestemming van het lot volgen. Wie weet, waar-

heen het ook mij nog voert! Men zegt: aan de hand van een goeden man valt alles goed uit.

Veel, zeer veel heb ik u nog te zeggen, doch het kan slechts mondeling geschieden. Verzuim daarom niet, tot ons over te komen. Vaarwel intusschen, denk aan mij zoowel nu, als wanneer gij volkomen gelukkig zult zijn, en bemin steeds

Frankendal,
den 26sten October 1891.

Uwe oprechte vriendin,
JACOBA.

115. Gelukwensch van eenen Oom, betreffende een voorgenomen huwelijk, aan den verloofde zijner nicht.

Weledelgeboren Heer!

Het was mij zeer aangenaam, door U zelve het bericht te ontvangen van uwe verloving met mijne nicht VOLRAAT. Ik verheug mij dubbel over deze verbintenis, daar ik niet alleen hartelijk deel in het geluk van U en mijne goede ELIZE, maar bijzonder, omdat ook de nieuwe betrekking der verwantschap, waarin wij hierdoor geraken geheel naar mijnen wensch is. — Overtuigd, dat mijne nicht geene keus had kunnen doen, die ons allen meer kon verheugen, bepaal ik mij thans tot den hartelijken wensch, dat gij met haar in de overeenstemming van Uw beider gevoelens al dat geluk moogt vinden, dat gij beiden U hebt voorgesteld. De goede God zegene den band, die U weldra samen zal vereenigen; Hij behoude U lang voor elkander, en schenke U het heil, dat wederzijdsche liefde, welvaart en gezondheid, met huiselijken vrede kunnen geven.

Gelief mij steeds met uw vriendschappelijk vertrouwen te vereeren, en wederkeerig de verzekering van aching aan te nemen, waarmede ik verblijve

R. . . . ,
den 28sten Maart 1892.

Uw Weledelgeb^e. zeer toegenegen
vriend en dienaar,
L. STAMHORST.

116. Gelukwensch aan eene Dame van adel wegens de voltrekking van het huwelijk harer dochter.

Hoogwelgeboren Mevrouw!

Zoo even verneem ik uit de nieuwsbladen de heuglijke tijding van de huwelijksvoltrekking tusschen de freule uwe dochter en den Hoogwelgeboren Heer Baron van

RAVENSBERG. UwHWGeb. veroorlove mij, mijn hartelijken gelukwensch tot dit huwelijk te uwer kennis te brengen. De algoede God doe er Zijne beste zegeningen op rusten en UwHWGeb. al de genoegens, die gij met recht van deze zoo schoone verbintenis moogt verwachten, nog eene lange reeks van jaren genieten!

Ik heb de eer, mij in de voortdoring van uwe veelvermogende welwillendheid aan te bevelen, en verzoek UwHWGeb. de verzekering aan te nemen van mijne onveranderlijke hoogachting.

Hoogwelgeboren Mevrouw!

Uw ZeerDV. en gehoorzame dienaar,
W., den 7den Mei 1891. W. DE WOERD.

117. Gelukwensch aan eenen Vriend betreffende een voorgenomen huwelijk.

Waardenburg, den 20sten Januari 1892.

Hartelijk dank, waarde BEUKHOUT! voor de mij zoo aangename mededeeling van uw voorgenomen huwelijk! Gij zijt een benijdenswaardig man. Ik heb de eer uwe lieve bruid te kennen: schoonheid, liefalligheid en verstand zijn in haren persoon vereenigd. Zij zal gewis U gelukkig maken en zelve gelukkig worden door de hand van mijn vriend, die haar naar waarde zal weten te schatten. Heb de goedheid, mij in de goede gezindheid van uwe ELIZE aan te bevelen, en zeg haar, dat ik, zoo vaak ik haar zag of aan haar dacht, den man voor gelukkig hield, aan wien zij te eeniger tijd hare hand en haar hart zou schenken. Zij zal dan te beter inzien hoe 't mij een innig genoegten moet wezen, nu ik de zekerheid heb, dat mijn vriend BEUKHOUT die gelukkige is.

Neem, waardige Vriend! deze weinige regelen thans voor lief; weldra schrijf ik weder. Geef mij intusschen nu en dan van uwe zijde het bewijs, dat gij mij te midden van uw geluk niet geheel vergeet.

Uw belangstellende Vriend,
P. VAN DER HULST.

118. Gelukwensch aan een Vriend betreffende zijn herstel uit eene zware ziekte.

L. . . . , den 1sten Mei 1892.

Geachte Vriend!

Dank, duizendmaal dank en lof zij den Algoede

toegebracht, die U aan uwe troostelooze familie en vrienden heeft teruggegeven! Thans, nu ik volkomen van uwe genezing verzekerd ben, moet ik u ook bekennen, dat ik U reeds voor verloren hield. Uwe redding is inderdaad voor een wonder te houden, en daarom moeten wij ons zooveel te meer verheugen en God danken, dat gij ons wedergegeven zijt. Moge het ons vergund zijn, U op deze wereld nog lang, o, gave de Hemel dit! nog zeer lang te bezitten en ons over uw welzijn te verheugen.

Niemand, mijn Waarde! niemand naast uwe geachte geliefden kan zich hartelijker over uwe herstelling verheugen dan ik; niemand is er ook meer aan gelegen, dat gij u in acht neemt, en het hoogste goed des levens, eene duurzame gezondheid, zoekt te waardeeren. Ik bid U daarom zeer dringend, een strengen leefregel te volgen, en u niet te vroeg en in geen geval aan al te zwaren arbeid te wagen. Laat uwe zaken liever een weinig slapper gaan, dan dat zij door eene betreurenswaardige instorting geheel tot stilstand komen.

Zoo zegene en behoede u de goede God! Hij sterke u met nieuwe krachten, en doe u in een onafgebroken welstand de vreugde des levens tot in den hoogsten ouderdom genieten.

Dit zijn de hartelijke wenschen van
Uwen belangstellenden vriend,
N. WERTBURG.

119. Zelfde onderwerp aan een Bloedverwant.

Gode zij dank, mijn goede HENDRIK! dat de tijding van uwe ziekte gepaard ging met die van uw herstel. Hoeveel onrust is daardoor aan de geheele familie gespaard! Welken angst zouden wij allen hebben uitgestaan, als wij geweten hadden, dat gij in levensgevaar waart! Wij bedanken U dus nogmaals voor uwe voorzichtigheid, en God, die de behoeder van al de Zijnen is, voor den zegen van uw behoud. Hij strekke dien uit over al uwe levensdagen; Hij doe U weldra geheel herstellen, en schenke U het voorrecht eener duurzame gezondheid, welke tot de voornaamste zegeningen behoort, die dit leven schenkt.

Verheug mij zeer dikwijls met het bericht van uwen welstand, en wees verzekerd, dat ik met al uwe vrienden een hartelijk belang daarin stel.

Gecruidenberg,
15 Sept. 1891.

Uw toegenegene
H. KORTS.

120. Gelukwensch betreffende de geboorte van
eene Dochter.

IJselstein, den 1sten Maart 1891.

Beste oude Vriend!

Zoo even heb ik uw geachten brief van den 27sten der vorige maand ontvangen, die mij de aangename tijding bracht van de gelukkige bevalling uwer echtgenoot.

Ik wensch u van harte geluk met de vermeerdering van uwe familie. Zeer aangenaam zal het mij zijn, te mogen vernemen, dat gij met uwe geliefde gade, bij wie ik u verzoek de tolk van mijne oprechte gevoelens van deelneming te zijn, nog zeer veel huiselijk geluk in den kring van uwe brave kinderen moogt genieten, en u in eene bestendige gezondheid moogt verheugen.

Ik bedank u, *en passant*, nogmaals voor de bezorging van mijne belangen bij den Heer SCHEPER.

Met hoogachtende vriendschap,

Uw getrouwe vriend,

A. G. TENKARS.

121. Gelukwensch aan een vriend, die tot een
hoogeren post is benoemd.

Texel, den 18den December 1891.

Beste Vriend!

Met een onbeschrijfelijk genoegen heb ik gelezen, welke eer U wedervaart. Niemand kan meer en harteijker deel nemen in dit uw geluk, dan ik. U dit ten spoedigste te betuigen is mij eene hartsbehoefte, al kan ik daartoe, aangezien het postuur bijna daar is, thans ook maar weinig woorden bezigen. Dezen middag zal ik met mijne vrouw en kinderen ter eere van Mijnheer den inspecteur WILLIBOLD het glaasje hoog opheffen en daarbij uwe lieve gade, onze dierbare vriendin, niet vergeten, en dit aanstaanden Zondag om 3 uren, als wanneer gij dezen zult ontvangen hebben, herhalen, ten einde gij met uwe dierbare, op hetzelfde oogenblik als wij, met ons de plechtige bestendiging moogt vieren van onze reeds zoo veeljarige vriendschap, die, gelijk ik hoop, ons levenlang zal voortduren. Wij zeggen dan te gelijk, ofschoon van elkander verwijderd, met het glas omhoog en met een dankbaar gevoel aan God, den Gever van alle goede gaven: „Onze vriendschap leve! zij blijve onkreukbaar tot in den dood!”

Doch, geliefde Vriend! waarom mogen onze

bekers niet klinken, terwijl wij elkander van aangezicht tot aangezicht aanschouwen? Och! mocht mij toch nog eenmaal het geluk ten deel vallen, in uw bijzijn, in uw verkeer mijne dagen te slijten, dat zou de gelukkigste tijd van mijn leven zijn! Zóó nauw voel ik mij aan U verknocht, mijn trouwe WILLIBOLD! Zóó voel ik mij één met U en de uwen.

Recht hartelijk groet ik met de mijnen uwe geliefde eega.

Uw oprechte vriend,
P. FRANTZENS.

122. Eene Tante betuigt hare belangstellende deelneming in de gelukkige terugkomst van haren Neef.

Geliefde Broeder!

Als gij mijne liefde tot uwen zoon in haar geheel omvang kent, zult gij kunnen beseffen, hoe groot mijne vreugde is over zijn gelukkigen terugkeer in het ouderlijke huis. Thans, nu ik weet, dat hij weder onder uw dak is gehuisvest, gevoelt mijn hart die ongerustheid niet meer, welke het zoozeer drukte; want ook mij baarde de guit van een jongen, door zijn eeuwig lang stilzwijgen, ondraaglijke zorgen. Ik wist eindelijk wel, dat hij gelukkig te *Londen* was aangekomen, doch ook verder niets.

Evenmin als gij, geliefde Broeder! maak ik zwarigheid over de bestemming van uwen zoon. Er ligt iets groots in hem, en als hij op de rechte plaats komt, kan er een man van hem worden. Maar welke onzalige gedachten, al zijne heerlijke talenten in den ruwen militairen stand te willen begraven! Ik zeg *begraven*, dewijl ze van dien aard zijn, dat hij daarmede in dien stand niemand enig nut zou aanbrengen. Neen, dat zou ik niet kunnen goedkeuren!

Bij de hartelijke deelneming in zijn lot durf ik hopen, dat ge mij niet onkundig zult laten van hetgeen er met hem gebeurt. Over het algemeen verheug ik mij altijd grootelijks over uwe brieven. Schrijf daarom zeer dikwijls aan

Uwe liefhebbende zuster
LAURA.

123. Gelukwensch aan een Vriend wegens zijne tehuiskomst.

Zwijndrecht, den 16den September 1891.

Beste Karel!

Welkom, hartelijk welkom in het lieve vader-

land! Ik ben uitermate verheugd, dat gij weder onder de vleugelen der liefde zijt teruggekeerd. Het was mij, alsof *Hoogstein* niet meer in zijn geheel bestond, wanneer ik er aan dacht of er naartoe schreef. Ik zag de leegte, door u nagelaten, zoo duidelijk en klaar; ik zag geen spoor in den zandweg, zoodat ik menigmaal twijfelde, of er nog wel bewoners op het buitengoed waren.

Beste KAREL! ik had u wel een paar vellen vol te schrijven, om u dit en dat mede te deelen, om u te prijzen, en om te klagen, maar ik heb heden geen tijd. Ten slotte dus nog eens: welkom! hartelijk welkom! maar kom ook spoedig bij

Uwen boezemvriend,
S. R. SCHALTING.

124. Gelukwensch aan Ouders wegens de aankomst
van eenen Broeder, die zelf overbrenger
van den brief is.

Straatsburg, den 14den April 1892.

Dierbare Ouders!

Er is zeker geen brief, of liever geen brievenbesteller, die U ooit in heel uw leven meer en aangenamer verrast heeft, dan deze. Ik heb WILLEM opgedragen, eerst lang na zijne aankomst, als gij eerst uwe oogen aan elkander verzadigd en aan uwe harten gelegenheid ter ontboezeming van uwe vreugde gegeven hebt, met mijnen brief voor den dag te komen, en U een paar woorden te laten vernemen, die U uwen zoon Otto zullen herinneren.

Die goede, gelukkige WILLEM! Hoe gaarne zou ik met hem het schoone *Zwitserland* hebben bezocht, en nu met hem tevens den ouderlijken zegen gaan ontvangen, de zuster aan mijn hart drukken, de geheele familie en al de vrienden omarmen, en over oude tijden en over het tegenwoordige met hen keuvelen. Schoone, maar vergeefsche wenschen! *pia vota!* Mijn lot kluistert mij aan deze plaats en bakent mij geheel andere wegen af, langs welke ik eene lange reis zal hebben, om eenmaal weder binnen de ouderlijke woning te treden. Doch ik schik mij gewillig in dit lot. Ik zie den goeden WILLEM gaarne een geluk te gemoet gaan, dat hij, door eene zevenjarige afwezigheid, door vlijt en een onbesproken levenswandel verdiend heeft. Zeker zal ik hier alleen en geheel eenzaam onder vreemde menschen wandelen, en alle vreugde, die gij in dit voorjaar genieten

zult, slechts in droomen, in mijne verbeelding met u kunnen deelen. Mijn tijd zal intusschen ook eenmaal komen: deze hoop, die rust des harten, die zaligheid, welke de zekerheid, dat gij gelukkig zijt, mij verschaft, houdt mij staande en welgemoed. De stille wensch en de hoop, WILLEM weldra bij mij te hebben en met hem te leven, te arbeiden, te genieten, dit alles zal intusschen, zonder dat ik het schier merk, niet weinig tot troost in mijn gemis bijdragen. Geniet gij intusschen blijde met hem de snel heenvlietende weken en maanden; en als gij, in den huiselijken kring bijeen, de aangenaamste vreugde met volle teugen geniet, herinner u dan ook mijne afwezigheid.

Doch laat ik, na deze aangename inleiding, tot de beantwoording van uwen brief overgaan, enz.

En nu zegene en behoede u de trouwe God, goede, teeder beminde Moeder! beste Vader! Stelt altijd een vol vertrouwen in uwe kinderen; gij zult nimmer bedrogen uitkomen. Verdubbelt uw geluk door uwen WILLEM te overladen met liefde-bewijzen! Indien de goede God mijne vlijt zegent, zal het ook mij geoorloofd wezen, u eens weder te omhelzen. Reeds voel ik mijne gezondheid zeer versterkt. Ik reken op niets; maar het goede, dat mij te beurt valt, zal ik met dankbaarheid ontvangen, zooals ik besloten heb het kwade met geduld te dragen.

Eeuwig

Uw liefhebbende
OTTO.

III.
BRIEVEN VAN DEELNEMING, TROOST EN
ROUWBEKLAG.

Algemeene Voorschriften. — In brieven van deelneming, troost en rouwbeklag moet warm gevoel kenbaar zijn, vooral wanneer wij met de personen, aan wie zij gericht worden, in nauwe vriendschapsbetrekking staan. Is dit het geval niet, dan is een brief van rouwbeklag weinig meer dan eene plichtpleging; intusschen moet daarin een ernstige, welvoegelijke, doch nimmer een min of meer lichtzinnige toon heerschen.

Schrijft men over een sterfgeval, dan verplaatst men zich in den treurigen toestand der bloedverwanten; men erkent de grootte van het verlies; men betuigt zijne deelneming daarin, hoezeer ook de overledene met ons in geene vriendschapsbetrekking stond; men roemt zijne deugden, slaat een blik op zijn afgeloopen leven, en ontleent daaraan troostgronden; men vindt ook geruststelling bij de gedachte, dat de overledene de achting en liefde van alle weldenkenden verdiende en genoot. Men herinnert eindelijk den in rouw gedompelden al datgene, wat in zulke gevallen het gezond verstand en de Godsdienst gebieden.

Moet men aan een vader of moeder over den dood van een kind schrijven, dan betreurt men dien met de ouders; men kan het nauwelijks gelooven, het was zulk een schoon, goed, veelbelovend kind. Doch het is niet voor altijd verloren; de nedergedrukte ouders zullen het eenmaal in een beter leven wederzien. God heeft het misschien vroeger tot zich genomen, om het vele beproevingen, veel bitter lijden op deze wereld te besparen. Men leidt de aandacht der weenenden op andere, nog veel ongelukkiger ouders, en put uit de vergelijking met deze zijne troostgronden. Immers de gedachte, niet de ongelukkigste te zijn, is zeer bemoedigend. Ieder lijdende heeft boven anderen zekere voorrechten, op welke men hem opmerkzaam maakt.

Deze zelfde aanmerkingen zijn gedeeltelijk ook van toepassing bij brieven van vertroosting aan zieken en lijdenden, en aan dezulken, die groote verliezen in hun tijdelijk bestaan of vermogen geleden hebben.

Men moet zich in zulke brieven altoos schikken naar de denkwijze en de gemoedsgesteldheid dergenen, aan wie zij gericht worden. Deze is slechts vatbaar voor wijsgeerige, gene slechts voor godsdienstige troostgronden; anderen weten zich zelve zóó te troosten, dat er tot hunne geruststelling zeer weinig woorden noodig zijn.

Jammer, dat zoo dikwerf betuigingen van deelneming uitingen der mode zijn, waarbij hij, die ze bezigt, zoowel als hij, die ze ontvangt, in de noodzakelijkheid geplaatst wordt te veinzen.

125. Aan een Zoon over den dood van zijnen Vader.

W. . . ., den 20sten Januari 1892.

Waarde Vriend!

Met een deelnemend gevoel van smart heb ik het zoo onverwachte bericht van het overlijden uws vaders gelezen. Ik besef, hoe gij en uwe geheele familie door dit onherstelbare verlies neergedrukt zijt. Intusschen gevoel ik toch, met welke dankbaarheid zich uw hart tot God kan verheffen, omdat Hij U zoo lang uwen steun in hem heeft behouden. Nog veel zwaarder zou het verlies zijn geweest, indien Hij, die over leven en dood gebiedt, hem in uwe teedere jeugd tot zich hadde geroepen. Nu zal wellicht zijn dood de in U sluimerende vermogens zooveel te sterker opwekken, zoodat gij een meer ernstig gebruik zult maken van den voortreffelijken aanleg, waarmee de Hemel u heeft toegerust. Wel verre, van daaraan te twijfelen, houde ik mij integendeel zeker daarvan: en alzoo is uwe familie gered; want Mevrouw uwe moeder, uwe broeders en zusters zullen in U gewis een liefderijken verzorger vinden.

Doch ik beschouw, hetgeen ik eigenlijk niet doen moest, dit sterfgeval uit het oogpunt van zelfbehoud. Hoe zeer moet niet uw hart, onaangezien de gevolgen van dit verlies voor uw toekomstig lot, geschokt zijn! Daar gij echter christen zijt en wijsgeer, kan het U niet aan troostgronden ontbreken. De achting en liefde van alle weldenkenden vergezelden uwen braven vader naar het graf; reeds dit moest u een grooten troost geven. — En daar vroeg of laat voor ons allen het gewichtige uur zal slaan, en de verheerlijkte geene uitzondering op den algemeenen regel kan maken, doen eenige jaren vroeger of later striktgenomen weinig ter zake.

Ik besluit met den wensch, dat God U allen

een gerust leven en, nadat Hij uwe smarten over dit alleszins gewichtige verlies zal gelenigd hebben, nog veel vreugde hier op aarde moge schenken.

Ik ben onveranderlijk

Uw liefhebbende vriend,
JOETSON.

126. Zelfde onderwerp.

N. . . . , den 2den Juli 1892.

Weledele Heer!

Ik heb met zeer veel deelneming het bericht van het overlijden uws vaders vernomen. Schenke God, die Heer over leven en dood is, hem in eeuwige zaligheid het loon voor zijne oprechtheid en deugd. De weldadige hand des tijds storte den heelenden balsem in het diep gewonde hart van U en de overige achtergeblevenen, en make U allen zoo weder vatbaar voor levensgenot en vreugde. Dat is de oprechte wensch van

Uw onderdanigen dienaar,
P. KORTENAAR.

127. Een Zoon aan zijne Moeder over den dood van zijn Vader.

Katwijk, den 20sten December 1891.

Lieve, goede Moeder!

Wat zal ik u tot uwe opbeuring en vertroosting schrijven? Ach! ik zelf heb daaraan even groote behoefte. Ja, wij beiden hebben een verlies geleden, dat niet te herstellen is. Mijne oogen zijn reeds rood geweend; doch in niets vind ik leniging of troost dan in den godsdienst. Ja, ja, er is een God, die de menschen liefheeft, en hen nimmer verlaat. Op Hem, op Hem alleen wil ik vertrouwen. Hij zal ons krachten schenken, opdat wij niet geheel bezwijken onder den verschrikkelijken slag, en den dag der beproeving met standvastigheid en ootmoed doorleven. Heb geene zorg voor de toekomst, geliefde Moeder! Ik ben twintig jaren oud, en kan, God zij dank! reeds werken en genoeg verdienen om de vrucht van mijnen arbeid met u te deelen. — O, beste Moeder! bij deze gedachte voel ik mij zoo gelukkig; moge zij ook u moed geven! Stel vertrouwen in de Voorzienigheid en beschouw U niet als hulpeloos en verla-

ten, zoolang God mij leven en kracht geeft. Alles wat ik heb of ooit verwerven mocht, behoort U toe. Gelijk gij in mijne jeugd voor mij hebt gezorgd, zal ik voor u zorgen, en u op uwen ouden dag voor gebrek behoeden, opdat gij in uwe laatste stonde nog het uur mijner geboorte kunt zegenen. Ja, dit is mijn voornemen, steun hierop, en droog uwe tranen. — Hij ruste zacht, mijn dierbare, goede Vader! God vergelde hem in ruime mate daarboven, wat hij hier aan ons heeft gedaan! Ik zal zijn aandenken zoolang ik leef dankbaar zegenen, en de liefde, die hij mij toedroeg, en het vertrouwen, dat hij mij schonk, waardig trachten te worden.

Vaarwel, dierbare Moeder! ik omhels u in gedachten, en kus de tranen van uwe wangen. Nimmer, nimmer zal ik u verlaten.

Uw hartelijk liefhebbende zoon,
WILLEM.

128. Bij den dood van de Moeder eens Vriends.

M. . . ., den 8sten Maart 1892.

Waarde Vriend!

Voorzeker twijfelt gij niet, dat ik u innig beklag over het verlies van uwe waardige moeder. Ook ik betreur in haar eene vriendin, die ik hoogachtte en eerde, en wier aandenken mij eeuwig dierbaar zal wezen. Wie zou haar niet liefgehad hebben? Zij was immers de liefde en zachtmoedigheid zelve. O, gij mist veel in haar; laat dus vrij uwe tranen vloeien; ik ween met u. Maar vergeet te midden van uwe zielesmarte niet, hoeveel dank gij den Heer van leven en dood schuldig zijt voor den schat, dien Hij u in de thans ontslapene vrouw wilde schenken; bedenk, dat het den mensch gezet is eenmaal te sterven, en dat het sterfslot haar, die gij betreurt, eerst na een langdurig en rijkgezegend leven getroffen heeft. Zij zag kinderen en kleinkinderen om zich opgroeien en bloeien, en beleefde veel vreugde aan hen. Bleef niet hare gezondheid tot in de laatste maanden haars levens ongestoord voortduren, terwijl zij nog in den hoogen ouderdom van 85 jaren het volle gebruik van hare geestvermogens behield? Zooveel geluk, beste Vriend! valt niet aan ieder ten deel, en wij moeten met oprechte harten de goedheid van God dankbaar en kinderlijk loven, die het leven der geliefde moeder zoo lang voor ons spaarde. De natuur heeft eindelijk hare rechten ook bij haar gehandhaafd; laat dan ook nu de godsdienst en het gezond verstand bij ons

hunne kracht en hun invloed doen gelden en ons doen berusten in 't geloof, dat zij nu in 't verblijf der gezaligden een eeuwig, ongestoord heilgenot deelachtig is geworden. Zij is ons voorgegaan; wij zullen haar volgen en wederzien. Dit zij onze troost tot onze laatste ure, en God geve ons dan, gelijk wij het van haar hopen, een zaligen overgang in het vaderland der ruste.

Ik zeg u, dierbare Vriend! niets meer, God beware u nog vele jaren, en geve u kracht naar kruis.

Uw oprechte Vriend,

WILMAR.

129. Aan eenen Vriend bij den dood zijner Zuster.

Geachte Vriend!

Hartelijk neem ik deel in het verlies van uwe geliefde zuster. Ik waardeerde in haar een hart vol edele gevoelens, en haar vroeg verscheiden van deze wereld vervult mij des te meer met weemoed, daar zij met haren frischen, jeugdigen gezondheidsblos op een lang en gelukkig leven scheen te kunnen rekenen. Waarom moest zij dan zoo vroeg weggerukt worden? Ik weet, beste Vriend! geen ander antwoord op deze vraag te geven, dan dat de onnaspeurlijke wijsheid des eeuwigen Albestuurders altoos met heilige en goede oogmerken handelt. Laten wij in dit geloof berusten en de beproevingen van dit leven met standvastigheid en gelatenheid leeren dragen.

Ik beveel mij bij voortdoring in uwe geachte vriendschap aan, en blijf

Noordwijk,
den 5den Juli 1891.

Uw hoogschattende vriend,
J. KARLE.

130. Aan eenen Vriend bij den dood van zijn Kind.

Beste Muller!

Met deze letteren vervul ik een zeer smartelijken vriendschapsplicht. Ik moet u schrijven en, kan het zijn, u troosten over den dood van uwe lieve, schoone JETJE, hoezeer ik zelf daarover ontroostbaar ben. Het was een zoo goed en veelbelovend kind, de vreugde van hare ouders en van geheel de buurt; en nu zullen hare vriendelijke oogen voor altijd gesloten zijn! O, ik kan het schier niet gelooven, en toch, het is maar al te waar: de lieve is niet meer! Hoe eenzaam moet het u zijn; hoe akelig moet alles, wat u omringt, u voorkomen, en welk eene leegte moet gij in

uw hart gevoelen! Ieder voorwerp, dat gij aanschouwt, herinnert u de lieveling van uw hart, en — zij is niet meer! — Vergeef, dat ik, in plaats van u troostredenen toe te spreken, met u ween. Doch laat ons niet hopeloos nederzitten; wij mogen vertrouwen de kleine engel eens gezaligd weder te zien. Het uitzicht op een ander, beter leven is het eenige, dat diepgewonde harten kan heelen en het weemoedig klagen stillen. Laat ons dus hopen en sterk zijn, totdat eens het uur des wederziens zal slaan.

Wat ik hier tot u zeg, geldt ook uwe lieve vrouw, met wie ik het innigste medelijden heb. Moge ook zij sterkte vinden in de troostrijke gedachte: mijn JETJE is niet verloren; eenmaal zal zij, schooner en bloeiender dan ooit, hare moeder weer in de armen snellen.

God schenke u beiden christelijke gelatenheid. Dit is de hartewensch van

S. . . . ,
den 6den April 1891.

Uwen deelnemenden vriend,
W. HOFFMAN.

131. Aan eene Vriendin bij den dood van een kind.

Lieve, dierbare Vriendin!

Met innige deelneming heb ik den vroegtijdigen dood van uw geliefde kind vernomen.

Als ik mij in uwe plaats stel, dan gevoel ik, hoe diep uw moederhart getroffen moet wezen. Doch de ge-
waarwordingen, die thans uwe ziel verscheuren, zullen door
godsdienstige berusting in uw lot stiller en draaglijker wor-
den. Geef u daarom niet te veel aan uwe smarten over, en
lijd met gelatenheid, wat gij niet veranderen kunt. Ik moet
bekennen, dat uw toestand betreuenswaardig is; doch het
ongeluk gaat hier ook met troost vergezeld. Op dit oog-
blik zal uw hart wel niet toegankelijk zijn voor deze troost-
gronden; indien gij echter den sluier, die voor de toekomst
hangt, kondet wegschuiven, zoudt gij wellicht het uur zege-
nen, waarin uwe lieveling tot een beter leven werd opge-
roepen. Wie weet welke beproevingen uwe EMMA, en gij
zelve door haar, hadt moeten doorstaan! En hoe vele ouders
verliezen niet hunne kinderen in een leeftijd, waarin zij reeds
de weinig loonnende vruchten van hunne zorgen begonnen te
oogsten! Ware u, beste Vriendin! dit veel hardere lot ten
deel gevallen, gij zoudt uw verlies duizendmaal sterker
gevoelen.

Richt u dus op, mijne waarde! God alleen

weet, wat goed voor u is. Deze overtuiging zal u volmaaken troost schenken, uw bedroefd hart genezen, wellicht ook in de kinderen, die u nog toegelegd mochten zijn, uw huidige verlies door ongestoorde vreugde vergoeden. Vertrouw op Zijne goedheid.

En nu, vaarwel! en wees verzekerd, dat niemand meer van harte met u treurt dan

R. . . . ,
den 24sten Mei 1891.

Uwe u liefhebbende
ANTOINETTE.

132. Brief eener Moeder aan hare Dochter, die haar eenig kind heeft verloren.

Beste Augusta!

Zoo is dan uw HANSJE, uw eenige lieveling, een offer des doods geworden! Mijn hart bloedt met het uwe, en diep beklaag ik u. Ik weet bij ervaring, hoe weinig het moederhart toegankelijk is voor troost, wanneer een kostbaar liefdepand haar van het hart wordt gescheurd. Maar, Augusta! gij moogt niet weenen en klagen als dezulken, die geene hope hebben. Er is balsem voor uwe diepe wond, zoo gij uwe oogen ten Hemel opheft en van daar verwacht, wat de wereld niet geven kan. O, mijne Dochter! bij rampen als de uwe gevoelt men het voortreffelijke van onzen godsdienst eerst recht. Wat vermag ons krachtiger op te beuren dan het geloof aan een leven aan gene zijde van het graf, waar liefhebbende gescheidenen elkander zullen wederzien. Ja, dáár hopen wij ook uw HANSJE schooner en reiner weer te aanschouwen. Deze verblijdende hoop moet diep wortel vatten in uw hart. Wie weet, of gij later nog niet in omstandigheden geraken zult, waarin gij erkennen moet: God heeft het wèl gemaakt! Uwe moeder mocht negen kinderen ter wereld brengen; vijf werden haar weder ontnomen, en met de vier overgeblevenen ondervond zij, na den dood van uwen goeden vader, veel zorg. Wat zou 't geweest zijn, indien eens allen in leven waren gebleven, en zij allen had moeten grootbrengen? Dat beseft ik natuurlijk in de eerste oogenblikken even zoomin, als gij dit thans kunt doen: ik was in verzoeking, den Hemel van onrechtvaardigheid te beschuldigen; doch er kwam een tijd, dat ik Hem dankte. Geef gij u dan ook niet te zeer aan uwe smart over, maar zoek sterkte in het geloof aan eene wijze Voorzienigheid. Dit geloof zal uw lijdend harte rust schenken, en u vatbaar maken voor nieuwe hoop en nieuwe vreugde. Wellicht zijn

nog andere kinderen u weggelegd, die de ledige plaats, door HANSJE's verscheiden in uw hart gelaten, weer zullen aanvullen. Wijd intusschen aan uwen dierbaren echtvriend al uwe zorgen, schenk hem steeds uw onbeperkt vertrouwen, uwe volle liefde. Schrijf mij dikwijls en veel; ontboezem geheel uw hart voor mij, en houd u overtuigd, dat gij geene trouwer en deelnemender vriendin hebt dan

S. . . ., Uwe u innig liefhebbende moeder,
den 2n December 1891. G. NAGEL-DOORNIK.

133. Rouwbeklag bij den dood van een veelbelovenden Zoon.

Geertsbergen, 5 April 1892.

Waarde, dierbare Vriend!

Met smart heb ik vernomen, welk een hartgrievend verlies gij door den dood van uwen veelbelovenden zoon hebt geleden. O, hadde ik balsem voor zulk eene wond! Maar neen, die vermag niets te heelen dan de tijd en de hemelwaarts gerichte blik des geloofs aan eene Voorzienigheid, die met eene wijze en goede hand de droefenis der menschen lenigt! Veel is hier beneden donker, wat eerst daarginds in het helderste licht voor ons schitteren zal. Wie zou kunnen begrijpen, waarom kinderen, vol levenskracht, de vreugde en troost der ouders en de hoop des vaderlands, opeens van hunne zijde worden weggerukt, terwijl grijsaards, die reeds lang voor de wereld niet meer nuttig zijn, te vergeefs naar de ruste van het graf haken, waarop zij, door gebrekkelijkheid en geknakte gezondheid neergebogen, reeds lang gehoopt hebben. O, Vriend! hierin is iets onnaspeurlijks, dat ons nimmer ontraadseld zal worden, zoolang wij op aarde zijn. — Doch wij hopen, en dit laat het hart niet geheel zonder troost. Wie weet, aan hoeveel bitter lijden uw FRANS hier op aarde blootgesteld geweest zou zijn, hoe vele ongelukken hem nog hadden kunnen treffen. Werp, dierbare Vriend! een blik op uw overleden vriend MULLER; zijn zoon werd zwaar verminkt door een schot, en stierf onder vreeselijke smarten. Zijt gij in uw ongeluk nog niet veel gelukkiger dan hij? En hoe vele vaders verliezen niet hun eenigen zoon, terwijl u nog twee andere veelbelovende kinderen overblijven. Door dezen kan God u zegenen en hen tot uwen troost doen opgroeien. Schenk hun uwe volle liefde. Uw hart zal nog wel eenigen tijd den slag gevoelen; doch

allengs zal de wonde heelen en uwe droefheid zich in blijde hoop oplossen. Eens, wanneer onze taak hier afgewerkt zal zijn, moogt gij de hoop voeden, uwen FRANS dáár, in betere gewesten, dankbaar te gemoet gaan, om nimmer weer van hem te scheiden. Zijne bestemming hierbeneden was vervuld; ook voor ons zal de tijd van die vervulling komen. Laten wij elkander tot aan dien stond liefhebben en in het geloof aan Gods voorzienigheid nimmer wankelen.

Ik ben levenslang

Uw hoogachtende vriend,
R. MEYER.

134. Over de langdurige ziekte eener Echtgenoot.

Batenburg, den 1sten Augustus 1891.

Waarde Vriend!

Het is niet te loochenen, dat de Voorzienigheid U, door de langdurige ziekte uwer gade, op eene harde proef heeft gesteld; en ik kan nagaan, wat een hart als het uwe moet gevoelen bij het zien van zooveel lijden, dat geen menschelijke hulp meer wegnemen of lenigen kan. Verwijder echter van U de gedachte, dat gij de ongelukkigste aller stervelingen zijt, en laat het vertrouwen op God niet varen. Hoe langer uw treurige toestand geduurd heeft, des te nader zijt gij aan het einde. Derhalve nog maar een korte wijle geduld en gelatenheid! Het oogeblik waarin gij weder vrijër ademen kunt, zal niet ver meer verwijderd zijn. Deze hoop, hoe treurig zij ook voor een minnenden echtgenoot moge wezen, moet U opbeuren. Immers reeds lang had de lijderes zelve begeerte om de eeuwigheid in te gaan. — Stel U in de plaats van zoo velen uwer stadgenooten, op wie de hand van het lot nog zwaarder drukt dan op U, en gij zult U niet meer voor den ongelukkigste houden. Denk aan den braven WEBER, wiens vrouw reeds sedert zes jaren aan alle leden verlamd en steeds bedlegerig is; of aan den armen GOLD, wiens jonge vrouw in het kraambed haar verstand heeft verloren en misschien (hetgeen God verhoede!) jaren lang in dien ellendigen toestand blijven zal. Hoeveel meer dan gij lijden niet deze mannen door den hopeloozen toestand hunner vrouwen, zoo door nadeel in hunne huishouding, als door ontbering van huiselijke vreugde en gemak. Wapen u dus, beste Vriend! ik bid het U nogmaals, met standvastigheid! Het kan niet lang meer duren; de Hemel zal zich over uwe lijdende gade ontfermen en haar

naar eene andere wereld, tot een gelukkiger aanzijn, oproepen. Dan zal er ook voor U een nieuw leven aanvangen, en het beeld van uwe verheerlijkte ELIZE zal weder schoon, zooals in hare jeugdige dagen van gezondheid, voor uwe verbeelding zweven.

Kracht van boven, geduld en volharding wenscht
U van ganscher harte

Uw deelnemende vriend,
S. S. WACHTER.

135. Over den dood van een Echtgenoot.

Zeër geachte Vriendin!

Zoo even las ik in de nieuwsbladen het overlijden van uwen geliefden man, mijn onvergetelijken vriend.

Wij hebben dus, beste Vriendin! een smartelijk verlies geleden; gij in het bijzonder betreurt een echtgenoot, met wien gij meer dan twintig jaar vereenigd waart, een edelen, goedhartigen leidsman, dien niets op aarde U kan vergoeden. Gij ziet, ik besef den omvang van uw verlies; doch verberg voor U zelve de troostgronden niet, welke U overblijven. Uwe beide kinderen zijn volwassen, weldra zullen zij verzorgd wezen; de goede God heeft U daarenboven zoo ruim met de goederen der fortuin gezegend, dat gij geene bange zorgen voor de toekomst behoeft te hebben. En hebt gij geene rijke stof tot dankbaarheid, dat God U den geliefden echtgenoot zoo vele jaren heeft laten behouden? Intuschen zie ik in uw huis en in uw hart een smartelijk verlies, dat alleen de tijd in staat is aan te vullen. Doch, sla het oog op andere vrouwen en op haar lot, en gij zult U niet meer zoo diep ongelukkig voelen. Eenige weinige maanden geleden verloor mijne nicht, eene jonge brave vrouw, haren rechtschapen man, die, nadat zij jaren te zamen in een gelukkigen echt hadden geleefd, haar zes kinderen en geen vermogen naliet. Stel U in de plaats van deze beklagenswaardige vrouw, en vraag u in gemoede af, of gij in uw ongeluk niet veel minder ongelukkig zijt.

Doch ik wil uwen tranenvloed niet wraken: immers ook mijne tranen vloeien, als ik aan den goeden WERNER denk. Ik smEEK God, dat Hij U oprichte in deze dagen des zielelijdens, opdat gij niet moogt bezwijken, maar als Christinne staan blijven. Voor het overige kunt gij verzekerd zijn, dat niemand in uw verlies oprechter deelt dan

Zwolle, Uwe liefhebbende vriendin,
den 1sten December 1891. A. C. SLOTHOUWER.

136. Over den dood eener Gade.

Naarden, den 2den November 1891.

Beste Vriend!

Het bericht van het vroegtijdig overlijden uwer dierbare gade heeft mij diep getroffen. En hoeveel smartelijker moet dan U zelven dit verlies vallen! Ik wil het niet beproeven, den tijd vooruit te loopen en trachten U te troosten; ween, Vriend! ween, en zoek door tranen aan uw droefheid overstelpte hart lucht te geven. Nu zijn het zeker nog bittere tranen; doch zij zullen eenmaal zachter vloeien; en als gij eens terug zult denken aan de gelukkige dagen van uwe, hoewel voor deze aarde korte vereeniging met uwe ANNA, dan zal U die als een liefelijke droom voor oogen staan.

De almachtige God, in wiens hand al onze dagen zijn, zegene U met standvastigheid, opdat gij uw lot mannelijk moogt dragen, en Hij spare U uwe kinderen. De geest hunner verheerlijkte moeder leve in hen, opdat zij opgroeien tot vreugde en troost van hunnen vader!

Met dezen wensch, uit een meewarig hart ge vloed, verblijf ik

Uw deelnemende, vriend,
P. GALET.

137. Over den dood van een Neef, die in een gevecht is gesneuveld, aan zijne Moeder.

O, Zuster! welke smart lijd ik thans nog op mijnen ouden dag! Wij hebben hem verloren, en er is voor ons geene hoop meer! Arme EDUARD! zoo moest dan uw heldenmoed uw dood zijn! Ach, beste Zuster! ik kan het mij niet vergeven, dat ik misschien door mijne redeneeringen hem deed besluiten eene zoo gevaarlijke loopbaan te kiezen. — Hetgeen wij het liefst op de wereld hadden, is niet meer: er zijn oogenblikken, waarin mij het leven tot een last is. Ware het toch reeds geëindigd! Waarom moet ik nog onder de levenden wandelen, terwijl het kille graf onzen EDUARD omsluit! Ik ben zijn vader niet; doch eenen vader kan het verlies van den geliefden zoon niet smartelijker vallen, dan mij dat van uwen zoon, die ook mij zoo recht kinderlijk genegen was. — Er is zeker geen roemrijker dood dan die voor het vaderland, en wij zouden ons ook moeten onderwerpen, indien hij zonder roem, b. v. door

eene heete koorts, weggerukt ware. Doch kan het hart, in zoodanige omstandigheid, wel luisteren naar de overreding van het verstand?

God trooste u, geliefde Zuster! Hij trooste ook mij, zoo 't mogelijk is! doch ik gevoel, dat ik onzen EDUARD tot aan mijnen dood beweenen zal.

R. . . ,
den 15den Maart 1892.

Y. KEBERG.

138. Over de beenbreuk van eene Moeder.

M. . . . , den 6den April 1891.

O, Vriend! welk eene tijding! Welk een ongeluk, aan Mevrouw uwe moeder overkomen! Doch ik wil steeds het beste hopen! Mijn vader had op zijn ouden dag ook nog zulk een ongeval. Zijn been genas echter, ondanks zijne hooge jaren, zeer spoedig; en ofschoon volgens uw schrijven bij Mevrouw uwe Moeder de breuk op eene plaats is, waar de behandeling veel moeielijker valt en voor de lijderees pijnlijker moet zijn, kan en zal in dit geval onder bekwame handen de genezing met Gods hulp gelukken. De Hemel schenke der arme lijderees slechts geduld en vertrouwen.

Heb de goedheid, beste Vriend! mij dikwijls bericht van uwe geliefde moeder te geven; verzeker haar, dat mijn hart in haar lijden deelt, en dat ik hare spoedige herstelling vurig wensch.

Wees hartelijk gegroet van
Uwen oprechten vriend,
J. J. DENNEMAN.

139. Aan eenen Vriend, wiens huis door brand in de asch gelegd is.

Ravenstein, den 1sten Mei 1891.

Dierbare Vriend!

Al uwe vrienden werden met mij door het verontrustend bericht van het ongeluk, dat U getroffen heeft, allersmartelijkst aangedaan, ofschoon wij het nog geenszins in zijn geheelen omvang kennen. Is het dan waar, dat uw zoo schoone huis, met alles wat zich daarin bevond, geheel door de vlammen verteerd is? Ach, Vriend! zoo is er dikwijls tusschen geluk en ongeluk slechts één span? Dit hebt gij nu ook ondervonden; doch, geloofd zij God! dat geen van uwe geliefden bij deze bedroevende ramp is omgekomen

of eenig letsel heeft gekregen. Laat U derhalve door het geledene verlies niet al te zeer nederslaan; dezelfde hand, die U de zoo diepe wonde toebracht, kan haar ook weder heelen. Het komt er nu maar op aan, U in de eerste oogenblikken van het onheil spoedig te helpen. Zoo ver mijn vermogen toelaat, ben ik daartoe bereid. Misschien kan ik U met bedden, met linnen, met huisraad bijstaan: meld mij ten eerste wat gij het meest noodig hebt. Ik wil ook, als gij dat wenschelijk acht, uitzien naar geldelijke bijdragen tot herstel. De eerste maanden zijn na zulk een ongeluk de moeielijkste; langzamerhand herstelt zich de mensch: hij leert zich in zijn lot schikken, en dan wordt alles weer beter. Deze waarheid zult ook gij nu ondervinden; en uwe bekende vlijt, gepaard met een vast vertrouwen op de Voorzienigheid, zal het overige doen.

Wees hartelijk gegroet met uw geliefd huisgezin, en geef mij weldra het verlangde bericht van uw werkelijk verlies, uwen tegenwoordigen toestand en uw uitzicht in de toekomst.

Geheel de Uwe,
F. MULLER.

VII.

BRIEVEN TEN GELEIDE VAN EEN GESCHENK.

Algemeene Voorschriften. Geschenken worden met verschillende oogmerken gegeven: nu eens uit beleefdheid, uit zuivere welwillendheid, zonder baatzuchtige bijbedoelingen; dan eens uit dankbaarheid, ook wel uit weldadigheid; dan weder ter belooning van gedane diensten; maar niet zelden ook uit baatzucht. De brieven, welke de geschenken verzellen, moeten derhalve ook naar deze verscheidenheid van doel ingericht worden.

In de eerst opgenoemde gevallen moet welgezindheid niet alleen bij het geschenk zichtbaar wezen, maar ook in den geheelen loop van den brief doorstralen. Dikwijls verliezen geschenken hunne geheele waarde door de wijze, waarop zij gegeven worden, als namelijk de gever laat merken, dat hij die als eene weldaad, misschien zelfs als eene aalmoes beschouwd wil hebben, vooral, wanneer hij op eene of andere wijze het eergevoel der begiftigde personen kwetst. In zulk een geval ware het beter, ze terug te houden; want beleedigen is veel erger dan niet-geven. Bovendien zijn alle kosten vergeefs; men vergeldt geene verplichting of verdient geen dank, en dikwijls ontstaat daardoor nog vijandschap. Wie derhalve geven wil, doe zulks op eene aangename, goeddelijke wijze.

Wil men gedane diensten beloonen, dan beschouwe men zich zelve om zoo te zeggen als schuldenaar, en betuige, dat men met de toezending van het geschenk zich enkel van een aangename plicht meent te kwijten. — Wil men daarentegen iemands gunst voor een toekomstigen dienst winnen, dan zij men hoogst bedachtzaam in de keus zijner uitdrukkingen, dewijl een geschenk in zoodanig geval allicht als omkoopning kan aangezien worden en zoodoende bij rechtschappen lieden juist het tegendeel van hetgeen men beoogt ten gevolge zou hebben. — Geschenken aan staatsbeambten ter bereiking van zekere oogmerken zijn inzonderheid zeer gevaarlijk, wanneer zij van brieven verzeld gaan. Zijn ze aan een man gericht, die strenge nauwgezetheid aan onbaatzuchtigheid paart, dan zal hij ze aanzien als eene beproeving om

hem zijnen plicht te doen verzaken, en zijn beleedigd eergevoel zal hem waarschijnlijk nopen zoodanige geschenken met de brieven aan de overheid, ter bestraffing van den zender, in te leveren. In sommige gevallen is de straf wegens omkoopning zeer gestreng en de daad in allen gevalle als eene laagheid van den bedrijver, en als eene vernedering voor hem, aan wien zij gepleegd wordt, te beschouwen.

Van welken aard het geschenk ook wezen moge, men zal zich daarmede altoos naar de denkwijze van den persoon en naar onze betrekking tot hem, aan wien het gericht wordt, moeten schikken. Bij de eenen gaat geld en geldswaarde boven alles; bij den anderen zijn tooi, versierselen, boeken, prentwerk, begeerlijk. Evenzoo zal de stijl van onzen brief zich naar de zinswijzen van dengene moeten richten, voor wien het geschenk bestemd is. Welwillende hartelijkheid zal echter in ieder geval en allerwegen den gewenschten ingang vinden.

Gave God, dat het in 't openbare leven nimmer noodig ware, tot zulk eene wijze van schrijven aan ambtenaren de toevlucht te nemen. Over het algemeen is het treurig, wanneer men langs den weg der gunst iets verkrijgen moet, waarop men volgens recht aanspraak kan maken. Deze brieven kunnen ten hoogste met den drang van zelfbehoud en van vertwijfeling over lang verijdelde hoop *verontschuldigd*, doch nimmer voor den rechterstoel der zedenleer *gerechtvaardigd* worden.

140. Ten geleide van een Nieuwejaarsgeschenk aan een onderwijzer.

Breda, den 1sten Januari 1892.

Zeer geachte Heer!

De buitengewone zorgen, door U bij het onderwijs mijner kinderen aan den dag gelegd, kunnen u alleen beloond worden door het onwaardeerbare bewustzijn, hen tot goede menschen en nuttige leden der maatschappij gevormd te hebben. Ook de overtuiging, dat uwe verdiensten door ouders en leerlingen geschat worden, moet U gowis eene streelende zelfvoldoening verschaffen. Tot een klein bewijs dat dit inderdaad met mij het geval is, verzoek ik U de hiernevensgaande kleinigheden niet af te wijzen. Aangenaam zou het mij zijn, indien mijne krachten meer geëvenredigd waren aan mijnen wil, om mijne dankbaarheid aan den opvoeder van mijne kinderen beter naar waarde te kunnen be-

wijzen; doch U zal gewis, hoop ik, ook dit weinige willen aannemen als een, hoewel zeer onvoldoend, bewijs van mijne achting en vriendschappelijke erkentelijkheid.

Vergun mij, mijne kinderen bij voortdoring in uwe belangstellende vriendschap aan te bevelen, en wees verzekerd, dat ik uwe getrouwe zorg steeds met warme dankbaarheid erkennen zal.

Onder de toewensching van Gods beste zegeningen bij dit nieuw begonnen jaar verblijf ik

Uw hoogachtende vriend,
R. VAN DISSEL.

141. Verjaargeschenk aan eenen Broeder.

Waardste Broeder!

Ik zou mij zelve van onvergefelijke nalatigheid moeten beschuldigen, indien ik den dag van heden, uwen verjaardag, liet voorbijgaan, zonder eenige letteren geschreven te hebben, om u mijne zusterlijke gelukwensen aan te bieden. Gij weet, ik ben anders niet sterk in het brieven-schrijven; maar toch moest ik nu wel de pen opvatten, om u te zeggen, dat ik bijzonder op dezen feestdag de hartelijkste en oprichtste wenschen voor uw welzijn koester. Beleef dezen dag nog zeer dikwijls in gezondheid en vreugde, en mochten al uwe redelijke wenschen vervuld worden; mocht vooral spoedig U eene goede en voordeelige betrekking ten deel vallen, die u gelegenheid zal geven, om van uwe talenten een behoorlijk gebruik te maken, en die algemeene achting te verwerven, welke gij zoo zeer verdient.

Ik heb het genoeg, U bij dezen brief tevens een klein bewijs van mijne zusterlijke genegenheid aan te bieden, hopende en verwachtende, dat het door u zal aangenomen worden met dezelfde liefde en hartelijkheid, waarmede het gezonden wordt. Let niet op de geringe waarde van het geschenk, maar waardeer het naar de gevoelens van vriendschap en liefde, die uwe zuster u toedraagt.

Wees van harte gegroet en schrijf spoedig aan
Amersfoort, Uwe liefhebbende zuster,
den 2den Nov. 1891. M. KRESSEN.

142. Verjaargeschenk aan eene Zuster.

Hartelijk geliefde Zuster!

Reeds zijn er eenige weken verlopen, dat ik uwen lieven, hartelijken brief ontving, en nog heb ik dien

niet beantwoord. Misschien zijt gij wel eenigszins misnoegd op mij; maar, lieve zuster! ik heb het zoo volhandig, dat ik waarlijk niet zooveel schrijven kan als ik wel zou willen, en dat moet overigens mijne verontschuldiging zijn. Dat ik u echter niet vergeet, zal u uit dezen brief blijken, die, hoop ik, u weder in eene goede stemming zal brengen, al mocht gij op uwen afwezigen broeder een weinig verstoord zijn. Morgen is het de dag, dat gij uw achttiende geboortefeest vieren zult. Hoe gaarne zou ik bij u zijn, om mij met onze geliefde ouders en met alle vrienden en betrekkingen, die u alsdan hunne gelukwenschen zullen aanbieden, te vereenigen, en u op dien blijden dag mijne liefhebbende belangstelling uit te drukken. Maar gij weet, dat dit niet kan; mijne betrekking houdt mij gebonden, en ik moet mij dus vergenoegen, met u schriftelijk mijne oprechte deelneming in uw geluk en mijne vurigste wenschen voor uw welzijn te doen kennen. Beleef dezen dag nog zeer dikwijls in volmaakte gezondheid en ware vreugde, en blijf steeds, zooals tot op heden, door uwe liefvalligheid, zachtaardigheid en talrijke andere goede eigenschappen de liefde en de achting waardig van onze lieve ouders, van uwen u innig minnenden broeder en van allen, die u kennen. Ten einde u nog meer van de oprechtheid van dezen wensch te overtuigen, neem ik de vrijheid, U het kleine nevensgaande verjaarsgeschenk toe te zenden, in de hoop, dat het u welkom zijn zal. Het zijn slechts een paar oorhangers, die ik evenwel zelf heb uitgezocht, en waarbij ik getracht heb, uwen smaak in het oog te houden. Schrijf mij nu eens of zij u bevallen, en zoo dit laatste het geval is, draag ze dan dikwijls en denk daarbij ook eens aan den zender, wien het leed doet, dat hij dit geschenk niet aanzienlijker maken kan.

Groet onze lieve ouders hartelijk van mij; zeg hun, dat ik gezond en wel te moede ben en hun morgen schrijven zal. Vaarwel, lieve zusje! antwoord spoedig aan
 Groningen, Uwen liefhebbenden Broeder,
 den 10den Oct. 1891. J. WIJTEMA.

143. Verjaarsgeschenk aan eene gehuwde dochter.

Lieve Marie!

Met een gevoel van weemoed, maar tevens van innige blijdschap, zend ik u thans dezen brief. Het is heden uw geboortedag, maar ook de eerste, dien gij niet in het ouderlijke huis viert en waarop wij u bij uw verjaarsfeest
 GEERLING'S BRIEFSTELLER, 11de Druk. 9

niet aan ons hart kunnen drukken. Dit veroorzaakt ons een gevoel van ledigheid en leedwezen, hetwelk evenwel niet zoo sterk is, dat wij ons niet oprecht zouden verheugen in het geluk, dat gij in uwe nieuwe huishouding aan de zijde van eenen door u geliefden echtgenoot geniet. Wij wisten immers, dat gij niet altijd bij ons kondet zijn, en het was steeds onze vurigste hoop, u eenmaal goed en volkomen naar uwen zin gehuwd te zien, al moesten wij dan ook uw bijzijn missen. Wij wenschen u en uwen echtgenoot thans wederom alle mogelijke heil toe, en bidden den Allerhoogste, dat Hij U voortdurend de beste gezondheid en lust en kracht schenke, om uwe betrekking als gade en huismoeder waardig te vervullen. Mocht Zijn zegen steeds om u zweven, en mocht bij U het gevoel levendig blijven, dat gij alles alleen aan Zijne vaderlijke liefde verschuldigd zijt; dat gevoel zal waarachtige dankbaarheid bij U opwekken voor al het goede, hetwelk gij boven zoo vele anderen geniet, en u den moed en den lust inboezemen, om u van uwe plichten behoorlijk te kwijten.

Wij konden toch dezen dag niet laten voorbijgaan, zonder U eenig bewijs van onze liefde te geven, en voegen daarom het nevensgaande geschenk bij dezen brief. Wij hopen, dat het u van harte welkom zal zijn, gelijk het u met hartelijkheid wordt toegezonden. Uwe lieve moeder heeft het zelve voor u uitgezocht, meenende, dat dit u voor heden het best in uw huishouden te pas zou kunnen komen. Maak er vlijtig gebruik van, en laat het dan telkens de herinnering bij u opwekken, dat gij ouders hebt, die u hartelijk beminnen, en, hoewel verre van u verwijderd, onafgebroken met innige liefde aan u denken.

Groet uwen echtgenoot, onzen beminden schoonzoon, en zeg hem, dat ook hij op dezen dag hartelijk door ons gefeliciteerd wordt. Ik doe u de groeten van moeder en verzoek u, spoedig te antwoorden. Vaarwel.

Zutphen,
den 4den Maart 1891.

Uw liefhebbende Vader,
J. VAN WARDHUIS.

144. Verjaarsgeschenk aan eene moeder of grootmoeder.

Geliefde moeder (of Grootmoeder)!

Den dag, waarop gij deze letteren ontvangen zult, heb ik reeds weken lang met verlangen te gemoet gezien, omdat het de tijd is, waarop gij uw geboortefeest te

midden van al uwe dierbare bloedverwanten vieren zult. Ach, waarom kan ik niet daarbij tegenwoordig zijn, om u in persoon al mijne liefde en dankbaarheid uit te drukken en u te zeggen, hoezeer ik er mij in verheug, dat de goede God u tot op dezen dag in gezondheid voor onzen geliefden vader en voor ons, uwe dierbare kinderen, gespaard heeft. Maar, heeft het lot, of liever de Goddelijke Voorzienigheid het zoo beschikt, dat ik voor de eerste maal mijns levens dezen dag ver van u verwijderd moet doorbrengen, zonder u te mogen zien en aan mijn hart te drukken, toch kan ik u schrijven, hoe innig ik u liefheb en hoe vurig ik God wil bidden, dat hij uw leven nog vele, zeer vele jaren verleng, dat Hij Zijne zegeningen op uwen verderen levensweg moge uitstorten, en U moge bewaren voor die rampen en wederwaardigheden, welke ons, arme stervelingen, zoo dikwijls treffen. Ik wensch vurig, dat gij in de hartelijke en liefdevolle toegenegenheid van uwe kinderen en van allen, die u dierbaar zijn, de belooning zult vinden voor al de zorgen, die gij aan mij en aan hen besteed hebt en nog voortdurend aan hen besteedt; — dat een ongestoord geluk tot in den hoogsten ouderdom uw deel zij!

Vergun mij, lieve moeder (of grootmoeder), bij dezen wensch, die uit het diepste mijns harten komt, het hier nevensgaande kleine geschenk te voegen, dat ik u zoo gaarne zelf aangeboden zou hebben. Ik weet, dat gij het niet naar zijne geringe waarde zult beoordeelen, maar het zult beschouwen als een klein bewijs van mijne innige liefde voor u, en van mijne vurige begeerte om u te toonen, dat uw verjaardag ook voor mij een feestdag is en door mij in hooge eere wordt gehouden.

Ik groet en kus u in mijne gedachten. Denk morgen veel aan

Uwen U liefhebbenden zoon (of kleinzoon),

Brielle,

P. WILMAN.

den 4den Aug. 1891.

145. Verjaarsgeschenk aan eene vriendin.

Lieve Marie!

Ontzettend spijt het mij, dat het mij onmogelijk is, om, volgens afspraak, bij gelegenheid van uw geboortefeest eenige dagen bij u te komen doorbrengen. Gij moet weten, dat mijn broeder is overgekomen en slechts korten tijd in het ouderlijke huis zal vertoeven, eer hij voorgoed zijne

grootte reis zal ondernemen, en nu mag ik toch niet wegloopen; gij weet immers, hoe lief ik dien broeder heb, en zult dus begrijpen welk eene vreugde het voor mij is, nog eenige dagen zijn bijzijn te mogen genieten. Ondertusschen berooft dit mij van het genoeg en mondeling met uwen verjaardag te feliciteeren, u van mijne hartelijke vriendschap te verzekeren en u in persoon al het goede toe te wenschen, dat de mensch slechts genieten kan; daarom doe ik dat nu schriftelijk, en gebruik ik daartoe al niet veel woorden, gij zult toch van de oprechtheid mijner wenschen overtuigd zijn. Ik hoop, dat de hartelijke vriendschap, die tusschen ons reeds zoo lang bestaat, op dezen blijden dag opnieuw worde bezegeld, en dat de verjaardag, dien gij thans weder moogt beleven, voor u de aanvang zij van een nieuw tijdvak, vol van 's hemels beste zegeningen, en vrij van alle onspoed en wederwaardigheden des levens. Mochten al uwe wenschen vervuld worden en het leven voor u eene onafgebrokene reeks van genoegens zijn, niemand zou zich daarover meer verheugen, dan ik.

Als een klein bewijs van mijne innige vriendschap voeg ik het nevensgaande geschenk bij deze letteren. Ik hoop dat gij het met liefde zult aannemen, al is de waarde niet groot; maar bedenk, dat ik reeds meer dan twee maanden daaraan gewerkt heb, en dat het zijne waarde ontleenen moet aan de liefde en vriendschap, waarmede ik daaraan arbeidde. Gaarne hadde ik zelve u dit overhandigd, maar dat kan nu niet; laat het u evenwel welkom zijn, en draag het uit liefde voor mij.

Ik beloof u, het afgesprongen bezoek spoedig te zullen hervatten. Schrijf mij eens een hartelijken brief, en wees steeds overtuigd, dat ik ben en immer blijven zal,

Delft, Uwe oprechte Vriendin,
den 4den Nov. 1891. M. A. VELDEMAN.

146. Bij gelegenheid van het St. Nicolaasfeest
aan Ouders.

Waarde Ouders!

Bij gelegenheid van het grootte kinderfeest, dat ik in vroegere dagen met zooveel vreugde te gemoet zag, en waaraan wij nog zoo gaarne in latere dagen denken, kan ik niet nalaten, u de nevensgaande kleinigheid aan te bieden, al ware het alleen om u te doen zien, dat die gelukkige dag met al zijne aangename herinneringen nog levendig in mijn

geheugen gebleven is, en dat ik daarbij aan mijne geliefde ouders denk, die mij als kind zoo dikwijls met hunne fraaie en welkome geschenken verrast hebben. Ik wil hopen, dat mijn St. Nicolaasgeschenk, al beteekent het niet veel, u toch welkom zal zijn, omdat het komt van uwen liefhebbenden zoon (of dochter), die het van harte betreurt, dat hij (of zij) thans niet bij U zijn kan, om dit geschenk in persoon aan te bieden.

Gij zult mij zeer verplichten, als gij mij spoedig de goede ontvangst wilt melden. Ik zal u over eenige dagen andermaal en uitvoeriger schrijven; thans is het mij ondoenlijk hierbij een grooteren brief te voegen, want ik ben zoo met werkzaamheden overladen, dat ik waarlijk op het oogenblik niet weet, hoe ik er mij zal doorredden. Duidt het mij dan ook niet ten kwade, dat ik dezen eindig, met de heilbede voor uw voortdurend welzijn en met mijne hartelijke groete.

Utrecht, Uw liefhebbende zoon (of dochter),
den 5den Decemb. 1891. J. WINKELMAN.

147. Idem; Aan eene gehuwde dochter (of zoon),
die kinderen heeft.

Waarde Zoon (of Dochter)!

Het jaarlijksche feest, dat wij als kinderen met zooveel vreugde te gemoet zagen, en dat ons ook, toen wij zelven reeds ouders geworden waren, steeds hoogst welkom was, omdat wij dan ook *onzen* kinderen een blijden dag konden bereiden, is weder aangekomen, en gij kunt derhalve niets anders van ons verwachten, dan dat wij wederom aan de oude gewoonte gehoorzamen, en U op het St. Nicolaasfeest toonen, dat Uwe ouders zich met blijdschap dezen dag herinneren. Gij hebt nu zelf kinderen en smaakt nu zelf de oudervreugde, die ons ten deele viel, toen wij onze kleine springers nog om ons hadden, en het is U immers een waarachtig genot, wanneer gij hen met schitterende oogen en gloeiende wangen de geschenken ziet beschouwen, die de goede St. Nicolaas hun gebracht heeft.

Welnu, wij zenden U het nevensgaande voor de lieve kleinen, en hebben er nog iets bijgevoegd, dat voor u bestemd is, en U, zoo wij hopen, niet ongevallig zijn zal; mij dunkt, dat gij dit in uwe huishouding best zult kunnen gebruiken, en mocht daaraan geene zoo dringende behoefte zijn (hetgeen ik van harte hoop), welnu, koop er dan iets

voor U en uwen geliefden man (of echtgenoot) voor, en beschouw dat als ons St. Nicolaasgeschenk. In de nevensgaande doos zult gij vinden voor den kleinen Karel een groot prentenboek en eene fraaie bouwdoos; voor Jantje, een doosje met tinnen soldaatjes en eene andere doos met een kegelspel; en voor het lieve Mietje eene mooi gekleede pop en eene doos met Neurenberger tafelfereedschap. Bovendien bevat zij de naamletters van u en uwen echtgenoot, eene flesch eau de cologne, een pond St. Nicolaas en wat suikergerei, dat gij zelf wel zult uitdeelen. Gij moet den kinderen zeggen, dat St. Nicolaas al dit moois voor hen bij hunne grootouders gebracht heeft, en dat deze het hun toezenden, omdat zij zoo zoet en gehoorzaam zijn, en voeg er dan voor ieder een half dozijn kussen, natuurlijk uit onzen naam, bij.

Schrijf ons nu eens spoedig, of gij alles behoorlijk en ongeschonden ontvangen hebt, en of gij en de kinderen welvarend zijt. Onze gezondheid laat, den Hemel zij dank, niets te wenschen over, en wij hopen dit ook van U en uwe kleinen te vernemen. Ik doe u de hartelijkste groeten van vader (moeder); wij beiden verlangen naar U, en verwachten, dat gij ten stelligste met Kerstmis zult overkomen, om ons ten minste een paar dagen uw bijzijn te schenken. Vergoed uwe afwezigheid nu eens met een langen, hartlijken brief, en schrijf vooral veel over de kleinen; dit zal ons eene ware verkwikking zijn.

Vaarwel; nogmaals de groete en mijne beste heilwenschen voor uw geluk.

Bommel, Uw liefhebbende Vader (moeder).
den 5den Dec. 1891. M. S. VELTMAN.

148. Idem; Aan ouders voor kleinere broeders of zusters.

Lieve Ouders!

De maand December was in mijne kindsche jaren voor mij een der aangenaamste van het jaar, en is mij nog altijd dierbaar om de vele aangename herinneringen, voor mij daaraan verbonden, die mij zoo geheel en al terugvoeren in die onschuldige dagen, waarin ik met vurig verlangen de geschenken te gemoet zag, die deze maand mij brengen zou. Thans is het St. Nicolaasfeest weder ophanden; alles wat ik bij zulk eene gelegenheid gevoelde, staat mij weder levendig voor den geest, en ik kan zoo nagaan, hoe gij te zamen overlegt, wat gij den kleinen bij deze gelegenheid zult geven, en hoe gretig zij naar den dag uitzien, waarop St. Ni-

colaas hen met rijke geschenken zal begiftigen. Ook van hunnen broeder (of zuster) verwachten zij stellig iets, en het spreekt vanzelf, dat het niet in mijne gedachten opkomen konde, hen in hunne verwachting te leur te stellen; veeleer heb ik zelf een weinig ongeduldig naar den 6den December uitgezien, om hun een klein bewijs te doen toekomen van mijne liefde voor hen, en daarom zend ik u met blijdschap het nevensgaande koffertje, waarin zich het een en ander voor hen bevindt. Zeg hun, dat St. Nicolaas reeds bij voorbaat mij heeft opgedragen, om hun de bijgaande geschenken op zijnen feestdag te doen geworden als eene belooning voor hunne gehoorzaamheid en vlijt, en als eene aansporing om in dit goede te volharden. Het koffertje bevat, behalve de noodige hoeveelheid suikergoed en St. Nicolaas, dat gij van tijd tot tijd onder hen zult uitdeelen, een porte-monnaie en een fraai boek met platen voor Karel, die reeds iets meer dan de kleine kindergeschenken verlangt; — voor Pietje is de doos met soldaatjes en het kleine prentenboekje bestemd, en voor Mietje de groote pop en de doos met keukengerei. Ik kan mij zoo verbeelden, met welke vreugde zij die kleine gaven zullen ontvangen, en zou wel eens om een hoekje willen staan om getuige van hunne tevredenheid te zijn. Maar ook voor u, lieve Ouders! heb ik er eene kleine verrassing bijgevoegd, en ik hoop, dat die u niet ongevallig zijn zal. Kust verder de kleinen hartelijk voor mij, en zegt hun, dat zij veel van mij moeten houden en veel aan hunnen broeder (of zuster) moeten denken. Het zou mij zeer aangenaam zijn als Karel mij ook een klein briefje schrijven wilde, al ware het nóg zoo gebrekkig; hij begint toch reeds aardig te schrijven.

Ontvangt, waarde Ouders! mijne innigste groeten, en de verzekering, dat ik welvarend ben. Ik hoop, dat gij deze letteren in volmaakten welstand zult ontvangen, en verwacht spoedig een langen, hartelijken brief van u, waarin gij mij de ontvangst van het gezondene bericht. Vaarwel!

Arnhem, Uw liefhebbende zoon (of dochter),
den 5den Dec. 1891. G. J. POLLENS.

149. Idem; Aan eene Vriendin.

Lieve Marie!

In den laatsten lieven brief, dien ik van u ontvangen heb, hebt gij mij zoo wat half en half het verwijt gedaan, dat ik U niet genoeg schreef en u scheen te willen vergeten; maar, lieve Marie! dat was immers niet ern-

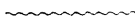
stig gemeend. Gij weet, dat ik het zeer volhandig heb, dat ik moeder veel in het huishouden moet helpen, en dat mijn naai- en borduurwerk toch ook afgemaakt moet worden. Een en ander maakt, dat ik niet zoo dikwijls en niet zoo veel schrijf, als ik wel zou willen; maar U te vergeten, U te veronachtzamen, dat is ondenkbaar, ja onmogelijk. Geloof mij, dat gij maar weinig uit mijne gedachten zijt, en dat ik menigmaal zoo wel eens tot u zou willen overvliegen, om u te omhelzen, en althans eenige oogenblikken met u te kunnen keuvelen. Laat het nevensgaande presentje, dat ik U bij gelegenheid van het St. Nicolaasfeest verzend, u tot een klein bewijs strekken van mijne hartelijke vriendschap jegens u; ik hoop, dat het u niet ongevallig zal zijn, en dat gij meer op het goede hart, waarmede het geschonken wordt, dan wel op de waarde zult zien. Draag het dan tot mijne gedachtenis en herinner u telkens, wanneer gij het aanziet, dat gij eene getrouwe vriendin hebt, die steeds met liefde aan u denkt en alles zou willen opofferen, wanneer dat noodig bleek voor uw geluk.

Hier in huis gaat alles vrij wel; mijn broeder Karel is een weinig ongesteld geweest, maar nu weer beter. Hij vraagt steeds met de meeste belangstelling naar U, en heeft mij dringend de hartelijkste groeten aan u opgedragen. Ik weet het niet, de zaak komt mij een weinig verdacht voor; weet gij er ook iets van? Ik heb, geloof ik, daar een uitmuntenden inval: kom met Kerstmis eenige dagen bij ons logeeren, dan zullen wij eens recht samen keuvelen en elkander al onze kleine geheimen vertellen. Vader en moeder zullen het zeer gaarne zien; en als ik aan Karel zeg, dat gij aan mijnen wensch gehoor wilt geven, vrees ik, dat er met hem geen huis meer te houden zal zijn. Kom, Marie! doe het; gij hebt het nog zóó druk niet, of gij kunt wel eenige dagen van huis; het zal voor u eene uitspanning en voor mij een zeer groot genoegen zijn. Ik verwacht stellig, dat gij het doen zult, en schrijf mij nu maar eens spoedig, op welken dag gij denkt te komen.

Ontvang mijne innigste en hartelijkste groeten,
en antwoord spoedig aan

Gouda,
den 5den Dec. 1891.

Uwe getrouwe vriendin,
C. GOEDHART.

150. Geldgeschenk aan Verloofden.

Waarde Neef!

Gisteren heb ik uwen vriendelijken brief ontvangen, waarin gij mij uwe ophanden zijnde echtverbintenis met de lieve CAROLINA MEIJER meldt. Het verheugt mij inderdaad, dat het er eindelijk toe gekomen is, want ik had het altijd gehoopt, en een mijner liefste wenschen is daardoor vervuld. Gij hadt geene betere keuze kunnen doen; de lieve, beminnelijke, zachtaardige en kundige Carolina zal voor U eene voortreffelijke huisvrouw zijn, en gij zult, hoop ik, gelukkige dagen met haar beleven. De Hemel schenke U beiden Zijnen zegen. Gaarne zoude ik bij de huwelijksplechtigheid tegenwoordig zijn, maar ik kan, helaas! van uwe vriendelijke uitnodiging geen gebruik maken. Nu zit ik reeds zoo vele weken door mijne ziekelijkheid aan deze plaats gebonden, en ik kan niet zien, dat ik veel vooruit ga, ofschoon de dokter mij steeds moed inboezemt en mij verzekert, dat ik tegen het einde van het seizoen geheel hersteld naar huis zal keeren. Mocht dit zoo zijn, dan kom ik rechtstreeks tot U en zal eenige dagen de gastvrijheid van U en uwe beminnelijke echtgenoot inroepen.

Daar ik nu tot mijn spijt niet bij u zijn kan, en ik dus ook niet kan weten, hoe gij uwe huishouding zult inrichten en wat u daarin nog mocht ontbreken, ben ik te rade geworden, om u, in plaats van een geschenk in uw huishouden, de beide nevensgaande bankbiljetten als geschenk te zenden, opdat gij zelf daarvoor zoudt kunnen koopen, waaraan gij op dit oogenblik nog de meeste behoefte hebt. Ik hoop, dat gij en uwe bruid dezen maatregel zult goedkeuren; gij kunt mij naderhand eens laten zien, wat gij u daarvoor aangeschaft hebt, en ik zal dat dan beschouwen, alsof ik het zelf voor u gekocht had.

Nu, neef! kus uwe lieve bruid voor mij. Breng aan uwe ouders mijne groete over, en geniet bij en in uw huwelijk zooveel genoegens en zegeningen als de vurigste wenschen U slechts kunnen toebidden. Vaarwel!

Bad-Ems,
den 20sten Juli 1891.

Uw U liefhebbende Oom,
A. BIRKHOF.

151. Ten geleide van een bruiloftsgeschenk.

Hooggeachte Vriend!

Het smart mij meer, dan ik u schrijven kan, dat ik mij het genoegen moet ontzeggen, op den dag uwer

echtvereening in persoon getuige van uw geluk te kunnen zijn, een genot, waarop ik mij zoozeer gespits had; doch een niet uit den weg te ruimen beletsel maakt het mij volstrekt onmogelijk. Mij blijft alzoo niets over, dan U mijne wenschen uit de verte toe te roepen. Smaak dan aan de zijde van uwe uitverkorene eene reeks van jaren een ongestoord geluk; alles wat uw huiselijk heil zou kunnen storen, blijve ver van U verwijderd; en zoo de Hemel, gelijk ik U toebid, ook kroost aan uwen echt heeft beschoren, dan strekke dat om U, kan het zijn, nog nauwer aan uwe gade te verbinden en uw beider levenspad met het geurigst gebloemde te bestrooien. Terwijl ik hoop mij steeds in de voortdoring van uwe vriendschap te mogen verblijden, beveel ik mij tevens aan in die uwer beminnelijke bruid, die ik zeer verlangend ben persoonlijk te leeren kennen.

Het nevensgaande kleine geschenk strekke u tot aandenken aan uwen vriend. Ontvang het met liefde, terwijl ik mij verzekerd houd, dat de hand, van welke het komt, het U niet onverschillig zal maken.

Op den feestelijken dag zal ik U met mijne gedachten omzweven, het glas met de mijnen op uw welzijn doen klinken, en U beiden van hier toeroepen, dat ik altijd zijn zal

Katwijk,
den 9den Mei 1891.

Uw getrouwe vriend,
P. HARTMAN.

152. Aan Jonggehuwden.

Bij toezending van eene Kanapee.

Zeer geachte Vriend!

Toen ik heden morgen ontwaakte herinnerde ik mij terstond met het aangenaamste gevoel het genoeg, dat ik gisteren in den kleinen kring uwer nieuwe huishouding mocht smaken. Ik gevoelde mij zoo geheel thuis bij u en uwe jonge echtgenoot, met wie gij nu reeds 6 dagen gehuwd zijt, en die, nu eens ons genoeg door hare tegenwoordigheid verhoogende, dan eens hare oogen over de zaken der huishouding latende gaan, sprak en handelde, alsof zij reeds jaren lang die dingen bij de hand gehad had. Toen gij mij nu de inrichting van uwe woning liet zien en met dankbaarheid op de geschenken weest, die belangstellende vrienden en bloedverwanten U bij gelegenheid van uw huwelijk hadden gezonden, meende ik, dat men toch iets vergeten had, en ik besloot dadelijk in dat ontbrekende te voorzien.

Neem daarom, lieve vriend! de nevensgaande kanapee als een geschenk van mij aan; zij zal goed staan in die fraaie zijkamer en door haren vorm en kleur juist passen bij de meubelstukken, welke die kamer versieren. Gebruik haar dikwijls, en wanneer gij met uw lief wijfje er op gezeten zijt, denk dan ook eens met liefde aan

Gorinchem, Uwen toegenegen Vriend,
den 17den Oct. 1891. W. MOLL.

153. Zelfde Onderwerp.

Bij de toezending van een Koffieservies.

Deventer, 17 Mei 1891.

Waarde Vriend!

Terwijl ik de hartelijkste heilbeden voor uwen op gisteren voltrokken echt ten Hemel zend, geef ik mij het genoegen U hierbij, als een klein bewijs van mijne vriendschap en als een aandenken aan dien voor U zoo gewichtigen dag, een koffieservies te doen geworden. De rozen, waarmede de hand des kunstenaars ieder stuk versierd heeft, mogen U mijne wenschen voor uw toekomstig geluk in aanvalige beeldspraak uitdrukken; maar ook de broosheid der voorwerpen, waarop die rozen prijken, moge U steeds gedachtig doen zijn aan de vergankelijkheid van het aardse geluk, en aan de teerheid eener echtverbintenis, die van beide zijden steeds met wijze omzichtigheid moet behandeld worden.

Neem welwillend aan, wat de vriendschap u aanbiedt, en ontvang de verzekering, dat niemand zich inniger over uw geluk kan verheugen dan ik. Wil mij ook in de vriendschap uwer jonge gade aanbevelen, en blijf steeds, ook als gehuwd man, dezelfde voor

Uwen oprechten vriend,
P. FILIPSON.

154. Geschenk bij een zilveren bruiloftsfeest.

Waarde Neef en Nicht!

Overmorgen is het vijfentwintig jaar geleden, dat gij te zamen door den huwelijksband werd verbonden, en gij noodigt ons uit om de viering van dat heuglijke feest te komen bijwonen. Maar, beste vrienden! tot onzen spijt moet ik het zeggen, dat is ons ondoenlijk; want eene lichte ongesteldheid van mijne vrouw, zoowel als eenige andere huiselijke omstandigheden, waarover ik u naderhand wel in-

lichting geven zal, dwingen ons tehuis te blijven. Gelooft echter niet, dat dit uit mindere belangstelling in uw geluk voortvloeit; gij weet al te goed, hoeveel deel wij in uw lot nemen en hoe gaarne wij tegenwoordig zouden zijn, indien wij slechts konden. Wij wenschen u van harte een nog lang en gelukkig leven toe, en bidden den Allerhoogste, die U in uw huwelijksleven reeds zooveel goeds en heilrijks geschonken heeft, dat Hij u verder met Zijne zegeningen moge overladen. Gedenkt onzer op dit feest in liefde, en neemt het nevensgaande geschenk in zilver aan als een bewijs, dat ook wij in vriendschap en liefde aan u denken. Wij hopen, dat gij er veel gebruik van zult maken, en zullen, zoodra wij beiden van huis kunnen, U een bezoek brengen, om ons daarvan met eigen oogen te overtuigen.

Met de hartelijkste groeten ben ik

Uw U liefhebbende Neef,

Assen, den 1sten Sept. 1891.

J. F. MERTENS.

155. Bij de toezending van een Haas en een koppel patrijzen.

Weledelgestrenge Heer!

Met innige blijdschap denk ik nog aan de aangename uren, die ik in uw huis heb doorgebracht en aan de vriendelijke behandeling, die ik in den kring uwer lieve familie mocht ondervinden. Een flinke haas, dien ik gisteren geschoten had, deed mij dadelijk denken aan dien, welken wij toen zoo vergenoegd te zamen hebben gegeten, en terstond was het besluit genomen, hem aan U te zenden, zoo als ik bij dezen de eer heb te doen, er een koppel patrijzen bijvoegende, gisteren mede gevallen onder mijn schot. Deze zending gaat vergezeld van mijnen wensch, dat haas en patrijzen U zoo goed mogen smaken, als mij destijds de haas bij U. De beste saus, een onderhoudend en vriendelijk tafelgezelschap, zooals ik het bij U vond, kan ik hierbij natuurlijk niet overmaken; doch dit bezit U reeds in den kring uwer familie. Ik weet niet, of deze haas gedurende zijn leven in iets benijd is geworden: bij zijn dood wordt hij het echter door mij, dewijl hij in een huis komt, waarin ik mij zelven terugwenschte. Doch niet altijd zal ik tevergeefs wenschen; en na langer of korter tijd zal mij het geluk wedervaren, U en uwe geliefde huisgenooten, bij wie ik mij met vriendschapsgroeten aanbeveel, in persoon te kunnen

zeggen, hoezeer ik jegens U en hen allen vervuld ben met
 achting.

Weledelgestrengte Heer!

Eikendaal, Uw Zeer Dv. en gehoorzame,
 den 16den December 1891. P. SCHULTER.

156. Bij een geschenk van Muziek aan eene
 Vriendin.

Schoonoord, den 11den Mei 1891.

Waarde Vriendin!

Ik heb mij zoozeer verheugd, U na langer dan
 een half jaar eens weder te zien, U weder te zien zoo lief
 en goed als altoos en zoo schoon en gezellig nog als immer,
 dat ik van mijnen kant zeker ben, den eersten dag van Mei
 nimmer te zullen vergeten.

Opdat ook gij, dierbare Vriendin! daaraan ten
 minste somtijds moogt gedachtig zijn, verzoek ik u, de bij-
 gaande duetten met de dagteekening van heden als een ge-
 schenkje der vriendschap te willen aannemen. Hoe zou ik
 ten volle mijn doel daarmede bereikt hebben, als gij, wan-
 neer uwe vlugge vingeren over de toetsen zweven, terwijl
 uw oog op deze duetten gevestigd is, daarbij van tijd tot
 tijd eens aan uwen vriend wildet denken.

Bij het afscheid hebt ge mij de aanmerking ge-
 maakt, dat ik U niet verzoekt had, de groetenis aan uwen
 broeder KAREL te doen, en ik herinner mij nu, dat ik ook
 verzuimd heb, U die aan uwen vader op te dragen; doch
 van dat alles hebt gij alleen de schuld en moogt het ook
 verantwoorden; derhalve hoop ik, dat ge mij reeds zusterlijk
 verontschuldigd zult hebben.

Vaarwel en wees overtuigd, dat ik steeds met
 oprechte toegenegenheid zal zijn

Uw hoogachtende vriend,
 F. VAN DER LANEN.

157. Ten geleide van een geschenk voor bewezene diensten.

Weledele Heer!

De ijver, waarmede gij mijne zaken te *Mid-
 delburg* hebt behartigd, verplicht mij tot groote dankbaarheid.
 Ik zelf zou ze met geene mogelijkheid beter hebben kunnen
 bezorgen. Hoe meer gij U te mijnen aanzien verdienstelijk
 hebt gemaakt, des te meer voel ik mij onvermogen U de

aanzienlijke kosten en moeite, daarbij aangewend, te vergoeden. Het weinige, dat ik de vrijheid neem als een geschenk hierbij te voegen, staat daarmede in geene evenredigheid hoegenaamd; doch uwe welgezindheid te mijwaarts doet mij de hoop voeden, dat het door U met welwillendheid zal worden aangenomen, en dat gij meer op het hart van den gever zult letten, dan op de waarde van het geschenk. Lieden van uwe onbaatzuchtige denkwijze berekenen nimmer hunne diensten naar de vermoedelijke winst, die zij kunnen afwerpen. Intusschen gelieve UwWeled. zich verzekerd te houden, dat ik steeds dezelfde gezindheid voor U koester, en het mij een aangename plicht zal zijn, overal en altoos, waar het van mij afhangt, U van dienst te kunnen wezen.

Met ware erkentenis en hoogachting ben ik
 Vlaardingen, UwWeled' dienstv. dienaar,
 den 6den Februari 1891. L. RADEMAKER.

158. Ten geleide van een geschenk aan eenen Arts,
 wegens eene gelukkige genezing.

Didam, den 17den April 1891.

Weledele Zeergeleerde Heer!

In U vereer ik den man, die in Gods hand de redder van mijn leven en de hersteller van mijne gezondheid is geweest. Aan uwe onvermoeide zorg, ijver en kunde ben ik thans en voortaan elk vroolijk genot van mijn vernieuwd aanwezen verschuldigd. Gelief daarom de verzekering van mijne oprechtste dankbaarheid aan te nemen, en de nevensgaande kleinigheid niet te versmaden, die, dit verzeker ik u, in veel betere evenredigheid tot mijn gering vermogen staat dan tot mijn gevoel van dankbaarheid. — De bewustheid, een menschenleven gered en aan een huisgezin zijn verzorger wedergegeven te hebben, zal U voorzeker eene aangenamer gewaarwording en eene veel betere voldoening zijn. De Hemel zegene U, schenke U gezondheid, en verlange uwe dagen tot heil uwer medeburgers; dit zijn de wenschen van mijn hart.

Weledele Zeergeleerde Heer!

Uw Zeer Dw. en u hoogschattende
 dienaar,
 M. DANKERT.

159. Ten geleide van een boekgeschenk voor de
Zonen van iemand, aan wien men verplich-
ting heeft.

Zutphen, den 3den December 1891.

Hoogedelgestrenge Heer!

Met dankbare herdenking van de vele moeite, waarmede UwH. Edelgestr. tot dusverre belang in mijne zaken heeft gesteld, neem ik de vrijheid U te verzoeken, de boeken in nevensgaand pakje voor de jongeheeren uwe zonen als een klein aandenken welwillend aan te nemen.

Het smart mij zeer, niet in staat te zijn mijne dankbaarheid op eene andere en betere wijze aan UwH. Edelgestr. uit te drukken. Mocht het te eeniger tijd voorkomen, dat ik U door een of ander dienstbetoon van nut konde zijn, zoo zal dit mij voorzeker hoogst aangenaam wezen, ten einde de menigvuldige, belangelooze bereidvaardigheid van UwH. Edelgestr. met daden van erkentelijkheid te kunnen beantwoorden.

Hoogedelgestrenge Heer!

Zwolle, Uw dankbare en onderdanige dienaar,
den 3den Mei 1891. H. VERLOREN.

160. Aan eene Kostschoolhouderes bij het vertrek
van eene harer leerlingen.

Geachte Mejuffrouw (of Mevrouw)!

Mijne LOUISE zal alzoo bij het einde dezer week uw voortreffelijk instituut verlaten, na gedurende vier jaren uwe moederlijke zorgen en uw uitmuntend onderwijs genoten te hebben. Het is mij een aangename plicht U bij deze gelegenheid opnieuw mijnen levendigsten dank te betuigen, voor alles, wat zij bij U genoten heeft en wat gij met liefderijke zorg en onuitputtelijk geduld aan haar gedaan hebt. Ik hoop vurig, dat mijne dochter rijke vruchten plukken zal van de uitmuntende, zoowel zedelijke als verstandelijke opvoeding, die gij haar hebt gegeven, en dat zij steeds diep moge gevoelen, wat zij aan U, hare moederlijke vriendin, verschuldigd is.

Vergun mij, Mejuffrouw (Mevrouw)! de nevensgaande kleinigheid hierbij te voegen als een gering bewijs van mijne hoogachting en dankbaarheid voor alles, wat gij aan mijne dochter gedaan hebt. Ik weet, dergelijke zorgen laten zich niet betalen; maar toch voelde ik mij gedrongen,

U dit aan te bieden; ik hoop, dat het u niet onwelkom moge zijn en dat gij het als een blijk mijner erkentenis en bestendige vriendschap wel zult willen aannemen. Gij zult mij daardoor opnieuw zeer verplichten.

Terwijl ik U nogmaals uit grond van mijn hart dank betuig en mij in uwe vriendschap aanbeveel, koester ik de beste wenschen voor uw welzijn en den bloei van uw uitmuntend instituut, en heb ik na minzame groete de eer, mij met de meeste hoogachting te noemen,

Schiedam,
den 26n Maart 1891.

Uwe dankbare Vriendin,
M. VAN HOGVEEEN.

161. Geschenk voor genoten onthaal.

Geachte Heer en Vriend!

Het eerste, dat, na een heerlijk kalmen slaap, dezen morgen bij mijn ontwaken in mijnen geest opkwam, was de aangename, weldoende herinnering van het voortreffelijke, gastvrijë, gulhartige onthaal, dat ik gisteren van U mocht genieten. Ik kan waarlijk bijna geene woorden vinden om U mijnen innigen dank te betuigen niet alleen voor het overvloedig genotene, maar vooral voor de vriendelijkheid en hartelijkheid, waarmede dit werd aangeboden, en die ik op veel hooger prijs stel, dan alles, wat de heerlijkste maaltijd kan opleveren. Ik verzeker U, dat een en ander den aangenaamsten indruk in mijn gemoed heeft achtergelaten, en dat ik gaarne elke gelegenheid zou aangrijpen om U te toonen, dat ik geen ondankbare ben. Daar zich evenwel die gelegenheid misschien niet spoedig zal opdoen, vraag ik U de vergunning U vooreerst het nevensgaande kleine geschenk aan te bieden, niet als belooning voor het genotene, maar als een gering blijk van de hooge waarde, waarop ik uwe gastvrijheid en vriendschap stel. Gij zult U, hoop ik, door dit luttele geschenk niet beleedigd achten, en door het met welwillendheid aan te nemen, mij opnieuw een bewijs geven van uwe vriendschap en mij nogmaals bijzonder aan u verplichten.

Ik beveel mij voortdurend in uwe vereerende vriendschap aan, en met de oprechtste hoogachting noem ik mij na minzame groete

Dordrecht,
den 5den Dec. 1891.

Uw dankbare Dienaar,
K. A. WISSELMAN.

162. Zelfde Onderwerp.

Weledele Heer!

Na eene afwezigheid van vijf weken ben ik gisteren wederom in het ouderlijke huis teruggekeerd, waar ik met de levendigste blijdschap door mijne ouders, broeders en zusters ontvangen werd, eene blijdschap, die des te grooter was, daar men reikhalzend naar mijne komst had uitgezien, omdat men zich met eigen oogen overtuigen wilde, dat mijne ongesteldheid, die U en uwen lieven huisgenooten zooveel last heeft veroorzaakt, geen al te grooten en nadeeligen indruk op mijn persoon gemaakt heeft. Ik kan, Weled. Heer! geene woorden vinden, om u de innige dankbaarheid mijner ouders en vooral van mij zelve uit te drukken, voor de gulhartige gastvrijheid, de vriendschappelijke bezorgdheid, en de zorgvuldige verpleging, welke mij onder uw vriendelijke dak ten deel zijn gevallen. Zie, ik was U bijna geheel vreemd; mij voor de zaken van ons kantoor een paar dagen in A. moettende ophouden, noodigdet gij mij, wegens vroegere bekendheid met mijne lieve ouders, met de meeste wellillendheid en den vriendelijksten aandrang uit, om uw huis als het mijne te beschouwen; ik nam die heusche uitnoodiging met blijdschap aan, en helaas, reeds den volgenden dag overviel mij de ziekte, die mij drie weken aan het bed gekluisterd hield, en gedurende welke ik door U en al de uwen met eene teederheid en liefde verpleegd ben, die ik van mijne eigene ouders niet beter had kunnen verwachten, en die gewis zeer veel tot mijn spoedige herstel hebben medegewerkt. Hoe zal het mij of mijnen dierbaren ouders ooit mogelijk zijn zooveel belanglooze liefde, zooveel waarlijk christelijke barmhartigheid ook slechts in geringe mate te erkennen? Hoe zal ik ooit dat verhevene, edele karakter eenigszins naar eisch kunnen waardeeren, dat zich in elke uwer daden openbaarde, en waarvan ik ook in de laatste veertien dagen zoo vele bewijzen ondervond, toen uwe bezorgdheid mij nog niet toestond te vertrekken, omdat ik volgens uw gevoelen nog niet volkomen hersteld was. Ik kan U verzekeren, Weled. Heer! dien ik thans mijn hartelijken vriend mag noemen, dat ik waarlijk met leedwezen uit uwen lieven huiselijken kring vertrok, en dat het gevoel van diepe verplichting en innigen dank bij mijn vertrek mij zoozeer verpulde, gelijk gij misschien aan mijne vochtige oogen wel hebt kunnen zien, dat ik de kracht niet had om behoorlijk

afscheid te nemen, en slechts eenige onsamenhangende woorden stamelen konde.

Niet als belooning of als vergoeding voor alle vriendelijke zorgen en gemaakte onkosten, die door geen goud betaald kunnen worden, maar als een gering blijk van mijne diepe erkentenis, die mij mijn geheele leven zal bijblijven, waag ik het, U het nevensgaande aan te bieden, in de vurige hoop, dat het door U even welwillend zal aangenomen worden, als mijne ouders het met vreugde geven. Ik heb bemerkt, dat gij een minnaar van het edele omberspel zijt, en daar mijne ouders een paar dozen bezaten, die algemeen als schoon geroemd worden, en waarvan zij zich, in weerwil van vele aanbiedingen, nooit hebben willen ontdoen, zijn zij op de gedachte gekomen U te verzoeken, die wel van hen te willen aannemen. Ik weet wel, dat de waarde niet in de minste evenredigheid staat tot alles, wat ik U verplicht ben, maar ik betuig u, dat het van goeder harte geschonken wordt, en daaraan moet het dan ook eenige waarde ontleenen. Het zal ons het grootste genoegen doen, als zij U bevallen, en mij zult gij door het aannemen andermaal zeer verplichten.

Ik doe U de welmeenende groete van mijne ouders, en verzoek U vriendelijk de mijne te willen doen aan uwe lieve huisgenooten. Spoedig hoop ik U weder te komen bezoeken; ik verlang er reeds naar, om U in persoon met betere woorden en krachtiger betuigingen mijne dankbaarheid te bewijzen. Tot dusver noem ik mij, met de beste wenschen voor het geluk van U en al de uwen,

Rotterdam, Uw dankbare Dienaar en Vriend,
den 15 Oct. 1891. J. J. SCHULTZ.

163. Geschenk voor betoonde hulp.

Weledele Heer!

Gisteren heb ik het laatste afgedrukte blad van het tweede deel mijner Geschiedenis van Ierland ontvangen, en daarmee is dan dit werk wederom afgelopen. Ik behoef U bijna niet te zeggen met welke oprechte gevoelens van dankbaarheid ik vervuld ben jegens U, die met de meeste welwillendheid U wel met het nazien van de drukproeven en het aanbrengen van de noodige verbeteringen heeft willen belasten, zoodat door uwe kiesche, grondige, altijd juiste opmerkingen het werk aanmerkelijk in waarde heeft gewonnen. Ik ben ten volle overtuigd, dat zonder uwe

vriendelijke bemoeiingen en uwe grondige kennis van het onderwerp, weinig van het werk zou te recht gekomen zijn, daar ik te ver van de pers verwijderd en te zeer met bezigheden overladen was, om over den druk behoorlijk het oog te houden. Ik betuig U daarvoor mijnen warmsten dank, en heb reeds lang over een middel nagedacht, om U een bewijs van mijne erkentelijkheid te geven, daar gij elke geldelijke belooning herhaaldelijk hebt afgeslagen. Eindelijk meende ik zoo iets gevonden te hebben, en alzoo neem ik de vrijheid U de nevensgaande bronzen pendule aan te bieden, niet als belooning, maar als een blijk van vriendschap en van het gevoel der groote verplichting, die jegens U op mij rust: ik hoop, dat gij die welwillend van mij zult aannemen, en verzoek U vriendelijk mij de goede ontvangst te berichten. Mij bestendig in uwe vriendschap aanbevelende, heb ik, na minzame groete, de eer mij met de meeste hoogachting te noemen,

Weledele Heer!

Gorinchem,
den 3en Juni 1891.

Uw Dw. Dr. en Vriend,
Dr. H. TEN HOVE.

164. Hetzelfde Onderwerp.

Waarde Heer!

Doordrongen van dankbaarheid voor de gulle, vriendelijke, gastvrijë ontvangst, die mijn zoon te uwen huize heeft mogen genieten, zoowel als voor de belangeloze en ijverige bemoeiingen, die gij hebt in het werk gesteld, om hem in zijne pogingen ter verkrijging van de bewuste betrekking te doen slagen, is het mij een aangename plicht U daarvoor mijne warmste erkentenis te betuigen en U te verzekeren, dat, zoo zich ooit de gelegenheid mocht voordoen om U in eenig opzicht wederdienst te bewijzen, ik daartoe ten volle bereid ben, en het mij een genoeg zal zijn U te toonen, dat gij aan geen ondankbare uwe diensten bewezen hebt.

Vergun mij tevens, Weled. Heer! U het nevensgaande prachtexemplaar van Dante's Inferno, met platen van Gustave Doré, als een klein geschenk aan te bieden. Ik weet, dat gij een minnaar van dergelijke werken zijt, en daarom hoop ik, dat het door U gaarne zal aangenomen worden. Het zal mij een groot genoeg verschaffen en mijne verplichting jegens U nog vermeerderen, wanneer ik

bevinden mag, dat dit geringe geschenk niet door U ver-
smaad wordt.

In die streelende hoop heb ik de eer, na min-
zame groete, mij met ware hoogachting te noemen,

Weledele Heer!

Vianen, Uw Dw. en dankbare Dienaar,
den 10en Januari 1891. H. M. MEERMAN.

165. Geschenk aan eene behoeftige Dienstmeid.

Steenbergen, den 12den Maart 1891.

Goede Marie!

Met innig medelijden heb ik vernomen, dat gij sedert eenigen tijd met ziekten worstelt en gij met uwe handen weinig meer verdienen kunt. Dat gij onder zulke omstandigheden in behoefte verkeert, kan ik licht nagaan. Ik vertrouw derhalve, dat eenige ondersteuning van uw ouden meester, die zich nog altijd met genoeg en uwe trouwe diensten herinnert, u niet onwelkom zal wezen. Neem dus het bijgaande zonder aarzelen aan, en doe u daarvoor eens wat te goed. Gij zult daaruit althans erkennen, dat wij het nog altijd goed met u meenen. Hebt gij nog een of anderen billijken wensch, dien wij voldoen kunnen, wend u dan onbeschroomd tot ons. Alles wat wij tot uwe ondersteuning vermogen, zullen wij gaarne doen. Ik behoud mij ook voor, van tijd tot tijd, zoolang gij in ziekelijken staat verkeert, mijne kleine geschenken in geld te herhalen. Laat intuschen het geloof aan God niet varen, en wees verzekerd, dat het huisgezin, waarin gij zoo lang trouw hebt gediend, u ook altijd getrouw zal gedenken.

Mijne vrouw en kinderen groeten u hartelijk, en wenschen u met mij eene spoedige en volmaakte herstelling.

W. ROZENHAAG.

166. Geschenk aan eene nooddruftige Weduwe.

Mevrouw!

Ofschoon Gij uiterlijk zeer opgeruimd schijnt, weet ik echter, hoeveel bittere tranen door U in het verborgene worden gestort. Gij verdient met uw talrijk huisgezin een veel beter lot, en het is bedroevend, dat de Staat in den treurigen toestand, waarin Mijnheer uw man U heeft achtergelaten, geen ruimere belooning beschikbaar heeft voor zoo

lang bewezene diensten. Ware ik een man van grooten invloed of van aanzienlijk vermogen, zoo kondet gij verzekerd wezen, dat gij voor altijd bezorgd zoudt worden. Maar ik bevind mij, helaas! niet in zulk een gunstigen toestand. Volgens het woord van onzen Heer echter wordt ook het penningske der arme weduwe niet versmaad. Ontvang derhalve welgevallig het mijne, en veroorloof mij, dat ik U mijnen naam verzwijge, die toch tot niets zou dienen en wellicht uwe teergevoeligheid konde kwetsen. Ik begeer en verdien ook geen dank; het zou mij echter leed doen, zoo ik eene hulde, die ik aan de lijdende deugd met een goed hart toebreng, verworpen zag.

Ik ben

Uw hoogachtende
dienaar en vriend.

Gouda, 6 Nov. 1891.

VIII.

UITNOODIGINGSBRIEVEN.

Algemeene Voorschriften. Evenals bij elk ander onderwerp wordt ook bij deze soort van brieven de toon naar den aard der omstandigheden gestemd. Men zal licht beseffen, dat men bij de uitnoodiging om eene begrafenis bij te wonen andere uitdrukkingen bezigt, dan bij die tot eene bruiloft.

Doch ook op onze betrekking tot den uit te noodigen persoon behoort vooral acht te worden geslagen. De vertrouwelijke, schertsende, half bevelende toon, die bij vrienden en bekenden zeer geoorloofd is, zou bij hoogere en voorname personen ongepast wezen. — In alle gevallen is het echter een vereischte, dat onze brieven zich door opgeruimdheid, maar evenzeer door bescheidenheid en achting kenmerken.

Als men begint, denke men aan de aanleidende omstandigheid: dan volge de uitnoodiging met de vereischte inkleeding en uitweiding over het genoeg, dat men zich van de aanneming belooft.

Men voorkome de tegenbedenkingen, die er soms gemaakt konden worden; men stelle de zaak zoo licht als mogelijk voor, en schildere het leedwezen, dat ons eene teleurstelling zou doen ondervinden. Men betuigt echter, dat men voor die teleurstelling geene vrees koestert, wanneer de vervulling van onzen wensch slechts eenigszins mogelijk is.

167. Uitnoodiging tot een bezoek ten platten lande.

Klarenbeek, 16 Mei 1891.

Lieve Julie!

Sedert 14 dagen hebben wij Rotterdam met al zijne bedrijvigheid verlaten, om, evenals in de beide vorige jaren, het schoone seizoen op ons buitengoed, het bevallige *Klarenbeek*, door te brengen. Bij zulk een overgang uit de stad naar het platteland valt er in de eerste dagen vrij wat te beredderen, eer alles weer behoorlijk op zijn stel is; doch die besogne is nu voorbij, en het eerste en voornaamste, wat ik nu te doen heb, is, met toestemming, ja op aandrang zelfs

van Papa en Mama, U, lieve Vriendin! uit te noodigen, eenigen tijd ten onzent te komen doorbrengen, en dat wel hoe eer hoe liever. Er is hier in Gods schoone natuur onbeschrijfelijk veel te genieten, maar ik zal dat genot eerst recht kunnen smaken, wanneer ik de lieve speelgenoot mijner jeugd naast mij heb, tot wie ik zeggen kan: „zie, zie eens, Julie! is dat gezicht niet heerlijk, verrukkelijk, goddelijk?” O, ik stel mij machtig veel genoegens voor van uw bezoek, dat vooral niet te kort mag duren. Wij zullen wel zorgen, dat U de verveling niet bekruipt: als ons het wandelen heeft vermoeid, gaan wij uit rijden of uit varen; dan weer nemen wij de hengelse in de hand en gaan het vischje in vliet of vijver verschalken. Schrijf me toch spoedig *wanneer* gij komt; want dat ge zoudt kunnen schrijven *niet* te zullen komen, daaraan mag ik en wil ik niet denken. Gij meldt mij eenvoudig op welken dag en op welk uur gij met het spoor uit Amsterdam vertrekt, dan kunnen wij U met rijtuig van het station te L afhalen.

Belast U intusschen met mijne eerbiedige groete aan uwe Mama en Zusters, en laat weldra de gewenschte tijding van U hooren aan

Uwe liefhebbende AGATHA.

168. Uitnoodiging tot deelneming aan eene reis.

Amsterdam, 12 Juli 1891.

Waarde Vriend!

Zaken roepen mij in de toekomstige week te Parijs. Ik herinner mij, dat ge mij eenigen tijd geleden uwen wensch te kennen gaaft, die wereldstad eenmaal te zien; daarom noodig ik u thans vriendschappelijk uit, dit reisje met mij te doen. Het zou mij ongemeen verheugen, wanneer gij van mijne uitnoodiging gebruik maaktet, daar ik alsdan een reisgenoot zou hebben, zoo wenschelijk als er maar één kan zijn. Poog uwe zaken zoodanig te schikken, dat we ten minste veertien dagen of drie weken kunnen uitblijven; want dien tijd hebben we hoog noodig, om het merkwaardigste der toongevende stad te bezichtigen. Vervult ge mijnen wensch, gelijk ik hartelijk hoop, dan verzoek ik u aanstaanden Dinsdag ten mijnent te wezen, opdat we Woensdag met den eersten trein naar Brussel kunnen sporen.

Per ommegeande verwacht ik antwoord, en wel

een mij aangenaam antwoord, anders zoudt gij zeer te leur stellen

Uwen getrouwen
J. F. HEMERT.

169. Antwoord.

Arnhem, 13 Juli 1891.

Waarde Vriend!

Uwe vriendelijke uitnoodiging tot een uitstapje naar Parijs komt mij zeer gewenscht. Heb er dus hartelijk dank voor, dat ge U mijn vroeger uitgedrukt verlangen zoo vanpas hebt herinnerd. Zonder te veel opoffering kan ik thans best de zaken zoodanig regelen, dat zij door mijne afwezigheid gedurende 2 of 3 weken niet zullen lijden. Alzoo zal ik dan zonder fout — tenware er eene of andere onverwachte en onoverkomelijke zwaarigheid in den weg trad — Dinsdag aanstaande mij ten uwent bevinden, en dan de noodige dosis goeden humor meebrengen. Jongen! ik verblijd mij nu reeds als een kind over de genoegens, die we volop zullen smaken, en de menigvuldige merkwaardigheden van natuur en kunst, die we samen zullen te zien krijgen. Och, ware de Dinsdag reeds daar!

Adieu, mijn waarde! In de blijde verwachting U weldra gezond en frisch naar lijf en ziel aan te treffen ben ik

de Uwe
R. FRITS.

170. Uitmoodiging tot eene bruiloft.

Weledelgeboren Heer!

Daar ik reeds sedert zoo vele jaren de ondubbelzinnigste bewijzen van uwe welwillende gezindheid omtrent mijne dierbaarste belangen mocht ondervinden, acht ik het mijnen plicht, U bij deze kennis te geven van mijne huwelijksverbintenis met de tweede dochter van den Heer VROOLIK alhier, welke verbintenis zal plaats hebben op den 18den dezer maand.

Evenals in alle andere, zoo ook in deze omstandigheid van uwe oprechte deelneming overtuigd, neem ik de vrijheid, U benevens Mevrouw uwe geachte echtgenoot en uwe lieve kinderen, uit te noodigen om het feest, dat ik als het belangrijkste van mijn leven beschouw, met uwe tegenwoordigheid te willen vereeren en opluisteren.

Daar mijne schoonouders zich met het huwelijks-onthaal belast hebben, verzoek ik U aan hun huis te willen afstappen.

In het vertrouwen, dat dit mijn verzoek, hetwelk door mijne bruid en hare ouders dringend wordt ondersteund, niet van de hand zal worden gewezen, heb ik de eer met ware hoogachting te zijn,

Weledelgeboren Heer!

Uw zeer DV. en gehoorzame dienaar,
 Kweekenheim, HENDRIK LODEWIJK VERSTAAL.
 den 4den Juli 1891.

171. Uitnoodiging tot eene zilveren bruiloft.

Waarde Broeder en Zuster (Neef en Nicht, enz.)!

Op den 13n Augustus aanstaande zal het 25 jaren geleden zijn, dat ik aan mijne dierbare echtgenoot door den band des huwelijks verbonden werd. Door oprechte dankbaarheid vervuld voor het groote voorrecht, dat ons alsdan zal te beurt vallen, en met blijdschap en erkentenis jegens het Opperwezen terugziende op al het goede en schoone, dat ons gedurende dit lange tijdsverloop ten deel werd, kunnen en mogen wij dien dag niet onopgemerkt laten voorbijgaan, en hebben wij besloten dien feestelijk met eenigen onzer betrekkingen en vrienden te vieren. Geheel overtuigd van uwe vriendschap, en van de warme belangstelling waarmede gij deelneemt in alles, wat ons betreft, noodigen wij U ten vriendelijkste uit, om door uwe overkomst te toonen, dat ons geluk U ter harte gaat, en dat gij ons genoeg en onze vreugde door uwe gewenschte tegenwoordigheid nog wilt verhoogen. Dit zal ons des te aangenamer zijn, daar wij al langen tijd het geluk niet gehad hebben u eens bij ons te zien, en wij er zeer naar verlangen, om eens vertrouwelijk te praten over alles, wat wij in de laatste jaren hebben beleefd. Ik reken er daarom stellig op, dat gij, zoo uwe omstandigheden het maar eenigszins veroorloven, onze welgemeende uitnoodiging zult aannemen, en verzoek u vriendelijk mij spoedig te melden, dat ik niet tevergeefs op u gerekend zal hebben.

Ik doe u de hartelijke groete van mijne lieve vrouw, en ben met de meeste achting

Bommel, Uw liefhebbende Broeder (Neef),
 den 2den Augustus 1891. J. VAN DIJK.

172. Uitnoodiging aan een Broeder, om de verloving van de Dochter eens landmans bij te wonen.

Batenburg, 4 Januari 1891.

Waarde Broeder!

Het strekt mij tot een waar genoegen, U door dezen kennis te geven, dat een jonge landman, HARMEN VAN 'T HOF, uit *Heinenoord*, door zijnen neef VAN SCHAGEN aan mijne oudste dochter DOROTHEA aanzoek tot een huwelijk heeft laten doen.

Daar het meisje den jongeling reeds sedert lang kent en hem wel genegen is, hebben wij ouders voorshands onze toestemming gegeven, en zijn met den jongen man zelve en zijn vader, die verleden Zondag bij ons is geweest om de noodige afspraak te maken, ook over de voorwaarden, voor zooveel de hoofdzaak betreft, reeds overeengekomen.

Ik geef aan mijne dochter tot uitzet eene som van drie duizend gulden, een akker en twee melkkoeien, ook een bed, linnen en wat men daarbij nog gewoon is te voegen. Al het overige zal aanstaanden Zondag over acht dagen, onder vormelijken hand- en toeslag, geheel worden afgedaan.

Wij verzoeken U, lieve Broeder! op het vriendelijkst, ons het genoegen te willen doen, bij deze onderhandelingen tegenwoordig te zijn, en daarom reeds 's morgens vroegtijdig genoeg aan te komen, ten einde wij te zamen vooraf nog eens vertrouwelijk de zaak kunnen beredeneeren. Iedereen zegt veel goeds van den jongen VAN 'T HOF; hij moet een vlijtige, onvermoeide, huishoudelijke jongeling zijn, die noch speelt noch drinkt of andere buitensporigheden beaat. En zoo gelooven wij derhalve, dat onze dochter DOROTHEA goed bij hem bezorgd zal wezen.

Overtuigd, dat ook gij, lieve Broeder! groot belang in het geluk van onze kinderen stelt, zien wij uwe komst met verlangen te gemoet, en bevelen U intusschen, onder toebrenging van onze hartelijke groeten, in de bescherming der Voorzienigheid aan.

Uw getrouwe Broeder,
PHILIP VERMOLEN.

~~~~~

173. Antwoord.

Steenbergen, den 6den Jan. 1891.

Lieve Broeder!

Met innig genoegen heb ik uit uwen brief vernomen, dat uwe DOROTHEA aan den jongen VAN 'T HOF te *Heinenoord* toegezegd is, en dat aanstaanden Zondag over acht dagen de plechtige verloving plaats hebben zal.

Ik zal mij vroeg genoeg op weg begeven, om intijds bij U te kunnen zijn; want ik ben zeer nieuwsgierig het nadere mondeling te vernemen.

Ook ik heb niets dan goeds van HARMEN gehoord, en ken hem daarenboven ook van nabij. Het is uit dien hoofde, dat ik U en uwe dochter met deze verbintenis van harte geluk kan wenschen. Ik zal mij verheugen, als het haar zeer goed gaat, want zij verdient het. God schenke den jongen lieden slechts gezondheid, dan zal, bij hunne onvermoeide vlijt en het opzien tot God, de zegen niet achterblijven.

Groet hen beiden hartelijk van mij, tot ik in persoon hun de hand kan drukken en hen van mijne vriendschap verzekeren. Groet ook vooral uwe brave vrouw, en wees verzekerd van de oprechtheid mijner deelneming.

Uw getrouwe broeder,
NICOLAAS VERMOLEN.

174. Uitnoodiging tot de bruiloft aan een
Beschermer.*Hoogwelgeboren Heer!*

Had ik zes weken geleden de eer, UwH.welgeb. mijne verloving met de dochter van den Heer WINKELAAR, koopman te dezer plaatse, te berichten, thans heb ik het genoegen, UwH.welgeb. kennis te geven, dat onze vereeniging bepaald is op den 14den dezer maand; en ik neem de vrijheid, UwH.welgeb., benevens Mevrouw uwe gade, ter bijwoning en opluistering van ons huwelijksfeest zeer beleefdijk uit te noodigen. De welwillende deelneming, die UwH.welgeb. de goedheid had in mijne verloving te betuigen, zal, vertrouwd ik, deze mijne uitnoodiging, welke ook door mijne bruid en hare geachte ouders ondersteund wordt, als niet ongepast doen beschouwen. Wij allen zouden ons door uwe tegenwoordigheid bij dit voor ons zoo gewichtige feest grootelijks vereerd gevoelen, en zulks aanmerken als een nieuw

en onschatbaar bewijs van UwH.welgeb^e. toegenegenheid.

De huwelijksplechtigheid zal op den gemelden dag, des namiddags om twee uren, ten huize van mijne schoonouders plaats hebben, en daar zal ik mij bij de opwachting van UwH.welgeb. vereerd rekenen de betuiging van de persoonlijke hoogachting te vernieuwen, met welke ik onophoudelijk zal zijn,

Hoogwelgeboren Heer!

Renswoude, Uw zeer DV. en gehoorzame dienaar,
den 3den Mei 1891. D. BERGER.

175. Uitnoodiging tot de bruiloft aan eenen Vriend.

Hooggeschatte Vriend!

Eindelijk is de 10de Mei tot den dag van de huwelijksvoltrekking met mijne geliefde CAROLINA onherroepelijk bepaald. Op dezen heuglijken dag zullen des namiddags om drie uren, onder inroeping van den zegen des Allerhoogsten, onze handen plechtig in elkander worden gelegd, en wij zullen met opzien tot Hem de gelofte afleggen, elkander gedurende onzen ganschen levens tijd hier op aarde nimmer te verlaten, achting met achting, liefde met liefde, trouw met trouw te vergelden, en leed en vreugde met elkander te deelen. Met blijdschap en een opgeruimd gemoed onderwerp ik mij aan al deze heerlijke verplichtingen, bij de overtuiging, dat ons geheele welzijn daarop berust.

Vereenig ook gij, dierbare Vriend! U met ons, om den zegen des Allerhoogsten daartoe af te smeeken; kom op dezen feestelijken dag, en wees onze gast en ooggetuige van ons geluk. Overtuigd, dat gij dezen wensch van mij en van mijne CAROLINA, die zich vriendelijk bij U aanbeveelt, met liefde vervullen wilt, verwachten wij U op het bepaalde uur ten huize van mijne schoonouders, waar wij, na afdrop van de inzegening, onder een vertrouwelijk feestmaal, onder 't klinken der bokalen, bij het liefelijke geluid der muziek en onder een vroolijk huppelen in de rij der opgeruimde gasten, ons best zullen doen, om U het aandenken van ons huwelijksverbond lang te doen bijblijven.

Vaarwel intusschen, waarde ROZENVELD! en laat u vooral niet tevergeefs wachten door

Zomerlust, Uw toegenegen vriend,
den 6den Mei 1891. PHILIP BEKKER.

176. Antwoord.

Hooggeachte Vriend!

Met ware blijdschap heb ik uwe geëerde letteren van den 6den dezer ontvangen en daaruit gezien, dat de 10de Mei U nu werkelijk tot den gelukkigen man van uwe beminnelijke CAROLINA zal maken. Er is geen twijfel aan, dat gij beiden, aldus vereenigd, veel vroolijker, moediger en gelukkiger den levensweg zult bewandelen, dan gij ieder te voren kondet. Gedeelde vreugde is zoeter, gedeelde smart draaglijker; alle lasten worden lichter, als een vriend of eene vriendin die helpt torsen. Er is derhalve voor twee harten, die elkander begrijpen en met achting en liefde bejegenen, geen gelukkiger stand dan het huwelijk. Weest omtrent elkander steeds zoo gezind, als ten tijde der verloving; vergeldt liefde met liefde, trouw met trouw; wees geen heerscher, maar liever de getrouwste vriend van haar, die zich aan uwe bescherming en leiding toevertrouwt. Mocht de Algoede hiertoe Zijne beste zegeningen schenken!

Hoezeer voel ik mij vereerd door uwe uitnodiging. Ik neem ze aan als een nieuw bewijs van uwe oprechte vriendschap, en zal mij op den bepaalden tijd, zoo geene verhindering van belang in den weg komt, ter bestemder plaatse bevinden. Ongetwijfeld zal ik, na U en de lieve bruid, de gelukkigste van den feestelijken kring wezen. Ja, de glazen zullen klinken, en met elken goeden wensch, dien de vroolijke gasten met gevulden beker voor U uitbrengen, zal ik van ganscher harte instemmen.

Vaar intusschen wel, mijn beste Vriend! beveel mij beleefdelyk in de toegenegenheid van uwe beminnelijke bruid aan, en zeg en herhaal haar, met welke hartelicheid ik mij over uw beider geluk verheug.

N. . . . , 8 Mei 1891. Uw hoogschattende vriend,
G. ROZENVELD.

177. Ander antwoord.

Hooggeachte Vriend!

Ten hoogste gevoel ik mij vereerd door uwe kennisgeving en uitnodiging, vervat in uwten geëerde van den 6den dezer, en niets zou mij aangener kunnen wezen dan uw gast te zijn op het aanstaande bruiloftsfeest; doch ik moet mij, helaas! dat uitstekend genoeg onzeggen. Weet, dat reeds sedert 14 dagen mijne reis naar Engeland

onherroepelijk vastgesteld is, ten gevolge waarvan ik den 9den dezer per stoomboot van Rotterdam naar Londen ga. Hoezeer het mij spijt, dat deze mijne reis, die ik, daar ze mijnen kaashandel betreft, volstrekt niet kan uitstellen, juist met uwe huwelijksvoltrekking moet samenvallen, kan ik u moeielijk in woorden uitdrukken; en gij, die de hartelijkheid en oprechtheid mijner vriendschap kent, zult dat wel niet betwijfelen. Doch daarover te treuren zou weinig baten. Ik kan voorshands niets anders doen, dan U mijne vurigste heilwenschen bij gelegenheid van uw huwelijk toebrengen. Zoodra ik van mijne reis teruggekeerd zal zijn, hoop ik u in persoon te bezoeken en U dan mondeling te zeggen, wat mij op het hart ligt. Beveel mij intusschen in de vriendschap uwer Bruid welwillend aan, en geloof mij steeds

Uw heilwenschen vriend,

N. . . . , 8 Mei 1891.

G. ROZENVELD.

178. Uitnoodiging tot overkomen bij ziekte, enz.

Waarde Zuster (Broeder, enz.)!

Acht dagen geleden meldde ik u, dat onze geliefde vader (moeder, enz.) zich sedert een paar weken eenigszins ongesteld gevoelde, en ik beloofde u terstond te schrijven, zoo deze ongesteldheid een ongunstigen keer dreigde te nemen. Dit is, helaas! thans het geval. Sedert eergisteren hebben zich blijkbaar ongunstige verschijnselen opgedaan, die ons zeer bezorgd maken voor het leven van hem (haar), die ons allen zoo dierbaar is, wiens (wier) verlies wij zoo diep zouden gevoelen. Onze Hemelsche Vader moge dien noodlottigen slag nog van ons afwenden; maar de hand over hand toenemende verzwakking, gepaard met aanhoudende sluipkoorts en slapeloosheid, doet het ergste vreezen. De zieke zelf begint aan zijn (haar) herstel te wanhopen, en spreekt met kalmte over zijne (hare) naderende ontbinding en zijne (hare) hoop op het eeuwige leven. Wel trachten wij hem (haar) door vriendelijke en bemoedigende toespraak dit denkbeeld te ontnemen, maar tevergeefs. Daarom, geliefde zuster (broeder)! noodig ik u met een bedroefd hart uit, om dadelijk over te komen, zoo gij onze(n) beminde(n) vader (moeder) nog levend zien wilt, want wij weten niet hoe spoedig ons de slag treffen zal. Ik weet, dat ik op dit verzoek niet bij u behoef aan te dringen, want uw eigen hart en uwe innige liefde voor de(n) dierbare(n) zieke zullen u genoeg aansporen, om uwe reis herwaarts te bespoedigen.

Ik doe u onze hartelijke groete; kom spoedig. Mocht gij bevinden, dat mijne bezorgdheid te overdreven was! maar ik vrees er voor. Vaarwel!

Vlaardingen, Uw bedroefde Broeder (Zuster),
den 20n Januari 1891. M. WESTERHOF.

179. Zelfde Onderwerp.

Waarde Tante!

Eergisteren meldde ik u met een van blijdschap en dankbaarheid overvloeiend hart de voorspoedige bevalling mijner geliefde echtgenoot van een welgeschapen zoon (dochter) en reeds heden ontving ik uwen lieven brief, waarin gij ons met deze blijde gebeurtenis gelukwenscht en ons nader bericht vraagt. Ach, lieve Tante! hoe gaarne zou ik u wederom met eene aangename tijding verheugen! maar de toestand mijner geliefde vrouw, die zich aanvankelijk hoogst gunstig liet aanzien, heeft gisteren onverwachts zulk eene ongunstige wending genomen, en er vertoonen zich zulke onrustbarende verschijnselen, dat alles voor haar behoud doet vreezen. Met de wanhoop in het hart wend ik mij alzoo tot u, met het dringende verzoek om, zoo uwe omstandigheden het maar eenigszins toelaten, zoo spoedig mogelijk over te komen, ten einde de lieve lijderes nog eenmaal te zien, en mij in de bange oogenblikken, waarmee ik door zulk een onherstelbaren slag bedreigd word, te komen bijstaan. Ik behoef immers op de vervulling van dit verzoek niet aan te dringen, want ik ken uw goed en medelijdend hart, en weet met welk eene liefde gij aan ons gehecht zijt.

Ik kan niet meer schrijven; God geve mij sterkte en wende in Zijne almacht dezen slag nog van mij af! Ik bid u, kom spoedig. Vaarwel!

Alphen, Uw liefhebbende Neef,
den 2den Nov. 1891. A. DEKKER.

180. Zelfde Onderwerp.

Waarde Broeder (Zuster, enz)!

Sedert eergisteren, toen ik u berichtte, dat de ongesteldheid van mijn geliefden echtgenoot hand over hand toenam, en ik mijne vrees uitdrukte voor eenen ongelukkigen afloop, heeft zich die vrees maar al te zeer bewaarheid, want thans heeft de ziekte zulk eene bedenkelijke wending genomen, dat ik u ten dringendste verzoeken moet, om dadelijk

over te komen, zoo gij uwen broeder nog levend wensch te zien. Ik hoop, dat gij geen oogenblik zult aarzelen om op reis te gaan, al ware het alleen om mij in de droevige oogenblikken, die mij wachten, bij te staan en te troosten.

Ik kan niets verder schrijven; mijne oogen worden door tranen verduisterd; hoe zal ik dien noodlottigen slag, waarop ik mij voorbereiden moet, kunnen doorstaan! De Hemelsche Vader moge mij sterken!

Vaarwel! kom spoedig!

Voorschoten, Uwe diepbedroefde Zuster.
den 19n Februari 1891. M. A. VAN BENNEKOM.

181. Uitnoodiging tot eene begrafenis.

L. . . . , den 8sten April 1891.

Dierbare Friend!

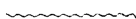
Gisteren ging voor mijn goeden vader, na een langdurig lijden aan waterzucht in de borst, voor de laatste maal de zon op. Hoezeer wij dit onherstelbare verlies reeds lang voorzien hadden, werden wij er toch ontzettend door getroffen, en in langen tijd zullen wij ons niet kunnen gewennen aan de gedachte: voortaan zal geen goedhartige vader meer voor ons zorgen en ons door zijne liefde gelukkig maken.

Ten volle overtuigd van uwe oprechte deelneming in onze smart, verzoeken wij u, beste Vriend! de goedheid te willen hebben, het stoffelijk overschot van onzen ontslapenen vader naar het graf te helpen geleiden. Overmorgen (Maandag), voormiddag om tien uren, zal aan het lijk de laatste eer worden bewezen. Wij verwachten u bij deze treurige plechtigheid zooveel te zekerder, daar gij onzen vader, zoolang hij leefde, met ongehuichelde vriendschap vereerd hebt. Dit laatste bewijs van uwe achting voor hem zullen wij als eene nieuwe verkleefdheid aan zijne nagelatenen dankbaar erkennen.

Mijne geheele familie beveelt zich, evenals ik in het bijzonder, in uwe voortdurende vriendschap aan, terwijl ik met de hartelijkste groeten aan de uwen verblijf

Uw diepbedroefde vriend,

T. ENSINK.

182. Hetzelfde onderwerp aan een man van aanzien.

Weledelgeboren Heer!

Ik acht het mijn plicht, UwWeledelgeb. bij dezen kennis te geven van het afsterven van onzen geliefden vader. Gisteren, omstreeks zes uren na den middag, verwisselde hij het tijdelijke met het eeuwige.

Overtuigd, dat hij zich steeds in de toegene- genheid van UwWeledelgeb. heeft mogen verheugen, twijfe- len wij geenszins aan uwe deelneming in dit treurige ver- lies, en hierom voelen wij ons gedrongen, UwWeledelgeb. uit te noodigen tot het bijwonen van de begrafenis, welke op aanstaanden Maandag des voormiddags om 10 uren bepaald is. De eer, welke UwWeledelgeb. het laatste overschot van onzen dierbaren vader en ons zijnen nagelatenen verwanten hierdoor zal aandoen, zullen wij met ware dankbaarheid erkennen.

Met den hartelijken wensch, dat de Algoede UwWeledelgeb. en de uwen nog vele jaren bij eene ge- wenschte gezondheid bewaren en voor zulke treffende ver- liezen behoeden moge, hebben wij de eer te zijn,

Weledelgeboren Heer!

Uwe Zeer Dw. en onderdanige dienaren,
M. GERBRAND
uit aller naam.

183. Uitnoodigingen in of bij de woonplaats.

Uitnoodiging ten eten.

Mijnheer (of Mevrouw, enz.)!

Ter gelegenheid van de overkomst van mijnen zoon (broeder, enz.) zijn wij voornemens deze blijde gebeur- tenis door een klein dinee te vieren, en hebben wij de eer u vriendelijk uit te noodigen, ons dezen dag met uwe tegen- woordigheid te vereeren, en den avond verder bij ons door te brengen. Wij denken om 5 uren precies aan tafel te gaan. Het zal mij zeer verplichten met een paar woorden te mogen vernemen, of wij op uw aangenaam gezelschap mogen rekenen.

Na minzame groete hoogachtend

Velp,
den . . . . . 1891.

Uw Dw. Dienaar,
K. VAN HEMSTERHUIS.

184. Idem.

Mijnheer!

Bij gelegenheid van den verjaardag mijner ge-
GEERLING'S BRIEFSTELLER, 11de Druk. 11

liefde echtgenoot (dochter, enz.), op Woensdag aanstaande, wenschen wij dien dag eenigszins feestelijk te vieren, en heb ik de eer u daarom uit te noodigen, met uwe echtgenoot en beide kinderen (dochters, Mevrouw uwe zuster of tante, Mijnheer uw zoon, enz.), bij ons het middagmaal te komen gebruiken. Het dinee zal geheel familiaar zijn en is bepaald op half vijf uren precies. Ook de familie Wijnhoff, (of de Heer Winkel, of Mevrouw de Lange. enz.) zal van de partij zijn. — Gelieve ons s. v. p. te doen weten of wij op u mogen rekenen; het zal ons hoogst aangenaam zijn een toestemmend antwoord te mogen erlangen.

In de verwachting daarvan ben ik met de meeste hoogachting, na minzame groete van mijne echtgenoot aan al uwe lieve huisgenooten,

Breda,
den 10n Augustus 1891.

Uw Dw. Dienaar,
B. O. v. D. TOREN.

185. Idem.

Mijnheer en Vriend!

Ik ben van plan tegen overmorgen eenige vrienden bij mij aan tafel te noodigen, en onder dezen bekleedt gij de eerste plaats. Ik verzoek u dus vriendelijk, mijn genoegen op dien dag door uwe tegenwoordigheid wel te willen verhoogen. Het dinee zal geheel familiaar zijn; allen, die ik noodigen zal, zijn goede vrienden, en om 5 uren precies gaan wij aan tafel. Ik weet wel, dat het u spijten zal, dat geene dames tot het gezelschap zullen behooren, maar dit moet u niet weerhouden; wij zullen, hoop ik, toch wel genoegen hebben en recht fideel onder elkander zijn; s. v. p. spoedig uw antwoord, en ik bid u, laat het niet afwijzend zijn.

Met vriendelijke groete en achting

Utrecht,
den 7den Nov. 1891.

Uw oprechte Vriend,
E. WELMAN.

186. Idem.

Mijnheer!

Deze is dienende om U ten vriendelijkste uit te noodigen, op morgen tegen 5 uren het middagmaal bij mij te komen gebruiken, in gezelschap van nog een paar andere vrienden, en verder den avond bij ons door te brengen. Het dinee zal geheel huiselijk, zonder buitengewonen omhaal zijn. Doe mij het genoegen mij spoedig te doen weten, of ik op

uw aangenaam gezelschap stellig rekenen mag, maar ik bid u, stel mij niet te leur.

Ik beveel mij in uwe vriendschap aan, en ben met achting

Alkmaar, Uw Dw. Dienaar en Vriend,
den 12den Sept. 1891. W. OVERMAN.

187. Uitnoodiging tot een avondpartijtje.

Mijnheer!

Morgen avond eenige vrienden bij ons willende ontvangen, heb ik de eer U en Mevrouw uwe echtgenoot ten vriendelijkste uit te noodigen, om door uwe aangename tegenwoordigheid de genoegens van dit geïmproviseerde partijtje, dat tegen 8 uren bepaald is, wel te willen verhoogen. Het zou mij en mijner echtgenoot zeer leed doen, wanneer eene of andere omstandigheid U verhinderde te komen, en daarom durf ik hopen, dat gij geen weigerend antwoord zult geven. •

Na minzame groete, ook van mijne vrouw, noem ik mij met achting

Nijmegen, Uw Dw. Dienaar,
den . . . . . 1891. H. VAN HOEKSTRA.

188. Idem.

Weledele Heer!

Terwijl ik de eer heb U ten vriendelijkste uit te noodigen tot het bijwonen van een partijtje, hetwelk ik morgen avond tegen 8 uren aan eenige vrienden hoop te geven, verzoek ik U beleefd, mij Uw antwoord nog heden te willen doen geworden, en geef U de verzekering, dat het mij zeer leed zou doen, wanneer wij door eene of andere omstandigheid het genoegens van uw aangenaam gezelschap moesten missen.

Na vriendelijke groete ben ik met ware hoogachting

Gouda, Uw Zeer dienstwillige Dienaar,
den 6n Dec. 1891. K. P. C. VAN DEN HOVE.

189. Uitnoodiging tot een muziekpartijtje.

Geachte jonge Vriend!

Morgen avond zal ik de eer en het genoegens

hebben, een paar vrienden bij mij te ontvangen, om muziek te maken, en daaronder ook den met roem bekenden voortreffelijken violoncellist B. uit U., die mij beloofd heeft ons op een paar zijner beste stukken te vergasten. Gij weet, welk een groot minnaar ik van muziek ben en kunt dus nagaan, welk een genot ik mij reeds bij voorbaat van dezen avond voorstel. Het zou echter mijn en ons aller genoeg en gemeen verhoogen, indien gij besluiten kondet om van de partij te zijn, waartoe ik U ten vriendelijkste uitnoodig. Ook gij leeft immers bijna geheel voor de muziek, en de uitstekende wijze, waarop gij de viool bespeelt, is hier algemeen bekend. Ik durf mij vleien, dat gij mijne uitnoodiging zult aannemen, en hoop, dat het U genoeg zal doen met een paar zeer goede virtuosos kennis te maken.

De bijeenkomst is tegen zeven uren bepaald. Ik verzoek U ten vriendelijkste mij nog heden te doen weten of ik op de eer van uwe welwillende medewerking tot dit kleine concert mag rekenen.

Zeist,
den 9den Dec. 1891.

Uw Dw. Dr. en Vriend,
W. A. BERTELHOF.

190. Hetzelfde onderwerp.

Lieve Vriendin!

Gisteren ben ik, na eene afwezigheid van vier weken, van mijn uitstapje teruggekomen, en ik kan u nu reeds verzekeren, dat ik bij mijne tante inderdaad veel genoeg heb gehad. Slechts een paar dingen hebben mij gehinderd: vooreerst, dat ik zoo lang het genoeg moest missen U te zien, en ten tweede, dat ik bij mijne tante geene muziek kon maken, omdat zij geene piano bezit en over het geheel niet veel van muziek houdt. Ik ben evenwel voor het laatste op menigvuldige wijze schadeloos gesteld; maar toch heb ik al dien tijd het genot van de muziek, waarvan ik, zooals gij weet, zulk eene dolle liefhebster ben, moeten missen. Om deze schade nu zoo spoedig mogelijk in te halen, heb ik met mijnen broeder afgesproken, op morgen onze muziekpartijtjes te hervatten; en ik noodig u daarom ten vriendelijkste uit, daaraan deel te nemen en ons op uw voortreffelijk pianospel te vergasten. Ik zal ook Mimi, Henriette en Fanny vragen; en mijn broeder zal zorgen, dat hij ook een paar van zijne en onze vrienden medebrenkt. Ik stel mij van dezen avond recht veel genoeg voor, wanneer gij, die ik natuurlijk het eerst uitnoodig, ons nu maar de eer

van uw lief gezelschap wilt gunnen: want zonder u zou voor mij al het genot van den avond verloren zijn. Kom dus vast, en laat mij s. v. p. nog heden weten, of gij komen kunt; aan uwen goeden wil twijfel ik niet.

Wij vragen de andere vrienden tegen zeven uren, maar kom gij veel vroeger, dan kunnen wij eerst te zamen nog wat vertrouwelijk keuvelen; ik zal u dan van mijn verblijf op Zorgvrij vertellen.

Vaarwel, lieve Vriendin! tot morgen, ik reken er vast op.

Utrecht,
den 10den Oct. 1891.

Uwe liefhebbende Vriendin,
MARIA VAN DEN BERG.

191. Hetzelfde Onderwerp.

Mevrouw!

Bij gelegenheid van de verjaring mijner oudste dochter op overmorgen, heeft zij mij de vergunning gevraagd eenige vriendinnetjes bij zich te mogen ontvangen, ten einde 's avonds wat muziek te maken, en ik heb haar dat volgaarne toegestaan. Dien ten gevolge, waarde Mevrouw! neem ik de vrijheid u vriendelijk uit te noodigen, om op overmorgen met uwe beide beminnelijke dochters, zonder wier medewerking zulk een kransje van luttel beteekenis zou zijn, ja geheel en al mislukken zoude, mij de eer en het genoeg te doen, bij mij thee te komen drinken en verder den avond vriendschappelijk door te brengen. Het zal mij en mijne Carolina zeer verheugen, wanneer gij deze welgemeende uitnoodiging aanneemt. Gaarne zou ik ook Mijnheer uw echtgenoot uitnoodigen, maar ik weet, dat zijne veelvuldige bezigheden hem zullen verhinderen u zoo vroeg, als wij wel wenschten, te vergezellen. Nochtans zou het ons een onuitsprekelijk genoegen doen, indien ZEd. besluiten konde, dien avond zich eenige opoffering te getroosten en ten minste tegen negen uren (of liefst zoo vroeg mogelijk) ons de eer van zijn gezelschap te gunnen. ZEd. zou dan met een paar andere vrienden, die ik insgelijks vragen zal, nog een partijtje kunnen maken, en ik meen te weten, dat ZEd. dit gaarne doet.

Wees zoo goed, Mevrouw! mij met een gunstig antwoord te verplichten; zonder dit zouden wij ons tot onzen spijt genoodzaakt zien, het partijtje tot eene nadere gelegenheid uit te stellen.

Doe onze vriendelijke groeten aan uwe lieve

dochters en aan uwen waarden echtgenoot en geloof, dat ik steeds met ware hoogachting ben

Dordrecht, Uwe oprechte Vriendin,
den 2 Nov. 1891. M. A. C. CRAMER,

192. Uitnoodiging tot eene jachtpartij.

Geachte Neef (Vriend, enz.)!

Gij weet, dat binnen eenige dagen de jacht geopend wordt, en ziet dien dag waarschijnlijk reeds met verlangen te gemoet. Welnu, dat is ook met mij geval; ik verzeker u, dat ik het dit seizoen er eens van denk te nemen, te meer, daar ik verleden jaar door mijne ongesteldheid verhinderd werd aan mijnen lust tot de jacht bot te vieren. Nu moet ik u vertellen, dat mijn oom, op den Huize Berkenoord, mij vriendelijk uitgenoodigd heeft om daar de jacht te komen openen, en zoo ik er zin in had nog een vriend mede te brengen. Gij begrijpt, dat ik dit voorstel met beide handen heb aangenomen, en dat mijne eerste gedachte aan u geweest is, om mij te vergezellen. Mijn oom schrijft mij, dat het jachtveld uitnemend voorzien is; hazen vindt men bij geheele troepen, patrijzen bij geheele vluchten, zóó, schrijft hij, dat wij er schik in zullen hebben. Ik noodig u derhalve dringend uit, met mij mede te gaan; een dag drie of vier kunt gij toch wel uit uwe zaken gemist worden, en dat wij genoeg zullen hebben durf ik u verzekeren; gij kent buitendien de gastvrijheid van mijn oom. Zoo gij mijn voorstel aanneemt, waaraan ik niet twijfel, kom dan op den 30sten in de stad bij mij, dan vertrekken wij 's anderendaags naar Berkenoord en zullen op den eersten September onze proefschoten doen.

Laat mij s. v. p. zoo spoedig mogelijk weten, of gij mijn voorstel aanneemt; maar gij zoudt mij zeer te leur stellen als dit het geval niet ware.

Groet uwe ouders en zusters van mij; adieu!
Utrecht, Uw Vriend,
den 26sten Aug. 1891. J. VAN DIJK.

193. Uitnoodiging om te gaan visschen.

Vriend Karel!

Ik heb gisteren met eenige vrienden afgesproken, om aanstaanden Zaterdag te gaan visschen, en ik heb daarbij bedongen, dat gij ons zoudt vergezellen, omdat ik

weet, dat gij een aartsliefhebber zijt. Stel mij nu niet te leur door eene weigering; verontschuldigen van geen tijd of gelegenheid of zoo iets neem ik niet aan. Ik verzeker u, wij zullen vermaak hebben; wij zullen met ons zessen zijn en de noodige proviand medenemen; maar daarvoor behoeft gij niet te zorgen. Alleen ingeval van bepaald slecht weder zou ons partijje niet doorgaan, en zouden wij het tot eene andere gelegenheid moeten uitstellen; doch dit is zeer onwaarschijnlijk, omdat het weder in de laatste veertien dagen zoo schoon en bestendig geweest is. Wij vertrekken des morgens zeer vroeg met rijtuig; kom dus Vrijdag avond in de stad, dan kunt gij bij mij logeeren om vroeg bij de hand te zijn, en des avonds zijn wij natuurlijk weder tehuis.

Schrijf mij spoedig of gij mijn voorstel aanneemt; het zou mij zeer spijten als gij het niet deedt, want zulk een vroolijke ziel en spotvogel als gij zijt, kunnen wij onmogelijk missen.

Adieu, vriend! ik wacht uw antwoord. Adieu!
Rotterdam, Uw Vriend,
den 7den Aug. 1891. J. PISCATOR.

IX.

VERZOEKENDE BRIEVEN.

Algemeene Voorschriften. De brieven, waarmede wij den persoon of den personen, aan wie zij gericht zijn, een verzoek of wensch te kennen geven, laten zich gevoeglijk in twee soorten indeelen. Tot de eerste soort brengt men de brieven of opstellen, waarmede een verzoek, eene meer of min nederige bede gericht wordt aan deze of gene autoriteit, die eene beslissende uitspraak kan doen in de aangelegenheden van ons burgerlijk leven; het zijn deze, die men inzonderheid *Verzoekschriften, Smeekschriften, Petitiën, Adressen* noemt. Tot de tweede soort behooren alle zoodanige gewone verzoekende brieven, die betrekking hebben op het dagelijksche leven en waarbij geen sprake is van openbare ambtsbekleeders. Het zijn de laatsten alleen, waarvan wij hier eenige voorbeelden zullen geven, terwijl wij later eene afzonderlijke rubriek aan de *Verzoekschriften* zullen wijden.

Wat de regels betreft, die men in 't algemeen bij verzoekende brieven heeft in acht te nemen, het verzoek worde allereerst op de behoorlijke wijs uitgesproken, dat is, met beleefdheid en bescheidenheid, zonder zich daarbij tot onwaardige vleierijën te verlagen. De ontvanger van den brief moet reeds uit den toon van het schrijven kunnen ontwaren, dat men veel prijs stelt op zijne te verleen gunst: dat zal hem te eer geneigd maken het verzoek in te willigen.

Voorts moet men de gronden of beweegredenen tot het verzoek naar eisch opgeven. De bijzondere omstandigheden, waardoor het verzoek ondersteund wordt, de belangrijke voordeelen, die men van de inwilliging te wachten heeft, mogen niet achterwege blijven. Verzoekende brieven moeten ook *volledig* zijn, dat is, al datgene bevatten, wat het verzoek klaar en duidelijk maakt. Eindelijk verzuime men niet, reeds bij den aanvang versooning te vragen voor de moeite, die men den geadresseerde veroorzaakt, en ten slotte reeds bij voorbaat dank te zeggen voor de te bewijzen gunst, en zich, zoo daartoe aanleiding is, tot wederdienst bereid te verklaren.

194. Verzoek om uitstel ter afdoening van
eene geleende som gelds.

Weledele Heer!

Daar ik op uw geëerd schrijven van den 15den April j. l. niet dadelijk heb geantwoord, verzoek ik Uw Weled. mij dit ten goede te houden, doordien zulks noch met opzet, noch uit nalatigheid is geschied.

Overtuigd van de billijkheid uwer vordering, ben ik niet werkeloos gebleven, maar heb al het mogelijke aangewend om, gelijktijdig met het antwoord, ook het bedrag mijner schuld over te maken; en dit zou nu ook inderdaad hebben plaats gehad, zoo ik in de gelegenheid ware geweest om mijne produkten te gelde te maken. Doch, eensdeels ben ik hierin tot nog toe te leur gesteld door de weinige vraag en den zeer geringen prijs, welken rondgaande koopers thans bieden, en anderdeels door eene zware ongesteldheid, die mij gedurende een geruimen tijd belet heeft, in persoon naar de stad te gaan, om mijne waar ter markt te brengen en zoo mogelijk te verkoopen.

Uw Weled. gelieve echter gerust te zijn wegens de terugbetaling van de mij geschotene hoofdsom; zulks gaat mij zelven zeer na ter harte, dewijl de renten met iedere week uitstel des te hooger oploopen; doch ik moet Uw Weled. verzoeken, niet te zeer op een paar maanden te zien, en de terugbetaling ten minste tot de maand November uit te stellen, daar ik mij anders noodwendig een aanzienlijk verlies zou moeten getroosten door mijne voortbrengselen tegen veel lagere prijzen te moeten afzetten.

In de hoop, dat Uw Weled. dit verzoek zal willen toestaan, verblijf ik met achting,

Weledele Heer!

Rijsoort,
den 24sten Juni 1891.

Uw Dw. Dienaar,
L. HOOGLANDER.

195. Verzoek om uitstel ter afbetaling van
verschuldigde pacht.

Mijnheer!

De bekende storm met hagelslag, die dit jaar gewoed heeft en alle hoop op een gezegenden oogst heeft doen verdwijnen, brengt mij in de uiterste verlegenheid, zoodat het mij onmogelijk is, mijne verschuldigde pacht bij U met de gewone nauwgezetheid te voldoen, en ik deswege

genoodzaakt ben, U zeer dringend om uitstel te verzoeken. Het groote ongeluk, dat mij en zoo vele anderen getroffen heeft, en de stiptheid, waarmede ik tot dusverre mijne pacht steeds betaald heb, doen mij hopen, dat U mijn verzoek niet zal afslaan, terwijl ik mij verbind om, zoodra ik mij een weinig van de geledene schade hersteld zal hebben, met den meesten spoed aan mijne verplichtingen te voldoen.

Nieuwenpolder onder UwEd. Dienaar,
Aarschot, den 26sten Juni 1891. CHRIST. Vos.

196. Verzoek aan eenen Vriend om geld ter leen.

Hooggeachte Vriend!

In den loop dezer week dacht ik ten stelligste eene som van 600 gulden van een mijner schuldenaars te zullen ontvangen; doch heden krijg ik het onaangename bericht, dat hij zich door bijzondere omstandigheden gedwongen ziet, zijne betaling eene maand uit te stellen. Dit bericht brengt mij in geene geringe verlegenheid, daar ik overmorgen eene betaling te doen heb, die niet het minste uitstel gedooft.

Ziedaar, wat mij in de noodzakelijkheid brengt, uwe vriendschappelijke hulp in te roepen, en U te verzoeken, mij per omgaande eene som van 400 gulden voor ééne maand te leenen. Daar het mij bekend is, dat gij doorgaans ruim van gereed geld voorzien zijt, en ik tevens weet, dat ik uw vertrouwen nooit verbeurd heb, meen ik mij te mogen vleien, dat mijn verzoek door U gunstig opgenomen en ingewilligd zal worden. Tot wederdienst, waar zich de gelegenheid daartoe opdoet, zult gij mij steeds bereid vinden, terwijl ik U ten slotte verzeker, dat U de som zonder fout tegen het einde der loopende maand met den billijken interest zal terugbetaald worden.

Verschoon de vrijheid, die ik mij hiermede veroorloof; verheug mij met een gunstig antwoord, en houd U verzekerd, dat ik in elk geval steeds ben

Uw vriend,
P. NEDERHORST.

197. Antwoord.

P. . . . , 2 Juli 1891.

Waarde Vriend!

Zooeven ontvang ik uw en geëerde van giste-

ren, waarop ik mij haast te antwoorden. Het doet mij genoegen, in de gelegenheid te zijn U met het gevraagde sommetje geld te kunnen gerieven; het gaat hiernevens in twee bankbiljetten, n° 2947 en n° 3151 ieder groot f 200.— Uwe rechtschapenheid en soliditeit zijn mij te wel bekend, dan dat ik eenigen twijfel omtrent de teruggave na verloop van eene maand zoude koesteren. Wees evenwel zoo goed mij per omgaande, ter wille van den geregelden gang der zaken, eene acceptatie voor inliggend bedrag toe te zenden. Van interest voor zulk eene onbeduidende som en voor zoo weinig tijd wil ik niets weten.

Ontvang de verzekering van de hoogachting van
Uwen Vriend
B. P. SANTHORST.

198. Weigerend Antwoord.

P. . . . , 2 Juli 1891.

Waarde Vriend!

Het doet mij innig leed, dat ik niet naar uwen en mijnen wensch op uwe letteren van gisteren kan antwoorden. Eene aanzienlijke verbouwing van mijn huis, welke pas is afgelopen en die ik mij verplicht achtte onverwijld te betalen, heeft mijne kas genoegzaam geledigd, zoodat ik op dit oogenblik niet over de mij ter leen gevraagde som kan beschikken. Ik mag hopen, dat ge mij genoeg kent, om niet te gelooven, dat dit in de verste verte eene uitvlucht is; daartoe kent gij mij te goed. Tracht U op eene andere wijze uit de verlegenheid te redden, en wees verzekerd, dat mijn weigerend antwoord op uw verzoek mij evenzeer leed doet als U zelve.

Met de meeste achting ben ik intusschen
Uw Vriend
B. P. S. . . . .

199. Maanbrief of verzoek om betaling.

Weledelgeboren Heer!

Van de eene week tot de andere verheugde ik mij op eene blijde tijding van Uw Weledelgeb., doch tevergeefs. Bij den druk van den tegenwoordigen tijd koesterde ik — ik erken het gaarne — steeds de levendige hoop, dat Uw Weledelgeb. ook aan onze rekening zou denken. Een huisvader, vooral wanneer hij een beperkt inkomen heeft en, zooals ik, voor een talrijk huisgezin moet zorgen, bevindt zich

bij de thans bestaande duurte der levensmiddelen al spoedig in groote verlegenheid, inzonderheid wanneer nog bijzondere en onvoorziene uitgaven, door onverwachte bezoeken van hulpbehoevende bloedverwanten veroorzaakt, zijne spaarpenningen meer dan hem lief is hebben verminderd.

Onder zulke omstandigheden zal Uw Weledelgeb. het mij ongetwijfeld ten goede houden, dat ik de vrijheid neem, Uw Weledelgeb. beleefdelyk te verzoeken, de goedheid te willen hebben, mij de reeds lang te gemoet geziene som zoo spoedig mogelijk te doen toekomen, in afwachting waarvan ik de eer heb te zijn,

Weledelgeboren Heer!

Scheveningen,
7 Mei 1891.

Uw onderd. dienaar,
HENDRIK RONDE.

200. Zelfde Onderwerp.

Weledele Heer!

Eene min of meer belangrijke verandering, die ik dezer dagen genoodzaakt was in mijn huishouden te maken, en niet minder ook het onlangs voltrokken huwelijk van mijne oudste dochter, heeft zoo vele uitgaven van mij geëischt, dat ik nog niet in staat was die allen te bestrijden. Deze verzekering zal genoeg zijn — daarvoor blijft uwe edele denkwijze mij borg — om mij te verontschuldigen, wanneer ik U bij dezen beleefdelyk verzoek, gedachtig te willen zijn aan mijne vordering van f 133,75 en mij die som zoo spoedig mogelijk te doen toekomen.

In de hoop, dat U mij dit verzoek niet ten kwade zal duiden, beveel ik mij verder aan voor uwe geëerde commissiën en ben met hoogachting

Van Huis,
17 December 1891.

Uw WelEd^s. DWDienaar,
P. VERMONDE.

201. Zelfde Onderwerp.

Hooggeachte Heer!

Zonder twijfel is mijne rekening van het vorige jaar ten uwent in 't ongereede geraakt of uit uw geheugen gegaan. Ik zie mij gedrongen die beleefdelykst bij U in herinnering te brengen. Binnen weinige dagen heb ik eenige betalingen te doen, die geen uitstel gedoogen, en ik ben niet

bij kas. Ware ik niet in dezen onaangenamen toestand, zoo zoude ik U niet met deze herinnering lastig vallen.

Ik verzoek U beleefdelyk mij dit schrijven niet kwalijk te nemen, en mij verder met uwe begunstiging te vereeren.

Rijsoort, Uw WelEd^e. steeds bereidwillige dienaar,
14 Februari 1891. S. VAN VELTHEM.

202. Zelfde Onderwerp.

Gouda, 8 October 1891.

Weledelgeboren Heer!

Door U is mij het bewijs geleverd, dat het mogelijk is, iemands geduld en toegevendheid op de hoogste proef te stellen. Er zijn nu reeds twee jaren verloop, sedert U mij, nu onder dit, dan onder dat voorwendsel, wegens mijne vordering van 120 gulden van de eene week tot de andere heeft opgehouden en om den tuin geleid, terwijl ik meer dan een paar dozijn malen tevergeefs aan uwe woning ben geweest. Nochtans is het U maar al te wel bekend, dat ik mijn talrijk gezin niet met heen en weer loopen onderhouden of met ijdele beloften paaien kan, maar dat ik daarvoor van 's morgens vroeg tot 's avonds laat hard moet werken. Ik moet U openhartig bekennen, dat ik, toen mij door U de voorwerpen besteld werden, die ik U tot uwe tevredenheid geleverd heb, niet zou hebben durven denken, dat een man van uwen stand, die een aanzienlijk inkomen heeft en bij de wereld in achting staat, in de meening kan verkeeren, dat een burgerman het zich moet laten welgevalen, als hij jaar in jaar uit op zijne betaling wachten moet, om in het einde misschien nog achter 't net te visschen. Er zijn gevallen, waarin de koopman bij gegeven krediet niet altijd prompte betaling kan verwachten; doch deze behooren tot de bijzondere rampen, die men betreurt, zonder er medeloos door te worden. Alleen UwWeledelgeb. bezit de kunst om een eerlijk man allen moed te doen verliezen, en den burger, die zijn best doet om door de wereld te komen, op eene vernederende wijs te behandelen. Thans verzoek ik U nogmaals en voor den laatsten keer, in den loop dezer maand uwe schuld bij mij af te doen, en mij niet in de onaangename noodzakelijkheid te brengen, mijne vordering in handen van een praktizijn te stellen; want niet dan ongaarne zou ik te kort doen aan de uwen stand verschuldigde ach-

ting, en liever zou ik mij steeds met oprechte hoogachting kunnen noemen,

Weledelgeboren Heer!

Uw dienaar,
P. VAN SLUITEN.

203. Verzoek om bericht wegens den verkoop van tabak.

Weledele Heer!

Het is nu twee maanden geleden, dat ik U drie vaten tabak in bladen zond, met verzoek om die te verkopen; doch sedert uw bericht van de goede ontvangst daarvan, heb ik er verder niets van vernomen.

Daarom zie ik mij genoopt, U te verzoeken, mij ten spoedigste te willen melden of mijn tabak al dan niet koopers heeft gevonden. In het eerste geval zou het mij aangenaam wezen, de rekening van den verkoop te ontvangen; in het andere, of zoo slechts een gedeelte daarvan mocht zijn afgezet, zou ik over het geheel of de rest wenschen te beschikken. — Sedert eenigen tijd is hier sterke aanvraag, waarom het mij spijt, dat ik thans niet wat beter voorzien ben, daar ik er zeer veel van zou kunnen afzetten.

In afwachting van uw vriendelijk antwoord, met achting,

Uw Ed. Dw. dienaar,
J. VATMAN.

204. Verzoek om terugzending van geleende boeken en muziek.

Waarde Vriend!

Daar gij de boeken en muziekstukken, die ik u eenigen tijd geleden geleend heb, thans waarschijnlijk niet meer gebruikt, en ik er om verlegen ben, zult gij mij de vrijheid wel ten goede houden, dat ik door dezen vriendelijk om de terugzending daarvan verzoek.

Van Huis,
den 2den Juli 1891.

Uw dienstw. dienaar,
M. STIJLER.

205. Antwoord.

Geachte Vriend!

Het is niet zoozeer aan achteloosheid toe te

schrijven, dat ik U de boeken en muziekstukken, die ge mij eenigen tijd geleden zoo bereidwillig hebt geleend, tot dusverre nog niet heb teruggezonden, maar daaraan, dat ik altijd nog de hoop koesterde, U den een of anderen tijd bij mij te zien, en het genoegen te hebben, te zamen gebruik daarvan te maken. Daar dit nu het geval niet meer schijnt te wezen, verzoek ik U, aan geene andere oorzaak toe te schrijven, dat ik ze zoo lang heb gehouden. Onder betuiging van mijn hartelijksten dank zend ik ze U hiernevens terug, terwijl ik mij steeds in uwe geachte vriendschap aanbeveel, en tot elken wederdienst bereid ben.

Uw u hoogachtende vriend en dienaar,
Van Huis, 3 Juli 1891. R. ESQUIVER.

**206. Verzoek van een Vader aan eenen Vriend
om hem behulpzaam te zijn, ten einde zijn
Zoon op een groot koopmanskantoor
geplaatst te krijgen.**

Hooggeachte Vriend!

Daar ge mij reeds zoo vele bewijzen van uwe vriendschap gegeven en bij iedere gelegenheid zoo menigvuldige blijken van uwe genegenheid en bereidvaardigheid getoond hebt, veroorloof ik mij weder een nieuw verzoek aan u te doen.

Het is u namelijk bekend, dat ik twee zoons heb, van welke de oudste, FREDERIK, reeds zijn veertiende jaar bereikt heeft. Deze toont grooten lust om zich aan den handel te wijden; en daar men, volgens mijne overtuiging, slechts datgene, waartoe men neiging gevoelt, met goed gevolg leert, heb ik besloten, hoewel de handel voor het tegenwoordige geene schitterende vooruitzichten aanbiedt, hem zonder tegenkanting zijne keus te laten volgen. De zwaarigheid is slechts een geschikt kantoor te vinden; want hier in onze stad zijn alle goede plaatsen bezet, en ik heb de middelen niet om een aanzienlijk leergeld voor hem te besteden.

Ik zou, wel is waar, en misschien geheel kosteloos, bij kooplieden in het klein te recht kunnen komen, indien ik de leerjaren tot vier wilde uitstrekken en hem bij mij aan tafel houden; doch alle deskundigen, die ik hierover geraadpleegd heb, geven mij eenstemmig te verstaan, dat het beter is mij eene kleine opoffering te getroosten en hem bij een groothandelaar te doen, dewijl hij daar gelegenheid

heeft, om zich grondiger en uitgebreider kennis en betere inzichten van het handelsvak eigen te maken.

Door deze overweging, waarde Vriend! gevoel ik mij gedrongen, u mijn zoon FREDERIK aan te bevelen. Bij den sterken handel in uwe stad en het groote aantal aanzienlijke kantoren, die er gevonden worden, zal het U wellicht niet moeielijk vallen, er een op te sporen, op hetwelk mijn zoon, zoowel ten aanzien van het stoffelijke als van het zedelijke, goed bezorgd zou wezen. Gij weet, dat hij eene zorgvuldige opvoeding heeft gehad, eene fraaie hand schrijft, goed rekt, Fransch en Engelsch spreekt, en andere kundigheden bezit, waardoor hij zich als vanzelf aanbeveelt. Bovendien is hij goedaardig van inborst, heeft een onbedorven hart en uitmuntende zeden. Ik geloof derhalve, dat gij hem in alles, wat de vriendschap voor mij U zal ingeven, zonder bedenking als een aanbevelenswaardig jongeling kunt voorstellen.

Zie derhalve eens uit, Vriend! om aan mijn FRITS een goed plaatsje te bezorgen. De gedachte, dat hij zijne leerjaren onder uwe oogen zal doorbrengen, dat is, dat gij een vader voor hem wezen, hem raden en leiden zult, strekt tot geen kleine geruststelling en troost voor mijn hart. Ik ben slechts bezorgd, dat men eischen zal doen, welke mijne krachten te boven gaan. Doch uwe vriendschap strekt mij ten waarborg, dat gij voor uwen vriend zoo goed en ijverig als voor u zelven te werk zult gaan.

Nu, vaarwel, waarde Vriend! doe mij weldra eenig bericht van uwe bemoeiingen toekomen, en ontvang bij voorbaat de verzekering van mijn hartelijksten dank.

R. . . . . Uw oprecht toegenegen Vriend,
den 7den Augustus 1891. J. RAWIJS.

207. Antwoord.

Hooggeachte Vriend!

Zoo de beantwoording van uwe geëerde letteren al eenige vertraging ondervond, werd toch uw verzoek, hetwelk uw lieven zoon betrof en mij daarom in geen deele onverschillig was, niet vergeten. Het is echter op verre na zoo gemakkelijk niet, als men soms wel denkt, in onze zeker niet onaanzienlijke koopstad eene plaats te vinden, zooals gij die wenscht, op een kantoor, waar noch het stoffelijke, noch het zedelijke welzijn van een jongeling van 14 jaren min of meer aan eene verkeerde leiding zou blootge-

steld zijn. Intusschen vlei ik mij toch, hierin eindelijk te zijn geslaagd.

Een alhier wonend grossier, de Heer BRETSCHAL, een zeer braaf en werkzaam man, die zijne bedienden goed nagaat, heeft onlangs een zijner leerlingen ontslagen, en is daarom geneigd uwen FREDERIK, dien ik hem ten hoogste heb aanbevolen, aan te nemen, echter niet zonder leergeld. Hij vraagt 460 gulden; en ofschoon hij in het eerst ook op een aanzienlijk kostgeld stond, ziet hij daarvan af, mits de leerjaren verlengd worden. Als gij deze voorwaarden aanneemt, kan er eene overeenkomst worden opgemaakt en uw FREDERIK, zoodra gij wilt, overkomen.

Dat ik hem als een vader in mijne bescherming nemen en hem met raad en daad ter zijde staan zal, behoeft geene verzekering; gij kunt er op rekenen, dat hij in zijne vaderstad onder het ouderlijke oog niet beter verzorgd zou kunnen wezen.

Ik verwacht derhalve uw besluit. Vermoedelijk zoudt ge hem hier nergens beter kunnen plaatsen. Ik ben bij meer dan acht groothandelaars geweest; doch allen stelden veel hoogere voorwaarden, en dit is niet te verwonderen, dewijl er steeds bemiddelde menschen in overvloed zijn, die zoodanige betrekkingen zoeken.

Ik zie dus uw antwoord te gemoet. Wij verheugen ons reeds, uwen FREDERIK te zien. Zeer aangenaam zal het mij zijn, weder eens de gelegenheid te hebben U te bewijzen hoe ik steeds ben

A . . . ., Uw hartelijk toegenegen vriend,
den 27sten Juni 1891. J. WELTER.

208. Een hoofd der school verzoekt zijnen schoolopziener hem een onderwijzer te verschaffen.

Weledelgestrengte Heer!

Tot mijn leedwezen zie ik mij genoodzaakt U te melden, dat mijn onderwijzer door eene ernstige ziekte is aangetast, die wellicht van langen duur kan zijn, en dat ik dien ten gevolge in mijne school reeds verscheidene dagen geheel zonder hulp ben. U zal gevoelen, dat op deze wijze de zaken in zulk eene talrijke school onmogelijk goed gaan kunnen, vooral wanneer er uitzicht bestaat, dat dit nog verscheidene weken zoo kan aanhouden, en dat derhalve op de eene of andere wijze daarin moet worden voorzien. Daarom wend ik mij met voorkennis van den geachten heer Burge-

meester dezer gemeente tot UwEdg., met het vriendelijk verzoek mij zoo spoedig mogelijk eenige hulp te verschaffen, door mij als noodhulp voor eenige weken een onderwijzer of goeden kweekeling te bezorgen, die op behoorlijke belooning van wege het bestuur zal kunnen rekenen. Mij dunkt in de stad moet er wel de een of ander zijn, die mij vooreerst uit den nood kan helpen.

Mag ik U beleefdijkst verzoeken mij hierop zoo spoedig mogelijk te antwoorden. Ik betuig U reeds bij voorbaat mijnen dank, en heb, na welmeenende groeten, de eer mij bij U aan te bevelen en mij met betuiging van de grootste hoogachting te noemen,

WelEdelgestrenge Heer!

Uw zeer dienstwillige en gehoorzame Dienaar,
Zeddorp, W. v. D. IJLST.
den 14n Februari 1891.

209. Een onderwijzer doet aanzoek om geplaatst te worden.

Weledele Heer!

Uit uwe advertentie in de Haarl. courant van den 16den dezer heb ik gezien, dat er op uw instituut eene betrekking als secundant open is; ik neem de vrijheid mij tot de vervulling van die betrekking aan te bieden.

Ik ben twintig jaren oud, bezit eene akte als hulponderwijzer en heb in 's-Gravenhage op het laatste examen de toelating verkregen voor het Fransch. In het Hoogduitsch en Engelsch heb ik vorderingen genoeg gemaakt, om bij het onderwijs daarvan met vrucht behulpzaam te kunnen zijn, en bij de eerstvolgende gelegenheid hoop ik mij voor het examen in de Wiskunde aan te melden. Sedert vier jaren ben ik kweekeling en hulponderwijzer op de openbare school in deze gemeente bij den heer A. WELMAN; en het is op aansporing van ZEd., die vroeger zeer veel met UwEd. bekend was, dat ik het waag, naar de opengevallene betrekking te dingen. ZEd. zegt, dat nu de tijd voor mij gekomen is, om eene andere betrekking te zoeken, waarin ik iets meer zal kunnen zien en leeren, dan de gewone dorpschool oplevert, en verklaart, daartoe geene betere plaats te weten dan bij UwEd. Ik ben zoo vrij UwEd. het nevensgaande getuigschrift van den Heer WELMAN toe te zenden, terwijl hij mij beloofd heeft UwEd. morgen eenen brief van

zijne hand te doen toekomen, waarin hij U nadere inlichting nopens mijn persoon en karakter geven zal.

In de hoop, dat dit aanzoek bij UwEd. een gunstig onthaal moge vinden, en indien dit het geval ware, U van mijne zijde belovende, alles te zullen doen om Uwe tevredenheid te verdienen en tot den bloei van het instituut mede te werken, heb ik de eer U de vriendelijke groete van den Heer WELMAN te doen, en mij met de meeste hoogachting te noemen

Overheim, Uw Weled^e. dienstwillige dienaar,
den 18den Sept. 1891. W. A. VINK.

210. Een vader doet onderzoek naar eene kostschool voor zijnen zoon.

Weledele Heer!

Hoewel de vriendschappelijke betrekking, waarin wij vroeger tot elkander stonden, toen onze ambtsbezigheden in de nabijheid onzer wederzijdsche woonplaatsen ons menigmaal bij elkander brachten, sedert vele jaren door mijne verplaatsing naar hier is afgebroken, is mij toch steeds eene zeer aangename herinnering daarvan bijgebleven; en de hoop, dat dit ook bij U het geval moge wezen, doet mij zoo vrij zijn, mij heden tot U te vervoegen, ten einde U eenen dienst te verzoeken, die voor mij vrij gewichtig is.

Mijn oudste zoon, dien gij u misschien nog als zesjarig knaapje herinneren kunt, is thans ruim 12 jaar oud, en het wordt tijd, dat hij voor zijne volgende bestemming wat meer begint te leeren, dan de gewone dorpsschool hem hier geven kan. Niet dat onze gemeente-onderwijzer geen braaf en ook vrij kundig man is, die alles doet, om van zijne leerlingen kundige en degelijke menschen te maken, maar hij zelf raadt mij aan voor mijnen zoon eene andere school te zoeken, waar hij die hoogere kundigheden verkrijgen kan, die voor hem naderhand noodig zullen zijn. Ik ben alzoo besloten mijn zoon op eene goede kostschool te doen, te meer, daar hij door zijne moeder wel een weinig verwend is, en het mij aan tijd ontbreekt om hem zoo na te gaan, als wel zou behooren. Nu heeft genoemde onderwijzer mij de kostschool, die in uwe gemeente bestaat, namelijk die van den Heer W., bijzonder aanprezen, en hoog opgegeven niet alleen van de goede inrichting van dit instituut, maar ook van de uitstekende kunde en het voortreffelijk karakter van den instituteur zelve, zoodat ik zeer genegen

ben, mijnen zoon aan hem toe te vertrouwen. Mijn vriendelijk verzoek is dus, of gij zoo goed wilt zijn, mij eenige, zoo mogelijk zeer nauwkeurige berichten aangaande den Heer W. en zijne inrichting te willen doen toekomen, inzonderheid of er voor mijn zoon ook gelegenheid zou zijn om in de oude talen en de wiskunde onderwezen te worden, daar ik hem, zoo hij lust en aanleg toont, naderhand wil laten studeeren. Met de mededeeling van een en ander zoudt gij mij ten hoogste verplichten, en ik ben tot wederdienst bereid, zoodra de gelegenheid zich opdoet, terwijl ik U de verzekering geef, dat ik mij geheel en al naar de door U ingewonnen informatiën richten zal.

Op een spoedig antwoord van U hopen de, noem ik mij na vriendelijke groete met de meeste hoogachting

Rijssen,
den 15 October 1891.

UwE*. Dienstv. Dienaar,
H. J. VAN HAMERT.

211. Verzoek tot het huren van eene woning.

Hooggeachte Vriend!

Na U in eenige maanden niet geschreven te hebben, heb ik U thans eene tijding mede te deelen, die, zoo ik hoop en geloof, u evenveel genoegen doen zal, als zij mij blijdschap veroorzaakt heeft. Weet dan, dat ik gisteren avond de tijding ontvangen heb, dat ik in dezelfde betrekking, die ik nu bekleed, naar uwe gemeente ben overgeplaatst. Dit verheugt mij niet alleen om de bevordering en het meerdere inkomen, dat mij daardoor ten deel valt, maar ook, omdat wij nu als het ware naast uwe deur komen wonen, en wij nu dien vriendschappelijken en vertrouwelijken omgang kunnen vernieuwen, die ons voorheen zooveel genot verschafte. Mijne vrouw vooral is zeer verheugd en verlangt zeer naar hare lieve vriendin, uwe waarde echtgenoot.

Nu kunt gij mij een grooten dienst bewijzen, waarmede ik hoop, dat gij u wel zult willen belasten. Ik heb natuurlijk eene woning noodig, en verzoek u vriendelijk er eene voor mij te huren; een fatsoenlijk huis met vijf of zes kamers, keuken, pomp, kelder, droogzolder en wat dies meer zij, en in eene fatsoenlijke buurt, kortom, wat gij en uwe vrouw in eene woning voor een fatsoenlijk, maar niet rijk burger wenscht. Ik zou echter niet gaarne meer dan 450, op zijn hoogst f 500 willen verwonen, want meer laat

vooreerst mijn inkomen niet toe. Wilt gij dit op u nemen? Ik laat de geheele zaak aan u over, en zal u hartelijk voor uwe bemoeiingen danken, zoodra wij elkander spreken, terwijl ik geheel tot wederdienst bereid ben. Maar dat weet gij wel; zoo iets behoeven wij elkander niet te verzekeren. Met Mei moet ik den post in uwe stad aanvaarden; ik en mijne vrouw verlangen naar het oogenblik, waarop wij deze treurige plaats zullen verlaten. Schrijf mij s. v. p. in hoe verre gij in uwe bemoeiingen geslaagd zijt.

Ik heb nu geen tijd meer. De hartelijke groeten van mijne vrouw aan de uwe. Wat zullen die vrouwen samen te praten hebben! Vaarwel, vriend! In afwachting van uw spoedig antwoord ben ik met de meeste hoogachting

B. . . . , Uw verheugde en getrouwe Vriend.
den 15den Maart 1891. P. J. PRINSEN.

212. Zelfde Onderwerp.

Weledele Heer!

Daar mijne beide kinderen thans den ouderdom van 13 en 12 jaren bereikt hebben, en het voor beiden noodzakelijk wordt, meer en degelijker onderwijs te ontvangen, dan zij hier op het dorp genieten kunnen, ben ik, overeenkomstig den raad, dien gij mij reeds anderhalf jaar geleden gegeven hebt, eindelijk besloten, mijne woonplaats naar de stad over te brengen. Niets boeit mij toch meer in deze gemeente, waar ik sedert den dood van mijnen dierbaren en onvergetelijken echtgenoot een zeer eenzaam leven geleid heb en mij bijna uitsluitend met de opvoeding mijner kinderen heb bezig gehouden; en bovendien eischt het belang mijner lievelingen, bij wie ik de betrekking van vader en moeder te gelijk moet bekleeden, dat zij voortaan onder ander opzicht komen. Het is derhalve mijn plan, om, wanneer ik eene geschikte, niet te dure woning in de stad vinden kan, derwaarts te verhuizen, mijnen zoon als leerling op de Hoogere Burgerschool te doen aannemen, en mijne dochter op de kostschool van Mejuffrouw A. te plaatsen, ten einde te beproeven of zij later voor het onderwijs opgeleid kan worden. Voorzeker hecht gij uwe goedkeuring aan dit plan; mocht zulks echter het geval niet zijn, dan verzoek ik u, even dringend als beleefd, mij, evenals vroeger, van uw vriendelijken en belangstellenden raad te dienen.

Maar nu heb ik een allervriendelijkst verzoek;

het is wel een weinig veel van U gevergd, maar toch hoop ik, afgaande op uwe vroeger betoonde bereidwilligheid om mij een dienst te doen, op de vervulling daarvan. Ik wenschte, dat gij voor mij eene fatsoenlijke woning zocht, liefst een benedenhuis; maar zoo dat te duur mocht uitkomen, dan stel ik mij ook met eene geschikte bovenwoning tevreden, als zij maar ruim en luchtig is. De huurprijs mag echter 300 a 350 gulden niet overschrijden, omdat, zooals gij kunt nagaan, mijne middelen niet meer toelaten. Gij kent de grootte van mijn gezin; wij zijn slechts met ons drieën, en ofschoon mijn huis hier zeer ruim, ja te groot voor ons is, wil ik mij in de stad om mijne kinderen wel eenigszins behelpen. Gij zoudt mij bijzonder verplichten, wanneer gij u met deze taak wildet belasten, en ik zal er u hartelijk dankbaar voor zijn. Ik wenschte met Mei in de stad te komen, en, zoo ik niet teleurgesteld word, er jaren lang te blijven.

Heb de goedheid mij zoo spoedig mogelijk met uw antwoord te vereeren. Ik doe u de welmeenende groeten en verzoek u mij steeds te gelooven

Uwe hoogachtende Dienaresse en Vriendin
A. TEN HORST.

Onderkerk,
den 12den Maart 1891.

213. Verzoek tot het nazien van een voor de drukpers gereed gemaakt werk.

Weledele Heer!

De groote welwillendheid en vriendelijkheid, waarvan ik vroeger van uwentwege zoo vele bewijzen mocht ondervinden, geeft mij de vrijmoedigheid om mij heden tot U te wenden, ten einde u met een dringend verzoek lastig te vallen. Ik heb mij in de laatste tijden inzonderheid veel met het onderwijs en de beoefening van de wiskunde bezig gehouden, en zoo is het gekomen, dat ik zelf de hand aan het werk geslagen heb, om een leidraad te vervaardigen, die naar mijn inzien meer geschikt is, om bij het onderwijs gebruikt te worden, en bij den gestrengsten betoogtrant meer rechtstreeks tot het doel leidt, zonder de gebreken te bezitten, die der oude methode aankleven. Alvorens echter met eenen boekhandelaar-uitgever over die zaak te spreken, wilde ik het werkje, dat ik U hiernevens toezend, aan uw scherpzinnig oordeel onderwerpen; en daarom verzoek ik U, om, zoo uwe menigvuldige bezigheden dit toestaan, het eens

door te zien, en mij na verloop van eenigen tijd uw oordeel daarover te zeggen. Ik zal mij in dit geval geheel en al aan uw oordeel onderwerpen; en zoo gij deze pennevrucht niet waardig acht om in het licht te verschijnen, of meenen mocht, dat zij met te veel gebreken behept is, die den verkoop en hare invoering op de Hoogere Burgerscholen en Gymnasiën zullen beletten, wil ik het werk als niet gedaan beschouwen en de gedachte om het te laten drukken geheel uit mijn hoofd zetten. Ik weet, dat ik veel van u verg; maar daar gij mij hebt toegestaan, altijd mijne toevlucht tot u te nemen, wanneer het mijne studie of letterkundige werkzaamheden gelden mocht, ben ik zoo vrij mij ook thans tot u te vervoegen. Het zou mij zeer spijten, wanneer uwe talrijke bezigheden U verhinderden, aan mijn verzoek te voldoen; doch ik ken uwe bereidwilligheid om te helpen, waar gij kunt, en om de werken van jonge schrijvers in uwe bescherming te nemen, en dat heeft mij zoo stout gemaakt, om uwe welwillende en onschatbare medewerking in te roepen, waarvoor ik u nooit genoeg dankbaar zal kunnen zijn.

Wil mij, Weledele Heer! met eenig antwoord van uwe hand vereeren. Mocht dat gunstig zijn, dat zou mij aansporen, om op het ingeslagen pad voort te gaan, en alzoo dit werkje door een tweede deeltje te laten volgen.

Mij bijzonder in uwe gunst en in uw vriendelijk aandenken aanbevelende, en op een spoedig antwoord hopen, heb ik de eer met ware hoogachting te zijn,

Weledele Heer!

Uw zeer dienstw. en gehoorzame Dienaar,

H . . . . .,

B. VAN MOLKEN.

den . . . . . 1894.

214. Verzoek om liefdegiften voor menschen, die door eenen brand ongelukkig zijn geworden.

Hoogwelgeboren Vrouwe!

Bezield met moed en vertrouwen, zie ik tot U Hoogwelgeborene op als eene hooggeroemde menschenvriendin, en ontvlied het tooneel van jammer en ellende, dat mij omringt, om Uwe grootmoedigheid en mededeelzaamheid af te smeeken voor de door den brand arm en ongelukkig geworden bewoners van het dorp Z. . . ., van hetwelk meer dan de helft in de asch ligt. Alhoewel men met de ons van A. gezondene brandspuit al het mogelijke deed om den brand te blusschen, en te beletten, dat de vlammen

verder oversloegen, werden zij door den fellen wind hoe langer hoe heviger en vernielden alles; niet alleen have en goed, maar zelfs het voedsel voor menschen en dieren werd verteerd. Hadden die menschen van hunnen voorraad iets ter markt denken te brengen, nu zitten zij, beroofd van huis en goed, hulpeloos daar!

De woorden ontbreken mij, Hoogwelgeborene Vrouwe! om U al den jammer en de ellende te schetsen, waarvan het gezicht elk menschenhart doet breken; weshalve ik de liefde, weldadigheid en hulpvaardigheid inroep van alle menschevrienden, en in het bijzonder die van Uw Hoogwelgeborene, op welke het oog aller ongelukkigen vol vertrouwen is gevestigd, daar gij in den kring uwer vrienden veel vermoogt.

Ik rekende mij verplicht, U den ellendigen toestand dezer ongelukkigen zoo spoedig mogelijk mede te deelen, terwijl ik mij bereid verklaar tot ontvangst van hetgeen mij tot leniging van de rampen dezer ongelukkigen zal toegezonden worden. Van elk penning, dat ten offer wordt gebracht, zal ik openlijk rekenschap geven.

Met het oog op God, die geeft en neemt, en die de harten der menschen neigt tot hetgeen Hij wil, vertrouw ik, dat mijne woorden velen tot medelijden zullen bewegen.

Terwijl ik mij overtuigd houd van uwe welwillende ondersteuning, heb ik de eer mij hoogachtend te noemen,

Hoogwelgeborene Vrouwe!

P. . . . .
den 3n Aug. 1891.

Uw zeer onderdanige dienaar,
B. FRANTZEN.

215. Een jongeling vraagt zijnen vriend om vergiffenis wegens eene belediging.

Beledigde Vriend!

Het smart mij innig, dat ge mij gisteren van eene zoo ongunstige zijde hebt leeren kennen. De gelatenheid, waarmede gij de losbarsting van mijne dwaze oploopenheid hebt verdragen, beschaamt mij diep. Ik zie nu mijne fout in en heb er hartelijk berouw over. Dit doet mij dan ook haast maken met U ten dringendste om vergiffenis te smeeken en U de volledigste genoegdoening aan te bieden.

Ik begin meer en meer het verkeerde van mijne drift in te zien. Help mij toch, door uwen omgang en goeden raad, om deze kwade neiging in mij te onderdrukken en uit te roeien, en tel mij voortaan weder onder 't getal uwer vrienden. Gij zult u dan spoedig overtuigen, hoe ik mijn best doe om Uwe zachtmoedigheid na te volgen en mij zelve steeds te beheerschen. Schrijf mij toch spoedig eenige regels van vergiffenis, opdat de rust in mijn gemoed moge wederkeeren, en ontvang intusschen de hartelijke morgengroete van

Van Huis, 11 Mei 1891.

Uwen berouwvollen vriend,
JACOBUS CRAMER.

X.

BRIEVEN, IN WELKE MEN AANZOEK
OM IETS DOET.

Algemeene Voorschriften. Men noemt brieven van aanzoek die, waardoor men tracht in het bezit te geraken van een gewenscht iets, b. v. een ambt of eene bediening, en in zóoverre behooren zij tot de verzoekende brieven; — verder: om de vriendschap van iemand, om de hand van een meisje, of om iets anders te verwerven, dat men niet enkel als geschenk of gunst beschouwt. Men geeft vriendschap voor vriendschap, trouw voor trouw, liefde voor liefde, enz. Zij maken in zóoverre een onderdeel van de aanbevelingsbrieven uit, als de afzender van den brief zelf de aanbevolene is.

Ieder, die aanzoek doet om een ambt of eene bediening, moet weten, of hij de vereischten daartoe bezit, of zijne bekwaamheden hem recht tot het aanzoek geven, en of hij op grond daarvan de hoop kan voeden, dat het ingang zal vinden. In dit geval zal hij zijn verzoek met bescheidenheid voordragen en alles, wat daarbij in acht te nemen is, in zoodanig licht plaatsen, dat zijne voordracht aannemelijk maken en daaraan voordeelig wezen kan. Het voornaamste vereischte daarbij is, dat alle aangevoerde omstandigheden den toets der waarheid kunnen doorstaan; want behalve het ont-eerende van leugen en snoeverij — die spoedig aan den dag komen, dewijl men zich, eer men een toestemmend antwoord geeft, toch ook door het inwinnen van inlichtingen zal trachten te verzekeren — zou men niet alleen anderen, maar ook zich zelven bedriegen en misschien wel ongelukkig maken.

Aan de huwelijksaanzoeken en de minnebrieven zullen wij een afzonderlijk hoofdstuk wijden.

216. Aan een Houtvester om als opzichter van
de jacht te worden aangesteld.

Hoogwelgeboren Heer!

Mocht ik reeds Uwe goedheid en genegenheid ondervinden door de toezegging van uwe veelvermogene

voorspraak en hulp in het verkrijgen van eene oppassers-plaats bij de jacht, zoo neem ik thans de vrijheid, mij opnieuw door dezen zeer onderdanig tot UwHwelgeb. te wenden met het dringende verzoek, om aangesteld te worden tot opzichter van de jacht in het district N. . . ., welke betrekking door het overlijden van HENDRIK MIKKER sedert acht dagen openstaat.

In deze gemeente geboren en opgegroeid, is mij het land en alles, wat daarin van domeingoederen en bijzondere eigendommen ligt, volkomen bekend; en daar ik bovendien den Koning en het vaderland gedurende 7 jaren en 5 maanden als soldaat trouw gediend heb, hoop ik, dat mij dit tot eenige aanbeveling zal strekken. Aangaande mijn gedrag gedurende de jongst verloopene jaren neem ik zeer onderdanig de vrijheid, een bewijs van den Heer Burgemeester hierbij te voegen.

Op grond van het bovenstaande, verzoek ik UwHwelgeb. beleefdelyk, eene gunstige voordracht tot deze plaats voor mij in te dienen, voor welke welwillendheid een huisvader, die het er om te doen is een eerlyk stuk brood voor vrouw en kinderen te verdienen, UwHwelgeb. ten hoogste dankbaar zal wezen.

Met diepe onderdanigheid,

UwHwelgeb^e. zeer gehoorzame dienaar,

W., den 6den Feb. 1891.

R. BRUINLOOF.

217. Verzoek aan eenen Advocaat om terechtwijzing bij eene boedelscheiding.

Weledelgestrenge Heer!

Daar mijn vader, de koopman H. te B., zooals U bekend zal zijn, op den 6den April jl. overleden is, en de dood hem verrast heeft, zoodat hij geen behoorlyk testament, noch de noodige beschikkingen omtrent zijne nalatenschap heeft kunnen maken, schijnt het, dat de deeling van de nalatenschap eenige moeielijkheid in zich zal hebben, doordien er kinderen uit twee huwelijken zijn, mijne stiefmoeder in leven is, en mijne broeders en zusters afwezig zijn, waarom ik UwWeledelgestr. zeer dringend verzoek, de goedheid te willen hebben, mij in deze zaak bij te staan en mijne belangen naar rechten te willen doen gelden. De hierbij gevoegde bescheiden kunnen U voorloopig eenig licht over den staat der nalatenschap en over de aanspraak der onderscheidene gerechtigden geven.

Mochten er van mijnen kant nog andere bewijzen van aanspraak, of iets dergelijks ter staving, of eene volmacht gevorderd worden, zoo verzoek ik Uw Weledgestr. mij zulks te berichten, en zoo goed te zijn mij de voorschriften te zenden.

In U, als bekende van ons huis, stel ik mijn volle vertrouwen ter behartiging van deze zaak. Mijn wensch is zeker aan den eenen kant, alle misverstand en twist met mijne medeërfgenenamen te voorkomen of te vermijden, doch aan den anderen kant is mijn toestand zoodanig, dat ik van geponde aanspraken niet kan afzien.

In de hoop, dat U aan mijn verzoek voldoen, en mij binnenkort eenig bericht van de zaak zal gelieven te geven, heb ik de eer met achting te zijn,

Weledelgestrengte Heer!

Uw zeer DW. en gehoorzame dienaar,

M. . . . .

R. RAVESTINE.

den 6den Augustus 1891.

218. Dienstaanbieding aan een logementhouder.

Zwammerdam, den 14den Augustus 1891.

Mijnheer!

Daar ik uit de nieuwspapieren gezien heb, dat U een huis-, kelder- en tafelbediende zoekt, neem ik beleefd de vrijheid, U te berichten, dat ik mij gaarne in eene volkrijke stad en in een huis waar veel omgaat wenschte te bevinden, zoodat ik wel zou genegen zijn bij U in dienst te treden.

Reeds sedert drie jaren heb ik, zoo ik vertrouw, tot genoegen van mijnen principaal, den Heer KNIJP, in de bedoelde betrekking gediend, en het is ZEd., wien ik van dit aanzoek onderricht heb, bekend, dat ik reeds sedert langen tijd den bovengemelden wensch heb gekoesterd; en ik erken ook gaarne, dat deze alleen de reden is, waarom ik begeer te veranderen.

Mocht U de goedheid hebben, bij den Heer KNIJP omtrent mijn persoon onderzoek te doen, zoo twijfel ik geenszins, of hij zal eene voldoende getuigenis van mijn zedelijk gedrag, van den ijver in de vervulling van mijne plichten en van mijne bekwaamheid in het beroep geven. — Indien U mij met uw vertrouwen geliefdet te vereeren, durf ik U eveneens van mijne gehechtheid verzekeren.

Ik verzoek U de goedheid te willen hebben,

mij met het gewenschte antwoord te vereeren, en te willen gelooven, dat het mij een aangename plicht zal zijn, U te bewijzen, hoe zeer ik met achting verblijf

Uw gehoorzame dienaar,
L. TELLER.

219. Antwoord.

Den Heere L. Teller, te Zwammerdam.

Rotterdam, den 20sten Augustus 1891.

Daar de Heer KNIJP, uw tegenwoordige heer, de vriendelijkheid gehad heeft, getuigenis van U te geven, en deze mij alleszins voldoende toeschijnt, is het mij aangenaam u te melden, dat ik genoegen neem in uw aanbod, en bereid ben, u onder de voorwaarden, gesteld in het hierbij gevoegde ondershands opgemaakte contract, aan te nemen. Vindt gij ze naar genoegen, dan verwacht ik ze ten spoedigste onderteekend terug. — Het spreekt dan vanzelf, dat ik u in dat geval op den daarin bepaalden tijd verwacht.

Uw Dw.
M. WOUDDHOORN.

220. Weigerend Antwoord.

Rotterdam, 20 Aug. 1891.

In antwoord op uwen brief van den 14den dezer dient, dat de in de Haarlemmer courant aangekondigde plaats van tafelbediende sedert eenige dagen vervuld is, en ik dus geen gebruik van uwe aanbieding kan maken; doch daar gij als een voor het vak geschikt persoon bekend staat, wil ik wel bij nadere gelegenheid aan u denken of u ook wel bij iemand anders aanbevelen.

Uw Dw.
M. WOUDDHOORN.

221. Dienstaanbieding van een Klerk aan een Ontvanger.

Weledelgeboren Heer!

Daar ik vernomen heb, dat U een geschikt persoon zoekt, om op uw kantoor werkzaam te zijn, neem ik de vrijheid, U mijnen dienst aan te bieden, dewijl ik meen in staat te zijn, aan de vereischten te voldoen; want sedert zes jaren ben ik hier als 2de klerk werkzaam geweest op

twee kantoren, van welke het laatste gesloten is, zoodat ik thans geene betrekking heb. Dat ik tot genoegen mijner meesters gewerkt heb, kan ik met de beste getuigschriften staven.

Zoo U mij eenigen tijd op de proef het kantoorwerk wil laten verrichten, ben ik daartoe gaarne bereid.

Mocht U dit aanzoek in gunstige overweging nemen, omtrent mijn bijzonder gedrag onderzoek doen en, bij volkomene tevredenheid, mij voorloopig de voorwaarden en de vaste bezoldiging willen doen kennen, dan zal hiermede grootelijks vereerd zijn, die zich met alle hoogachting noemt,
Weledelgeboren Heer!

Uw zeer Dv. en gehoorzame dienaar,
Rakenheim, W. LAMP.
den 22sten Februari 1891.

222. Een koopmansbediende wenscht geplaatst te worden.

Weledele Heer!

Gedurende vier jaren ben ik in den winkel en op het kantoor van den Heer G. te M. . . , naar ik vertrouwen mag niet zonder vorderingen in de kennis van handel en kantoorzaken te hebben gemaakt, als leerling werkzaam geweest; en daar ik thans mijn 21ste jaar bereikt heb en mijne leerjaren met den 1sten der aanstaande maand geëindigd zijn, wenschte ik mijne kennis verder uit te breiden en mij op den handel in het groot toe te leggen. Daar ik vernomen heb, dat U voornemens is het getal uwer bedienden met nog één te vermeerderen, neem ik de vrijheid, U zeer beleefd te verzoeken, in overweging te willen nemen of ik bij U geplaatst zou kunnen worden.

Wat mijn zedelijk gedrag, mijne kennis, enz. betreft, mag ik mij op de getuigenis van mijn tegenwoordigen patroon beroepen.

Zoo dit mijn aanzoek U welgevallig mocht zijn, durf ik U vooraf de verzekering geven, dat ik al, wat in mijn vermogen is, zal aanwenden, om aan uwe voorwaarden te voldoen, en mij uw vertrouwen waardig te maken.

Na U zeer beleefd verzocht te hebben, mij zoodra mogelijk met eenig antwoord te vereeren, heb ik de eer met hoogachting te zijn

Arnhem, UwEd^s. zeer gehoorzame dienaar,
den 7den Februari 1891. HENDRIK SPAAN.

XI.

HUWELIJKSAANZOEKEN, MINNEBRIEVEN.

Algemeene Voorschriften. Voor brieven, die in zake van liefde of huwelijk geschreven worden, laten zich moeielijk eigenlijke regels of aanwijzingen opstellen, daar hoofdzakelijk het hart daarin den toon moet geven en daarin ook enkel moet voorkomen, wat het hart, de inwendige stem, poogt uit te drukken.

Men vermijde intusschen alle overdrijving, die aan het belachelijke grenst. Wel zijn hier vleiende woorden, poëtische taal, enz., geoorloofd en doen vaak eene goede werking; maar gezwollen, hoogdravende spreekwijzen of redeneeringen, waarbij de overdrijving sterk in 't oog loopt, stuiten ieder bescheiden persoon tegen de borst, en missen dan ook veelal haar doel.

Elke liefdesverklaring, ieder huwelijksaanzoek vooral, moet met voorzichtigheid en wijs beleid gedaan worden, omdat zij het middel moeten zijn om ons in nadere betrekking tot de ons dierbare personen te brengen.

Zoo ook moeten weigerende antwoorden met alle behoedzaamheid en inschikkelijkheid gegeven worden, terwijl men beknopt en duidelijk de gronden blootlegt, waarop het weigerend antwoord berust. Zorgvuldig vermijde men daarbij elke vernedering of persoonlijke beleediging.

223. Aanzoek om de hand eener jonge dochter.

Wijk bij Duurstede, 5 Juli 1891.

Hooggeachte, dierbare Vriendin!

Nadat ik zoo vele aangename oogenblikken in uw gezelschap heb doorgebracht, kan ik niet langer de gewaarwordingen en wenschen onderdrukken, die ik reeds zoo lang in mijne borst gekoesterd heb, terwijl ik echter door mijne aangeborene bescheidenheid en de onzekerheid, hoe mijne verklaring door u zou worden opgenomen, tot nu toe werd teruggehouden om u daarmede bekend te maken.

De dag, waarop ik het geluk had U voor de eerste maal te zien, is steeds in mijne gedachten, en de in-

druk, dien gij op mijn hart gemaakt hebt, onuitwischbaar. Reeds bij den eersten aanblik kwam de gedachte in mijn hart op, dat mijn verdere leeftijd slechts onder één voorwaarde gelukkig zou kunnen zijn. De overeenstemming van zoo vele gewaarwordingen en gevoelens, die, ondanks onze nog kort geledene kennismaking, zich in eenerlei denkbeelden en eenerlei oordeelvellingen verried, boeide mij steeds vaster aan u. Duizendmaal dacht ik aan het woord *liefde!* De welwillende goedheid, waarmede gij mij boven anderen behandelt, scheen mij daartoe te bewegen; doch altijd kwelde zich het onrustige hart met twijfelingen en gebood mij te zwijgen, terwijl intusschen iedere blik, iedere beweging U steeds zeggen moest wat in mijn binnenste omging. Gij wildet, gij durfde mij niet verstaan; thans echter, nu ik aan mijn overstelpt hart lucht geef en het geheel en al voor U openleg, bid ik U, geliefde Vriendin! doe mij weten, wat er voor mij te vreezen of te hopen is.

Bij de noeste vlijt van mijn vader, die mij een niet onaanzienlijk erfdeel belooft, en bij het niet onzekere uitzicht op een voordeeligen en aanzienlijken post, heb ik de blijde verwachting, dat ik u met grond voor de toekomst het uitzicht op een gelukkig lot kan geven; en bij dat gunstig verschiep waag ik het, U hart en hand aan te bieden. Raadpleeg thans, dierbare Vriendin! uw hart, en toon, bid ik U, geen afkeer van eene vereeniging, die mijn geluk kan volmaken. Spreek dan morgen, ja spreek nog heden met uwe ouders, en maak mij door uw antwoord tot den gelukkigsten van alle stervelingen.

O mijne Dierbare! zoolang dit hart, al welks gewaarwordingen U toebehooren, in mij klopt, zal ik U beminnen; terwijl ik wensch, dat ook weldra de dag zal aanbreeken, in welks volle licht ik U mondeling mag herhalen, dat ik in leven en sterven zal wezen

Uw u teeder liefhebbende vriend,
WILLEM BEVERNINK.

224. Antwoord.

Geachte Vriend!

Uw schrijven heb ik aan mijne moeder, aan wie ik de gevoelens van mijn hart geopenbaard heb, medegedeeld. Zij zal mijn vader, wien gij de goedheid gelieft te hebben morgen te schrijven, voorbereiden; zijn antwoord zal het mijne bepalen.

Van Huis, 7 Juli 1891

JULIA.

225. Aan den Vader der jonge dame.

Weledele Heer!

Van het oogenblik af, dat ik het geluk had Mejuffrouw uwe dochter te leeren kennen, ontdekte ik door den omgang met HEd. zoo vele voortreffelijke gaven van geest en hart in haar, dat de wensch, steeds aan hare zijde te leven en voor altoos met haar verbonden te zijn, iederen dag levendiger in mij werd.

Doch eerst gisteren overwon ik mijne beschoortheid, om haar te bekennen, welken diepen indruk haar beminnelijk karakter op mijn hart gemaakt had. Ik verzocht HEd. namelijk gisteren, of zij, indien mijne wenschen met hare neigingen overeenstemden, den haar gezonden brief aan hare beminde ouders wilde voorleggen. Dit is waarschijnlijk geschied; want ik verneem, dat haar antwoord zal afhangen van de beslissing haars geliefden vaders, waarom zij mij tot U verwijst.

Ik veroorloof mij dus, Weledele Heer! mij rechtstreeks tot U en tot Mevrouw uwe echtgenoot te wenden, met het eerbiedige verzoek, mij door uwe toestemming tot den gelukkigsten aller menschen te maken.

Aan den eenen kant ben ik bezielde met hevestigte voornemen, om uwe JULIA, zoolang ik leef, de teederste liefde toe te dragen, en door alles, wat ik vermag, haar het leven te veraangenamen. Aan den anderen kant geven mij een niet onbeduidend vermogen en de hoop, weldra in eene aanzienlijke betrekking geplaatst te worden, de middelen aan de hand, om de wenschen mijner liefde te kunnen bevredigen. Wordt nu dit alles, naar de begeerte van mijn hart, door de neiging van JULIA ondersteund, zoo kan het geluk, dat voor haar en voor mij uit deze vereeniging geboren moet worden, niet twijfelachtig zijn.

Heb derhalve, Weledele Heer! de goedheid, de neiging van Mejuffrouw uwe beminde dochter, en de omstandigheden, waarin ik aanzoek doe om hare hand, in rijpe overweging te nemen en daarnaar te bepalen, wat ik van uwe welgezindheid te hopen heb.

Mocht ik waardig geacht worden, door sterkere banden dan die der vriendschap aan uwe achtenswaardige familie verbonden te worden, het zou mij steeds een aangename plicht zijn, U door bewijzen van mijne hoogachting te overtuigen, hoe geheel ik ben,

Weledele Heer!

Wijk bij Duurstede, Uw zeer onderdanige dienaar,
8 Juli 1891. WILLEM BEVERNINK.

226. Antwoord van den vader.

Hooggeachte Vriend!

Uw geëerde brief is mij geworden: den inhoud heb ik inderdaad niet onvoorbereid vernomen. Gij bemint mijne dochter en wenscht, door haar te huwen, een lid van onze familie te worden. Dit bewijs van vertrouwen kan mij niet onverschillig zijn, want ik eer en acht U als een oprecht en standvastig man, aan wiens zijde ik mag hopen, dat mijne JULIA niet ongelukkig zou wezen. Woondet gij hier, ik zou onvoorwaardelijk *ja* zeggen; maar hoe kan ik mijn eenig kind aan een man geven, die het mij als het ware ontvoert. Mijne dochter moet met hare kinderen de laatste vreugde van onzen ouden dag voltooien; dus neen, wij kunnen niet zoo ver van haar gescheiden leven.

Daar echter uwe liefde voor haar zoo innig en oprecht schijnt te wezen, geef ik u in overweging met uw hart te raadplegen of het geneigd is aan uwe liefde een groot offer te brengen. Ik doe u namelijk den voorslag, U hier ter stede neer te zetten en hier eenen werkring te zoeken. Gevoelt gij U sterk genoeg, om dat offer te brengen, tot wij, ouders, ons ter eeuwige rust hebben nedergelegd, dan staat niets anders de vervulling van uwe wenschen in den weg, en ik zou al het mogelijke aanwenden, om U door mijnen invloed eenen aannemelijken werkring te bezorgen.

Denk hierover eens ernstig na, en schrijf onverwijld aan mijnheer uw Vader; en wanneer dit naar ons aller wensch goed uitvalt, dan sluiten wij U met vreugde als zoon in onze armen.

Dit, geachte Vriend! is ons voorloopig besluit. Wij verzoeken U heden avond op een vertrouwelijken maaltijd, om U mondeling te zeggen, hoezeer wij U achten, en hoe hartelijk wij wenschen het eens te kunnen worden over het gewichtige punt, dat ons nog te beslechten overblijft. Wat JULIA wenscht, veroorloof ik mij niet u te melden.

Alzoo tot heden avond. Intusschen

Van Huis,
den 9den Juli 1891.

Uw hoogachtende vriend,
M. SLEMMINK.

227. Ander huwelijksaanzoek.

M. . . . , den 6den Dec. 1891.

Hooggeachte Vriend!

Verwonder U niet, heden een brief van mij

te ontvangen, daar ik gisteren nog zoo lang en over zoo vele zaken met U gesproken heb. Ik bracht U een bezoek in uwen tuin met oogmerk U iets te openbaren, dat mij reeds lang op het hart ligt; doch eene zekere angstvalligheid klemde gedurig mijne lippen samen en verhinderde mij, zelfs op den terugweg, dien ik opzettelijk zocht te verlengen, mijn voornemen te volbrengen. Gij zult het mij echter ten goede houden, dat ik heden de toevlucht tot de pen neem en U schriftelijk bekend maak, waartoe mij gisteren mondeling de moed ontbrak.

Tot heden was ik de vriend van uw huis; gij zelf hebt mij daartoe verklaard, en ik hoop ook, mij uw vertrouwen niet onwaardig gemaakt te hebben. Doch ik kan niet langer den wensch verbergen, om in het toekomstige in nog nauwere betrekking tot u te staan, den wensch namelijk, om uwe beminnelijke SOPHIA, zoo niet reeds nu, althans binnen weinige jaren de mijne te mogen noemen.

Reeds zeer lang voedde ik deze begeerte; doch het gerucht, dat zij reeds aan eenen braven man verloofd was, deed mij dien wensch tot nu toe onderdrukken. Ik zou het ongepast vinden U over de gegrondheid of ongegrondheid van dit gerucht te willen ondervragen: want hetgeen gij U eenige dagen geleden over de bestemming van uwe geliefde dochter hebt laten ontvallen, doet mij vermoeden, dat het wellicht ongegrond was.

Ik weet wel, dat een aanmerkelijk verschil van jaren — daar ik reeds de veertig nader en SOPHIA pas haar negentiende jaar bereikt heeft — wellicht een groote hinderpaal zal kunnen zijn; doch de overtuiging, dat ik bij eenen man van beproefde rechtschapenheid en bescheidenheid, waarvoor gij algemeen bekend staat, niet waag mij belachelijk te maken, noopt mij tot het besluit U mijn hart te openbaren. Op het ergste, namelijk, dat mijn wensch niet vervuld kan worden, heb ik mij voorbereid. Mocht gij, dierbare vriend! dit reeds nu en zeker weten, dan verzoek ik U, met den inhoud van dezen brief niemand bekend te maken, zelfs Mevrouw uwe echtgenoot en Mejuffrouw uwe dochter niet, maar hen aanstonds te vernietigen. Mocht dit evenwel het geval niet zijn, dan laat ik het, daar gij toch alle omstandigheden zelf wel het best zult kennen, geheel aan u over, om die maatregelen te nemen, welke gij het geschiktst zult oordeelen.

In allen gevalle vertrouw ik van uwe vaderlijke genegenheid, dat aan Mejuffrouw uwe geliefde dochter in alles eene volkomene vrijheid worde gelaten. Het verwijt,

haar ongelukkig te hebben gemaakt, zou mij ondraaglijk zijn. Integendeel, ik gevoel mij sterk genoeg om uit liefde tot haar, als het zijn moet, de innigste wenschen van mijn hart ten offer te brengen en mij haar bezit te ontzeggen.

Het zal in zulk een onverhoopt geval wel overbodig zijn, U of de uwen om de strengste geheimhouding te verzoeken. Ik zal niet minder, dan ik tot hiertoe was, de vriend van uw huis blijven, en gij zult nimmer de minste verandering in mijn gedrag ten haren aanzien bespeuren.

De eigenschappen, welke ik in mijne aanstaande echtgenoot wensch, zijn, dat zij een huiselijk en naar ziel en lichaam welopgevoed meisje zij; dat zij haren goeden naam onbevlekt beware en hare huishouding voorsta; bij hare uitgaven op de inkomsten van haren man lette en hem, gelijk billijk is, met achting en liefde behandelde. Al deze eigenschappen geloof ik in uwe SOPHIA ontdekt te hebben, en het zal er nu maar op aankomen, of zij besluiten kan mijne wenschen te vervullen.

Daar de Voorzienigheid mij met middelen gezegend heeft, behoef ik niet op huwelijksgoed te letten; indien mij de goede God laat behouden, wat ik bezit, zal dit wel toereikend zijn om ruim genoeg in onze behoeften te voorzien.

Indien voor het overige Mejuffrouw uwe dochter in mijn gedrag tot dusverre eene terughoudendheid mocht bespeurd hebben, die van mijne genegenheid niet te verwachten scheen, verzoek ik U, dit op rekening te willen stellen van mijne, zoo ik geloof, aangeborene schroomvalligheid, die mij ook gisteren verhinderde te spreken; dikwijls heb ik dit gebrek in mij zelven gelaakt, doch niet zelden gezegend.

Ik verzoek u thans, hetgeen ik U hier geschreven heb, niet als een vormelijk aanzoek te beschouwen; dit durf ik mij niet eer veroorloven, dan nadat ik van de toestemming uwer geliefde dochter verzekerd ben. Ik wilde U alleen mijn hart openbaren, en dit zult gij ongetwijfeld vergeven aan

's Hertogenbosch, Uwen hoogachtenden vriend,
den 8sten Augustus 1891. GREGORIUS SCHORLING.

228. Hoopgevend antwoord.

Ravenstein, den 15den Augustus 1891.

Hooggeachte Vriend!

Uwe geëerde letteren van gisteren heb ik ontvangen. Thans, nu gij zelf voor de zaak uitkomt, beken ik

gaarne, dat mij uwe verklaring niet verraste, dewijl ik reeds sedert een geruimen tijd iets van uw voornemen heb vermoed, en gisteren in den loop van het onderhoud hierin ook nog versterkt werd.

Hoe dit nu ook zijn moge, moet ik u eens voor al verzekeren, dat het bedoelde gerucht, hetwelk u verontrust schijnt te hebben, van allen grond ontbloomt is. Ik heb dan ook gebruik gemaakt van de vrijheid, die gij mij gegeven hebt, om naar mijn goeddunken te handelen, en met mijne vrouw overleid, wat ons naar aanleiding van uwen brief te doen stond.

Voorloopig kan ik u thans reeds zeggen, dat, naar hare inzichten zoowel als naar de mijne, eene nauwe betrekking met een man van uw karakter, eigenschappen en fortuin onder de wenschelijkheden behoort, en wij daardoor het geluk van onze dochter in ieder opzicht op duurzame wijze zouden meenen te vestigen. Van onze toestemming kunt gij derhalve bereids volkomen verzekerd zijn. Nog meer, ook aan onze SOPHIA schijnt uw aanzoek, in weerwil van het groote verschil in jaren, niet geheel ongevallig te wezen; doch zij verzoekt, in zulk eene gewichtige zaak, ten minste acht dagen beraad. Wij kunnen dit te minder afkeuren, daar ook wij ouders nog eenigen tijd noodig hebben, om in deze aangelegenheid, die zoo rijk in gevolgen kan zijn, alle omstandigheden rijpelijk te overwegen.

Wij verzoeken u daarom, beste Vriend! nog eene week geduld te hebben en ons middelerwijl in onzen tuin of in onze woning te bezoeken, waar wij dan mondeling verder over de zaak kunnen handelen. Mocht intusschen, tegen alle vermoeden aan, het besluit van onze SOPHIA anders uitvallen dan wij hopen, zoo behoud ik mij voor U te schrijven. Doch gij hebt grond, om het beste te verwachten.

In allen gevalle zijn wij U zeer verplicht voor het vertrouwen, waarmede gij ons vereert. Mijne vrouw en dochter bevelen zich in uwe vriendschap aan, terwijl ik steeds met ware gehechtheid blijf

Uw oprechte vriend,
HIERONIMUS KLEVER.

229. Twijfelachtig antwoord.

Ravenstein, den 15den Augustus 1891.

Waarde Vriend!

Uwe geëerde letteren van gisteren zijn mij wel

geworden, en om vrijmoedig te antwoorden, waartoe gij mij de vrijheid gegeven hebt, acht ik mij verplicht U onverwijld het volgende mede te deelen.

Indien jonge meisjes evenals hare ouders dachten, zou uw aanzoek op geene zwaarigheid stuiten; want wat konden wij beter wenschen, dan onze dochter hier in de stad onder onze oogen aan een achtenswaardigen man uit te huwen, die bovendien met tijdelijke goederen gezegend is, en nog meer dan dat, een man van eene zachte inborst, zoodat eene vrouw, die liefde voor hem gevoelt, zeer zeker met hem niet anders dan gelukkig zal kunnen zijn.

Doch het is u niet onbekend, dat, helaas! de dochters, vooral in de jaren van onze SOPHIA, vaak geheel andere gedachten hebben dan wij ouderen; zij willen, hetgeen in haar ook niet te misprijzen is, en hetgeen gij ook zelf niet anders verlangt, bij het aangaan van een huwelijk alleen hare neiging volgen, en het geluk van een leven vol zorgen, zonder welke een huwelijk niet bestaan kan, heeft maar weinig aantrekkelijks voor haar, omdat zij nog niet ondervonden hebben, wat huiselijke zorgen zijn. Ik vrees derhalve, dat het antwoord van onze SOPHIA niet aan uwe wenschen zal voldoen, hoezeer evenwel het gerucht, dat U verontrust schijnt te hebben, van allen grond ontbloomt is.

Hoe het intusschen ook moge wezen, ik heb vast besloten, mijne kinderen in de keuze, waarvan het welzijn van hun leven moet afhangen, niet te dwingen; hen wel met vaderlijken raad bij te staan, doch hen nimmer door vaderlijken dwang, waartegen ook gij zelf opkomt, ongelukkig te maken, en mij aan een levenslang verwijt bloot te stellen. Berokkenen zij zich zelve eene slechte toekomst, dan kunnen zij dat niet aan anderen wijten; zijn zij gelukkig, zoo deelen de ouders in hun welzijn, en op zulk eene wijze is in beide gevallen voorzien.

Het zal er dus nu maar op aankomen, of SOPHIA *ja* of *neen* zal zeggen. In het eerste geval zeg ik U ook mijn *ja* toe. Voor het oogenblik kan ik U nog niet geheel bepaald het *ergste*, waarop gij zegt voorbereid te zijn, mededeelen, want ik heb mijne dochter nooit over deze zaak gesproken, omdat daartoe nooit in ernst eenige reden bestond. Het is wel waar, dat SOPHIA door hare vriendinnen dikwijls met een Heer SCHORLING geplaagd is geworden, waartoe uwe vlijtige bezoeken ten onzent aanleiding gaven; doch zij heeft dat alles steeds als scherts opgenomen en zelve aan zulke gedachten nooit met den minsten ernst plaats gegeven.

In allen gevalle zal uw verzoek om geheimhouding worden nagekomen. Uwe oogmerken schijnen echter reeds door de halve stad geraden te zijn, want ook mijne vrouw ontving deswege al dikwijls verplichtende toespraak. Verwonder u alzoo niet, wanneer U in het vervolg iets ter oore komt, en zoek dan de bron daarvan niet in een gebrek aan bescheidenheid van onze zijde, maar in de algemeene behoefte van onze medeburgers en medeburgeressen, om nieuws te vermoeden en daarover te praten.

Mijne dochter is, zooals gij weet, voor het oogenblik op reis. Aanstaanden Maandag haal ik haar terug, en dan zal ik u met het overige bekend maken.

Intusschen ben ik U verplicht voor het bewijs van uwe onderscheiding, en beveel mij in uwe vriendschap.

Uw D.willige dienaar,
H. KLEVER.

230. Afwijzend Antwoord.

Ravenstein, den 15den Augustus 1891.

Tot mijn leedwezen, waarde Vriend! moet ik U melden, dat de verklaring mijner dochter omtrent de bewuste zaak niet naar wensch is uitgevallen. Er blijft mij derhalve niets over, dan U voor het ons aangedane bewijs van onderscheiding en genegenheid nogmaals mijnen dank te betuigen, en U te verwijzen naar die plaatsen in uwe geëerde letteren, waar gij verzekert, dat, welken uitslag de onderhandeling ook moge hebben, gij de vriend van ons huis blijft en wij geene verandering aan U zullen bespeuren.

Ik wensch van ganscher harte, dat U de hand van een ander meisje weldra gelukkig moge maken, en dat eene nieuwe verbintenis U volkomen schadeloos zal stellen voor hetgeen U hier is mislukt.

Laten wij nu van weerszijden den gedanen stap als niet gedaan beschouwen en bij toekomstig samenzijn van deze zaak nimmer reppen.

Met achting en vriendschap,

Uw hoogachtende,
H. KLEVER.

231. Aanzoek tot een huwelijk bij eene jonge
weduwe.

Dordrecht, den 1sten Febr. 1891.

Hooggeachte Vriendin!

Daar de oogen der vrouwen te scherp zien, dan dat ze niet zeer spoedig den indruk zouden bemerken, dien haar omgang op het hart der mannen maakt, mag ik vooronderstellen, dat het u, in weerwil van mijn stilzwijgen, niet ontgaan kan zijn, welke gewaarwordingen uwe schoonheid, uwe bevallige opgeruimdheid, uw warm en teeder gevoel in mijn hart opgewekt hebben.

Ja, ik moet het bekennen, ik gevoel mij bij al uwe waarde door duizend liefderijke banden aan U geboid, en uw bijzijn is mij onmisbaar geworden; ik kan geene vreugde meer smaken, als die niet door U veroorzaakt is. Alleen in eene onoplosbare vereeniging met U vind ik voor het toekomende het geluk van mijn leven; uw bezit is mij het hoogste goed, waarnaar ik streef.

Beproef, waarde Vriendin! uw hart. Gij zijt reeds twee jaren gehuwd geweest; doch, zooals ik weet, onder zulke omstandigheden, dat gij het echtverbond niet van de schoonste zijde hebt leeren kennen. Ik geloof dan ook, dat al te dierbare herinneringen mij niet in den weg zullen staan. Deze gedachte geeft mij moed, en noopt mij eindelijk, dierbare Vriendin! om alle bedenkingen, die haren grond in mijne schroomvalligheid hebben, ter zijde te stellen en U mijne wenschen geheel en al open te leggen. Reeds lang behoort mijn hart U toe, en zal voor U kloppen zoolang ik leef; mocht toch ook mijne hand door U niet versmaad worden! U door eene teedere liefde en de vervulling van al uwe wenschen, tot de gelukkigste der vrouwen te maken is het oprechte voornemen van

Uwen hoogachtenden vriend,
S. JORDAN.

232. Antwoord.

Zwijndrecht, den 2den Februari 1891.

Geachte Vriend!

Uw aanzoek is van zulk een gewicht, dat het mij niet mogelijk is, daarop aanstonds een bepaald antwoord te geven. Mijne eerste echtverbintenis heeft mij reden gege-

ven om met omzichtigheid te handelen en mij voor eene tweede overhaasting te wachten. Vergun mij derhalve acht dagen om mij te bedenken, mijn hart te onderzoeken en daarmede raad te plegen. Kom dus, na verloop van dien korten tijd, en verëer mij weder met een bezoek; ik zal U dan in persoon mijne gedachten mededeelen en over onderscheidene punten, die ik aan het papier niet toevertrouw, met u spreken.

Derhalve heden noch *ja* noch *neen*; voor het overige echter met ware achting

Uwe hoogachtende vriendin,
ROSALIA WALLMAN.

233. Ander Antwoord.

Zwijndrecht, den 2den Februari 1891.

Waarde Vriend!

Uw aanzoek verrast mij evenzeer, als ik er mij door vereerd gevoel. Het vertrouwen, dat gij in mij stelt, treft mij diep. Indien gij echter recht wist, wat ik in een zoo ongelukkig huwelijk, dat ik met een weerstrevend gevoel heb moeten aangaan, geleden heb, zoudt gij het zeer natuurlijk vinden, dat de gedachte aan eene nieuwe verbintenis mij doet huiveren, gelijk een verlost onschuldig gevangene eene huivering voelt wanneer hij aan de kluisters denkt, die hij afgeworpen heeft.

Laat mij dus mijne vrijheid, die ik twee treurige jaren met smart gemist heb, behouden, ik schat ze als het hoogste geluk van het leven.

Geloof mij, goede JORDAN! ik acht U hoog, en uw aandenken zal mij steeds dierbaar zijn, en nog dierbaarder thans, nu ik uwe beminnelijke gezindheid te mijnen opzichte ken. Doch ik bid u, laten we voortaan daarover niet weder spreken. Vergenoeg U met de verzekering, dat ik onveranderlijk blijf

Uwe oprechte vriendin,
ROSALIA.

234. Huwelijksaanzoek van een Weduwnaar.

Zeer geachte Vriendin!

Het zal u niet ontgaan zijn, hoe aangenaam mij sedert den dag onzer eerste ontmoeting uw bijzijn was. Ik leerde in U iemand kennen, die de hoogste achting van alle weldenkenden verdient. Reeds dikwijls kwam daarom de

stille wensch bij mij op, dat gij mocht kunnen besluiten, mij het verlies van mijne overledene echtgenoot te vergoeden en eene tweede moeder voor mijne beide kinderen te worden. Doch eerst heden waag ik het, U mijn gevoel en mijne hoop te ontdekken. Ja, vriendin! ik bemin, ik vereer U; door uwe hand alleen hoop ik voor mij het verlorene huwelijksgeeluk en voor mijne kinderen eene teeder bezorgde moeder weder te vinden. Of gij dit worden kunt en wilt, daarover, dierbare Vriendin! verzoek ik U eens ernstig na te denken. Wees echter niet bevreesd voor overdrevene eischen. Mijn oogmerk kan niet wezen, mijne kinderen door al te groote toegevendheid te bederven, of hetgeen nog verkeerder zou zijn, hen tegen verdiende berispingen van hunne tweede moeder in bescherming te nemen. Ik verlang niets meer, dan dat gij hen, evenals hunne eerste moeder, met ernst en goedheid moogt leiden en met liefde behandelen. Mocht gij mij met het gewenschte jawoord gelukkig maken, dan zou ik de weldadige opvoedster mijner kinderen met verdubbelde liefde vereeren.

Overweeg dus, geachte Vriendin! mijn aanzoek, en vergeef mij mijne vrijmoedigheid, die enkel uit mijn vertrouwen op U en uit het gewicht der zaak voortspuit. Vereer mij weldra met eene even openhartige verklaring van uwe zijde, en ontvang ten slotte de verzekering van de achting, waarmede ik de eer heb te zijn

Van Huis,
den 1sten October 1891.

Uw hartelijk liefhebbende vriend,
M. TROSTING.

235. Antwoord.

Mijnheer!

De inhoud van uwe vereerende letteren is voor mij van het hoogste gewicht, weshalve het U niet bevreemden moet, dat ik eenige dagen heb genomen om er over na te denken.

Hadde ik alleen met mijne neiging te raadplegen, dan zou ik minder bedenkingen gevonden hebben; want hoe nader ik U leerde kennen, des te aangenamer werd mij uw omgang; en aan een achtenswaardig man als gade toe te behooren, is ongetwijfeld in ieders oog een beter lot dan verlaten en zonder steun het leven te slijten. Doch de vraag is, of ik mij wel sterk genoeg gevoel om uwen kinderen het verlies hunner moeder te vergoeden en aan al uwe verwach-

tingen te beantwoorden. Ik kan licht begrijpen, dat U dit zeer na ter harte gaat; en uwe angstige bezorgdheid voor uwe kleinen verhoogt mijne achting voor U, want een goed vader zal gewis ook een goed echtgenoot zijn; en dat gij dit voor uwe ontslapene KAROLINA geweest zijt, is aan mij en aan de geheele stad bekend.

Waarom zou ik echter, bij mijne groote gene- genheid voor uwe schoone welgeaarde kinderen niet de beste opvoedster zijn, daar toch uw liefdevol vertrouwen er mij voor erkent? Aan mijn goeden wil ontbreekt het daartoe althans niet, en zoo is het dus te hopen, dat, zoo ge mij volgens uwe verzekering geene onbillijke eischen doet, alles wel zal gaan.

Na wikken en wegen neem ik derhalve uw aanzoek aan, en bid den goeden God, dat Hij Zijnen zegen over onze vereeniging uitstorte. Blijf mij altijd een liefderij- ken vriend en een verstandig leidsman; help mij met liefde te recht, als ik mocht mistasten, en laat U door niets ter we- reld het geloof ontnemen, dat niemand op aarde het eerlijker met u en uwe kinderen kan meenen dan uwe gade. Ook mij zal deze gedachte sterkte geven, zoodat ik vol vertrou- wen uwen raad en uwe leiding in alle beproevingen van dit leven volgen zal.

Ziedaar, Vriend! de van mij verlangde verkla- ring. Ik heb U intusschen over den gewichtigen stap, dien wij gaan doen, nog zeer veel te zeggen, dat ik echter bespaar voor een mondeling onderhoud, hetwelk ge mij vermoedelijk nog heden avond verschaffen zult. Intusschen, vaarwel! en geloof, dat, wanneer achting en trouw het geluk van uw le- ven verhoogden kunnen, gij nog op vergevorderden leeftijd het uur van onze vereeniging zult zegenen.

Van Huis,
den 6den October 1891.

AUGUSTA.

236. Afwijzend Antwoord.

Hooggeachte Vriend!

De brief, waarmede gij mij eenige dagen gele- den vereerd hebt, maakt mij verlegen, en ik vrees zelfs, dat ik, bij het beantwoorden van den inhoud, U door mijne rondborstigheid zal mishagen.

Ik ken U als een edel, achtenswaardig man, die met zijne eerste gade in den gelukkigsten echt geleefd heeft, en als den vader van twee beminnelijke kinderen, die

ik hartelijk genegen ben; en toch gevoel ik mij niet sterk genoeg, om U mijne hand, tot eene onverbreekbare vereeniging te schenken. De warme, hartelijke liefde, die gij van uwe eerste echtgenoot mocht genieten, en waardoor, naar mijne overtuiging, alleen het huwelijksgeluk bevestigd wordt, gevoel ik mij buiten staat U aan te brengen. Gij zoudt derhalve, door mij uwe gade te kunnen noemen, nimmer eene volkomene vergoeding voor uw verlies vinden, en geen van ons beiden zou volkomen gelukkig zijn. Vraag mij niet, waarom ik uwe neiging niet kan beantwoorden; want deze vraag kan ik mij zelve niet oplossen. Het hart handelt niet naar grondstellingen — het volgt slechts de inspraak, en die is niet altijd in overeenstemming met de rede, welke misschien een anderen raad zou geven.

Na deze openhartige bekentenis blijft mij niets over dan de wensch, dat gij spoedig door eene andere keuze wederom een gelukkig echtgenoot moogt worden. God schenke U eene gade, goed en liefderijk, zooals gij verdient, en aan uwe beminnelijke kinderen eene tweede teedere moeder!

Ik doe mij zelve verwijtingen over de verkeerdheid van dezen brief; gij zult daarom echter uwe vriendschap niet onttrekken aan

Van Huis,
den 8sten October 1891.

Uwe u hoogachtende
AUGUSTA.

237. Aanzoek van een ambachtsman om de hand van een meisje bij haren vader.

Mijnheer!

Daar ik U uit bedeesdheid niet mondeling datgene durf voorslaan, waarin ik het grootste belang stel, verzoek ik U mij de vrijmoedigheid ten goede te houden, waarmee ik mij schriftelijk tot U wend.

Ik heb namelijk Mejuffrouw uwe dochter DOORTJE reeds sedert eenigen tijd leeren kennen als een knap, bescheiden, vlijtig en deugdzaam meisje. Haar geheele doen en laten was zoodanig, als ik zulks bij eene aanstaande vrouw zou wenschen; zij beviel mij daarom meer dan al hare vriendinnen, en dit deed in mij den wensch ontstaan, haar eenmaal de mijne te mogen noemen.

Daar ik nu op goede gronden kan hopen, mij binnenkort als baas te zullen vestigen, en zelfs daartoe reeds alles in gereedheid is, doch waarbij mij alsdan eene verstandige huisvrouw onmisbaar zal wezen, verzoek ik U bij de-

zen even dringend als vriendelijk, mij de hand van uwe dochter DOORTJE te willen schenken. Ik zou mij ongemeen verheugen, zoo ik het geluk mocht hebben, het gewenschte jawoord van U en van haar zelve te ontvangen. Waarschijnlijk ben ik bij U beiden reeds bekend en, zoo ik vertrouw, als een arbeidzaam en weldenkend man, bij wien men mag onderstellen, dat hij zich naar zijn beste vermogen zal beijveren om eene vrouw door alle middelen, die hem ten dienste staan, het leven te veraangenamen. En daar alle bazen, bij wie ik tot nu toe gewerkt heb, mij de getuigenis niet zullen onthouden van een vlijtig en bekwaam werkman te zijn, voed ik de hoop, dat mijne onafgebroke spanning mij weldra in staat zal stellen, mijne jonge vrouw zeer fatsoenlijk te onderhouden. Behalve eenige honderden guldens, die tot de eerste inrichting van winkel en huis toereikend zullen wezen, bezit ik van de zijde mijner ouders niets; doch wanneer deze eerste kosten voldaan zijn, sta ik op effen bodem, en ik zal met te meer moed aanvagen, daar toch de meeste jonge bazen zich in denzelfden toestand bevinden, en het mij aan vertrouwen op de Voorzienigheid niet ontbreekt.

Ik verzoek U daarom de goedheid te willen hebben, omtrent mijn aanzoek met uwe goede DOORTJE en hare geachte moeder, in wier welwillendheid ik mij aanbeveel, te spreken, en mij spoedig met een verblijdend antwoord te verheugen. Met een vurig verlangen zie ik het te gemoet, en verblijf met alle achting

Nijkerk,
den 15den Dec. 1891.

Uw zeer Dw. dienaar,
JOHAN DAVID VERSCHUT.

238. Antwoord.

Mijnheer!

Uwe geachte letteren van gisteren zijn bij mij ontvangen, en ik bedank U zeer voor het vertrouwen, dat gij in ons en in mijne dochter stelt.

Ik erken, dat ik altijd veel goeds van U heb gehoord, en daar ook mijn DOORTJE niets tegen uw aanzoek heeft, heb ik, wat de hoofdzaak aangaat, geene bedenkingen. Ik ben evenwel verplicht, nog mondeling met U over bijzaken te spreken. Geef mij derhalve dezen namiddag het genoegen van een bezoek op een kopje thee. Ik hoop, als gij mijn DOORTJE inderdaad liefhebt, dat gij die oogenblikken niet onder de onaangenaamste van uw leven zult tellen. Vele hartelijke groeten van mijne vrouw en dochter, en van mij

inzonderheid de verzekering van de achting, waarmede ik ben

Van Huis,
16 Dec. 1891.

Uw dienstwillige dienaar,
M. VAN WILLIGE.

239. **Huwelijksaanzoek van een Neef voor den
Zoon van zijn Vriend.**

Zeër geachte Heer en Neef!

De zoon van mijn overleden vriend TERBERGE gevoelt neiging voor Mejuffrouw uwe dochter SARA, en heeft mij verzocht, bij u te onderzoeken of gij genegen zoudt wezen, haar aan hem tot vrouw te geven. Deze taak heb ik te bereidvaardiger op mij genomen, daar ik den minnaar als een zeer knap, vlijtig en geschikt jongeling ken, die een aangenaam uiterlijk heeft en zich over het geheel gunstig aanbeveelt.

Zooals gij weten zult, is hij plaatsnijder, evenals zijn vader, die niet onvermaard was, en hem een goed huis en een klein vermogen heeft nagelaten. Daar hij geene moeder en geene broeders of zusters heeft, en gewoon is in eene huishouding te leven, terwijl zijn bedrijf hem aan het huis boeit, is hem eene vrouw onmisbaar, en hij heeft het oog op uwe lieve SAARTJE geslagen, die hem boven alle andere meisjes schijnt te bevallen.

Naar ik geloof, zou mijne nicht niet zoo slecht bezorgd zijn door de echtvereening met dezen jongen man, die, zooals gezegd is, een goed eigen huis en een aardig kapitaaltje bezit, daarenboven een bevallig uiterlijk heeft en een, vooral tegenwoordig, winstgevend en tevens zeer fatsoenlijk vak uitoefent. Overleg derhalve met haar mijn voorslag. Zij zal waarschijnlijk den jonkman wel kennen, zoodat het u gemakkelijk zal vallen, daarop een besluit te nemen, hetwelk ik binnen weinige dagen te gemoet zie.

Na minzamen groet blijf ik

Z. . . . ,
den 28sten December 1891.

Uw hoogachtende Neef,
N. MARLAN.

240. **Een jonkman verklaart aan een meisje
zijne liefde.**

Amsterdam, 1 Mei 1891.

Geachte Juffrouw!

Ik weet niet, of mijne gedragingen U reeds het geheim van mijn hart geopenbaard hebben. Nog is het

echter niet over mijne lippen gekomen; doch het wordt mij met elken dag dringender eene behoefte, U openhartig mijne liefde te verklaren en om wederliefde te verzoeken. Eerst en voor alles bid ik U echter, verzekerd te zijn, dat de zuiverste oogmerken mij bezielen, en dat mijne liefde voor U enkel en alleen gegrond is op de beminnenswaardige hoedanigheden, die ik U voortdurend ten toon zag spreiden, zonder dat gij zelve dat wildet.

Nu, lieve Vriendin! kent gij mijn hart; uit deze mijne bekentenis, die ik zoo langen tijd heb teruggehouden, blijkt U duidelijk, waarin ik mijn geluk zoek. Vervaardig U dus mij met een antwoord te vereeren. Och! mocht gij door eenige minzame woorden mijne in stilte gekoesterde hoop bekronen! Wat evenwel ook de inhoud van uw antwoord wezen moge, nimmer zal ik ophouden uwe hoedanigheden hoog te schatten en U eene altijddurende vriendschap te wijden.

Uw in hoop levende Vriend,
RICHARD DENNEBROEK.

241. Antwoord van een meisje, dat nog hare Ouders heeft, van wier besluit het hare afhangt.

Mijnheer!

Geenszins misken ik de welwillende gezindheid, die gij in uwen brief wel te mijnen opzichte wilt te kennen geven, en ik ben U dankbaar daarvoor. Intusschen verzoek ik U te willen bedenken, dat ik nog ouders heb, buiten wie ik mij niet vermeten mag een besluit te nemen, en wier wil ik met kinderlijken eerbied wensch te volgen.

Intusschen blijf ik
Amsterdam, 2 Mei 1891.

Uwe toegenegene
JOHANNA NIERSTEIN.

242. Antwoord van een onafhankelijk meisje.

Uwe waardeerende uitdrukkingen betreffende mijn geringen persoon zijn zeer vleidend; ik twijfel in geen deele aan uwe oprechtheid en uwe eerlijke bedoelingen jegens mij. Daar ik intusschen het huwelijk beschouw als eene hoogst gewichtige verbintenis, die niet zonder ernstig overleg en zelfonderzoek mag aangegaan worden, moet ge mij ten goede houden, dat ik heden nog geene bepaalde toezegging waag. Ik wil mijnen echtgenoot achten en beminnen; om dit te kunnen, moet ik vooraf hem kennen, hetgeen echter alleen

door eenigszins langdurigen omgang mogelijk is. Naar ik hoop zal deze taal u niet beleedigen; mij dunkt, ik zou mij niet in een gunstig licht aan U voordoen, indien ik anders kon handelen. Heb de goedheid, mij nu en dan te bezoeken, dan willen wij later uwen voorslag bij monde bespreken. Neem intusschen de verzekering aan van mijne bijzondere vriendschap.

Amsterdam, 2 Mei 1891.

CHRISTIANA SAMSTAG.

243. Antwoord van een meisje, die het aanzoek van de hand wijst.

Mijnheer!

Uw aanzoek is voor mij wel zeer vereerend, maar toch kan ik het niet aannemen. Mijne betrekkingen, zoowel als de voortdurend lijdende staat mijner gezondheid, verbieden mij in uwen anders zeer vleienden en aannemelijken voorslag te treden. Lichtelijk zult gij, met de goede eigenschappen, die U kenmerken, een meisje vinden, dat U spoedig degene zal doen vergeten, op wie gij wel uw oog hebt willen laten vallen, maar die niet in staat zou geweest zijn U gelukkig te maken.

Ontvang mijne vriendschappelijke groete, benevens de verzekering van mijne hoogachting.

Haarlem, 3 Mei 1891.

FREDERIKA HAMBURG.

244. Een jongeling aan zijne verwijderde minnares.

Mijne eenige Lieve!

De korte tijd, dien ik gedoemd was hier ver van U te leven, is zoo langzaam en pijnlijk voor mij daaraan gekropen, dat het mij is als hadde ik reeds jaren eenzaam hier doorgebracht.

Geen dag — wat zeg ik — geen uur gaat er voorbij, of ik denk aan U en aan de streelende uren, in uw bijzijn gesleten. Die zoete herinnering is mijn eenige troost in mijne eenzaamheid. Dan treedt uwe liefelijke gestalte met dien bezielenden blik, met die volle donkere lokken voor mijne verbeelding op, ik waan U in mijne armen te sluiten — en alle zwaarmoedigheid, alle kommer is plotseling verdwenen. En die zalige uren, waarop ik na volbrachte dagtaak mij naar U en de uwen spoedde, en u, lieve! in mijne armen, aan mijn liefhebbend hart mocht drukken, ach! wanneer zullen die wederkomen? Hoe snel, veel te snel doorgaans,

vloog de tijd toen voorbij! Het geluk, in uwe nabijheid te vertoeven, was mij de liefelijkste verkwikking na den arbeid van den dag. Hier is alles anders; leeg en trouwig is hier alles om mij heen, zonder U. Het leven heeft geene bekoorlijkheid voor mij; van luidruchtige gezelschappen en vermaken heb ik een afkeer, en ik ontvlucht ze, omdat wrevel mijne ziel vervult. — En toch wil ik trachten moed te houden; en ook gij, lieve! houd moed: eens komt de tijd, waarin twee minnende harten, die het lot zoo wreed gescheiden heeft, elkander wedervinden, verheugd elkaar aan 't hart drukken, en den band, die hen nu vereenigt, zoo vast en duurzaam toehalen, dat geen noodlot hen meer vermag te scheiden. O! dat oogenblik des wederziens is wel een langen tijd van ontbering en smarte waard!

Dus, weg alle kommer, alle zorgen en verdriet! Wees welgemoed met mij, geliefde van mijn hart! in 't vooruitzicht op dat heerlijke tijdstip, en vergeet intusschen nooit

Gouda,
den 1sten Juni 1891.

Uwen u teeder minnenden
ADOLF.

245. Een Meisje aan den veraf zijnden Minnaar.

Geliefde Willem!

Sinds ik het genoeg had U te leeren kennen, voelde ik mij hoogst gelukkig, en toch terzelfder tijd diep rampzalig. Denk ik aan U, aan uwe liefde voor mij, aan uw goed, zacht, edel karakter, aan uwen omgang, zoo vol hartelijkheid en verstand, dan verblijd ik mij over mijn aanzijn, dan juich ik, dat uwe keus op mij is gevallen en ik voel mij gelukkig in uwe liefde. — Ontwaak ik echter uit dien droom mijner gelukzaligheid, dan zie ik mij ver van U gescheiden, om U treurende, en ik lijd. — Hartelijk geliefde WILLEM! met wien mij het gevoel der innigste liefde, der reinste deugd verbindt, o, stoot mij toch nooit van uwe borst! al stiet ook de geheele wereld mij van zich af, al mocht ook alles mij ontvallen, op U bouw en vertrouw ik, op uwe liefde, op uwe deugd!

De gedachte, dat gij leeft, dat gij ook in de verte mijner gedenkt, maakt mij gelukkig; maar het denkbeeld, dat ge mij misschien zoudt kunnen vergeten, mij misschien ontrukkt zoudt kunnen worden, o, dat knaagt aan mijne levenskracht, en vervult mijn hart met onvertelbare vreezen, met kommer en treurigheid.

Liefste Vriend! och, keer toch zoo spoedig mogelijk terug tot uwe getrouwe en treurende, ij in de armen van

Winschoten,
den 1sten Juni 1891.

Uwe U altijd beminnende
GEERTRUIDA.

246. Klacht van een Minnaar over en tegen
zijne Minnares.

Sophie!

Gij moet mij wel voor doof en blind houden, anders hadt ge gisteren niet enkel uwe oogen en ooren gehad voor dien geparfumeerden saletjonker N., die als een vlinder om u heen fladderde; anders hadt ge u niet in zulk een nadeelig licht vertoond aan den man, dien gij zoo vaak liefde en trouw hebt gezworen en die op het punt staat zijn lot voor altijd aan 't uwe vast te knopen.

SOPHIE, SOPHIE! ge schijnt mij op den rechten weg te zijn om door en door eene coquette te worden; en zeker, bij uwe jeugd en zooveel aanleg, kunt ge 't nog ver brengen in de kunst van behagen! Maar ik zal mij weten terug te trekken: ik zal u, wat het mij ook kosten moge, weten te verlaten, wanneer ik u nog eenmaal zóó moet zien als gisteren. De wereld moge dan zeggen wat zij wil, ik zal mijn besluit om u vaarwel te zeggen weten te volvoeren, al moest mij ook de smart over uw verlies het leven kosten.

Vaarwel!

Amsterdam,
den 4den October 1891.

Uw zeer ontevredene
FREDERIK.

247. Antwoord.

Mijn geliefde, maar malle Frits!

Wat heb ik dan toch gisteren misdaan, om uwen toorn in zoo hooge mate te verdienen, als uw brief mij dat te kennen geeft? Wanneer zult ge toch eens die grillen ver van u jagen, en ophouden u zelven en mij door malle jaloezie zoo onnoodig te kwellen?

Gij noemt het coquetterie in mij, dat ik over eenen gek van harte heb gelachen en met zijne bokkesprongen en fratsen den draak heb gestoken. Ik heb er waarlijk in de verte niet aan gedacht, dat zulk een nietige dandy den demon der jaloeschheid in u kon gaande maken, en gaf mij

derhalve geheel en zonder terughouding aan mijne vroolijke en spotzieke luim over. Verban toch uit uw hart elke vrees voor een gelukkigen mededinger, en leer toch eenmaal zelf uwe eigene waarde beter inzien. Ik veroordeel u, om mij uwen harden, onrechtvaardigen brief weder ootmoedig terug te verzoeken en mij dan ernstig te beloven, dat gij u beteren zult.

En dat alles zult gij ten spoedigste doen, om alles weer goed te maken bij

Amsterdam,
den 5den Oct. 1891.

Uwe eenigszins booze
SOPHIE.

XII.

BRIEVEN VAN AANBEVELING.

Algemeene Voorschriften. De brieven van aanbeveling kunnen ook onder die van aanzoek gerangschikt worden, omdat men de bereidwilligheid van den geadresseerde voor den aanbevolene inroept. Doch de eersten vinden eigenlijk slechts plaats onder vrienden of van hoogerhand. Het is niet zeer betamelijk, dat men voornamen lieden, met wie men op geen vertrouwelyken voet staat, met zulke aanbevelingen lastig valt. Nochtans zal ieder zijn gevoel of zijn gezond verstand moeten raadplegen omtrent hetgeen al of niet betamelijk is.

Nimmer moet men, aan wien het ook zij, iemand aanbevelen, dien men niet nauwkeurig kent; en nog veel minder iemand, van wien men vermoedt, dat hij niet zal voldoen. Wie zou zich moedwillig aan eene zekere teleurstelling of aan verantwoordelijkheid willen blootstellen? Teleurgestelde verwachting baart ontevredenheid, en deze geeft aanleiding tot verwijtingen aan hem, die door eene onbedachtzame aanbeveling daarvan de oorzaak is. Men moet derhalve bij zulke brieven de grootste omzichtigheid in acht nemen. Zelfs moet men omtrent iemand, die onzen lof verdient, dien lof niet overdrijven, opdat de van hem gekoesterde verwachting niet te hoog gespannen worde. Het is beter, dat onze vriend bij den aanbevolene meer vindt, dan hij vermoedde. Te veel lof doet al zeer licht vooringenomenheid onderstellen, en maakt de vervulling van de hoop moeielijk, waarop zulke aanzoeken berusten.

248. Aanbeveling van een Zoon op zijne reis, aan een Vriend.

Beste oude Vriend!

Daar mijn zoon voornemens is *Zwitserland* te bezoeken en op zijne reis ook *Stuttgart* zal aandoen, kan ik hem niet laten vertrekken zonder hem eene aanbeveling en een hartelijken handdruk voor mijn dierbaren vriend mede te geven. Ik houd mij verzekerd, dat gij hem wel zult ontvangen, hem behulpzaam zult wezen om de merkwaardigheden van uwe schoone stad te zien, en dat gij hem, door uwe

aanzienlijke betrekkingen, zooveel genoeg zult verschaffen, als in uw vermogen is.

O, waarde Vriend! hoe benijd ik mijnen zoon het geluk, naar hetwelk ik zoozeer heb verlangd, en dat mij wellicht nimmer weder zal te beurt vallen, U van aangezicht tot aangezicht te zien, U de hand te drukken en U te zeggen, hoe bijzonder ik U hoogacht! Ik word, evenals gij, door mijn beroep en door honderd andere beletselen daarin verhinderd. Het vroolijke zwerven in de wereld is alleen vergund aan de vrijë jeugd, en ook haar nog maar voor een korten tijd. Eer de jongeling er aan denkt, is hij reeds een man geworden, en de ketenen van de eerste levensbetrekkingen klemmen vast.

Mijn ERNST, dien gij U nauwelijks zult kunnen herinneren, zal u zeggen, hoe het mij en den mijnen gaat en hoe dierbaar gij nog altijd aan mijn hart zijt. Mocht ik bij zijne terugkomst ook van U vele uitvoerige en verheugende berichten ontvangen! Ik eindig met dezen wensch, en verwijs U omtrent alles, wat ik nog te zeggen kon hebben, naar de mondelinge berichten van mijn zoon.

Vaarwel, beste, dierbare Vriend! en denk menigmaal aan de gelukkige oogenblikken, die wij eens zoo genoeglijk in elkanders bijzijn sleten. Onvergetelijk zullen die altijd zijn voor

Uwen oprechten Vriend,
S. VOLKERTZ.

N. . . . , 3 Mei 1891.

240. Adres van aanbeveling voor een Reiziger.

Hooggeachte Vriend!

De heer KEISER, die op zijne doorreis dit pakje bij U zal afgeven, is een gelukkig, benijdenswaardig man, in wiens plaats een mij bekende vriend van mijn braven FRANK wel zou wenschen te kunnen zijn. De heer K. heeft mij beloofd U alles te zullen mededeelen, wat hem van ons huis, waar ik het genoeg had hem dikwijls te zien, bekend is; behalve dat heeft hij van mij nog vele bijzondere commissiën, welke ik U verzoek hem te herinneren.

Zijn vertoeven in uwe plaats zal van zeer korten duur zijn. Maak hem die oogenblikken zoo aangenaam als mogelijk is door uwe vriendelijke welwillendheid, en ontvang de verzekering van de onveranderlijke vriendschap van

Uwen Vriend,
R. VAN DOREN.

B. . . . , den 17den Juni 1891.

250. Aanbeveling van een Zoon, die naar de
hoogeschool gaat, aan een Vriend.

Waarde Vriend!

De overbrenger van deze letteren is mijn zoon, die zich op de hoogeschool bij u ter stede aan de studie der godgeleerdheid zal wijden. Gaarne hadde ik hem zelf derwaarts gebracht en hem in persoon aan mijnen vriend voorgesteld en aanbevolen, doch mijne bezigheden veroorloven dit voor het tegenwoordige niet, en ik ben dus verplicht mij te vergenoegen met u mijne hoop en mijne wenschen door de pen uit te drukken.

Daar mijn zoon in de plaats van zijne nieuwe bestemming en met het leven aan de hoogeschool geheel en al onbekend is, zal hij in honderden moeilijke omstandigheden den getrouwen raad behoeven van een weldenkenden vriend, die ondervinding heeft; en wien zou hij hiertoe bereidwilliger vinden dan mijnen ouden boezemvriend? Sta mij alzoo toe, dat ik hier uwe oude genegenheid voor mij inroep en u verzoek, mijnen KAREL door uwe inzichten vaderlijk te leiden, en zooveel mogelijk over zijn gedrag en zijne zeden te waken, opdat hij onbedorven, zooals hij het ouderlijke huis verlaten heeft, weder daarbinnen moge treden.

Indien het mogelijk ware, dat gij hem in uw huis en aan uw en disch kondet opnemen, zoude dit mij ten hoogste verblijden en geruststellen; hierdoor, vertrouwd ik, zouden vele gelegenheden tot afdwaling vermeden worden; en, indien gij daarenboven de goedheid wildet hebben, hem de jaarlijksche toelage voor kost, inwoning, collegiën, boeken, kleeding, enz., van drie tot drie maanden uit te betalen en zijne eigene uitgaven na te gaan, zou ik u mijn hoogsten dank voor al die moeiten verschuldigd rekenen. Doch, hoewel ik mij verzekerd houd, dat uwer vriendschap voor mij geen last te zwaar valt, zullen wellicht uwe omstandigheden en drukke zaken u niet veroorloven, de inspraak van uw hart in dit alles te volgen.

Doe dus, waarde Vriend! aan mijn zoon al wat gij kunt, zonder een te grooten last op u te nemen. Onthoud hem vooral uw raad niet. Hij heeft een goed hart en is volzaam, daarom zal u zijne leiding niet moeilijk vallen.

Zend mij weldra eenige tijding, waardoor ik bekend worde met hetgeen gij voor hem kunt doen; beveel

mij in de gunst van uwe geliefde huisgenooten en ontvang de verzekering van de onveranderlijke gevoelens van

Uwen u hoogschattenden vriend,
Weesp, 4 April 1891. H. VERHART.

251. Antwoord.

Utrecht, 13 April 1891.

Ik dank u, beste Vriend! voor het groote genoegen, dat gij mij verschaft hebt door de kennismaking met uwen zoon, in wien ik een zeer beschaafd jongeling heb aangetroffen. Veel grooter zou evenwel mijn genoegen geweest zijn, zoo uwe bezigheden u toegelaten hadden, hem op zijne reis hierheen te vergezellen.

Gij hebt wel gelijk, dat gij u overtuigd houdt, nergens een trouweren vriend te zullen vinden, dien hij raadplegen kan. Ja zeker, hij zal recht vaderlijk worden bestuurd; de goede God doe hem van zijnen kant in mij slechts den vaderlijken vriend erkennen, en aan zijne nieuwe kennissen niet meer geloof schenken dan aan mij, die het altoos eerlijker dan iemand anders, wie hij ook zij, met hem zal meenen. Ik heb echter, helaas! hierin bij anderen reeds eene treurige ondervinding opgedaan.

Het spijt mij, dat ik voor hem in mijn huis geen geschikt woonvertrek heb kunnen inruimen; doch ik heb hem in onze buurt bij stille menschen goede inwoning bezorgd, en hij zal bij mij de tafel hebben. Maar daar ik geene andere kostgangers heb vrees ik, dat het hem niet lang in onzen stillen, huiselijken kring bevallen zal, als hij de veel vroolijker gezelschappen in de koffiehuzen en societeiten leert kennen.

De uitbetaling van zijne toelage zal ik met genoegen op mij nemen, en de gevorderde uitgaven bewerkstelligen; gij kunt derhalve zonder bedenking het geld aan mij overmaken; ik zal u daarvan nauwkeurig rekening doen. Echter is dit weder een punt, hetwelk zelden aan de jongelieden bevalt; zij houden over 't algemeen zeer veel van eene onbepaalde vrijheid in het beheer van hunne geldzaken. Het voorbeeld van anderen heeft in dit opzicht eene slechte uitwerking.

Gij ziet dus, beste Vriend! dat ik volkomen bereid ben tot alles, wat gij van mij wenscht. Ik beloof u, dat ik dikwijls over uwen zoon schrijven en u mijne opmerkingen mededeelen zal. God beware hem op den goeden

weg en doe ons beiden vreugde van hem beleven! In den bijliggenden brief zal hij u wel melden, hoe hij met zijne ontvangst bij ons tevreden is. Al mijne huisgenooten bevelen zich met mij in uw vriendelijk aandenken aan, terwijl ik met onveranderlijke verknochtheid ben

Uw toegenegen Vriend,
R. РОМОНТ.

252. Aanbeveling van een Bediende, bij een Baron.

Hoogwelgeboren Heer!

Zoo even verneem ik, dat Uw Hoogwelgeb. uwen huisknecht heeft weggezonden en nu in zijne plaats een ander, getrouw en geschikt persoon zoekt.

Een goeden heer ontbreekt het nooit aan bedienden, en zonder twijfel zullen er zich genoeg voor de opengevallene plaats opdoen. Evenwel zij het mij vergund, U daartoe iemand aan te bevelen; het is de jonge ERNST PROPER, de zoon van den alhier onlangs overleden eerlijken schoenmaker PROPER, die eene bijna hulpelooze weduwe met nog drie andere kinderen, behalve dezen ERNST, heeft nagelaten.

De jongen is nu 18 jaar oud, en daar zijn vader een zeer verstandig man was, zond hij zijne kinderen vlijtig ter school, zoodat ERNST eene zeer goede hand schrijft en flink rekent. Daar hij in de schoenmakerij geen zin had, diende hij reeds een jaar als huisknecht bij eene oude, nauwgezette dame, die echter ook dezer dagen overleden is, zoodat hij zich nu zonder betrekking bij zijne moeder tehuis bevindt.

Mocht deze aanbeveling niet te laat bij Uw Hoogwelgeb. aankomen en ten nutte van dezen jongeling met welwillendheid worden opgenomen, dan zou zich vereerd vinden, hij, die met de meeste hoogachting blijft,

Hoogwelgeboren Heer!

Uw zeer dienstw. en gehoorzame dienaar,
R. . . ., den . . . . A. SMERTING,

253. Antwoord.

Weledede Heer!

Daar ik mij verzekerd houd, dat U mij geen persoon zou aanbevelen, aan wiens geschiktheid gij zelf moest twijfelen, ben ik U zeer verplicht voor het aan mij gedane voorstel en zal er gebruik van maken. Mag ik U verzoeken

de goedheid te hebben, den jongen PROPER zoodra mogelijk naar mij toe te zenden, ten einde hem in mijnen dienst aan te nemen. Als hij trouw is en goed oppast, kan hij verzekerd zijn bij mij daardoor een steun te zullen vinden voor zijne behoeftige moeder, broeders en zusters.

In afwachting, na vriendelijke groete,

Uw zeer genegene

A. . . . ., den . . . . . P. F. BARON VAN KORTSTEIN.

254. Aanbeveling voor eenen Tuinman.

Groeneweg, 4 Januari 1891.

Weledele Heer!

Deze brief zal U ter hand gesteld worden door tuinman JONKERTS van Haarlem, die bij mij bekend staat als een braaf man, grondig bekwaam in zijn vak. Door hem heb ik vernomen, dat gij voor het onlangs door U aangekochte schoone buitengoed een vasten tuinman zoekt, en tevens, dat niets hem aangener zou zijn dan met deze betrekking bij U begunstigd te worden. Volgaarne wil ik, op zijn verzoek, hem daartoe bij U aanbevelen. Voor zover ik JONKERTS heb leeren kennen, verdient hij die aanbeveling ten volle: hij is geschikt, ijverig, verstandig en van gedrag onberispelijk. Hij wenscht zijnen tegenwoordigen heer, Jonkheer VAN BRANDENBURG, alleen te verlaten, omdat zijn dienst bij dezen zich slechts over het zomerseizoen uitstrekt. Ik geloof, dat gij, ingeval Uwe keuze niet reeds bepaald mocht zijn, in dezen JONKERTS uwe gading zoudt vinden. Het zal mij aangenaam zijn, weldra dienaangaande iets van U te vernemen.

Ontvang intusschen de verzekering van de hoogachting, waarmede ik de eer heb te zijn

Uw zeer dienstw. Dienaar en Vriend,
R. P. VAN HUBERUSHUIZEN.

XIII.

BRIEVEN VAN DANKBETUIGING.

Algemeene Voorschriften. De wijze, hoe men eene welwillendheid, een dienstbetoon, een ontvangen geschenk beantwoordt en daarvoor bedankt, kan dikwijls voor onze vrienden een spoorslag zijn tot nieuwe dienstbewijzen of geschenken, of hun voor altoos den lust daartoe benemen. Hoe meer waarde door ons aan de geschenken of dienstbewijzen gehecht wordt, des te minder zullen zij anderen berouwen. Ook kleine geschenken moeten door ons reeds geacht worden om de hand, waarvan zij komen; het is echter ook billijk, dat hunne waarde en de opoffering, waarmee ze somtijds gepaard gaan, door ons niet uit het oog verloren worden. Dikwijls vleit men, door eene ongedwongene blijdschap, over anders onbeduidende dingen, de eigenliefde van den gever zoozeer, dat hij de verzoeking niet kan weerstaan, zijn vriend dikwijls met iets aangenaams te verrassen.

Het zal evenwel geheel anders zijn, wanneer men, te zeer door hebzucht beheerscht, zich niet in staat gevoelt om over dingen van zeer weinig waarde zijn genoeg te toonen. — Sommige menschen zien geschenken van ouders en bloedverwanten als eene soort van rente aan, en achten het nauwelijks der moeite waard, hen daarvoor te bedanken; anderen beschouwen het bij hunne vrienden als plicht, dat zij hen dienen en hun kostelijken tijd en rust aan hen ten offer brengen. Lieden van dezen stempel benadeelen zich zelve, want niemand ziet gaarne, dat, hetgeen uit welwillendheid, uit achting, of als eene oplettendheid geschiedt, als een plicht wordt beschouwd.

In brieven van dankbetuiging aan vorsten en andere personen van hoogen rang moet het gevoel van eerbied steeds onze pen besturen; doch zóó, dat wij nimmer door lage kruiperij de achting vergeten, die wij aan ons zelve verschuldigd zijn. Edele mannen kunnen ook nooit behagen schepjen in zulk eene zelfverloochening: de bewustheid, het geluk van anderen bevorderd te hebben, is hun genoeg, en het is hun eene streevende voldoening, te ervaren, dat zij hunne weldaden niet aan ondankbaren hebben ten koste gelegd.

Brieven van dankbetuiging mogen niet uitgesteld worden: met iederen dag vertraging verliezen zij iets van hunne waarde, terwijl het tevens meer en meer moeielijk wordt hen naar eisch op te stellen. — In eenvoudige, hartelijke bewoordingen moeten zij datgene bevatten, wat het hart gevoelt, zonder gezwollenheid of overdrijving. — Spreekt men in zulke brieven van zijne bereidwilligheid tot wederdienst, dan zij men omzichtig in de keuze van zijne uitdrukkingen, omdat men anders wellicht aanleiding kon geven tot het vermoeden, dat men aan de onbaatzuchtigheid van den gever twijfelt. In ieder geval houde men bij de dankzeggingen de denkwijze, het karakter, den stand, de eerzucht van den gunstbewijzer in het oog, ten einde hem in geenerlei opzicht te kwetsen.

255. Dankbetuiging aan eene Tante voor een geschenk.

R. . . ., 10 Augustus 1891.

Waarde Tante!

Het is mij onmogelijk, den brief van moeder te laten vertrekken, zonder er voor U een bij te voegen, om U mijn hartelijken dank te betuigen voor het allerliefste geschenk, waarmede gij mij hebt verheugd. Een paar fraaie oorringen waren voor mij altijd een begeerlijk iets, en nu zie ik mijnen wensch zoo geheel onverwachts door mijne dierbare Tante vervuld. Zoo dikwijls ik er mede getooid zal zijn, zullen ze mij dankbaar aan U doen denken, en in mijnen geest zal ik de goede hand kussen, die ze mij geschonken heeft.

Heb de goedheid, lieve Tante! aan uwen braven KAREL, die nu voorzeker weer bij U is, te zeggen, dat wij zijn gemis zeer gevoelen en dagelijks met liefde aan hem denken.

Vaarwel, beste Tante! Mijne broeders en zusters voegen hunne hartelijke groeten aan U en onzen lieven Oom bij die van

Uwe gehoorzame en liefhebbende nicht,
DOORTJE.

256. Dankbetuiging van eene jonge Vrouw voor de
huwelijkswenschen en het bruiloftsgeschenk
van eene bloedverwant.

Lieve Tante!

Hoe zal ik mij verontschuldigen, dat ik uw hartelijken brief zoo lang onbeantwoord heb gelaten?

Heb duizendmaal dank, gij en ook mijn goede Oom, voor uwe gelukwenschen bij mijne echtverbintenis! Uwe liefde jegens mij strekt mij ten waarborg, dat gij op dien feestelijken en hoogst belangrijken dag mij in uwe gebeden niet hebt vergeten, en dat gij mij in den geest tot voor het huwelijksaltaar gevolgd zijt. De goede God schenke mij steeds die tevredenheid en dat geluk, welke ik nu geniet. Mijn lieve man, wiens vurige wensch het is, U persoonlijk te leeren kennen, dankt U met mij op het hartelijkst voor de zoo rijke en krachtdadige bewijzen van uwe genegenheid; het smart ons alleen, dat er zoo vele opofferingen mede gepaard gingen. Zoolang wij leven, zal ons dit fraaie geschenk verheugen en ons tot eene gedachtenis strekken aan onze geliefde tante en onzen beminden oom.

Ik ben hier al tamelijk gewend. Wij leven in eene zeer schoone landstreek en hebben een goed, welingericht huis met een grooten tuin. Jammer maar, dat wij zoo ver van onze lieve ouders, en nog verder van U verwijderd zijn, zoodat ons uit dien hoofde maar zelden het geluk zal ten deel vallen, U of hen te zien.

Nu, dierbare Tante, God schenke U gezondheid en vreugde! Mijn man en ik bevelen ons bij voortdoring aan in de genegenheid van U en van mijn waarden oom. Wij verzoeken onze hartelijke groeten aan SOPHIA en LISETTE, en wees overtuigd, dat ik altoos met innige verkleefdheid zijn zal

Uwe gehoorzame en liefhebbende nicht,
Rozenheim, JOHANNA WELS—VAN DEN BOSCH.
3 November 1891.

257. Dankbetuiging van eene getrouwde Dochter
voor een geschenk op haren verjaardag.

Zeer geliefde Moeder!

In bijna elken brief, dien ik van U ontvang, gelijk ook in uwen laatsten, geeft ge mij stof om U voor iets te bedanken, zoozeer betoont ge bij iedere gelegenheid

mijne liefderijke moeder te zijn, terwijl mijn hart dan ook telkens in verhoogde mate gevoelt, hoe kinderlijk ik u met innige liefde aanhang. Doch ook zonder uwe aangename geschenken heb ik stof genoeg tot ware dankbaarheid.

Ik werd niet weinig ongerust, toen ik den van U verwachten brief met de post niet ontving, en inderdaad zou ik mijn geluk gisteren zonder tijding van U niet ten volle hebben kunnen genieten. Ik werd derhalve zeer ver-rast, toen ik door eene andere gelegenheid een briefje van mijne lieve moeder ontving, die, daar zij dit fraaie geschenk niet toereikend achtte, er voor hare dochter nog andere schoone dingen bij had gevoegd.

Och, waarom zijt gij gisteren niet zelve met vader hier gekomen! Doch dan zou mijn geluk te groot zijn geweest. Ik kan u niet beschrijven, wat mijn lieve KAREL voor mij was, men moest het gezien en met mij gevoeld hebben. Groote geschenken heeft hij mij wel niet gebracht, maar de hartelijke liefde, die uit zijne oogen straalde, zijn kennelijk streven om mij, ook met iedere zoogenoemde kleinigheid, te verblijden en mijn geluk te verhoogen, dit alles heeft mijn hart vervuld met zaligheid, heeft mij nogmaals doordrongen met het gevoel, dat ik de benijdenswaardigste vrouw ter wereld ben. Tevens heeft het ook mijn hart tot God, den Schepper van mijn geluk, verheven; ik heb Hem gedankt voor Zijne genade, en Hem gebeden mij ootmoedig te doen blijven, en mij sterkte te schenken om, wanneer ook het ongeluk eens mocht komen, dit standvastig te kunnen dragen.

Nu, lieve Moeder, vaarwel! Nogmaals bied ik u en mijn dierbaren vader den hartelijksten dank voor de schoone geschenken! Mijn KAREL beveelt zich in de gene- genheid van zijne dierbare behuouders aan. Ik omhels u, ach! slechts in gedachten, doch verheug mij zooveel te meer in het vooruitzicht op den dag, waarop de pen geene be- hoefte meer zal zijn om U te betuigen, dat ik steeds met hartelijke liefde ben

Uwe dankbare dochter,
W. . . . ., den . . . . . ERNESTINE.

258. Zelfde onderwerp van een Schoonzoon.

Groningen, 7 Juli 1891.

Zeer waarde Vader!

Eerst en vóór alles betuigen wij U en onze

lieve moeder nogmaals den hartelijksten dank voor het wederom genoten gulle onthaal in uw midden. Wij zijn hier welbehouden aangekomen, en AMALIA bevindt zich weder geheel en al gezond. Zij heeft het zoo druk met hare huiselijke bezigheden, dat zij geen tijd heeft om zelve te schrijven.

Bij mijne terugkomst vond ik een brief van den Burgemeester SCHUMEL, dien ik hierbij voeg.

Mijne vrouw en ik hopen, dat gij, dierbaarste Ouders! den besten welstand moogt genieten. Wij omhelzen U met kinderlijke teederheid, en verzoeken U, onze tantes en andere vrienden hartelijk van ons te groeten.

Intusschen blijf ik met hoogachting

Uw gehoorzame Zoon,
M. STAR.

259. Zelfde onderwerp, aan een Vriend.

Hooggeachte Vriend!

Daar het mij niet vergund was, mondeling afscheid van U te nemen, wil ik mij thans schriftelijk van dien plicht kwijten.

Ik betuig U door dezen nogmaals mijn hartelijken dank voor de aan mijne vrouw en mij bewezene genegeheid, en beveel mij in uwe vriendschap en in die van uwe geëerde familie aan met een waar gevoel van achting, onder de verzekering van eene onveranderlijke vriendschap, en ben

Uw oprechte en dankbare vriend,
N. . . ., 5den Aug. 1891. B. VERSTAAL.

260. Dankbetuiging van een Leerling aan
zijn Onderwijzer.

Delft, den 1sten September 1891.

Weledele Heer!

Noch afstand, noch tijd is in staat, om het aandenken van het zoo nuttige als aangename onderwijs, dat ik bij u heb genoten, uit mijne ziel te wisschen; integendeel gevoel ik hoe langer hoe meer, wat gij voor mij geweest zijt. Ontvang nogmaals voor alles, wat ge aan mij gedaan hebt, den hartelijksten dank, benevens mijne beste wenschen voor het welzijn van U en uwe geliefden.

Ik wacht hier nu op de gelegenheid om de kun-

digheden, die ik onder uwe leiding mocht opzamelen, in beoefening te brengen. Er bestaat veel kans voor mij, eerstdaags in de hoofdstad bij de Registratie geplaatst te zullen worden, waardoor mij het uitzicht wordt geopend om in die loopbaan eenmaal mijn bestaan te vinden. Ik ben thans nog in het ouderlijke huis, waar ik eenige uren daags werkzaam ben op het kantoor van Papa, en mijn overigen tijd met het onderhouden van het bij U geleerde doorbreng. Zoodra de gewenschte verandering in mijne bestemming plaats grijpt, behoud ik mij het genoegen voor U daarvan mededeeling te doen.

Hoe gaat het met uwe zonen AUGUST en WILLEM? Hoe met de overige leden van uwe geachte familie? Wat zou het mij verheugen, als ik op die vragen eens van uwe hand een gewenscht antwoord mocht ontvangen! Mag ik U intusschen verzoeken, allen van mij te willen groeten, en vooral mijn vriend AUGUST?

Vaarwel, geliefde Leermeester! en vergeet toch niet te spoedig

Uwen dankbaren leerling
PHILIP ZANTEN.

261. Dankbetuiging en afscheid van een Vader, die de stad verlaat, aan den Onderwijzer van zijne kinderen.

Weledede Heer en Vriend!

Onder toezending van het honorarium der laatste drie maanden voor het onderricht aan mijne zonen, voel ik mij tevens verplicht U te kennen te geven, dat ik deze stad niet kan verlaten zonder U den warmsten dank te betuigen voor de getrouwe zorg, waarmede gij U aan de opleiding van mijne kinderen hebt toegewijd. Gedurende de laatste tien jaren van mijn verblijf alhier mocht ik het genoegen smaken, dikwijls met U in nauwere aanraking te komen. Nu de gelegenheid daartoe voortaan niet meer bestaan zal, verzoek ik U, mij toch steeds uwe vriendschap en welwillendheid te blijven schenken, gelijk ik van mijne zijde niet zal ophouden met oprechte vereering te zijn

Uw zeer toegenegen en dienstvaardige
dienaar en vriend,

Van Huis, 16 Aug. 1891.

A. VAN DER STROEVEN.

262. Dankbetuiging voor het invorderen van geleende gelden.

L. . . ., den 6den Oct. 1891.

Geachte Vriend!

Voor uwe moeite en geëerde mededeeling van den 3den der vorige maand, waaruit ik ontwaar dat S. . . nu toch met betalen een begin heeft gemaakt, betuig ik U mijn hartelijken dank. Gelief de ontvangene f 30.— vooreerst in kas te houden, en mij toe te staan, bij gelegenheid daarover te beschikken.

Daar ik deze zaak ongaarne gerechtelijk zou vervolgen, wil ik nog wel eenige weken geduld hebben; doch indien de man binnenkort niet meer afdeed, zou ik mij toch genoodzaakt zien den breeden weg met hem op te gaan. Wellicht hebt gij gelegenheid hem, of wel zijn broeder, nogmaals eene ernstige vermaning deswege te doen.

Met onveranderlijke hoogachting en vriendschap,

Uw dw. dienaar en vriend,

J. GLUKER.

263. Dankbetuiging voor een voorschot in geld.

Weledele Heer!

Uit een brief van den Heer RIJKERS verneem ik, dat U op zijne aanbeveling genegen is, mij met de benoodigde f 500.— uit de knellende verlegenheid te redden. Ik ben U voor deze vriendelijke hulp van harte dankbaar. Het vertrouwen, dat U mij bij deze gelegenheid schenkt, weet ik naar waarde te schatten; het gevolg zal bewijzen, dat ik het niet onwaardig ben. Ten minste binnen een jaar hoop ik in staat te zijn, de geleende som terug te geven, en in dat vooruitzicht, zend ik U inliggende acceptatie. Gelief daarmee de verzekering aan te nemen van de hoogachting van hem, die de eer heeft te zijn

Uw Weled*. dankbare en onderdanige dienaar,
Hoorn, 31 Nov. 1891. J. SMALLE.

264. Dankzegging bij de terugbetaling van eene geleende som.

Batenburg, 17 April 1891.

Hooggeachte Heer!

Eindelijk ben ik zoo gelukkig, U de mij ge-

leende som te kunnen teruggeven. Ik haast mij dus, die hierbij aan U over te maken met mijne hartelijke dankbetuiging, terwijl ik tevens uwe verschoonende goedheid inroep voor de vertraging van deze teruggave. Edele menschen-vriend! hoe zou ik immer bij machte wezen, uwe mij bewezene weldaad naar waarde te erkennen. Gij zijt mij als een redder in den nood verschenen, en dat wel met geheel vrijwillige aanbieding van uwe hulp. Wat zouden woorden dan vermogen, om een dankgevoel uit te drukken, dat nimmer in mijn hart verflauwen zal. Schenk mij ook voortaan uwe genegenheid, en neem de verzekering aan van de oprechte dankbaarheid en onbepaalde hoogachting, waarmede ik steeds blijf,

Hooggeachte Heer!

UwEd^e. Dw. Dienaar,
F. VERLOREN.

265. Dankbetuiging voor eene bevordering.

Hoogwelgeboren Heer!

Met een levendig gevoel van dankbaarheid veroorloof ik mij de gevoelens van mijn hart uit te drukken voor de vriendelijke bemoeiing, door UwH. Welgeb. tot mijne bevordering met zooveel welwillendheid en met zulk een heerlijk gevolg aangewend. Alleen aan die menschlievende belangstelling heb ik het geluk te danken, dat ik de toekomst thans met gerustheid te gemoet kan zien. Was mijn hart door kommer en zorgen beangst, thans gevoelt het zich daarvan ontheven, zoodat mij niets meer hindert om mij, gelijk ik steeds wenschte, met een onvermoeiden ijver en met al de inspanning van mijne vermogens aan mijne beroepsbezigheden toe te wijden. — Ja, H. Welgeb. Heer! eene geheele gelukkige familie brengt u, met mij, haren innigsten dank toe, en vereert U als haren weldoener.

Wat mij in het bijzonder aangaat, ik maak het mij tot een onverbrekelyken plicht, U door onafgebroke inspanning van al mijne krachten te bewijzen, dat de toegelegenheid van UwH. Welgeb. aan geen ondankbare betoond is, en dat ik steeds met ware hoogachting ben,

Hoogwelgeboren Heer!

Uw zeer
dankbare onderdanige dienaar,

G. . . . ., den . . . . . J. P. VERSTEGE.

266. Zelfde onderwerp aan eene Dame van adel.

Hoogwelgeboren Vrouwe!

Niet tevergeefs heb ik alzo om uwe tusshenkomst te mijnen behoefte verzocht; door den veelvermogen den invloed van uwen edelen echtgenoot is mij nu inderdaad het geluk ten deel gevallen, dat ik den begeerden post heb bekomen. Ik gevoel en erken met innige dankbaarheid, hoeveel ik aan de welwillende belangstelling en tusshenkomst van UwH.Welgeb. hierin verschuldigd ben.

Te gelijk met deze letteren verzend ik aan den Hoogwelgeboren Heer Baron een even oprechten als beleefden brief van dankbetuiging voor de groote gunst, mij op Uwe voorspraak door Zijn Hoogwelgeborene betoond.

Ik ken, H.Welgeb. Vrouwe! den plicht, die nu op mij rust. Al mijne vermogens zal ik inspannen, om de bescherming en hulp, die eene der beminnenswaardigste en verstandigste dames mij wel heeft willen verleen, mij ten volle waardig te maken. Langs dien weg toch zal ik het best den warmen dank en de ongeveinsde hoogachting aan den dag leggen, waarmede ik steeds zal zijn,

Hoogwelgeboren Vrouwe!

Uw zeer verplichte en
gehoorzame dienaar,
R. SAPIUS.

N. . . . ., den . . . . .

267. Dankbetuiging aan eenen Vriend wegens zijn toezicht over een zoon.

Geertruidenberg, den 8sten September 1891.

Hooggeachte Vriend!

Uwe geëerde letteren van gisteren heb ik beoorlijk ontvangen. Het is voor mij geen kleine geruststelling, de verzekering te hebben, dat mijn zoon zich onder de oogen van zulk een vaderlijk gezinden vriend bevindt. Ontvang vooral mijn dank voor zijne vriendelijke opname in uwe woning; ontvang dien ook voor hetgeen gij reeds aan hem gedaan hebt en in 't vervolg nog doen zult. Het strekt mij tot een bijzonder genoegen, dat hij aan uwe tafel zal aanzitten, ofschoon dit slechts kan geschieden onder voorwaarde, dat hij daarvoor eene billijke vergoeding zal betalen; want uwe groote bereidwilligheid moet geenszins met verdere opofferingen gepaard gaan. Is het niet reeds genoeg

dat hij in uwe huiselijke genoegens deelt? dat gij hem met raad en daad bijstaat en het beheer over zijne gelden op u neemt? Op geenerlei wijze moet hij u kosten veroorzaken, weshalve ik u dringend verzoek, ook de geringste uitgave op mijne rekening te stellen; want alleen onder deze bepaling kan ik gerust zijn. De gedachte, dat ik u een last had opgelegd, zou alle vreugde over eene zoo goede verzorging bij mij verstoren.

Het zou overtollig zijn, aan een vriend zooals gij zijt, mijn zoon nogmaals aan te bevelen; alles overtuigt mij, dat gij hem als uw eigen kind behandelen zult.

Nog heb ik slechts te wenschen, dat hij zich uwer welwillendheid waardig zal maken, en dat gij nimmer berouw zult hebben, over hetgeen gij aan hem gedaan hebt.

Dat de goede God u daarvoor zegene, terwijl een oprecht gevoel van dankbaarheid u verzekert van de oprechte vriendschap, waarmede ik onophoudelijk zijn zal

Uw zeer hoogachtende
M. RECHT.

268. Dankbetuiging voor de deelneming in een ongeluk.

Hooggeachte Vriend!

Hartelijk dank voor uwe welgemeende deelneming in het ongeluk, dat mij getroffen heeft door het breken van mijn been. Ik hoop door de goedheid van God, en door de bekwame hulp van mijn heelmeeester, weldra weder volmaakt hersteld te zijn. De Almachtige behoede u, ja zelfs mijne vijanden, voor hetgeen ik heb uitgestaan. Het waren dagen van zware beproeving, aan welke ik niet dan met huivering zal terugdenken, en toch moet ik mij, wegens de goede zetting van het zoo onmisbare lichaamsdeel zeer gelukkig achten.

Vaarwel, beste Vriend! houd in uw welwillend aandenken

Uwen oprechten vriend,
D. . . ., den 18den Sept. 1891. F. WERNER.

269. Dankbetuiging wegens de mededeeling van eene aangename zaak.

Zeer geachte Vriend!

Uw aangename, vriendelijke brief is mij door

den bode geworden. Ik verzeker U, dat de inhoud mij ongemeen heeft verheugd. Ontvang daarvoor mijn hartelijken dank, en deel mij weldra meer dergelijke berichten mede. Dit verzoek moest ik mij eigenlijk niet veroorloven; want het zweemt naar eigenbelang; doch ik ken uwe goede gezindheid en heb geene vrees, door u misduid te zullen worden.

Beveel mij in de vriendschappelijke genegenheid van uwe lieve gade en heminnelijke kinderen, en wees steeds mijn vriend, zooals ik ten allen tijde zal wezen

Haarlem, den 18den Dec. 1891.

De Uwe,
L. KOSTER.

XIV.

BRIEVEN OVER REKENINGEN.

Wij achten het niet ondienstig, bij dit hoofdstuk te doen opmerken, dat in al de brieven, van welken inhoud ook, onder deze rubriek voorkomende, aan den geadresseerde de titel dient gegeven te worden, die hem toekomt, zooals: Wel-edele Heer, Weledelgeboren Heer, enz., enz. Voor de titulatuur verwijzen wij overigens naar de Inleiding.

Wat de plaatsing van het adres aangaat, dit wordt geheel onderaan op de voorste bladzijde van den brief aan de linker- of binnenzijde geschreven en zulks, indien de brief aan particulieren gericht is; is hij echter aan handelaren gericht, dat wil zeggen, tusschen handelaren onderling, dan eischt de koopmansstijl het adres geheel bovenaan te plaatsen aan de rechter- of buitenzijde en dus zoodanig, dat men eerst het adres en dan den datum zet, terwijl men dan zich in de titulatuur bepaalt tot Mijnheer of Mijne Heeren.

1. Bij de aflevering van bestelde goederen.

Leiden, 17 Januari 1892.

Mijnheer!

Ingesloten nemen wij de vrijheid u de rekening te doen geworden van de heden aan u geleverde goederen, niet twijfelende of zal accoord worden bevonden.

Met achting hebben wij de eer te zijn

Uwe Dw. Dienaren,

A. Bos & Co.

Den Heere A. van Berkel, te Oegstgeest.

2. Over het afgelopen jaar, half jaar.

Weledelgeboren Heer!

Hiernevens heb ik de eer U mijne rekening over het afgelopen jaar (2^e halfjaar) 1891 te doen toekomen, niet twijfelende of zij zal accoord bevonden worden.

Mij opnieuw in de voortdoring van uwe gunst
aanbevelende, heb ik de eer met hoogachting te zijn,
Weledelgeboren Heer!

Uw Dw. Dienaar,
L. SPIJSKART.

Den Weledelgeboren Heer F. Ruitenschild, alhier.

3. Nieuwe inzending van rekening.

Leiden, October 1891.

Weledele Heer!

Ik neem de vrijheid u de rekening ten bedrage
van f . . . nogmaals toe te zenden, niet wetende of zooda-
nige toezending in Januari jongstleden al dan niet heeft
plaats gehad.

Met hoogachting heb ik de eer te zijn,
Weledele Heer!

Uw Dw. Dienaar,
P. SOET.

Den Weledelen Heer P. Jannink, alhier.

4. Op verlangen van den debiteur.

Utrecht, 17 Aug. 1891.

Weledele Heer!

Ingevolge uw verlangen heb ik de eer u hierbij
de rekening van het tot op heden aan u geleverde toe te
zenden.

Hopende weldra met nieuwe orders door u
vereerd te worden, waartoe ik mij beleefdelyk aanbeveel, heb
ik de eer met hoogachting te zijn,

Weledele Heer!

Uw Dienstw. Dienaar,
C. Q. NOTEKRAAKER.

Den Weledelen Heer J. van Oost, alhier.

5. Over het te hooge bedrag der rekening.

Den Heere J. Beitel, Mr. Timmerman, alhier.

Oudewater, 14 Sept. 1891.

Mijnheer!

Bij het doorloopen van uwe rekening zie ik
tot mijne bevreemding, dat sommige posten niet zijn overeen-

komstig uwe opgaven. Ik vind namelijk daarin, dat het door u gezette kippenhok met loop genoteerd is voor *f* 150.

Dit bedrag is minstens *f* 25 te hoog, zoodat ik u moet verzoeken die *f* 25 van het totaal af te trekken; over het bedrag uwer rekening kunt gij alsdan beschikken.

Met achting
Z. VAN KLARENBEEK.

6. Over posten, die reeds betaald zijn.

Den Heere J. Nijland, alhier.
Apeldoorn, 1 Februari 1891.

Mijnheer!

Ik heb uwe rekening ontvangen, maar vind daarop tot mijne verbazing: tien el buckskin a *f* 3.50, welke post u reeds drie maanden geleden betaald is.

Ik zie dus eene verbeterde rekening te gemoet.

Uw Dw. Dienaar,
Z. ZWARTKAMP.

7. Over posten, die niet geleverd zijn.

Den Heere A. Cohen, alhier.
Oudewater, 4 Maart 1891.

Mijnheer!

Tot mijne groote verwondering vind ik op uwe rekening de navolgende posten, die mij niet geleverd en ook niet door mij besteld zijn, namelijk:

1 doz. tafelmessen . . . . . *f* 4.20

1 voorsnijmes en vork . . . . . *f* 4.00

Ik verzoek u dus mijne rekening met *f* 8.20 te verminderen.

Met achting,

Uw Dw. Dienaar
P. C. ACCURAAAT.

8. Idem.

Den Heer N. Schepel te Amsterdam.
's Hertogenbosch, 9 Juli 1891.

Mijnheer!

Uwe rekening over het eerste halfjaar 1891 a *f* 70.50 is niet accoord met mijn boek.

Ik vind daarop, onder datum van 12 Mei:

1°. 3 dozijn vellen schapeleer voor *f* 50.00
 2°. 1 dozijn kalfsleder *f* 12.00

Totaal *f* 62.00

Deze beide posten zijn mij niet geleverd; wel is waar gaf ik ze u op tijdens uw bezoek te mijnent op den 10^{den} Mei, doch reeds den volgenden dag verzocht ik u schriftelijk die order niet uit te voeren, en gaf u toen tevens eene nieuwe order, die dan ook op uwe rekening onder 17 Mei voorkomt, ten bedrage van *f* 70.20.

Ik moet u dus verzoeken mijn debet met *f* 62.00 te ontlasten.

Met achting,

Uw Dw. Dienaar,
 P. REKENAAR.

9. Over het ontvangen van eene rekening, die reeds vroeger betaald is.

Den Heere A. S. Kwint te Doesburg.
 Amsterdam, 9 November 1891.

Mijnheer!

De toezending van uwe rekening over het derde kwartaal van dit jaar is zeker eene vergissing, daar dat bedrag reeds den 23sten October betaald is, zooals de eigenhandig door u gekwiteerde rekening uitwijst, en waarvan gij het bedrag niet in mijn credit schijnt geboekt te hebben. Ik moet u doen opmerken, dat dergelijke abuizen niet pleiten voor eene accurate boekhouding.

F. DE LANGE.

10. Verzoek om betaling.

Haarlem, 8 October 1891.

Weledele Heer!

Wij nemen de vrijheid u inliggende nota toe te zenden, u beleefdelyk herinnerende, dat dit bedrag nog in mijne boeken openstaat, niet twijfelende of zulks is tegen uwe bedoeling.

U versooning vragende voor deze vrijmoedige herinnering hebben wij de eer met hoogachting te verblijven,
Weledele Heer!

Uw Zeer Dw. dienaren,
 Gebr. Post.

Den Weledelen Heer F. Cosijn, alhier.

11. Dito met beleefden aandrang.

Rotterdam, 4 Mei 1891.

Weledele Heer!

Door deze neem ik de vrijheid u beleefdelyk te herinneren, dat mijne rekening over 1890, ten bedrage van f 70.—, tot heden onbetaald is gebleven. Gaarne zou ik nog eenigen tijd met deze herinnering gewacht hebben, ware het niet, dat ik overmorgen een wissel van een groot bedrag moet betalen en voor het oogenblik de daartoe benoodigde som niet in kas heb, weshalve ik mij verplicht zie, alle beschikbare posten met beleefden aandrang op te vragen.

In het vertrouwen, dat U dit mijn vriendelyk verzoek niet ten kwade zal duiden, heb ik de eer met achting te zijn,

Weledele Heer!

Uw Dw. Dienaar,
D. KOOLHAAS.

12. Maanbrief.

Den Heere Halskamp, alhier.
Zierikzee, 14 September 1894.

Mijnheer!

Tot heden is door u nog niet betaald mijne rekening over 1893, ten bedrage van f 75,96, die wij u hier ingesloten andermaal toezenden.

Deze zaak wenschten wij thans gaarne spoedig vereffend te zien.

In afwachting verblijven wij met achting
POLAK EN ARONSON.

13. Dito met bedreiging.

Den Heere S. van Schaik, alhier.
Gouda, April 1894.

Mijnheer!

Ter voorkoming van onaangenaamheden geven wij u ernstig in overweging, ons alsnog binnen 14 dagen het door u verschuldigde over 1892, ten bedrage van f 50.—, die gij ingevolge uw laatste schrijven in de maaand November laatstleden betaald zoudt hebben, te voldoen.

In afwachting daarvan, verblijven wij
uwe Dienaren
P. STRATEMEIJER EN ZN.

14. Dito met krachtige bedreiging.

Den Heere P. Zorgman te Breukelen.

Amsterdam, 10 Juli 1891.

Mijnheer!

Daar wij u herhaalde malen tevergeefs om betaling verzocht hebben van de *f* 40.—, die wij nog van u hebben te vorderen, blijft ons niets anders over dan u eene laatste maal ernstig aan te manen, dat bedrag binnen vier dagen na heden te voldoen, daar wij ons in het tegenovergestelde geval tot ons leedwezen verplicht zullen zien, u tot de betaling gerechtelijk te noodzaken.

Uwe Dw. Dienaren,
VAN BERKEL & Cie.

15. Betaling op ontvangene herinnering.

Den Heere C. Daalmans te Gorredijk.

Appingadam, 4 Aug. 1891.

Mijnheer!

Naar aanleiding van uwe letteren van gisteren haast ik mij u hierbij te doen toekomen *f* 26.— ter voldoening van uwe rekening.

Uwe kwitantie voor dit bedrag te gemoet ziende blijf ik

Uw Dw. Dienaar,
P. OVERBOSCH.

16. Betaling na het ontvangen van een maanbrief.

Den Heere H. C. Edauw Jr. te Broek.

Gouda, 18 Januari 1891.

Ingesloten gaat een postwissel groot *f* 37.— ter voldoening van uwe rekening.

Het bevreemdde mij ten zeerste, dat gij het noodig oordeeldet mij om dit bedrag zoo dringend aan te manen, daar u bekend is, dat eene eenvoudige herinnering voldoende ware geweest om u betaling te doen erlangen.

Zend mij van dit bedrag per keerende kwitantie.
In afwachting daarvan

A. Kok.

17. Dito.

Den Heer L. van Delden te Vlissingen.

Breda, 4 Juni 1891.

Mijnheer!

Ten einde van verdere maanbrieven verschoond te blijven, en u over het bedrag van uwe rekening te mijnen laste gerust te stellen, zend ik u hiernevens:

Een postwissel groot	f 15.—
Een bankbiljet n°. 11024, groot	- 50.—
Twee postzegeltjes van 2 ct.	— .04
	f 65.04

voor welk bedrag ik per keerende kwitantie verwacht.

F. GUL.

18. Weigering van betaling van eenen wissel.

Den Heeren Bos & Co. te Nijkerk.

Putten, 7 Aug. 1891.

Mijne Heeren!

Heden werd mij gepresenteerd uw wissel, groot f 450.—, en daar dit bedrag niet accoord is met mijne boeken, volgens welke uwe vordering slechts f 400.— bedraagt, heb ik den wissel tot mijn leedwezen niet kunnen honoreeren.

Ik twijfel niet of gij zult bij 't nagaan van uw boek bevinden, dat dit abuis van f 50 — bij u schuilt, en ik haast mij u van de weigering van uwen wissel kennis te geven, onder bijvoeging, dat de f 400.— op eerste vertoon van uwen verbeterden wissel betaald zullen worden.

Met achting heb ik intusschen de eer te zijn

Uw Dw. Dienaar,
F. DE HONDT.

19. Omdat de vervaltijd nog niet daar is.

Den Heere W. Put te den Helder.

Amsterdam, 4 Maart 1891.

Mijnheer!

Tot mijne verwondering werd mij heden eene door u op mij afgegevene kwitantie, groot f 60,20, gepresenteerd. De betaling daarvan heb ik echter geweigerd, aange-

zien de vervaldag van dat bedrag eerst den 20sten der volgende maand is, ingevolge onze indertijd gevoerde briefwisseling.

U mijne reden van weigering opgehelderd hebbende, heb ik de eer te verblijven,

Met achting,

Uw Dw. Dienaar,
L. HOUWVAST.

20. Toezending van kwitantie.

Den Heere Z. Dwars te Groningen.

Rotterdam, 9 September 1891.

Mijnheer!

Onder dankzegging voor de toezending van het bedrag van f 35,40, mij geworden met uwen geëerde van heden, haast ik mij u daarvoor inliggende kwitantie te doen geworden.

Mij bij vernieuwing aanbevelende, heb ik de eer met de meeste achting te zijn

Uw Dw. Dienaar,
O. PIETERSEN.

21. Dito.

Gouda, 27 Mei 1891.

Weledele Heer!

Door dezen heb ik de eer u de goede ontvangst te berichten van uwe letteren van eergisteren, inhoudende een wissel groot f 110,50 op DEGENKAMP & Co. alhier, strekkende ter voldoening van mijne rekening A^o P^o, voor de prompte vereffening waarvan ik u mijnen dank betuig.

Mijne firma bij vernieuwing in uwe hooggeschatte gunst aanbevelende, heb ik de eer met hoogachting te blijven

Uw Dienstw. Dienaar,
G. ZILVERMAN.

Den Weledelen Heer A. P. E. Kool
te Jutphaas.

XV.

VERZOEKSCHRIFTEN, REQUESTEN.

Algemeene Voorschriften. Reeds in de inleiding tot het 9de hoofdstuk blz. 168, hebben wij met een enkel woord van de verzoekschriften, enz., gewag gemaakt (zie aldaar). Over 't geheel zijn de regels, die wij daar omtrent verzoekende brieven in 't algemeen gegeven hebben, ook van toepassing op de eigenlijke Verzoekschriften of Requesten; doch de vorm, waarin deze laatsten zijn vervat, de wijze van voordracht, enz., maakt ze tot eene geheel eigenaardige soort van brieven, afwijkende van alle andere

Men maakt een onderscheid tusschen *smeekschriften* en *verzoekschriften*: den eersten naam geeft men aan zoodanige schriftelijke verzoeken of beden, waarvan de vervulling geheel en al afhankelijk is van de welwillendheid of de willekeur van hem, aan wien zij gericht zijn, en waarbij men zich op geenerlei recht kan beroepen; terwijl verzoekschriften (requesten, adressen) zich gronden op het recht, dat aan ieder onderdaan bij art. 8 der nieuwe Grondwet van 1888 is toegekend, om zijne belangen schriftelijk aan de bevoegde autoriteit in te dienen. Het bedoelde artikel luidt aldus: „Ieder heeft het recht om verzoeken, mits schriftelijk, aan de bevoegde macht in te dienen.

Elk verzoek moet door den verzoeker ondertekend zijn.

Ondertekening uit naam van anderen kan alleen geschieden krachtens schriftelijke, bij het verzoek overgelegde volmacht.

Wettig bestaande lichamen kunnen aan de bevoegde macht verzoekschriften indienen, doch alleen over onderwerpen tot hunnen bepaalden werkkring behoorende.” — Den naam van *petitie* geeft men doorgaans alleen aan zoodanige verzoek- of klaagschriften, die een min of meer algemeen belang gelden en door verscheidene personen ondertekend worden.

Bij het opstellen van een request, van welken aard het wezen moge, behoort men eerst en voor alles te weten, aan wien of aan welke autoriteit het gericht moet worden. Daarvan toch hangt voor den verzoeker juist datgene af, wat hem het meest ter harte gaat, namelijk een spoedig antwoord op zijn request. Geeft men aan zijn schrijven eene verkeerde

richting, dan is het onvermijdelijk gevolg eene afwijzing, met bijvoeging, dat de ontvanger de bevoegdheid niet heeft om over den inhoud van 't verzoekschrift te beschikken. Men ziet zich dus genoodzaakt, op de eene of andere wijs tot de kennis te geraken van de autoriteit, aan welke men zich had behooren te wenden, terwijl men intusschen vergeefsche kosten en moeiten, en vooral tijdverlies, te betreuren heeft. Ja, zelfs kan zoodanige verkeerde richting ten gevolge hebben, dat eene beschikking, die anders waarschijnlijk gunstig zou geweest zijn, nu integendeel ongunstig wordt. Dit is vaak het geval, wanneer men zich wendt tot eene hoogere macht dan die, waarbij het verzoek behoort; deze stelt het verzoek in handen eener mindere autoriteit, om daarop te beschikken of te dienen van advies. Hoe licht kan nu die mindere autoriteit zich door den requestrant gepasseerd of voorbijgegaan, en alzoo, hetzij met recht, hetzij uit trots of kleingeestigheid, zich beleedigd achten. Welke uitslag alsdan het verzoekschrift te wachten staat, laat zich wel raden.

De Koning verleent een onmiddellijken toegang aan alle onderdanen. Burgerlijke personen mogen zich rechtstreeks bij alle overheden vervoegen; doch militairen moeten hunne verzoekschriften, voor zoo ver die geene burgerlijke zaken betreffen, of iets waarin het departement van oorlog geen gezag heeft, door tusschenkomst van hunne bevelhebbers indienen, hunne belangen zijn door bijzondere verordeningen geregeld. — Burgerlijke personen, die voor hunne in dienst zijnde personen iets te verzoeken hebben, wenden zich, voor zoo ver de bevelhebbers, onder wier onmiddellijk bevel zij staan, niet bevoegd zijn daarover te beschikken, aan Zijne Excellentie den Minister van Oorlog. Voor zoo ver den dienst aangaat, worden deze verzoeken aan die bevelhebbers medegedeeld, om daarop hun bericht in te dienen. De Koning stelt de aan hem gerichte verzoeken te dien einde in handen der betrokene ministers, en deze aan de gewestelijke overheden, enz.

Over het algemeen is het echter een ieder, die niet genoegzaam met den gang der verzoekschriften bekend is, bij het indienen daarvan aan te raden, eenen deskundige te raadplegen, of liever, vooral in belangrijke zaken en om misvattingen en teleurstellingen te voorkomen, aan zoodanig persoon het opstellen en de geheele bezorging over te laten. Mocht iemand dit evenwel niet verkiesen, dan heeft hij vooral op de volgende dingen nauwkeurig te letten.

In alle verzoekschriften is de aanhef doorgaans nagenoeg in dezelfde bewoordingen vervat. Aan den Koning heet het

doorgaans: „Geeft met diepen (of met den diepsten) eerbied te kennen;” — aan de Ministers, de Commissarissen des Konings, de Staten-Generaal, de Gedeputeerde Staten, enz., luidt het: Geeft met den meesten (of met bijzonderen, of met verschuldigden) eerbied te kennen;” — Onmiddellijk na deze woorden maakt de verzoeker zich bekend. Het verzoek zelf wordt voorafgegaan van een kort, wel geordend, waar verhaal, of van eene wel-ingeleede voorstelling van den toestand, waarin men zich bevindt, en welke tot het verzoek aanleiding geeft. Dan worden de gronden in volgorde (ieder op een nieuwen regel) zoo aangevoerd, dat de zwakke voorafgaan, en de meer nadruk bijzettende het laatst komen. Daarbij wordt ook alles vermeld, wat den verzoeker met moed, met hoop en vertrouwen vervult, zooals b.v. de vaderlijke liefde van den regent, de genade des Konings, de rechtschapenheid des rechters, de nood waarin men zich bevindt, kortom alles, wat bevorderlijk kan zijn om den ontvanger van het verzoekschrift gunstig te stemmen. Alle omstandigheden, die aangevoerd worden, moeten den toets der gestrengste waarheid kunnen doorstaan en met bescheidenheid worden voorgedragen. Valsche beschouwingen kunnen tot niets leiden, en den verzoeker slechts in een kwaad daglicht plaatsen. — De geheele voordracht van zulke verzoekschriften moet bondig, edel en krachtig zijn; een al te klagende, kruipende stijl maakt dikwijls een slechten indruk, en geeft eene ongunstige meening van hem, die zich er door vernedert. Van nog slechter uitwerking zijn stoute en onbeschaamde aanzoeken. Bescheidenheid, ontzag en waarheidsliefde zijn volstrekte voorwaarden. — Na al zijne motieven opgesomd te hebben, geeft de schrijver te kennen *wat* hij eigenlijk wenscht, en besluit dan zijn request in den gebruikelijken vorm.

De wijdloopigheid, waarmede men dikwijls een verzoek uitdrukt, wordt vermeden, als men de feiten, waarop men zich beroept, door bijlagen kan staven; men teekent ze met A, B, C, enz., en haalt alleen aan: zie bijlage A of B, enz.,

De Rijks-belasting is verdeeld in:

1°. Grondbelasting (belasting op onroerende eigendommen, zoo gebouwde als ongebouwde), 2°. Personeele belasting (belasting *a.* op de huurwaarde van gebouwde perceelen, *b.* op deuren en vensters, *c.* op haardsteden, *d.* op het mobilair, *e.* op het houden van dienst- en werkboden, *f.* op het houden van paarden) en 3°. Patentrecht.

De Plaatselijke belasting wordt van wege het gemeentebestuur geheven.

De voldoening van de rijksbelasting geschiedt bij den ontvanger der directe belastingen; die van de Plaatselijke belastingen bij den gemeente-ontvanger.

De belastingschuldige ontvangt een aanslagbiljet, inhoudende het bedrag der verschuldigde som, waarvoor hij, hetzij ten gevolge van zijne eigene aangifte, hetzij ten gevolge van de indertijd door hem gevraagde schatting, is aangeslagen. Zulk een aanslagbiljet ontvangt hij eerst dan, als het kohier der belasting invorderbaar (executoir) is verklaard en daarvan eene openbare afkondiging heeft plaats gehad.

Bij het ontvangen van het aanslagbiljet kan men vermeenen, dat men te hoog, verkeerdelijk of ten onrechte is aangeslagen.

Heeft men het voornemen zich over te hoogen of verkeerden aanslag te beklagen, dan vraagt men bij het voldoen van de verschenene termijnen (behalve de kwitantie, welke de ontvanger daarvoor geeft), eene duplicaat-kwitantie, zoodat eene extract uit den Legger (bij patentrecht), of een extract uit het Register der belastingschuldigen (bij andere belasting).

Daar zoodanig extract, hetzij uit den Legger of uit het Register, den aanslag, waarover men zich beklagen wil, moet inhouden, is het steeds aan te raden, bij het aanvragen van zoodanig extract op te geven, tot welk doeleinde men dit verlangt.

Reclamatien in zaken van aanslag in de Plaatselijke belasting moeten bij het gemeentebestuur, in zake van aanslag in de Rijksbelasting bij Gedeputeerde Staten der provincie worden ingediend.

Men kan zijne reclame *rechtstreeks* aan Gedeputeerde Staten der provincie inzenden, of wel zulks doen *door tusschenkomst van den controleur*. In het laatste geval geeft de controleur een bewijs af van de ontvangst der reclamatie.

Zoodanige reclamatie aan Gedeputeerde Staten, hetzij rechtstreeks of door tusschenkomst van den controleur, moet worden ingeleverd *uiterlijk BINNEN drie maanden na den dag, waarop door het plaatselijk bestuur is afgekondigd, dat het kohier executoir is verklaard* (dat wil zeggen: invorderbaar gesteld).

De reclamatie moet op zegel geschreven zijn, en daarbij overgelegd worden de duplicaat-kwitantie en het extract, over welke beide stukken wij hierboven hebben gesproken. In de reclamatie moet duidelijk omschreven staan *waarmede* men zich eigenlijk bezwaard acht, en op grond waarvan. Hierbij is nog op te merken, dat de zes hierboven genoemde soor-

ten van personeele belasting de grondslagen geheeten worden, derhalve noemt men: de huurwaarde den 1^{en} grondslag, de deuren en vensters den 2^{en} grondslag, de haardsteden den 3^{en} grondslag, het mobiliair den 4^{en} grondslag, de dienst- en werkboden den 5^{en} grondslag, en de paarden den 6^{en} grondslag.

Geldt dus de reclamatie eenigen aanslag in de *Personeele* belasting, zoo duide men bepaald aan, dat men zich bezwaard acht met den aanslag, waarmede men naar den zoo veelsten grondslag is belast.

Na het indienen van eene reclamatie mag de belasting-schuldige zich niet onttrekken aan de betaling van de later verschijnende termijnen van den aanslag, maar is hij verplicht die geregeld te voldoen, bij gebreke waarvan hij zich aan de gewone vervolging zou blootstellen. Bij gunstige beschikking op zijne reclamatie wordt hem het te veel betaalde toch teruggegeven.

Heeft een woonhuis gedurende het geheele jaar ledig gestaan, dat wil zeggen van den eersten Mei af tot den laatsten April van het volgende jaar, of is het gedurende dien tijd niet langer bewoond geweest dan tien dagen, dan kan deswege (al is het gebouw gedurende dien tijd voorzien gebleven van meubelen) gereclameerd worden het bedrag der grondbelasting; bij dergelijke reclamatiën moet (zie boven) worden overgelegd de duplicaat-kwitantie en het extract, benevens eene verklaring van het gemeentebestuur, dat het gebouw gedurende den aangeduiden tijd niet bewoond is geweest.

Om dezelfde reden kan gereclameerd worden het bedrag der geheele personeele belasting, en daarbij behoeft slechts te worden overgelegd de duplicaat-kwitantie en het extract hierboven omschreven, zijnde deze reclamatiën ter zake van personeele belasting, volgens het 2° lid van art. 5 der Ministeriële resolutie van 23 Februari 1844 vrijgesteld van de verplichting om eene verklaring van het gemeentebestuur over te leggen.

Dergelijke reclamatiën mogen niet eerder ingediend worden dan na afloop van het dienstjaar voor de personeele belasting, dat is *niet eerder* dan *na* 30 April, en *niet later* dan *uiterlijk* op 30 Juni.

Zij, die zich vóór Primo November van het loopende dienstjaar ontdoen van paarden, of daaraan eene andere bestemming geven, waardoor zij van die belasting zijn vrijgesteld, kunnen eene reclamatie indienen om zes maanden afschrijving van hunnen aanslag, die echter vóór 1 November ingediend moet

zijn. Daarop wordt geene beschikking genomen dan na afloop van het dienstjaar, en intusschen moet men geregeld voortgaan met het bedrag van den aanslag aan te zuiveren, wordende later, bij gunstige beschikking op de reclamatie, het te veel betaalde teruggegeven.

Zoo is op het patentrecht eveneens afschrijving te bekomen, b. v. iemand, die gepatenteerd is, komt te overlijden, en zijne zaken worden door de erfgenamen niet voortgezet; dan kunnen die erfgenamen afschrijving vragen, doch moeten beginnen met de verschenene termijnen te betalen, met inbegrip van de maand, waarin het overlijden heeft plaats gehad.

Voorts moeten zij zich *binnen drie maanden na dat overlijden* schriftelijk aanmelden bij het college van controleur en zettters met de uitdrukkelijke verklaring, dat zij de zaken van den overledene niet voortzetten, en op grond daarvan voor de nog verschuldigde termijnen van den aanslag afschrijving verzoeken.

Op dezelfde wijze kan binnen drie maanden na het overlijden bij controleur en zettters afschrijving gevraagd worden, indien de erfgenamen van eenen overledenen belastingschuldige diens vaartuig niet aanhouden. Ingeval de termijnen, die nog vervallen moeten, reeds voldaan waren, heeft er teruggave van dat betaalde plaats.

De patentplichtige zelf kan ook afschrijving vragen, zoodmede schriftelijk aan controleur en zettters, en wel wanneer een schip of vaartuig verongelukt, en wanneer een schip of vaartuig gesloopt wordt; in het eerste geval binnen eene maand na den dag, waarop het ongeval plaats vond, in het tweede geval voordat de slooping een aanvang heeft genomen; en evenals bij *reclamatiën* aan *Gedeputeerde Staten* de besprokene duplicaat-kwitantiën en extract moeten overgelegd zijn, evenzoo moeten bij *reclamatiën* aan het college van controleur en zettters het patent en de meetbrief gevoegd worden.

22. Verzoek om audiëntie aan Z. M. den Koning.

Aan

Zijne Majesteit den Koning.

Sire!

Geeft met den diepsten eerbied te kennen:
JOHANNES WOUTERSEN, uitgever en drukker, wone-
nende te *Nieuwe Diep*,

dat het voor hem van het uiterste gewicht is aan Uwe Majesteit persoonlijk te mogen voordragen zijne belangen in zake van . . . . .

dat hij doordrongen is, dat Uwe Majesteit steeds, waar geene overwegende redenen zulks verhinderen, toegankelijk is voor ieder zijner onderdanen;

weshalve hij adressant de vrijheid neemt met den diepsten eerbied te verzoeken, dat het Uwer Majesteit goedgunstiglijk moge behagen, hem te veroorloven bij de eerstvolgende audiëntie zijne belangen persoonlijk te komen nederleggen aan de voeten van den Troon.

Nieuwe Diep,
den 14 Mei 18 . .

Hetwelk doende, enz.
J. WOUTERSEN.

23. Verzoekschrift eener Officiersweduwe, om toelating van haren Zoon op de Militaire Akademie.

Aan

Zijne Majesteit den Koning.

Sire!

Met den diepsten eerbied geeft te kennen ANNA MARIA DE WERELD, geboren SMIJTHOF, wonende te *Naarden*, weduwe van ADRIAAN ROBBERT DE WERELD, in leven Luitenant ter zee 1ste klasse, ridder der Militaire Willemsoorde 4de klasse;

dat haar Zoon WILLEM DE WERELD, blijkens bijgevoegd extract uit het geboorte-register van den burgerlijken stand te *Schiedam*, 14 jaren en 7 maanden oud, eene bepaalde neiging aan den dag legt voor Uwer Majesteits dienst bij het wapen der artillerie te land;

dat hij bij onderscheidene gelegenheden op de scholen blijken van vlugheid en vorderingen gegeven heeft in de reken-, meet-, aardrijks-, geschiedkunde en in de Nederlandsche, Fransche en Engelsche taal, en dat hij deze wetenschappelijke vakken nog met zeer goed gevolg tot genoegen van zijne onderwijzers voortzet, blijkens bijgelegd bewijs van den hoofdonderwijzer hier ter stede;

dat zij, willende voldoen aan de oproeping van zijne Excellentie den Heer Minister van Oorlog van den 15den Mei ll., haren hierboven vermelden zoon wenscht onderworpen te zien aan het vergelijkend examen ter plaatsing op de Militaire akademie te *Breda*:

dat zij als weduwe van zes kinderen, van welke de hier bedoelde zoon WILLEM op één na de oudste is, geene toereikende middelen bezit, om de kosten van zijne studie te bestrijden;

dat zij derhalve, op grond van het aangevoerde en van de lange eervolle dienstjaren van wijlen haren echtgenoot, die op het veld van eer voor zijn Koning en Vaderland met roem is gestorven, met den diepsten eerbied de vrijheid neemt, Uwe Majesteit te verzoeken, toe te staan, dat haar genoemde zoon WILLEM, na bij het onderzoek voldoende blijken van bekwaamheid gegeven te hebben, moge worden geplaatst, voor rekening van het Rijk, bij het wapen der Artillerie.

Hetwelk doende, enz.

Naarden,
20 Mei 1891.

A. M. SMIJTHOF
wed. A. R. DE WERELD.

24. Verzoekschrift van eenen landbouwer tot ontslag voor zijnen zoon uit den militairen dienst.

Aan
Zijne Majesteit den Koning.

Sire!

Geeft met verschuldigten eerbied te kennen EVERT KOUTER, landbouwer, wonende op den *Weithof* onder *Raalte*, provincie *Overijssel*,

dat zijn oudste zoon, KNELIS KOUTER, in de maand Mei 1891 als loteling is in dienst gesteld bij het 6de Regiment Infanterie;

dat zijn jongere broeder, de eenige zoon, die hem tot schraging in zijn beroep overbleef, reeds sedert ruim een jaar kwijnende is aan eene borsttering, waardoor hij verder ongeschikt is voor eenig werk, blijkens het hierbij overgelegde bewijs van den geneesheer;

dat daarenboven hij, EVERT KOUTER zelf, in den afgelopen winter het ongeluk heeft gehad zijn rechterbeen te breken, waardoor het buitenwerk door hem niet meer kan worden waargenomen;

dat, ten gevolge van dezen droevigen toestand van hem en zijnen jongsten zoon, alzoo het akkerwerk geheel aan vreemde handen en vreemd toezicht toevertrouwd zou moeten worden;

weshalve hij Uwe Majesteit, op de hier aan-

gevoerde gronden, zeer eerbiedig verzoekt, te willen toestaan, dat aan zijn hierboven vermelden oudsten zoon KNELIS moge worden verleend: paspoort tot volkomen ontslag uit den militairen dienst tegen betaling van zoodanige somme gelds, als Uwe Majesteit, overeenkomstig de bestaande verordeningen, zal gelieven te bepalen.

Weithof onder Raalte,
den 27sten Maart 1892.

Hetwelk doende, enz.
EVERT KOUTER.

25. Verzoekschrift aan den Koning, om te mogen trouwen met de zuster zijner overledene vrouw.

*Aan
Zijne Majesteit den Koning.*

Sire!

Geeft met den diepsten eerbied te kennen:

HENDRIK CHRISTIAAN VAN LEEUWEN, winkelier te Groningen, geboren te Rotterdam;

dat hij in het jaar 1888 in den echt getreden is met MARIA JACOBA VAN HEEM, geboortig van Kralingen, en dat hij, na eene hoogst gelukkige echtvereeniging van slechts drie jaren, het ongeluk gehad heeft genoemde echtgenoot door den dood te verliezen, hem nalatende twee kinderen, te jong, om de ontzettende ramp, die hen trof, te kunnen beseffen;

dat hij thans, zoowel om zijnen beiden dochttertjes eene liefhebbende moeder als zichzelve eene zorgende echtgenoot te verschaffen, besloten heeft voor de tweede maal in den echt te treden, en wel met JOHANNA HENDRIKA VAN HEEM, jongere zuster zijner overledene echtgenoot;

dat hij echter tot dit huwelijk de toestemming van Uwe Majesteit behoeft;

dat de vereischte uittreksels uit de Registers van den Burgerlijken stand hierbij overgelegd worden, bestaande in de geboorteakten van den suppliant en van MARIA HENDRIKA VAN HEEM, alsmede de akte van het overlijden zijner overledene vrouw;

weshalve suppliant zich tot Uwe Majesteit wendt, met het eerbiedige verzoek, dat het Hoogst Derzelve behagen moge, hem toestemming te verleen, om met bovenge-

noemde JOHANNA HENDRIKA VAN HEEM een tweede huwelijk aan te gaan.

't Welk doende, enz.

Groningen,
den 1sten Februari 1891. H. C. v. LEEUWEN.

26. Verzoekschrift om verlof tot het dragen van
eene vreemde ridderorde.

Aan
Zijne Majesteit den Koning.

Sire!

Geeft met den diepsten eerbied te kennen
WERNER EDUARD VAN STRAALLEN, koopvaardijkapitein, gedomiciliëerd te Rotterdam,

dat hij met het barkschip *Jacatra*, toebehorende aan de reederij der heeren DAALMAN en HORST, op de terugreis van *Batavia* het voorrecht heeft gehad, bij stormweder de geheele equipage te mogen redden van den te *Antwerpen* thuis behoorenden en naar *Hamburg* bestemden schooner *la Belle Alliance*, welk vaartuig lek geslagen en op het punt van zinken was;

dat het Z. M. den Koning der Belgen behaagd heeft, hem adressant, blijkens inliggend schrijven van den Belgischen Minister van Binnenlandsche zaken, met de Leopoldsorde te begiftigen;

weshalve hij zich, naar het voorschrift der Grondwet, tot Uwe Majesteit wendt met het eerbiedig verzoek, dat het hem adressant vergund worde, de onderscheidingsteekenen der Leopoldsorde aan te nemen en te dragen.

Rotterdam, Hetwelk doende, enz.
den 1sten Juli 1891. W. E. VAN STRAALLEN.

27. Verzoekschrift aan den Koning van eene vrouw,
om ontslag van haren man uit de gevangenis.

Aan
Zijne Majesteit den Koning.

Sire!

Geeft met den diepsten eerbied te kennen
CAROLINA BERGER, geboren EIKLOOF, wonende te *Brummen*,

provincie *Gelderland*, huisvrouw van KAREL LODEWIJK BERGER, daglooner in genoemde gemeente,

dat haar man het ongeluk heeft gehad, aan eene vrouw alhier, — die mij, zijne huisvrouw, op het oogenblik dat ik naar mijnen arbeid op het land zou terugkeeren, niettegenstaande mijne hooge zwangerschap, op den openbaren weg wilde slaan en mishandelen — eene wond aan het hoofd toe te brengen, waaraan zij langer dan 20 dagen, zonder haar werk te kunnen verrichten, bedlegerig is geweest, doch vervolgens geheel is hersteld, zoodat deze verwonding geen verder ongelukkig gevolg heeft gehad; waarom hij, KAREL LODEWIJK BERGER, veroordeeld is tot eene gevangenisstraf van één jaar, en vervolgens, na uitwijzing van het vonnis, vervoerd is naar de gevangenis van misdadigers te *Leeuwarden*;

dat zij zich niet durft veroorloven, iets op de rechtvaardigheid dezer straf aan te merken; doch met allen ootmoed de vrijheid neemt, het volgende eerbiedig in het midden te brengen:

dat haar man in deze gemeente algemeen bekend staat als een stil, vredelievend en werkzaam ingezetene, die nooit in zijn leven met iemand getwist, veel minder aan iemand bloedige wonden toegebracht heeft, en dat het hem ook in dit geval onbegrijpelijk is voorgekomen, hoe hij zich aan gemelde vrouw heeft kunnen vergrijpen, anders dan door den rechtmatigen toorn wegens de mishandeling van zijne zwangere vrouw;

dat, hoezeer deze omstandigheid niet voldoende is geweest om hem geheel van de wettelijke straf op verwonding te ontheffen, zij gehoopt had, dat de rechters hierdoor zouden geleid zijn tot het aannemen van verzachtende omstandigheden;

dat, behalve het aangevoerde, de straf, waartoe hij veroordeeld is, haar, onschuldige vrouw, die dagelijks hare bevalling te gemoet ziet, haar kind en haren ouden hulpbehoevenden vader veel meer treft dan hem zelve, die, aan sober voedsel en zwaren arbeid gewoon, voorzeker ten aanzien van zijn tegenwoordigen uiterlijken toestand — de vrijheid en de schande uitgezonderd — geene verergering heeft te vreezen, en bij zijn werkelijk ontslag alleen die voldoening van een goed huisvader weder erlangt, om zijn zuur verdiend brood weder te deelen met zijne huisgenooten, die tot dien tijd van alle bestaansmiddelen verstoken blijven.

Zoo is het, dat zij, op grond van dit aangevoerde, allerootmoedigst zich tot Uwe Majesteit is wendende,

met de bede, haren hierboven genoemden man, KAREL LODEWIJK BERGER, te verleenen: volle en geheele kwijtschelding van straf, met dat gevolg, dat hij binnen den kortst mogelijken tijd uit zijne gevangenis worde ontslagen, en alzoo een arm, geheel hulpeloos huisgezin worde gered van den oever des afgronds, waarin het staat nedergeworpen te worden, en waarin het ongetwijfeld zal omkomen.

Hetwelk doende, enz.

Brummen,
den 6den December 1891.

KAROLINA BERGER,
geb. EIKLOOF.

28. Verzoekschrift om eene betrekking.

Aan

*Zijne Excellentie den Minister
van Binnenlandsche Zaken.*

Geeft met den meesten eerbied te kennen:

WILLEM HOFFMAN, sjuwerman, oud 36 jaren,
geboren en thans woonachtig te H.,

dat hij gedurende twaalf jaren het land getrouw gediend heeft, en in den krijgsveld tot sergeant was opgeklommen; terwijl hij de vrijheid neemt, de bewijsschriften van zijn eervol ontslag en doorlopend goed gedrag hierbij te voegen;

dat hij na volbrachten dienstdienst gehoopt had in eenige kleine betrekking geplaatst te zullen worden, waardoor hij op eene eerlijke wijze zijn brood zou kunnen verdienen, welke hoop tot op heden niet vervuld is;

en dat hij alzoo zich heden tot Uwe Excellentie wendt, met het eerbiedige verzoek, dat het Uwer Excellentie behagen moge, hem suppliant in eenige betrekking als beambte aan de Staatsspoorwegen te plaatsen.

den . . . . . 18 . .

't Welk doende, enz.

H. . . . .,

WILLEM HOFFMAN.

29. Verzoekschrift om eenen pas, om buitenslands te reizen.

Aan

*Zijne Excellentie den Minister
van Buitenlandsche Zaken.*

Met verschuldigden eerbied geeft ADRIAAN

PLECHTMAN, koopman in bijouerieën te Kampen, te kennen, dat hij, uit hoofde van zijne handelsaangelegenheden, verplicht is, eene buitenlandsche reis te doen naar *Neurenberg* in *Duitschland*; weshalve hij de vrijheid neemt, Uwe Excellentie eerbiedig te verzoeken hem daartoe paspoort te willen verleen, ten einde ongehinderd te kunnen reizen en verkeer in het buitenland.

Hetwelk doende, enz.
Kampen, den 26sten October 1891. ADRIAAN PLECHTMAN.

30. Verzoek om eene buitengewone audiëntie bij den Minister.

Aan
Zijne Excellentie den
Minister van Marine.

Geeft met den meesten eerbied te kennen: MAURITS WOLF, kapitein ter zee, op non-activiteit, wonende te *Leeuwarden*,

dat hij, in het denkbeeld verkeerende, dat hem de dag was, waarop door Uwe Excellentie audiëntie verleend wordt, opzettelijk eene reis naar *'s-Gravenhage* heeft gemaakt, om zijne belangen aan Uwe Excellentie persoonlijk te kunnen voordragen;

dat hij echter, ten einde niet teleurgesteld huiswaarts te keeren, de vrijheid neemt zich tot Uwe Excellentie te wenden met het eerbiedige verzoek, hem in dit buitengewone geval goedgunstiglijk een oogenblik gehoor te willen verleen.

's Gravenhage,
den 14den Juli 1891.

Hetwelk doende, enz.
M. WOLF.

31. Verzoekschrift van fabrikanten, om vrijdom van uitgaande rechten, enz., voor produkten hunner industrie, die zij naar eene buitenlandsche tentoonstelling wenschen te zenden.

Aan
Zijne Excellentie den Minister
van Financiën.

Met den verschuldigten eerbied geven te kennen:

PETRUS VOSMAN, rijtuigmaker,
 GERRIT VERHULST, meubelmaker, } wonende te *Rotterdam*;
 PIETER WILLEM REISSER, touwslager, }
 HENDRIK BIESTER, goud- en zilversmid, }
 FREDERIK VAN OOST, garenfabrikant, } wonende te *Gouda*;
 WILLEM VAN DER MOL, pijpenfabrikant, }
 KAREL PUTTER, boekbinder, wonende te *Schoonhoven*;

dat zij adressanten met elkander zijn overeengekomen, gezamenlijk eenige door hen vervaardigde voorwerpen op te zenden naar de Tentoonstelling te . . . , welke geopend zal worden op den . . . dezes jaars;

dat zij in alle nederigheid vermeenen, langs dien weg, ieder in het door hem uitgeoefend vak, iets te kunnen bijdragen tot handhaving van den Nederlandschen naam en tot eene waardige vertegenwoordiging van onze nationale nijverheid;

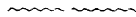
dat zich intusschen tegen de volvoering van hun voornemen een gewichtig bezwaar opdoet, dit namelijk, dat al de produkten hunner respectieve industrieën onderworpen zijn aan het Tarief van rechten op den In-, Uit- en Doorvoer, zooals die zijn vastgesteld bij de wet van 26 Augustus 1822; welke onkosten, gevoegd bij die, welke zij zich buitendien ter verwezenlijking van hun plan moeten getroosten, het hun ongeraden en ondoenlijk zullen maken aan de waarlijk vaderlandsche onderneming naar hunnen wensch gevolg te geven;

dat dit bezwaar alleen uit den weg geruimd kan worden door eene gunstige beschikking van Uwe Excellentie; waarom zij zich de vrijheid veroorloven Uwe Excellentie eerbiedig te verzoeken:

dat aan alle inzenders van nijverheids-produkten voor de op . . . . te openen Tentoonstelling te . . . , vrijdom van de rechten van uitvoer en eventueelen weder-invoer worde verleend; of wel, zoo Uwe Excellentie vermeenen mocht dezen maatregel niet algemeen te moeten maken, alsdan aan hen adressanten zoodanigen vrijdom toe te staan.

Rotterdam,
 den 4den Mei 1891.

Hetwelk doende, enz.
 (volgen de onderteekeningen.)

32. Verzoekschrift om verplaatsing.

Aan
Zijne Excellentie den Minister
van Oorlog.

Geeft met diepen eerbied te kennen FRANCISCUS LODEWIJK ARUNDEL, Kapitein Plaatselijk Adjutant der 1ste klasse te 's-Hertogenbosch, Ridder van de Militaire Willemsorde 4de klasse;

dat hij, door wonden ongeschikt geworden voor den werkelijken dienst te velde, als Plaatselijk Adjutant gedurende den tijd van zes maanden te 's-Hertogenbosch, zoo veel zijn lichaamsgestel zulks veroorloofde, de aan dien post verbondene werkzaamheden met allen ijver heeft waargenomen; doch dat de gesteldheid van de lucht in deze landstreek, wegens de nabijheid der zee, niet alleen een nadeeligen invloed op zijne nog steeds opene wonden, maar ook door aanhoudende koortsen op geheel zijn gestel uitoefent;

dat door Heeren Officieren van Gezondheid, onder wier behandeling hij zich heeft bevonden, blijkens overgelegd certificaat, eene verandering van luchtgestel tot genezing van de wonden en herstel van gezondheid noodzakelijk wordt geoordeeld;

dat hij echter te veel ijver voor den dienst bezit, om te wenschen, dit zijn herstel door een gerekt verlof te erlangen, maar nog krachten genoeg in zich gevoelt, om in eene plaats, waar hij zijn oogmerk zou kunnen bereiken, den aan zijnen stand verbonden dienst te kunnen waarnemen;

Waarom hij, op grond van het aangevoerde, de vrijheid neemt, zich tot Uwe Excellentie te wenden, met het eerbiedige verzoek, dat het U behagen moge, zijne verplaatsing te bevelen naar eene van de vestingen des Rijks in de provincie Gelderland of Overijssel.

Hetwelk doende, enz.

's-Hertogenbosch,
den 10den Juni 1890.

N. N.
kapt. Plaats-Adj. 1ste kl.
R. der M. W. O. 4de kl.

Gezien door mij Kolonel plaatselijk Kommandant te ..... den .... 1890.

N. N.

Gezien door mij Generaal-Majoor, Bevelhebber in de 1^e Militaire Afdeeling, te .... den .... 1890.

N. N.

33. Request om Naturalisatie.

*Aan
de Tweede Kamer der
Staten-Generaal.*

Geeft met den meesten eerbied te kennen HENDRIK CHRISTIAAN ZWABAK; blijkens het hierbij onder Lr. A. overgelegde Extract uit het register der aangiften van geboorten oud drieëndertig jaar, geboren te *Frankfort aan den Main*, thans wonende te *Rotterdam, Raamstraat, Wijk C, N°. 112*;

dat hij gedurende den tijd van ruim zeven achtereenvolgende jaren onder de bescherming der Landswetten, blijkens medebijgevoegd certificaat onder Lr. B. van den Heer Burgemeester dezer stad, als een rustig burger alhier het bedrijf van kastenmaker heeft uitgeoefend;

dat hij, blijkens het mede hier bijgevoegde attest onder Lr. C. in zijne geboortestad aan alle landsverplichtingen voldaan heeft; en, dewijl hij daar geene verwanten heeft, zich door huwelijksbetrekkingen aan den Nederlandschen grond gehecht voelt, zoodat hij wenscht voor altoos in Nederland te verblijven.

Weshalve hij de vrijheid neemt, zich tot de Wetgevende Macht te wenden met eerbiedig verzoek, om hem zeer goedgunstig brieven van naturalisatie te willen verleen, belovende hij als een getrouw onderdaan in allen deele aan alle algemeene en bijzondere wetten gehoorzaamheid en onderwerping.

Hetwelk doende, enz.

Rotterdam,
den 2den Mei 1891.

HENDRIK CHRISTIAAN ZWABAK.

34. Verzoek om een bewijs van inschrijving ter geboorte
bij den Burgerlijken Stand, en van voldane
dienstplichtigheid bij de Nationale
Militie. (*)

Aan
den Heer Burgemeester
van Worpsveen.

Weledelachtbare Heer!

BEREND ALBERT, zoon van GERBRANS, landbouwer, wonende te *Rielum* onder *Worpsveen*, aldaar geboren den 19den December 1872, die het voornemen heeft een wetig huwelijk aan te gaan, neemt met den verschuldigten eerbied de vrijheid, Uw Weledelachtbare te verzoeken, aan hem te willen doen afgeven de daartoe benoodigde bewijzen van inschrijving ter geboorte bij den burgerlijken stand, en van voldane dienstplichtigheid bij de nationale militie, waarbij hij uitgetrokken is geweest onder N°. 1075 van het lotingsaandeel 1891.

Rielum onder Worpsveen,
den 14den April 1892.

Hetwelk doende, enz.
BEREND ALBERT.

35. Verzoekschrift aan den Gemeenteraad, om materialen
op den Gemeentegrond te mogen lossen
en te laten liggen.

Aan
den Edelachtbaren Raad
der Gemeente
Breda.

Geeft met den verschuldigten eerbied te kennen:
CORNELIS VONCK, gepatenteerd metselaar alhier;

(*) Als men in de plaats woont, waar de inschrijving voor den burgerlijken stand heeft plaats gehad, begeeft men zich in persoon bij de ambtenaren, die daarmede belast zijn, om dat verzoek mondeling te doen. Wanneer men het bewijs verkregen heeft, wordt daarop nog tot wettiging de handteekening vereischt van den President der arrondissements-rechtbank; evenzoo is het met de bewijzen van overlijden en huwelijk gelegen doch op die van de nationale militie wordt deze wettiging niet gevorderd.

Woont men in plaatsen, ver verwijderd van die, waaruit men de hier bedoelde stukken moet ontbieden, dan doet men beter, daarover aan eenen vriend of aan iemand bij wien men bekend is te schrijven, om die voor ons aan te vragen, dewijl er meestal toch kleine kosten aan verbonden zijn, welke dadelijk moeten voldaan worden. Onze brief strekt den aanvrager ten bewijze, dat hij daartoe door ons gerechtigd is.

Dat hij binnen eenige dagen eene lading waalsteen zal ontvangen, die dienen moet tot vernieuwing van een huis aan den Oost-singel, en welke hij slechts tot zijn groot nadeel op zijn eigen grond, aan het andere einde der stad, zou kunnen bergen;

dat het daarom voor hem hoogst wenschelijk zou zijn, indien hij die lading mocht laten lossen op de kade aan den Oostsingel bij de Wittepoort in deze gemeente, en die gedurende weinige dagen aldaar op den wal mocht laten liggen;

dat daardoor geene schade of nadeel aan de voornoemde kade kan worden toegebracht, en ook voor het openbaar verkeer geene de minste bezwaren of belemmeringen kunnen voortspruiten; en dat hij, zoo zulks vereischt worden mocht, gaarne bereid is, daarvoor eene billijke vergoeding te geven aan de Gemeentekas;

waarom hij de vrijheid neemt zich tot Uw Edelachtbaren te wenden, met het eerbiedige verzoek, dat hem vergunning moge verleend worden, om de bovengenoemde lading steen aan de kade van den Oostsingel te lossen, en die aldaar gedurende den tijd van uiterlijk acht weken op den wal te laten liggen.

Hetwelk doende, enz.

Breda,
den 4den Juni 1891.

CORNELIS VONCK.

36. Verzoekschrift aan een Gemeenteraad, om verlenging van den aannemingstermijn, op grond van ziekte.

*Aan
den Raad der Gemeente
Schoonhoven.*

Geeft met den verschuldigten eerbied te kennen: GERHARD VAN DER SLOT, meester Timmerman, woonachtig in deze gemeente:

dat aan hem op den 5den April dezes jaars, bij openbare aanbesteding, is toegewezen het maken van de in- en uitwendige vertimmering van het voormalige Rijksmagazijn, met al de daartoe noodige leverantiën, alles volgens daarvan gemaakt Bestek en Voorwaarden, en zulks voor eene som van zes duizend zevenhonderd achtentachtig gulden;

dat op hem, als aannemer van de gezegde ver-

timmering en leverantiën, de verplichting rust, volgens art. 9 der bovengenoemde voorwaarden, het werk geheel klaar en ter keuring gereed te hebben op den 15den September e. k., zullende hem anders voor elken dag, dien hij over den gezetten termijn tot de voltooiing besteden mocht, zeven gulden van de aannemingssom worden gekort;

dat het hem echter door eene tusschenbeide gekomene ernstige ziekte, welke hem (getuige bijgaand attest van zijnen geneesheer) meer dan eene maand bedlegerig maakte en hem alzoo volstrekt verbood het zoo noodige toezicht over het werkvolk te houden, ten eenenmale onmogelijk is geworden het door hem aangenomen werk, zal het aan de eischen van het Bestek voldoen, vóór den 15den October e. k. op te leveren;

dat hij alzoo, ten gevolge van deze buiten zijne schuld ontstane vertraging, eene boete van tweehonderd en tien gulden zou belooopen, waardoor de geringe voordeelen dezer onderneming zoo goed als geheel voor hem verloren zouden gaan;

weshalve hij de vrijheid neemt zich tot Uw Edelachtbaren te wenden met het eerbiedig verzoek, dat het U behagen moge den termijn van oplevering van de vertimmeringen met eene volle maand te verlengen.

Schoonhoven,
16 Augustus 1891.

Hetwelk doende, enz.
GERHARD VAN DER SLOT.

37. Verzoek aan het Gemeentebestuur om pensioen.

*Aan
den Edelachtbaren Raad
der Gemeente Gouda.*

Geeft met gepasten eerbied te kennen:

MARIA WESTERVELD, weduwe van JAN STEVENS,
hulponderwijzer te dezer stede:

dat haar echtgenoot op den zeventienden dezer maand, na eene ziekte van slechts weinige dagen, is overleden, haar na eenen gelukkigen echt van bijna twintig jaren met vier nog onmondige kinderen in kommervolle omstandigheden achterlatende;

dat haar echtgenoot gedurende ruim vierentwintig jaren de betrekking van hulponderwijzer aan de stads armen-school alhier met getrouwheid en ijver vervuld heeft, maar dat hij, in weerwil van de blijken van tevredenheid,

welke hem herhaalde malen mochten te beurt vallen, altijd geschroomd heeft om eenige traktementsverhooving te verzoeken, ofschoon zijn inkomen van vierhonderd gulden nauwelijks voldoende was om aan zijne huishouding de allereerste levensbehoefden te verschaffen;

dat zij thans, van alles beroofd en steeds in ziekelijken toestand, met hare kinderen tot eenen staat van de diepste armoede dreigt te vervallen, indien zij niet door de goedgunstige beschikking van den Edelachtbaren Raad in hare droevige omstandigheden eenige hulp mocht vinden;

Redenen, waarom supplianten zich tot den Edelachtbaren Raad dezer stad wendt, met de nederige maar dringende bede, dat het hem behagen moge, om haar, uit aanmerking van de langdurige en trouwe diensten van haren echtgenoot en van de groote behoeften van zijn nagelaten gezin, eenig pensioen te verleenen, opdat zij in staat gesteld worde om ten minste eenigermate in hare eigene behoeften en in die van hare kinderen te voorzien.

Hetwelk doende, enz.

Gouda,
den 4den Mei 1891.

MARIA WESTERVELD.

38. Verzoekschrift om eene fabriek te mogen oprichten.

*Aan
den Edelachtbaren Raad
der Gemeente Arnhem.*

Geeft met den verschuldigten eerbied te kennen:
JOHANNES WILLEM VAN DEN BERG, van beroep lettergieter, woonachtig te Wageningen;

dat hij ter uitbreiding van zijne zaken zeer gaarne eene Lettergieterij in uwe gemeente zou willen oprichten, en dat hij die zou willen vestigen in de Jacobsstraat, wijk A N°. 37;

dat hij echter, overeenkomstig de wettelijke verordeningen, verplicht is, daartoe aan den Gemeenteraad vergunning te vragen;

dat hij de vrijheid neemt aan Uw Edelachtbaren de navolgende gronden uiteen te zetten, om aan te toonen, dat het verleenen van zoodanige vergunning door geene overwegende bezwaren kan worden verhinderd;

Vooreerst: (en nu geeft men achtervolgens de

redenen op, die men kan aanvoeren om te bewijzen, dat er geene zwaarigheden aanwezig zijn, die tot eene weigering van het verzoek zouden kunnen leiden).

Zoodat hij op grond van een en ander de vrijheid neemt, Uw Edelachtbaren eerbiedig te verzoeken, dat tot de voorgenomene oprichting aan hem Adressant de vereischte vergunning moge worden verleend.

Hetwelk doende, enz.

Wageningen,
den . . . . . 18 . .

39. Verzoekschrift aan den Gemeenteraad om in aanmerking te komen voor eene betrekking.

*Aan
den Edelachtbaren Raad
der Gemeente Weesp.*

Geeft met den meesten eerbied te kennen:

JOHANNES CORNELIS VAN HOORN, oud 37 jaren, woonachtig in deze gemeente;

dat door het overlijden van den Heer WILLEM DE WINTER de betrekking van Bode bij het Gemeentebestuur dezer stad opengevallen is;

dat suppliant gedurende zestien jaren op het kantoor der Heeren Muys en C^o., handelaars te dezer stede, als boekhouder is werkzaam geweest, en deze betrekking tot groote tevredenheid zijner patroons, gelijk uit nevensgaand getuigschrift blijkt, vervuld heeft;

dat echter door ontbinding van de compagnieschap der genoemde heeren en door opheffing van hunne zaak, hij weldra geheel buiten betrekking geraken zal, zonder dat voor hem tot heden eenig vooruitzicht bestaat om de middelen te vinden, ten einde in de dringende behoeften van zijn talrijk gezin te voorzien;

dat hij meent alle geschiktheid te hebben om de betrekking van Bode bij het Gemeentebestuur te vervullen, en hij zich nopens zijn zedelijk gedrag vrijelijk op de getuigenis van al zijne medeburgers mag beroepen;

Redenen, waarom suppliant zich tot den Edelachtbaren Raad dezer stad wendt, met het eerbiedige verzoek

om voor de vervulling van bovengenoemde betrekking in aanmerking te mogen komen.

Hetwelk doende, enz.

Weesp,
den 17den April 1891.

J. C. VAN HOORN.

40. Reclamatie wegens een te hoogen aanslag in de
grondbelasting.

Aan

*Heeren Gedeputeerde Staten
der Provincie Groningen.*

Geeft met den meesten eerbied te kennen:
ARIE BOM, kaashandelaar te *Appingadam*;

dat hij ter zake van een hem toebehoorend woonhuis in de gemeente *Appingadam*, op den kadastralen legger bekend onder n°. 456 sectie A, over het loopende dienstjaar in de grondbelasting is aangeslagen voor eene som van f 170,— blijkens het hierbij door hem overgelegd wordend extract uit het register der belastingschuldigen;

dat de verschenene vier termijnen ten bedrage van . . . ., door hem zijn aangezuiverd, blijkens de mede hierbij gevoegde duplicaat-kwitantie;

dat hij zich echter met dien aanslag bezwaard acht, op grond dat . . . . .

. . . . .
weshalve hij de vrijheid neemt, zich tot Uw Edelgrootachtbaren te wenden met het eerbiedige verzoek, dat deze aanslag de noodige wijziging moge ondergaan.

Appingadam,
den 1 October 1891.

Hetwelk doende, enz.
A. BOM.

41. Reclamatie wegens een te hoogen aanslag in de
personeele belasting.

Aan

*Heeren Gedeputeerde Staten.
der Provincie Utrecht.*

Geeft met den meesten eerbied te kennen:
PIETER VAN DUYL, kruidenier te *IJselstein*;

dat hij over het loopende dienstjaar in de gemeente *IJselstein* in de personeele belasting is aangeslagen

voor eene som van . . . . ., blijkens het hierbij door hem overgelegd uittreksel uit het Register der belastingschuldigen;

dat hij de verschenene drie termijnen, ten bedrage van . . . . . heeft aangezuiverd, blijkens de mede hierbijgevoegde duplicaat-quitantie;

dat hij zich echter bezwaard acht met de som van . . . . ., waarvoor hij naar den eersten grondslag is aangeslagen, en zulks op grond, dat . . . . .

weshalve hij de vrijheid neemt, zich tot Uw Edelgrootachtbaren te wenden met het eerbiedige verzoek, dat deze aanslag naar de huurwaarde de noodige wijziging moge ondergaan.

IJselstein,
den 3den October 1891.

Hetwelk doende, enz.
PIETER VAN DUYL.

42. Reclamatie wegens te hoogen aanslag voor patent.

Aan

*Heeren Gedeputeerde Staten.
der Provincie Utrecht.*

Geeft met den meesten eerbied te kennen:
PIETER MEIJERS, tabakshandelaar te *Amersfoort*;

dat hij over het loopende dienstjaar in deze gemeente is aangeslagen in het patentrecht, voor eene som van . . . . . en dat de verschenene zes termijnen van dien aanslag ten bedrage van . . . . . door hem zijn aangezuiverd, een en ander blijkens hierbij door hem overgelegd wordend extract uit den legger der patenten en duplicaat-kwitantie;

dat hij zich echter met den bedoelden aanslag bezwaard acht op grond dat . . . . .

weshalve hij de vrijheid neemt, zich tot Uw Edelgrootachtbaren te wenden met het eerbiedige verzoek, dat aan deze zijne reclame het noodige gevolg gegeven, en op meergemelden aanslag teruggekomen moge worden.

Amersfoort,
den 14den Augustus 1891.

Hetwelk doende, enz.
P. MEIJERS.

43. Reclamatie om afschrijving.

Aan
Heeren Gedeputeerde Staten
der Provincie Gelderland.

Geeft met den meesten eerbied te kennen:
LAMMERT BEEST, kruidenier te *Arnhem*,
dat hij over het loopende dienstjaar in de gemeente *Arnhem* in de ..... belasting is aangeslagen voor eene som van ....., blijkens het hierbij door hem gevoegd extract betreffende dien aanslag;
dat hij de verschuldigde ..... termijnen ten bedrage van ..... heeft aangezuiverd, blijkens de mede hierbij gevoegde duplicaat-kwitantie;
dat hij voor de opgemelde som van ..... zeer te recht was aangeslagen, doch dat (hier volgt nu duidelijk omschreven de reden, waarom men afschrijving vraagt);
weshalve hij de vrijheid neemt, zich tot Uw Edelgrootachtbaren te wenden met het eerbiedige verzoek, dat op grond van het bovenstaande aan hem afschrijving en restitutie moge worde verleend.

Arnhem,
den 5den Juni 1891.

Hetwelk doende, enz.
L. BEEST.

44. Verzoek om afschrijving, door erfgenamen aan het college van controleur en zettters gericht.

Aan
het college van controleur en zettters
te Rotterdam.

Geven met gepasten eerbied te kennen:
JOHANNES VAN VLIET, van beroep schoenmaker;
ANNA VAN VLIET, zonder beroep, huisvrouw van
en ten deze bijgestaan door BERNARD GEERST, van beroep slotenmaker;

PIETER VAN VLIET, van beroep kastenmaker;
allen wonende te *Rotterdam* en gezamenlijke erfgenamen van wijlen MARINUS VAN VLIET, in leven gepatenteerd schoenmaker binnen de gemeente *Rotterdam* en aldaar den 1sten Juli dezes jaars overleden;

Dat de aanslag in het door den overledene als schoenmaker verschuldigde patentrecht door hen geheel is

aangezuiverd tot en met de maand Juli, in welke het overlijden heeft plaats gehad;

dat zij, zoo gezamenlijk als ieder voor zich, uitdrukkelijk verklaren, de schoenmakerij niet te zullen voortzetten;

weshalve zij de vrijheid nemen zich tot het college van controleur en zettters te wenden, met verzoek, om van de betaling der alsnog verschuldigde termijnen van opgemelden aanslag te mogen worden ontheven.

Rotterdam,
den 20 Augustus 1891.

Hetwelk doende, enz.

J. VAN VLIET.

A. VAN VLIET.

B. GEERTS.

P. VAN VLIET.

45. Verzoek om afschrijving, door den belastingschuldige zelf aan het college van controleur en zettters gericht.

Aan

*het college van controleur en zettters
te Oudewater.*

Geeft met gepasten eerbied te kennen:
JAN VERZIJL, schipper, gedomiciliëerd te *Oudewater*;

dat het vaartuig, waarop de hiernevens overgelegd wordende stukken, meetbrief en patent, betrekking hebben, op den 2 Mei l.l. door den op dien dag geheerscht hebbenden vliedenden storm op de Maas is verongelukt;

waarom hij de vrijheid neemt zich tot het college van controleur en zettters te wenden, met verzoek, dat hem, voor de nog niet verstreken zijnde termijnen van den aanslag over het dienstjaar 1890 restitutie moge worden verleend, waartoe hij de kwitantie voor betaalden aanslag eveneens hierbij overlegt.

Oudewater,
den 30 Mei 1891.

Hetwelk doende, enz.

JAN VERZIJL.

XVI.

KOOPMANSBRIEVEN, VRACHTBRIEVEN EN WISSELZAKEN.

I. KOOPMANSBRIEVEN.

Algemeene Voorschriften. In den groot- en kleinhandel komen onderscheidene soorten van brieven voor. Is de strekking van alle brieven reeds belangrijk te noemen, hoeveel te meer dan van koopmansbrieven, die zoo nauw verbonden zijn met den gang en het welgelukken van de zaken, waarvan weder de zekerheid van have en goed, zoowel als het goed of kwaad der familie afhangt; immers de ondernemingen op groote afstanden en het bestellen van waren, inkoop en verkoop (eigenlijken handel), kunnen grootendeels slechts door briefwisseling tot stand komen, evenals andere den handel en de nijverheid betreffende berichten slechts door dit middel kunnen medegedeeld worden.

De correspondentie is dan ook in het handelsverkeer een der gewichtigste onderwerpen, en kan bijgevolg slechts aan kundige menschen worden toevertrouwd. De vorming voor den koopmansstand vordert daarom, ter zake van het welbegrepen eigenbelang, eene goeefende en veelomvattende bekendheid met de correspondentie in al hare verscheidenheden.

De hoofdvereischten van den koopmansstijl en van goede koopmansbrieven en berichten zijn, behalve het opvolgen van de regels der spraakleer: 1° inachtneming van den gebruikelijken vorm en inrichting; 2° wellevende en beschaafde taal, die niet zondigt tegen de regels der beleefdheid en zelfs bij geschillen beleedigingen vermijdt, maar van den anderen kant ook alle overtollige complimenten en ijdele hoffelijkheidstermen buitensluit; 3° korte, bondige stijl; 4° klaarheid en bepaaldheid der uitdrukkingen en opgaven, alsook duidelijke en welgeordende uiteenzetting; 5° voorzichtigheid in de keus van de woorden, en vermindering van alles, wat tot dubbelzinnigheid en misverstand aanleiding geven of wel nadeelig worden kan.

Eerst en vóór alles moet de briefschrijver met het onderwerp, waarover hij heeft te schrijven, en met alle daartoe be-

trekkelijke bijzaken, en natuurlijk ook met de daarover wellicht reeds gevoerde correspondentie, nauwkeurig bekend zijn. Hij moet in 't algemeen handelskennis en ervaring bezitten, de zaak, waarover hij correspondeert en evenzoo den handeltak van zijn kantoor grondig verstaan, en zooveel mogelijk ook bekend zijn met de persoonlijkheid, de eigenaardigheden, en den graad van beschaving des handelaars, aan wien hij schrijft.

Alle complimenten, titulaturen en verdere ijdele formaliteiten zijn uit de koopmans-correspondentie gebannen; maar de regelen der algemeene beleefdheid mogen niet overtreden worden, gelijk men ook, bij den graad van beschaving, dien men bij eenen handelaar onderstellen moet, eene welvoeglijke taal in zijne brieven mag verwachten. Sierlijkheid van stijl is geen vereischte, maar kan toch nimmer schaden. Inzonderheid vermijde men onbeleefdheden en beleedigende uitdrukkingen, zelfs bij het behandelen van twistzaken; want men verbittert daardoor slechts de tegenpartij, en de zaak wordt er gemeenlijk niet beter, maar slechter door.

De grootst mogelijke korthed is reeds deswege in de koopmans-correspondentie noodig, omdat daardoor niet alleen tijd gespaard, maar ook menige aanleiding tot misverstand en verkeerde uitlegging vermeden wordt. Men onthoude zich daarom van alle noodelooze uitweidingen, en beijvere zich, om hetgeen men te zeggen heeft, met de minst mogelijke, maar bepaalde, duidelijke woorden uit te drukken. Intusschen mag men daarin weder niet te ver gaan, om niet onverstaabaar te worden, gelijk men dan ook te menigvuldige en vooral ongebruikelijke afkortingen moet weglaten.

Klaarheid en bepaaldheid van uitdrukkingen en van alle opgaven is een hoofdvereischte van een koopmansbrief. De ontvanger mag nimmer in twijfel zijn over hetgeen de schrijver zeggen wil; er moet alzoo alles gezegd worden, wat de ontvanger noodig heeft te weten, en dat wel, gelijk reeds is aangestipt, in korte, bepaalde en duidelijke uitdrukkingen. De schrijver moet zich daarbij steeds in de plaats van den ontvanger denken, en in 't oog houden, dat deze veel niet weet, wat hem, den schrijver, bekend is. Men heeft verder alles te vermijden, wat tot dubbelzinnigheid, misverstand of verkeerde uitlegging aanleiding geven kan; eindelijk mag men niets zeggen, wat iemand nadeelig kan worden, of waardoor men zich zelve verplichtingen oplegt, die men niet behoef en ook niet geneigd is op zich te nemen. Inzonderheid moet men omzichtig zijn in zaken, die betwistbaar zijn

of kunnen worden, en ook daarom is kortheid van uitdrukking aan te raden, omdat men zich te lichter bloot geeft hoe meer woorden men gebruikt, vooral wanneer men met eene ten kwade willende partij te doen heeft.

De duidelijke en ordelijke uiteenzetting bestaat hoofdzakelijk daarin, dat men over ieder bijzonder punt alles zegt, wat er van gezegd moet worden, eer men tot iets anders overgaat; dat men de verschillende gedeelten in eene zekere logische orde op elkander laat volgen; dat men lange en ingewikkelde volzinnen vermijdt, en dat men ook door de inrichting van het schrift het overzicht van het geheel gemakkelijker maakt, door ieder nieuw onderwerp met een nieuwen regel te beginnen, door belangrijke woorden, getals-opgaven en dergelijke te onderstrepen, enz.

Behalve deze vereischten vordert de orde in handelszaken, dat de af te zenden brieven in een kopieboek worden overgeschreven, om later, wanneer dit noodig is, den inhoud van een vroegeren brief te kunnen nalezen en ophelderen. Natuurlijk moeten zulke afschriften geheel eensluidend met de brieven zelven wezen (eene kopiëer-machine is dus aan te raden). Alle brieven, die beantwoord zijn, vouwe men overlans samen, en zette den naam des afzenders met woonplaats en dagteekening en van het antwoord op de rugzijde, op welke wijze zij ordelijk bijeengehouden kunnen worden.

Van brieven, die over zee gaan, zende men met de eerstvolgende gelegenheid een duplicaat, of bij zeer gewichtige zaken zelfs nog een triplicaat; maar stippe bij elk derzelve aan, wanneer en met welke gelegenheid het voorafgegane schrijven is afgezonden. Gewoonlijk zendt men bij duplicaten of triplicaten nieuwe berichten, welke dan te zamen aankomen.

Bij overzeesche brieven dient boven het adres in den brief nog het schip genoemd te worden, waarmede de brief verzonden wordt, b. v. per *Maria* of per *Thorbecke*; en wordt hij niet rechtstreeks, maar over eene vreemde haven verzonden, b. v. van Rotterdam naar Mexico over New-Orleans, dan duidt men zulks door het woordje *via* aan, b. v.

per *Henriette*, via New-Orleans.

Aan de Heeren GREENSHIELD en C^o. te Mexico.

Rotterdam, den 2den September 1891.

Men vergeete niet, in *bestellingsbrieven* de bestelde goederen, b. v. manufacturen, het getal stukken, de kleur, kwaliteit en bedongene prijzen nauwkeurig op te geven, ten einde

vergissingen en nadeelig tijdverlies te voorkomen. Van de goederen legge men, zoo mogelijk, een staal of monster over, of beroepe zich op de onder eene bepaalde dagteekening reeds ontvangene goederen, omdat men anders soms iets zou ontvangen, dat men niet begeerde of dat niet aan de behoefte voldeed, waardoor voor beide partijën schade ontstaat.

Voor het overige worden koopmansbrieven, als men daarbij wissels, gelden met of zonder zakken, per post verzendt, evenals alle andere brieven behandeld. Het is echter voorzichtig, bij geldverzending de waarde te declareeren en de brieven te doen aanteekenen.

CIRCULAIRES. (*)

1. Van een Bediende bij zijne vestiging als handelaar in het koloniale vak.

Den Heere N. N. te N.

Rotterdam, 7 Juni 1891.

Hiermede heb ik de eer, U kennis te geven van mijne vestiging te dezer stede in het koloniale vak, en neem tevens de vrijheid, U om uwe geëerde commissiën te verzoeken, welke ik mij beijveren zal, met de meeste nauwgezetheid en zorg te behandelen. Zoo door mijne betrekking als eerste bediende gedurende 14 jaren in de zaak van de Heeren WALTER & C°. alhier, als door het bezit van de noodige fondsen, mag ik vertrouwen, dat mijn ijverig streven ter bevordering van de belangen mijner geëerde handelsvrienden goed gevolg zal hebben en tot wederzijdsch voordeel zal strekken.

Terwijl ik U alzo beleefdelijk uitnoodig, uwe commissiën welwillend aan mij toe te vertrouwen, ben ik zoo vrij uwe aandacht te vestigen op mijne handteekening en op de nevensgaande prijscouranten, welke, zoo ik hoop, U aanleiding zullen geven om eene eerste proef met mij te nemen.

Mocht U wegens mijne soliditeit eenige nadere inlichting wenschen, dan twijfel ik niet, of de genoemde Heeren WALTER & C°. zullen gaarne bereid zijn, U deswege voldoende opheldering te geven.

Terwijl ik mij in uwe toegenegenheid aanbeveel, heb ik de eer met achting te zijn

UwEd. Dv. Dienaar,
KAREL EMMELING.

(*) De onderteekening wordt *geschreven*.

2. De oprichting van een kantoor voor wissel- en commissiezaken wordt medegedeeld.

Den Heer N. N. te N.

Amsterdam, 1 Jan. 1891.

Met de vereischte kundigheden en de noodige middelen toegerust, hebben wij heden, onder de firma

REUTER EN MULLER,

alhier een kantoor voor wissel- en commissiezaken opgericht en bevelen ons aan uw vertrouwen omtrent alles, wat deze takken van handel betreft. Wij zullen ons steeds beijveren, aan uwe geëerde commissiën, om welke wij bij dezen beleefdelijk verzoeken, al onze krachten te besteden en uwe tevredenheid te verdienen.

Omtrent onze soliditeit kunt gij U aan de Heeren Gebr. THEMLER alhier en aan den Heer AD. WASTMAN te *Rotterdam* wenden, die ons sedert lang van nabij kennen. Ten slotte verzoeken wij U op onze handteekeningen te letten, en zijn, terwijl wij onze koersen hiernevens voegen, met achting

Uwe Dw. Dienaren,
REUTER EN MULLER.

AUGUST REUTER zal teekenen: REUTER EN MULLER.
THEODOOR MULLER zal teekenen: REUTER EN MULLER.

3. De oprichting van een commissiehandel bij associatie wordt medegedeeld.

Aan de Heeren James Harfield en C^o. te N.

Hamburg, den 11den Aug. 1891.

Daar wij hier eene vennootschap tot het uitvoeren van algemeene commissiezaken opgericht hebben, zijn wij zoo vrij U daarvan kennis te geven en U te verzoeken, ons bij voorkomende gelegenheid met uwe commissiën te vereeren.

Gerugsteund door eene veeljarige ondervinding in den handel over 't algemeen, gelijk ook door onze nauwkeurige bekendheid met deze plaats, durven wij U met het volste vertrouwen de toezegging geven, dat wij in staat zullen wezen iedere commissie, die gij ons zult opdragen, tot uwe volkomene tevredenheid en zoo nauwkeurig en billijk mogelijk uit te voeren.

In het bezit van aanzienlijke middelen, niet alleen voor zooveel tot het bezorgen van de zaken onzer vrienden

den vereischt worden, maar toereikend om een uitgebreiden uit- en invoerhandel voor eigen rekening te kunnen drijven, zullen wij gaarne van gunstige vooruitzichten gebruik maken, welke de markt a costi voor de koloniale inlandsche produkten en fabrikaten misschien aanbieden zal, om U van tijd tot tijd consignatiën over te maken, weshalve het ons zeer aangenaam zou wezen, omtrent den staat der zaken in uwe stad geregeld uwe mededeelingen te ontvangen.

Terwijl wij aan den eenen kant bereid zijn om voor alle waren, die ons ten verkoop worden geconsigneerd, bij de ontvangst van het cognossement, de factuur en den last tot assurantie, tot twee derden van het bedrag der factuur voorschot te doen, verwachten wij hetzelfde van onze handelsvrienden.

Het is onze vurige wensch, dat onze briefwisseling voor beide partijën gunstige resultaten opleveren moge.

Wij recommandeeren onze verschillende handteekeningen hieronder aan uwe oplettenheid en bevelen ons in uwe gunst.

Met hoogachting,
HARRISON, WILSON en C^o.

BENJAMIN HARRISON zal teekenen: HARRISON, WILSON en C^o.

ALEX. WILSON zal teekenen: HARRISON, WILSON en C^o.

THOM. MARCH zal teekenen: HARRISON, WILSON en C^o.

4. Bericht omtrent de vestiging van een handelsagent.

Den Heer Thomas Adam te Rotterdam.

Bremen, den 11den Aug. 1891.

Ik neem hiermede de vrijheid u te berichten, dat ik mij hier dezerdaags, onder de bescherming van eenige achtenswaardige en invloedrijke firma's, als commissionair gevestigd heb.

Met het bewustzijn, dat ik in staat zal wezen om alle mij toevertrouwde commissiën spoedig, billijk en in alle opzichten ten genoegte van mijne lastgevers uit te voeren, neem ik de vrijheid U om uw vertrouwen te verzoeken, U hiermede tevens plechtig betuigende, dat mij geene moeite te groot zal wezen, waardoor uw belang bevorderd en de vervulling van uwe wenschen bereikt kan worden.

Met opzicht tot mijn karakter en soliditeit ver-

wijs ik U aan mijne bankiers, de heeren BROMMER en C°. alhier, en ben met achting

Uw Dw. Dienaar,
PETER DUNSTERVILLE.

5. Kennisgeving betreffende het ophouden van eene Compagnieschap.

Den Heer N. N. te N.

Amsterdam, 7 Oct. 1891.

Wij hebben de eer U hiermede te berichten, dat wij bij minnelijke overeenkomst hebben goedgevonden den tot heden te zamen gedreven handel in manufacturen onder de firma RADERS en WEBER te ontbinden.

Onze Neef, de Heer W. RADERS, neemt van heden af alle rechten en verbintenissen der oude firma over, zonder dat zij voor het overige de minste verandering zal ondergaan; en wij verzoeken U daarom beleefdelyk, het tot nu toe aan ons geschonken vertrouwen, waarvoor wij U onzen oprechten dank betuigen, ook aan de nieuwe firma te willen schenken, en U van de meest prompte bediening verzekerd te houden.

Onze Neef zal de eer hebben, U over zijne bijzondere belangen en plannen verder het noodige mede te deelen, terwijl wij ons inmiddels opnieuw in uw vriendschappelyk aandenken aanbevelen.

Met bijzondere hoogachting verblijven wij

Uwe Dw. Dienaren,
RADERS & C°.

6. Een koopman, die zijne zaken aan zijn Zoon overdoet, geeft daarvan kennis.

Den Heer N. N. te N.

Utrecht, 7 Mei 1891.

Na een tijdsverloop van 40 jaren, waarin ik onafgebroken in mijne handelszaken werkzaam was, geloof ik mij voor de overige dagen van mijn leven rust te mogen vergunnen, om de vruchten van mijnen arbeid te genieten.

Daarom heb ik op heden al mijne handelszaken, met actief en passief, aan mijn tweeden zoon August overgedaan, die reeds gedurende 10 jaren tot mijne volkomene tevredenheid de zaken mede bestuurd en ondersteund heeft.

Terwijl ik U voor de menigvuldige blijken van vriendschap en genegenheid den hartelijksten dank betuig, verzoek ik U dezelfde welwillendheid ook aan mijn zoon te willen schenken, die zonder de minste verandering de zaken onder dezelfde firma en voor eigen rekening op den ouden voet zal voortzetten, en U hierbij nog in een afzonderlijken aanbevelingsbrief daarvan kennis geeft.

Met oprechte hoogachting en toegenegenheid

UwEd. Dw. Dienaar,
ARNOLD PETERS.

7. Algemeene kennisgeving van den Zoon, welke aan den vorige is toegevoegd.

Den Heer N. N. te N.

Utrecht, 7 Mei 1891.

Met opzicht tot de circulaire van mijn Vader veroorloof ik mij, de op heden plaats gehad hebbende overneming van de affaire, met al den voorraad, de schuldvorderingen en de uitstaande schulden voor eigen rekening onder dezelfde firma, te uwer kennis te brengen. — Ook de wisselhandel zal in de toekomst een onderdeel van mijne bemoeiingen uitmaken, terwijl ik mij tevens voor uwe expeditie-aangelegenheden naar deze plaats en omstreken aanbevelen houd. Gij kunt U verzekerd houden, dat ik niets zal verzuimen om een waardig opvolger van mijn vader te zijn, en voor mijne firma het eervolle standpunt te bewaren, dat zij tot hiertoe gehandhaafd heeft.

Terwijl ik beleefdelyk om uwe geëerde orders vraag, verzoek ik U van mijne handteekening nota te nemen en tevens de betuiging van mijne hoogachting te ontvangen.

AUGUST PETERS.

8. Bericht van den dood eens Vennoots.

Aan de Heeren M. Moor en T. Hoopes te Bristol.

Amsterdam, den 6den Juli 1891.

Wij veroorloven ons de mededeeling, dat er, ten gevolge van het verlies, hetwelk wij door het overlijden van onzen vereerenswaardigen vriend en vennoot, den Heer JAMES EDGEcombe, hebben geleden, van den 1sten Oct. a. s. af eene verandering in onze firma zal plaats grijpen.

Onze middelen zullen echter niet verminderen,

en het zal bij voortduring ons doel blijven, onze zaken op denzelfden voet als tot nu toe voort te zetten.

Wij zullen U te zijner tijd met de voorgenomene verrichtingen bekend maken, terwijl wij ons voor het oogenblik bepalen tot het verzoek, van uw kant geene stoornis te doen plaats hebben in de correspondentie, waarover wij ons zoo vele jaren verheugden, en waaraan wij ten allen tijde eene groote waarde blijven hechten.

Ontvangt de verzekering van onze vriendschap en hoogachting,

Uwe dienstv. Dienaren,
ADAM EDGEcombe en HARRIS.

9. Het aannemen van een vennoot in eene reeds bestaande firma.

Den Heer N. N. te N.

Hamburg, den 1sten Jan. 1891.

Hiermede heb ik eer U mede te deelen, dat ik voornemens ben, mijn neef, den Heer WILHELM WEINING, die sedert vier jaar als correspondent op mijn kantoor werkzaam is en mijn volkomen vertrouwen bezit, als vennoot in mijn handel deel te laten nemen, waardoor ik in mijne zaken een wezenlijken steun meen gevonden te hebben.

Hierom verzoek ik U van des Heeren WEINING's onderstaande handteekening nota te nemen en uwe mij zoo lang betoonde welwillendheid ook tot hem uit te strekken. Voor het overige blijven de zaken van het kantoor, gelijk ook de firma, onveranderd dezelfde, en al ons streven op de goedkeuring van onze vrienden gericht.

Met de meeste hoogachting
UwEd. Dienstv. Dienaar,
ADOLPH SCHRAG.

Handteekening van den Heer WILHELM WEINING:
WILHELM WEINING.

NB. De laatste handteekening wordt door den nieuwen vennoot zelf *geschreven*.

10. Ontbinding van eene vennootschap.

Den Heer N. N. te N.

Leeuwarden, den 6den Juli 1891.

Wij hebben de eer, U hiermede te berichten,

dat wij bij minnelijke schikking overeengekomen zijn, onzen tot heden onder de firma RADEMEESTER en WEBER gemeenschappelijk gedreven handel in zijdewaren te ontbinden, Onze vennoot WILL. RADEMEESTER neemt van dezen dag af onder zijn eigen naam alle rechten en verplichtingen der vorige firma op zich, zonder dat zij de geringste verandering ondergaat, en wij verzoeken u dus enkel, het aan de vroegere firma geschonken vertrouwen — waarvoor wij u bij dezen onzen oprechten dank betuigen — ook aan de nieuwe firma te schenken en verzekerd te wezen, dat uwe orders met de uiterste nauwkeurigheid en met den grootst mogelijken spoed zullen uitgevoerd worden.

De Heer KAREL WEBER zal binnenkort zoo vrij wezen, U omtrent zijne eigene plannen het verdere mede te deelen, terwijl wij intusschen met de meeste hoogachting zijn,

UwEd. Dw. Dienaren,
WILL. RADEMEESTER.
KAREL WEBER.

WILL. RADEMEESTER houdt op te teekenen: RADEMEESTER en WEBER, en teekent voortaan: WILL. RADEMEESTER.

KAREL WEBER houdt op te teekenen: RADEMEESTER en WEBER.

II. Mededeeling van verleende volmacht.

Den Heer N. N. te N.

Breda, 17 Oct. 1891.

P. P.

Hiermede heb ik de eer U te berichten, dat ik van heden af aan hem, die tot dusverre mijn getrouwe helper was, namelijk,

den Heer JOZEF BECKER,

Procuratie heb verleend. Terwijl ik U verzoek nota te willen nemen van zijne onderstaande handteekening, die u als de mijne gelieve te erkennen, neem ik deze gelegenheid waar om mij en mijne zaak in de voortdoring van uwe welwillendheid aan te bevelen, en teekenen mij met verschuldigde achting.

FREDERIK VAN DAMME.

De Heer JOZEF BECKER zal teekenen:

pr. pr. FREDERIK VAN DAMME.
JOZEF BECKER.

NB. De ondertekening van den gemachtigde moet door hem zelven *geschreven* worden.

12. Mededeeling omtrent de verbetering eener zaak.

Amsterdam, December 1891.

P. P.

Nadat mijne steendrukkerij door het overlijden van mijn man een weinig achteruit was gegaan, is het mij gelukt, een voortreffelijken lithograaf te bekomen. Door den Heer C. BENTSCH, die zich in de beste ateliers van onderscheidene aanzienlijke steden in Nederland en in Duitschland heeft gevormd, wordt de inrichting in staat gesteld om U, zoowel in manier van gravure, als in krijt, met kleuren en in allerlei soort van schrift, kortom in alles waarbij de steendruk kan worden aangewend, prompt en snel te bedienen.

Vergun mij, dat ik U tevens mijne adreskaart doe toekomen, met het vriendelijk verzoek, mij door uwe bestellingen uw vertrouwen waardig te keuren, hetwelk ik steeds met dankbaarheid zal trachten te behouden.

Tevens ben ik zoo vrij hier nog bij te voegen, dat mijne steendrukkerij inzonderheid voor commissiën van heeren Boekhandelaren ingericht is. Later zal de Heer C. BENTSCH de affaire onder zijn eigen naam voortzetten.

Uwe Dienstw. Dienaresse,
Wed. F. A. BERGMAN.

13. Bericht van de aanstaande komst eens Reizigers.

Alkmaar, 17 Februari 1891.

Mijnheer!

Hiermede hebben wij de eer U kennis te geven, dat onze Reiziger, de heer B. VAN STRAALLEN, binnen eenige dagen de vrijheid zal nemen bij U een bezoek af te leggen. Het zal ons verheugen, door hem eenige bestellingen van u te mogen ontvangen, die nauwkeurig en goed door ons uitgevoerd zullen worden, waarvan gij u verzekerd kunt houden. Wij bevelen den heer VAN STRAALLEN in uwe vriendelijke ontvangst, en teekenen ons met de meeste hoogachting,

G. WILKES en Zoon.

II. BRIEVEN TER BEKOMING VAN INLICHTINGEN.

14. Onderzoek naar de soliditeit van eene firma.

Den Heer W. Otmuller Jr. te Haarlem.

Antwerpen, 7 Juni 1891.

Vol vertrouwen op uwe bescheidenheid en de mij steeds betoonde vriendschap, veroorloof ik mij eene vraag:

De Heer WILHELM SETERMAN a costi zendt mij zoo even eene order voor onderscheidene waren, ten bedrage van omstreeks 1500 gulden, en biedt aan, mij de helft onmiddellijk na ontvangst van de goederen, de andere helft echter binnen drie maanden te betalen. Daar ik dien heer intusschen volstrekt niet ken, verzoek ik U vriendelijk, mij rondborstig mede te deelen, of ik hem die waren zonder gevaar kan toevertrouwen.

Ik zal met het beantwoorden van zijnen brief wachten, tot ik uwe inlichting ontvangen heb, om welke ik U dus ten spoedigste verzoek. Wees voor het overige niet bezorgd omtrent het gebruik, dat ik van uwe mededeeling zal maken, dewijl niemand van mij er het minste van te weten zal komen.

Steeds tot allen wederdienst bereid, noem ik mij met achting

Uw Dw. Dienaar,
P. SEIDL.

15. Antwoord op den voorgaanden brief. —
Inlichting.

Den Heer P. Seidl, te Antwerpen.

Haarlem, den 10den Juni 1891.

In antwoord op uwe letteren van den 7den dezer kan ik U tot mijn genoegen mededeelen, dat de Heer W. S., die sedert twee jaren hier gevestigd is, algemeen het volkomenste vertrouwen geniet, en dat ik hem zonder aarzelen eene zoodanige som, als waarvoor hij bij u besteld heeft, zou toevertrouwen. Hij staat algemeen voor een rechtschapen man bekend, en de zaken, die hij tot dusverre drijft, doen in hem den voorzichtigen en bemiddelden koopman kennen.

Maak van deze mededeeling zoodanig gebruik als u zal goeddunken, en wees verzekerd, dat ge mij steeds

bereid zult vinden om U waar ik kan van dienst te wezen.
Met achting

Uw Dw. Dienaar,
W. OTMULLER JR.

**16. Navraag wegens de omstandigheden van een
koopman.**

Den Heeren P. Neumans en Cost te Frankfort a/M.

Rotterdam, 16 October 1891.

Mijne Heeren!

De heer P. WILMANS te *Frankfort a/M* heeft mij in dato 13 dezer gemeld, dat hij met zijnen gewonen correspondent alhier niet zeer tevreden is en deswege het voornemen heeft eene verandering te maken. Hij vraagt mij ten gevolge daarvan om mijn vertrouwen tot het openen van eene wederzijdsche correspondentie, en beroept zich daarbij, tot ondersteuning van zijn aanzoek, op uwe getuigenis.

In 't vertrouwen op onze veeljarige handelsbetrekking, waarin gij steeds zoo oprecht en welwillend te mijnen aanzien hebt gehandeld, verzoek ik U mij per omgaande omtrent het karakter en de omstandigheden van gezegden heer bepaalde inlichting te geven, waarbij ik U plechtig de stiptste geheimhouding beloof, ingeval uwe getuigenis ongunstig voor den heer WILMANS mocht uitvallen.

Ontvangt intusschen de verzekering van mijne hoogachting.

W. P. VAN HUDIG.

17. Antwoord.

Den Heere W. P. van Hudig te Rotterdam.

Frankfort a/M, 18 October 1891.

Mijnheer!

Op de ons in dato 16 dezer gedane navraag betreffende den Heer P. WILMANS, koopman te dezer stede, kunnen wij U als oprechte vrienden met genoeg berichten, dat gezegde heer algemeen als een verstandig, rechtschapen en werkzaam man te boek staat, en dat ook wij hem, bij meer dan eene gelegenheid, als zoodanig hebben leeren kennen.

Knoop dus zonder bezorgdheid de correspon-

dentie met hem aan en verlaat U gerust op zijn woord. Terwijl wij U gelukwenschen met uwen nieuwen handelsvriend, gebruiken wij deze gelegenheid, om U opnieuw van onze achting te verzekeren.

P. NEUMANS en Cost.

18. Ander Antwoord.

Den Heere . . . . .

Fr . . . . .

Wij haasten ons uwe zoo even ontvangene letteren van eergisteren te beantwoorden.

Sedert verscheidene jaren stond de heer P. WILMANS hier in ieder opzicht gunstig te boek, doch dit is in de jongst verloopene maanden merkelyk veranderd. Het is openbaar geworden, dat hij een en andermaal zich in gewaagde en mislukte speculatiën heeft gestoken, en tevens herhaaldelyk door al te lichtvaardig krediet te verleen groote verliezen heeft geleden. Daarbij komt nog, dat hij op zeer grooten voet leeft en er zekere liefhebberijën op nahoudt, die als geldverslindend bekend staan. Wel durven we niet bepaald zeggen, dat er voorshands reeds gevaar bij zou wezen om met hem relatiën aan te knopen, maar wij meenen U toch in dezen alle omzichtigheid te moeten aanbevelen.

Wij kennen U te wel, dan dat wij in 't minst aan uw bescheiden gebruik van deze mededeeling zouden twijfelen, en hebben intusschen de eer met alle achting te zijn

Uwe dienstwillige dienaren,
N. N.

19. Navragen en antwoorden daarop, die als postscripta in brieven, of als afzonderlyk ingeslotene briefjes voorkomen.

In vertrouwen op uwe bereidvaardigheid veroorloven wij ons, U om oprechte inlichting te verzoeken aangaande de zaken der Gebr. Baum a costi, die sedert eenigen tijd min of meer ongeregeld in hunne betalingen zijn geworden. Gij kunt verzekerd zijn, dat wij van uwe mededeeling het voorzichtigst gebruik zullen maken.

Gij zult mij zeer verplichten door mij nauwkeurige en stellige inlichtingen omtrent de soliditeit en for-

tuinsomstandigheden der hieronder genoemde firma's a costi te verschaffen. Ik heb die beiden steeds voor onbepaald goed gehouden; doch sedert het vorige jaar zijn ze niet zoo stipt in hunne betalingen als vroeger, en datzelfde heb ik ook van enkele vrienden alhier vernomen, inzonderheid wat M. betreft. — Daar ik op de welwillende vervulling van mijn verzoek reken, zeg ik U reeds voorloopig mijnen dank daarvoor, met de verzekering, dat ik mij van uw bericht zonder eenig nadeel voor U zal bedienen, en dat ik steeds met genoegen tot elken wederdienst bereid ben.

Omtrent de betrekkingen of omstandigheden der Gebr. BAUM kunnen wij U tot ons leedwezen niets bepaalds mededeelen.

Omtrent de Gebr. BAUM kunnen wij U niets dan gunstigs mededeelen, althans ons is niets nadeeligs te hunnen opzichte bekend; hetzelfde antwoord hebben we op al onze hier genomene informatiën gekregen. Dit buiten ons oblige (onze verantwoordelijkheid).

Op uwe aanvraag antwoord ik, dat het met B. M. sedert eenigen tijd geenszins zoo goed meer staat als vroeger. Hij heeft, zegt men, in den laatsten tijd veel verliezen geleden en schijnt, uit verdriet misschien, lichtzinnige vermaken na te jagen, zoodat hij zijne anders goede zaak veronachtzaamt. Van D. en F. daarentegen is niets nadeeligs bekend, dan dat ze wat kleingeestig en tot chicaneeren geneigd zijn. — Heb de goedheid van dit naricht buiten mijn nadeel gebruik te maken.

III. WEGENS ONDERNEMING VOOR GEMEENSCHAPPELIJKE REKENING.

20. Over eene onderneming voor gemeenschappelijke rekening.

Den Heer J. Jackson te Londen.

Hamburg, den 15den Jan. 1891.

Wij zijn u zeer verplicht voor de bereidvaardigheid, waarmede gij in den voorslag van den Heer J. THOMPSON, om eene of twee ondernemingen voor gemeen-

schappelijke rekening te doen, getreden zijt, en hebben met genoeg gezien, dat gij dienvolgens aan onzen vriend, den Heer J. M. DA SOUZA te *Bahia*, last hebt gegeven, om

1000 a 1200 mangoten tabak in bladen

aan ons adres af te zenden, en twijfelen in geenen deele, of hij zal uwe order volgens uwe opgave uitvoeren.

De vraag naar dit artikel is voor het oogenblik flauw; doch tegen den tijd, wanneer wij de door U opgegevene kleine partij verwachten kunnen, gelooven wij vast en zeker, dat ze levendiger zal wezen, en hopen wij in staat te zijn U eene bevredigende verkoopperekening te zenden, om U daardoor tot verdere voortzetting van deze operatiën aanleiding te geven.

Wij geven met de uiterste nauwkeurigheid de voorwaarden op, volgens welke deze, zoowel als toekomstige ondernemingen van denzelfden aard, zullen plaats hebben, en verzekeren U, dat het ons hoogst aangenaam zal wezen, eene correspondentie voort te zetten, die naar ons oordeel onder zulke gunstige omstandigheden begonnen is. Wij verzoeken U, onbepaald over onze diensten te beschikken, en recommandeeren ons, met de meeste achting, als

Londen 13 5 $\frac{1}{4}$.

Uwe Dw. Dienaren,

Amsterdam 35 55.

W. THOMPSON en C^o.

Parijs 189— $\frac{1}{4}$.

21. Bericht omtrent den niet uitgevoerden last
aan de betrokkene ondernemers.

Den Heer R. Jackson te Londen.

Hamburg, den 4den Juni 1891.

Wij hebben een brief van onzen vriend den Heer J. M. DA SOUZA te *Bahia*, van den 21sten Maart, waarvan hiernevens een afschrift volgt. Gij zult daaruit zien, dat hij uwe kleine order op tabak tegen den opgegeven prijs niet kon uitvoeren, en wij moeten dus voor het tegenwoordige het genoeg missen, met U voor gemeenschappelijke rekening eene onderneming in dat artikel in *Brazilië* te doen.

Voor 't overige is het goed, dat de Heer DA SOUZA besloot, de order niet uit te voeren; want indien hij boven den gestelden prijs ware gegaan, zou dit tot geschillen aanleiding gegeven hebben, daar onze markt ons niet in staat zou hebben gesteld, op de lading eenige verdiensten te hebben. Wij deelen dit resultaat met de post van heden aan

den broeder van den schrijver dezes te *Liverpool* mede. Met veel genoegen zullen wij ons bij eene volgende gelegenheid aansluiten, en dan, gelijk wij hopen, met meer vrucht.

Met achting,

Uwe Dw. Dienaren,
WM. THOMPSON en C^o.

22. Bericht omtrent den niet uitgevoerden last
aan de betrokkene ondernemers.

Den Heer James Thompson te *Liverpool*.

Hamburg, den 14den Juni 1891.

Nadat ons van den Heer J. M. DA SOUZA te *Bahia* het bericht is geworden, dat het hem niet mogelijk was, de commissie van onzen vriend JACKSON op tabak, voor gemeenschappelijke rekening tot $\frac{1}{2}$ aandeel, uit te voeren, geven wij U daarvan bij dezen kennis, met de bijvoeging, dat wij den Heer JACKSON tot hetzelfde einde geschreven hebben. Wij betuigden hem ons leedwezen, dat hierdoor, ten minste voor het tegenwoordige, onze correspondentie afgebroken is, die, zooals wij gehoopt hadden, levendig en van langen duur zou wezen, en gaven hem de verzekering, dat wij steeds bereid zouden zijn om de poging te hernieuwen, zoodra zich daartoe eene gunstige gelegenheid aanbiedt.

Wij laten het thans aan U over, die stappen te doen, welke U doelmatig zullen voorkomen, en blijven met achting

Londen 13 4 $\frac{3}{4}$.
Amsterdam 35 70.
Parijs 190— $\frac{1}{4}$.

Uwe Dw. Dienaren,
WM. THOMPSON en C^o.

IV. BRIEVEN OVER WAREN.

23. Aanbieding van waren. — Koloniale waren.

Den Heer Phil. Dorbing te Keulen.

Amsterdam, den 1sten Juni 1891.

Mijn vriend, de Heer WILLEM SETERS alhier, had de goedheid mij uw adres te geven, en mij te zeggen, dat gij aanzienlijke hoeveelheden suiker en koffie van elders ontvangt. Aangemoedigd door gezegden vriend, ben ik in dit opzicht zoo vrij voor beide artikelen mijne bemiddeling aan te bieden, tot welk einde ik mijne laatste prijs-courant hierbij voeg.

Voor alle inkoop en alhier zou ik U, behalve de gewone plaatselijke onkosten en bij vier maanden krediet, slechts $1\frac{1}{2}\%$ provisie berekenen, en ik houd mij overtuigd, dat geene andere firma alhier U billijker en prompter bedienen kan, terwijl ik daarenboven aan uwe bijzondere voorschriften en wenschen naar mijn beste vermogen zal trachten te voldoen. Ik hoop derhalve, dat gij bij mij eens eene proef zult nemen, waartoe ik mij bij dezen aanbeveel.

In dat aangename vooruitzicht noem ik mij met achting

Uw Dv. Dienaar,
ADOLF DE VOGEL.

24. Aanbieding van waren. — Laken.

Den Heer Max Grünstein te Haarlem.

Antwerpen, den 5den Juni 1891.

Verscheidene van mijne vrienden hebben mij de verzekering gegeven, dat gij aanzienlijke hoeveelheden Moravische lakens ontvangt; en daar ik een rijk gesorteerd depôt van dit artikel houd, vlei ik mij niet zonder grond, U hierin tot uwe volkomene tevredenheid te kunnen bedienen. Ik neem derhalve de vrijheid, U daartoe mijne diensten beleefdelijk aan te bieden. Het zou mij hoogst aangenaam wezen, indien gij kondt besluiten daarvan gebruik te maken, en, bij wijze van proefneming, mij eene kleine commissie op te dragen. In dat geval zou ik, om U mijne dienstvaardigheid met daden te toonen, mij gaarne willen verbinden, ongeveer voor het bedrag mijner rekening van uwe zijdewaren in te ruilen, voor zoover, namelijk, U die voorslag bevalt, en gij mij naar evenredigheid de prijzen evenzoo billijk stelt, als de mijne zijn.

In de hoop, dat ge mij met een gunstig antwoord verblijden en er eene commissie bijvoegen zult, waardoor er eene handelsbetrekking tusschen mij en uw gerenomeerd huis tot stand komt, heb ik de eer met hoogachting te zijn

Uw Dw. Dienaar,
A. F. WEGNER.

25. Antwoord op den vorigen brief.

Den Heer A. F. Wegner te Antwerpen.

Haarlem, den 10den Juni 1891.

Ik ben U zeer verplicht voor het vriendelijke aanbod, mij door U in uwe aangename letteren van den 5den dezer gedaan met opzicht tot uwe Moravische lakens. Mijn vertier in dit artikel is zeker niet onbelangrijk, en ik zou wel genegen zijn, eene bestelling bij U te doen, zoo ik de qualiteit uwer lakens nader kende. Te eerder zou ik daartoe geneigd zijn, zoo gij uwe benoodigde zijden stoffen van mij wildet nemen. Om spoedig tot een gewenscht resultaat te komen, zoudt ge wèl doen, ten spoedigste eenige stalen van uwe waren, met opgave van de prijzen, aan mij toe te zenden. Zijn ze, gelijk ik hoop, voor mijn doel geschikt, dan kunt gij U verzekerd houden, dat ik U eerstdaags, bij wijze van proefneming, eene commissie zal opdragen; en zoo die proefneming aan mijne verwachting beantwoordt, kunt gij op aanzienlijke bestellingen rekenen.

Terwijl ik uwe nadere berichten met verlangen te gemoet zie, blijf ik met achting

Uw Dw. Dienaar,
MAX GRÜNSTEIN.

26. Commissie op tule.

Aan de Heeren Parson en C^o. te Nottingham.

Amsterdam, den 16den Mei 1891.

Toen ik in October van 't vorige jaar het genoegen had, uw compagnon, den Heer JOHN PARSON Jr., hier te zien, gaf ik hem de toezegging, dat ik aan uwe firma in de aanstaande lente eene bestelling van tule zou doen. Hierom verzoek ik U, mij zoo spoedig mogelijk 5000 stuks van verschillende breedte en qualiteit te zenden, zooals ze beneden genoteerd staan. Het bedrag zal ik U in goed Londensch papier voldoen.

Indien ik uwe fabrikaten niet duurder vind dan die van de andere firma's a costi voor dezelfde qualiteiten, en zoo ge mij eenigszins te gemoet komt, zal ik U in 't gevolg bij mijne commissiën de voorkeur geven.

Met achting

Uw Dw. Dienaar,
F. J. STEIBELS.

27. Marktbericht.

Stettin, den 6den Maart 1891.

P. P.

Het lag in ons plan, U eerst dan over den gang van onze fabrikaten berichten te doen toekomen, wanneer wij de opening van de scheepvaart weldra te gemoet zouden zien, — welke opening echter door streng winterweer in de laatste dagen en de daardoor ontstane vermeerdering van het ijs op onze rivier wellicht nog ettelijke weken vertraagd kan, — ware het niet, dat eene onverwachte levendigheid in de suiker op de buitenlandsche markten ons daartoe reeds heden bewoog.

De rijzing, welke in andere koloniale artikelen, inzonderheid de koffie, in den laatsten tijd ontstaan is, en aan de speculanten aardige winsten bezorgde, heeft verscheidene kapitalisten bewogen, om belangrijke sommen in de suiker te steken, en zoo brengen ons de heden te zamen aankomende posten van 23 en 27 Februari van *Londen* de niet onbelangrijke rijzing van 2 p. st., hetgeen $\frac{2}{3}$ rijksd. per centenaar is. Men geeft van deze prijsverhoging als reden op, dat het parlement in de zitting van dit jaar de voorgestelde wet heeft aangenomen: „om vreemde suikers voor de Engelsche consumptie tegen matige rechten toe te laten.” Het natuurlijke gevolg daarvan zou wezen, dat, eer de bezitters van Britsche plantagesuiker zich tot het aannemen van daardoor zeer gedrukte prijzen konden verstaan, er belangrijke hoeveelheden vreemde suiker voor de Engelsche consumptie ingevoerd zouden worden en de prijzen daarvan stijgen zouden; doch wij voor ons houden het aannemen van dien maatregel voor even twijfelachtig, als de Engelsche berichten zich daarover met het grootste vertrouwen uitlaten: de tijd moet leeren, wat daarvan komen zal. Dit is intusschen van meer belang: de suikers staan op dit oogenblik vrij laag, zoo dat 21 p. st. rijzing reeds 10% bedraagt — waarom het uit dien hoofde zeer verleidelijk is, daaraan een kapitaal te besteden, dewijl de interest in Engeland van $1\frac{1}{2}$ en $1\frac{2}{3}$ % zeer billijk is, en vele kapitalen renteloos liggen. Zoo is het dan ook het geval, dat deze speculatiën in waren door de aanzienlijkste lieden op de Londensche beurs ondernomen zijn, en er geenszins een veelal snel ophouden van dergelijke voorjaarsopgewondenheid te verwachten is, dewijl de speculanten de middelen bezitten om hunne ondernemingen even

aanmerkelijk uit te breiden, als lang vol te houden. Verne-
men wij nu nevens de Londensche berichten ook een gunsti-
gen afloop van de verkoopen in *Holland*, waarnaar hier,
evenals daar, de prijzen ten naastenbij eene gelijke hoogte
bereiken, en komt daarbij nog het vermoeden van eene
voortgaande rijzing, dan is het leveren voor de fabrieken,
onder welke ook wij ons bevinden, eene zeer moeilijke zaak
en wij moeten onze vrienden, die zich reeds van den noodi-
gen voorraad hebben voorzien, gelukwenschen.

Hoe onze prijzen heden staan, vermeldt nevens-
gaande prijs-courant; mocht de rijzing aanhouden, dan moe-
ten wij ze insgelijks hooger noteeren. Intusschen kunnen
zich onze vrienden verzekerd houden, dat wij zoo billijk mo-
gelijk zullen wezen, en verzoeken hen in dit opzicht om hun
volkomen vertrouwen.

Siroop is zeer slap, en dit verdient opmerking,
daar toch de prijs inzonderheid van dien der suikers afhangt.

Wij recommandeeren ons tot uwe geëerde com-
missiën en teekenen met achting

De Directie der Pomm. Provinciale
suikerraffinaderij.

(*Namen*).

28. Marktbericht.

Boomwol te Triëst.	Mako.	Mace- donië	Le- vant.	Italië.	N. Ame- rika.	Brazilië en Antillen.	O. Indië.	Totaal.
Voorraad 1 Sept. . 1891 B.	14846	2331	1617	—	17603	1092	90	17601
Invoer in Sept.	2194	—	26	—	3612	10	—	5842
Uitvoer in Sept.	2275	157	248	—	4379	10	—	7699
Voorraad 1 Oct. . . 1891 B.	14365	2194	1365	—	16638	1092	90	35744
" gelijktijdig . 1890 B.	35661	3347	2879	—	17495	1082	99	60493
Uitvoer in 1 ^{ste} maand. 1890 B.	51621	3074	7599	210	43002	56	95	98157
dito in 9 maand. 1891 B.	51959	1378	2895	118	46125	59	1650	103084

Triëst, den 1sten October 1891.

Gedurende de gisteren afgelopen maand zijn
de aanvoeren, omzettingen en uitvoer van boomwol aanmer-
kelijk geringer geweest dan in de vorige maanden, en op
onze markt ging niets van eenig belang om; wij deelden
aanvankelijk Engeland's vrees voor zijnen graanoogst en lie-
ten de boomwol rusten; daarna verheugden wij ons over het
gunstige weer, en wie behoefte had, tastte toe; eindelijk
keerde de vroegere bezorgdheid terug, en wij sluiten de
maand zeer stil.

Intusschen hebben de prijzen weinig of geene verandering ondergaan. *Mako* gold fl. 30 a 31, en fine *Senaar* werd op den 22sten en 25sten met fl. 34 betaald. In de Amerikaansche soorten had men kleine rijzingen, die echter niet meer dan 2% bedroegen; doch weinig bezitters toonden zich genegen om ze af te staan, en men noteert heden *good middling* fl. 24½, *middling* fl. 23. Over het geheel is de voorraad in Sept. weer verminderd en bestaat hij thans slechts in 35744 B., terwijl wij in het vorige jaar op denzelfden tijd omstreeks 65494 B. hadden.

Ik acht het mijn plicht, U op de snel en aanmerkelijk toegenomene consumptie van boomwol opmerkzaam te maken, die in de provinciën, welke hare grondstof van hier trekken, bespeurd wordt en eene belangrijke ontwikkeling van dien tak der industrie aantoon. In bovenstaande tabel vindt gij de bijzonderheden van den uitvoer over het geheele jaar 1890 vergeleken met dien van de eerste 9 maanden van dit jaar, en gij zult daaruit bespeuren, dat de laatste reeds ongeveer 5000 B. meer dan de eerste bedragen; en deze vermeerdering is geenszins eene toevallige of momentaneel door speculatie of door opkoop van groote hoeveelheden van de zijde der spinners teweeggebrachte, maar eene regelmatige, trapswijze toenemende en wezenlijke, en moet bij het afzetten van den hier aanwezigen voorraad geenszins uit het oog verloren worden. Naar evenredigheid van het tot dusverre plaats gehad hebbende verbruik, is onze tegenwoordige voorraad voor de volgende drie maanden ontoereikend; en de vraag is nu, of wij intusschen genoegzamen toevoer zullen krijgen, zoodat de prijzen niet hooger klimmen. Het antwoord kan, helaas! niet anders dan ontkennend zijn; want uit *Amerika* is alles, wat wij van daar verwachten kunnen, reeds aangekomen, en het verzenden van nieuwe ladingen naar hier zal niet zoo spoedig beginnen, dewijl onze invoerders slechts zeer lage limieten, die beneden pari der Liverpoolsche prijzen staan, naar *Amerika* gaven en bij de eerste afzendingen dus geen belang zullen hebben. Insgelijks zullen de toevoeren van *Mako* niet zeer belangrijk zijn, dewijl in *Alexandrië* slechts weinig goede waar overblijft, en het grootste gedeelte daarvan naar *Engeland* wordt gezonden; volgens de laatste berichten van 16 September hielden zich de prijzen aldaar staande op 8½ a 10 S. naar qualiteit, en komen dus naar hier op fl. 30 a 35; de stand alhier is derhalve geenszins uitlokkend; intusschen wil ik niet ontkennen, dat *Mako* reeds een toereikend hoogen stand bij

ons heeft bereikt, en dat, ingeval van eene verdere rijzing, het verbruik van deze soort wel eens afnemen kon; dit kan echter niet van Amerikaansche soorten gezegd worden, welke bij *Mako* zeer achtergebleven zijn. Den 30sten September 1891 stonden beide soorten gelijk, namelijk *fl.* 26 a 27, heden geldt *Mako fl.* 31. *good middling Amerika fl.* 24½.

Subugè geldt *fl.* 23, *Kirkagaz fl.* 22, *Cipro fl.* 21, *Macedonia fl.* 20 a 21. — De *Brazil*, die sedert jaren hier ligt, is nog steeds zonder prijs.

Met achting,

Uw Dw. Dienaar,
N. N.

29. Marktbericht.

Aan de Heeren Meyer und Töhl te Bremen.

Bordeaux, den 23sten Maart 1891.

Hetgeen wij in ons bericht van den 30sten November des vorigen jaars omtrent de wijnen van 1890 zeiden, heeft zich volkomen bewaarheid. De roode zijn goede, gangbare wijnen, tamelijk licht en fijn, doch hebben als grondsmak zekere hardheid, die, gelijk te vreezen is, van hunne verdere ontwikkeling de zoo gewenschte mildheid en aangenaamheid uitsluit. Men kan ze, wat hunne kwaliteit betreft, niet beter, zooals wij ook toen gedaan hebben, dan met de wijnen van 40 en 50 gelijk stellen.

Men heeft getracht, doch vruchteloos, de prijzen te houden. Na eenige tegen vrij hooge prijzen gedane koopen, is men intusschen weder tot eene sedert voortdurende rust vervallen.

Het binnenste van *Frankrijk* heeft juist niet veel getrokken, waarom dan ook de kleine wijnen voor zeer billijke prijzen te krijgen zijn. Men zou thans goede roode *Côtes* en *Palus* tegen 150 a 160 fr., de *Neder-Médocs* en *Boeren-St.-Estèphe* tegen 250 a 300 fr. kunnen hebben. De burgerwijnen worden tot dusverre nog op prijs gehouden, doch wij gelooven, dat goede *Burger-St.-Estèphe* tegen 400 a 450 fr. en fijne *Burger-St.-Julien* tegen 550 a 650 fr. zouden te krijgen zijn.

Aan de hoogere gewassen is nog volstrekt niet te denken, dewijl men daarvoor overdrevene eischen doet. Wat de witte wijnen van 90 betreft, deze zijn van zeer geringe kwaliteit, met uitzondering echter van eenige gewassen in de kerspelen van *Preignac*, *Boutoc*, *Bommes* en *Sauternes*, die wezenlijk goed gelukt zijn.

Men heeft in het eerst eenige witte *Côtes* zeer duur betaald. Thans zou men voor 200 fr. de *St. Pe Langon* kunnen bekomen, die wij dit jaar boven de *Podensacs* en *Cerons* verkiezen, dewijl deze van den hagelslag hebben geleden. De Boeren-*Preignac* zou men voor 250 a 275 fr. kunnen koopen, en de burger dito en de *Boutoc* voor 300 a 350 fr. De goede gewassen van *Bommes* en *Sauternes* houdt men op 450 a 600 fr., tegen welke prijzen wij U de gewassen *Lacoste* en *Deyme* en bovenal *Dehrt* recommandeeren.

Het schijnt ons toe, dat thans het oogenblik is gekomen, om ernstig op deze wijnen te reflecteeren; want de prijzen kunnen toch onmogelijk lager worden, en men zou met grond mogen rekenen, nooit tegen billijker prijzen gekocht te hebben dan tegenwoordig. Men kan te eerder tot eene speculatie daarin raden, dewijl onderscheidene omstandigheden samenloopen, om een weinig later eene aanmerkelijke rijzing van de prijzen als onvermijdelijk te gemoet te zien; en als hoofdgrond voor deze onderstelling voeren wij enkel aan, dat wij tot dusverre nog geen enkelen lentedag hebben gehad, dat het weer tot nu toe voortdurend zoo koud en stormachtig is, als men het tot dusverre nooit beleefd heeft, en dat men voor den volgenden wijnoogst de gegrondeste vrees koestert. De wijnstok ziet er dan inderdaad treurig uit, en nergens zoodanig, als hij in Maart gewoonlijk is. De invloed van zulk eene ongewone weersgesteldheid moet dus, in dezen tijd van den groei, hoogst verderfelijik zijn, en bereidt ons op eene herhaling van het jaar 1816 voor.

Volgens onze wijze van zien schijnt het dus zeker, dat thans goed gedane inkooplen belangrijke voordeelen moeten opleveren; men moet zich de vermoedens ten nutte maken, daar thans onze eigenaars zich gaarne vleien, dat alles nog niet verloren is, omdat wij nog geene eigenlijke vorst hebben gehad, doch bij den bloei zal het kwaad zich in zijn geheelen omvang openbaren, en de eigenaars zullen dan hunne eischen hooger stellen.

Wij raden alzoo een ieder, om zonder dralen tot een besluit te komen, en op de wijnen van '90, de roode tegen de prijzen van 160 tot 600 a 650 fr., te verdienen; doch men moet daarmede niet toeven; gij kunt u op onze ondervinding verlaten, dat de uitkomst aan onze verwachting beantwoorden zal.

Wij nemen deze gelegenheid waar, om U bij herhaling onzen voorraad oude wijnen aan te bevelen.

Van roode wijnen van '89 bezitten wij een

schoonen voorraad in onderscheidene soorten, onder andere *Bedout St. Julien* tegen 750 fr., *Jurine Pauillac* tegen 900 fr., *Daux St. Julien* tegen 950 fr., *Milon Mandavy* tegen 1100 fr., *Barton Langoa* tegen 1200 fr. en *Barton Léoville* tegen 1500 fr.

Van de wijnen van '89 hebben wij goede kleine *Médocs* voor 350 a 380 fr., onderscheidene soorten van *Pauillac* voor 650 fr., *Felan St. Eustèphe* voor 900 fr., *La Mission haut Brion* voor 1000 fr., *Carl St. Eustèphe* voor 1100 fr., *Lecoste Pauillac* voor 1400 fr., *Promis Ciscours* voor 1800 fr., *Dulac St. Julien* voor 1800 fr., *Léoville* voor 2600 fr. Van de witte wijnen van '89 hebben wij *Baptiste Sauternes* voor 700 fr., *Duboscq Barsac* voor 650 fr., en *Lafanrie* voor 800 fr.

Wij kunnen van de wijnen van '88 voortreffelijke kleine *Médocs* voor 350 a 400 fr., fijne *St. Eustèphe* voor 700 fr., en verscheidene der voortreffelijkste gewassen van dat jaar, b. v. *Lacoste* voor 2500 fr., *Ducasse* voor 2500 fr., *Cabarrsu St. Julien* voor 3600 fr., en *Monrose* voor 4500 fr. aanbieden.

Wij hebben nog eenige fijne *Langoirans* van '88 over tegen 400 fr., en verscheidene *Cérons* van 500 tot 650 fr.; eenige *Barsacs* voor 900 fr., en van de eerste hooge gewassen tegen den prijs van 1200, 1800 tot 2400 fr.

Deze wijnen van '88 zijn zeer gezocht, omdat wij sedert het jaar 1886 geene wijnen van voortreffelijke kwaliteit hebben gehad, en die van '88 bestemd zijn, om aan alle behoeften te dien aanzien te voldoen, waartoe zij dan ook inzonderheid geschikt schijnen te wezen.

Wij wenschen niets zoo zeer, als door dit bericht aanleiding te bekomen om u van dienst te zijn, en blijven met ware hoogachting

Uwe Dw. dienaren,
DOUFOR, DEBARTE FILS ET C°.

30. Bestelling van koloniale waren.

Den Heeren Retemeester en C°. te Amsterdam.

Arnhem, den 7den April 1891.

In antwoord op uwe geëerde letteren van den 1sten dezer, waarin ge mij de prijzen uwer waren opgeeft, verzoek ik u hiermede de goedheid te willen hebben, mij per spoor te zenden:

300 g middelbare Domingo-koffie,
200 brooden melissuiker,
80 brooden raffnade.

Ik verzoek U om de beste qualiteit van deze waren, en zie uwe berichten daaromtrent met verlangen te gemoet.

Met hoogachting

Uw Dw. dienaar,
WILLEM MEYER.

31. Antwoord op den vorigen brief — toezending van het bestelde.

Den Heer Willem Meyer te Arnhem.

Amsterdam, 12 April 1891.

Wij zijn U voor Uwe commissie van den 7den dezer zeer verplicht, en hebben de bestelde waren gisteren per Rijnspoor, ad f 1.40 p. cent. vracht, aan U afgezonden.

Inliggend vindt gij de rekening, groot . . . .
 f . . . . Ned. Cour.

Terwijl wij U eene goede ontvangst toewenschen, hopen wij, dat gij over onze uitvoering tevreden zijn en ons uwe verdere orders mededeelen zult, in afwachting waarvan wij ons met de meeste achting noemen

Uwe Dw. dienaren,
RETEMEESTER en C^o.

32. Bestelling aan een grossier door iemand, die zich pas gevestigd heeft.

Den Heere P. Vermeulen te Leeuwarden.

Amersfoort, 4 Augustus 1891.

Mijnheer!

Daar ik onlangs van onderscheidene bekenden vernomen heb, dat uwe firma de grootste achting geniet wegens soliditeit en groote sorteering, meen ik bij den aanvang mijner zaken niet beter te kunnen doen dan U te verzoeken, mij eene kleine sorteering van al uwe artikelen te zenden. Ik vlei mij, dat ik het debiet aanmerkelijk zal kunnen bevorderen, wegens mijne uitgebreide relatiën door mijne familie en de oude betrekkingen van mijn overleden vader, wanneer ik slechts de beste qualiteiten tegen de minst mogelijke

prijzen kan leveren. Ik vertrouw te meer, dat gij mij daartoe in staat zult stellen, omdat ik, zoowel nu als in 't vervolg, alle zaken, die wij te zamen mogen hebben, tegen contante betaling wensch te doen.

In afwachting van uw spoedig antwoord heb ik de eer te zijn

Uw Dw. Dienaar,
N. RANDERS.

33. Antwoord.

Den Heer N. Randers te Amersfoort.

Leeuwarden, den 6den Aug. 1891.

Mijnheer!

In antwoord op uwe geëerde letteren van den 4den dezer zal ik het genoegen hebben, de gevraagde sorteering van alle voorhandene artikelen morgen per spoor over te zenden. Ik durf vertrouwen, dat en de goederen en de prijzen U wel voldoen zullen, en vlei mij spoedig met nieuwe bestellingen vereerd te zullen worden. Ik zal alles doen, wat van mij kan afhangen, om U steeds naar genoegen te bedienen, en ben in staat, al uwe orders ten spoedigste te effectueeren. Gelief mij voor deze goederen te crediteeren volgens nevensgaande factuur ten bedrage van f 188,—.

Onder beleefde aanbeveling heb ik de eer met alle achting te zijn

Uw Dw. Dienaar,
P. VERMEULEN.

34. Commissie op zijde.

Den Heer Raspoul te Rijssel.

Rotterdam, den 1sten Mei 1891.

De Heer KAREL ALMOND alhier toonde mij onlangs een staal zijde, welke waar hij tegen . . . . francs per pond van U ontvangen had. Ik vind het zeer fraai en den prijs billijk, waarom ik U verzoek, mij met de eerste gelegenheid eene baal van omstreeks 200 pond van die zijde over te zenden. Een stukje van het staal vindt gij hiernevens, om dezelfde soort daarnaar te kiezen.

Het zou mij hoogst aangenaam wezen, indien de baal onmiddellijk na de ontvangst van deze letteren afgezonden konde worden, opdat ik die vroeg genoeg bekomme

om er op mijne aanstaande reis gebruik van te kunnen maken. Terwijl ik U om spoedige afzending verzoek, ben ik met hoogachting,

UwEd. Dw. Dienaar,
THEODOOR WALTER.

35. Antwoord op den vorigen brief — uitvoering van de commissie.

Den Heer Theodoor Walter te Rotterdam.

Rijssel, den 13den Mei 1891.

Uwe letteren van den 1sten dezer met de daarin opgegevene commissie waren mij hoogst aangenaam, en ik betuig U daarvoor mijn oprechten dank. Ontvang hiernevens de rekening voor de verlangde zijde, die morgen per spoor van hier vertrekt. Het bedrag van . . . . . francs zult gij mij wel te goed schrijven.

Gij zult de zijde geheel overeenkomstig het staal vinden en mij van uwe goedkeuring, gelijk ik hoop, door eene spoedige herhaling van uwe commissie doen blijken, waartoe ik mij beleefdelijk aanbeveel. — Met achting,

Uw Dw. dienaar,
L. A. RASPOUL.

36. Toezending van rekening.

Den Heer P. S. Santhorst te Deventer.

Arnhem, den 15den Febr. 1891.

Mijnheer!

Ik heb het genoeg U ingesloten mijne rekening te zenden over A^o.P^o., welke, naar ik vertrouw, door U accoord bevonden zal worden. Zoo daarop vóór den laatsten dezer maand geene aanmerkingen inkomen, zal ik de vrijheid nemen, over het bedrag met een wissel op zicht aan de order van de Heeren ENGELMAN & Co. en zonder nader advies te beschikken, welke traite UwEd. op vertoon gelieve te honoreeren.

Met achting verblijf ik

Uw Dw. Dienaar,
C. CARON.

37. Klacht over het niet-honoreeren van een wissel.

Den Heer P. S. Santhorst te Deventer.

Arnhem, den 21sten April 1891.

Mijnheer!

Toen ik U den 15den Febr. jl. bij de toezending van mijne rekening over A. P. tevens berichtte, dat ik over het bedrag op zicht zou disponeeren, wanneer vóór den laatsten dier maand geen contra-bericht van U ontvangen werd, kon ik niet vermoeden, dat U mij nu zou te leur stellen. Het is niet alleen onaangenaam, vergeefsche kosten te moeten maken, maar bovendien wordt door dusdanige weigering ons beider soliditeit bij de houders van een wissel altijd eenigszins in verdenking gebracht. Kwam de betaling op dien tijd U niet goed gelegen, waarom dan niet tijdig daarvan kennis gegeven? dan zou ik er mij naar geschikt kunnen hebben; want aanmerkingen op de rekening zal U, vertrouwd ik, niet kunnen maken. Hierom heb ik U voor de kosten van retour des wissels op nieuwe rekening gedebiteerd, en over het nettobedrag der rekening een tweeden wissel, op den 30sten dezer betaalbaar, afgegeven.

Wordt de wissel onverhoopt op dien dag niet betaald, dan zullen de houders ongetwijfeld protest doen teekenen, en ik zou mijns ondanks genoodzaakt worden, de betaling langs gerechtelijken weg te doen invorderen.

In het vertrouwen, dat door U aan mijne billijke verwachting zal beantwoord worden, ben ik

Uw Dw. Dienaar,
C. CARON.

38. Klacht over de uitvoering van eene commissie.

Den Heer A. Hoogland te Utrecht.

Gorinchem, den 30sten Juli 1891.

Mijnheer!

Door dezen moet ik U mijne ontevredenheid over de onnauwkeurige en daarenboven slechts gedeeltelijke uitvoering van mijne bestelling van 16 Juli jl. te kennen geven. Er ontbreken onderscheidene artikelen, om welke ik het meest verlegen ben, terwijl er niet eens bepaalde opgave geschiedt, wanneer gij die zult afzenden. Onder de artikelen, die niet nauwkeurig volgens mijne bestelling en even-

min volledig naar uwe factuur genoteerd zijn, noem ik o. a. 20 stuk breede zwarte-zijden linten onder N°. 4; en de garens respectievelijk onder N°. 17, 18 en 19, van welke aan iedere soort 5 pd. ontbreken, hetgeen waarschijnlijk aan nalatigheid van uwen pakhuisknecht te wijten zal zijn. Dergelijke onachtzaamheid verwondert mij te meer, omdat ik U altijd prompt betaald heb, en het ook steeds uwe gewoonte was mij zeer accuraat te bedienen.

Intusschen gelieve U mij voor het verschil der te weinig ontvangene goederen te crediteeren, en de achtergeblevene alsnog binnen 8 dagen af te zenden, daar ik ze na dien tijd niet meer ontvangen kan. Doordien ik nu mijne klanten niet naar genoegen kan bedienen, zal dit oponthoud mij reeds aanmerkelijke schade veroorzaken; derhalve diene U tevens tot naricht, dat ik in 't vervolg steeds nauwkeurige en spoedige bediening wensch, bij gebreke waarvan ik mij elders zou moeten vervoegen.

Met achting blijf ik intusschen

Uw Dw. Dienaar,
J. G. SLOMP.

V. BRIEVEN OVER EXPEDITIEZAKEN.

VOORGESTELD IN EENIGE BRIEVEN OMTRENT WAREN, DIE OVER ZEE KOMEN,
MET ASSURANTIE, BETALING IN WISSEL, ENZ.

39. Afzending van eene door eene firma te Amsterdam
in Manchester bestelde partij twist aan het
opgegevene kantoor te Rotterdam.

Den Heer P. Th. Becker te Rotterdam.

Manchester, den 28sten Febr. 1891.

Wij hebben voor rekening van de Heeren MILLER en BRAUER te *Amsterdam* met het schip „the Hope” Kapitein WINKELS, ingevolge nevensgaand cognossement, aan U afgezonden;

M. & B. } 80 balen twist, elk wegende netto 1000 @,
N°. 1 a 80 } tot eene waarde van £ 4100.

Terwijl wij u verzoeken de goedheid te willen hebben, de assurantie daarvan te bezorgen en na aankomst der waar, onder berekening van uwe uitgaven en verschotten, aan het verlangen der Heeren MILLER en BRAUER te *Amsterdam* te voldoen, noemen wij ons met achting

Uwe Dw. Dienaren,
THOMPSON & Co.

40. Bericht van den Rotterdammer hierover naar
Amsterdam, alsmede melding, dat de assu-
rantie bezorgd is.

Aan de Heeren Miller en Brauer te Amsterdam.

Rotterdam, den 6den Maart 1891.

Sedert uwe geëerde letteren van den 11den der
vorige maand zijn mij van U geene nadere berichten gewor-
den, en ik heb sedert dien tijd van de Heeren THOMPSON & Co.
te *Manchester* cognossement betreffende de voor uwe rekening,
met het schip „the Hope”, kapitein WINKELS, aan mij afge-
zondene :

M en B	} 80 balen twist, elk van 1000 ₣ netto, ter waarde van £ 4100
N ^o . 1 a 80.	

ontvangen, waarop ik de assurantie met 50,000 Gulden, voor
de premie van $\frac{3}{4}\%$ bezorgd heb. De vorige zending van de
twisten, zoodra zij aangekomen zijn, zal ik volgens de opgave
bewerkstelligen.

En hiermede heb ik de eer hoogachtend te zijn

Uw Dw. Dienaar,
P. TH. BECKER.

41. Bericht van den Rotterdammer, dat de waren aan-
gekomen en verder over Utrecht verzonden zijn.

Aan de Heeren Binkhorst en Zoon te Utrecht.

Rotterdam, den 18den Maart 1891.

Op last en voor rekening van de Heeren MIL-
LER en BRAUER te *Amsterdam* heb ik heden met schipper
BARGER aan u afgezonden :

M en B	} 80 balen twist, te zamen wegende bruto 81734 ₣ volgens opgave aan de andere zijde.
N ^o . 1 a 80	

Ik verzoek U, deze waren, met opgave van de
kosten, aan de voormelde Amsterdamsche firma verder te
zenden.

Met achting,
P. TH. BECKER.

42. Bericht van de Utrechtsche firma aan de Amsterdamsche over de aankomst en de expeditie van het twist, benevens opgave van de verschotten en kosten.

Aan de Heeren Miller en Brauer te Amsterdam.

Utrecht, den 20sten Maart 1891.

Van den Heer P. TH. BECKER te Rotterdam ontvang ik eene partij boomwol, namelijk:

M en B } 80 balen, wegende te zamen bruto 81734 ₤,
N°. 1—80. } op de andere zijde gespecificeerd,
met order, om ze U met de eerste gelegenheid te doen toekomen.

Dienvolgens heb ik die waar heden per schipper WALTER van hier, de vracht . . . en, overeenkomstig het voorschrift van den Rotterdammer vriend met opgave van al mijne voorschotten en kosten, waarvan de nota hiernevens gaat, aan Uw adres afgezonden, en wensch de beste ontvangst.

Met hoogachting,

Uwe Dw. Dienaren,
BINKHORST en ZOON.

43. De Amsterdamsche firma dekt de Rotterdamsche firma (in wissels) wegens de traites van de Manchestersche firma op Rotterdam.

Aan den Heer P. Th. Becker te Rotterdam.

Amsterdam, den 18den April 1891.

Wij zijn in het bezit van uwe geëerde letteren d. d. 11 Februari, 4 en ook 20 der vorige maand, en hebben van al het noodige daarin nota genomen.

Thans hebben wij het genoeg, U inliggend over te maken:

£ 150.—	} 3 maand dato, van den 10den April, op FIELDLING en C ^o
" 350.—	
" 300.—	
" 750.—	

£1550.—, op Londen,

die gij wel de vriendelijkheid zult hebben, zoo voordeelig mogelijk ter markt te brengen en ons te goed te schrijven, om daarmede de bedragen te dekken, zoodra zij vervallen.

Met achting

UwEd. Dw. Dienaren,
MILLER en BRAUER.

44. Antwoord op den vorigen brief: de Rotterdam-
sche firma geeft bericht van de ontvangst en den
verkoop van de wissels.

Aan de Heeren Miller en Brauer te Amsterdam.

Rotterdam, den 23sten April 1891.

In uwe geëerden van den 18den dezer vond ik:

£ 150.— pr. 10 Juli.
" 1400.— pr. 3 sommen, pr. 12 Juli.
£ 1550.—, op Londen, die ik u a . . . . sh. met *f* . . . .
te goed heb geschreven.

Het verheugt mij, dat ik van een zoodanigen
koers, als de tegenwoordige, heb kunnen profiteeren.

Steeds tot uwen dienst bereid, ben ik met
hoogachting

UwEd. Dw. Dienaar,
P. TH. BECKER.

45. De Engelsche firma bericht aan de Rotterdamsche,
dat zij voor rekening van de Amsterdamsche firma
op haar getrokken heeft.

Aan den Heer P. Th. Becker te Rotterdam.

Manchester, den 9den Juni 1891.

Wij hebben de eer U te berichten, dat wij op
order en voor rekening van de Heeren MILLER en BRAUER
te *Amsterdam* op U getrokken hebben:

£ 1200.—
" 800.—
£ 2000.— 3 maand dato order BRUSHMAN en C^o, welke
UwEd. met acceptatie gelieve te honoreeren en met ge-
noemde heeren te verrekenen.

Met achting

UwEd. Dw. Dienaren,
THOMPSON en C^o.

46. Antwoord op den vorigen brief.

Aan de Heeren Thompson en C^o. te Manchester.

Rotterdam, den 14den Juni 1891.

In uwe geëerden van den 19den dezer gewerd
mij bericht van uwe traites

£ 1200.—
 „ 800.—
 —————
 £ 2000.—, 3 maand dato, order BRUSHMAN en C^o, welke
 ik bij vertoon prompt honoreeren en met de Heeren MILLER
 en BRAUER te *Amsterdam* verrekenen zal.

Met achting

UwEd. Dv. Dienaar,
P. TH. BECKER.

47. De *Rotterdamsche* firma bericht aan de *Amsterdamsche* de traites van de *Engelsche* firma.

Aan de Heeren Miller en Brauer te *Amsterdam*.

Rotterdam, den 20sten Juli 1891.

Ik verwijs naar de mijnen van den 23sten April, en bevind mij sedert zonder uwe geëerde berichten.

De Heeren THOMPSON en C^o te *Manchester* hebben den 9den dezer wederom voor uwe rekening op mij getrokken:

£ 1200.—
 „ 800.—
 —————
 £ 2000.—, 3 maand dato,
 die ik volgens uwe order geaccepteerd en volgens den op
 de *Londensche* wissels vermelden koers van *f* . . . . met
f . . . . ten uwen laste genoteerd hebt.

Met hoogachting,

UwEd. Dw. Dienaar,
P. TH. BECKER.

VI. BRIEVEN OVER HET VERZENDEN VAN WAREN
EN INKASSEERING VAN GELDEN.

48. Overzending van contanten ter afdoening
van eene schuld.

Aan den Heer A. L. Mulder te *Utrecht*.

Deventer, den 5den October 1891.

De drogerijën, die gij op den 1sten Augustus aan mij hebt afgezonden, heb ik indertijd behoorlijk ontvangen en U daarvoor gecrediteerd. Thans heb ik het genoegen, U in nevensgaand pakje, gemerkt H. M. N°. 3, *f* 102.50

aan rijksdaalders over te zenden, met verzoek, mijne rekening daarmede te vereffenen.

Met achting

UwEd. Dw. Dienaar,
ANT. WOLFERT.

49. Antwoord op den voorgaanden brief: bericht van de ontvangst.

Aan den Heer Ant. Wolfert, te Deventer.

Utrecht, den 6den October 1891.

Met uwe geëerden van gisteren ontving ik f 102.50, waarvoor ik onder dankbetuiging uwe rekening, per saldo, heb doorgedaan.

Hiernevens ontvangt gij mijn nieuwste prijs-courant, met het verzoek om uwe verdere geëerde commissiën.

Met achting

UwEd. Dw. Dienaar,
A. L. MULDER.

50. Overzending van contanten, met korting.

Aan de Heeren Melzing en C^o. te Leeuwarden.

Amsterdam, den 10den October 1891.

Ik heb op den behoorlijken tijd de bestelde zijdewaren ontvangen, welke ge mij in uwe geëerden van den 5den Augustus hebt berekend. Over het algemeen ben ik daarmede tevreden, doch moet tot mijn leedwezen bekennen, dat er in het pak zwarte-zijden handschoenen een dozijn door gele roestvlekken zoodanig beschadigd waren, dat ik geen kans zie, ze voor een eenigszins aannemelijken prijs kwijt te raken. Gij zult het dus niet onbillijk vinden, zoo ik U daarvoor 6 gulden aftrek; ik zal er dan toch altijd nog schade op lijden.

Dienvolgens zend ik U hierbij in een pakje, geteekend M. en C. N°. 1 in eene aanwijzing op de kas-siersfirma Dubbelman en Cie a costi f 234.—, waarmede gij, met bijtelling van gemelde 6 gl. wel zoo goed zult wezen, mijne rekening van f 240.— te valideeren.

Terwijl ik uw bericht van de ontvangst zoo spoedig mogelijk verwacht, ben ik met de meeste achting

UwEd. Dw. Dienaar,
AUG. WILH. RÖMER.

51. Toezending van een wissel ter inkasseering.

Den Heeren Adam Schermer en C°. te Rotterdam.

Groningen, den 5den Juli 1891.

Hetgeen tusschen ons bepaald is, ga ik met stilzwijgen voorbij, en neem thans de vrijheid, U hierbij eene aanwijzing, groot *f* 220.—, betaalbaar op zicht, op AUGUST THIERSCH a costi over te zenden, met het verzoek om die te laten inkasseeren en het bedrag op mijne rekening te goed te schrijven.

Met de meeste achting

UwEd. Dw. Dienaar,
W. E. TILLMANN.

52. Antwoord op den vorigen brief: bericht van de inkasseering.

Aan den Heer W. E. Tillmann, te Groningen.

Rotterdam, den 9den Juli 1891.

De aanwijzing, ons in uwe geëerde letteren van den 5den dezer toegezonden, op AUGUST THIERSCH alhier, ten bedrage van *f* 220.—, is door hem op vertoon contant betaald, en wij hebben U voor de genoemde som, volgens uw verlangen, op rekening gecrediteerd.

Wij voegen onze koersen hiernevens en blijven met achting

UwEd. Dw. Dienaren,
ADAM SCHERMER EN C°.

53. Bericht aangaande de afzending van de gelden over eene vereffende rekening.

Den Heer W. Reiser, te S. . . .

M. . . ., den 15den Januari 1891.

Weledele Heer!

Wij hebben gisteren het bedrag uwer traite op den Heer MANSFELT te *Vlaardingen*, groot

f 600,— ontvangen; daarvoor brengen wij in mindering de ons aangewezen

- 350,— waarvoor UwEd. bij ons gequiteerd is.

f 250,— restant; daarvan gaat af

- 0,40 briefport; blijft alzoo:

f 249,60, twee honderd negen en veertig gulden en zes-

tig centen, die wij heden per post aan U hebben overge-
maakt. Daar onze rekening hiermede vereffend is, verzoeken
wij U ons te crediteeren en, met het bericht aangaande de
ontvangst van de gelden, ons tevens quitantie te willen doen
toekomen.

Wij bevelen ons verder in uwe geëerde vriend-
schap en zijn met achting

UwEd. Dv. Dienaren,
L. P. RUITEBOOM & Comp.

54. Verzoek om uitbetaling van een pensioen.

Aan den WelEdelen Heer K. Wespers, alhier.

's-Gravenhage, den 1sten Mei 1891.

Ik ben door mevrouw BERTA ENGELVISCH uit-
genoodigd, U om de betaling van haar pensioen over de
laatste 3 maanden, verschenen den 31sten Maart dezes jaars,
ten bedrage van f 70.— te verzoeken. Wees zoo goed, mij
dag en uur op te geven, wanneer ik U de quitantie voor dat
bedrag mag toezenden.

Uw Dw. Dienaar,
F. BOERMAN.

55. Antwoord op den vorigen brief.

Aan den Heer F. Boerman, alhier.

V. h. den 2den Mei 1891.

Ik ben tot het uitbetalen van het pensioen van
mevrouw BERTA ENGELVISCH bereid, zoodra ge mij uwe vol-
macht tot het ontvangen daarvan, benevens een certificaat,
dat genoemde dame op den 31sten Maart van dit jaar nog
in leven was, gelijk ook eene quitantie voor het bedrag van
f 70.— ter hand zult stellen.

K. WESPERS.

56. Wederantwoord.

Aan den WelEd. Heer K. Wespers, alhier.

's-Gravenhage, den 2den Mei 1891.

Ter beantwoording van uwe geëerde letteren
van dezen morgen moet ik aanmerken, dat, ofschoon ik geen
certificaat heb, dat mevrouw BERTA ENGELVISCH op den
31sten Maart ll. nog leefde, ik echter een eigenhandigen
brief dd. 26 April van haar in bezit heb, en hoop, dat

deze, voor ditmaal ten minste, als een volledig bewijs van haar leven en tevens als toereikende volmacht tot het ontvangen van haar pensioen over de laatste drie maanden zal aangezien worden. Aan alle formaliteiten, welke U moogt goedvinden voor het vervolg voor te schrijven, zal stipt voldaan worden. Brenger dezès zal den gemelden brief ter inzage vertoonen, en tevens eene quitantie medebrengen, zoo U bereid mocht wezen, aan het verzoek van de belanghebbende te voldoen. Ik weet, dat het geld op dit oogenblik wenschelijk voor haar moet zijn, en houd mij verzekerd, dat zij U voor uwe goedheid ten hoogste dankbaar zal wezen.

Met hoogachting

UwEd. Dw. Dienaar,
F. BOERMAN.

57. Bericht aangaande het overlijden van eenen
vennoot.

Aan den Heer S. Brook, te Londen.

Rotterdam, den 1sten Novemb. 1891.

Met de smartelijkste gewaarwordingen deel ik U het treurige overlijden mede van den Heer PAPINEAU, een voorval, hetwelk den handelstand alhier van een zijner nuttigste en meest talentvolle medeleden, doch mij van een trouwen en hoogst beminnelijken vriend beroofd heeft.

Als werkend compagnon van de firma en executeur van mijn ontslapen vriend (in vereeniging met de Heeren EDUARD FORYTH en JACOB EWENS), ben ik met de liquidatie van de zaken der firma belast, en zal dus voortaan bij de liquidatie „PAPINEAU en C^o.” teekenen, waarvan gij wel zoo goed zult wezen nota te nemen.

De zaken van het kantoor zullen als vroeger worden gecontinueerd; en alle commissiën, die ge mij zult gelieven op te dragen, zullen met de uiterste nauwkeurigheid en zorg worden uitgevoerd.

De achting en vriendschap, welke mijn diep betreurde overledene vennoot mij bewees, en de ondervinding van bijna twintig aan den handel gewijde jaren zullen mij, naar ik hoop, in uwe oogen voldoende aanspraak op eene voortduring van het vertrouwen geven, hetwelk te verdienen steeds het doel van mijn ernstig streven wezen zal.

Met hoogachting

UwEd. Dw. Dienaar,
G. SWIFT.

VII. BRIEVEN OVER KREDIET- EN WISSELZAKEN.

58. Briefwisseling over eene kredietzaak.

Aan de Heeren de la Rue et Co. te Hamburg.

Londen, den 18den October 1891.

Sedert de ontvangst van uwe letteren in dato 15 Augustus betreffende een aan den Heer J. G. SOMMERS bij U verleend krediet van 700 p. st. was er bij mij geene aanleiding om U lastig te vallen; doch heden morgen werd mij tot mijne bevreemding eene traite van

700 p. st. gepresenteerd, als van den Heer SOMMERS 3 maand. dato aan de order van de Heeren DE LA RUE et Co. afgegeven, doch het endossement, zooals het mij voorkwam, uwe handteekening DE LA RUE et Co., dragende.

Dewijl de Heer SOMMERS op denzelfden dag, van welken de wissel gedateerd is, en later nog weder van *Havre* dd. 5den der vorige maand mij geschreven heeft, zonder het geringste er van te vermelden, dat hij een dergelijken wissel had afgegeven (ofschoon ik dit natuurlijkerwijze verwachtte), en zonder mij eenig bericht omtrent het gebruikmaken van het krediet te geven, heb ik het voorzichtig geacht, voor het oogenblik de acceptatie te weigeren, tot ik van U verneem of gij dezen wissel getrokken hebt of niet; want in de tegenwoordige tijden, nu er zoo vele bedriegerijen voorkomen en afzetterijen aan de orde van den dag zijn, moet men in zaken van dien aard de grootste voorzichtigheid gebruiken. Zoo de Heer SOMMERS de traite heeft afgegeven, is het eene onvergeeflijke fout of wel eene niet te verontschuldigen achteloosheid, dat hij mij in de bovengemelde brieven daaromtrent het noodige bericht niet heeft medegedeeld.

Indien ik mij niet bedrieg, bevindt hij zich nog te *Havre*, waar ik hem den 12den dezer omtrent het krediet geschreven heb. Zoodra ik zijn of uw antwoord ontvang, zal ik de traite natuurlijk gaaf accepteeren. Ik ben met hoogachting

Parijs 25 52 $\frac{1}{2}$ Amsterdam 12 2— $\frac{1}{8}$ Hamburg 13 8— $\frac{1}{4}$

UwEd. Dw. Dienaar,

JAMES BOX.

~~~~~

59. Brief, zekerheidshalve geschreven.

Aan den Heer J. G. Sommers, te Havre.

Londen, den 18den October 1891.

Ik bevestig bovenstaande copie van mijne letteren d. d. 15 dezer en moet u de onaangename mededeeling doen, dat mij een wissel van

700 p. st. ter acceptatie gepresenteerd is, die naar het schijnt, op den 2den der vorige maand, 3 maand. dato, order DE RUE et Co. (zonder het „la”) afgegeven is.

Dewijl ik daaromtrent geen bericht van U ontvangen heb, niettegenstaande ge mij op denzelfden dag en later nog weer van *Havre* op den 25sten der vorige maand hebt geschreven, heb ik mij tegen mijn wil in de noodzakelijkheid gezien om de acceptatie te weigeren. Ik hoop, dat gij onmiddellijk na de ontvangst van dezen de noodige stappen zult doen, om mij uit de onzekerheid te helpen, voor zoover gij dit niet reeds bij het beantwoorden van mijn laatsten brief mocht gedaan hebben. Deze achteloosheid van U — want ik twijfel niet, of die zal er de oorzaak van wezen — heeft mij aan ernstige onaangenaamheden van de zijde der Heeren DE LA RUE et Co. blootgesteld, welke de niet-acceptatie van uwe traite wellicht aan eene andere verborgene oorzaak toeschrijven. Wees toch, om 's-Hemelswil, voortaan ordelijker en voorzichtiger! Ik heb U tot dusverre voor een man gehouden, op wien men zich in alle opzichten verlaten kan; doch zulke onregelmatigheden moeten het onbepaalde vertrouwen, dat ik tot hier toe in U gesteld heb, aan 't wankelen brengen.

Ik zie uwe opheldering met ongeduld te gemoet, en noem mij met achting

UwEd Dw. Dienaar,
JAMES BOX.

60. Antwoord in dezelfde zaak.

Aan den Heer James Box, te Londen.

Hamburg, den 21sten October 1891.

De wissel van 700 p. st., waarvan gij in uwe geëerden van den 18den dezer melding maakt, werd door den heer afgegeven, die ons uwen kredietbrief voor het bedrag overbracht, en de onderteekening „J. G. SOMMERS” is van zijne hand; want hij heeft de traite op ons kantoor on-

derteekend. Wij hopen dus met vertrouwen, dat, wanneer gij deze onze verzekering hebt ontvangen, alles in orde en elke verantwoordelijkheid van ons endossement weggenomen zal wezen. Wij weten u de nalatigheid van den Heer SOMMERS in het adviseeren van zijne traite niet op te helderen, doch mogen onderstellen, dat hij zelf daartoe in staat zal wezen.

Inmiddels zijn wij met alle achting

UwEd. Dw. Dienaren,
DE LA RUE et Co.

61. Verklaring op het antwoord.

Aan de Heeren de la Rue et Co, te Hamburg.

Londen, den 24sten October 1891.

De verklaring, die in uwe geëerde letteren van den 21sten dezer voorkomt, is in alle opzichten voldoende, en het spreekt vanzelf, dat iedere twijfeling omtrent de echtheid der traite van den Heer SOMMERS groot 700 p. st. daardoor is weggenomen. Nadat ik dien wissel nu op de gebruikelijke wijze geaccepteerd heb, kunt gij uwe verantwoordelijkheid als geëindigd beschouwen.

Het doet mij leed, dat U deze zaak zooveel moeite veroorzaakt heeft, en ik blijf met de gewone hoogachting

Parijs 25 55.

Amsterdam 12 1 $\frac{3}{4}$ —2.

Hamburg 13 7 $\frac{1}{2}$.

UwEd. Dw. Dienaar,

JAMES BOX.

62. Bericht aangaande de trekking van eenen wissel.

Den Heer H. Milder, te Z

R. . . ., den 16 Juli 1891.

Mijnheer!

Ik heb de eer U door dezen kennis te geven, dat ik de vrijheid genomen heb, aan de order van den Heer MARTINUS KRESLER alhier, op vijf weken zicht, eenen wissel, groot f 750, op U betaalbaar te stellen. Ik zal U tegen den vervaltijd de verplichte dekking van die som verzekeren, en verzoek U derhalve mijne traite willig met accept te vereeren.

W. VONK.

63. Antwoord.

Den Heer W. Vonk, te R. . . .

Z. . . ., den 22sten Juli 1891.

Mijnheer!

In antwoord op uwe geëerde letteren van den 16den dezer, heb ik het genoegen U te berichten, dat uwe traite, groot

f 750,— order den Heer MARTINUS KRESLER,
op 5 weken zicht,

reeds ter acceptatie bij mij geboekt is. Ik zal U daarvoor debiteeren, en twijfel niet, of de dekking zal, overeenkomstig uwe verzekering, vóór den vervaltijd inkomen.

H. MILDER.

64. Hetzelfde onderwerp.

Den Heer P. Engels, te L. . . .

. . . ., den 26sten Augustus 1891.

Weledele Heer!

Ingevolge Uwe bereidwilligheid, waardoor mij is toegestaan, om ten bedrage van f 2000,— op U te trekken, heb ik heden gedisponeerd over

f 1917,40— vier weken na dato, order
den Heer SCHEEWIEL a costi.

Ik heb de eer U hiervan de verplichte mededeeling te doen met de verzekering van de dekking op den bepaalden tijd.

S. BAHLER.

65. Zelfde onderwerp.

Den Heer C. Gaster, te M. . . .

B. . . ., den 30sten Aug. 1891.

Weledele Heer!

Ten gevolge van uw bericht, dat de aan U afgezondene kist met handschoenen behouden bij U is ontvangen, en in de hoop, dat ze weldra, vooral door de bij U thans invallende kermis, grootendeels afgezet zullen wezen, heb ik de vrijheid genomen, gisteren, op veertien dagen zicht, order den Heer GOLDON JR. alhier, te disponeeren over eene som van 136 gulden. Terwijl ik U hiervan kennis

geef, zal het mij aangenaam zijn, indien mijn wissel door U met betaling wordt vereerd, terwijl ik U in mindering van onze rekening voor deze som zal crediteeren.

A. GERBER.

66. Toezending van wissels of remisen voor
ontvangene waren.

Aan den Heer Adolph Marchand, te Rotterdam.

Maastricht, den 1sten October 1891.

Gelijktijdig heb ik de onderscheidene manufacturen en Uwe geëerde letteren van den 26sten der vorige maand ontvangen met de rekening groot *f* 517, waarvoor ik U behoorlijk gecrediteerd heb.

Over de goederen kan ik U mijne volkomene tevredenheid betuigen, en om mijne schuld ten deele af te doen, zend ik hiernaevens:

f 380, 3 maand. dato, op EMANUEL MÜLLER a costi, welke gij, onder mededeeling van de ontvangst, wel de goedheid zult hebben mij op mijne rekening goed te schrijven. Ik zal zorgen, dat gij het overige intijds ontvangt, en ben intusschen met achting

UwEd. Dw. Dienaar,
THEODOOR SCHNEIDER.

67. Antwoord op den vorigen brief: bericht dat het
bedrag van den wissel ontvangen is.

Aan den Heer Theodoor Schneider, te Maastricht.

Rotterdam, den 5den October 1891.

Voor de mij op den 1sten dezer overgemaakte: *f* 380 pr. 1 Januari, op deze plaats, heb ik U gelijkluidend, en onder voorbehoud van behoorlijke ontvangst, gecrediteerd en betuig U daarvoor mijn oprechten dank.

Met genoegen maak ik mij deze gelegenheid ten nutte, om U voor verdere benoedigheden opnieuw mijne diensten aan te bieden, en ben met achting

UwEd. Dw. Dienaar,
ADOLPH MARCHAND.

68. Verzoek om een wissel.

Aan de Heeren Gebr. Weilmann, te Amsterdam.

Breda, den 1sten Sept. 1891.

Hiermede verzoek ik U beleefdelyk, mij zoo spoedig mogelijk een wissel van

340 Mark, 1 maand dato, op *Berlijn*, in te koopen en over te maken. Ik verzoek daarbij om de notering van den billijksten koers en zie uw antwoord met verlangen te gemoet.

Uw Dw. Dienaar,
FERD. GRIPPERS.

69. Antwoord op den vorigen brief: toezending van den verlangden wissel, benevens de nota.

Aan den Heer Ferd. Grippers, te Breda.

Amsterdam, den 3den Sept. 1891.

Ingevolge Uwen last van den 1sten dezer zenden wij U:

340 Mark, betaalbaar den 2den November, op ANHALT en WAGENER te *Berlijn*.

Wees zoo goed, ons volgens onderstaande nota daarvoor f 200.60 te goed te schrijven. Met hoogachting

Uwe Dw. Dienaren,
Gebr. WEILMANN.

Wissel nota.

340 Mark 2 maand. dato, op *Berlijn*, (tegen den koers a 59 (*) f 200.60.

70. Antwoord op den vorigen brief: bericht, dat de wissel ontvangen is, — kennisgeving omtrent het trekken van een wissel (op krediet), en dus gelijktijdige adviesbrief.

Aan de Heeren Gebr. Weilmann, te Amsterdam.

Breda, den 20sten September 1891.

Ik heb de verlangde 340 Mark op *Berlijn* te zijner tijd ontvangen, waarvoor ik volgens uwe opgave f 200.60

(*) D. i. 59 cent Ned. voor een Mark.
GEERLING'S BRIEFSTELLER, 11de Druk.

noteerde. Heden was ik zoo vrij, f 250.—, 2 maand. dato, order AUGUST LINDEMAN, op U te trekken, welke gij de goedheid zult hebben, bij vertoon met acceptatie en betaling te honoreeren en mijne rekening daarmee te bezwaren.

Met achting

Uw Dw. Dienaar,
FERD. GRIPPERS.

71. Antwoord op den vorigen brief.

Den Heer Ferd. Grippers, te Breda.

Amsterdam, den 24 Sept. 1891.

De f 250.—, 2 maand. dato, order AUGUST LINDEMAN, welke gij ons in uwe geëerde letteren van 20 dezer hebt geadviseerd, zullen wij bij vertoon voor uwe rekening honoreeren.

Wij voegen hierbij ons koersblad van heden en blijven met achting

UwEd. Dw. Dienaren,
Gebr. WEILMANN.

72. Last om voor rekening van den lastgever op een derde te trekken.

Aan den Heer A. L. Creuzberg, te Keulen.

Arnhem, den 7den Aug. 1891.

De waren, den 15den der vorige maand aan mij afgezonden, heb ik behoorlijk ontvangen en de daarvoor berekende f 560.— genoteerd. Hiermede draag ik U op, om deze som voor mijne rekening 2 maand. dato op de Heeren WENDLER & Co. te Aken te trekken en mijne schuld daarmee te vereffenen. Aan genoemde Heeren heb ik dit reeds medegedeeld, en recommandeer mij bij U met alle achting.

UwEd. Dw. Dienaar,
RUDOLPH STORCH.

73. Bericht wegens de traite, van den lastgever, voor wiens rekening wordt getrokken, aan de betrokkenen.

Aan de Heeren Wendler en C^o., te Aken.

Arnhem, den 7den Aug. 1891.

Ingevolge mijne letteren van den 2den der vo-

rige maand deel ik U mede, dat ik heden zoo vrij geweest ben, den Heer A. L. CREUZBERG te *Keulen* te machtigen, voor mijne rekening

f 560.— Ned. Cour^t. 2 maand. dato
op U te trekken. Ik verzoek U, dezen wissel bij vertoon te honoreeren en mij voor dat bedrag in rekening te debiteeren. Inmiddels blijf ik met achting

UwEd. Dw. Dienaar,
RUDOLPH STORCH.

74. Bericht van den gelastigde, als trekker, aan de betrokkene firma, omtrent het trekken van den wissel.

Aan de Heeren Wendler & Co., te Aken.

Keulen, den 10den Aug. 1891.

De Heer RUDOLPH STORCH heeft mij opgedragen om voor zijne rekening

f 560.— Ned. Cour^t. 2 maand. dato,
op U te trekken, hetgeen ik heden zoo vrij ben geweest, in een prima-wissel, order den Heer WILH. KRÖLL, te doen.

De genoemde Arnhemmer vriend zal U dit reeds medegedeeld hebben, en ik verzoek U, mijne traite te zijnen laste met acceptatie te willen honoreeren, in welke verwachting ik de eer heb te zijn

UwEd. Dw. Dienaar,
A. L. CREUZBERG.

75. Bericht van den gelastigde aan den lastgever omtrent den getrokken wissel.

Aan den Heer Rudolph Storch, te Arnhem.

Keulen, den 10den Aug. 1891.

Ingevolge uwe geëerde letteren van den 7den dezer heb ik heden

f 560.— Ned. Cour^t. 2 maand. dato, order WILH. KRÖLL, voor uwe rekening op de Heeren WENDLER en C^o. te *Aken* getrokken en aan die firma behoorlijk advies daarvan gezonden.

Ik vereffen met de genoemde som uwe rekening in mijne boeken, zeg U daarvoor dank, en beveel mij

aan in uwe voortdurende genegenheid. Met de meeste hoog-
 achting blijf ik

UwEd. Dw. Dienaar,
 A. L. CREUZBERG.

**76. Antwoord van de betrokkene firma aan den
 trekker van den wissel.**

Aan den Heer A. L. Creuzberg, te Keulen.

Aken, den 17den Aug. 1891.

Ingevolge uwe geëerde letteren van den 10den
 dezer en het verzoek van den Heer RUDOLPH STORCH te
Arnhem, zullen wij de door U voor rekening van dien Heer
 2 maand. dato op ons getrokkenene f 560.— Ned. Cour^{t.}, order
 WILH. KRÖLL, honoreeren en de som met dien Heer ver-
 rekenen.

Wij verzoeken U nog enkel, zoo goed te wil-
 len zijn, den ingeslotene aan den Heer STORCH op de post
 te laten bezorgen en zijn met achting

UwEd. Dw. Dienaren,
 WENDLER & Co.

**77. Antwoord van de betrokkene firma aan den
 handelsvriend, voor wiens rekening getrok-
 ken wordt.**

Aan den Heer Rudolph Storch, te Arnhem.

Aken, den 17den Aug. 1891.

Wij hebben uwe geëerde letteren van den 7den
 dezer behoorlijk ontvangen, en zullen de ons geadviseerde
 f 560.— Ned. Cour^{t.}, 2 maand. dato,
 getrokken door den Heer A. L. CREUZBERG te *Keulen*, voor
 uwe rekening bij verval naar eisch honoreeren en het be-
 drag in uw debet noteeren.

Terwijl wij ons in uw aandenken aanbevelen,
 noemen wij ons met hoogachting

UwEd. Dw. Dienaren,
 WENDLER & Co.

VIII. BRIEVEN IN FAILLISSEMENTEN.

78. Verzoek om eene verschuldigde som te incasseren, of tot eene minnelijke schikking te komen (bij een zoogenaamden slechten betaler).

Aan den Heer G. T. Reimar, te Enschedé.

Utrecht, den 1sten October 1891.

Daar het mij niet mogelijk is, van den Heer WILH. WALTER a costi betaling te erlangen, moet ik hierbij uwe hulp inroepen, daar ik mij overtuigd houd, dat gij hierbij zeker een geschikten uitweg zult vinden. De geheele som bedraagt 2000 gulden, na aftrek van de verloopene interesten. Uit onderstaande nota zult gij de lijst der waren met de bedongene prijzen zien, die ik hem van tijd tot tijd heb toegezonden; tevens vindt gij hierbij twee brieven, waarin hij erkent, dat hij de gemelde som aan mij schuldig is. Ik verzoek U ten vriendelijkste, uw best te doen, dat hij u òf het gansche kapitaal, òf ten minste de helft daarvan betale, terwijl gij hem voor de andere helft een uitstel van zes maanden kunt toestaan. Mocht het U echter blijken, dat er niets goeds van hem te wachten is, dan moet gij hoe eer hoe liever tot eene schikking trachten te komen, al ware het ook met eene korting van 25 percent. Kortom, tracht van hem te krijgen, wat ge kunt, zonder in een proces te worden gewikkeld, dat over 't algemeen groote kosten veroorzaakt en weinig voordeel aanbrengt. Wees intusschen verzekerd, dat ik alles zal goedkeuren, wat gij in deze zaak noodig acht, en dat ge mij tevens grootelijks zult verplichten.

Met de meeste hoogachting heb ik de eer mij te noemen

UwEd. Dw. Dienaar,
ANTON DITMAN.

79. Antwoord op den vorigen brief: bericht dat de schuldenaar reeds failliet is.

Aan den Heer Anton Ditman, te Utrecht.

Enschedé, 4 Oct. 1891.

Het doet mij waarlijk leed, dat ik niet in staat ben U van eenigen dienst te zijn in de zaak, die ge mij in uwe letteren van den 1sten dezer hebt opgedragen. Uw

brief kwam, helaas! te laat, daar de Heer WILH. WALTER reeds failliet was, zoodat er aan geene schikking meer te denken viel. Alles, wat ik aan de zaak doen kon, bestond dus hierin, dat ik uwe schuldvordering inleverde, opdat gij, ingeval van eene rangregeling, preferent moogt zijn. — Zoo gij mijne verdere bemiddeling in deze zaak mocht verlangen, verzoek ik U om uwe speciale volmacht, kunnende UwEd. verzekerd wezen, dat ik in dat geval uw belang als ware het 't mijne zal behartigen.

Met alle achting

Uw Dw. Dienaar,
G. T. REIMER.

IX. VRACHTBRIEVEN.

Wanneer men waren aan elders wonenden met vrachtvoerlieden afzendt, is men gewoon, den voerman een op een kwartvel geschreven, onverzegelden brief mee te geven, waarop men vanbinnen den naam van den voerman, den naam en de qualiteit van den persoon, aan wien men iets zendt, zijne verblijfplaats, de gesteldheid en hoeveelheid van hetgeen men zendt, hoe het gemerkt en ingepakt is (getal der balen, vaten, kisten, enz. benevens het gewicht), verder de bedongene vracht, gelijk ook of de ontvanger die moet betalen, dan of de afzender ze reeds betaald heeft, en of de voerman het al dan niet aan eenen tweede ter verdere bezorging overgeven mag, vermeldt. Gemeenlijk bezigt men daartoe gedrukte modellen, die ingevuld worden.

80. Model.

's-Hertogenbosch, den 12den Sept. 1891.

Met den voerman SCHOMPERS van *Tilburg* ontvangt gij het beneden vermelde goed, waarvoor Gij, na binnen dagen behoorlijk gedane aflevering, de vracht tegen f het centenaar betaalt en daarmede volgens bericht handelt.

REINDERT VAN DRIEL.

Merk	N ^o .	Colli		Inhoud.	Gewicht.	
		Getal.	Soort.		Centr.	Pond.
R. v. D.	51-57	7	Zakken.	Koffie. Vracht 3½ centr.	5	60

81. Model.

's-Hertogenbosch, den 12den Sept. 1891.

Gij ontvangt hierbij met den voerman SCHOMPERS van *Tilburg* de nagenoemde waren, waarvoor Gij hem, indien de aflevering uiterlijk binnen . . . dagen (bij verlies van de vracht) gevolgd is, de vracht betaalt met . . . per centenaar, en zult daarmede volgens mijn bericht handelen.

REINDERT VAN DRIEL.

(Het overige zooals bij 't vorige model.)

82. Idem.

Aan den Heer L. Forstma, te Sneek.

Leeuwarden, den 17den Juli 1891.

Met den voerman J. WENKEMA van hier ontvangt gij: A. A. C. N°. VIII. IX. X. drie balen manufacturen.

Deze hebben hier drie schippond gewogen. De vracht is bedongen voor *f* 6.80 per schippond. Tijd der levering in 5 a 6 dagen. Heb dus de goedheid, na behoorlijke levering te rechter tijd, de bepaalde vracht benevens de bewijsbare voorschotten te betalen en met het goed volgens bericht te handelen.

JAUKE ERTEMA.

83. Model van een vrachtbrief betreffende de overlading door een rivierschipper.

Aan den Heer te Gorinchem.

Utrecht, den 27sten Augustus 1891.

Gij ontvangt met den schipper ARIE HARTMAN van *Vreeswijk* in zijn behoorlijk gedekte vaartuig:

I. H. B. N°. 20, 21, 22, drie vaten met suiker.

Elk vat heeft gewogen 3 centenaars, waarvoor gij, na behoorlijke en in onbeschadigden toestand gedane aflevering, aan hem de bedongene vracht, pr. centenaar *f* . . . wel zult gelieven te betalen, en de waren verder per as te verzenden.

A. F. REICH.

84. Een ander model.

Aan den Heer te Schoonhoven.

Rotterdam, den 17den Oct. 1891.

Gij ontvangt met schipper A. ARNOLD van
Gouda in zijn vrachtschip:

AR. H.	Vier vaten	geraffineerde suiker,
N ^o .	X. 1315	pond bruto
"	XI. 1209	" "
"	XII. 1312	" "
"	XIII. 1314	" "

5150 pond bruto,

A. C. H. Tien balen koffie,

waarvan N^o. I tot VIII a 50 pd. } wegen,
" IX. en X. 70 pd. }

die hem volgens bovenstaande opgave hier toegewogen en in den besten staat overgeleverd zijn. Wees zoo goed, na behoorlijke en in goeden staat gedane aflevering, volgens opgave en assurantie, de vracht te betalen en met het goed volgens mijn bericht te handelen.

HENDRIK STARKEBOOM.

85. Model van een bewijs, dat de gezondene goederen behoorlijk zijn overgebracht.

De goederen, welke door den Heer OTTENS te *Groningen* op den 26sten October 1891 franco werden afgezonden:

A. A. D. N°. VI. VII. VIII., drie balen manufactuurwaren, heeft de voerman DIRK PETERS mij, zoowel wat gewicht als tijd betreft, behoorlijk afgeleverd,

Kampen, den 1sten Nov. 1891.

JOHAN MERTENS.

DECLARATIEN OF GELEIBRIEVEN

moeten worden gevoegd bij balen, die, onverschillig met welk middel van vervoer, over de grenzen worden gezonden. Zij zijn meestal gedrukt met alle rubrieken, die ten aanzien van gesteldheid, gewicht, enz. moeten ingevuld worden.

A A N H A N G S E L.

Opmerkingen en mededeelingen, van toepassing bij eenige burgerlijke handelingen, waarvan de kennis voor elken burger onmisbaar is.

Om hierbij eenigszins regelmatig te werk te gaan, zullen wij vooreerst opgeven, wat men te doen heeft

BIJ EENE GEBOORTE.

De aangifte van geboorten moet worden gedaan:

- a. Binnen *drie* dagen na de bevalling;
- b. In het gemeentehuis aan den ambtenaar van den burgerlijken stand;
- c. Door den vader of, bij ontstentenis van dien, door den geneesheer, heelmeester, vroedmeester, de vroedvrouw of anderen persoon, die bij de bevalling tegenwoordig is geweest. Wanneer eene vrouw buiten hare woning is bevallen, zal de aangifte moeten gedaan worden door den persoon, in wiens huis de bevalling heeft plaats gehad.
- d. In tegenwoordigheid van *twee getuigen*, door den belanghebbende gekozen; welke getuigen moeten zijn manspersonen, meerderjarig (d. i. 23 jaren oud of ook getrouwd en weduwnaars, al zijn ze nog geen 23 jaar oud) en binnen het koninkrijk woonachtig. — Ook bloedverwanten of aangehuwden kunnen daartoe genomen worden, en het is geen vereischte, dat zij hunnen naam kunnen schrijven.

De aangevers moeten kunnen opgeven het jaar, den dag, het uur en de plaats der geboorte, de kunne van het kind

en de voornamen, welke het zal ontvangen; de voornamen, namen, het beroep, de woonplaats der ouders, mitsgaders der getuigen, en den ouderdom van hen en van de getuigen.

BIJ OVERLIJDEN.

Wanneer iemand gestorven is, moet daarvan binnen *drie* dagen na het overlijden aangifte bij den ambtenaar van den Burgerlijken Stand gedaan worden, doch de getuigen zijn hier tevens aangevers en behoeven slechts twee in getal te zijn.

Zij moeten echter dezelfde vereischten bezitten als hiervoren bij de geboorte zijn opgegeven. — De getuigen zullen moeten weten:

- a. De voornamen, den naam, den ouderdom, het beroep en de woonplaats van den overledene;
- b. Den dag en het uur van overlijden;
- c. De voornamen en den naam van den anderen echtgenoot, indien de overledene getrouwd of wel weduwnaar of weduwe was;
- d. De voornamen, namen, het beroep en de woonplaats der ouders van den overledene en hunne geboorteplaatsen. Bij de aangifte kan gevoeglijk het verlof tot begraving aangevraagd worden, zonder hetwelk deze niet mag geschieden. Er zal, behoudens bijzondere gevallen, geene begraving vóór de zesendertig uren na het overlijden mogen plaats hebben.

Binnen drie maanden na het overlijden moeten de erfgenamen van den overledene, op straffe van boete, eene memorie van aangifte voor het recht van successie aan den ontvanger der registratie van het kanton, waarin de overledene zijn domicilie had, inzenden. — Meerderjarigen teekenen de memorie zelven; voor minderjarigen of onder curateele gestelden doen zulks hunne ouders, voogden of curators.

De memoriën van aangiften moeten op gezegeld papier worden geschreven: een zegel van 15 cts. (kostende met de 50 opcenten 22½ cents) is voldoende. — Wanneer er echter geene roerende of onroerende goederen door den overledene zijn nagelaten, behoeft geen zegel te worden gebruikt.

Van het recht van successie is vrijgesteld:

- a. Al wat ouders van kinderen of kinderen van ouders erven of verkrijgen;
- b. Al wat de langstlevende echtgenoot van den eerststervende verkrijgt, mits zij kinderen, uit hun huwelijk verwekt, nalaten;

c. Alle erfenissen, wanneer uit specifieke aangifte blijkt, dat de nalatenschap aan zuiver saldo geene f 300.— te boven gaat.

Aan het successierecht is onderworpen als volgt:

- 1°. Hetgeen door den eenen echtgenoot van den anderen wordt geërfd, dat is: als zij geene kinderen hebben, 4% van goederen in eigendom, en 2% in vruchtgebruik. — Wanneer echter een weduwnaar of eene weduwe met kinderen hertrouwt, en er uit dat huwelijk geene kinderen geboren worden, is datgene, wat de nieuwe echtgenoot van den hertrouwde in vruchtgebruik erft, vrij van recht, mits de eigendom der goederen aan de kinderen verblijve; — gelijke vrijheid is verbonden aan jaarlijksche uitkeeringen, door die kinderen aan hunnen stiefvader of hunne stiefmoeder te doen.
- 2°. Hetgeen broeders of zusters onderling van elkander erven in eigendom 4%, in vruchtgebruik 2%; — is echter de eene boven den anderen bevoordeeld, en mitsdien meer ervende dan zijn aandeel volgens de wet, dan is daarvan 10% verschuldigd.
- 3°. Hetgeen neef en nicht, naneef of nanicht, van oom of tante, oudoom of oudtante en omgekeerd, van elkander erven, 6% in eigendom en 3% in vruchtgebruik — in geval van bevoordeeling als bij N°. 2. 10%.
- 4°. Hetgeen andere verwanten of niet-verwanten van elkander erven, 10% van goederen in eigendom, en 5% in vruchtgebruik.

Wijders is er nog een recht, bekend onder den naam van recht van overgang: dit wordt geheven van die onroerende goederen, welke in dit Koninkrijk zijn gelegen, en nagelaten worden door iemand, die in een vreemd land woonachtig is, onverschillig of de erfgenamen vreemdelingen of Nederlanders zijn. Dit recht is altijd verschuldigd, zelfs dan, wanneer kinderen die goederen van hunne ouders erven: deze echter betalen slechts 1%, terwijl andere niet-verwante personen 5% moeten betalen; doch wanneer iemand die goederen in vruchtgebruik verkrijgt, wordt het recht in beide gevallen met de helft verminderd.

Ofschoon doorgaans na verloop van vijf jaren sedert het overlijden geen recht meer kan gevorderd worden, kan men zich door het verstrijken van dien tijd op de verjaring van het recht van overgang niet beroepen; die termijn begint eerst te loopen van den dag af, dat de ontvanger der registratie van het kanton, waarin de goederen gelegen zijn, op

eene bewijsbare wijze heeft kunnen weten, dat die goederen door overlijden zijn overgegaan.

Wanneer de erfgenamen bemerken, dat er eene vergissing in de memorie van aangifte heeft plaats gehad, of niet al de goederen of schulden zijn opgegeven, is hun, na de indiening van de eerste memorie, een termijn van drie weken gegund, om te verbeteren; na dien tijd worden er geene schulden meer aangenomen.

Ingeval eenig recht op de memorie verschuldigd is, moeten de erfgenamen, doch alleen zij, die tot betaling gehouden zijn, binnen 8 weken na de indiening de memorie van aangifte voor den kantonrechter hunner respectieve woonplaatsen beëedigen.

Wanneer buitenlanders erfgenamen zijn, moeten zij den eed doen voor den kantonrechter, in wiens kanton de erflater zijn laatste domicilie heeft gehad; terwijl er binnen 4 weken na gedane eedsaflegging een afschrift daarvan bij den betrokken ontvanger moet worden overgebracht.

De erfgenamen hebben geene kosten hoegenaamd te betalen, wanneer zij zich op de terechtzittingen van het kantonrecht tot het doen van een eed aanmelden. — Bij de indiening van de memorie vragen zij van den ontvanger een bewijs, en wel voor ieder hunner, wanneer zij in verschillende kantons woonachtig zijn, en leggen dat aan den kantonrechter over. — Alles op straffe van eene boete van f 25.00 voor iedere week verzuim.

Nadat de erfgenamen de memorie op de hiervoren omschrevene wijze hebben ingediend, kunnen zij gerust met de betaling van de rechten wachten, totdat de ontvanger bij deurwaarders-exploit hun de berekening en het bedrag doet beteekenen, en zij hebben dan alleen te zorgen, dat de betaling binnen den daarbij gestelden termijn gedaan worde. — Zij hebben geene kosten voor dat exploit te voldoen.

Wanneer in een boedel, waarvan recht verschuldigd is, effecten gevonden worden, is het noodig die goed te omschrijven; vermits buitenlandsche effecten met 50 percent van de waarde verhoogd worden, en alzoo een effect van f 1000.— waarde tegen f 1500 berekend wordt.

Wijders is het den erfgenamen aan te raden, om, bijaldien eenig recht mocht verschuldigd zijn, een notaris of ander deskundige te raadplegen, dewijl eene verkeerde opgave, vooral van schulden, dikwijls tot hun nadeel kan uitloopen.

Voor negatieve memorie wordt hier eene kleine schets gevonden:

Memorie van aangifte betreffende de nalatenschap van PETER KNAP, gewoond hebbende en overleden te . . . , den

De ondergeteekenden

- 1°. MARIA SCHOON, weduwe van PETER KNAP, wonende in hare hoedanigheid van moeder en voogdes van hare twee minderjarige kinderen A. en B. KNAP; en 2°. JAN KNAP, zonder beroep, wonende te , gezamenlijk domicilie kiezende ten woonhuize van eerstgemelde aangeefster;

Verklaren:

dat op den , te te zijner laatste woonplaats is overleden bovengemelde PETER KNAP, tot zijne erfgenamen nalatende zijne twee vorengenoemde wettige kinderen A. en B. KNAP;

dat door den erfflater geene onroerende goederen zijn nagelaten, en door dit overlijden geen vruchtgebruik vervallen noch fidei-commis overgegaan is.

Aldus gedaan te , den

of, dat door den overledene geene andere onroerende goederen zijn nagelaten, dan:

1°. Een huis en erf te , kadastraal bekend in sectie . . . N°. . . . groot

2°. Eene weide, gelegen te , bij het kadaster bekend in sectie . . . N°. . . . , ter grootte van

Terwijl door dit overlijden geen vruchtgebruik vervallen noch fidei-commis overgegaan is.

NB. Behoort den langstlevenden echtgenoot de helft der onroerende goederen, dan zal het heeten: *dan de helft in 1e — 2e enz.*

De opgave van het kadaster moet steeds worden vermeld.

Memorie van aangifte betreffende de nalatenschap van JAN PIT, overleden te den

De ondergeteekenden

HENDRIK PIT, timmerman, en zijne door hem ten deze geadsisteerde huisvrouw WILLEMINA HELDER, wonende te domicilie kiezende te hunnen huize aldaar,

Verklaren:

dat op den te is overleden bovengenoemde JAN PIT, tot zijne erven nalatende zijne ouders, de aangevers

bovengenoemd, benevens vier broeders en zusters, genaamd A. B. C. en D., voor welke bovengemelden hunne ouders bij dezen aangifte doen, vermits allen nog minderjarig zijn:

Dat door den overledene geene roerende of onroerende goederen zijn nagelaten, en door zijn overlijden geen vruchtgebruik vervallen of fidei-commis overgegaan is.

Aldus te den

(Volgen de handteekeningen.)

Wanneer een der aangevers zijn naam niet kan schrijven, kan hij volstaan met een kruisje of ander merk te teekenen, in tegenwoordigheid van twee personen, b. v.:

Dit is het hand + merk van N. N., die hetzelfde heeft gesteld in onze tegenwoordigheid, nadat hem (of haar) het bovenstaande was voorgelezen.

Eindelijk zal het niet overbodig zijn, den lezer bekend te maken met eene dure verplichting, welke rust op den langstlevenden der echtgenooten: deze is gehouden, indien er minderjarige kinderen overblijven, binnen de drie maanden na het overlijden van den anderen echtgenoot, eene boedelbeschrijving te doen opmaken van de goederen, welke gemeenschap uitmaken.

Die boedelbeschrijving moet binnen dien tijd geheel voltooid zijn — en het is niet genoeg, dat ze slechts begonnen zij, gelijk sommigen wel eens beweerden.

Zij moet worden opgemaakt in tegenwoordigheid van den toezienden voogd, voor wiens benoeming de overblijvende echtgenoot almede zal moeten zorgen, waartoe hij (of zij) zich intijds bij den kantonrechter moet vervoegen. Wanneer allen kunnen onderteekenen, kan de beschrijving ondershands worden opgemaakt, doch moet op zegel geschreven en ter griffie van het kantongerecht overgebracht worden. Wanneer aan dit voorschrift niet wordt voldaan, verliest de moeder het vruchtgebruik van de goederen harer kinderen, hetwelk zij anders tot hun 20ste jaar kan blijven behouden.

Eene vrouw, die met haren overleden echtgenoot in gemeenschap is gehuwd geweest en mocht vermeenen, dat die gemeenschap meer na- dan voordeelig voor haar zou zijn, kan daarvan afstand doen, mits zij, binnen de maand na het overlijden van den man, deswege eene verklaring uitbrengt ter griffie van de arrondissements-rechtbank, op verbeurte van dit voorrecht. Wanneer de gemeenschap is ontbonden door den dood der vrouw, hebben hare erfgenamen hetzelfde recht. (Zie achter Huwelijk.)

Model van een onderhandschen Inventaris door een weduwnaar of weduwe, die met minderjarige kinderen achterblijft.

Op heden den Augustus 1800 ben ik ondergeteekende JAN WILLEMSSEN, van beroep . . . , wonende te , weduwnaar van en in geheele gemeenschap van goederen gehuwd geweest met JOHANNA JANSEN, in hoedanigheid van vader en wettigen voogd over mijne drie nog minderjarige, bij wijlen mijne genoemde huisvrouw verwekte kinderen, genaamd:

- 1°. JAN, geboren den 1800
 2°. PIETER, „ „ „
 3°. WILLEM, „ „ „

Ten deze bijgestaan door en mitsdien in tegenwoordigheid van HENDRIK JANSEN, van beroep wonende te , in hoedanigheid van toezienenden voogd over de bovengenoemde minderjarige kinderen, daartoe benoemd door den Edelachtbaren heer kantonrechter van het kanton bij diens besluit van den — blijktens proces-verbaal van die dagteekening;

overgegaan tot de getrouwe inventarisatie en nauwkeurige beschrijving van de roerende goederen, titels, papieren, contante penningen, in- en uitgaande schulden, — in één woord van alles, wat voor- of nadeelig behoort tot de gemeenschap van mij en mijne genoemde huisvrouw, die op den 18 alhier is overleden, — en welke gemeenschap de helft uitmaakt van genoemde mijne huisvrouw, waartoe mijne drie bovengezegde kinderen als hare erfgenamen bij versterf gerechtigd zijn.

Dewijl de aanwijzing van de goederen, die tot gemelde gemeenschap en nalatenschap behooren, door mij zelven en ter goeder trouw gedaan wordt, zullen de goederen gewaardeerd worden door , die, in deze door den toezienenden voogd gekozen, op den 1800 voor meergenoemden heer kantonrechter den eed heeft afgelegd, welke deskundige deze commissie heeft op zich genomen en bij de medeonderteekening van deze aan de onderhavige werkzaamheden heeft deel genomen en de schatting heeft gedaan als volgt:

Op den zolder:

Zes droogschachten	op	f	1,30
Twee koffers	"	"	3,00

in de tuinkamer:

Vier gordijnen.	"	"	0,60
Een spiegel en vier schilderijën achter glas.	"	"	12,00
Een uittrektafel	"	"	6,00
Te zamen			f 22,90

En daar alsnu de werkzaamheden van den schatter afgelopen zijn, verklaart hij, na herlezing van het opgeschrevene, ingevolge den afgelegden eed, de waardeering te hebben gedaan naar zijne beste kennis en wetenschap, en daarvoor in te staan onder verband als volgens de wet.

(Handteekening van den schatter.)

De tot den boedel behoorende en gevondene contanten en geldswaarden bestaan in:

Aan Nederlandsche zilveren muntspecie de som van	f	509,00
Aan buiten wettigen koers gestelde gouden muntstukken	"	170,00
Te zamen		f 679,00

Effecten:

Twee certificaten nationale werkelijke schuld, rentende twee en een half percent — uitgegeven door het administratiekantoor van, den, zijnde Nummer en met de bladen Coupons, waarvan de eerste verschijnt den

Titels en papieren:

De expeditie eener akte van koop en verkoop, verleden voor den notaris Mr. te krachtens welke aan deze gemeenschap toebehoort: Een Huis, Erf en tuin, staande en gelegen te, op het kadaster bekend in sectie N°., welk stuk is overgeschreven aan het kantoor van Hypotheken te, den 18 in deel N°.

Eene onderhandsche akte van schuldbekentenis ten laste van, groot f rentende vijf ten honderd in het jaar, verschijnende op den

Een aanteekenboek, zijnde een breed quarto, met lederen rug, houdende de dagelijksche ontvangsten en uitgaven,

door den ondergeteekenden Inventarisant gehad en gedaan, bevattende vijftig bladen, door den toezienenden voogd gearmerkt.

Uitgaande schulden.

Aan den Dokter. voor geneeskundige be-	
handeling over 1891	f 24,00
Aan den Apotheker als boven.	" 11,80
Aan den schoenmaker over 1891.	" 15,85
Totaal van het passief	f 51,65

En dewijl alsnu niets meer te beschrijven valt, hetwelk tot deze gemeenschap en nalatenschap behoort of daarop betrekking heeft, is hiermede deze inventaris gesloten, terwijl alles in het bezit en de bewaring van den ondergeteekenden Inventarisant gebleven is.

Ten slotte hebben de ondergeteekenden bepaald, zich op den aanstaande te vervoegen bij den heer kantonrechter van, ten einde in diens handen de deugdelijkheid van dezen Inventaris te beëedigen en daarna deze akte ter griffie van dat kantongerecht over te brengen.

Aldus gedaan en geteekend op dag, maand en jaar bovengenoemd ten huize van den Inventarisant te*)

(Handteekening.)

BIJ HUWELIJK.

Om een huwelijk te kunnen aangaan, moet een jonkman 18 en eene jonge dochter 16 jaren bereikt hebben. Het is aan den Koning overgelaten, dit gebod om gewichtige redenen door dispensatie op te heffen.

Eene vrouw kan geen nieuw huwelijk aangaan dan 300 dagen na de ontbinding van het vorige.

Kinderen, zoolang zij minderjarig zijn, kunnen zonder toestemming van hunne ouders, of wel van hunnen vader alleen, geen huwelijk aangaan; ingeval de ouders beiden overleden zijn, geven de grootouders hunne toestemming; bij ontstentenis van dezen zijn het de voogd en toezienende voogd, van wie zij noodig is; doch wanneer beiden, of een van hen, weigeren, kan de kantonrechter beslissen.

Tot en met den ouderdom van 30 jaren hebben kinderen

*) Vóórdat deze echter ter beëediging en bewaring kan worden aangeboden, moet zij geregistreerd zijn; terwijl men bij het bepalen van den dag, wanneer de inventaris zal worden beëedigd, zich vooraf dient te vergewissen, welken dag per week de kantonrechter voor burgerlijke zaken zitting houdt.

nog de toestemming der ouders noodig, doch de toestemming der grootouders komt niet meer in aanmerking, ingeval de ouders overleden mochten zijn; terwijl, wanneer laatstgemelden weigeren en de kinderen meerderjarig zijn, deze ook des kantonrechters beslissing kunnen inroepen. Wanneer zij den ouderdom van 30 jaren bereikt hebben is er geen toestemming meer noodig. — De toestemming wordt gegeven bij eene afzonderlijke, voor een notaris op te maken akte, of bij de voltrekking van het huwelijk.

Alle personen, die met elkander een huwelijk willen aangaan, moeten daarvan aangifte doen bij den ambtenaar van den burgerlijken stand in de woonplaats van eene der partijën.

Ons bestek gedooft niet, hier in het breede uit te weiden over de stukken, welke tot de huwelijksvoltrekking noodig zijn. Personen, die zich in het huwelijk begeven, zullen het best doen, den ambtenaar van den burgerlijken stand daarover te raadplegen, vermits die toch ook voor hen moet aanvragen een certificaat van voldoening aan de nationale militie, hetwelk men bij de inschrijving reeds moet overleggen.

Bedienaren van den godsdienst mogen geen huwelijk inzeggen, vóór en aleeer het voor den burgerlijken ambtenaar is voltrokken.

Het huwelijk brengt mede, dat al de goederen, welke de echtgenooten vóór het aangaan van dit huwelijk bezitten, en die, welke hun gedurende het huwelijk aankomen, gemeen zijn. Evenzoo is het ook met de schulden gelegen. Mochten de echtgenooten die gemeenschap niet begeeren, zoo kunnen zij die voorkomen, mits zij zich vóór het huwelijk bij akte, verleden ten overstaan van een notaris, deswege verklaren, hetgeen men *huwelijks-voorwaarden* noemt.

De man bestuurt alleen de goederen der gemeenschap; hij mag de daartoe behorende goederen zonder medewerking van zijne vrouw vervreemden of bezwaren; doch hij is daarin beperkt ten opzichte van de goederen, welke aan de vrouw persoonlijk toebehooren: over deze mag hij in dat geval alleen het beheer voeren, ze verhuren, enz.

Buiten afstand of machtiging van den man kan de vrouw zich tot niets verbinden, en kan zelfs niets verkrijgen; doch wanneer zij met uitdrukkelijke of stilzwijgende toestemming van haren man afzonderlijk koophandel drijft, kan zij zich betreffende dien handel verbinden, en is de gemeenschap, zoo die bestaat, voor die handelingen verbonden.

De vrouw kan zonder bewilliging van haren man een testament maken.

Bij een tweede of verder huwelijk bestaat er ook van rechtswege algeheele gemeenschap van goederen. Zoo b. v. wordt de boedel, welke een weduwnaar of weduwe met de minderjarigen uit een vorig huwelijk bezit, voor de helft in die tweede gemeenschap vermengd. De hertrouwde is verplicht, alvorens een tweede huwelijk aan te gaan, een inventaris te doen opmaken (wanneer dit niet reeds geschied is), ten einde steeds bewezen kunne worden, hoeveel die halve boedel heeft bedragen, en vóór het huwelijk aan den toezienenden voogd een staat, welke het vermogen der minderjarigen uitmaakt, op straffe van de vervallenverklaring van de voogdij. Onder gelijke straffe is de moeder daarenboven verplicht, alvorens een nieuw huwelijk aan te gaan, zich tot den kantonrechter te wenden, om zich in de voogdij te laten bevestigen, waardoor haar nieuwe echtgenoot medevoogd wordt. Geene moeder zal dit verzuimen, wanneer zij de straf, waarmee zij anders bedreigd wordt, goed beseft.

De aanstaande nieuwe echtgenoot zal zelf op die beschrijving aandringen, vooral dan, wanneer hij goederen ten huwelijk aanbrengt; want hij moet zich niet voorstellen, dat hij later, bij scheiding, de helft van den boedel geniet. Dit heeft slechts dan plaats, wanneer het ingebrachte met de goederen van zijne aanstaande echtgenoot gelijkstaat; terwijl de wet verbiedt, dat hij door vermenging van goederen en schulden immer meer dan $\frac{1}{4}$ van den boedel des hertrouwden echtgenoots zal mogen genieten.

iets over de minderjarigheid en de voogdij.

Minderjarig zijn de zoodanigen, die den vollen ouderdom van 23 jaren nog niet hebben bereikt, en niet vroeger in den echt zijn getreden. Zij staan onder voogdij, wanneer hunne ouders beiden, of een der twee, zijn overleden.

Deze voogdij behoort:

Aan de langstlevende der ouders na de ontbinding des huwelijks;

Aan regenten van gestichten van weldadigheid, waarin minderjarigen zijn opgenomen, *zoolang deze zich daarin bevinden of daartoe behooren.*

De ondervinding heeft maar al te dikwijls bevestigd, dat regenten van die gestichten zich volstrekt niet bemoeien met het beheer van de goederen der daarin opgenomene minderjarigen. Men schijnt in het denkbeeld te verkeeren, dat, wanneer er een voogd door den kantonrechter is aangesteld, en

met dezen over de opneming van de minderjarigen in het gesticht is gecontraheerd, die voogd in functie zou blijven. Dit is echter eene grove dwaling; de wet is hier algemeen, en draagt stilzwijgend de voogdij aan de regenten op. Dezen zijn dus verplicht, van den voogd het beheer over de goederen der minderjarigen over te nemen, terwijl zij persoonlijk verantwoordelijk blijven voor alle nadeel, hetwelk de voogd, tijdens het verblijf der minderjarigen in het gesticht, aan hunne goederen mocht hebben toegebracht.

De langstlevende der ouders van wettige kinderen heeft het recht, om, bij uiterste wilsbeschikking, of bij elke andere akte voor een notaris te verlijden, een voogd over zijne (hare) minderjarige kinderen te benoemen. De alzoo benoemde voogd heeft geen eed te doen.

Wanneer de langstlevende der ouders dit verzuimd heeft, of anderszins de voogdij is opengevallen, wordt door den kantonrechter in de voogdij voorzien.

Telkens wanneer een voogd of toeziende voogd moet benoemd worden, of als het de belangen van minderjarigen geldt, moet er een raad van naastbestaanden voor den kantonrechter worden belegd; die raad bestaat uit vier meerderjarige mannelijke bloedverwanten of aangehuwden van de minderjarigen, zoo mogelijk twee van vaders- en twee van moederszijde te kiezen. De naastbestaanden, ter verschijning opgeroepen, zijn verplicht in persoon of bij volmacht op te komen, op straffe van boete, die f 25,00 bedragen mag.

Ter voorziening in de voogdij over natuurlijke kinderen, behoeft geen raad van naastbestaanden te worden belegd; hierin voorziet de kantonrechter zonder eenig verhoor.

De volmacht, om zich in den raad van naastbestaanden te doen vertegenwoordigen, kan op een zegel van 15 cent geschreven en in dezer voege opgemaakt worden:

Ik ondergeteekende (*voornamen, naam, beroep en woonplaats*), in de hoedanigheid van oom van vaderszijde (*of in welken graad men den minderjarigen anders mocht bestaan*) van de minderjarige kinderen van wijlen N. N., bij N. N. in huwelijk verwekt, met namen: (*de namen invullen, zoo men die weet*), verklaar bij dezen macht en last te geven aan N. N. . . . ,

ten einde:

aangezien er een voogd (of toeziende voogd) over genoemde minderjarigen moet worden benoemd, voor mij te verschijnen in den raad van naastbestaanden, en daarin met de overige bloedverwanten te raadplegen over den persoon, wiens be-

noeming als voogd (of toeziende voogd) over gemelde minderjarigen het meest geschikt zal voorkomen; dien persoon of wel een ander aan den kantonrechter ter benoeming aan te wijzen, met de gedane benoeming genoeg te nemen of zich daartegen te verzetten. Wijders verklaar ik, voornoemden lasthebber te machtigen om alom, en zoo dikwijls het de belangen van voornoemde minderjarigen zal gelden, in het vervolg in alle raden van naastbestaanden, welke in hun belang zullen belegd of bijeengeroepen worden, namens mij te verschijnen, en daarin zoodanig te handelen, als hij zal goedvinden en de belangen der minderjarigen zullen vorderen; — alle akten en processen-verbaal dienaangaande te teekenen; terwijl ik de macht geef tot substitutie en de belofte, alles te zullen goedkeuren onder verband als naar rechten.
 den

De persoon, die waarschijnlijk tot voogd of toezienden voogd zal benoemd worden, zal best doen zelf te compareeren; dan kan hij dadelijk bij de benoeming den eed afleggen, hetgeen anders later bij eene afzonderlijke akte moet geschieden en deswege meer kosten vordert.

HANDLICHTING EN BRIEVEN VAN MEERDERJARIG-VERKLARING.

Een minderjarige, die den ouderdom van 18 jaren bereikt heeft, kan bij enkele verklaring door zijn vader of, bij gebreke van dien, door de moeder, voor den kantonrechter van zijn kanton, handlichting bekomen en bevoegd verklaard worden tot het uitoefenen van rechten, evenals meerderjarigen, mits die rechten bepaald en uitdrukkelijk omschreven worden; doch hij kan daarbij geene bevoegdheid bekomen, om zijne onroerende goederen te verkoopen of te bezwaren.

En wanneer een minderjarige 20 jaren heeft bereikt, kunnen hem door den Hoogen Raad brieven van meerderjarig-verklaring worden verleend, waardoor hij alle rechten verkrijgt, welke meerderjarigen kunnen uitoefenen, ten ware eenige gereserveerd wierden.

EINDIGING VAN VOOGDIJ.

Wanneer de onmondige, die onder toezicht van eenen voogd geplaatst is, den door de wet bepaalden ouderdom bereikt heeft, waarop men meerderjarig wordt, houdt de voogdij op, en is de voogd verplicht rekening en verantwoording te doen

van de aan zijn(e) pupil toebehoorende bezittingen en van de inkomsten en uitgaven, gedurende zijn beheer over die goederen, en door de opvoeding van den (de) pupil veroorzaakt, met dien verstande, dat deze rekening en verantwoording geschiedt ten koste van den (de) onmondige (of van de erfgenamen, indien de minderjarige vroeger is overleden); zullende de voogd de kosten daartoe voorschieten, om die nader op de beheerde goederen of nalatenschap te verrekenen, wanneer deze kosten als noodzakelijk en betamelijk behoorlijk erkend zijn.

Bij deze verrekening is het den voogd niet geoorloofd eenigerhande som als loon voor zijne moeiten in rekening te brengen; maar dit sluit niet in, dat hij het loon niet zoude mogen ontvangen, hem bij uiterste wilsbeschikking, of bij eene authentieke vroeger verledene akte, toegewezen.

Daarbij moet in het oog gehouden worden, dat elke overeenkomst, die op de voogdij of de voogdijrekening betrekking heeft en tusschen den voogd en den (de) minderjarige, meerderjarig geworden zijnde, mocht gesloten zijn, nietig en van onwaarde is, als die niet is voorafgegaan van eene behoorlijke rekening en verantwoording, met overlegging van de behoorlijke bewijsstukken; — dit alles moet blijken door eene schriftelijke erkenning van hem (haar), aan wien (wie) de rekening gedaan is, en wel ten minste tien dagen vóór de bedoelde overeenkomst afgegeven.

Het saldo der rekening, door den voogd verschuldigd, zal, zonder dat men dit behoeft te eischen, renten dragen van den dag af, dat de rekening is afgesloten; maar zoo de minderjarige aan den voogd schuldig blijft, zullen de renten der verschuldigde som niet eer beginnen te loopen, dan van den dag af, waarop de aanmaning ter betaling geschied is, na het sluiten van de rekening en verantwoording gedaan.

Elke rechtsvordering, die een meerderjarig gewordenene tegen zijnen (haren) vroegeren voogd mocht willen instellen, aangaande zaken, die op de gehoudene voogdij betrekking hebben, verjaart met tien jaren, van den dag der meerderjarigheid af gerekend.

MODEL EENER VOOGDIJREKENING.

De ondergeteekende GERARD A. . . , van beroep . . . , wonende te . . . , verklaart, dat op den . . . 18 . . . te . . . , (*vermeldende of de overledene daar al dan niet woonachtig was*), is overleden de Heer LOUIS B. . . . , met achterlating van een alstoen minderjarig kind, genaamd ANNA;

dat genoemde overledene, bij testamentaire beschikking, op

den 18 . . voor den notaris , te gepasseerd, hem rendant heeft aangesteld tot voogd over zijne minderjarige dochter, bovengenoemd;

dat den . . . 18 . . , zijne gewezene pupil, den ouderdom van drieëntwintig jaren bereikt hebbende, alzoo meerderjarig is geworden, en hij rendant, ter voldoening aan de voorschriften der wet, aan haar wenscht te doen rekening en verantwoording van zijn gehouden beheer en administratie, betrekkelijk de door hem gevoerde voogdij; tot welk einde hij, tot recht verstand, verklaart vooraf te moeten doen opmerken:

dat den . . . 18 . . is vooroverleden de moeder der minderjarige, vrouwe , terwijl tusschen haar en haren echtgenoot, den heer B , heeft bestaan gemeenschap van goederen, ingevolge huwelijkscontract, den 18 . . voor den notaris . . . te . . . gepasseerd, over welke gemeenschap na den dood van gemelde vrouwe . . . , ter instantie van genoemden heer B . . . , was opgemaakt een inventaris, door den notaris . . . te . . . , uit welken bleek, dat genoemde minderjarige wegens moeders versterf had te vorderen eene som van vijftien duizend gulden f 15,000.—

dat ter voldoening van dit haar competeerende erfdeel aan haar bij akte van scheiding, gepasseerd voor den notaris . . . te , was toebedeeld geworden:

1°. De navolgende vaste goederen (*hier volgt de nauwkeurige en juiste beschrijving*), te zamen geschat op eene waarde van twaalf duizend gulden;

2°. Aan contanten en effecten eene waarde van drie duizend gulden, waarvan door den overledenen Louis B . . . , als langstlevende der ouders, tot aan het twintigste jaar van de minderjarige, het vruchtgebruik is genoten;

dat van de nalatenschap van den vader der minderjarige door den rendant mede was opgemaakt een inventaris, blijkens akte , waaruit bleek, dat die nalatenschap bestond uit:

1°. De navolgende vaste goederen (*hier volgt de nauwkeurige en juiste omschrijving*), ter waarde van tienduizend gulden f 10,000.—

2°. Aan effecten, obligatiën, als anderszins vijftwintig duizend gulden f 25,000.—

3°. Aan contanten, na aftrek van de betaalde schulden, breeder in dien inventaris uitgedrukt, eene som van twee duizend gulden . . . f 2,000.—

Bedragende des vaders nalatenschap aldus eene waarde van f 37,000.—

Zoodat rendant, bij het aanvaarden van zijne voogdij, namens zijne pupil, wegens hare ouderlijke nalatenschap, eene waarde bezat:

Aan vaste goederen eene som van tweeëntwintig duizend gulden	f 22,000.—
Aan contanten en diverse effecten dertig duizend gulden	f 30,000.—
<hr/>	
Te zamen bedragende eene waarde van tweeenvijftig duizend gulden	f 52,000.—

Dat rendant, ingevolge de voorschriften der wet, de effecten enz., enz., aan zijne pupil toebehoord hebbende, heeft verkocht door tusschenkomst van makelaars; een en ander blijkens makelaars nota's hebbende opgebracht eene som van, welke som is belegd in eene inschrijving op het Grootboek der nationale werkelijke schuld rentende twee en een half ten honderd, groot

Terwijl rendant na dien tijd nog heeft gehad de navolgende

ontvangsten:

Wegens ingekomene huurgelden van de hierboven omschrevene vaste goederen, te weten (*opgave van ieder verhuurd perceel afzonderlijk, met aanhaling van de huurcontracten.*) f

Wegens verschenene renten van genoemde inschrijving, als: (*opgave als voren.*) f

(*Deze rekening van ontvangsten wordt hier op dezelfde wijze vervolgd tot aan het eindigen van het beheer toe, terwijl men indachtig zij, dat op dezen staat van ontvangst alles afzonderlijk moet worden gebracht.*)

Bedragende alzoo de geheele ontvangst eene gezamenlijke waarde van f

Daarentegen zijn door rendant gekweten de navolgende

uitgaven:

Wegens kosten van boedelbeschrijving en liquidatie van des vaders nalatenschap eene som van

(*De rekening van uitgaven wordt nu op gelijke wijze als die der ontvangsten vervolgd.*)

Bedragende de uitgaven alzoo eene som van f

Deze van het actief afgetrokken wordende, blijkt, dat het zuivere overschot eene waarde vertegenwoordigt van

(*Zijn er nu nog vorderingen loopende ten laste van derden,*

van welken aard ook, of heeft de gewezen voogd eene of geene persoonlijke vordering ten laste van zijne gewezen pupil, dan moet zulks hier met de gebruikelijke omschrijving opgegeven worden.)

en verklaart de mede-ondergeteekende ANNA B. . . ., woneude te A. . . ., de bovenstaande rekening van den heer GERARD A. . . ., haren gewezen voogd, te zullen nazien en onderzoeken, en met de verdere bescheiden en stukken vergelijken, en hem daarvan, binnen veertien dagen na de dagteekening dezes, den uitslag te zullen mededeelen.

Aldus gedaan en geteekend, te K. . . ., den

(Handteekeningen.)

NB. Ingeval de gewezen pupil ANNA de rekening dadelijk naziet, hetgeen zeer aan te bevelen is, stelle men, in stede van hare bovenstaande verklaring, het volgende: »En verklaart de mede-ondergeteekende ANNA B. . . . bovenstaande rekening nagezien en met de bescheiden vergeleken te hebben, en alzoo het saldo der rekening, benevens alle bewijzen van eigendom, stukken en bescheiden de voogdij rakende, te hebben overgenomen, weshalve zij den rendant, ter zake van zijn gevoerd beheer, déchargeert, zonder eenige reserve.»

Voor de rekening een zegel van ten minste 25 cents gebruiken. De registratie wordt niet vereischt; mocht men die toch verlangen, dan bedraagt zulks 80 cents, en ingeval men de verklaring van goedkeuring heeft opgenomen, $\frac{1}{2}$ pCt. over de door den voogd gedane uitgaven, zijnde daaronder echter de geldbeleggingen en de betaalde belastingen niet begrepen.

ACTE VAN DÉCHARGE.

Ik ondergeteekende ANNA W. . . (beroep en woonplaats), verklaar te hebben onderzocht de rekening en verantwoording, door mijn gewezen voogd, den heer GERARD A. . ., opgemaakt te . . ., den . . ., en die te hebben vergeleken met de voorhandene boeken, aanteekeningen en verdere bescheiden, en die rekening en verantwoording volkomen goed te keuren en te bekrachtigen; verklarende tevens van genoemden heer GERARD A. . . te hebben ontvangen en overgenomen:

1°. De bewijzen van eigendom der aan mij behorende vaste goederen, bestaande in

2°. De voorhanden zijnde huurcontracten van onroerende goederen, te weten: (hier volgt de beschrijving van de verhuurde goederen.)

3°. De navolgende effecten: (deze specifiek omschrijven.)

4°. Eene som van gulden, zijnde het bedrag der volgens bovenvermelde rekening en verantwoording bij den heer GERARD A. . . voorhandene contanten, en

5°. De boeken, registers, aanteekeningen, quitantiën en

verdere titels en bescheiden, tot de voogdij behoorende, voor al hetwelk ik den Heer GERARD A. . . volkomen déchargeer en bij deze hem ontsla van alle verantwoording; afstand doende van alle namaning, zonder eenige reserve, onder belofte van vrijwaring en verband ingevolge de wet.

(Handteekening.)

NB. Men zij indachtig, deze goedkeuring op een afzonderlijk zegel van minstens 15 cents in hoofdsom te schrijven. De registratie wordt niet vereischt. Verlangt men die evenwel, dan wordt er een recht geheven van 4 pCt. van het totaal der in de rekening voorkomende uitgaven. Zie voorts de aanmerkingen bij het voorgaande formulier.

SOM VERSCHULDIGD DOOR EEN VOOGD BIJ HET EINDIGEN
VAN DE VOOGDIJ.

Ik ondergeteekende GERARD A. . . (*beroep en woonplaats*), in mijne hoedanigheid van gewezen voogd over Mejuffrouw ANNA W. . . . gedurende hare minderjarigheid, en als zoodanig gevoerd hebbende het beheer en de administratie over de nalatenschap harer ouders, wijlen den Heer WOUTER B. . . . en diens echtgenoot Mevrouw MARIA P. . . . , verklaar, ingevolge rekening en verantwoording, op den , aan genoemde Mejuffrouw ANNA W. . . . gedaan, aan deze, wegens mijn gehouden beheer in mijne voorschrevene betrekking alsnog schuldig te blijven eene som van . . . gulden, welke ik beloof en aanneem te zullen aflossen in twee termijnen, waarvan de eerste zal verschijnen den , en de tweede den , ieder tot een bedrag van , met bijbetaling van interesten, gerekend tegen vijf ten honderd in het jaar sedert den datum dezer akte, en te betalen bij iedere aflossing.

Aldus gedaan, onder verband als naar rechten, te . . . , den . . .

(Handteekening.)

NB. De voogd moet, zoo hij dit stuk niet eigenhandig schrijft, boven zijne handteekening stellen: „Goed voor (zooveel).” Zegel als voren; en de registratie bedraagt 1 pCt. van de verschuldigde som.

SOM AAN EENEN VOOGD VERSCHULDIGD OP DE VOOGDIJ-
REKENING.

Ik ondergeteekende WILLEM G. . . (*beroep en woonplaats*), zoon van den overledenen HENDRIK G. . . . , erken, dat de heer LODEWIJK N. . . . , mijn gewezen voogd, mij heden heeft gedaan rekening en verantwoording van zijn gehouden be-

heer, waarvoor ik hem heb ontslagen en gedéchargeerd, alsmede voor de overgave van stukken en bescheiden, rakende gezegd beheer, en dat ik, na gedaan onderzoek van gezegde rekening, en het opmaken van balans van ontvangst en uitgave, aan hem ben schuldig gebleven de som van, welke som ik mij verbind hem te zullen teruggeven den . . ., met bijbetaling van interest, berekend tegen vijf ten honderd in het jaar, ingegaan op heden.

Aldus gedaan, onder verband volgens de wet, te . . ., den . . .

(Handteekening.)

NB. Verlangt men registratie, dan betaalt men voor de akte 1 pCt. Overigens als voren.

REKENING VAN GEMEENSCHAP.

Rekening van gemeenschap, welke MARIA O . . ., weduwe van KAREL N . . ., overleden den . . ., zonder testament te hebben gemaakt, te . . ., geeft van de gemeenschap, welke tusschen haar en wijlen haren genoemden echtgenoot bestaan heeft, krachtens huwelijks-voorwaarden, verleden voor notaris CORNELIS N . . ., te . . ., den . . ., aan ANTONIE N . . . en PIETER N . . ., hare meerderjarige zonen, door wijlen voornoemden Heer N . . . in echt met haar verwekt, zijnde voormelde Heeren ANTONIE N . . . en PIETER N . . . universeele erfgenamen van hunnen vader, wijlen den Heer N . . . bovengenoemd.

Luidende de voordeelige staat der gemeenschap als volgt :

- Art. 1. De inboedel, bestaande in . . ., als zoodanig bij den inventaris omschreven, opgemaakt den . . ., en bij dien inventaris geschat op eene waarde van *f*
- Art. 2. Het goud en zilverwerk . . ., bij den inventaris omschreven en geschat op "
- Art. 3. Het linnen, de kleederen en kleinoodiën, den overledene toebehoord hebbende "
- Art. 4. De voorhandene contanten als voren "
- Art. 5. De navolgende obligatiën, effecten als anderszins, te weten "
- Art. 6. De Inschulden, volgens de aanwezige boeken en registers, tot een bedrag van "
- Art. 7. De navolgende dubieuse pretensiën, waarvan de inning als onzeker moet beschouwd worden, te weten tot een bedrag van "
- Art. 8. Het bedrag der goederen, verkregen se-

dert het huwelijk en behoorende tot de gemeenschap.
(Specifiek beschrijven de goederen, derzelver ligging, de dag van aankomst derzelve, de rente, welke zij geven, alsmede de personen, die ze in pacht hebben. Ingeval er nu nog verdere voorwerpen te vermelden zijn als behoorende tot den voordeeligen staat der gemeenschap, zullen die afzonderlijk in volgende artikelen omschreven moeten worden.)

Te zamen *f*

Zijnde de gemeenschap daarentegen belast met de navolgende schulden volgens meergemelden inventaris:

Art. 1. Kosten van de ziekte des overledenen
(deze kosten vermelden) *f*

Art. 2. Kosten van verzegeling, inventaris en waardeering van de goederen *(deze vermelden)* *"*

Art. 3. Gelden, verschuldigd aan oppassers, loopers en dergelijken *(deze beschrijven)* *"*

Art. 4. Voor verschuldigde belastingen *(deze uitdrukken)* *"*

Art. 5. Gelden, verschuldigd wegens huishuur *"*

Art. 6. Gelden, verschuldigd voor loopende wissels, enz. *(deze beschrijven en het bedrag van ieder dezer opgeven)* *"*

Art. 7. De schulden, volgens de aanwezige boeken en registers *"*

(Nu, evenals bij den voordeeligen staat, alles vermelden, wat sedert het overlijden betaald of nog verschuldigd is, wel te verstaan indien die sommen op de gemeenschap betrekking hebben.) *"*

Het actief der gemeenschap bedraagt dus te zamen *f*

Terwijl het passief te zamen beloopt eene som van *"*

Welke van het actief afgetrokken voor de gemeenschap een zuiver bedrag geeft van *f*

Waarin competeert:

Aan de rendante MARIA O... de helft, tot een bedrag van *"*

En de wederhelft aan hare beide meerderjarige zonen, ANTONIE N... en PIETER N..., ter gelijke som van *"*

Van welk hun competeerend aandeel echter nog moet worden afgetrokken: *"*

1°. De door haar rendante betaalde dood- en begrafeniskosten, welke door de erfgenamen alléén moeten betaald worden, ter som van

2°. Eene som van gulden, welke de langstlevende uit de nalatenschap van den eerststervende zoude genieten

f

n

f

Te zamen eene som van

f

welke van hun aandeel in de gemeenschap afgetrokken zijnde, blijkt, dat genoemden Heeren ANTONIE N. . . . en PIETER N. uit voorschrevene gemeenschap competeert eene som van . . . gulden.

En verklaarde de meergemelde MARIA O. . . , vorenstaande rekening overeenkomstig de waarheid te hebben opgemaakt, alles onder verband ingevolge de wet.

Te den

(Handteekening.)

NB. Men houde in het oog, dat het hier mede eene voogdijrekening geldt. Daar de gemeenschap ophoudt bij den dood van een der echtgenooten, strekt de inventaris, dien de langstlevende gehouden is op te maken, tot grondslag van de rekening. Zie verder het NB. bij de voogdijrekening.

ONTSLAG VAN REKENING VAN GEMEENSCHAP.

Wij ondergeteekenden BERNARDUS N. . . (beroep en woonplaats), en CORNELIS N. . . , verklaren te hebben onderzocht en goed te keuren de aan ons overgelegde rekening der gemeenschap, welke tusschen onze moeder Vrouwe O. . . . en wijlen onzen vader, den Heer KAREL N. . . , heeft bestaan, krachtens huwelijks-contract . . . enz., welke rekening door onze genoemde moeder is opgemaakt en gedagteekend den , waaruit bleek, dat de nalatenschap van onzen vader bestond uit eene som van . . . gulden, welke wij erkennen uit handen onzer moeder te hebben ontvangen en haar daarvoor volledig te quiteeren; tevens verklarende ten volle wegens onze vaderlijke nalatenschap te zijn voldaan; afstand doende van alle verdere aanspraak, zonder eenige reserve; ons verbindende op de eerste aanvraag onzer moeder over voorschrevene gemeenschap eene formeele scheiding te zullen doen opmaken en teekenen, alles onder verband ingevolge de wet.

Te den

(Handteekeningen.)

NB. Het zegel bedraagt in hoofdsom 15 cents. Registratie, zoo die verlangd wordt, 80 cents.

AFSTAND VAN DE GEMEENSCHAP, ZONDER GEDANE
REKENING.

Wij ondergeteekenden DIRK N. . . . (*beroep en woonplaats*), en ELBERT N. . . . , meerderjarige zonen van KAREL N. . . . , overleden den , te , erkennen, dat de nalatenschap van gezegden Heer N. , onzen vader, slechts bestond in eenige weinige meubelen en verder huisraad, zijnde voorwerpen van weinig waarde, — waarvan het inventariseeren meer zoude kosten, dan hunne waarde bedraagt — en alzoo te zijn overeengekomen, deze te laten aan onze moeder O. , echtgenoot van den overledene, om er naar willekeur en goeddunken over te beschikken, afziende van alle vordering en eisch jegens haar wegens ons aandeel in de nalatenschap van wijlen onzen vader, en houdende haar ontslagen en gequieerd, zonder deswege eenige aanspraak te reserveeren.

Te den

(*Handteekeningen.*)

NB. Een zegel van 15 cents. Ingeval registratie verlangd wordt bedraagt die 80 cents voor elk persoon, die afstand doet, dus hier tweemaal de som.

OVER TESTAMENTEN.

Een testament kan op drieërlei wijze gemaakt worden: 1° bij openbare akte; 2° bij eigenhandig geschrevene akte, en 3° bij geslotene akte.

De eerste wordt door den notaris opgemaakt; de tweede moet de testateur zelf en eigenhandig schrijven en onderteekenen, terwijl hij de derde door een ander kan laten schrijven, mits hij zelf onderteekene.

De testamenten, onder 2° en 3° opgenoemd, hebben echter geene kracht, wanneer ze niet bij een notaris door den testateur in bewaring worden gegeven, en het is uit dien hoofde onnoodig, de daarbij in acht te nemen formaliteiten hier op te geven.

Echter kan men bij een enkel onderhandsch, door den testateur geheel geschreven, gedagteekend en onderteekend stuk eenige, na het afsterven uit te voeren beschikkingen maken, doch alleen tot aanstelling van executeuren, ter bestelling van begrafenis, tot het maken van legaten van kleederen, van lijfstoelbehooren en bepaalde lijfssieraden, en van bijzondere meubelen. — Zoodanig stuk kan de testateur onder zijne papieren leggen, en hieromtrent behoeft geene verdere formaliteit te geschieden. Wanneer men evenwel bedenkt,

dat zoodanig stuk na den dood van den testateur aan den kantonrechter moet worden aangeboden, dat deze daarvan eene akte moet opmaken, en het dan weder aan den notaris moet ter hand stellen, begrijpt men dat dit den erfgenamen nog kostbaarder zal zijn, dan wanneer het door een notaris ware opgemaakt.

Na deze korte opmerking zullen wij met een paar woorden opgeven, wat er vereischt wordt in den persoon, die een testament wil maken, gelijk ook wanneer die als erfgenaam of legataris geroepen wordt.

Tot het maken en herroepen van een uitersten wil moet men 1° zijne verstandelijke vermogens bezitten, en 2° den vollen ouderdom van 18 jaren bereikt hebben.

Geneesheeren, heelmeeesters, apothekers en andere personen, die de geneeskunst uitoefenen, zoo ook bedienaren van den godsdienst kunnen uit een testament geen voordeel genieten, wanneer het gemaakt is gedurende den loop der ziekte, waaraan de erflater is overleden, en waarin zij hem hebben bediend of bijgestaan. — Hiervan zijn uitgezonderd: 1° de beschikkingen tot vergelding van gedane diensten, bij wijze van legaat gemaakt; 2° die ten voordeele van den echtgenoot des overledenen; 3° die gemaakt door een der opgenoemde personen, wanneer die is bloedverwant van den erflater tot den vierden graad ingesloten, en deze geene erfgenamen in de rechte linie mocht hebben nagelaten.

Ouders, die wettige, en tevens natuurlijke, doch wettiglijk erkende kinderen nalaten, kunnen laatstgemelden uit een testament geen voordeel doen genieten: de kinderen kunnen nimmer meer bekomen dan *een derde* van hetgeen zij zouden gehad hebben, indien zij uit een wettig huwelijk geboren waren geweest. Zij erven *de helft*, indien de overledene geene afstammelingen, maar wel ouders, of grootouders, of broeders en zusters, of afstammelingen daarvan heeft nagelaten, en *drie vierde*, indien er slechts verdere nabestaanden zijn achtergebleven.

Sommige ouders verkeeren in het denkbeeld, dat ze aan een of meer van hunne kinderen alles kunnen vermaken: — dit is echter eene dwaling: men kan geen van zijne kinderen geheel onterven; de wet verbiedt zulks; wel laat zich dit voor een gedeelte doen, en wel:

Wanneer er slechts *een* kind aanwezig is voor *de helft*; *twee* voor *een derde*, en *drie* of *meer* voor *een vierde*. Over *die helft*, dat *een derde* of *een vierde* kan men beschikken ten voordeele van wie men zal verkiezen, met uitzondering

van zijne natuurlijke wettig erkende kinderen, of zijnen tweeden echtgenoot, indien de erflater kinderen uit het eerste huwelijk heeft.

Wanneer men geene kinderen nalaat, maar wel ouders of grootouders, bestaat het wettige erfdeel voor dezen in de helft der nalatenschap, terwijl het wettige erfdeel voor natuurlijke, doch wettig erkende kinderen slechts bestaat in de helft van hetgeen hun de wet toewijst en hierboven is opgegeven.

Aan echtgenooten, die kinderen hebben en die elkander willen bevoordeelen, is het aan te raden, zich over en weder het algemeene vruchtgebruik te bespreken; de kinderen, die zich daartegen willen verzetten, komen dan vanzelf in legitieme portie.

Wij laten hier de wetsbepalingen volgen, vervat in ons Burgerlijk Wetboek onder het opschrift: *van den Vorm der Uiterste Willen*.

Art. 977. Geen uiterste wil kan bij dezelfde akte door twee of meer personen gemaakt worden, hetzij ten voordeele van eenen derde, hetzij onder den titel van eene wederkerige of onderlinge beschikking.

Art. 978. Een uiterste wil kan alleen worden gemaakt òf bij eene olographische of eigenhandig geschrevene akte, òf bij eene openbare akte, òf bij eene geheime of geslotene beschikking.

Art. 979. Een olographische uiterste wil moet met de hand des erflaters geheel geschreven en geteekend zijn. Hij moet door den erflater bij eenen notaris in bewaring worden gesteld. De notaris, bijgestaan door twee getuigen, zal daarvan onmiddellijk eene door hem met den erflater en de getuigen geteekende akte van bewaargeving opmaken, hetzij aan den voet van den uitersten wil, indien deze open aan hem is ter hand gesteld, hetzij afzonderlijk, indien het stuk verzegeld aan hem mocht zijn aangeboden; in welk laatste geval de erflater in tegenwoordigheid van den notaris en de getuigen, op den omslag moet aanteekenen en door zijne onderteekening bekrachtigen, dat het zijn uitersten wil bevat. Ingeval de erflater door eenige verhindering, die na de onderteekening van den uitersten wil of van den omslag is opgekomen, den omslag of de akte van bewaargeving, of wel beiden, niet kan teekenen, moet de notaris daarvan, evenals van de oorzaak des beletsels, melding maken.

Art. 980. Zoodanige olographische uiterste wil, overeenkomstig het voorgaande artikel, door den notaris zijnde in

bewaring genomen, heeft dezelfde kracht als een bij openbare akte gemaakte uiterste wil, en wordt gerekend gemaakt te zijn op den dag der akte van bewaargeving, onaan gezien de dagteekening, welke zich in den uitersten wil zelven mocht bevinden.

Art. 981. De erflater kan te allen tijde zijn olographisch testament terugvorderen, mits hij, ter verantwoording van den notaris, van de teruggave bij eene authentieke akte doe blijken. Door de teruggave wordt het olographisch testament als herroepen beschouwd.

Art. 982. Bij een enkel onderhandsch, door den erflater geheel geschreven, gedagteekend en onderteekend stuk, kunnen, zonder verdere formaliteiten, beschikkingen na doode worden gemaakt, doch alleen en bij uitsluiting ter aanstelling van executeuren, ter bestelling van begrafenis, tot het maken van legaten van kleederen, van lijfstoebehooren, van bepaalde lijfssieraden en van bijzondere meubelen. De herroeping van zoodanig stuk kan op dezelfde wijze onder de hand geschieden.

Art. 983. Indien zoodanig stuk, als waarvan in het vorige artikel is gesproken, na het overlijden van den erflater gevonden wordt, moet het worden aangeboden aan den rechter van het kanton, waar de erfenis is opengevalen; deze zal, indien het stuk verzegeld is, het openen, en in allen gevallen een proces-verbaal van de aanbidding, alsmede van den staat, waarin het zich bevindt, opmaken; hij zal eindelijk dat stuk aan eenen notaris ter hand stellen, ten einde het onder zijne minuten te bewaren.

Art. 984. Een olographische uiterste wil, welke gesloten aan den notaris is ter hand gesteld, zal, na den dood des erflaters, aan den kantonrechter worden aangeboden, welke zal handelen zooals bij artikel 989, ten aanzien van beslotene uiterste willen is voorgeschreven.

Art. 985. Een uiterste wil bij openbare akte moet ten overstaan van eenen notaris, en in tegenwoordigheid van twee getuigen, worden verleden.

Art. 986. De notaris moet den wil des erflaters, zooals die zakelijk aan hem door den erflater is opgegeven, in duidelijke bewoordingen schrijven of doen schrijven. Indien de opgave buiten de tegenwoordigheid der getuigen is gedaan, en het opstel door den notaris is gereed gemaakt, moet de erflater, alvorens de voorlezing daarvan geschiedt, zijnen wil nader zakelijk, in tegenwoordigheid der getuigen, opgeven. Daarna zal in tegenwoordigheid der getuigen, de uiterste wil

door den notaris worden voorgelezen, en na die voorlezing door hem aan den erflater worden afgevraagd of het voorgelezene zijnen uitersten wil bevat. Indien de uiterste wil in tegenwoordigheid der getuigen is opgegeven, en terstond is in geschrift gebracht, zal gelijke voorlezing en afvraging in tegenwoordigheid der getuigen geschieden. De akte moet vervolgens door den erflater, den notaris en de getuigen worden onderteekend. Indien de erflater verklaart, dat hij niet kan onderteekenen, of indien hij daarin verhinderd wordt, moet ook die verklaring en de oorzaak der verhindering in de akte worden vermeld. Van de nakoming van al deze formaliteiten moet uitdrukkelijk worden melding gemaakt in de akte van uitersten wil.

Art. 987. Wanneer de erflater een besloten of geheim testament wil maken, zal hij verplicht wezen zijne beschikkingen te onderteekenen, hetzij hij die zelf geschreven hebbe, hetzij hij die door eenen anderen hebbe laten schrijven. Het papier hetwelk zijne beschikkingen bevat, of het papier hetwelk tot een omslag dient, indien er een omslag gebruikt wordt, zal gesloten en verzegeld worden. De erflater zal het alzoo gesloten en verzegeld aan den notaris, in tegenwoordigheid van vier getuigen aanbieden, of hij zal het in hunne tegenwoordigheid moeten doen sluiten en verzegelen, en moeten verklaren, dat in het gemelde papier zijn uiterste wil begrepen is, en dat die uiterste wil, hetzij door hem zelf geschreven en door hem geteekend, of door een ander geschreven en door hem geteekend is. De notaris zal daarvan eene akte van superscriptie opmaken, die op dat papier, of op het papier tot omslag dienende, zal geschreven worden; deze akte zal zoowel door den erflater, als door den notaris, benevens de getuigen, onderteekend worden, en ingeval de erflater door eenige verhindering, die na de onderteekening van den uitersten wil is opgekomen, de akte van superscriptie niet kan onderteekenen, zal van de oorzaak van het beletsel melding gemaakt worden. Al de in tegenwoordigheid van den notaris en de getuigen in acht te nemen formaliteiten moeten worden vervuld, zonder intusschen tot eenige andere akte over te gaan. De besloten of geheime uiterste wil moet onder de minuten van den notaris blijven berusten, die dat stuk ontvangen heeft.

Art. 988. Ingeval de erflater niet kan spreken, maar wel schrijven, zal hij een besloten uitersten wil kunnen maken, mits deze met zijne hand geheel geschreven, gedagteekend en onderteekend worde, hij denzelfden aan den notaris en de

getuigen aanbiede, en boven de akte van superscriptie in hunne tegenwoordigheid schrijve en onderteekene, dat het papier, hetwelk hij hun aanbiedt, zijn uiterste wil is; waarna de notaris de akte van superscriptie zal schrijven en daarin melding maken, dat de erflater die verklaring, in tegenwoordigheid van den notaris en de getuigen, geschreven heeft; en zal bovendien worden in acht genomen al hetgeen bij het voorgaande artikel is bepaald.

Art. 989. Na den dood van den erflater moet de besloten of geheime uiterste wil worden aangeboden aan den rechter van het kanton, waar de erfenis is opengevallen; deze rechter zal dien uitersten wil openen en proces-verbaal opmaken van de aanbieding en de opening van den uitersten wil, alsmede van den staat, waarin zich dezelve bevindt, en dit stuk daarna aan den notaris, die de aanbieding heeft gedaan, teruggeven.

Art. 990. De notaris, die onder zijne minuten eenen uitersten wil, van welken aard ook, heeft, moet daarvan na den dood van den erflater aan de belanghebbende personen kennis geven.

Art. 991. De getuigen, die bij het maken van uiterste willen tegenwoordig zijn, moeten zijn van het mannelijk geslacht, meerderjarig, en ingezetenen van het Koninkrijk. Zij moeten de taal verstaan, waarin de uiterste wil is opgesteld, of die waarin de akte van superscriptie of van bewaargeving is geschreven. Tot getuigen van een uitersten wil, bij openbare akte op te maken, kunnen niet genomen worden de erfgenamen of de legatarissen, noch hunne bloedverwanten of aangehuwden, tot in den vierden graad ingesloten, noch de zoons of kleinzons, of bloedverwanten in denzelfden graad, noch de huisbedienden der notarissen, voor welke de uiterste wil verleden wordt, noch eindelijk de zoodanigen, die tot eene lijf- of onteerende straf zijn veroordeeld.

Art. 992. Een Nederlander, die zich in een vreemd land bevindt, zal geen anderen uitersten wil kunnen maken dan bij authentieke akte en met inachtneming van de formaliteiten, welke in het land, waar de akte verleden wordt, gebruikelijk zijn. Hij is echter bevoegd, om bij een onderhandsch stuk te beschikken op den voet en de wijze, als hierboven bij artikel 982 is omschreven.

Art. 993. In tijd van oorlog kunnen de krijgslieden en andere personen, tot de legers behoorende en zich in het veld of wel in eene belegerde plaats bevindende, hun uitersten wil maken ten overstaan van eenen officier, die ten minste

den graad van luitenant heeft, en in tegenwoordigheid van twee getuigen.

Art. 994. De uiterste wil van personen, die zich, gedurende den loop eener reis, op zee bevinden, kan verleden worden ten overstaan van den kapitein of den stuurman van het vaartuig, of, bij gebreke van dezen, voor dengene die hunne plaats vervult, in tegenwoordigheid van twee getuigen.

Art. 995. In plaatsen, met welke alle gemeenschap, uit hoofde van de pest of andere besmettelijke ziekte, verboden is, kunnen de uiterste willen gemaakt worden voor elk openbaar ambtenaar, in tegenwoordigheid van twee getuigen.

Art. 996. De uiterste willen, in de drie voorgaande artikelen vermeld, zullen door de erflaters, alsmede door dengene voor wien zij verleden zijn, en ten minste door een der getuigen, onderteekend moeten worden. Indien de erflater of een der getuigen verklaart, dat hij niet schrijven kan of belet wordt te teekenen, zal van die verklaring, alsmede van de oorzaak van het beletsel, in de akte uitdrukkelijk worden melding gemaakt.

Art. 997. Deze uiterste willen zullen krachteloos zijn, indien de erflater komt te sterven zes maanden nadat de oorzaak, waarom dezelve in dien vorm zijn gemaakt, heeft opgehouden.

Art. 998. In de gevallen bij artikel 993, 994 en 995 voorzien, kunnen de daarbij vermelde personen beschikken bij een onderhandsch stuk, mits dit geheel door de hand des erflaters zij geschreven, gedagteekend en onderteekend.

Art. 999. Zoodanige uiterste wil zal krachteloos zijn, indien de erflater is overleden drie maanden nadat de oorzaak, in voorzögde drie artikelen vermeld, heeft opgehouden, tenware dat stuk bij eenen notaris mocht zijn in bewaring gegeven, op de wijze als bij artikel 979 is voorgeschreven.

Art. 1000. De formaliteiten, waaraan de onderscheidene uiterste willen, volgens de bepalingen van deze afdeeling, onderworpen zijn, moeten worden in acht genomen, op straffe van nietigheid.

Ofschoon het bijna onnoodig mag geacht worden, hier een voorschrift te geven omtrent den vorm van een testament, dewijl voorzigtige lieden, die tot testeeren willen overgaan, meestal tot een notaris hunne toevlucht zullen nemen — hetgeen hun ook alleszins aan te raden is, als men bedenkt, welk eene bron van geschillen uit eene enkele onhandigheid tusschen de erfgenamen kan ontstaan — zullen wij toch ten

gerieve van degenen, die dit zelve zouden willen bewerken, een paar voorbeelden opgeven.

OLOGRAPHISCH (EIGENHANDIG) TESTAMENT.

Dit is mijn eigenhandig geschreven uiterste wil.

Ik ondergeteekende N. N. (*naam, voornamen, beroep en woonplaats*) geef en legateeer aan mijnen neef (*naam, enz.*) om daarvan genot te hebben na mijnen dood, ineens de som van

Ik geef en legateeer aan (*naam, enz.*) het vruchtgebruik van (*omschrijving*).

Voorts stel ik tot algemeenen erfgenaam van al mijne overige goederen (*naam, enz.*).

Als executeur testamentair benoem ik den heer P. . . (of de heeren P en R), welken heer (of heeren) ik hiermede de taak opdraag, dezen mijnen uitersten wil stipt ten uitvoer te leggen, en eene som van als een blijk mijner vriendschap en erkentelijkheid voor zijne (of hunne) zorg en moeite te willen aannemen.

Ik herroep alle vroegere testamenten.

Gedaan te, den

(*Handteekening.*)

NB. Zoodanig stuk kan men op ongezegeld papier schrijven. Eerst na het overlijden behoeft het te worden geregistreerd.

ANDERE VOORBEELDEN.

Ik ondergeteekende N. N. . . (*voornamen, naam, beroep en woonplaats*) verklaar hiermede, dat dit stuk inhoudt en bevat mijn testament of uitersten wil, dien mijne erfgenamen zullen hebben te eerbiedigen en op te volgen, te weten:

Ik benoem en stel mijne vrouw A. B . . . tot erfgenaam van alles, wat mijne zuivere nalatenschap zal uitmaken, niets hoegenaamd uitgezonderd.

of

Ik legateeer aan mijnen neef C., meubelmaker, wonende te, eene som van Nederlandsch, om aan hem binnen maanden na mijn overlijden uitgekeerd te worden zonder bijvoeging van renten.

NB. Als men wil, dat C. het kapitaal zuiver zal genieten, moet men er bijvoegen: vrij van successierecht of andere zoogenaamde belasting.

of

Ik legateer aan mijn zoon JAN . . . , boven zijn wettig aandeel in mijne nalatenschap, een bouwland, genaamd , gelegen te . . . , op den kadastralen legger van bekend in sectie N^o groot De vruchten over het huishoudelijke jaar, waarin mijn overlijden zal voorvallen, blijven ten voordeele van mijne nalatenschap.

NB. Wanneer de testateur deze of soortgelijke legaten wil maken, moet het testament bij een notaris in bewaring worden gegeven, terwijl de volgende beschikkingen onder de bewaring van den erfdiater kunnen verblijven.

Ik legateer aan N. N. mijn gouden halsketting en mijne oorbellen, welke ik dagelijks gewoon ben te dragen.

Ik wil, dat mijne erfgenamen mijn doode lichaam op het kerkhof te zullen doen ter aarde bestellen, en wel in den grafkelder, waarin mijne bloedverwanten rusten.

Ik benoem tot uitvoerder van mijne uiterste wilsbeschikkingen den Heer A. A., koopman, wonende te . . . , aan wien ik het recht geef, om mijne geheele nalatenschap in bezit te nemen. Ik wil echter, dat hij geene wettelijke belooning zal genieten, doch hij zal voor zijne moeite zuiver in rekening kunnen brengen de som van

NB. Wanneer den executeuren geen bepaald loon is toegekend, genieten zij 2½ pCt. van de ontvangsten en 1½ pCt. van de uitgaven.

Tot slot kan men stellen:

Al het bovenstaande is door mij eigenhandig, bij het genot van al mijne verstandelijke vermogens en vrijwillig, neergeschreven, met verklaring, dat het is mijn uiterste wil.

. . . . den achttienhonderd

GEHEIM TESTAMENT.

Ik ondergeteekende (*naam, voornamen, beroep en woonplaats*) verklaar hiermede te herroepen al mijne vroegere uiterste-wilsbeschikkingen, en thans, opnieuw beschikkende over mijne nalatenschap, te legateeren:

1° aan mijnen neef P. . . . (*naam, enz.*) eene som van aan hem uit te betalen drie maanden na mijn overlijden;

2° aan mijne nicht J. . . . (*naam, enz.*) al mijne gouden en zilveren voorwerpen.

3° aan mijne huishoudster K... (*naam, enz.*) al mijne meubelen.

Van al het overige benoem ik tot eenigen erfgenaam mijnen broeder N... (*naam, enz.*)

Gedaan te den

(*Handteekening.*)

NB. Zoodanig testament kan de testateur naar verkiezing of zelf schrijven, of door een ander persoon laten schrijven en het eigenhandig teekenen. Is dit laatste het geval geweest, dan moet hij niet verzuimen, bij de overhandiging van het stuk aan den notaris dezen daarmede bekend te maken. Het stuk moet den notaris gesloten en verzegeld overhandigd, of wel in diens bijzijn gesloten en verzegeld worden.

Ten slotte zij aangemerkt, dat men een testament kan herroepen, of bij een later testament, of bij eene bijzondere akte, of door terugneming van het onder bewaring van een notaris gestelde testament, of door vernietiging van het onder zijne berusting gehoudene.

OVER SCHENKING.

Op schenkingen of giften gelden bijna gelijke bepalingen als op uiterste willen of testamenten. Zij kunnen niet anders worden gedaan dan bij notariële akte, en hebben geen gevolg, zoolang ze niet door den begiftigde en bij des schenkers leven zijn aangenomen; — welke aanneming, geschiedende bij akte van schenking zelve, of bij latere authentieke akte, de gift onherroepelijk maakt. De aanneming geschiedt door den begiftigde zelve; voor een minderjarige, gedurende het leven der beide ouders, door den vader; voor ondervoogdij staande minderjarigen, of voor onder curateele gestelden, door den voogd of curator; doch deze moeten daartoe vooraf door de rechtbank gemachtigd worden, welke machtiging de vader ook zal behoeven, indien de moeder overleden is. De schenking mag alleen tegenwoordige goederen betreffen; — die van toekomstige goederen is nietig; — doch wanneer de schenking heeft plaats gehad aan aanstaande echtgenooten, ter zake van hun huwelijk, kan eene gift der geheele of gedeeltelijke nalatenschap des schenkers wettelijk geschieden.

De schenker kan zich het vruchtgebruik van het goed voorbehouden, hetzij voor zich zelve of voor een ander, hij kan zich ook voorbehouden, over eene bepaalde geldsom uit het geschonkene te beschikken; doet hij dit echter niet, dan is zij voor den begiftigde.

Ten aanzien van de bevoegdheid, om bij schenking te genieten, gelden dezelfde uitzonderingen, als bij testamenten zijn opgegeven; terwijl minderjarigen geene schenking kunnen doen, dan ter zake van hun huwelijk aan de(n) aanstaande(n) echtgenoot. Schenkingen of makingen bij testament aan openbare godsdienstige gestichten hebben geen gevolg, dan voor zooverre de koning de macht tot aanneming op de bewindvoerders dier gestichten heeft verstrekt. Dit is ook het geval, indien bij testament een legaat daaraan besproken is. Onopgemerkt kan het echter niet gelaten worden, dat giften van hand tot hand, van roerende voorwerpen, of van schuldvorderingen aan toonder, geene akte vereischen; en eindelijk dat, dewijl bij die schenkingen, waarvan door titel moet blijken, eene notariële akte moet opgemaakt worden, het noodeloos kan geacht worden, hiervan een voorbeeld op te geven.

IETS OVER ERFGENAMEN EN ERFENISSEN.

Bij iemands overlijden behooren zijne goederen aan zijne wettige erfgenamen, tenware bij testament andere beschikkingen mochten gemaakt zijn. De bij testament benoemde, zoowel als de wettige erfgenamen, treden van rechtswege in het bezit van de goederen, rechten en rechtsvorderingen van den overledene, onverschillig voor welk aandeel zij daarin ook gerechtigd zijn. Anders is het gelegen met legatarissen; deze kunnen zich niet in het bezit van de erfenis stellen, en hebben slechts eene actie tegen de erfgenamen tot afgifte van het legaat.

Iemand, die niet bestaat op het oogenblik, dat de erfenis openvalt, kan niet als erfgenaam optreden; terwijl het kind, van hetwelk eene vrouw zwanger is, als reeds geboren wordt aangemerkt. Komt het echter dood ter wereld, dan wordt het geacht nooit te hebben bestaan.

Indien verscheidene personen, van welke de een tot de erfenis des anderen geroepen is, door één en hetzelfde ongeval omkomen, zonder dat men weten kan, wie het eerst overleden is, worden zij vermoed op hetzelfde oogenblik te zijn gestorven, en heeft er dus geen overgang van erfenis van den een op den ander plaats.

Niemand is verplicht eene hem aangekomene nalatenschap of legaat te aanvaarden. Zij kan worden verworpen, indien de erfgenaam mocht vermeenen, dat er te veel legaten besproken of andere schulden mochten zijn. — De erfgenaam

kan dit aanstonds doen, doch hij kan zich daaromtrent ook beraden; in beide gevallen moet hij deswege eene verklaring ter griffie van de rechtbank van het arrondissement, waarin de erfenis is opengevallen, uitbrengen. Ingeval men zich het recht van beraad reserveert, moet er binnen de vier maanden na den dag dier verklaring eene boedelbeschrijving worden opgemaakt; de kosten dezer beschrijving komen niet ten laste van den erfgenaam, maar gaan als gerechtskosten uit den boedel.

Na afloop van den gestelden termijn moet de erfgenaam tusschen finale verwerping of aanvaarding kiezen; mocht hij echter in dien tijd nog niet in de mogelijkheid zijn geweest om den staat des boedels nauwkeurig genoeg te onderzoeken, ten einde zonder nadeel tot de verwerping te besluiten, dan is hem nog een ander middel gegeven, en kan hij de erfenis onder het voorrecht van boedelbeschrijving aanvaarden. — Hij zal daartoe eene nadere verklaring terzelfde griffie moeten doen. Het voorrecht van boedelbeschrijving, onder hetwelk eene erfenis ook zonder beraad dadelijk na overlijden kan worden aanvaard, heeft ten gevolge: 1° Dat de erfgenaam niet verder tot betaling van schulden en lasten der nalatenschap gehouden is, dan ten bedrage van de waarde der goederen. — 2° Dat zijne eigene goederen niet met die der nalatenschap vermengd worden. — 3° Dat hij het recht behoudt, zijne eigene vorderingen op de nalatenschap te doen gelden. —

Om deze voorrechten niet te verliezen, moet de erfgenaam zorgen, dat al de goederen van de nalatenschap op de boedelbeschrijving gebracht worden, en zich wel wachten van zich aan verduistering van goederen schuldig te maken.

De erfgenaam moet in dit geval aan de schuldeischers rekening en verantwoording doen. Hij vermag de goederen niet anders te verkoopen dan in het openbaar; doch indien er zich koopmansgoederen onder bevinden, kunnen deze door makelaars worden verkocht. De erfgenaam kan tot het stellen van zekerheid verplicht worden.

Binnen de zeven maanden na het overlijden moet de erfgenaam de schuldeischers oproepen door middel van de staats- en provinciale courant, en een dag en eene plaats bepalen, waar de schuldeischers zullen kunnen verschijnen, om rekening en verantwoording te hooren doen.

Indien er geen verzet plaats heeft, kunnen de schuldeischers dadelijk worden voldaan; terwijl, ingeval van verzet, eene rechterlijke rangregeling noodig is. — De schuldeischers, die

niet binnen drie jaren na den gestelden dag opkomen, verliezen hunne vordering, indien de rest der nalatenschap aan legatarissen ware uitbetaald. — De kosten van verzegeling, van boedelbeschrijving, het opmaken van de rekening, enz., zijn ten laste van de nalatenschap preferent, zelfs boven pand en hypotheek.

VOLMACHT TOT HET AANVAARDEN VAN EENE NALATENSCHAP
ONDER HET VOORRECHT VAN BOEDELBSCHRIJVING.

De ondergeteekende , van beroep , wonende te , verklaart bij dezen te machtigen den Heer , speciaal om voor hem te compareeren ter Griffie van de Arrondissements-rechtbank te . . . , en aldaar de verklaring af te leggen, dat ondergeteekende de nalatenschap van , op den te overleden, en waartoe hij krachtens de wet gerechtigd is, niet anders aanvaardt, dan onder het voorrecht van boedelbeschrijving, — van deze verklaring akte te doen opmaken, die te teekenen, de kosten te betalen; alles onder verband als naar rechten.

Gedaan te . . . , den . . . 1800 . . .

VOLMACHT OM EENE NALATENSCHAP TE VERWERPEN.

De ondergeteekende , van beroep wonende te , verklaart bij dezen te machtigen den Heer , speciaal om voor hem te compareeren ter Griffie van de Arrondissements-rechtbank te , en aldaar de verklaring af te leggen, dat de ondergeteekende verwerpt de nalatenschap van , op den te overleden, waartoe hij is geroepen, krachtens testament, door gezegden erflater verleden voor den Notaris te , behoorlijk geregistreerd; van deze verklaring akte te doen opmaken, die te teekenen, en verder te doen, wat de ondergeteekende zelf zou kunnen, mogen of moeten doen, alles onder verband als volgens de wet.

Gedaan te , den . . . 1800 . . .

SCHEIDING VAN EENE OUDERLIJKE NALATENSCHAP.

De ondergeteekenden :

- 1°. KAREL A . . . (*beroep en woonplaats*), —
- 2°. CHARLOTTE A . . . (*beroep en woonplaats*), echtgenoot

van en ten dezen bijgestaan en gemachtigd door FRANS C...
(beroep en woonplaats) —

3°. LOUIS A. . . (beroep en woonplaats) —

4°. KAREL A. . . (beroep en woonplaats).

Verklaren, dat hun vader, wijlen de Heer A . . . in leven koopman in edelgesteenten, gewoond hebbende te . . . en aldaar op den . . . des jaars . . . overleden, tot eenige en universeele erfgenamen van zijne nalatenschap heeft achtergelaten zijne vier kinderen, bovengenoemd;

Dat van genoemde nalatenschap, ter instantie van de daarbij belanghebbende partijën, was geformeerd eene onderhandsche (of notariële) inventaris, van den . . . , behoorlijk geregistreerd, waarbij zij de roerende goederen hadden doen waardeeren door . . . , als deskundige, daartoe gekozen;

Dat zij, thans tot vereffening en deeling van die nalatenschap wenshende over te gaan, den staat daarvan, volgens dien inventaris, hebben opgemaakt — luidende als volgt:

Actief.

1°. Eene Bouwmanswoning, met aan- en onderhoorigheden, bosschen en opgaand hout, bouw-, hooi- en weilanden, alles gelegen onder de gemeente . . . , bij het kadaster bekend als volgt: (aanduiding van ieder nummer, met de grootte, volgens den perceelswijzen legger), waarvan de overledene den eigendom had verkregen bij akte . . . , met onderling goedvinden geschat op eene som van gulden	f
2°. Een Huis en Erf, staande en gelegen te . . . , in de straat (beschrijving en aanduiding als voren), geschat op eene som van gulden	"
3°. Eenige perceelen hooi- en weiland, gelegen onder de gemeente . . . , kadastraal bekend (beschrijving als voren), te zamen geschat op gulden	"
4°. Een perceel bouwland, gelegen te . . . (omschrijving als boven), geschat op gulden	"
5°. De navolgende effecten (beschrijving daarvan), te zamen gewaardeerd naar de Beursnoteering van den . . . dezer, bedragende gulden	"
6°. De roerende goederen, meubelen en verdere inboedel, volgens voorschreven inventaris gewaardeerd op gulden	"
7°. Aan contanten, bij het overlijden aanwezig, de som van gulden	"
	Totaal f

Bedragende het actief der nalatenschap alzoo eene som van gulden *f*

Van welke echter zijn betaald de navolgende

Schulden.

Wegens dood- en begrafenis-kosten de som van
Kosten der laatste ziekte de som van enz.
Te zamen bedragende eene som van gulden „

Deze van bovenstaand actief afgetrokken zijnde, blijkt, dat er zuiver deelbaar overschiet eene som van gulden *f*

Waarin alzoo competeert

Aan KAREL, CHARLOTTE, LOUIS en KAREL A. . . . ,
ieder eene som van gulden *f*

Dat zij, alsnu tot scheiding en verdeeling van de voorschrevene nalatenschap wenschende over te gaan, met onderling goedvinden hebben toe- en aanbedeeld:

a. Aan KAREL A

1. De Bouwmanswoning, met aan- en onderhoorigheden, onder artikel 1 beschreven, voor de aldaar uitgetrokkene waarde van gulden *f*
2. Uit de effecten, hiervoren onder artikel 5 vermeld, voor eene waarde van gulden „
3. Tot aanvulling uit de voorhanden zijnde contanten eene som van gulden „

Te zamen bedragende *f*

b. Aan CHARLOTTE A. . . . , echtgenoot van C. . . . :

1. Een Huis en Erf, in artikel 2 beschreven, ter waarde van gulden *f*
2. Uit de effecten, onder artikel 5 beschreven, eene som van gulden „
3. Tot aanvulling aan contanten gulden „

Te zamen bedragende *f*

c. Aan LOUIS A . . . :

1. Eenige perceelen hooi- en weiland, in artikel 3 uitgedrukt, ter waarde van	f
2. Aan effecten, in artikel 5 vermeld, de som van	"
3. Aan contanten tot aanvulling	"
	<hr/>
Te zamen bedragende	f

a. Aan KAREL A :

1. Een perceel bouwland, gelegen te . . . , onder artikel 4 beschreven, tot een bedrag van	f
2. De roerende goederen, meubelen en verdere inboedel, in artikel 6 vermeld	"
3. Uit de effecten, in artikel 5 uitgedrukt, eene som van	"
4. Tot aanvulling aan contanten de som van	"
	<hr/>
Bedragende zijn aandeel	f

En hiermede deze scheiding tot stand gebracht zijnde, verklaren de deelgenooten, de nalatenschap van hunnen vader finaal te hebben gescheiden en verdeeld, en elk zijn aandeel met de daartoe behoorende titels en bescheiden tot zich genomen te hebben, weshalve zij elkander te dezer zake volkomen kwiteeren en dechargeeren, zonder eenige reserve, met belofte van vrijwaring volgens de wet en met machtiging op de ondergeteekenden respectievelijk, om de aan hen toegescheidene onroerende goederen op de hypotheekregisters zelve te doen overschrijven.

Gedaan te . . . , den

(Handteekeningen.)

NB. Zegel minstens 25 cents in hoofdsom. Registratie binnen drie maanden, f 2,40. Overschrijving ten kantore van hypotheek binnen zes maanden.

SCHEIDING MET OVERBEDEELING, WAARBIJ EEN DER DEEL-
GENOOTEN INBRENGT.

De ondergeteekenden . . . (enz.) (Zie voorgaand formulier.)
Luidende die staat als volgt:

Art. 1. Eene Bouwmanswoning, gelegen te . . . ,
(kadastrale sectie en nummers invullen), geschat

op eene waarde van gulden	f
Art. 2. Een Huis en erf, staande en gelegen te . . . , enz., waard geschat eene som van . . . gulden
Art. 3. Eenige perceelen hooi- en weiland, enz., ter gezamenlijke waarde van gulden	"
Art. 4. De meubilaire goederen en verdere inboedel, ten bedrage van gulden	"
Art. 5. Aan effecten eene som van gulden	"
Art. 6. Aan contanten eene som van gulden	"
Art. 7. Eindelijk wordt in deze nalatenschap ingebracht eene som van gulden, waarop door deskundigen is geschat een Huis en Erf, enz., door den overledene aan zijn zoon KAREL B...., bij akte onder de levenden, gepasseerd voor, zonder vrijstelling van inbreng geschenken, en welke som van gulden de Heer KAREL B. alzo verplicht is in dezen boedel in te brengen (*)	"
Bedragende dus de deelbare staat des boedels eene som van gulden	f
Waarin ieder competeert een vierde, tot een bedrag van gulden	"
En alsnu tot de verdeling overgaande, wordt bij deze toe- en aanbedeeld:	
<i>Vooreerst, aan den Heer FRANS A. . . .</i>	
De Bouwmanswoning, op den staat onder artikel 1 beschreven, ter waarde van gulden	f
Onder verplichting nochtans, om aan den Heer KAREL B. . . . uit te keeren, het hem te veel toebedeelde, ter somma van gulden	"
<i>Ten tweede, aan den Heer KAREL B. . . .</i>	
1°. Eenige perceelen hooi- en weiland, onder artikel 3 beschreven, ter waarde van gulden	f
2°. Uit de effecten, onder artikel 5 uitgedrukt, eene waarde van gulden	"
3°. Aan contanten eene som van gulden	"

(*) Men houde in 't oog, dat hier moet worden ingebracht de waarde, die de gift tijdens de schenking had, en dus niet de waarde, die het goed op het oogenblik van het overlijden van den schenker hebben mocht. De begiftigde moet of het geschonkene zelf of de waarde inbrengen.

4°. Het bedrag van hetgeen door hem in dezen boedel is ingebracht, ter som van gulden	f
5°. Tot aanvulling de uitkeering, door den Heer FRANS A. . . bewerkstelligd, ter somma van	„

Hetwelk te zamen uitmaakt zijn aandeel ter somma van gulden f

(Zie verder het voorgaande formulier.)

NB. Een zegel van minstens 25 cents in hoofdsom. De akte dient binnen drie maanden geregistreerd te worden: de overbedeeling wordt als verkoop beschouwd; bestaat die dus uit schuldbekentenissen, dan is daarvoor 1 pct., uit roerend goed 2 pct., en onroerend goed 4 pct. verschuldigd. Op deze akte zou dus verschuldigd zijn: voor boedelscheiding f 2,40 en voor de overbedeeling van het onroerend goed 4 pct. Overschrijving ten kantore van hypotheeken binnen zes maanden.

OVER BEVOORRECHTE SCHULDEN.

Al de roerende en onroerende goederen zijn voor iemands persoonlijke verbintenissen aansprakelijk, en strekken tot waarborg van zijne schuldeischers; de opbrengst daarvan wordt onder hen ponspondswijze, naar evenredigheid van ieders inschuld, verdeeld, — tenware er tusschen de schuldeischers wettige redenen van voorrang mochten bestaan. — Die voorrang bestaat uit *privilegie*, uit *pand* en uit *hypotheek*. —

Privilegie is een recht, door de wet toegekend, zonder dat eenige formaliteit behoeft te geschieden; het wordt geboren uit kracht der wet bij het bestaan der inschuld, waaraan de wet dat recht toestaat: zij kan dus niet bij overeenkomst worden bedongen. Het *privilegie* is tweeledig: *gewoon* en *buitengewoon*; het eerste staat vóór, het laatste staat achter *pand* en *hypotheek*.

Het eerste bestaat in:

a) Grondlasten, personeel en mobilair, deuren en venster-gelden, benevens gemeente-, dijk-, polder- en andere soortgelijke lasten, mitsgaders successie-rechten.

b) Gerechtskosten, uitsluitend veroorzaakt door de uitwinning van eene roerende of onroerende zaak; deze gaan zelfs boven voorschrevene lasten;

c) Verschuldigde huurpenningen op de roerende goederen in het gehuurde aanwezig, onverschillig of die voorwerpen al dan niet aan een huurder toebehooren. Verhuurder is zelfs gerechtigd, die goederen in beslag te nemen, wanneer

deze buiten zijne toestemming zijn vervoerd, al waren ze ook aan derden in pand gegeven, of op eene andere wijze verbonden, mits hij die voorwerpen hebbe opgeëischt binnen den tijd van veertig dagen na het vervoer van de goederen, die tot eene landhoeve behooren, en binnen 14 dagen, indien het voorwerpen betreft tot stoffeering van een huis verstrekt. — Dit voorrecht van den verhuurder strekt zich uit tot de vervallen huur- en pachtpenningen gedurende de drie laatste jaren en het loopende jaar.

Het gewone privilegie bepaalt zich tot: 1° den nog onbetaalden koopprijs van roerende goederen, mits deze zich nog in handen van den schuldenaar bevinden; — indien de verkoopning geschied is, zonder dat men een tijd van betaling heeft vastgesteld, kan de verkoper ze teruggeischen, mits dit binnen dertig dagen na de aflevering plaats hebbe; 2° de kosten tot behoud van eene zaak gemaakt; 3° de kosten tot bewerking van eene zaak aan den werkman verschuldigd; 4° hetgeen door een herbergier als zoodanig aan een reiziger is geleverd; 5° de vrachtloonen en bijkomende onkosten; 6° hetgeen aan metselaars, timmerlieden en andere werkbazen is verschuldigd wegens den opbouw, aanbouw en reparatiën van onroerende goederen, mits de schuldvordering niet ouder dan drie jaren, en de eigendom van het perceel aan den schuldenaar verbleven zij: — de voorrechten sub 2° tot en met 6° bepalen zich alleen tot de goederen, waarvoor of waarop de kosten gemaakt zijn; — 7° de begrafenis-kosten, mits zij niet bovenmatig zijn; 8° alle kosten van de laatste ziekte; 9° het loon van dienstboden en werklieden over het verschenen jaar en het loopende; 10° de levering van levensmiddelen gedurende de laatste zes maanden; 11° de schuldvorderingen van kostschoolhouders over het laatste jaar; 12° die van minderjarigen, of onder curateele gestelden, wegens het beheer van hunne voogden en curators.

OVER HET PANDRECHT.

Elk schuldeischer is bevoegd, om bij het uitleenen van geld, of wegens andere aan hem verschuldigde voorwerpen, tot zekerheid van de teruggave of betaling pand te nemen, waarvoor slechts roerende goederen vatbaar zijn.

De woorden *pand nemen* duiden genoegzaam aan, dat het goed in handen van den schuldeischer moet gesteld worden; doch men kan ook overeenkomen, dat een ander het in bezit of bewaring neme.

Ten opzichte van schulden boven de f 600.— heeft geen pandrecht plaats, tenzij daarvan is opgemaakt eene schriftelijke akte van eene zekere dagteekening voorzien, welke de opgave van de verschuldigde som, alsmede die van de in pand gegevene voorwerpen bevat.

Pandrecht op inschulden, welke op naam zijn gesteld, d. i. niet aan toonder betaalbaar zijn, kan niet bestaan dan ten gevolge van eene soortgelijke akte, welke aan den schuldenaar van die inschulden moet beteekend worden. Die beteekening kan echter ook vervangen worden, als de schuldenaar, bij eene afzonderlijke verklaring, of bij de pand-akte zelve, van de pandgeving erkent kennis te dragen; hij mag dan, zoolang dat verband niet is opgeheven, aan zijnen schuldeischer noch renten noch kapitaal betalen.

De schuldeischer mag niet bedingen, dat hij, bij niet-voldoening van den schuldenaar aan zijne verplichting, eigenaar van het pand zal zijn; hij heeft wel het vermogen om in rechten te vorderen, dat het pand tot het beloop der schuld aan hem in betaling zal verblijven, volgens eene begrooting door deskundigen, of dat het bij openbare veiling zal worden verkocht.

Het staat ook aan partijën vrij, bij een uitdrukkelijk beding overeen te komen, dat, bij niet-voldoening van de schuld, de pandhouder onherroepelijk zal zijn gemachtigd om het pand in het openbaar naar de plaatselijke gebruiken te doen verkoopen, ten einde uit de opbrengst te verkrijgen de hoofdsom, de renten en de kosten.

Een pand, gegeven door een schuldenaar binnen veertien dagen vóór den aanvang van het faillissement of vóór den dag van het vonnis, waarbij het kennelijk onvermogen wordt uitgesproken, is nietig, zoo het niet dadelijk bij de oorspronkelijke overeenkomst, maar tot zekerheid van vroeger aangegane verbintenis, is gegeven.

AKTE VAN ONDERPAND VOOR GELEENDE GELDEN.

De ondergeteekende A. . . , van beroep . . . , wonende te . . . , verklaart ontvangen te hebben van M. . . een zwart lakensch jasje met één rij knopen, blauw fluweelen kraag, twee gouden cilinder horloges vanbinnen gemerkt met nummer 1685 en 1006 etc.; strekkende deze goederen tot zekerheid en onderpand voor de behoorlijke voldoening van eene som van zeventig gulden, welke som de medeondergeteekende Z . . . erkent schuldig te zijn aan den ondergeteekende A. . . voor

ter leen ontvangene gelden, welke som hij zich verbindt aan den schuldeischer vóór of op den . . . terug te geven, bij gebreke waarvan genoemde schuldeischer onherroepelijk zal zijn gemachtigd om de hem in pand gegevene voorwerpen in het openbaar, naar plaatselijk gebruik, te doen verkoopen, ten einde uit de opbrengst zich zelven te voldoen, zoowel wegens de verschuldigde hoofdsom als wegens de gemaakte kosten.

Gedaan onder verband als volgens de wet, te . . . den . . .

(*Handteekeningen.*)

NB. Heeft de schuldenaar de akte niet eigenhandig geschreven, dan stelle hij boven zijne handteekening: „Goed voor . . .”
Het zegel bedraagt ten minste 25 cent in hoofdsom. Als de oorzaak der schuld niet voortspuit uit levering of afstand van goederen wordt voor registratie 1 pct. betaald; is dit wel het geval dan 2 pct. van de verschuldigde som.

AKTE VAN IN PAND GEGEVENE KOOPMANSCHAPPEN.

De ondergeteekende N. . . , van beroep . . . , wonende te . . . , verklaart bij deze schuldig te zijn aan A . . . (*naam, enz.*), de som van . . . voor welke som de schuldenaar aanneemt aan den schuldeischer te voldoen, eene plus rente sedert den . . . , berekend tegen vijf ten honderd in het jaar.

Tot zekerheid van de stipte voldoening op den vervaldag, verklaart de medeondergeteekende schuldeischer, van den schuldenaar in pand ontvangen te hebben (*voorwerpen uit te drukken*), en zulks onder de volgende voorwaarden:

Art. 1. Dat gedurende den tijd, dat gemelde goederen in handen zullen zijn van den schuldeischer, deze er de noodige zorg voor zal dragen, en derhalve alles zal moeten doen en verrichten, wat tot hun behoud vereischt wordt, zoodat hij verantwoordelijk zal zijn voor alle schaden, nadeelen of waardevermindering, welke de goederen in dien tijd mochten ondergaan, met het recht echter om de kosten, door de aangeduide verzorging veroorzaakt, den schuldenaar in rekening te brengen.

Art. 2. Dat, dien ten gevolge, na de geheele aflossing van bovenvermelde schuld, benevens de deswege bedongene interesten en kosten, de verpande voorwerpen door den schuldeischer aan den schuldenaar zullen moeten worden teruggegeven in denzelfden staat en hoeveelheid, waarin hij ze ontvangen heeft.

Art. 3. Dat bij niet-voldoening op den bepaalden tijd, de schuldeischer het recht zal hebben van den rechter te vragen,

dat hem de verpande goederen, tegen de waarde, waarop zij door deskundigen zullen worden geschat, in eigendom worden toegekend, onder verplichting om hetgeen de geschatte waarde meer mocht bedragen dan zijne vorderingen, aan den schuldenaar uit te betalen.

Gedaan onder verband als volgens de wet, te . . . den . . .
(Handteekeningen.)

NB. Zie vorenstaand formulier.

AFSTAND VAN HUISHUUR ALS PAND.

De ondergeteekende PIETER Z . . . , van beroep . . . , wonende te . . . , verklaart bij deze over te dragen en af te staan aan ABRAHAM L , het beloop van den huurprijs van een aan ADOLF M . . . verhuurd huis en erve, staande en gelegen te . . . , en wel ten bedrage van . . . , die zal strekken tot aflossing van eene som, groot . . . , door den ondergeteekende aan ABRAHAM L verschuldigd krachtens onderhandsche akte van den Dien ten gevolge verklaart genoemde PIETER Z . . . , meergemelden ABRAHAM L . . . te machtigen, de bovenvermelde huurpenningen op den verschijndag van ADOLF M . . . te ontvangen en daarvoor kwijting te geven.

Gedaan onder verband als volgens de wet, te . . . , den . . .
(Handteekening.)

NB. Welke het bedrag van de schuld ook zijn moge, het zegel bedraagt immer slechts 15 cent in hoofdsom: de registratie verlangd wordende, bedraagt zulks 1 pct. van de schuld.

AKTE VAN EEN TOT PAND GEGEVEN RENTEGEVEND EFFECT.

Ik ondergeteekende ARIE N . . . , van beroep . . . , wonende te . . . , verklaar op heden te hebben ontvangen uit handen van den heer SIMON L . . . , (*beschrijving van het in pand gegeven effect*), welk effect zal strekken tot zekerheid en onderpand voor eene aan mij ondergeteekende verschuldigde som van . . . , bij akte van den . . . , met de deswege verschuldigde bedongen renten; verklarende ik ondergeteekende SIMON L . . . (*van beroep, enz.*), deze pandgeving erkennende, mijn schuldeischer, genoemden Heer ARIE N . . . , bij deze onherroepelijk te machtigen, de renten van gezegd effect te ontvangen op de tijden, dat die vervallen zullen, daarvoor de noodige kwijting te geven, en die renten te doen strekken tot voldoening van de door mij, SIMON L . . . , aan den heer ARIE N . . . verschuldigde interesten.

Machtigende ik, ondergeteekende SIMON L..., verder den heer ARIE N..., onherroepelijk, om bij gebreke van behoorlijke betaling van bovenvermelde som van .., op den vervalldag, den, het in pand gegeven effect naar plaatselijk gebruik te doen verkoopen en uit de opbrengst zich zelven hoofdsom en kosten te voldoen.

Gedaan onder verband als naar rechten, te, den

(Handteekeningen.)

NB. Is het in pand gegeven effect eene obligatie of courant-effect, dan kan bedongen worden, dat de pandhouder die, bij nalatigheid van betaling, ter beurze door een makelaar zal kunnen verkoopen.

Zegel in hoofdsom minstens 25 cts. Kosten der registratie beloopt 80 cts: zulks kan willekeurig geschieden, daar het niet oogenblikkelijk vereischt wordt.

OVER HYPOTHEEKRECHT.

Hypotheekrecht verschilt in zooverre van pandrecht, dat het alleen op onroerende goederen kan worden gevestigd. Het kan niet worden verkregen dan bij notariële akte op tegenwoordige goederen, en van hem, die de bevoegdheid heeft om het bezwaard goed te vervreemden. Alvorens dan geld op hypotheek uit te zetten, zie men wel toe of den schuldenaar het goed in eigendom toebehoort; — en vermits de akte van hypotheek door een notaris moet worden opgemaakt, zal de schuldeischer zijne belangen het best aan een notaris toevertrouwen, dezen de eigendomstitels behoorlijk laten onderzoeken en tevens inzage van de hypotheekregisters doen nemen.

De kosten van het vestigen van de hypotheek komen ten laste van den schuldenaar, — zoo ook de doorhaling of het rooiement, waartoe ook eene notariële akte vereischt wordt. Ook de volmachten, die strekken tot het verleenen en het opheffen van hypotheeken, moeten notariël zijn verleden.

IETS OVER GELDDLEENING.

De schuld, welke uit het leenen van geld voortspruit, bestaat alleen in de geldsom, die bij de overeenkomst is uitgedrukt; — men mag niet meer dan 5 pCt. voor interesten bedingen; — alleen in zaken van koophandel is het geoorloofd 6 pCt. te nemen. De voogd of curator mag, ten behoeve van den minderjarige of onder curateele gestelde, geen geld opnemen, zonder daartoe door de Arrondissements-rechtbank te zijn gemachtigd.

Indien ouders aan een hunner kinderen eene geldleening willen doen met het oogmerk, dat zulks na hun dood aan dat kind zal toegerekend worden, is het hun aan te raden, om, in plaats van eene geldleening, eene schenking te doen; want indien hun kind met het nalaten van afstammelingen vóór hen kwame te sterven, en die afstammelingen de nalatenschap hunner ouders verwierpen, zijn zij niet verplicht in te brengen de schuld van hunne ouders, maar wel de giften aan hen door de grootouders gedaan. — Een voorbeeld zal dit ophelderen:

A. en B. hebben drie kinderen C., D. en E. — C. gaat trouwen en krijgt van zijne ouders ter leen *f* 3000; C. sterft vóór A. en B. en laat na een kind F.; F. verwerpt de nalatenschap van C. en komt bij plaatsvervulling van C. tot de nalatenschap van A. en B., die bedraagt *f* 9000 — met de schuld van C. — Dit zou dus voor D. en E., met het kind C, elk *f* 3000 zijn: doch F., die de nalatenschap van C. heeft verworpen, is dus niet voor diens schulden aansprakelijk, en is derhalve met D. en E. tot de nalatenschap van A. en B., welke door die verwerping slechts *f* 6000 — zou bedragen, voor een gelijk deel gerechtigd, zonder dat hem de schuld van C., zijnen vader, mag worden toegerekend.

Eene onderhandsche, niet op tijd loopende schuldbekentenis, door één persoon afgegeven, kan aldus worden ingericht:

Ik ondergeteekende (*voornamen, naam, beroep en woonplaats*) verklaar, wegens contant geleend geld schuldig te zijn aan..., de som van ..., terwijl ik beloof en mij verbind, om van die som op den achttien honderd het eerst, en verder van jaar tot jaar op dien dag, eene rente te zullen betalen, berekend tegen ... ten honderd, — en zoo vervolgens tot aan de geheele voldoening van de hoofdsom, die elk jaar op den verschijndag der renten zal kunnen en moeten geschieden, wanneer de opzegging van de eene of andere zijde maanden te voren zal hebben plaats gehad. — Wijders zullen alle betalingen, zoo van hoofdsom als van interesten, geschieden vrij van kosten, ten woonhuize van den schuldeischer, in goed grof Nederlandsch geld.

Tot zekerheid van welke som en renten ik al mijne roerende en onroerende goederen verbinde als volgens de wet.
 den 1800

Wanneer twee of meer personen schuldenaren worden, en

het de bedoeling is, dat elk van hen voor het geheel zal kunnen worden aangesproken, richt men de schuldbekentenis in als volgt:

Wij ondergeteekenden;

A. B., timmerman, en C. D., metselaar, wonende te . . . verklaren wegens contant geleend geld hoofdelijk, onder afstand van alle ons voordeelige uitvluchten, wel en wettig schuldig te zijn aan eene som van

Wij ondergeteekenden beloven en verbinden ons, onder gemelde hoofdelijke verplichting, om, enz. (als voren).

Tot zekerheid van dit alles stellen wij elk afzonderlijk onze zoo roerende als onroerende goederen, niet alleen die, welke wij thans bezitten, maar ook die, welke wij later bekomen zullen, aansprakelijk.

. den 1800

Wanneer men tot zekerheid van hoofdsom en renten zeker stuk roerend goed tot pand neemt, kan men ten slotte laten volgen:

Tot zekerheid van de hoofdsom en daarop te verschijnen renten heeft de schuldenaar aan den geldschieter, die zulks bij onderteekening van deze erkent, tot pand gegeven; of heeft de schuldenaar, ten behoeve van den schuldeischer, tot pand gegeven, hetwelk tot hun wederzijdsch genoegen is ter hand gesteld aan, die zulks door mede-onderteekening erkent en zich met de bewaring verklaart te belasten: twaalf zilveren lepels en twaalf dito vorken, nieuwe Nederlandsche keur, wegende te zamen decagram (lood) gram (wichtjes).

of:

Vijf certificaten Nationale werkelijke schuld, ten laste van het Koninkrijk der Nederlanden, ieder groot in kapitaal één duizend gulden, rentende ten honderd in het jaar, met de coupons tot den waarvan de eerste zal verschijnen den, welke renten de schuldeischer zal kunnen ontvangen, om met de renten op deze geldleening loopende te worden verrekend.

En geef ik, ondergeteekende schuldenaar, de macht aan den schuldeischer, om, wanneer ik in gebreke mocht blijven de hoofdsom op den bepaalden tijd terug te geven, of de renten op den tijd te betalen, — drie dagen na deswege ge-

dane aanmaning het voorschreven pand in het openbaar te doen verkoopen, ten einde uit de opbrengst te verhalen zoowel de hoofdsom als de renten en de kosten.

Aldus deze wederzijds in dubbel ondertekend te ... den ... 1800

Het is in het belang van den schuldenaar aan te raden, dat de schuldbekentenis dubbel worde opgemaakt, ten einde hij, door een exemplaar in bezit te nemen, de pandgeving bewijzen kunne. — Wanneer pand gegeven wordt, kan er geen minder zegel worden gebruikt dan van 25 cents in principaal.

Indien, in plaats van pand, borgtocht gegeven wordt, kan men het voorbeeld volgen, bij dat onderwerp opgegeven.

IETS OVER BORGTOCHT.

Borgtocht is eene overeenkomst, waarbij een derde zich verbindt, ten behoeve van den schuldeischer aan de verbintenis van den schuldenaar te voldoen, indien deze niet zelf daaraan voldoet.

Een borg kan zich tot niets meer noch onder meer bezwarende voorwaarden verbinden, dan waartoe de hoofdschuldenaar verbonden is.

De verbintenissen der borgen gaan over op hunne erfgenamen.

De borg, die betaald heeft, kan zich verhalen op den schuldenaar; hij treedt van rechtswege in alle rechten, welke de schuldeischer tegen den schuldenaar heeft gehad.

Een borg is ontslagen, wanneer hij door toedoen van den schuldeischer niet meer kan treden in de rechten, hypotheken en voorrechten van dien schuldeischer.

Borgtocht voor huur strekt zich niet uit tot de verplichtingen, die uit verlenging van de huur ontstaan.

EENVOUDIGE BORGTOCHT VOOR DE BETALING VAN EENE SOM.

Ik ondergeteekende N. N. . . (*naam, voornamen, beroep en woonplaats*) verbind mij bij dezen als borg voor den heer A. B. . ., en neem dien ten gevolge aan, te betalen aan den heer C. D. . . . de som van door genoemden heer A. B. . . aan hem verschuldigd, beleden bij onderhandsche akte van schuldbekentenis van den, ingeval gezegde heer A. B. . .

op de bij die akte bepaalde termijnen aan zijne verplichtingen niet mocht voldoen.

Gedaan onder verband als naar rechten, te . . . den . . .

(Handteekening.)

NB. Voor zoodanige akte van borgtocht gebruikt men een zegel van ten minste 13 cents in principaal. Het registratie-recht bedraagt $\frac{1}{2}$ pCt. van de verschuldigde som.

Ingeval de borg de akte niet eigenhandig mocht geschreven hebben, moet hij boven zijne handteekening stellen: *Goed voor* (bedrag der schuld).

SOLIDAIRE BORGTOCHT.

Wij ondergeteekenden A. B. . . (naam, voornamen, beroep en woonplaats) ter eenre, en C. D. . . (naam, enz.) ter andere zijde, zijn overeengekomen als volgt:

Ik ondergeteekende A. B. . . . verbind mij bij dezen, om op heden te leveren aan den heer C. D. . . (duidelijke opgave van de te leveren voorwerpen), tegen betaling van eene som van . . . , welke betaling zal moeten geschieden binnen zes maanden na de dagteekening dezer akte, met bijbetaling van interest tegen vijf ten honderd in het jaar, al hetwelk de contractant ter andere zijde verklaart aan te nemen, stellende hij tevens tot borg voor de behoorlijke nakoming van zijne verbintenis den heer K . . . (naam, voornamen, beroep en woonplaats), die door mede-onderteekening van deze akte verklaart zich solidair met den heer C. D . . . , onder afstanddoening van alle rechten, die borgen kunnen te stade komen, te verbinden tot betaling van gezegde som en bedongen interesten.

Gedaan onder verband als naar rechten, te den

(Handteekeningen.)

NB. Zoowel door den schuldenaar als door den borg wordt boven hunne handteekening geschreven: *Goed voor* (invulling van de som.)

Het zegel bedraagt ten minste 25 cents in hoofdsom. Als de oorzaak der schuld geen verkoop of levering van goederen is, wordt voor registratie 1 pCt. betaald; is dit wel het geval, dan 2 pCt. van de verschuldigde som.

Borgtocht door één persoon onder eene schuldbekentenis stelle men aldus:

Na duidelijke lezing van het bovenstaande verklaar ik ondergeteekende onder afstand van het voorrecht van uitwinning en van alle uitvluchten, die mij voordeelig zouden kunnen zijn, mij te stellen tot borg voor den schuldenaar, ten behoeve van den schuldeischer, tot zekerheid van voormelde som van en daarop verschenene renten, met belofte, om, in plaats van den schuldenaar, de hoofdverbintenis na te

komen, indien deze deswege in verzuim bleef, alles onder verband als naar rechten.

..... den

Wanneer zich twee of meer personen als borg stellen, schrijve men ten slotte: Verklaren wij ondergeteekenden A. . . B. . . en C. . . D. . . wonende te , na lezing van bovenstaande voorwaarden, onder afstand van de voorrechten van uitwinning en schuldsplitsing en van alle uitvluchten, die ons voordeelig zouden kunnen zijn, ons te stellen tot borg voor tot zekerheid voor de richtige nakoming van al de door hem in dit opzicht genomene verplichtingen, met hoofdelijke belofte onzerzijds, om, enz.

NB. Soortgelijken borgtocht kan men ook onder een huur-, koop- of ander contract stellen.

OVER BETALING EN KWIJTING.

Eene schuld kan gekweten worden door een ieder, die belang daarbij heeft, gelijk een medeschuldenaar, of borg, en ook door een derde, die daarbij geen belang heeft, mits die derde handele in naam en tot kwijting van den schuldenaar.

Somtijds kan men er belang bij hebben, eene schuld te kwijten, zoowel om van de betaling der renten te worden bevrijd, als anderszins; wanneer men derhalve zulk eene schuld heeft, die aflosbaar is, en de schuldeischer weigert die aan te nemen, kan zulks tegen zijn wil geschieden door hem te laten doen aanbod van betaling, hetgeen door een notaris of deurwaarder moet gedaan worden. Dit aanbod, gevolgd van consignatie, bevrijdt den schuldenaar, die echter de op een en ander loopende kosten voor zijne rekening heeft.

Wanneer het tegendeel niet kan worden bewezen, wordt door kwijtingen, waaruit van de betaling van drie achtereenvolgende termijnen blijkt, het vermoeden geboren, dat de vroegere termijnen voldaan zijn.

De schuldenaar van verschillende schulden kan de betaling doen strekken tot kwijting van die schuld, welke hij verkiest; echter kan hij niet vorderen, dat de betaling bij voorkeur zal strekken tot aflossing van de hoofdsom, indien door hem ook renten verschuldigd zijn; en wanneer de betaling gedaan is op rekening of in mindering van hoofdsom en renten, strekt zij in de eerste plaats ter voldoening van de renten.

Model:

Ik ondergeteekende . . . beken te hebben ontvangen van . . . eene som van . . . voor een jaar renten, verschenen den . . . , van eene hoofdsom groot . . . rentende . . . ten honderd in het jaar, door hem aan mij schuldig erkend bij akte van den . . . voor den notaris . . . te . . . verleden. den

of:

Ik ondergeteekende beken bij dezen te hebben ontvangen van . . . eene som van . . . voor een jaar huur of pacht, verschenen den . . . , van een bouwhof, gelegen te . . . door hem van mij gepacht, bij contract, verleden voor den notaris . . . te . . . en getuigen den
A. den

of:

Ik ondergeteekende verklaar te hebben ontvangen uit handen van . . . de som van . . . ter voldoening van de kooppenningen voor een huis en erf, staande en gelegen te . . . , kadastraal sectie . . . op den dezes jaars, door hem aangekocht in publieke veiling, gehouden door den notaris te

Ik ondergeteekende quiteer en dechargeer deswege zonder eenig voorbehoud hoegenaamd bij dezen.

. den

of:

Ik ondergeteekende . . . erken te hebben ontvangen van . . . eene som van . . . voor zijn aandeel in de som van . . . welke verschuldigd is door . . . met wien hij zich als medeschuldenaar verbonden had, waarvoor hij wordt ontslagen voor zijn aandeel, behoudens hetgeen mij in opgemelde som nog verschuldigd is door . . . bij de akte van den . . . voor den notaris . . . te . . . verleden.

. den

NB. Eene dergelijke kwitantie mag op de akte van schuldbekentenis geschreven worden; wordt zij afzonderlijk gesteld, dan volstaat een zegel van 15 ct. in hoofdsom; de registratie er van wordt niet vereischt, doch ingeval die verlangd wordt, is het $\frac{1}{2}$ pCt. van de betaalde som, tenzij de schuld uit verkoop of levering van onroerend goed voortsproot, en de eerste akte niet geregistreerd was, zijnde er alsdan 4 pCt. registratierecht verschuldigd.

Ik ondergeteekende . . . verklaar als mede-erfgenaar in de nalatenschap van . . . overleden te . . . den . . . dat . . . aan mij heeft ter hand gesteld de stukken en titels, betreffende gezegde nalatenschap, bestaande in . . . , hem door mij tegen bewijs toevertrouwd, zoodat ik hem daarvoor bij dezen ten volle ontsla.

Aldus gedaan onder verband als naar rechten, te . . . den . . .

NB. Zegel als boven. Registratie verlangd wordende 80 cents; kwitantie voor afschrijving van een legaat, een bepaald voorwerp zijnde, mede 80 cents, uit geld bestaande $\frac{1}{2}$ pCt.

KOOP EN VERKOOP VAN ONROERENDE GOEDEREN.

In verreweg de meeste gevallen is het aan te raden, de akten van koop en verkoop door een notaris te doen opmaken. Deze overeenkomst toch is te gewichtig, de verplichtingen van verkoop en koop zijn te uitgebreid, de gevolgen zijn inzonderheid voor den koper van te veel belang, dan dat men lichtvaardig zou mogen te werk gaan bij het opstellen van het bewijsmiddel der wederkeerige verbintenissen van koper en verkoper. Het gevaar, waaraan men zich blootstelt, indien men bij onderhandsche akte koopt, zal voor een ieder duidelijk worden, wanneer men overweegt:

- 1°. Dat de onderteekening door de tegenpartij kan worden *ontkend*, en dat diens erfgenamen zelfs kunnen volstaan met de verklaring, dat zij die naamteekening *niet erkennen*: in welke beide gevallen de echtheid gerechtelijk moet worden onderzocht, hetgeen tot eene altijd kostbare en dikwerf hoogst wisselvallige procedure leiden moet;
- 2°. Dat de akte kan verloren gaan, in welk geval het bewijs van elders dikwijls zeer moeielijk, soms onmogelijk te leveren is. — Bij het bestuur der registratie zal men niet dan onvolledige inlichting kunnen erlangen, en de overschrijving in de registers van hypotheeken bewijst niets, zoo er bovendien geen begin van bewijs van afschrijving aanwezig is.
- 3°. Doch ook behalve dat is een nauwkeurig, oordeelkundig en onpartijdig onderzoek, zoowel naar de bewijzen van eigendom en de bevoegdheid des verkoopers om te vervreemden, als naar het al of niet bezwaard zijn van het verkochte met hypotheeken, of andere lasten, die er op mochten rusten, voor den koper van het uiterste belang; terwijl al verder de bijzondere overeenkomsten,

die schier bij iederen verkoop worden gemaakt, wel door een deskundige dienen uiteengezet te worden.

Om al deze redenen zal men doorgaans het best doen, niet slechts ingeval van koop en verkoop, maar ook bij alle wederkeerige verbintenissen, zich intijds bij een notaris te vervoegen en aan dezen zijne belangen toe te vertrouwen.

De kosten worden daardoor niet zooveel grooter, als men zich gewoonlijk schijnt in te beelden, en worden ruimschoots opgewogen door de zekerheid, dat men niet meer bloot staat aan het gevaar der onderhandsche akten.

Wil men echter desnietteenstaande akten van koop zelf ondershands opmaken, dan zal men daarbij het volgende in acht moeten nemen :

1°. *Alvorens de akte op te maken :*

- a) Men moet zich in de eerste plaats overtuigen, of de verkoopers bevoegd zijn om te verkoopen.
Minderjarigen en onder curateele gestelden zijn daartoe altijd onbevoegd, zoomede voogden en gehuwde vrouwen zonder de vereischte machtiging.
- b) Men moet aan het kantoor van hypotheeken, waaronder de te verkoopen goederen gelegen zijn, onderzoeken, of de verkoopers in de registers als eigenaars bekend staan, en of die goederen met geene of met meer hypotheeken of andere rechten buiten de opgegevene bezwaard zijn.

2°. *De akte moet inhouden :*

- a) Eene bepaalde aanduiding van de verkoopers, d.i. hunne namen, voornamen en woonplaatsen, en de verklaring, dat zij verkoopen.
- b) Gelijke aanduiding van den koper en verklaring, dat hij in koop aanneemt.
- c) De juiste omschrijving van het verkochte, geheel overeenkomstig de kadastrale indeeling.
- d) De bedingen omtrent de wederzijdsche verplichtingen van verkoopers en koopers, b. v. of verkoopers al dan niet tot vrijwaring, en zoo ja, tot welke, zullen gehouden zijn; — *wanneer* de koper het gekochte zal kunnen aanvaarden; — de bepalingen omtrent de betaling van belastingen, enz.
- e) Den prijs en de wijze van betaling daarvan.
- f) De kosten. — Zoo deze geheel of gedeeltelijk voor re-

kening van verkoopers worden gesteld, moet dit uitdrukkelijk vermeld worden, hetgeen onnoodig wordt, indien de koper zich daarmee belast, dewijl dit geene afwijking van de wet is. .

- g) De dagteekening en onderteekening.
Men kan als onderteekening niet aanmerken het stellen van kruisjes, zelfs al ware dit geschied in tegenwoordigheid van getuigen.

3°. *Na het opmaken van de akte:*

- a) Uiterlijk binnen drie maanden moet de akte geregistreerd worden, op verbeurte van dubbel recht.
b) Vermits eerst door de overschrijving ten kantore van hypotheeken de eigendom verkregen wordt, kan men zulks niet te veel bespoedigen.

VERKOOPAKTE VAN ROEREND GOED.

Ik ondergeteekende N. N. . . . (*naam, voornamen, beroep en woonplaats*) verklaar bij dezen te hebben verkocht aan den heer A. B. . . . (*naam, enz.*), die door mede-onderteekening in koop verklaart aan te nemen (*volgt de opgave en beschrijving van de roerende goederen*). Deze koop en verkoop heeft plaats gehad voor de som van . . . gulden, welke de ondergeteekende verkooper bij de teekening van deze verklaart contant te hebben ontvangen, en gevolglijk den heer A. B. . . . daarvoor te kwijten bij dezen, onder afstanddoening van alle eigendomsrecht, hetwelk hij verkooper op bovengenoemde voorwerpen mocht gehad hebben.

Gedaan onder verband als naar rechten, te den
(*Handteekeningen.*)

NB. Zoodanige verkoopakte van roerend goed vereischt een zegel van tenminste 25 cts. (met de opcenten 37½ cts.). — Voor de registratie betaalt men 2 pCt. van den koopprijs.

VERKOOPAKTE VAN EEN HUIS.

De ondergeteekenden (*aanduiding van de verkoopers*) verklaren bij dezen te hebben verkocht, en mitsdien in vol- len eigendom over te dragen aan (*aanduiding van den koper*), die bij mede-onderteekening van deze in koop verklaart aan te nemen:

Een huis en erf gelegen te . . . in de . . . straat
Wijk . . n°. . . kadastrale sectie . . . N°. . . groot. . . .

en zulks op de volgende voorwaarden:

- 1°. Dat de verkoopers tot geene vrijwaring wegens zichtbare of verborgene gebreken, noch voor de juistheid der opgegevene kadastrale indeeling willen gehouden zijn, en onder beding, dat over- of ondermaat, hoeveel die ook mocht bedragen, geen invloed zal hebben op de verbin-tenissen der ondergeteekenden.
- 2°. Dat het gekochte met al zijn aan- en toebehooren, rechten en lasten, tiendplichten en tiendvrijheden, en in alles voetstoots zal overgaan ter beschikking van den koper, die het dadelijk (of —) zal kunnen aanvaarden.
- 3°. Dat de belastingen, welke echter tot den . . . door verkoopers zullen worden aangezuiverd, vervolgens voor rekening des koopers zullen loopen.

Voor het overige is deze koop aangegaan voor eene som van . . . die de verkoopers erkennen uit handen des koopers te hebben ontvangen en daarvoor quiteeren bij dezen (of: in mindering waarvan verkoopers erkennen van den koper te hebben ontvangen f terwijl wat betreft de som van f . . . die de koper nog schuldig blijft, is overeengekomen, dat de koper daarvan — te rekenen van . . . — interesten zal betalen tegen . . . ten honderd in het jaar, betaalbaar op den . . . tot aan de werkelijke voldoening van de hoofdsom toe, die elk jaar op den verschijndag der renten zal kunnen geëischt en moeten afgedaan worden, wanneer de opzegging drie maanden te voren zal hebben plaats gehad).

Met opzicht tot de kosten van deze akte en alle gevolgen daarvan zijn de ondergeteekenden overeengekomen, dat deze door den koper alleen (of door de verkoopers $\frac{1}{3}$ en door den koper voor $\frac{2}{3}$) zullen worden gedragen.

Aldus gedaan en geteekend onder verband als naar rechten te den

(Naamteekeningen.)

NB. Eene zoodanige verkoopakte van onroerend goed vereischt een zegel van ten minste 25 cents. Zij moet uiterlijk binnen 3 maanden na hare dagteekening worden geregistreerd tegen betaling van 4 pCt. van den koopprijs, en vervolgens uiterlijk binnen 6 maanden na gezegde dagteekening, aan het kantoor van hypotheek ter overschrijving worden bezorgd. Voor die overschrijving is geschied, is de koper in rechten *geen eigenaar* van het gekochte en betaalde.

VERKOOP VAN GRAANOOGST.

Tusschen de ondergeteekenden A. . . (naam, voornamen, be-

roep en woonplaats), ter eenre en B. . . (naam, enz.), ter andere zijde, is overeengekomen als volgt:

De eerstgemelde A. . . verkoopt door dezen aan B. . . , die erkent te koopen, den oogst van . . . (den grond aanwijzen), voor een bedrag van . . . die genoemde B. . . aanneemt te betalen: (de termijnen van betaling opgeven); verklaarende A. . . aan B. . . toe te staan het gebruik van de schuren en zolders (opgeven welke en waar gelegen), tot den op welken tijd genoemde B. . . gehouden zal zijn die te ontruimen, en er de noodige herstellingen aan te doen verrichten, welke door dat gebruik noodig mochten zijn geworden.

Aldus gedaan en geteekend onder verband als naar rechten.
Te , den

(Handteekeningen.)

NB. Zegel en registratie, als voren. Wordt er echter voor het gebruik van de schuren en zolders eene afzonderlijke betaling geëischt, dan is men boven en behalve het recht van verkoop nog $\frac{3}{4}$ pCt. voor die betaling verschuldigd.

VERKOOP VAN TUINOOGST.

Wij ondergeteekenden A. . . (naam, voornamen, beroep en woonplaats), ter eenre en B. . . (naam, enz.), ter andere zijde, zijn het navolgende overeengekomen:

Ik ondergeteekende A. . . verkoop door dezen aan B. . . die erkent te koopen, den oogst van . . . (den aard van den oogst), zich bevindende in . . . (ligging van den tuin opgeven), en wel voor eene som van . . . die zal moeten betaald worden op den . . . , onder voorwaarde, dat deze oogst niet zal kunnen worden ingezameld, dan in tegenwoordigheid van den tuinman, terwijl tot den gezegden koop niet zullen behooren (hier nu opgeven, wat daartoe niet zal behooren); dat, bijaldien er door genoemden B. . . of een zijner onderhebbenden eenige schade, hetzij aan het latwerk, hetzij aan de leiboomen, mocht worden toegebracht, zulks voor zijne rekening zal worden hersteld, en wel vóór de inbezitneming van gezegden oogst, hem door dezen verkoop behorende.

Aldus gedaan en geteekend onder verband als naar rechten, te , den

(Handteekeningen.)

NB. Als het voorgaande formulier.

VAN HET RECHT VAN WEDER-INKOOP.

De bevoegdheid om het verkochte weder in te koopen spruit

voort uit een beding, waarbij de verkooper zich het recht voorbehoudt om het verkochte weerom te nemen tegen teruggave aan den koper van den oorspronkelijken koopprijs met de kosten, op de verkooping gevallen. — Dat recht mag wel voor korteren, doch voor geen langeren duur dan van vijf jaren worden bedongen; indien het voor een langeren tijd bedongen is, wordt het tot gemelde vijf jaren ingekort. — Wanneer de verkooper in den gestelden termijn het verkochte niet terugeischt, blijft de koper onherroepelijk eigenaar; doch wanneer hij van zijn recht gebruik maakt, gaat het goed aan hem terug, vrij van alle lasten, daarop door den koper gelegd; de deswege geslotene huurcontracten behoeft de verkooper niet verder na te komen, dan voor zoverre zij ter goeder trouw door den koper mochten zijn aangegaan. — Voor het overige gelden omtrent de overdracht de gewone bedingen, zooals die bij koop en verkoop reeds zijn opgegeven, — zoodat men het aldaar gegeven voorschrift kan volgen, en alleenlijk aan het slot zou kunnen zetten:

Ten slotte verklaren de ondergeteekenden, dezen koop en verkoop te hebben aangegaan onder uitdrukkelijk beding en met voorbehoud van het recht aan de zijde des verkoopers, om het verkochte weder in te koopen, en naar zich te nemen binnen den tijd van . . . jaren, te rekenen van heden af, en zulks tegen teruggave van den boven bedongen koopprijs en de kosten daarop gevallen; zoomede van alles, waarop de koper, ingevolge de wet, aanspraak zou kunnen maken.

Gedaan en geteekend te

NB. Zie de aanmerking onder het vorige formulier.

ACTE VAN WEDER-INKOOP.

Ik ondergeteekende A. . . (*naam, voornamen, beroep en woonplaats*), verklaar op heden te hebben ontvangen van den heer B. . . (*naam, enz.*), die zulks door zijne mede-onderteekening erkent, eene som van gulden, als zijnde het bedrag van den koopprijs van een door hem aan mij verkocht Huis en Erve, te bij het kadaster bekend sectie. . . n°. . . blijkens akte daarvan ondershands opgemaakt den , alsmede de som van . . . gulden, wegens kosten op gemelden koop en verkoop gevallen, welke opgemelde verkoop en koop is geschied onder voorbehoud door genoemden heer B. . . van het recht van weder-inkoop gedurende den tijd van jaren.

Verklarende ik alzoo genoemden heer B. . . bij dezen vol-

ledig te kwijten voor gezegden mij heden ter hand gestelden koopprijs, alsmede van de kosten, tot een gezamenlijk bedrag van gulden, en alzoo aan hem weder in vollen en vrijen eigendom over te dragen het bovenomschreven perceel, waardoor opgemelde verkoop bij dezen geheel vernietigd en buiten alle effect gesteld wordt.

Aldus opgemaakt en geteekend onder verband als naar rechten te, den

NB. Zegel als voren. Niet later dan 3 maanden na de dagteekening en vóór nog de termijn van inkoop verstreken is, moet de akte geregistreerd worden; waarvoor een recht van $\frac{1}{2}$ pCt. over de betaalde sommen wordt gerekend. De overschrijving van de akte ten kantore van hypotheek moet plaats hebben binnen 6 maanden na hare dagteekening.

VAN SCHEPEN EN VAARTUIGEN.

Hoewel schepen roerende goederen zijn, en van roerende goederen het bezit voor titel geldt, wijkt deze bepaling echter ten aanzien van schepen en vaartuigen, die eene grootte hebben van tien of meer lasten, af; gewoonlijk wordt in de meetbrieven de inhoudsruimte van schepen (de grootte) door tonnen aangeduid.

1 ton is gelijk aan 42 vierkante voeten of 2000 pond, terwijl 2 tonnen of 4000 pd. gelijk zijn aan een last. — De overdracht van schepen van de boven aangeduide grootte kan niet anders plaats hebben dan bij akte, welke moet worden overgeschreven ten kantore, waar de primitieve teboekstelling of vorige overschrijving is bewerkstelligd, hetgeen men uit de bewijzen van eigendom zal kunnen vernemen, zoomede aan de inbranding, welke alsdan op eene in het oog vallende plaats wordt gedaan. — Wanneer een schip nog niet te boek gesteld is, zal men zulks kunnen doen ten kantore van de hypotheek-bewaarders in de verschillende arrondissementen.

Wanneer een te boek gesteld schip buitenslands aan buitenlanders is verkocht, of ingeval het vergaan is, is de schipper verplicht om binnen de 14 dagen na zijne terugkomst in het rijk aangifte te doen aan het kantoor, waar de teboekstelling heeft plaats gehad.

Op schepen van de aangeduide grootte kan men ook geld schieten, waaromtrent bijna dezelfde bepalingen zijn in acht te nemen, als bij hypotheek op onroerende goederen is gezegd; zie aldaar.

VOORSCHRIFT EENER AKTE TOT VERKOOP VAN EEN SCHIP.

De ondergeteekende verklaart bij dezen te hebben verkocht en, onder vrijwaring als rechtens, over te dragen aan die door zijne mede-onderteekening verklaart te hebben gekocht en in koop aan te nemen:

Eene *overdekte aak*, genaamd tehuis behorende te en volgens meetbrief, afgegeven door den scheepsmeter en ijkmeester te den groot 40 ton of 20 last, aan den verkooper in vrijen eigendom toebehoorende, en tot hiertoe bevaren door blijktens patent afgegeven door het bestuur der gemeente den onder n^o. en zulks met al haar staand en loopend want en verderen inventaris, zooals zij op dit oogenblik ligt in de haven te een en ander aan den kooper genoegzaam bekend, die daarvan geene nadere beschrijving heeft begeerd, en den verkooper heeft ontslagen van alle vrijwaring voor zichtbare of onzichtbare gebreken.

Deze koop en verkoop is gedaan en gesloten voor de som van gulden, die de verkooper erkent uit handen van den kooper te hebben ontvangen en verklaart hem daarvoor te quiteeren, zonder eenig voorbehoud, en stelt misdien den kooper in alle rechten van eigendom, die hij, verkooper, op het verkochte zou hebben kunnen uitoefenen, terwijl het dadelijk in gebruik en genot op den kooper overgaat.

De kooper erkent van den verkooper te hebben overgenomen al de papieren en bescheiden op den voorschreven koop betrekkelijk; terwijl deze laatste er in toestemt, dat de wettelijke levering aan den kooper zal geschieden door overschrijving van deze akte in de daartoe bestemde registers, waarvan de kosten, evenals de kosten van deze akte, door den kooper moeten gedragen en betaald worden.

Aldus geteekend te den

NB. Het is noodig, dat de akte van patent steeds worde aangehaald en omschreven, ten einde het bewijs te leveren, dat het vaartuig in de Nederlanden tehuis behoort, door welke aanwijzing 1 pCt. registratierecht wordt uitgewonnen.

Op deze akte is slechts 1 pCt benevens de opcenten verschuldigd, mits binnen 3 maanden na de dagteekening de akte worde aangeboden.

OVERDRACHT VAN RENTE.

Ik ondergeteekende (*naam, voornamen, beroep en woonplaats*), verklaar bij dezen over te dragen en af te staan aan (*naam, enz.*), die door mede-onderteekening dezès zulks aanneemt, eene jaarlijksche rente van gulden, betaalbaar

telken jare op den door den heer te mijnen behoefte daargesteld, bij akte, opgemaakt den en behoorlijk geregistreerd; weshalve voorschrevene rente op den genoemden heer overgaat, en door hem kan ontvangen worden, zoodanig en in dier voege, als ik tot heden daartoe gerechtigd was, zonder tot eenige vrijwaring, dan die van het bestaan van genoemde rente, gehouden te willen zijn.

En is voorts deze overdracht geschied voor eene som van gulden, welke ik verkooper verklaar, van den heer te hebben ontvangen, terwijl voorschrevene akte van daarestelling van die rente door erkend wordt te zijn overgenomen.

Verklarende ik mede-ondergeteekende genoemden heer als mijn nieuwen schuldeischer te erkennen.

Aldus in duplo opgemaakt en geteekend onder verband als volgens de wet, te den

(Handteekeningen.)

NB. Zegel als voren. Wordt registratie gevorderd 2 pCt. van twintigmaal de jaarlijksche rente.

VERKOOP VAN EENE ERFENIS.

Ik ondergeteekende . . . (*naam, voornamen, beroep en woonplaats*), erfgenaam voor (*de helft, een derde, vierde, enz.*) in de nalatenschap van (*de laatste woonplaats en het beroep van den overledene opgeven*), mijn (*vader, zuster*), beken door dezen te hebben verkocht en overgedragen, zonder eenigen anderen waarborg dan die van mijne hoedanigheid van erfgenaam voor boven omschreven gedeelte, aan den heer (*naam, enz.*), mijne rechten op bovengemeld gedeelte in genoemde nalatenschap van zoo als deze aan mij zoude komen, om door den heer naast mijne mede-erfgenamen te worden genoten, zoo en in dier voege als ik daartoe gerechtigd was, en verder daarmede te handelen als een goed, hem in vollen eigendom toebehoorende; tot welk einde ik hem bij dezen machtig tot het verrichten van alle zoodanige daden, als ik in voorschrevene hoedanigheid zelf zoude kunnen, mogen en moeten doen, volkomen afstand doende van alle op- en aanspraak deswege.

Zijnde gemelde koop gedaan voor de som van welke de heer mij heeft betaald, terwijl alleen voor de regeling der registratierechten, de schulden van des verkoopers aandeel in genoemde nalatenschap worden begroot op

Aldus gedaan en geteekend onder verband als naar rechten, te . . . den

(Handteekeningen.)

NB. Het zegel als voren. De registratie geschiedt binnen drie maanden na het passeeren van deze akte, en belooft 4 pCt. van de koopsom en het bedrag der schulden. Zoo er zich geene onroerende goederen in den boedel mochten bevinden, moet zulks in de akte verklaard worden, waardoor de registratie dan slechts 2 pCt. bedraagt, en de registratie door den acceptant dan ook niet gevorderd kan worden.

VERKOOP VAN EEN SERVITUUT.

Ik ondergeteekende . . . (voornamen, naam, beroep en woonplaats), verklaar bij dezen af te staan aan den heer (naam, enz.) als eigenaar van , die zulks door dezen verklaart te accepteeren: het recht van erfdiensbaarheid van op de aan mij behoorende, onder voorwaarde, dat gezegde heer daarvan geen gebruik zal kunnen maken, dan voor zich, de leden van zijn huisgezin, of de latere eigenaren of de rechthebbenden op het heerschende erf; dat . . . (indien er nog andere verbiedende voorwaarden aan verbonden zijn, moet zulks aangeduid worden), zijnde deze afstand geschied voor de som van gulden, welke genoemde heer mij heeft betaald.

Aldus gedaan en geteekend onder verband als naar rechten, te . . . , den

(Handteekeningen.)

NB. Men zij indachtig de kadastrale sectie en nummers in de akte vooral te vermelden; het zegel bedraagt minstens 25 cents. De registratie belooft 4 pCt. van de bedongen som, en moet binnen drie maanden na de dagteekening der akte plaats hebben; evenzoo de overschrijving ten kantore van hypotheek binnen zes maanden.

RUILING.

Ruiling is eene overeenkomst, waarbij partijën zich verbinden, om aan elkander wederkeerig een zeker iets in de plaats van een ander iets te geven.

Al hetgeen voor verkoop vatbaar is, kan ook onderwerp van ruiling uitmaken, en de regelen voor de overeenkomst van koop en verkoop zijn op die ruiling toepasselijk.

Indien de eene partij hetgeen haar in ruiling gegeven wordt, reeds ontvangen heeft, en naderhand bewijst, dat de andere daarvan geen eigenaar was, kan zij niet genoodzaakt worden tot levering van hetgeen zij van haren kant heeft beloofd, doch alleenlijk tot de teruggave van dat, hetwelk zij ontvangen heeft.

Hij, die door uitwinning gesteld is uit het bezit van iets, dat hij in ruiling heeft ontvangen, heeft de keus om van de wederpartij vergoeding van kosten, schaden en interesten, of de teruggave van het door hem gegevene te vorderen.

Indien een zeker en bepaald iets, dat men beloofd had in ruiling te geven, buiten schuld van den eigenaar is verloren gegaan, wordt de overeenkomst voor vervallen gehouden, en kan degene, die van zijne zijde aan de overeenkomst voldaan heeft, de teruggave van het in ruiling gegeven goed vorderen. (Burg. Wetb., art. 1577—1582).

De in ruiling gegevene goederen moeten wederkeerig gevalueerd worden, om de berekening van het registratierecht te vinden.

De waardeering geschiedt door het onzuiver inkomen met 20 te vermenigvuldigen, zonder dat men eenige lasten hoe genaamd aftrekt.

Het recht bedraagt 2 pCt. van het minstwaardige perceel, wanneer beiden in prijs gelijk staan; terwijl ingeval van uitkeering daarenboven 4 pCt. over dat uit te keeren bedrag verschuldigd is.

RUILCONTRACT VAN GELIJKWAARDIG ONROEREND GOED.

De ondergeteekende A. . . . , van beroep , wonende te , ter eenre, en B. . . . , van beroep , wonende te , ter andere zijde, zijn met elkander overeengekomen, te weten:

Contractant ter eenre verklaart bij dezen in ruiling af te staan, en mitsdien in vollen eigendom, onder de gewone vrijwaring, over te dragen aan contractant ter andere zijde, die zulks in eigendom aanneemt: Een onverhuurd Huis en Erve, staande en gelegen te . . . , kadastraal bekend in sectie . . . , N^o . . . , door de ondergeteekenden waardig geschat twee duizend gulden, waarvan de jaarlijksche onzuivere huurwaarde begroot wordt op eenhonderd gulden.

De contractant ter andere zijde verklaart daarentegen aan dien ter eenre onder gelijke vrijwaring in ruiling af te staan en over te dragen, zooals laatstgenoemde verklaart aan te nemen: zijn Huis en Erve, staande en gelegen te . . . , bij het kadaster bekend in Sectie , N^o . . . , mede geschat op eene waarde van twee duizend gulden en eene onzuivere huurwaarde van eenhonderd gulden.

De contractanten verklaren elkander de verruilde goederen over te dragen als vrij van hypothecaire inschrijvingen; doch

wijders met alle lusten en lasten, vrij- en onvrijheden, rechten en verplichtingen, als aan elk perceel vanouds en met recht verbonden is; al hetwelk zij over en weder goed onderzocht hebben en zijn daarmede tevreden.

Contractanten treden over en weder dadelijk in het genot van de goederen, door hen bij deze ruiling in eigendom verkregen, terwijl zij van dit oogenblik af ook elk daarvan zullen moeten betalen de lands- en plaatselijke belastingen, welke tot dato dezes door ieder hunner zijn aangezuiverd.

Van alle kosten, waartoe deze akte nu of in het vervolg aanleiding mocht kunnen geven, betalen de ondergeteekenden ieder de helft.

Aldus gedaan en geteekend onder verband als naar rechten, te , den 18 . .

(*Handteekeningen.*)

NB. Dit ruilcontract wordt geschreven op een zegel van ten minste 25 cts. De registratie daarvan moet binnen 3 maanden plaats hebben. Daar de huurwaarden hier gelijkstaan, bedraagt het registratierecht 2 pCt. van twintigmaal de huurwaarde van een der perceelen, dus:

$$2 \text{ pCt. van } 20 \times 100 = 2000 \text{ gl. f } 40.$$

De overschrijving ten kantore van hypotheeken moet binnen 6 maanden na de dagteekening der akte geschieden.

RUILCONTRACT VAN ONGELIJKWAARDIG ONROEREND GOED.

Ik ondergeteekende A... (*naam, voornamen, beroep en woonplaats*), verklaar bij dezen in ruiling af te staan en alzoo in vollen eigendom, onder vrijwaring volgens de wet, over te dragen aan den heer B... (*naam, enz.*), die dit aanneemt:

Een Huis en Erve, staande en gelegen te . . . , bekend bij 't kadaster in sectie . . . n°. . . bij taxatie geschat op eene waarde van vier duizend gulden, hebbende eene onzuivere huurwaarde van tweehonderd gulden, door mij in eigendom verkregen bij akte van

Terwijl ik mede-ondergeteekende B... verklaar, daartegen in ruiling af te staan, en alzoo over te dragen, onder vrijwaring volgens de wet, aan den heer A... die dit aanneemt:

Een Huis en Erve, staande en gelegen te . . . bij het kadaster bekend in sectie . . . n°. . . bij taxatie geschat op eene waarde van drieduizend tweehonderd gulden, hebbende eene onzuivere huurwaarde van eenhonderd en zestig gulden, door mij in eigendom verkregen bij akte van

Verklarende wij ondergeteekenden, elkander wederzijds te stellen in 't volledig bezit van het door ons bij dezen respectievelijk in ruiling afgestane, ten einde dadelijk te treden in het volle genot en bezit van de voorschrevene perceelen; ter-

wijl alle grond- en andere lasten door ieder onzer van heden af zullen gekweten en de kosten dezer overeenkomst door ieder voor de helft zullen gedragen moeten worden.

Terwijl eindelijk nog is overeengekomen en bepaald, dat ik tweede ondergeteekende B. . . zal betalen aan den heer A. . . eene som van achthonderd gulden, zijnde het verschil in waarde van boven omschrevene perceelen, welke ik aanneem aan genoemden heer A. . . te voldoen in twee jaarlijksche termijnen, ieder ter somme van vierhonderd gulden, waarvan de eerste zal verschijnen den . . . en de tweede den . . . met den interest a 5 pCt. berekend; terwijl de heer A. . . ingeval ik met de voldoening van den eersten termijn in gebreke mocht blijven, het recht zal hebben, de geheele schuld ineens op te vorderen.

Aldus opgemaakt en geteekend, onder verband als naar rechten, te . . . den . . .

(Onderteekeningen.)

NB. Zegel en tijd der registratie als bij 't vorige model. Daar de waarden hier verschillen moet er voor registratierecht betaald worden, vooreerst 2 pCt. van twintigmaal de kleinste der beide huurwaarden, dus hier van $20 \times f 160 = f 3200$ — en ten andere 4 pCt. van twintigmaal het verschil der beide huurwaarden, dus $20 \times 40 = f 800$ —

Men betaalt alzoo in hoofdsom 2 pCt. van $f 3200$. . .	$f 64$ —
4 pCt. " - 800 . . .	32—
Som . . .	$f 96$ —

BEWAARGEVING EN LEENING.

Wanneer men het goed van een ander aanneemt onder voorwaarde dit een bepaalden tijd te zullen bewaren en dan in natura terug te geven, heeft er *bewaargaving* plaats.

Deze *bewaargaving* is van verschillenden aard. De eigenlijk gezegde bewaargaving bepaalt zich uitsluitend tot roerende goederen en geschiedt om niet, als het tegendeel niet uitdrukkelijk wordt bedongen; zij is vrijwillig of uit noodzaak, en kan in het eerste geval slechts aangegaan worden tusschen personen, die bevoegdheid hebben om verbintenissen te sluiten; in het tweede is men door eenig onvoorzien toeval, brand, overstrooming, enz., gedwongen, goederen aan een ander toe te vertrouwen. Indien van deze bewaargaving geene behoorlijke akte is opgemaakt, wordt het bewijs door getuigen toegestaan, ook dan als de waarde van het in bewaring gegeven goed de som mocht overschrijden, die niet voor bewijs door getuigen vatbaar is. Overigens is de bewaarnemer verplicht voor de in bewaring genomene goederen behoorlijke zorg te dragen; hij mag zich daarvan niet tot eigen

gebruik bedienen zonder uitdrukkelijke toestemming van den bewaargever, en moet de goederen in denzelfden staat teruggeven, waarin hij die ontvangen heeft, voor zoover dit name-lijk geschieden kan, en zulks aan dengene, die ze hem heeft ter hand gesteld, of aan diens gevolmachtigde. Deze teruggave moet geschieden zoodra de bewaargever dit vordert, al ware ook bij de overeenkomst een bepaalde tijd voor die teruggave vastgesteld; de bewaarder is alleen gerechtigd om het goed te houden tot zoolang, dat hem alle onkosten en schaden, uit de bewaring voortgevloeid, voldaan zijn.

Sequestratie is de bewaargeving van iets, waarover geschil is, in de handen van eenen derde, die op zich neemt om, na beslissing van het geschil, het goed met de vruchten terug te geven aan hem, die daartoe gerechtigd verklaard wordt. Zij kan plaats hebben bij overeenkomst of op rechterlijk bevel, en heeft zoowel roerende als onroerende goederen ten onderwerp. Overigens is de sequestratie op weinige uitzonderingen na aan dezelfde regelen onderworpen, als de eigenlijke bewaargeving; maar is deze op rechterlijk bevel geschied, dan is hij, aan wien het goed is toevertrouwd, aan alle verplichtingen der sequestratie bij overeenkomst onderworpen, en moet hij bovendien jaarlijks aan de arrondissementsrechtbank, op de vordering van het openbaar ministerie, eene summierre rekening afleggen van zijn beheer, met ver- tooning en aanwijzing van de hem toevertrouwde goederen.

Men kan bij overeenkomst eenigerlei goed aan een ander voor eenigen tijd om niet ten gebruike afstaan, met bepaling, dat deze het goed na bestemden tijd in behoorlijken staat zal teruggeven; deze overeenkomst heet *bruikleening*, en zij strekt zich natuurlijk niet uit tot de voorwerpen, die door het gebruik verloren gaan. Hij, die ter leen ontvangt, is voor de goede instandhouding en de teruggave van het goed aansprakelijk, en moet het vergoeden, indien het door eenig toeval, hetzij met of buiten zijne schuld, mocht verloren gaan zijn; hij is echter niet verantwoordelijk voor de vermindering, die het geleende voorwerp door het bedoelde ge- bruik in waarde geleden heeft.

Verbruikleening is eene overeenkomst, waarbij de een aan den ander eene zekere hoeveelheid van verbruikbare goederen afgeeft, op voorwaarde, dat de laatste den cersten er even- zooveel, van gelijke soort en hoedanigheid, teruggeve. Daar- door wordt hij, die ter leen ontvangen heeft, eigenaar van het geleende, terwijl bij bruikleening de uitleener eigenaar blijft. Is het geleende goed eene som gelds, dan bestaat de

schuld alleen in die bij de overeenkomst bepaalde geldsom, en de uitleener kan zijn goed niet terugvorderen, voordat de bepaalde tijd verstreken is. Men kan ook bij het uitleenen interesten, hetzij voor het gebruik van geld, hetzij voor andere verbruikbare voorwerpen, bedingen.

AKTE VAN BRUIKLEEN.

De ondergeteekende JOHANNES LEONARD Z. . . , (*beroep en woonplaats*), verklaart in leen ontvangen te hebben van den heer EDUARD O. . . . (*voorwerp, dat niet door het gebruik vergaat*), geschat op eene waarde van . . . , terwijl hij zich tevens verbindt, voorschrevene goederen binnen . . . maanden, te rekenen van heden af, aan genoemden Heer EDUARD O. . . kosteloos te zullen teruggeven, met vergoeding van alle schaden, hoe ook genaamd, die tijdens het gebruik aan het geleende veroorzaakt zouden kunnen zijn.

Aldus gedaan onder verband als volgens de wet, te . . . den

(*Handteekening.*)

NB. Indien de leener het stuk niet zelf schrijft, moet hij boven zijne handteekening stellen „Goed voor (zoo veel).”
Zegel als voren. Registratie, wanneer die verlangd wordt, 1 pCt. der waarde.

AKTE VAN VERBRUIKLEEN.

De ondergeteekende JOHANNES LEONARD Z. . . , (*beroep en woonplaats*), verklaart in leen ontvangen te hebben van den heer EDUARD O. . . . (*graan b. v. of andere voorwerpen, die door het gebruik vergaan*), en wel voor den tijd van acht achtereenvolgende maanden, te rekenen van de dagteekening dezer akte; welke geleende goederen worden geschat op eene som van . . . , terwijl de ondergeteekende zich verbindt aan den heer EDUARD O. . . . op den aangewezen tijd, eene gelijke hoeveelheid van dezelfde soort en hoedanigheid, terug te zullen geven; bij gebreke waarvan de ondergeteekende JOHANNES LEONARD Z. . . . belooft en op zich neemt, de gezegde geschatte waarde te zullen voldoen, met bijbetaling van renten, gerekend tegen vijf ten honderd in het jaar, van den dag af, waarop de teruggave is bepaald.

Aldus gedaan onder verband als naar rechten, te . . . , den . . .

(*Handteekening.*)

NB. De hoeveelheid, soort en hoedanigheid van het geleende moeten vooral nauwkeurig omschreven worden. Heeft de leener de akte niet zelf geschreven, dan stelle hij boven zijne handteekening: „Goed voor (*hoedanigheid van het geleende uitdrukken*).” Wordt registratie verlangd, dan is er 2 pCt. van de geschatte waarde verschuldigd.

INBEWAARGEVING VAN GELD OF GOEDEREN.

De ondergeteekende CORNELIS JOHANNES R . . . (*beroep en woonplaats*), verklaart bij dezen van NIKOLAAS K. . . , (*beroep, enz.*), in bewaring ontvangen en genomen te hebben, de volgende goederen:

1°. (*de goederen nauwkeurig te omschrijven*);

2°. benevens eene som gelds, groot . . . en wel in de volgende speciën . . . (*al de speciën, bankpapier, enz., nauwkeurig op te geven*);

met verbintenis van den ondertekende om de omschrevene goederen en gelden aan den genoemden NIKOLAAS K. . . , of aan zijnen wettigen vertegenwoordiger of gevolmachtigde in behoorlijken staat te zullen teruggeven, met vergoeding van alle schaden, die gezegde goederen gedurende de bewaring mochten hebben geleden.

Gedaan onder verband als naar rechten, te . . . den . . .

(*Naamteekening.*)

NB. Men zij indachtig, dat de bewaarder het in bewaring genomene volstrekt niet mag gebruiken, en dus niet volstaan kan met teruggave van de som, maar dezelfde specie, die hij ontving, moet teruggeven.
Zegel 15 cents. Verlangt men registratie, dan is er verschuldigd 1 pCt. van de in bewaring gegevene som.

INBEWAARGEVING UIT NOOD.

Ik ondergeteekende ANTONIE B. . . , (*beroep en woonplaats*), erken, dat heden den . . . , door MARINUS R. . . uit hoofde van (*brand of overstrooming*) genoodzaakt zijne meubels en goederen uit zijn huis te verwijderen, in mijn huis de navolgende goederen zijn geplaatst, te weten (*de voorwerpen beschrijven*), belovende en aannemende deze aan hem kosten schadeloos te zullen teruggeven.

Aldus gedaan onder verband als naar rechten te . . . den . . .

(*Handteekening.*)

NB. Zegel als voren. De registratie verlangd wordende, bedraagt 80 cents.

VRIJWILLIGE SEQUESTRATIE VAN GOEDEREN.

Tusschen den ondergeteekende HENDRIK N. . . (*beroep en woonplaats*), ter eenre, en FRANCISCUS O. . . (*beroep, enz.*), ter andere zijde. — Is overeengekomen:

Dat de goederen . . . (*deze uitdrukken*), thans in bewaring (*de plaats waar*), uitmakende het onderwerp van het tusschen ons bestaande geschil, met onze onderlinge en vrij-

willige toestemming in gerechtelijke bewaring zullen gesteld worden in de magazijnen van den Heer EDUARD P. . . , waar zij zullen verblijven totdat het geschil zal zijn vereffend, hetzij door uitspraak van arbiters, hetzij bij vonnis van de rechtbank van . . . of op eenige andere wettige wijze, zonder dat één onzer gezegde goederen uit die magazijnen van den Heer EDUARD P. . . zal kunnen wegnemen, tenzij daartoe gerechtigd verklaard bij een vonnis, in kracht van gewijsde gegaan, of bij onderlinge overeenkomst; op straffe, voor dengene onzer, die deze overeenkomst overtreedt, van f jegens den andere. Nog verklaren wij ondergeteekenden te zijn overeengekomen, dat alle kosten, zoo van transport der gezegde goederen naar de magazijnen van den genoemden heer EDUARD P. . . als anderszins, zullen worden betaald door hem, tegen wien de uitspraak van arbiters, of het vonnis der rechtbank zal zijn geweest, of die op eene andere wijze in het ongelijk mocht worden gesteld.

Verklarende ik mede-ondergeteekende EDUARD P. . . (*beroep enz.*) door dezen, den post van gerechtelijk bewaarder op mij te nemen, met belofte van de bovenvermelde goederen wederom te zullen uitleveren aan dengene, die zal blijken, daarop recht te hebben, alles onder verband ingevolge de wet.

Aldus gedaan onder verband als naar rechten, te . . . den . . .

(*Handteekeningen.*)

NB. Het zegel voor dergelijke akten bedraagt minstens 25 cents in hoofdsom, terwijl de registratie, zoo die verlangd wordt, 80 cents beloopt.

VRIJWILLIGE SEQUESTRATIE VAN EEN ONROEREND GOED.

De ondergeteekende JACOBUS N. . . (*beroep en woonplaats*), ter eenre, en PIETER T. . . (*beroep, enz.*) ter andere zijde — verklaren bij deze te zijn overeengekomen om:

In afwachting, dat de rechtbank van . . . zal hebben beslist in het geschil, tusschen ons bestaande omtrent het gebruik van het huis (*opgeven, waar het huis staat, alsook het geschilpunt*), uit vrijë beweging, en ter voorkoming van kosten, te benoemen als gerechtelijk bewaarder van het gezegde huis, gelijk de ondergeteekenden zulks doen door dezen, den heer EDUARD V. . . die dan ook zal belast zijn om daarvan de huur te ontvangen, zoowel die, welke vervallen is, als die, welke nog vervallen zal, de lasten van het gemelde huis te betalen, zonder dat één van ons ondergeteekenden iets deswege zal mogen vorderen, vóór en aleer de rechtbank van daarover uitspraak gedaan zal hebben en het vonnis

of andere uitspraak in kracht van gewijsde zal gegaan zijn; zullende de kosten van de sequestratie komen ten laste van hem, tegen wien die uitspraak zal vallen.

En verklaar ik mede-ondergeteekende EDUARD V. . . (*beroep, enz.*), gezegde sequestratie aan te nemen, belovende alle noodige zorg voor het onderhoud van het huis te zullen dragen, er de huren van te ontvangen, de lasten te betalen, en de gelden daarvan overblijvende te zullen teruggeven, na uitspraak in kracht van gewijsde, waar en aan wien het zal behooren.

Aldus gedaan onder verband als naar rechten, te . . . den . . .
(*Handteekeningen.*)

NB. Als voren.

ONTSLAG VAN BEWAARGEVING.

Ik ondergeteekende MARINUS A. . . (*beroep en woonplaats*), erken, dat de heer ANTONIE M. . . mij heden . . . heeft teruggegeven de meubelen en goederen, welke ik den . . . in zijn huis had geplaatst, bestaande in . . . en welke ik in denzelfden staat heb gevonden, waarin ik hem die heb afgegeven; hem alzoo van die bewaarneming volkomen ontslaande en déchargeerende zonder reserve.

Aldus gedaan onder verband als naar rechten, te . . . den . . .
(*Handteekening.*)

NB. Zegel 15 cents in hoofdsom. Registratie, niet noodwendig, 80 cents.

HUUR EN VERHUUR.

Deze overeenkomst is tweeeërlei: huur van goederen, en huur van diensten, werk en nijverheid.

1. HUUR VAN GOEDEREN.

Alle goederen, hetzij roerende of onroerende, kunnen worden verhuurd.

Bij iedere verhuring, en zonder dat daartoe eenig beding wordt vereischt, hebben verhuurder en huurder de volgende verplichtingen:

De verhuurder:

- 1°. Om het verhuurde aan den huurder, in alle opzichten, in goeden staat van onderhoud te leveren;
- 2°. Om het te onderhouden in zoodanigen staat, dat het dienen kan tot het gebruik, waartoe het is verhuurd, ter-

- wijl de verhuurder gedurende den huurtijd de gedaante of inrichting van het gehuurde niet mag veranderen;
- 3°. Om den huurder het rustig genot te doen hebben, zoolang de huur duurt.

De huurder :

- 1°. Om het gehuurde als een goed huisvader te gebruiken overeenkomstig de bestemming, welke daaraan bij de huur-overeenkomst gegeven is. De huurder mag het goed niet weder verhuren, noch zijne huur aan een ander afstaan, op straffe van nietigheid der huur-overeenkomst en schadevergoeding, terwijl de verhuurder niet verplicht is zoodanige onderhuur gestand te doen.

NB. Indien het gehuurde in een huis of woning bestaat, kan de huurder op zijne verantwoordelijkheid een gedeelte daarvan weder aan anderen verhuren.

- 2°. Om den huurprijs op de bepaalde termijnen te voldoen.

Wat betreft de reparatiën, die gedurende den huurtijd noodzakelijk zijn, deze komen voor rekening des verhuurders, met uitzondering van de geringe en dagelijksche, welke door den huurder moeten gedragen worden, tenzij ze door den vervallen toestand van het verhuurde of door overmacht waren veroorzaakt. Alle kleine reparatiën moet de huurder bekostigen, zooals aan winkelkasten de sluiting der luiken of blinden, de binnensloten, de vensterglazen binnen- en buitenshuis, en alles wat het plaatselijk gebruik verder daaronder begrijpt.

Voorzigtig komt ook het schoonhouden van de schoorsteenen ten laste des huurders, terwijl het schoonhouden van putten, regenbakken en sekreten ten laste des verhuurders komt, alles voor zooverre het tegendeel niet bedongen zij.

Daar de huurder het gehuurde goed bij het eindigen van den huurtijd moet opleveren in den staat, waarin hij het ontvangen heeft, met uitzondering van hetgeen door ouderdom of onvermijdelijke toevallen vergaan of verminderd is, en hij ondersteld wordt het in *goeden* staat van onderhoud te hebben ontvangen, totdat hij het tegendeel bewijst, is het van belang, dat er bij den aanvang van de huur-overeenkomst *een staat* van het goed gemaakt worde, volgens welken het bij het einde der huur zal moeten worden opgeleverd.

Met opzicht tot het *eindigen* van verhuringen bepaalt de wet het volgende:

Indien de huur *bij geschrift* is aangegaan, houdt ze van rechtswege op, wanneer de bepaalde tijd verschenen is, zonder dat daartoe eene opzegging vereischt wordt; doch indien

de huurder, na het verloop van dien huurtijd, in het bezit gebleven is, ontstaat daardoor eene nieuwe huur, welke in de gevolgen gelijkstaat met mondelinge huur; doch de borgtocht, voor de huur gesteld, strekt zich niet uit tot die verlenging.

Indien de huur *zonder geschrift* is aangegaan, houdt zij op den bepaalden tijd *niet* op, dan voor zoover de eene partij aan de andere de huur heeft opgezegd, met inachtneming van de termijnen, welke het plaatselijk gebruik medebrengt; indien zoodanige opzegging door de eene partij aan de andere is beteekend, kan de huurder, hoewel hij in het genot blijft, zich niet beroepen op eene stilzwijgende inhuring.

De huur-overeenkomst gaat geenszins te niet door den dood van den verhuurder, noch door dien van den huurder.

Door verkoop van het gehuurde wordt eene te voren aangegane huur niet verbroken, en de verhuurder kan de huur niet doen ophouden door te verklaren, dat hij het verhuurde zelf wil betrekken, tenware in het eene, zoowel als in het andere geval het tegendeel bedongen mocht zijn, wanneer nog altijd de verhuurder verplicht blijft, den huurder zoodanigen tijd vooraf te waarschuwen, als het plaatselijk gebruik tot het doen van opzeggingen medebrengt, en bij huur van landerijën ten minste een jaar te voren.

Bij ontruiming van het gehuurde goed mag de huurder afbreken en naar zich nemen al hetgeen hij daaraan op zijne kosten heeft doen maken, mits zulks gedaan worde zonder beschadiging van het goed.

Voor huur van huisraad en gemeubeleerde kamers, en voor huur van landerijën zonder geschrift aangegaan, zijn eenige bijzondere regelen bij de wet vastgesteld, wat aangaat den duur daarvan :

De huur van meubelen, om een geheel huis, eene geheele woning, een winkel, of eenig ander vertrek daarmede te stoffeeren, wordt gehouden voor zoolang te zijn aangegaan, als de huizen, woningen, winkels of vertrekken volgens plaatselijk gebruik doorgaans verhuurd worden.

De huur van gestoffeerde kamers wordt gehouden te zijn aangegaan bij het jaar, bij de maand of bij den dag, naarmate zij is aangegaan tegen eene bepaalde som in het jaar, in de maand of voor iederen dag; en wanneer noch van het eene, noch van het andere blijkt, wordt de huur gerekend volgens plaatselijk gebruik te zijn gesloten.

De huur van landerijën wordt geacht te zijn aangegaan voor zoodanigen tijd, als de huurder noodig heeft om de

vruchten in te zamelen. Aldus wordt de huur van eene weide, een boomgaard, wijngaard en alle andere gronden, waarvan de vruchten binnen den loop van een jaar geheel worden ingezameld, gerekend voor een jaar te zijn aangegaan.

De huur van bouwlanden, welke bij afwisselende zaaibeurtten worden bebouwd, wordt gerekend gesloten te zijn voor zoo vele jaren, als er beurten van dien aard zijn.

Indien eene kleinere of grootere uitgestrektheid opgegeven wordt, dan de landerijën werkelijk hebben, zal zulks grond opleveren tot evenredige vermeerdering van den huurprijs ten behoeve des verhuurders, voor het meerdere der maat, of tot evenredige vermindering ten behoeve des huurders, zoodra het onderscheid tusschen de werkelijke maat en de opgegevene meer bedraagt dan $\frac{1}{10}$.

Indien gedurende den huurtijd de geheele of de halve oogst door onvermijdelijke toevallen is verloren gegaan, kan de huurder eene vermindering van de huurpenningen vorderen, en zelfs, mocht de huurder zich bij een uitdrukkelijk beding voor de onvoorziene toevallen, als vorst of het ontijdig afvallen van de bloesems, aansprakelijk gesteld hebben, dan strekt zich dat beding daarom nog vanzelf niet uit tot de buitengewone toevallen, als, bij voorbeeld, verwoestingen door oorlog, of overstromingen, waaraan het land niet gewoonlijk onderworpen is.

Alle onderhandsche akten van verhuring van onroerende goederen, alsmede hare dubbelen, zijn onderhevig aan een zegelrecht van *vijfentwintig cents van iedere honderd gulden*.

Het bedrag, waarover het recht verschuldigd is, bestaat: in den huurprijs, over den *geheelen* huurtijd berekend, als deze op *twee jaren of minder* is bepaald; doch voor verhuringen voor een bepaalden tijd van *meer dan twee* jaren, in een huurprijs over de *twee eerste jaren*, met bijvoeging van *de helft* voor den geheelen overigen huurtijd; en bijaldien voor één of meer jaren een andere huurprijs wordt bedongen, zal de jaarlijksche huurprijs gemiddeld berekend worden over den geheelen huurtijd; is de verhuring *voor het leven*, dan wordt de jaarlijksche huurprijs *tienmaal*, en wanneer de huur *onbepaald* is, *twintigmaal* genomen ter berekening van het verschuldigde zegelrecht.

Onder *huurprijs* wordt verstaan de som, door den huurder aan den verhuurder te betalen, benevens al de lasten, die de huurder voor zijne rekening neemt, ter ontlasting van den verhuurder; men zal dus deze het best op één som berekenen en in de akte opgeven.

Het recht wordt berekend over ronde sommen van *f* 100 tot aan een bedrag van *f* 2000; en boven de / 2000 over ronde sommen van *f* 200.

Er is geen recht verschuldigd, wanneer de huurprijs en lasten te zamen genomen over den geheelen huurtijd de som van *f* 50 niet te boven gaan.

De akten kunnen verder gratis worden geregistreerd, mits zij binnen drie maanden daartoe aangeboden worden; later betaalt men $\frac{3}{4}$ pCt. voor den huurprijs van 2 jaren en $\frac{1}{2}$ pCt. van den huurprijs der volgende jaren.

HUURCONTRACT VAN EEN HUIS.

De ondergeteekende A. ., van beroep . . . wonende te . . . verklaart bij dezen te hebben verhuurd aan B. . . , die in huur aanneemt en ten blijke daarvan mede onderteekent: een Huis en Erf, Tuin en verder toebehooren, staande en gelegen te . . . in de . . . straat, wijk . . N^o . .

En zulks op de navolgende voorwaarden:

- 1°. Voor den tijd van . . . jaren, welke een aanvang neemt den . . . en dienvolgens stilzwijgend zal eindigen den . . .
- 2°. Voor de som van . . . gulden in het jaar, door den huurder te betalen aan en ten huize van den verhuurder in goed, grof, gangbaar Nederlandsch geld, ieder jaar in vier termijnen, elk van . . . gulden, waarvan de eerste termijn verschijnt den . . . en zoo vervolgens tot expiratie der huur toe.
- 3°. De huurder zal vermeld perceel behoorlijk van meubelen en verder huisraad voorzien, het gedurende den huurtijd als een goed huisvader gebruiken en bewaren, en tevens voor zijne rekening nemen alle geringe en dagelijksche reparatiën, bij de wet voorgeschreven of volgens plaatselijk gebruik bepaald, terwijl daarentegen de verhuurder zich verbindt, genoemd perceel behoorlijk te onderhouden en den huurder daarvan het rustig genot te verzekeren, onder vrijwaring als naar rechten.
- 4°. De huurder verplicht zich, om het huis drie maanden voor het eindigen van de huur ten minste twee dagen per week ter bezichtiging te stellen. Zoo ook ingeval van publieken verkoop, 14 dagen vóór en hangende de veiling.
- 5°. Indien de huurder onverhoopt in gebreke mocht blijven, de huurpenningen op de bepaalde termijnen te voldoen,

zoomede ingeval van overtreding van deze overeenkomst, zal de verhuurder het recht hebben te allen tijde de vernietiging van de huur te vorderen, en zulks van rechtswege en zonder eenige inverzuimstelling.

Tot alle gevolgen dezer overeenkomst heeft de huurder domicilie gekozen aan het in dezen gehuurde huis.

De kosten hiervan met den aankleve van dien heeft de huurder voor zijne rekening genomen.

Aldus gedaan en geteekend te den

CONTRACT VAN ONDERVERHURING.

De ondergeteekende A. B. . . (*naam, voornamen, beroep en woonplaats*), als huurder van een huis, staande in de straat, wijk . . n^o . . . , toebehoorende aan den heer C. D. . . , blijkens onderhandsch (of notariëel) huurcontract (*beschrijving daarvan*), verklaart in deze zijne betrekking van huurder te hebben onderverhuurd aan den heer P. F. . . . (*naam, enz.*), die door mede-onderteekening dezes verklaart in huur aan te nemen:

Drie bovenkamers met eene keuken, allen op de tweede verdieping van het voorschreven door hem in huur bezeten en bewoond huis, tot den tijd, dat zijne huur van dat huis zal eindigen, en alzoo tot den . . . , en zulks voor eene som van gulden in het jaar, betaalbaar in vier gelijke termijnen, waarvan de eerste zal verschijnen. . . . , en zoo vervolgens tot aan het einde dezer huur toe, en voorts onder de navolgende bepalingen, te weten:

Dat de onderhuurder de voorschrevene kamers van voldoende meubelen zal voorzien en deze daarin tot het einde der huur houden, ze gedurende dien tijd in goeden staat bewaren, en alle kleine reparatiën voor zijne rekening zal moeten nemen; dat hij tevens zal moeten toestaan, dat alle groote, maar noodzakelijke reparatiën aan gemelde kamers worden gedaan, al ware het ook, dat hij onderhuurder daardoor voor eenigen tijd van het volkomen genot derzelve verstoken wierd; terwijl eindelijk de onderhuurder geene geheele of gedeeltelijke overdracht van zijne huur zal mogen doen, zonder uitdrukkelijke en schriftelijke toestemming van den verhuurder.

Gedaan onder verband als naar rechten, te den

(*Naamteekeningen.*)

OVERDRACHT VAN HUUR.

Tusschen ons ondergeteekenden DIRK N. . . , (*beroep en woonplaats*), huurder, krachtens onderhandsch huurcontract van den . . . , van (*perceel-beschrijving*), behoorende aan WILLEM R. . . , gelegen . . . (*de gemeente, de straat en het nummer*) ter eenre, en LODEWIJK O. . . , (*beroep, enz.*), ter andere zijde

Is overeengekomen:

Ik, DIRK N. . . , verklaar over te dragen en af te staan aan den heer JOHANNES FRITS O. . . , die zulks aanneemt, mijn recht van huur, voor den tijd, dien ik daartoe nog bevoegd ben, te rekenen van . . . , hetgeen mij is gedaan door genoemden heer WILLEM R. . . voor . . . jaren, tegen eene som van *f* (*voorwaarden vermelden*), van welke huur genoemde JOHANNES FRITS O. . . verklaart geene nadere omschrijving te verlangen.

Deze overdracht geschiedt echter onder voorwaarde, dat de huurder al de conditiën nakome, vervat in gemeld huurcontract, mitsgaders, dat hij, ter voldoening van mij cedant, aan den heer WILLEM R. . . , eigenaar, te rekenen van heden tot aan het einde der huur, op tijd en wijze als ik mij daartoe heb verbonden, betale de som van jaarlijks, voor de hierboven vermelde verhuring, in dier voege, dat de eerste termijn ten laste van genoemden heer JOHANNES FRITS O. . . zal vervallen en door hem worden betaald den , en de tweede den , en zoo verder van drie tot drie maanden, tot aan het einde van den huurtijd, zonder dat cedant daarin verder eenigszins betrokken of daarvoor aansprakelijk zal zijn.

(*Mocht er eene voorwaarde bestaan van zes maanden vooruitbetaling, dan voegt men er het volgende slot bij:*)

En heeft genoemde heer JOHANNES FRITS O. . . mij betaald de som van , strekkende ter voldoening van zes maanden huur, betaald aan den heer WILLEM R. . . , volgens de bepalingen van bovengemeld huurcontract. Zijnde deze zes maanden vooraf betaald, en bedongen, dat deze tot betaling zullen strekken van de laatste zes maanden van het genot der huur, terwijl de orde van betaling zal blijven gelijk boven vermeld, maar de huurder die laatste zes maanden genieten zal zonder betaling, gelijk cedant daartoe bevoegd was.

Deze overdracht is geschied ten gevolge van schriftelijke toestemming, daartoe van den heer WILLEM R. . . . ver-

kregen en te dien einde aan den onderhuurder vertoond.

Aldus gedaan en geteekend in duplo, onder verband als naar rechten, te, den

(Handteekeningen.)

NB. Men houde in 't oog, dat de huurder nimmer weder mag verhuren, tenzij zulks bij de eerste huur uitdrukkelijk bedongen is, of dat de afzonderlijke schriftelijke toestemming van den eersten verhuurder op een zegel van minstens 15 cents in hoofdsom moet zijn.

HURCONTRACT VAN EEN BOUWHOF.

De ondergeteekende N. N., van beroep, wonende te, in hoedanigheid van voogd over, minderjarige kinderen van wijlen A. B. en C. D., in leven echtelieden, gewoond hebbende en overleden te, met name, (*de namen der minderjarigen*), verklaart verpacht te hebben aan, die bij mede-onderteekening dezes verklaart in pacht te hebben aangenomen:

Den bouwhof, genaamd, gelegen in de gemeente, op den kadastralen legger dier gemeente bekend in Sectie . . ., N°. . . bestaande uit huis, schuur en verder getimmerte, mitsgaders tuin en . . . bunders . . . roeden bouw- en weideland met boomgaard, welke landerijën, voor zooverre die een bijzonderen naam hebben, heeten, alles aan den huurder genoegzaam bekend, die daarvan geene nadere beschrijving verlangt.

En is deze huur en verhuur geschied op de navolgende voorwaarden, te weten:

- 1°. Voor den tijd van . . . jaren, ingegaan voor de landerijën den, en ten opzichte van het huis, de schuur, den tuin, enz. met den, om dienvolgens ook op de bedoelde tijdstippen van het jaar 1800 te eindigen.
- 2°. Jaarlijks om en voor de som van . . . gulden, te betalen op den in goed, grof Nederlandsch geld.
- 3°. Geen verschil van maat der opgegevene hoegrootheid van de landerijën zal eenigen invloed op deze overeenkomst hebben; terwijl de huurder de risico, zoo voor onvoorziene als voor gewone en buitengewone toevallen, voor zijne rekening neemt.
- 4°. De huurder is verplicht alle bouwstoffen, die tot het doen van reparatiën aan de gebouwen mochten benooidigd zijn, aan te voeren, mits die binnen den kring van een uur gaans kunnen verkregen worden; wijders zal hij

den ambachtslieden kost en drank moeten verschaffen, zonder voor het eene als andere iets te kunnen reclameeren, noch op de pachtpenningen te kunnen korten.

- 5°. Hij zal het bouwland om de vier jaren eens moeten mesten, met ten minste . . . karrevrachten goede meststof per bunder, zoomede behoorlijk bebouwen en behandelen gelijk een goed landbouwer ter goeder trouw verplicht is te handelen; en in den herfst van het laatste pachtjaar zal hij slechts . . . bunders met winterkoorn mogen bezaaien, waarvan hij de helft van den oogst zal kunnen genieten, het overige land moet hij ter beschikking van den verpachter laten liggen; — in de lente van het laatste jaar heeft de pachter geen meer zaairecht, dan van het land, waarop het winterkoorn mislukt mocht zijn.

Ten opzichte van het weiland wordt bepaald, dat het nimmer met heelgras mag blijven liggen, en steeds, gedurende het weideseizoen, met één schaap per bunder moet worden beweid, de pachter moet alle mols- en mierenhoopen slechten, den grond van onkruid zuiver houden, en over het geheel het gepachte zooveel mogelijk zoeken te verbeteren; hij moet alle vruchting doen, alsmede de slooten, waterleidingen en andere greppels onderhouden.

- 6°. De mest, die op het gepachte valt, moet uitsluitend daarop gebezigd worden en moet ook bij vertrek daar blijven; de pachter zal dus ook geen koorn op het land mogen verkoopen, terwijl hij verplicht zal zijn het laatste jaar het gewone getal beesten op te stallen en, ten minste tot half April, te voederen.
- 7°. Alleen vierjarig hout van heggen en knotwilgen zal de pachter mogen, doch ook moeten hakken; de opgaande boomen zal hij wel mogen snoeien, doch niet laten velen; voor het overige zal hij daar, waar zulks noodig is, nieuwe boomen pooten.
- 8°. Indien het land tiendplichtig mocht zijn, zal hij moeten gedoogen, dat de tiendheffer zijn recht daarop uitoefent, zonder deswege eenige vermindering of korting op de pachtpenningen te kunnen pretendeeren.
- 9°. De pachter zal de personeele, meubilaire en andere gewone pachterslasten moeten betalen, en is verder gehouden, *voor niet* te verrichten al de diensten, welke het

bestuur der gemeente aan straten, waterleidingen, als anderszins mocht vorderen.

10°. Indien de pachter onverhoopt in gebreke mocht blijven . . .

Voor de executie

De kosten

Aldus gedaan en geteekend te den

HUURCONTRACT VAN EEN LANDGOED.

De ondergeteekende KAREL JAN A... (*beroep en woonplaats*), verklaart bij dezen te verhuren aan FRANS B... (*beroep, enz.*), die door mede-onderteekening dezes in huur verklaart te nemen:

Het landgoed genaamd *Eikenhof*, bestaande uit een heerenhuis, koetshuis, stalling, schuren, enz., met daarbij gelegen tuinen en landerijën, (*specifieke aanduiding*), alles gelegen onder de gemeente . . . — en zulks onder de volgende voorwaarden:

- 1°. Deze huur is aangegaan voor den tijd van acht achtereenvolgende jaren, ingaande heden en zullende eindigen den
- 2°. De huurder zal voor huurprijs moeten betalen eene som van . . . gulden 's jaars, telkens terstond na den afloop van één jaar te voldoen.
- 3°. Hij zal de hooilanden niet meer dan eenmaal 's jaars mogen hooien, en daarna, evenals de weilanden, met hoornvee behoorlijk moeten beweiden, alle onderhoud van dammen, dijken, wegen en slooten voor zijne rekening nemen, en in het geheel het gehuurde in eenen goeden staat houden; slooten, blooten, greppelen, bouwwerk maken, de landerijën behoorlijk bemesten en de mest van het laatste huurjaar bij zijn vertrek moeten achterlaten.

Aldus gedaan en geteekend onder verband als volgens de wet, te den

(*Handteekeningen.*)

HUURCONTRACT VAN EEN MOLEN.

De ondergeteekende PIETER N... (*beroep en woonplaats*), verklaart bij dezen te hebben verhuurd, en mitsdien in huur af te staan, aan den mede-onderteekende GERRIT G. . . ,

die verklaart in huur aan te nemen, eenen Molen (*opgave van welke soort en juiste aanwijzing van de ligging*);

En zulks voor den tijd van zes achtereenvolgende jaren, ingaande den en eindigende den; zijnde voorschreven Molen voorzien van alle noodige gereedschappen ter uitoefening van het bedrijf, al hetwelk, vóórdat de huurder in het genot daarvan treedt, door daartoe te benoemen deskundigen zal worden getaxeerd, om bij het eindigen van deze huur in denzelfden staat door den huurder te worden teruggegeven als hij het heeft ontvangen.

Dat de huurprijs is aangegaan voor de som van 's jaars, betaalbaar in twee termijnen, ieder van . . . op den (*tijd bepalen*), en zoo vervolgens, tot aan het einde van de huur.

Aldus gedaan en geteekend in duplo, onder verband als volgens de wet, te . . . den

(*Handteekeningen.*)

VRIJWILLIGE ONTBINDING VAN HUUR.

De ondergeteekenden NICOLAAS H. . . (*beroep en woonplaats*), als verhuurder, en THEODORUS B. . . (*beroep, enz.*), als huurder, verklaren door dezen, met onderlinge en vrijwillige toestemming, te vernietigen de huur van een huis (*naauwkeurige beschrijving*), ingevolge huurcontract van den . . . aangegaan, over en weder toestemmende, dat voorschreven huurcontract volkomen ophoude en buiten werking worde gesteld, zonder eenige kosten of schaden, voor de beide partijën, wegens den tijd, die nog moet verstrijken, zullende genoemde THEODORUS B. . . als huurder, gehouden zijn, gemeld huis te ontruimen en te verlaten en het vrij en in goeden staat op te leveren, zooals huurders volgens de wet zijn verplicht, op den onder beding evenwel, dat gezegde THEODORUS B. . ., huurder, zal voldoen alle verschenen huren, tot op den boven bepaalde dag van afstand, gelijk zulks in het huurcontract is bepaald.

Aldus gedaan en geteekend, onder verband als volgens de wet, te den

(*Handteekeningen.*)

CONTRACT VAN WEDER-INHURING.

Tusschen de ondergeteekenden JAN B. . . (*beroep en woonplaats*), ter eenre, en ARIË Z. . . (*beroep en woonplaats*), ter

andere zijde, is overeengekomen: dat de huur, aangegaan bij onderhandsch huurcontract van den zal worden vernieuwd voor denzelfden tijd en onder dezelfde voorwaarden, welke in het bestaande contract zijn vervat, en wel voor eene gelijke som van voor het gezegde aantal jaren, welke som de huurder aanneemt en belooft aan den verhuurder te zullen betalen, op gelijke wijze en in termijnen, als boven vermeld.

Aldus gedaan en geteekend in duplo, onder verband als naar rechten, te den

(*Handteekeningen.*)

NB. Deze akte moet als eene nieuwe overeenkomst beschouwd worden, zoodat dus daarop de aanmerkingen staan, die boven zijn opgegeven.

BEWIJS VAN ONTVANGENE HUURPENNINGEN.

Ik ondergeteekende, eigenaar van een gelegen te erken te hebben ontvangen van den heer KAREL D., huurder, de som van voor drie (of zes) maanden huur, verschenen den van gemeld krachtens onderhandsch huurcontract van den (*dagteekening.*)
te den

(*Handteekening.*)

NB. Dergelijke kwitantie mag op het gezegde huurcontract worden gesteld; wordt dit niet gedaan, en de kwitantie afzonderlijk afgegeven, dan behoef men een zegel van minstens 15 cents in hoofdsom. Registratie wordt alleen dan gevorderd, bijaldien het stuk in rechten moet worden overgelegd, terwijl dan verschuldigd is $\frac{1}{2}$ pCt. van de gekwiteerde som.

2. HUUR VAN DIENSTBODEN EN WERKLIEDEN.

Men kan zijne diensten slechts voor een bepaalden tijd of voor eene bepaalde onderneming verbinden.

De meester wordt op zijn woord, desgevorderd met eede bekrachtigd, geloofd, met opzicht tot de betaling van het loon over het verschenen jaar; met opzicht tot hetgeen op rekening gegeven is van het loon over het loopende jaar; en met opzicht tot den tijd, voor welchen de huur is aangegaan.

Dienst- en werkboden mogen, indien zij voor een bepaalden tijd gehuurd zijn, zonder wettige redenen hunnen dienst niet verlaten, noch daaruit weggezonden worden, voordat de tijd verstreken is. — Indien zij binnen den bepaalden of gewonen huurtijd den dienst verlaten, zonder wettige redenen, verbeuren zij het verdiende loon. — De meester is echter bevoegd, hen ten allen tijde, zonder het aanvoeren van redenen, weg te zenden; doch hij is in dit geval verplicht, aan

hen, behalve het verschenen loon, tot schadeloosstelling te betalen zes weken van het loon, te rekenen van den dag, waarop zij uit zijn dienst zijn weggezonden.

Indien de huur voor een korteren tijd dan zes weken is aangegaan, of minder dan zes weken te loopen heeft, hebben zij in dit geval recht op het volle loon.

CONTRACT VAN IN-DE-LEERNEMING.

Tusschen ons ondergeteekenden JAN A... (*beroep en woonplaats*), ter eenre, en PIETER E... (*beroep, enz*) ter andere zijde —

Is overeengekomen :

Dat JAN A... aanneemt bij zich in de leer te nemen JOHANNES E..., minderjarigen zoon van PIETER E... voor den tijd van vier achtereenvolgende jaren, te rekenen van heden, ten einde hem te leeren (*den handel of het beroep van ...*), gedurende welken tijd hij bij JAN A... kost en inwoning zal hebben, en zulks voor de som van gedurende elk der twee eerste jaren te betalen; het derde jaar voor en het vierde jaar voor de som van welke sommen altijd drie maanden vooruit moeten betaald worden, te beginnen met en zoo vervolgens tot het einde van den bepaalden leertijd toe.

Dat, ingeval gezegde PIETER E... genoemden JOHANNES mocht wegnemen, of genoemde JOHANNES uit eigen beweging zijnen dienst mocht verlaten, vóór het eindigen van den leertijd, PIETER E... zal gehouden zijn aan JAN A... voor kosten, schaden en interesten te betalen de som van voor ieder nog niet verstreken jaar van den leertijd en welke som voor de laatste zes maanden dubbel zal worden genomen.

Dat, wanneer JAN A... gezegden JOHANNES E... wegzendt, zonder voldoende redenen daarvoor te kunnen geven, vóórdat zijn leertijd is geëindigd, hij A... aan E... als schadevergoeding zal moeten betalen de som van voor ieder nog van den leertijd te verstrijken jaar.

Dat, wanneer de leertijd wordt afgebroken door ziekte of door oproeping tot den militairen dienst, over en weder geene schadevergoeding zal worden betaald, welke vergoeding van schade mede geene plaats zal hebben, bijaldien PIETER E... verplicht mocht zijn, zijnen zoon, uit hoofde van openlijk wangedrag van diens zijde, van JAN A... weg te nemen.

En eindelijk, dat, ingeval eenige ziekte JOHANNES E... .

belette zijn leertijd onafgebroken voort te zetten, deze verplicht zal zijn, dit verzuim bij het einde van den leertijd te vergoeden, of, bij weigering, door PIETER E. . . zal moeten betaald worden, de som van

Gedaan en geteekend te den

(Handteekeningen.)

NB. Een zegel van 25 cents in hoofdsom. Registratie, verlangd wordende, $\frac{1}{2}$ pCt van het bedongene over den ganschen leertijd.

CONTRACT VAN EEN KOOPMAN MET ZIJN BEDIENDE.

Tusschen de ondergeteekenden CHARLES D. . . (*beroep en woonplaats*), ter eenre, en JOZEF E. . . (*beroep, enz.*), ter andere zijde —

Is vastgesteld het volgende:

CHARLES D. . . neemt aan, waar te nemen de handelszaken van JOZEF E. . . te houden zijne kas, administratie en correspondentie; gelden te ontvangen en wederom uit te betalen, voor zijne persoonlijke verantwoording; van al zijne handelingen bij het einde van elke maand aan JOZEF E. . . schriftelijke verantwoording te doen; en zulks voor de som van jaarlijks, welke JOZEF E. . . hem in twaalf gelijke termijnen, van maand tot maand, aanneemt te betalen.

Ingeval CHARLES D. . . den dienst van JOZEF E. . . mocht willen verlaten, zal hij zulks niet kunnen doen, zonder hem daarvan drie maanden te voren te hebben kennis gegeven, bij gebreke waarvan hij een derde van zijne bezoldiging zal hebben verbeurd.

Bijaldien JOZEF E. . . genoemden CHARLES D. . . uit zijnen dienst mocht willen ontslaan, zal hij dit mede niet mogen doen zonder hem evenzeer drie maanden te voren te hebben gewaarschuwd; bij gebreke hiervan zal hij gehouden zijn hem voor schadevergoeding te betalen, een derde boven hetgeen zijne bezoldiging bedraagt.

Aldus gedaan en geteekend in duplo, te den

(Handteekeningen.)

NB. Een zegel van minstens 25 cents in hoofdsom. Registratie verlangd wordende 1 pCt. van tienmaal het bedongen jaarlijksche inkomen.

CONTRACT VAN EEN FABRIKANT MET ZIJN OPZICHTER.

Tusschen ons ondergeteekenden KAREL Z. . . (*beroep en woonplaats*), ter eenre, en TEUNIS P. . . (*beroep, enz.*) ter andere zijde — is overeengekomen:

Dat KAREL Z. . . verklaart in zijnen dienst te nemen TEUNIS P. . . , om te besturen zijne fabriek en opzicht te hebben over zijne werkplaats . . . , gelegen te . . . , en hem belast met het opzicht en de zorg over al zijne goederen, gereedschappen en verdere benodigdheden van voorschrevene fabriek, om gereed te maken en te bereiden alle stoffen, daartoe betrekking hebbende, deze uit te deelen, bij getal, of gewicht, of maat, aan de werklieden; zoodanige bevelen aan gezegde werklieden te geven, als hij noodig zal oordeelen voor de uitvoering van het werk; te weigeren of aan te nemen het werk door hen vervaardigd, den werklieden van de gelden, welke hem elke week zullen worden gegeven, het loon voor hunnen arbeid te betalen; te zorgen, dat er geene goederen, werk of gereedschappen of andere voorwerpen, worden bedorven of ontvreemd; en voorts tot het houden van opzicht over degenen, die in voorschrevene fabriek mochten werkzaam zijn; bij nalatigheid of wangedrag der werklieden hen te ontslaan en aan KAREL Z. . . van dat ontslag kennis te geven.

En zulks op de volgende voorwaarden:

Art. 1. Dat gezegde TEUNIS P. . . jegens KAREL Z. . . persoonlijk verantwoordelijk zal zijn wegens alle feiten en daden, die voor KAREL Z. . . nadeelig kunnen zijn.

Art. 2. Dat TEUNIS P. . . zijn ontslag niet zal kunnen nemen, zonder KAREL Z. . . drie maanden vooraf te hebben gewaarschuwd, op verbeurte van . . . , gulden schadevergoeding.

Art. 3. Dat KAREL Z. . . zal betalen aan TEUNIS P. . . de som van . . . maandelijks.

Art. 4. Dat KAREL Z. . . genoemden TEUNIS P. . . niet uit zijnen dienst zal kunnen ontslaan, zonder hem drie maanden vooruit hiervan te hebben verwittigd.

En verklaart de ondergeteekende TEUNIS P. . . de benoeming van meesterknecht op de gestelde voorwaarden aan te nemen.

Gedaan en geteekend in duplo, te . . . , den

(*Handteekeningen.*)

NB. Als bij het vorige formulier.

3. AANNEMING VAN WERK.

Wanneer men iets laat maken, kan men overeenkomen dat de werkmán òf zijn arbeid, òf zijne nijverheid, òf ook de stof leveren zal. Indien een gebouw, voor een bepaalden

prijs aangenomen en gemaakt, geheel of gedeeltelijk vergaat door een gebrek in de samenstelling, of zelfs uit hoofde van de ongeschiktheid van den grond, zijn aannemers en bouwmeesters daarvoor tien jaren aansprakelijk. Indien een bouwmeester of aannemer op zich genomen heeft, een gebouw bij aanneming te maken, volgens een bestek met den eigenaar van den grond beraamd en vastgesteld, kan hij geene vermeerdering van den prijs vorderen, noch onder voorwendsel van vermeerdering der dagloonen of bouwstoffen, noch onder dat van gemaakte verandering of bijvoegselen, die niet in het bestek begrepen zijn, tenzij die veranderingen of vergrootingen schriftelijk zijn ingewilligd, en over den prijs met den eigenaar eene overeenkomst is getroffen. De aanbestedder kan, wanneer hij zulks goedvindt, de aanneming opzeggen, ofschoon het werk reeds is begonnen, mits hij den aannemer voor alle gemaakte kosten, arbeid en winstderving volkomen schadeloos stelle.

Huur van werk houdt op door den dood van den werkmán, bouwmeester of aannemer; maar de eigenaar is gehouden, aan de erfgenamen, naar evenredigheid van den bij de overeenkomst bedongen prijs, te betalen de waarde van het gedane werk en die van de in gereedheid gebrachte bouwstoffen, mits dat werk of die bouwstoffen hem tot eenig nut kunnen strekken.

De aannemer is verantwoordelijk voor de daden van degenen, die hij in het werk stelt; en metselaars, timmerlieden, smeden en andere ambachtslieden, die hij bezigt, hebben eene rechtsvordering tegen den aanbestedder, ten beloope van hetgeen deze aan den aannemer schuldig is op het oogenblik, dat zij hunne rechtsvordering instellen.

Arbeidslieden, die eenig goed van een ander onder zich hebben, om daaraan eenig werk te verrichten, zijn gerechtigd om dat goed onder zich te houden tot de volle voldoening van de kosten en arbeidsloonen daaraan besteed, tenzij de eigenaar voor alle kosten en arbeidsloonen genoegzame zekerheid hebbe gesteld.

AANNEMING OM IETS TE VERVAARDIGEN.

Wij ondergeteekenden PETRUS N... (*beroep en woonplaats*), ter eenre, en LAURENS W... (*beroep, enz.*) ter andere zijde —
Zijn overeengekomen:

Ik ondergeteekende PETRUS N... neem aan te vervaardigen voor den heer LAURENS W... , (*duidelijk opgeven den*

aard, de hoeveelheid, enz., van het te verrichten werk), en hem de levering daarvan te doen binnen . . . (*zooveel tijd*), te rekenen van . . . voor den prijs van . . . , onder bepaling, dat de heer LAURENS W. . . de geheele levering contant zal voldoen; terwijl, ingeval hij hierin mocht achterlijk blijven, de voornoemde levering niet alleen geen plaats zal hebben, maar de heer LAURENS W. . . daarenboven zal gehouden zijn, mij, voor schadevergoeding, te betalen de som van . . . , hetgeen door hem bij deze wordt aangenomen.

Aldus gedaan en geteekend in duplo, te . . . , den

(*Handteekeningen.*)

NB. Een zegel van 25 cents in hoofdsom. De registratie bedraagt 2 pCt. van de koopsom.

CONTRACT MET EEN FABRIKANT, DIE DE RUWE STOF LEVERT.

Tusschen ons ondergeteekenden PAULUS Z. . . (*beroep en woonplaats*), ter eenre, en NIKOLAAS N. . . (*beroep, enz.*) ter andere zijde — is overeengekomen:

Ik ondergeteekende PAULUS Z. . . neem aan te leveren aan genoemden heer NIKOLAAS N. . . van nu af tot . . . , een aantal van . . . (*den aard, het getal, gewicht, enz. enz. der koopmanschappen vermelden*), voor den prijs van . . . , onder voorwaarde, dat gezegde NIKOLAAS N. . . mij daartoe zal ter hand stellen (*de te leveren ruwe stoffen beschrijven*), en mij zal betalen de som van . . . voor ieder . . . , bij iedere levering, welke ik op voorschrevene wijze aan hem zal doen; bewilligende ik van mijn kant, dat de heer NIKOLAAS N. . . uit de door mij aan hem te leveren koopmansgoederen niet zal behoeven aan te nemen de zoodanige, welke niet mochten voldoen aan de bovenvermelde voorwaarden, en zullen die alsdan blijven voor mijne rekening, terwijl ik de door hem geleverde stoffen, tot die goederen gebruikt, zal terugbetalen; eveneens er genoeg mede nemende, dat, ingeval de geheele levering niet plaats mocht hebben op den daartoe bepaalden termijn, op ieder der na dien tijd geleverde . . . zal worden gekort de som van . . . , mij verbindende om na de geheele levering terug te geven aan den genoemden heer NIKOLAAS N. . . het resteerende der door hem aan mij geleverde stoffen, die tot de vervaardiging van het door mij aangenomen werk niet zullen gebruikt zijn.

Daarentegen verbind ik NIKOLAAS N. . . mij, van mijne zijde, om binnen den tijd van . . . , aan den heer PAULUS Z. . . te leveren (*de te leveren stof, gewicht, maat, enz., uit-*

drukken), welke hij benoodigd heeft tot de vervaardiging van voorschrevene koopmansgoederen, en voorts om voor die vervaardigde goederen aan hem te betalen de som van , op de wijze en voorwaarden als boven is omschreven.

Aldus gedaan en geteekend in duplo, te . . . , den
(*Handteekeningen.*)

NB. Een zegel van 25 cents. De registratie, verlangd wordende, 1 pCt. van het bedrag der te leveren stoffen.

CONTRACT VAN AANBESTEDING.

De ondergeteekenden A. . . , van beroep . . . , wonende te , ter eenre — en B. . . , Mr. metselaar, wonende te , ter andere zijde, zijn met elkander overeengekomen omtrent hetgeen volgt:

- 1°. De contractant ter andere zijde verklaart aan te nemen, om voor contractant ter eenre te bouwen: een Huis, op zekeren grond, gelegen te aan den weg, alles volgens het daarvan gemaakte bestek en de teekening, welke daarvan voorhanden is, op heden door de contractanten mede wederkeerig geteekend, waarvan elk een exemplaar heeft ontvangen.
- 2°. De contractant ter andere zijde zal al het werk daartoe moeten verrichten of laten verrichten, en voorschreven gebouw volgens bestek en teekening leveren, en tevens moeten bezorgen alle daartoe benoodigde materialen en gereedschappen, zonder eenige uitzondering hoegenaamd.
- 3°. De aannemer is verplicht, het voorschreven werk binnen den tijd van , te rekenen van heden, en derhalve vóór of uiterlijk op den der maand 1800 , af te leveren en voltooid te hebben.
- 4°. De aannemer verbindt zich, voorschreven gebouw te zettten en al de materialen, daartoe benoodigd, te leveren voor eene som van gulden, welke de aanbesteder zal betalen, als volgt: 1°. de som van gulden, zoodra, enz. en 2°. de resteerende som van gulden, zoodra het aangenomen werk voorgoed zal zijn afge maakt, opgenomen en goedgekeurd.
- 5°. De contractant-aannemer neemt voor zijne rekening alle rampen, schaden en tegenspoeden, die, gedurende de bouwning aan het gebouwde, en aan de bouwstoffen en gereedschappen, mochten overkomen.
- 6°. Indien de aannemer vóór de voltooiing van het werk on-

verhoopt mocht overlijden, zullen zijne erfgenamen niet van deze overeenkomst ontslagen zijn, maar zullen zij de voortbouwing en voltooiing, overeenkomstig het bestek en de voorwaarden, moeten bewerkstelligen. Alles verder onder verband als volgens de wet.

Voor de uitvoering dezes verkiezen de ondergeteekenden domicilie aan hunne tegenwoordige woonplaatsen.

R. . . . , den , 1800

NB. Wanneer de aannemer de bouwstoffen levert, moet de waarde daarvan in de akte van aanbesteding worden opgegeven, ten einde daarnaar het registratie-recht te berekenen, terwijl die regeling als koop en verkoop van roerend goed wordt beschouwd.

VAN LASTGEVING, PROCURATIE OF VOLMACHT.

Lastgeving, Procuratie of Volmacht is eene overeenkomst, waarbij iemand aan een ander de macht geeft, om in zijnen naam iets te verrichten. Zij kan worden gegeven bij authentieke of bij onderhandsche akte, ook bij brief en zelfs bij monde.

Lastgeving geschiedt om niet, tenzij het tegendeel bedongen worde; zij is bijzonder of algemeen.

Eene bijzondere lastgeving is de zoodanige, die slechts tot één of meer bepaalde dingen betrekkelijk is; terwijl eene algemeene lastgeving zich tot alle zaken van den lastgever uitstrekt. — Tot het verrichten van daden, welke het eigendomsrecht betreffen, wordt steeds eene uitdrukkelijke lastgeving vereischt. — Eene volmacht, in algemeene bewoordingen vervat, strekt zich niet verder uit dan tot daden van beheer, zooals verhuren van goederen, enz.

Men kan twee of meer personen tot zijne lasthebbers benoemen met bepaling, dat de eene buiten den andere niets zal mogen verrichten, of wel, dat zij ieder afzonderlijk mogen handelen.

De lastgever is verplicht, om de verbintenissen, welke de lasthebber uit kracht der volmacht heeft aangegaan, gestand te doen; mitsgaders aan den lasthebber zijne onkosten en voorschotten terug te geven, en het hem bedongen loon te betalen.

Lastgeving eindigt:

- 1°. Door herroeping van de volmacht, hetzij uitdrukkelijk, of door het geven van een nieuwen last aan een ander tot het verrichten van dezelfde opdracht.
- 2°. Door het opzeggen van den last door den lasthebber.
- 3°. Door den dood, de curateele, den staat van faillissement,

of van kennelijk onvermogen van den lastgever of den lasthebber.

4°. Door het huwelijk van de vrouw, welke den last gegeven of ontvangen heeft.

De erfgenamen van een lasthebber moeten van zijn overlijden dadelijk kennis geven aan den lastgever, op straffe van vergoeding van kosten, schaden en interesten.

Hoezeer eene lastgeving, in vele gevallen, ondershands kan worden gegeven, moet echter eene algemeene lastgeving notariëel worden verleden, vooral dan, wanneer de lastgever eene buitenlandsche reis onderneemt, of om andere redenen lang afwezig is; vermits tot vele gevallen eene authentieke volmacht vereischt wordt. — De akten van volmacht kunnen op een zegel van 15 cents worden geschreven.

Indien de volmacht in rechten of bij eene notariëele akte gebruikt moet worden, bedraagt de registratie 80 cents.

1. LASTGEVING TOT VERKOOP VAN EEN PERCEEL VAST GOED.

Ik ondergeteekende A. . . B. . . van beroep wonende te . . . verklaar bij dezen, macht en last te geven aan C. . . D. . . koopman te om voor mij en in mijnen naam te verkoopen: mijn Huis en Erf, staande en gelegen te kadastrale sectie . . N°. . . en zulks op zoodanige voorwaarden en voor zoodanigen prijs, als de gemachtigde zal goedvinden en mocht kunnen bedingen, hetzij uit de hand of in het openbaar; in het laatste geval de noodige veilconditiën te doen opmaken en vaststellen; hetzelfde naar genoegen geldende, aan den hoogsten bieder toe te wijzen, of anders te mijnen koste op te houden; de kooppeningen te ontvangen en daarvoor kwijting te geven; den eigendomstitel en alle andere op het bedoelde huis betrekkelijke bewijzen aan den kooper ter hand te stellen, en het hem, onder vrijwaring als rechtens, over te dragen; alle akten en stukken, tot voorschrevene overdracht benodigd, te teekenen en te verlijden, en wijders met de machtiging, om voor de uitvoering van dat alles domicilie te kiezen, zich te doen substitueeren en alles te doen, wat ik ondergeteekende, zelf present zijnde, zoude kunnen en moeten doen; terwijl ik goedkeuring en schade-looishouding als rechtens beloof.

Gegeven te, den

NB. Men kan den prijs ook in de volmacht bepalen: — in dit geval stelle men na de omschrijving van het perceel: en zulks voor eene som van niet minder dan gulden; doch wijders onder zoodanige voorwaarden, als de gemachtigde zal goedvinden, enz.

2. LASTGEVING OM ZICH TE DOEN VERTEGENWOORDIGEN
IN EENE NALATENSCHAP.

De ondergeteekende, enz. Zie N°. 1 (blz. 399).
speciaal om zijn persoon te vertegenwoordigen en zijne belangen waar te nemen in de nalatenschap van zijnen oom, den Heer . . . den . . . te . . . overleden; te dien einde ver- en ontzegeling te vorderen, de nalatenschap zuiver of onder het voorrecht van boedelbeschrijving te aanvaarden, of wel die te verwerpen, bij de boedelbeschrijving tegenwoordig te zijn; de memorie van aangifte voor het recht van successie op te maken en in te dienen; de roerende en onroerende goederen, die tot voorschrevene nalatenschap behooren, zoo uit de hand als in het openbaar ten overstaan van een notaris te doen verkoopen en aan de koopers toe te wijzen, de koop-, huur- of pachtpenningen, zoomede alle andere vorderingen, te ontvangen en daarvoor te kwiteeren; rekeningen na te zien, die goed of af te keuren en de saldo's te ontvangen of te betalen; — inzage te nemen van alle uiterste wilsbeschikkingen; afgifte van legaten te doen; ingeval van verschil, hetzij met de overige erfgenamen of met derden, tot het gebruiken van rechtsmiddelen over te gaan, dezelve in der minne en bij dading uit den weg te ruimen, of de zaken in geschil aan de uitspraak van scheidsmannen te onderwerpen; alle eischen en verwerpingen in rechten te doen; eeden op te leggen, aan te nemen of terug te wijzen; alle rechtstermijnen in acht te nemen, vonnissen te verzoeken, uit te voeren of daarvan appel of cassatie te doen aantekenen, of wel, desgeraden vindende, daarin te berusten, arresten op personen, penningen en goederen te doen, daaraan gevolg te geven; practizijns en deskundigen aan te stellen; — wijders met de medegerechtigden te concurreeren tot boedelscheiding, en die, met inachtneming van de bij de wet voorgeschrevene vormen, te helpen tot stand brengen; het aandeel van den ondergeteekende in ontvang te nemen en dat aan anderen af te staan, daarbij vrijwaring te beloven als rechtens; alle akten en processen-verbaal te teekenen en te passeeren, en voor de uitvoering daarvan domicilie te kiezen; — en in het algemeen, ter voorschreven zake, al datgene verder te doen en te verrichten, wat zal worden bevonden noodig te wezen, alles met macht tot substitutie, belofte van onvoorwaardelijke goedkeuring en schadelooshouding, onder verband als rechtens.

Gegeven en geteekend te . . . den . . .

3. VOLMACHT TOT VERWERPING VAN EENE NALATENSCHAP.

Ik ondergeteekende verklaar bij deze, machtig te maken den Heer speciaal om namens mij te verschijnen ter griffie van de Arrondissements-rechtbank te en aldaar te verklaren, dat ik als medeërfgenaar van mijnen oom, den Heer, gewoond hebbende en op den te overleden, die nalatenschap verwerp, met dat gevolg, dat ik nimmer wil geacht worden erfgenaam van dezelve te zijn geweest; de daarvan op te maken akte te teekenen, en wijders alles daaromtrent te verrichten of te doen verrichten, wat zal worden vereischt, met macht tot substitutie, met de belofte van goedkeuring en schadelooshouding als rechtens.

Gegeven te den

4. VOLMACHT OM EENE NALATENSCHAP ONDER HET VOORRECHT VAN BOEDELBSCHRIJVING TE AANVAARDEN.

Ik ondergeteekende verklaar bij deze, machtiging te verleenen aan den Heer speciaal om voor en namens mij te compareeren ter Arrondissements-rechtbank te en aldaar te verklaren, dat ik de nalatenschap van wijlen mijnen op den te overleden broeder, den Heer in leven handelende in onder het voorrecht van boedelbeschrijving aanvaard; daarvan te vragen akte, en die met den Heer Griffier te teekenen, en wijders, enz. Zie N°. 3.

5. LASTGEVING OM ZICH TE DOEN VERTEGENWOORDIGEN BIJ DE VERIFICATIE VAN SCHULDVORDERINGEN IN ZAKE VAN FAILLISSEMENT.

Ik ondergeteekende verklaar bij deze, te machtigen den Heer speciaal om voor mij te verschijnen ter vergadering van schuldeischers in het faillissement van, en aldaar mijne schuldvordering ad gulden cents, welke ik wegens gedane leverantie van aan dien faillieten boedel heb, ter verificatie in te dienen, en te vorderen, dat die op de lijst van erkende schuldeischers worde opgeteekend en overgebracht; de deugdelijkheid van mijne schuldvordering in handen van den Heer rechter-commissaris met eede te bevestigen; voor de medeschuldeischers gelijken eed af te leggen; in het eventueel aan te bieden accoord toe

te stemmen of zich daartegen te verzetten; de gelden voor deze mijne vordering in ontvang te nemen, alle akten en stukken te teekenen, en wijders, enz. Zie N°. 3.

6. VOLMACHT OM ZICH TE DOEN VERTEGENWOORDIGEN TER
VERGADERING VAN GEËRFDEN IN ZAKE VAN
POLDERBESTUREN.

Ik ondergeteekende . . . verklaar hiermede te machtigen den Heer speciaal om mij als geërfde in den schen polder te vertegenwoordigen op alle vergaderingen, in het belang van dien polder te beleggen, alle beraadslagingen dienaangaande bij te wonen en daaraan deel te nemen; in te stemmen met of zich te verzetten tegen alle voorstellen, welke door het Bestuur of door anderen zullen worden ter tafel gebracht; die voorstellen te doen en te verdedigen; alle rekeningen te onderzoeken, ze goed of af te keuren, — en wijders, enz. Zie N°. 3.

NB. Alvorens men zich van eene volmacht tegen derden kan bedienen, moet zij geregistreerd zijn.

7. VOLMACHT OM EENEN VOOGD REKENING EN VERANTWOOR-
DING TE DOEN GEVEN.

Ik ondergeteekende CORNELIS N. . . (*beroep en woonplaats*), meerderjarige zoon van wijlen PIETER N. . . , verklaar door dezen te machtigen den Heer HENDRIK W. . . , speciaal om, voor mij en in mijnen naam, van den Heer LOUIS A. . . , mijn gewezen voogd gedurende mijne minderjarigheid, daartoe aangesteld geweest door den kantonrechter, bij proces-verbaal van den , te vragen rekening en verantwoording van het in zijne gemelde hoedanigheid gevoerde beheer over de goederen, mij als minderjarige toebehoorende of toebehoord hebbende; te dien einde gemelde rekening na te zien, en bij accoordbevinding te sluiten en te teekenen, of wel dezelve te debatteeren, het voordeelige saldo namens mij te ontvangen en daarvoor te kwiteeren, alle tot gezegd beheer betrekkelijke stukken en papieren over te nemen en daarvoor decharge te verleenen; ingeval van nalatigheid van genoemden Heer LOUIS A. . . . tot het doen van voorschrevene rekening en verantwoording, hem in rechten daartoe te noodzaken, en hem te dien einde te doen dagvaarden daar, waar zulks zal behooren, en om verder alles te verrichten, dien-

stig om tot sluiting en vereffening van de rekening te komen.

Alles onder belofte van goedkeuring als naar rechten, te den

(Handteekening.)

8. VOLMACHT TOT HET WAARNEMEN VAN RECHTSZAKEN.

Ik ondergeteekende PIETER N. . . (*beroep en woonplaats*), verklaar te machtigen den Heer LUDOVICUS M. . ., om namens mij aan te leggen, waar te nemen en tot het einde toe te vervolgen, alle zoodanige zaken of geschillen, waarin ik, zoo eischender- als verwerenderwijs, mocht worden betrokken, te dien einde namens mij te compareeren voor alle kantongerechten, rechtbanken en hoven, eischen en verweringen te doen, getuigen te doen hooren, of zich daartegen te verzetten, of die te wraken, deskundigen te benoemen, bewijzen in te dienen of te vorderen, alle exploiten en dagvaardingen te doen beteekenen, procureurs en advocaten aan te stellen, conclusiën te nemen, alle eeden te defereeren, eedsdelatiën te accepteeren en die wederom te refereeren, vonnissen te verzoeken, de voordeelige ter executie te leggen, en van de nadeelige, des noodig, in hooger beroep te komen, arresten op personen, penningen of goederen te leggen en die wederom op te heffen, domicilie te kiezen, en in 't algemeen al datgene meer te verrichten, wat tot handhaving van mijne rechten en belangen mocht worden vereischt, alles met macht van substitutie, onder belofte van goedkeuring, en onder verband als naar rechten, te, den

(Handteekening.)

9. ALGEMEENE VOLMACHT.

Ik ondergeteekende FREDERIK C. . . (*beroep en woonplaats*), verklaar bij deze algemeene volmacht te verleenen aan den heer FLORIS JOHANNES C. . ., om mijne rechten en belangen, in alle opzichten en te allen tijde, waar te nemen en te behartigen; alle erfenissen en legaten, donatiën en andere makingen, mij aankomende, namens mij te accepteeren en te aanvaarden *), hetzij zuiver of onder het voorrecht van boedelbeschrijving, of wel dezelve te verwerpen; alle verzege-

*) Schenkingen onder de levenden kunnen alleen bij notariële volmacht worden aangenomen.

lingen te vorderen of te voorkomen; de zegels, zoo die gelegd zijn, wederom te doen opheffen; te assisteeren bij het maken van inventarissen, daarbij alle noodige aanmerkingen te maken en requisitoiren te doen; alle memoriën van aangifte voor het recht van successie te teekenen en in te leveren, de deugdelijkheid daarvan met eede te bevestigen en het verschuldigde recht te voldoen; roerende en onroerende goederen, hetzij publiek of uit de hand, te verkoopen, de koopers in den eigendom te stellen, te surrogeeren, de kooppenningen, alsmede alle andere gelden en pretensiën in te vorderen en te ontvangen en daarvoor kwitantie te geven; alle rekeningen van administratie te hooren doen, opnemen, sluiten en teekenen, of wel die te debatteeren, en met en tegen een ieder, die daarbij geïnteresseerd mocht zijn, te procedeeeren tot behoorlijke regeling er van; over te gaan met de medeërftgenamen tot scheiding en verdeeling van datgene, wat ten opzichte van zulke boedels en nalatenschappen zal blijken overig en deelbaar te zijn; alle schulden en lasten dier boedels af te doen; afgiften van legaten en praëlegaten te effectueeren; toestemming te geven tot doorhaling van hypothecaire inschrijvingen; over te nemen en te ontvangen al hetgeen mij zal blijken te competeeren, en daarvoor te kwitteeren en te dechargeeren; in alle voorkomende gevallen in rechten op te treden, zoo eischender- als verwerenderwijze; vonnissen te verzoeken, de voordeelige ten uitvoer te leggen, en van de nadeelige, zoo noodig, in hooger beroep of cassatie te komen; arresten op personen, penningen en goederen te leggen, en die wederom op te heffen; cautiën te stellen; voor alle namaning in te staan; alle noodige akten en consenten te teekenen en te passeeren, domicilie te kiezen, en verder al datgene meer te doen en te verrichten wat ik zelf zoude kunnen doen, alles met recht van substitutie, onder belofte van approbatie en desnoods bijzondere ratificatie, en voorts onder verband ingevolge de wet, te den

(Handteekening.)

10. GENERALE VOLMACHT, GEGEVEN DOOR EEN MAN AAN
ZIJNE VROUW.

Ik ondergeteekende BAREND L. . . (*beroep en woonplaats*), verklaar tot mijne algemeene en bijzondere gemachtigde te benoemen en aan te stellen mijne echtgenoot (*naam en voornamen*).

Om in het algemeen al onze zaken gedurende mijne af-

wezigheid te beheeren en te besturen, zoowel die, welke ons ieder in het bijzonder, als de zoodanige, welke ons te zamen betreffen, zoowel burgerlijke als handelszaken; alle huren en verschuldigde gelden te ontvangen en daarvoor kwitantie te geven; alle huren en pacht-contracten aan te gaan en te ontbinden, en daarvan opzegging te doen en te ontvangen; reparatiën en vertimmeringen te doen verrichten; te dien einde aanbestedingen aan te gaan; interesten en aflossingen van kapitalen, aan mij of aan haar, of beiden gezamenlijk verschuldigd, onder welken titel zulks ook zij, te ontvangen; de inning daarvan in rechten te vorderen, kwitantie en ontslag te geven; alle gelden te beleggen en uit te zetten: openbare en particuliere effecten, titels, roerend en onroerend goed aan te koopen; gelden op te nemen; alle rentestelling, hetzij lijfrente of altijddurende rente te vestigen of aan te nemen; alle gedeeltelijk of geheel aan mij of aan haar of aan beiden gemeenschappelijk toebehoorende roerende en onroerende goederen te verruilen of te verkoopen, alle titels, renten, schuldvorderingen, actiën en openbare effecten te vervreemden en over te dragen; alle erfenissen, giften *) en legaten, aan mij of haar komende te vervallen, te aanvaarden en te accepteren; oppositiën te doen; ontzegeling te vragen; inventarissen te doen opmaken en daarbij alle noodige protest-actiën te doen; bewaarders te benoemen; keunis te nemen van den voor- of nadeeligen staat der nalatenschappen, schenkingen en legaten; de erfenissen zuiver of onder voorrecht van boedelbeschrijving te aanvaarden of te verwerpen; memoriën van aangifte voor het recht van successie op te maken, te teekenen, in te dienen en te beëdigen; toestemming te geven tot doorhaling van hypothecaire inschrijvingen, toe te staan of te betwisten alle tenuitvoerlegging van testamenten; de uitkeering van daarin gedane legaten te doen of te weigeren; over te gaan en toe te treden tot boedelscheiding en verdeling; kavelingen of loten te maken, of in het minnelijke te deelen; betalingen te ontvangen of te bewerkstelligen; alle overdracht te doen of aan te nemen; verkoop te vorderen of dien te doen schorsen, op te bieden en zich de goederen te doen toewijzen; rekeningen te hooren afleggen en die te sluiten of wel te debatteeren; dagvaardingen te doen en te verschijnen voor alle kantongerechten, rechtbanken en hoven; ook te mogen accordeeren, dading aangaan en scheidslieden benoemen; alle

*) Zie de noot bij het vorige formulier.

rechtsvorderingen in te stellen en te vervolgen tot het einde toe; procureurs en advocaten aan te stellen of terug te roepen; woonplaats te kiezen, deskundigen te benoemen, getuigen te hooren of te doen hooren, of zich daartegen te verzetten of die te wraken; conclusiën te nemen; eeden te defereeren; alle eedsdelatiën te accepteeren en die wederom te refereeren; vonnissen te verzoeken en ten uitvoer te leggen; beslag te leggen; oppositiën te doen; gerechtelijke uitwinning te doen geschieden; alle akten en processen-verbaal te teekenen en te passeeren, en in het algemeen alles te verrichten, wat zij voor mijne en hare belangen zal noodig en nuttig oordeelen, onder belofte van ratificatie en verband als naar rechten.

te , den

(Handteekening.)

11. VOLMACHT, GEGEVEN DOOR EENEN MAN AAN ZIJNE VROUW,
OM ALS OPENBARE KOOPVROUW HANDEL TE DRIJVEN.

Ik ondergeteekende PIETER N. . . (*beroep en woonplaats*), verklaar door deze te machtigen CAROLINA E. . . , mijne huisvrouw, om handel te drijven voor hare eigene rekening, als openbare koopvrouw in (*uitdrukken den aard of handel*), en voorts tot het verrichten van alle zoodanige daden als tot het drijven van voorschreven handel zullen betrekking hebben.

. , den

(Handteekening.)

12. VOLMACHT, GEGEVEN DOOR EEN KOOPMAN AAN ZIJNEN
ZOON, OM ZIJNE HANDELSZAKEN WAAR TE NEMEN.

Ik ondergeteekende REIMEN J. . . , (*beroep en woonplaats*), verklaar door deze te machtigen CORNELIS J. . . , mijn oudsten zoon, om voor mij en in mijnen naam te besturen en te beheeren alle zaken, mijnen handel betreffende, te koopen en te verkoopen, te ontvangen alle aan mij verschuldigde sommen, en uit te betalen die, welke ik mocht schuldig zijn; kwitantie te geven; aan te nemen of te weigeren alle bezendingen van commissionairs, en verder alles te verrichten, wat op mijnen gezegden handel betrekking heeft, gelijk ik zelf zou kunnen doen; uitgezonderd omtrent wissels of handelseffecten, waarvan ik de teekening hetzij voor het afgeven, hetzij voor het accepteeren of endosseeren,

uitsluitend aan mij voorbehoud, in elk ander opzicht belovende alles goed te keuren en te bekrachtigen, onder verband als naar rechten, te , den

(Naamteekening.)

IETS OVER VENNOOTSCHAP EN COMPAGNIESCHAP.

De wet erkent drie soorten van vennootschap van koophandel: *a)* Onder *één* firma, dat is eene zoodanige, waarbij twee of meer personen onder een gemeenschappelijken naam koophandel drijven. Tot het oprichten van eene zoodanige vennootschap behoeft men juist geene twee of meer verschillende geslachtsnamen of *in compagnie*, of *en zoon* te bezigen: een enkele geslachtsnaam is voldoende. *b)* Bij wijze van geldschieting. Deze wordt aangegaan tusschen één persoon, of meer hoofdelijk voor het geheel aansprakelijke vennoten, en een of meer andere personen als geldschieters. De gelden, door laatstgemelden in de vennootschap gestort, zijn aansprakelijk voor de schuldeischers der firma. Ingeval van faillissement worden eerst de schuldeischers der firma betaald, vóórdat de geldschietende vennoot zijn geld kan terugnemen. Tegen deze risico van verlies bedingt de geldschietende vennoot meestal een bepaald aandeel in de winsten, en heeft boven een gewonen geldschietter dit voor, dat laatstgenoemde slechts aanspraak op interesten mag maken. — *c)* Naamlooze vennootschap. Deze voert geene firma, maar ontleent hare benaming aan het onderwerp harer handelsonderneming.

Elke vennootschap moet schriftelijk worden aangegaan. — Die onder *Lt. a)* en *b)* opgenoemd kunnen ondershands zijn, terwijl laatstgenoemde notariëel moet worden verleden. — Vermits eene naamlooze vennootschap niet anders dan voor groote handelsondernemingen aangegaan wordt, zullen wij ons tot de twee eerstgemelde bepalen.

De vennoten onder *één* firma zijn verplicht, de akte in de daartoe bestemde registers te doen inschrijven ter griffie van de Arrondissements-rechtbank in de plaats, of de plaatsen, waar de firma gevestigd is, of, bij ontstentenis van dien, ter griffie van den Kantonrechter, ten einde een iegelijk daarvan inzage of afschriften kunne bekomen. Deze inschrijving kan echter ook bij uittreksel geschieden, hetwelk moet inhouden:

1°. De voornamen, namen, het beroep en de woonplaats der vennoten, onder de firma;

- 2°. De opgave of den naam der firma, met aanduiding of de vennootschap is algemeen, tot alle handelszaken, dan wel tot een bepaalden tak van koophandel, en tot welken;
- 3°. De aanwijzing van de vennoten, die van de teekening zijn uitgesloten;
- 4°. Het tijdstip, waarop de vennootschap begint en zal eindigen;
- 5°. En voorts in het algemeen zoodanige gedeelten der overeenkomst, welke ter bepaling van de rechten van derden omtrent de vennoten moeten dienen.

Dat uittreksel moet, ingeval het contract ondershands is opgemaakt, door alle vennoten onderteevend, en geplaatst worden in de Staatscourant en in de nieuwspapieren der plaats, waar de vennootschap gevestigd is, en bij gebreke van zoodanig nieuwsblad, in dat eener naburige plaats.

Zoolang die inschrijving en de bekendmaking niet is geschied, zal de vennootschap onder *één* firma ten aanzien van derden worden aangemerkt: *a)* als algemeen voor alle handelszaken; *b)* voor een onbepaalden tijd; *c)* als geen der vennoten uitsluitende van het recht om voor de firma te handelen en te teekenen.

Bij ontbinding van eene vennootschap onder *één* firma vóór den tijd bij het contract bepaald, uit wat oorzaak dan ook, moet gelijke inschrijving en openbaarmaking geschieden, zoo ook ingeval van verlenging na den bepaalden tijd, alsmede ten aanzien van alle gemaakte veranderingen in het oorspronkelijk contract.

Elk der vennoten, die daarvan niet is uitgesloten, is bevoegd om in naam der vennootschap te handelen, gelden uit te geven en te ontvangen, en al de vennoten aan derden, en die derden wederom aan de vennootschap te verbinden, naardien elk der vennoten, wegens verbintenissen der vennootschap, hoofdelijk aansprakelijk is, mits de schulden gemaakt zijn op den naam of de firma der vennootschap.

De vennootschap begint van het oogenblik der overeenkomst, indien daarbij geen ander tijdstip bepaald is. — Ieder vennoot is verplicht aan te brengen, hetgeen hij beloofd heeft; bestaat zulks in eene geldsom, dan is hij verplicht de renten te betalen van den dag af van het verzuim, onverminderd schadeloosstelling, indien de vennootschap daardoor schade mocht hebben geleden.

Ditzelfde geldt ook, wanneer een der vennoten geld tot zijn bijzonder voordeel uit de kas genomen heeft.

Het is niet altoos noodig, dat men geld of goed inbrengeneen! de arbeid en vlijt van een der vennooten kan daarvoor gelden, en vermits elk geniet naarmate het door hem ingebrachte bedraagt, geniet hij, die alleen zijne nijverheid inbrengt, slechts een aandeel in de winst, dat gelijkstaat met het aandeel desgenen, die het minst heeft ingebracht.

MODEL EENER AKTE VAN VENNOOTSCHAP ONDER ÉÉN FIRMA.

Wij ondergeteekenden: A. B. en C. D., beiden kooplieden, wonende te . . . , verklaren met elkander te hebben aangegaan en gesloten een contract van vennootschap onder de firma van . . . , ten einde onder dien naam koophandel te drijven in allerhande grove en fijne, binnen- en buitenlandse zaden en granen, en zulks op de navolgende voorwaarden:

Art. 1. De vennootschap zal aanvang nemen met den 18 . . en eindigen den , alzoo den tijd van achtereenvolgende jaren duren.

Art. 2. De vennootschap zal gevestigd zijn te

Art. 3. Het fonds daarvan zal bestaan in gulden; terwijl wij elkander over en weder voor de waarde of sommen, welke door ons worden ingebracht, op de boeken der vennootschap zullen crediteeren.

Art. 4. Tot het drijven en uitoefenen van den voorschreven handel zal door ons ter aangeduider plaatse een huis, zoomede overal elders zoo vele zolders gehuurd worden, als wij noodig achten; de huurpenningen zullen uit de kas betaald worden — doch zullen de huurovereenkomsten door ons beiden moeten worden geteekend; wijders zullen wij beiden bevoegd zijn te handelen; echter het ter leen ontvangen of geven van gelden, ten behoeve of laste der vennootschap, kan niet dan met onderling goedvinden geschieden.

Art. 5. Aan geen onzer zal het geoorloofd zijn eene loopende rekening te hebben, vóór en aleeer hij zijn aandeel in bovengemeld fonds zal hebben gestort.

Art. 6. Elk onzer zal gerechtigd zijn, om jaarlijks tot zijn onderhoud uit de kas te nemen de som van ; al wat hij daarboven uit de kas neemt, gaat van zijne loopende rekening af.

Art. 7. Wij verbinden ons, elkander behulpzaam te zijn in het houden van de boeken, het voeren van de correspondentie, enz. — Mochten er echter een of meer bedienden noodig zijn, zoo zullen die uit de kas betaald worden.

Art. 8. Gedurende den loop van onze handelsonderneming en het bestaan van dit contract zal het aan geen onzer geoorloofd zijn, voor zich zelven noch met anderen, middellijk of onmiddellijk, eenigen handel in dit vak te drijven.

Art. 9. Elk jaar in de maand Februari zal er een generale inventaris of balans worden opgemaakt, en daarvan elk één wederzijds onderteekend exemplaar onder zijne bewaring nemen.

Art. 10. Ingeval gedurende deze . . . jaren een van ons beiden overlijdt, zal het aan diens weduwe, kinderen of andere erfgenamen vrijstaan, deze vennootschap den loopenden tijd voort te zetten, of wel haar te doen ophouden; in dit laatste geval zal aan hen het gestorte kapitaal, benevens het aandeel in de tot dusverre gemaakte winst, binnen tien maanden na dat overlijden moeten uitbetaald worden. — Mocht zich onverhoopt een verlies opdoen, dan zal dit voor de helft van het kapitaal worden afgetrokken.

Art. 11. Ingeval wij na verloop der gestelde . . . jaren deze vennootschap niet voornemens zijn aan te houden, zal elk onzer verbonden zijn, aan den anderen . . . maanden te voren daarvan kennis te geven, ten einde de vereischte maatregelen tot ontbinding en vereffening kunnen genomen worden.

Art. 12. De winst, welke door dezen gemeenschappelijken handel zal ontstaan, zal elk onzer voor de helft genieten, terwijl het verlies ook in dier voege zal worden geleden.

Ten slotte verklaren wij ondergeteekenden, met elkander ter zake van deze vennootschap te zullen handelen zooals het rechtschapen lieden betaamt, zonder door eenige zijdelingsche wegen uitvluchten te zoeken of, op grond van onvoorziene toevallen, de vervulling van deze overeenkomst te ontduiken; terwijl wij beloven, in alles ter goeder trouw te zullen handelen. — En wanneer onverhoopt al eenig geschil betrekkelijk onze onderneming mocht ontstaan, zal dit worden beslist door een scheidsman, door ons met onderling goedvinden of, bij verschil, door den rechter te benoemen; aan de uitspraak van dezen scheidsman verklaren wij ons te onderwerpen, met afstand wederzijds van hooger beroep.

Aldus gedaan en geteekend te . . . , den

MODEL EENER AKTE VAN VENNOOTSCHAP BIJ WIJZE VAN
GELDSCHIETING.

De ondergeteekenden A. B. . . , koopman in granen, wo-

nende te, *ter eenre*, en C. D. . . ., rentenier, wonende te, *ter andere zijde*, verklaren bij deze vast te stellen de voorwaarden, waarop zij hebben aangegaan eene vennootschap bij wijze van geldschieting, in voege als volgt:

Art. 1. Deze vennootschap zal ten onderwerp hebben den handel in granen en zaden; zij zal gevestigd zijn te en aanvangen met den, en eindigen met den, en is alzoo gesloten voor den tijd van jaren.

Art. 2. Het fonds der vennootschap zal bestaan ten eerste in hetgeen door den ondergeteekende ter eenre aan voorraad van granen en zaden, mitsgaders aan uitstaande vorderingen, ter zake van den reeds door hem gedreven wordenden handel in die producten, bezeten wordt (onder korting echter van hetgeen door hem te dier zake verschuldigd is), hetwelk blijkens een daarvan opgemaakte staat, welke aan den ondergeteekende ter andere zijde is ter hand gesteld, aan waarde en contanten zuiver bedraagt de som van En ten andere in eene som van, door den ondergeteekende C. D. . . . bij wijze van geldschieting aan den ondergeteekende ter eenre op heden ter hand gesteld.

Art. 3. De zolderhuren, salaris aan kantoorbedienden en knechts, arbeidsloonen en verder tot den handel noodzakelijke kosten zullen uit de kas der vennootschap worden betaald, evenals alle andere schulden, die ter zake van den handel worden gemaakt.

Art. 4. De winsten of verliezen, welke deze handel zal hebben of lijden, komen voor twee derde-gedeelten voor den contractant te eenre, en voor een derde voor dien ter andere zijde; doch zal laatstgemelden, ondanks alle mogelijke verliezen, geen verder nadeel kunnen worden toegebracht dan ten beloope der door hem in dezen gestorte som.

Art. 5. Ofschoon het beheer der vennootschap geheel en al aan den ondergeteekende ter eenre wordt overgelaten, zal hij nochtans verplicht zijn, de boeken te houden overeenkomstig het voorschrift der wet, zoomede een groot- of hoofdboek, waarin de rekeningen van iederen crediteur en debiteur der vennootschap voorkomen; en wijders in eene regelmatige orde bewaren al de betrekkelijk den voorschreven handel te ontvangen brieven. — Het zal aan den ondergeteekende ter andere zijde vrijstaan, steeds en ten allen tijde inzage van dat alles te nemen en hij zal gerechtigd zijn, voor zich te vervaardigen of te doen vervaardigen afschriften uit of van voormelde boeken en bescheiden ten kantore van den ondergeteekende ter eenre.

Art. 6. De balans, welke den staat, het actief en passief der vennootschap aanduidt, zal elk jaar binnen den bij de wet bepaalden termijn (binnen de eerste zes maanden) moeten opgemaakt en in het daarvoor bestemde register ingeschreven worden, en ondertekend door den ondergeteekende ter eenre, die een gelijkkluidend en ondertekend afschrift daarvan aan C. D. . . zal ter hand stellen. — Ingeval van winst zal laatstgenoemde binnen zes weken na het opmaken van die balans zijn aandeel daarin kunnen ontvangen. En indien de verliezen, welke de vennootschap in zulk een jaar mocht hebben geleden, de winsten te boven gaan, zal dat tekort volgens art. 4 worden geleden, hetwelk voor den ondergeteekende ter andere zijde op diens kapitaal zal worden afgeschreven.

Art. 7. Het zal aan den geldschietenden vennoot vrijstaan, zijn kapitaal ten allen tijde op te vorderen, waardoor deze overeenkomst vervalt, mits hij daarvan den anderen vennoot . . . maanden te voren kennis geeft.

Art. 8. Bij overlijden van de vennoten gedurende deze vennootschap zal zij daardoor niet worden ontbonden, maar met hunne erven of rechtverkrijgenden worden voortgezet; terwijl die van den ondergeteekende ter eenre zullen gehouden zijn, zoodra mogelijk, in overleg met den ondergeteekende ter andere zijde, een geschikten persoon aan te stellen, die met het beheer zal zijn belast.

Art. 9. Zie art. 8 van het vorige contract.

Art. 10. Ten slotte, enz. (Zie het slot van het vorige Model art. 12.)

Aldus gedaan en geteekend te . . . , den

OVEREENKOMST OM WAREN TE KOOPEN EN IN GEMEENSCHAP
VAN WINST EN VERLIES TE VERKOOPEN.

Tusschen ons ondergeteekenden PIETER A. . . (*beroep en woonplaats*), ter eenre, en CHRISTIAAN B. . ., ter andere zijde, is overeengekomen: Dat wij te zamen en voor gezamenlijke rekening zullen aankopen (*de waren beschrijven*), waartoe ieder onzer de helft van het benoodigde kapitaal zal bijdragen; dat na het aankopen en het ontvangen van gemelde goederen wij dadelijk in elkanders tegenwoordigheid tot den verkoop van die goederen zullen overgaan, zullende de winst, die deze verkoop zal opleveren, door beiden gelijkelijk worden gedeeld, evenals het verlies door beiden gelijkelijk zal worden gedragen; terwijl alle kosten en nonvaleurs, zoo van

inkoop, transport of verkoop, door ieder onzer voor de helft zullen worden geleden of gerembourseerd aan hem, die deze mocht hebben voorgesloten.

Aldus gedaan en geteekend, te D. . . , den

(Handteekeningen.)

NB. Een zegel van minstens 25 cts. in hoofdsom. Voor registratie, indien die verlangd wordt, f 2,40.

VRIJWILLIGE ONTBINDING VAN VENNOOTSCHAP.

De ondergeteekenden ALEXANDER C. . . (*beroep en woonplaats*), ter eenre, en LOUIS Z. . . , ter andere zijde —

Verklaren met onderlinge toestemming en wederzijdsch goedvinden te willen ontbinden de vennootschap in (*invullen het onderwerp van den handel*), door hen gedreven wordende onder de firma van , en mitsdien te vernietigen het contract van vennootschap, door hen opgemaakt te , den , en zulks op de navolgende wijze :

Art. 1. De thans bestaande vennootschap zal ontbonden worden en ophouden op den , zullende op dat tijdstip een begin worden gemaakt met het sluiten van de boeken en registers, welke sluiting dadelijk door de beide vennoten eigenhandig zal worden ondertekend; zullende alsdan tevens een aanvang gemaakt en onafgebroken voortgegaan worden met het opmaken van een specifieke inventaris van de in de magazijnen voorhandene goederen en koopwaren, welke mede door ieder der deelhebbers nagezien, en, na accoordbevinding, ondertekend zal worden.

Art. 2. Eindelijk zal er een generale staat en inventaris worden opgemaakt, waarop gebracht zal worden alles, wat tot voormelde vennootschap behoort, zonder eenige uitzondering.

Art. 3. Dadelijk met den zal er een aanvang worden gemaakt met de liquidatie van alle openstaande en onafgedane zaken, waarmede de heer LOUIS Z. . . zal worden belast, en wiens handteekening daarvoor zal valideeren, waartoe de contractant ter eenre, de heer ALEXANDER C. . . , verklaart hem speciaal te machtigen, onder belofte van goedkeuring; verklarende de heer LOUIS Z. . . , ook namens deszelfs rechtverkrijgenden, ten allen tijde de gevraagde inlichtingen en openingen te zullen geven, en van alles, wat hij zal hebben verricht, te doen behoorlijke rekening en verantwoording.

Art. 4. Ten einde die liquidatie te bespoedigen, zal dadelijk aan al degenen, die met voorschrevene firma in betrekking of opene rekening staan, bij circulaire kennis worden

gegeven van de ontbinding van deze vennootschap, tegen den , mitsgaders van den last en de machtiging, welke door den heer ALEXANDER C. . . aan den heer LOUIS Z. . . is gegeven, om de openstaande rekeningen der vennootschap te liquideeren, zullende die circulaires door de beide vennoten eigenhandig worden ondertekend; terwijl voorts van deze ontbinding door middel van de dagbladen de noodige aankondigingen zullen worden gedaan.

Art. 5. Aangezien tegen den aanstaande, de firma voorschreven geheel zal ontbonden zijn, en zij vennoten elkander alzoo na dien tijd niet meer kunnen verbinden, zal ieder hunner voorschreven handel voor eigen rekening kunnen aanvangen en voortzetten.

Art. 6. Eindelijk, ingeval onverhoopt tusschen contractanten onderling te dezer zake verschillen mochten ontstaan, verklaren zij in dat geval ter beslissing daarvan tot arbiter te benoemen en aan te stellen den heer FRANCISCUS C. . . , aan wiens uitspraak zij zich onherroepelijk verklaren te onderwerpen.

Op deze wijze alles tusschen contractanten overeengekomen en bepaald zijnde, beloven zij al hetgeen voorschreven is te zullen nakomen, onder verband als naar rechten.

Aldus in duplo opgemaakt en geteekend, te . . . , den

(*Naamteekeningen.*)

NB. Zie het vorige formulier.

VERLENGING VAN EENE VENNOOTSCHAP.

Wij ondergeteekenden KAREL W. . . (*beroep en woonplaats*), ter eenre, en PIETER L. . . ter andere zijde —

Verklaren door deze, dat de vennootschap, tusschen ons opgericht bij onderhandsche akte, den . . . , te . . . , tot het drijven van handel in . . . , onder de firma van . . . , welke, volgens gemelde akte, zou moeten eindigen den , zal blijven bestaan en voortduren voor den tijd van nog achtereenvolgende jaren, onder dezelfde voorwaarden, als in bovenvermelde akte is bepaald, zonder eenige verandering hoegenaamd, behoudens alleen dat (*de verandering uitdrukken*).

Aldus gedaan en geteekend in duplo, te , den

(*Naamteekeningen.*)

NB. Bij eene dergelijke akte zijn de zegel- en registratiekosten gelijk aan die van het oorspronkelijke contract.

AFSTAND VAN EEN AANDEEL IN EENE NAAMLOOZE VEN-
NOOTSCHAP.

Ik ondergeteekende KAREL M. . . . , (*beroep en woonplaats*), verklaar door deze af te staan aan den heer LAURENS D. . . . (*beroep, enz.*), die door mede-onderteekening dezes zulks verklaart aan te nemen:

Mijn aandeel in de naamlooze vennootschap, onder den naam van , opgericht bij akte, gepasseerd voor notaris GERIT WILLEM N. . . . , te , den , zijnde gemeld aandeel groot in kapitaal gulden, ten einde daarmede van heden af te kunnen handelen als zijn algeheel eigendom, en daarvan op den eerstvolgenden verschijndag de renten te ontvangen, ingevolge de bepalingen, in bovenvermelde akte breeder omschreven. Voorts verklaar ik den heer LAURENS D. . . . tevens te machtigen tot het bewerkstelligen van de overschrijving van dit door mij verkochte aandeel op zijnen naam, ingevolge de statuten van gemelde naamlooze vennootschap, waartoe ik hem heb ter hand gesteld een afschrift van bovenvermelde akte, gelijk de heer LAURENS D. . . . zulks erkent en daarmede genoeg neemt. Zijnde deze overdracht geschied voor eene som van . . . gulden, welke ik KAREL M. . . . beken bij de teekening dezes van den heer LAURENS D. . . . te hebben ontvangen.

Aldus gedaan en geteekend, te . . . den

(*Naamteekeningen.*)

NB. Zegel als bij het vorige formulier. De registratie bedraagt, zoo die verlangd wordt, 2 pCt. van de koopsom.

VAN WISSELBRIEVEN.

Een wisselbrief is een geschrift, uit eene plaats gedagteekend, waarbij de onderteekenaar iemand last geeft, om eene daarin uitgedrukte geldsom in eene andere plaats *op of na* zicht, of *op een bepaalden tijd*, aan eenen aangewezen persoon of aan diens order te betalen, met erkenning van ontvangene waarde, of van waarde in rekening. — Een wisselbrief kan ook worden getrokken: *a)* aan de order van den trekker zelven; *b)* op zekeren persoon en betaalbaar aan de woonplaats van een derde; *c)* voor rekening van een derde.

Wisselbrieven *op zicht* zijn steeds betaalbaar, en kunnen bij weigering dadelijk van niet-betaling geprotesteerd worden. — Die, getrokken op *eenigen tijd na zicht*, moeten door den houder aan den betrokkene ter acceptatie worden aan-

geboden; de acceptatie moet geschieden binnen de 24 uren daarna, door zulks duidelijk op den wisselbrief te stellen; de betrokkene moet die acceptatie onderteekenen en daarenboven den wisselbrief, na zicht getrokken, van dagteekening voorzien; — bij weigering van acceptatie moet de wissel van non-acceptatie geprotesteerd worden.

De houder van eenen wisselbrief, hetzij op zicht of na zicht getrokken, moet de betaling of acceptatie vragen binnen drie maanden na de dagteekening, voor binnenlandsche wisselbrieven; terwijl die termijn voor wisselbrieven uit vreemde, doch in Europa gelegene plaatsen met drie maanden wordt verlengd, enz.

De eigendom van wisselbrieven, betaalbaar aan order, kan, zoolang ze niet vervallen zijn, aan anderen worden overgedragen door middel van endossement. — Na den vervaldag kan de eigendom niet anders overgaan dan na afzonderlijke akte van overdracht.

Het endossement wordt op den rug van den wisselbrief gesteld, en behelst den naam van den persoon, aan wien of aan wiens order de betaling moet geschieden, met bijvoeging van *waarde genoten*, met aanduiding van den derde, van wien de waarde mocht afkomstig zijn, of van *waarde in rekening*, en moet zijn gedagteekend en onderteekend. Wanneer het endossement een dier vereischten mist, wordt het gehouden voor eene volmacht tot invordering van den wisselbrief. Het endossement kan echter ook in blanco, enkel door bloote naamteekening, geschieden, doch wordt alsdan de endossant geacht de waarde te hebben genoten.

Wisselbrieven op tijd of na zicht zijn betaalbaar op den vervaldag. De termijn van een of meer dagen, maanden enz., *na zicht* begint te loopen op den eersten dag *na* de aanneming, of het protest van non-acceptatie, des Maandags, indien de betaaldag op een Zondag invalt. Daags na den betaaldag moet, ingeval van weigering, protest gedaan worden; doch indien de wissel op Zaterdag vervalt, geschiedt het protest op Maandag; terwijl wissels, die op Zondag vervallen, des Dinsdags worden geprotesteerd. De betrokkene is niet gehouden, indien hij daarvoor redenen heeft, voor het geheel te accepteeren of te betalen. Wanneer de trekker soms meer mocht hebben getrokken dan hij te vorderen had, is het den betrokkene aan te raden, het verschuldigde te betalen en voor de rest protest te laten doen; vermits de ambtenaar, die het protest doet, verplicht is die gedeeltelijke betaling aan te nemen.

De houder van een van non-acceptatie of van niet-betaling geprotesteerden wisselbrief moet binnen vijf dagen na het gedane protest het doen beteekenen aan dengene, van wien hij den wisselbrief heeft bekomen, indien beiden in dezelfde stad of gemeente wonen, anders moet hij authentiek afschrift van het protest opzenden, uiterlijk op den gewonen postdag na die vijf dagen — en zoo de eene endossant op den andere. — Hij kan wijders vergoeding vragen van den acceptant, van den trekker en van al de endossanten, als ieder voor het geheel verbonden zijnde.

MODEL VOOR EEN WISSELBRIEF OP TIJD.

Amsterdam, den 5den Augustus 1891.

Goed voor 700 gulden 50 ct. Ned. Cour.

Op den eersten September aanstaande gelieve U te betalen op dezen mijnen wisselbrief aan den heer P. VAN VLARDING te Haarlem, of order, de som van zevenhonderd gulden vijftig cents, waarde genoten (of: *waarde in rekening*). Het zal U in rekening worden goedgeaan, volgens bericht (of *zonder bericht*).

R. DE KATER.

Den Heer V. VROLIK,
Koopman te Rotterdam.

ANDERE MODELLEN.

Gouda, 7 Maart 1891.

Goed voor 1550 gulden Nederl. Courant.

PRIMA. { Twee maanden na dato gelieve U te betalen tegen de-
zen mijnen prima-wissel aan den Heer G. VAN DER STRAA-
TEN Cz: te Amsterdam, of order, de somma van vijftien-
honderd en vijftig gulden, Nederl. Courant, waarde in
rekening, en stel op rekening als volgens advies van

P. VAN DAM.

Den Heer S. LEVISON,
te Amsterdam.

Antwerpen, 16 Februari 1891.

Goed voor f 1883.—

SECUNDA. { Op den eersten April eerstkomende gelieve U voor dezen
mijnen secunda-wissel (de prima niet) te betalen aan den
heer W. WOLSLAGER te Rotterdam, of order, de som van
Achtien honderd drieëntachtig gulden,
waarde in rekening. Het zal U in rekening valideeren,
als per advies van

G. DEN ACKER.

Den Heer C. VOORSLUYS,
te Arnhem.

Gorinchem, 6 Maart 1891.

Goed voor f 300.—

Op den veertienden dezer gelieve U te betalen aan den heer
P. PETERSON te Leeuwarden de somma van

Drie honderd gulden,

waarde genoten. Het zal U in rekening valideeren volgens
advies van den 3den dezer.

E. SAMUELS.

Den Heere V. VAN VREELAND,
te Groningen.

Desnoods bij den Heer C. VAN DER WELLEN, te Groningen.

ENDOSSEMENT.

Voor mij aan den Heer B. G. VAN GOEREE of order, waarde
in rekening (of: *waarde genoten*). Amsterdam 10 Maart 1891.

G. VAN DER STRAATEN, Jz.

of:

Voor mij aan U zelve, waarde in rekening (of: *waarde
genoten*). Amsterdam, enz.

wanneer namelijk de houder den wissel aan den betrokkene
zelve opzendt, om het bedrag daarvan te doen strekken tot
voldoening van deze of gene op hem rustende verplichting.

Het getal der endossementen, die op eenen wisselbrief kun-
nen voorkomen, wordt, althans voor zoover het Nederland-
sche wisselrecht aangaat, alleen beperkt door den vervaltijd.

Immers art. 139 van het Wetboek van Koophandel luidt: „Wisselbrieven, waarvan de vervaltijd verstreken is, of die niet betaalbaar zijn gesteld aan order, zijn niet vatbaar voor endossement, maar de eigendom moet bij eene afzonderlijke akte van cessie, overeenkomstig de voorschriften van het Burgerlijk Wetboek, worden overgedragen.” 't Is intusschen licht mogelijk, dat een wisselbrief, inzonderheid wanneer hij eenige maanden loopen moet alvorens hij betaalbaar is, van den een op den ander in zoo vele handen komt, dat de rugzijde van het papier niet toereikend is om er al de endossementen op te schrijven; in zoodanig geval wordt er een hulpmiddel vereischt om het verdere endosseeren van den wissel mogelijk te maken, en dit vindt men in eene strook papier van hetzelfde formaat als de wissel zelf, waaraan men den naam van *allonge* of *verlengstuk* geeft, en die met behulp van stijf sel of een ander kleefmiddel zoodanig aan den wissel wordt vastgehecht, dat zij daarmede slechts één geheel uitmaakt. Kan het zijn, dan wordt het endossement, om welks wille de hulpstrook werd aangehecht, nog op de keerzijde des wissels zelven aangevangen, om op de allonge te worden voortgezet. Aan de andere zijde dezer laatste wordt dan een uittreksel van den wisselinhoud geschreven, vermeldende *door wien, waar, op wien, voor welk bedrag en op welken termijn* de wissel getrokken is, gevolgd door eene opsomming van de namen van al de endossanten tot op hem, die de allonge er aan hecht. Schiet er dan nog eene onbeschrevene plaats over, dan wordt er, ter voorkoming van alle verdere beschrijving, door deze eene schuine streep getrokken.

MODEL VAN EEN WISSELBRIEF OP OF NA ZICHT.

Arnhem, den 14den Juni 1891.

Goed voor f 285 gl. 25 ct. N. C.

Op zicht (of: *Vijf dagen na zicht*) gelieve U op dezen mijnen eenigen Wisselbrief ten kantore van den heer E. HUBERTS te Breda te betalen, aan de order van mij zelven, de som van

twee honderd vijfentachtig gulden vijfentwintig cents, waarde genoten (of: *waarde in rekening*). Het zal U in rekening valideeren als per advies van

W. COSTERUS.

Den Heer PH. DE CANTER
te Breda.

VAN ASSIGNATIËN OF AANWIJZINGEN.

Naar luid van art. 210 van ons Wetboek van Koophandel is eene assignatie een gedagteekend en onderteekend geschrift, waarbij door den uitgever een bepaald persoon wordt aange-
wezen, om de daarbij uitgedrukte geldsom aan een anderen
bepaalden persoon, of aan diens order, te voldoen in dezelfde
gemeente, waar het geschrift is uitgegeven, onverschillig of
daarbij al dan niet de erkenning van genoten waarde of van
waarde in rekening is uitgedrukt. — Ingeval het geschrift
betaalbaar is gesteld op eene andere plaats, dan waar het is
uitgegeven, wordt het insgelijks voor eene assignatie gehou-
den, bijaldien daarbij geene rekening van genoten waarde of
van waarde in rekening is uitgedrukt.

Gevolglijk bestaat het onderscheid tusschen wisselbrieven
en assignatiën hoofdzakelijk daarin, dat de eersten betaalbaar
moeten zijn in eene andere plaats dan die waar ze zijn uitge-
geven, terwijl de assignatiën betaalbaar moeten zijn in de
gemeente der uitgifte zelve, of wel, wanneer ze in eene an-
dere plaats dan die der uitgifte betaalbaar worden gesteld,
moeten ze niet, gelijk met wissels het geval is, de vermeld-
ding van genoten waarde of van waarde in rekening bevat-
ten, maar *mogen* zoodanige vermelding *niet* inhouden.

Overigens kunnen de assignatiën, evenals de wissels, aan
order gesteld en geëndosseerd worden; over 't geheel zijn zij
ook aan dezelfde wetsbepalingen als de wissels onderwor-
pen; doch ten opzichte van haar accepteren en protesteeren
verordent de wet het volgende:

De betaling van eene assignatie, zonder tijdsbepaling, moet
gevraagd, en, bij ontstentenis, het protest van non-betaling
opgemaakt worden, uiterlijk binnen den tijd van eene maand
na de dagteekening, indien de tot voldoening aangewezen
persoon binnen dezelfde gemeente woont, waar de assignatie
is uitgegeven, en uiterlijk binnen den tijd van drie maanden,
indien hij elders woonachtig is.

De assignatie betaalbaar op eenigen tijd na zicht moet, met
inachtneming van de gezegde onderscheiding omtrent de woon-
plaats, uiterlijk binnen den tijd van eene maand, of van drie
maanden, aan den aangewezen persoon worden aangeboden,
ten einde door dezen, met bijvoeging van de dagteekening,
voor *gezien* te worden geteekend. Zoodanige aanteekening op
zich zelve, zonder uitdrukkelijk bijgevoegde acceptatie, wordt
voor geene acceptatie gehouden. Bij weigering om die aan-
teekening te doen, wordt de assignatie geprotesteerd, alsof

de betaling ware geweigerd, zonder dat er verder protest van non-betaling behoeft gedaan te worden.

De assignatie, die, ten gevolge van de aanteekening bij de vorige alinea vermeld, of, volgens haren inhoud, op een bepaalden tijd vervalt, is betaalbaar op dezelfde wijze als wisselbrieven van dien aard, en moet bij wanbetaling het protest op gelijke wijze worden opgemaakt.

De houder van eene geprotesteerde assignatie moet daarvan uiterlijk binnen vijf dagen, na den dag van het protest, kennis geven aan dengene, van wien hij die in betaling heeft genomen. Hij is insgelijks, op straffe van vergoeding van kosten, schaden en interesten, verplicht, voor zoover de assignatie aan order luidt, en geëndosseerd is, van het protest aan den oorspronkelijken uitgever kennis te geven.

De houder, die verzuimd heeft de bovenstaande voorschriften na te komen, verliest, indien hij de waarde heeft voldaan, zijn verhaal op dengene van wien hij de assignatie heeft ontvangen, en, zoo die voldoening geene plaats heeft gehad, is hij tot de betaling van den inhoud der assignatie verplicht. In het eene en andere geval moet de uitgever aan den houder afstaan en overdragen de vordering, welke hij ten laste van den ter betaling aangewezen persoon heeft, tot het beloop der assignatie toe, en tevens aan denzelfden, te diens koste, de noodige bewijsstukken verschaffen om die vordering te doen gelden. Indien de persoon, die tot betaling is aangewezen, aan den uitgever niets, of niet zooveel schuldig was als de assignatie bedraagt, is de uitgever jegens den houder tot schadevergoeding verplicht.

Behalve het verhaal op den uitgever van de assignatie, heeft iedere houder slechts zijn verhaal op den onmiddellijk voorafgaanden endossant, zonder den vroegeren te mogen aanspreken.

Niet zelden bedient men zich voor de assignatiën van ongezegeld papier. Men vergete intusschen daarbij niet, dat zulk eene op ongezegeld papier geschrevene assignatie nimmer in rechten kan gelden, en dat, zoodra eenige gerechtelijke verrichting daarmede moest plaats grijpen, niet alleen eerst het zegelrecht, maar bovendien eene geldboete ten bedrage van 10 pCt. der in de assignatie uitgedrukte som zou moeten worden betaald, zoodat in vele gevallen, vooral wanneer de assignatie geëndosseerd wordt, het ten zeerste is aan te raden haar op gezegeld papier te schrijven. Men bedient zich daartoe van het *wisselzegel* (zie hierachter).

MODELLEN VAN ASSIGNATIËN.

Goed voor f 200,—

Op zicht gelieve U te betalen aan den Heer W. WARNAR alhier de som van tweehonderd gulden. Het zal U in rekening valideeren volgens advies.

F. RIJKERT.

Schiedam, 6 Juli 1891.

Den Heer P. F. RITTAERT,
te Zaandam.

Goed voor f 160,—

Op den 14den Mei eerstkomende gelieve U te betalen aan den Heer K. JUNIUS te Amsterdam, of order, de somma van eenhonderd en zestig gulden, Nederl. courant. Het zal U in rekening valideeren, zonder advies.

S. G. HANEKAM.

Leiden, den 16den April 1891.

Den Heer Z. JANSSEN,
te Leiden.

Goed voor f 190,50.

Drie weken na zicht gelieve U te betalen aan den Heer PAULUS TEERLING alhier de som van

eenhonderd negentig gulden en vijftig cents,
waarde in rekening. Het zal U in rekening valideeren zonder advies van

R. SOMMERS.

Zutphen, 17 Juni 1891.

Den Heer G. VAN DER STARRE,
te Zutphen.

Endossement.

Ten opzichte van het endossement der aan order gestelde assignatiën, heeft men, in onderscheiding van dat der wisselbrieven, alleen in acht te nemen, dat er de woorden *waarde genoten* of *waarde in rekening* niet in mogen voorkomen, als de assignatie op eene andere plaats dan die der uitgifte betaalbaar is.

VAN ORDERBRIEFJES.

Men onderscheidt de orderbriefjes in *promessen aan order* en in *acceptatiën*. In den handel is meest de eerste, in 't gemeene leven de tweede in zwang; beiden zijn ongeveer van gelijke beteekenis, voor zooverre de onderteekenaar zich bij beiden tot betaling verbindt. Spruit die verbintenis tot betaling uit ontvangene goederen voort, dan heet het briefje *promesse*; geldt zij de teruggave van eene ontvangene geldsom, dan noemt men het *acceptatie*.

Deze orderbriefjes zijn even verhandelbaar als de wisselbrieven, en omtrent den vervalddag, de betaling, het protest, enz., gelden dezelfde bepalingen.

Wanneer de onderteekenaar van een orderbriefje of andere schuldverbintenis, tot voldoening van gereed geld of van iets, dat op eene bepaalde waarde kan worden gesteld, het stuk niet met zijne eigene hand geschreven heeft, moet hij, behalve zijne naamteekening, er onder zetten: *Goed voor*. . . . *gulden, of: Goed voor* . . . *mudden rogge*, enz. — Is de onderteekenaar koopman, dan is zulks, strikt genomen, wel niet noodig, maar blijft toch altijd aan te bevelen.

Ziehier nog de bepalingen, die het Wetboek van Koophandel ten opzichte van de zoogenaamde *Kassiersbriefjes en verder papier aan toonder* bevat.

Een orderbriefje of promesse aan order (in het dāgelijksch leven vaak acceptatie geheeten) is een gedagteekend en onderteekend geschrift, bij hetwelk iemand zich verbindt om te zijner woonplaatse, of ter woonplaatse van een ander binnen dezelfde gemeente of elders, en met of zonder tijdsbepaling, de daarbij uitgedrukte geldsom aan de order van den nemer te voldoen, met erkenning van genotene waarde of van waarde in rekening.

Alle wetsbepalingen omtrent wisselbrieven (zie dat woord), en betreffende den vervalddag, het endossement, de hoofdelijke verplichting van het geheel, den borgtocht genaamd *aval*, het protest, de rechten en verplichtingen van den houder, den herwissel en de interesten en kosten, de betaling, en die ter eere, de verjaring en andere wijze van schuldvernietiging, zijn ook op orderbrieftjes en promessen aan order toepasselijk.

Modellen van orderbriefjes, of Promessen en Acceptatiën.

Op vertoon neem ik ondergeteekende aan te betalen aan den Heer A. VERHOEK alhier, of order, de som van eenhonderd vijfenzeventig gulden, waarde in rekening.

Gorinchem, 8 Juli 1891.

B. VAN DALEM.

Zegge f 175.—

Op den 12den September eerstkomende neem ik ondergeteekende aan te betalen aan den heer C. VAN DER PALTZEN te Brielle de som van driehonderd twintig gulden vijftig cents; waarde in rekening.

Middelburg, 1 Augustus 1891.

Goed voor driehonderd twintig gulden vijftig cents.

S. WOLF.

Zegge f 320,50.

VAN FAILLISSEMENT.

Elk koopman, die ophoudt te betalen, wordt bij rechterlijk vonnis verklaard te zijn in staat van faillissement, hetzij op zijne eigene aangifte, hetzij ten verzoeke van een of meer schuldeischers, hetzij eindelijk op requisitoir van het openbaar ministerie. — Hij is tot die aangifte verplicht binnen drie dagen nadat hij heeft opgehouden te betalen; en deze aangifte moet geschieden ter griffie van de rechtbank zijner woonplaats. De rechtbank stelt bij dat vonnis een of meer curators aan ter regeling van den boedel. — De curators moeten, nadat zij den staat van den boedel onderzocht hebben, de schuldeischers oproepen, ten einde hunne vorderingen te verifiëren.

Verreweg de meeste menschen verkeeren in het denkbeeld, dat, wanneer zij hunne schuldvorderingen niet indienen, zij hun volle recht op den gefailleerde behouden, en zij later, wanneer deze weer in goeden staat mocht komen, het geheele bedrag op hem kunnen verhalen. Dit is echter eene dwaling; en het is elken schuldeischer aan te raden, zich intijds aan te melden, ten einde mede stem te hebben in het eventueel voor te stellen accoord; dit immers kan buiten zijne tegenwoordigheid worden tot stand gebracht, en hij moet zich daaraan onderwerpen. — Tevens zal het niet on-

gepast zijn, hier met een paar woorden te herinneren, dat, wanneer men met een gefailleerde in rekening staat, dit op vergelijking of compensatie recht geeft.

Bij voorb. A., timmerman, heeft eene rekening aan B. van *f* 100; B., metselaar, daarentegen eene van *f* 75 aan A. — Wanneer A. nu faillieerde, zoude B. slechts *f* 25 aan den boedel behoeven te betalen.

Afgezien van het moeilijke, dat er in gelegen is, om met juistheid op te geven, welke personen de wet als kooplieden beschouwt: — of metselaars, timmerlieden, schoenmakers, aannemers van publieke werken, enz., ook als kooplieden aangemerkt worden, op welke de wet het faillissement en bijgevolg ook de enkele en bedrieglijke bankbreuk toepast, gelooven wij den lezer geene ondiens te doen, met hierachter eene kleine schets te geven van de wijze, hoe men aan de wet, die het regelmatig boekhouden zoo gebiedend vordert, het best zal voldoen. Het boekhouden is een ieder, die eenige zaken drijft, niet genoeg aan te bevelen; het geheele verzuim, zoowel als het gebrekkig bijhouden van de boeken, zou den nalatige gevangenis, ja zelfs tuchthuisstraf kunnen berokkenen. De wet zegt, dat diegenen geacht worden kooplieden te zijn, die de daden van koophandel uitoefenen, en daarvan hun *gewoon* beroep maken; — en wijders, dat elk koopman verplicht is, een dagboek te houden, waarin van dag tot dag, naar de orde des tijds, zonder witte vakken, tusschenregels of handteekeningen, moeten worden aangeteekend, zijne in- en uitschulden, de ondernemingen in den handel, de trekkingen, acceptatiën of endossementen van wissels, of ander handelspapier, zijne verbintenissen en in het algemeen alles, wat hij ontvangt en uitgeeft, van welken aard het ook zij, — alles onverminderd zoodanige boeken, als in den handel gebruikelijk zijn, doch waarvan het houden door de wet niet geboden wordt; — dat hij wijders verplicht is, de brieven, die hij ontvangt, te bewaren, en van die, welke hij afzendt, een kopieboek te houden. En eindelijk, dat hij gehouden is, binnen de eerste zes maanden van elk jaar, een staat of balans op te maken, in een afzonderlijk register in te schrijven, en eigenhandig te onderteekenen.

Wij hebben zooeven gezegd, dat ieder koop- of ambachtsman een *dagboek* moet hebben, en ééns in ieder jaar een staat of balans moet opmaken. Om dit laatste te kunnen, moet men een zoogenaamd *grootboek* houden; bijgevolg zijn deze twee boeken naar de wet volstrekt noodzakelijk. — Er

is echter reeds opgemerkt, dat er in den handel onderscheidene boeken gebruikt worden, die allen dienen, om het voornaamste oogmerk, *een gemakkelijk en nauwkeurig overzicht van den staat zijner bezittingen, in- en uitschulden, te verkrijgen.*

Aan minder geoefende of pas beginnende ambachtslieden en handelaren dienen de hierachter volgende *formulieren tot inrichting van schrijfboeken en rekeningen* tot leidraad. Zij, die een grondig onderricht en keur van modellen verlangen, kunnen dat alles vereenigd vinden in het uitmuntende werk Fleischauer's volledige handleiding tot het dubbel of Italiaansch koopmans-boekhouden. Het bevat 264 quarto-pagina's en mag voor *eigen studie*, zoowel als voor *theoretisch en practisch Onderwijs*, op de meeste volledigheid bogen, heeft tevens de duidelijkste voorstelling van de wetenschap door de *boekhouding van een handelskantoor* op den voet te volgen. Het werk zelf is in zooveel Cahiers afgedeeld, en ingericht, als men *Hoofd-, Bij- en Hulpboeken* noodig heeft; over de gedurende 4 maanden gedrevene handelszaken, het *boeken van de posten*, het maken van de *Balansen, Inventarissen*, alsmede een overzicht van den toestand op den dag der sluiting met aanwijzingen over de manier van Boeking, door voorbeelden toegelicht.

ZEGELRECHTEN.

Het recht van zegel is eene belasting die *hoofdzakelijk* geheven wordt van het papier, dat gebruikt wordt voor alle akten en andere geschriften, die in rechten kunnen dienen om iets te bewijzen.

Van de wijzen, waarop het zegelrecht betaald wordt, komen vooral in aanmerking:

- I Het *vaste* zegelrecht op de *quitantiën* tusschen particulieren;
- II. Het zegelrecht dat *verschilt*, naarmate van de *hoegrootheid van het papier* dat gebruikt wordt;
- III. Het zegelrecht dat *verschilt*, naarmate van de *som die in het stuk is uitgedrukt*.

Over elk dezer hoofdsorten wordt hierna achtereenvolgend iets medegedeeld.

Echter gaan daaraan vooraf eenige *algemeene bepalingen*, die voor particulieren het meest belangrijk zijn.

Wanneer men *aanvangt* met het beschrijven van gezegeld papier, of daarmee op de keerzijde voortgaat, moet men goed toezien, dat geene letters of woorden door den afdruk van den zegelstempel heen worden geschreven. Die afdruk toch mag zoo min op de voorzijde als op de keerzijde door letters bedekt of op eenige wijze onkenbaar gemaakt of beschadigd worden.

Het is ook niet onverschillig op *welke plaats* men begint te schrijven. Men moet aanvangen *ter hoogte van of onder* (dat wil zeggen *onmiddellijk onder*) *den afdruk van den zegelstempel*.

Bij *overtreding* van deze bepalingen wordt door een *bijzonder persoon* (geen ambtenaar die de overtreding in zijne betrekking begaat) eene boete van f 7,50 verbeurd.

Men mag intusschen op de gebruikelijke wijze bij het beschrijven van gezegeld papier het voorste vierde gedeelte van het blad openlaten, bij wijze van kant. De bepaling dat men ter hoogte van of onder den afdruk van den zegelstempel moet beginnen te schrijven, is gemaakt om te voorkomen, dat men later van het stuk een reep kan afscheiden met het zegel er op, zoodat men dan tweemaal een stuk kan beschrijven en maar *ééns* de belasting betalen. Dit doel van de wet (het voorkomen van bedrog), moet bij de beoordeeling van de overtreding in het oog worden gehouden, zoodat, wanneer men een stuk aan de voorzijde een weinig te laag begint, maar aan den anderen kant boven aan het papier vervolgt, geene overtreding is begaan, daar dan de afsnijding ondoenlijk wordt.

Wanneer een stuk geschreven is op een *ander* gezegeld papier dan het daarvoor *bestemde*, of op een papier van een *hooger* recht, is er geene overtreding begaan. *Wel* is er overtreding, wanneer men papier van een *lager* recht dan noodig is gebruikt. De schatkist wordt dan benadeeld.

Om gezegeld papier te *verkoopen* moet men daartoe gemachtigd of aangesteld wezen door den Minister van financiën. De machtiging wordt telkens slechts voor *één* jaar gegeven.

Wanneer men *zonder machtiging* verkoopt, verbeurt men eene *boete* van f 112,50; bovendien wordt het bij den overtreder gevonden papier verbeurd verklaard, als hij niet kan bewijzen, dat hij de zegels bij een Ontvanger der registratie of van de zegelrechten heeft gekocht.

Een gezegeld papier, dat reeds *éénmaal* voor eene akte of een geschrift is gebezigd, mag daarvoor onder geen voor-

wensel voor de *tweede maal* worden gebruikt, zelfs dan niet, wanneer het oude stuk is doorgehaald of op eene andere wijze vernietigd. Bij overtreding van deze bepaling wordt hetgeen *het laatst* is geschreven, beschouwd als op ongezegeld papier te zijn gesteld.

Er zijn echter op deze bepaling vele *uitzonderingen*. Een aantal akten en geschriften kunnen *wel* achter elkander op hetzelfde zegel worden geschreven. Op particulieren hebben die uitzonderingen weinig betrekking. De voornaamste, voor hen van belang, bestaat hierin dat *quitantiën*, voor sommen die men *achtereenvolgend ontvangt in mindering van dezelfde schuldvordering*, ook op hetzelfde zegel kunnen worden gesteld.

Dit is mede het geval met de *quitantiën* voor sommen *in mindering van een en denzelfden termijn van huur*.

Voorts mogen de *quitantiën*, *endossementen*, *accepten* en *borgtochten* (*avals*) op de *wisselbrieven* en ander handelspapier worden gesteld zonder nieuw zegel.

Eveneens *quitantiën* op akten van *verkoop* en op *schuld-bekentenissen*. Deze *quitantiën* mogen zoowel op afschriften als op de origineele stukken worden gesteld.

Huiselijke papieren, brieven en andere geschriften, die niet worden geschreven met het *doel* om ze in rechten te gebruiken, behoeven dan ook *niet op gezegeld* papier te worden geschreven. *Wanneer* zij echter in rechten worden overgelegd *moet voor die stukken vooraf het zegelrecht worden voldaan*.

Onder de hier bedoelde stukken rekent men ook *on-geteekende rekeningen; ontwerpen van bestekken die ter hogere goedkeuring worden ingezonden; teekeningen en kaarten zonder certificaat of waarmerk of alleen door den vervaardiger onderteekend, of waarop niets anders voorkomt dan aantekeningen van administratieven aard; voorts ook telegrammen*, door tusschenkomst van den telegrafist aan den geadresseerde overgemaakt.

(Daar het zegelrecht op gedrukte stukken, vroeger bestaande, bij de wet van 9 April 1869 is afgeschaft, kunnen zoodanige stukken ongezegeld in rechten worden overgelegd.)

~~~~~

Thans volgen eenige aantekeningen, die betrekking hebben op de *voldoening van het zegelrecht*.

In de eerste plaats komt in aanmerking:

Het bij de wet van 11 Juli 1882 ingestelde vaste recht op de quitantiën tusschen particulieren.

Behoudens de hierna te vermelden UITZONDERING ten aanzien der quitantiën niet meer dan f 10,— bedragende, is een vast zegelrecht van vijf centen (geen opcenten) verschuldigd wegens alle ondershands geteekende quitantiën en andere eenzijdige akten en geschriften, welke door of namens den schuldeischer de erkenning bevatten van het geheel of gedeeltelijk te niet gaan van eene geldschuld.

Dat recht is verschuldigd zelfs al zijn die stukken opge maakt in den vorm van berichten of brieven.

Zoo niet het tegendeel bedongen is, komt dit recht ten laste van den schuldenaar.

In de practijk is het dus aan te bevelen, dat bij het uitschrijven van rekeningen tot een bedrag van meer dan f 10,—, vijf cents voor het quitantiezegel wordt uitgetrokken. Bij de betaling zal de schuldenaar dan wel toezien, dat de rekening behoorlijk van het door hem betaalde plakzegel wordt voorzien op de wijze als dit is voorgeschreven, waarvoor hij die ontvangst moet zorgen.

Vrijgesteld van dit recht zijn alle alleen door den schuldeischer onderteekende quitantiën, in welken vorm ook, wanneer voor niet meer dan f 10,— wordt gequiteerd en de kwijting niet strekt op rekening of tot geheele voldoening van eene grootere som. In laatstgemelde gevallen zal het zegelrecht wel verschuldigd zijn en ingeval van betaling in termijnen bij de eerste betaling moeten worden voldaan.

Het hier bedoelde recht is bepaaldelijk alleen van toepassing op bewijzen of stukken, waardoor eene geldschuld te niet gaat, en dus b. v. niet op bewijzen van ontvangst van gelden a deposito, ter crediteering, ter nadere verrekening of in bruikleen gegeven, noch op bewijzen van ontvangst van wissels, coupons, enz., om geïncasseerd of gewisseld te worden. Al dergelijke stukken zijn eigenlijk geen quitantiën, ofschoon ze in het dagelijksch leven meestal onder die benaming doorgaan.

Zoo de quitantiën hier te lande zijn opgemaakt, kan de voldoening van het recht op drieërlei wijze geschieden:

1. door gebruik te maken van het daarvoor bestemde gezegeld papier, van wege het rijk uitgegeven.
2. door eigen papier of perkament te laten stempelen op het zegelkantoor, dat daarvoor is aangewezen.
3. door vóór de onderteekening het stuk van een plak-

zegel te voorzien, dat verkrijgbaar is op de kantoren van registratie en zegel en bij hen, die met machtiging van den Minister gezegeld papier verkoopen.

Zijn de hierboven gemelde voorschriften niet nageleefd, dan wordt door den schuldeischer, die er voor had moeten zorgen, eene boete van f 25,— verbeurd.

Zoo de quitantiën buitenslands zijn opgemaakt, geschiedt de voldoening van het recht door het ten kantore van den ontvanger te betalen, welke ontvanger een bewijs van kwijting op het stuk plaatst.

Die een plakzegel, wetende dat het reeds gebruikt is, andermaal gebruikt, verkoopt of te koop aanbiedt, wordt door den strafrechter vervolgd en met eene boete van f 50,— tot f 1000,— gestraft. (Zie ook hierna bij het wisselzegel.)

Het zegelrecht dat verschilt naarmate van de grootte van het papier dat gebruikt wordt, is onderscheiden in vijf soorten. Hoe grooter papier men gebruikt, hoe meer belasting men betaalt.

De voormelde soorten zijn de volgende :

1. groot registerpapier van f 1,— hoofdrecht.
2. registerpapier " " 0,75 "
3. gewoon papier " " 0,50 "
4. halfvel gewoon papier " " 0,25 "
5. klein zegel " " 0,15 "

Op dit hoofdrecht worden 50 opcenten geheven. Alzoo kost in het geheel:

papier van n ^o .	1 . . .	f 1,50
" " "	2 . . .	" 1,12 $\frac{1}{2}$
" " "	3 . . .	" 0,75
" " "	4 . . .	" 0,37 $\frac{1}{2}$
" " "	5 . . .	" 0,22 $\frac{1}{2}$

Een der bovengemelde papiersorten moet (met uitzondering van de hiervoren gemelde quitantiën) bepaald gebruikt worden voor alle *onderhandsche akten, verzoekschriften* (in welchen vorm ook vervat), *memoriën van aangifte voor het recht van successie en overgang*, en in het algemeen voor alle *stukken en geschriften*, die tot *eenig bewijs of titel strekken of eenig recht of voordeel opleveren*.

Als *in het geheel niet belast* worden hier beschouwd de volgende stukken:

Inschrijvingsbiljetten bij aanbestedingen en verpachtingen, wanneer zij niet bestemd zijn tot blijvend bewijs van het bod, maar evengoed mondeling hadden kunnen geschieden.

Kennisgevingen van gemeentebesturen, tot nakoming van eene verplichting bij eene plaatselijke verordening opgelegd.

Zoome de *ongeteekende* stukken, die in den zin der wet geen bewijs kunnen opleveren.

Voorts zijn van de hier bedoelde soort van belasting verschillende stukken *vrijgesteld*, b. v.:

De verzoekschriften of requesten van onvermogene personen, mits van het onvermogen door eene verklaring van het gemeentebestuur hunner woonplaats blijkt en die verklaring aan het request wordt gehecht. (Dit is ook toepasselijk op de verzoekschriften van armbesturen.)

De memoriën van aangifte voor het recht van successie, in de gevallen dat geen successierecht verschuldigd is.

De rekening, die de voogd over minderjarigen om de twee jaren aan den toezienenden voogd moet doen, evenals die van den curator over eenen onder curateele gestelden aan den toezienenden curator.

In 't algemeen is bepaald, dat al de bovengemelde onderhandsche akten enz. aan het zegelrecht naar de grootte van het papier onderworpen, geschreven moeten worden op het gezegeld papier *dat van wege het rijk verkrijgbaar wordt gesteld*. Diegenen echter, die zich van *ander papier* of wel van *perkament* willen bedienen, kunnen hetzelfde *doen stem-pelen*, alvorens daarvan gebruik wordt gemaakt. De oppervlakte van het papier wordt dan berekend en daarnaar het recht betaald volgens den maatstaf dien de wet aanwijst, namelijk 15, 25, 50, 75 cent, en vervolgens steeds met opklimming van 25 cent in hoofdrecht, en dus behalve de 50 opcenten.

Er mag echter *geen kleiner* papier dan van 25 centen (met de opcenten $f 0,37^5$) worden gebezigd voor *wederzijds verbindende* akten en andere geschriften, welke door of tusschen bijzondere personen ondershands worden opgemaakt.

Het gezegeld papier van 15 centen (met opcenten 22^5 cent) mag door particulieren *alleen* worden gebruikt voor onderhandsche, *eenzijdige* akten en geschriften.

Bij overtreding van deze bepalingen wordt eene boete van *f* 15,— belooopen.

Het zegelrecht dat verschilt naarmate van de som die in het stuk is uitgedrukt, heeft betrekking op:

- a. *wissels* en *ander handelspapier* en
- b. *onderhandsche huurcontracten*.

Het papier, dat bestemd is voor de stukken aan het hier bedoelde recht onderworpen, wordt van wege het Rijk uitgegeven.

Voor *wissels* en *ander handelspapier* heeft het geringste zegel een stempel van 5 cent en het hoogste een stempel van *f* 20,—.

Wanneer het verschuldigde recht meer dan *f* 20,— bedraagt, moeten de ontvangers van de betaling van dat meerdere doen blijken door quitantie of bijstempel, nevens den gewonen stempel te stellen.

Het recht klimt op met 5 centen tot 25 centen, voorts telkens met 25 centen tot *f* 5,— en boven de *f* 5,— telkens met 50 centen.

Degenen, die zich voor handelspapier of akten van verhuring willen bedienen van *ander papier* dan dat van wege het Rijk uitgegeven, kunnen het *doen stempelen* alvorens daarvan gebruik te maken.

Aan deze stukken mag *ongezegeld* papier worden *vastgehecht*, als het gezegeld papier niet groot genoeg is om daarop de geheele akte te schrijven. Zoo mag men een reep ongezegeld papier aan eenen *wissel* hechten als er plaats te kort komt voor de endossementen. Zoo mag men in een *huurcontract* een vel gewoon papier voegen, als de akte zoo groot is, dat men geen plaats genoeg heeft op het zegel.

Wanneer de som of waarde in het stuk uitgedrukt en waarover het recht is verschuldigd, *minder* bedraagt dan de ronde sommen, die hierna worden opgegeven, wordt toch het *volle recht over die ronde sommen* berekend.

Alle *wissels*, orderbrieffjes, assignatiën en ander handelspapier *binnen het Rijk betaalbaar*, alsmede de *duplicaten* of *copieën* van die stukken, zijn onderhevig aan een *vast recht van vijf centen van iedere honderd gulden* (*Geen opcenten*).

Dit recht wordt berekend over de som in het stuk uitgedrukt, over ronde sommen van *f* 100,— tot een bedrag van

f 500,—, boven de *f* 500,— in ronde sommen van *f* 500,— tot *f* 10000,— en daarboven over ronde sommen van *f* 1000,—.

Zoo is b. v. verschuldigd:

Op een wissel

van <i>f</i> 300,—, ...	3 × 5 of 15 ct.
„ „ 360,—, staat gelijk met <i>f</i> 400,—.	4 × 5 „ 20 „
„ „ 640,—, boven <i>f</i> 500,—, en dus gelijk <i>f</i> 1000,—, ...	10 × 5 „ 50 „
„ „ 1100,—, staat gelijk met <i>f</i> 1500,—,	15 × 5 „ 75 „
„ „ 1600,—, „ „ „ „ 2000,—,	20 × 5 „ <i>f</i> 1,—.

(De wissels en ander handelspapier in de overzeesche bezittingen van het Rijk opgemaakt en aldaar van zegel voorzien, zijn hier vrij).

Wissels en ander handelspapier *buiten het Rijk betaalbaar*, alsmede het binnen het Rijk betaalbare zoogenaamde *kort papier* (dat wil zeggen het papier betaalbaar op vertoon, of uiterlijk drie dagen daarna, of uiterlijk acht dagen na de dagteekening) zijn slechts onderworpen aan een *vast recht van vijf centen* (Geen opcenten).

Ingeval van overtreding van eene der vorenstaande bepalingen, wordt eene boete van *honderdmaal* het niet betaalde recht, doch *minstens f* 25,— verbeurd.

Is een aan evenredig recht onderhevige *in het buitenland* getrokken wissel in meer dan één exemplaar opgemaakt, of zijn daarvan copieën vervaardigd, dan zijn de latere exemplaren en de copieën *vrij van recht*, als op den prima wissel of den oorspronkelijken wissel het recht behoorlijk is voldaan.

Ook is het in zoodanig geval, om vrijdom van recht te genieten, een *noodzakelijk vereischte*, dat de houder of acceptant, die binnen het Rijk op een der latere exemplaren of der copieën het eerst zijne handteekening zet, boven die handteekening de volgende verklaring schrijft of doet schrijven:

Het zegelrecht is op den prima wissel behoorlijk voldaan.

(Volgt handteekening.)

of: *Het zegelrecht is op den oorspronkelijken wissel behoorlijk voldaan.*

(Volgt handteekening.)

Iemand, die deze verklaring in strijd met de waarheid onderteekent, belooft eene boete van duizend gulden.

Wanneer de aan het zegelrecht onderworpenen stukken *buitenslands* zijn opgemaakt, moet daarvan het recht worden

voldaan *alvorens* hier te lande verhandeld, geaccepteerd, geëndosseerd, betaald, gequiteerd of voor aval geteekend te worden, of eindelijk vóórdat wegens non-acceptatie of non-betaling van die stukken protest wordt opgemaakt.

Eene boete van *honderdmaal* het niet overeenkomstig de wet betaalde recht, doch *minstens* f 25,—, wordt verbeurd door ieder, die eenig hierboven bedoeld papier, niet van behoorlijk zegel voorzien, onverschillig of het binnen- of buitenlands is opgemaakt, hier te lande heeft verhandeld, geaccepteerd, geëndosseerd, betaald, gequiteerd of voor aval geteekend, of eindelijk wegens non-acceptatie of non-betaling van zoodanig stuk eene akte van protest heeft doen opmaken, zonder vooraf het zegelrecht te voldoen.

Deze voldoening kan door iederen houder van een wissel, orderbriefje, assignatie, of ander handelspapier, wiens handteekening niet of niet in strijd met de wet op het stuk voorkomt, zonder betaling van boete geschieden, waarna dat stuk, ten aanzien van dien houder en van latere houders, als behoorlijk gezegeld wordt aangemerkt.

Iedere houder is tot deze voldoening verplicht, op straffe van aansprakelijkheid jegens den Staat voor de boeten door vroegere houders beloopt.

Als betaling voor het protest geldt de terhandstelling van het verschuldigde recht door den houder, die protest doet opmaken, aan den hiermede belasten ambtenaar, mits deze in zijne akte die terhandstelling vermeldt en het zegelrecht in 's Rijks schatkist overstortte bij de aanbidding van de akte ter registratie.

De aanduiding „zonder kosten” en elke andere daarvoor in de plaats tredende vermelding, ten doel hebbende den houder te ontheffen van zijne verplichting om protest te doen opmaken, is *nietig*, indien zij betrekking heeft op een handelspapier, dat niet of niet voldoende gezegeld is.

Het zegelrecht, verschuldigd op handelspapier, kan door den trekker of onderteekenaar, den acceptant, den endossant, en den houder die quiteert, worden voldaan door opplakking van een *plakzegel*, dat van wege het Rijk wordt uitgegeven en verkrijgbaar gesteld.

Het is intusschen *niet* toegelaten, dat de houder van een buitenlandschen wissel het zegelrecht voldoet door de opplakking van een plakzegel, waarboven geschreven wordt: gezegeld om ter acceptatie te worden aangeboden. De houder, die den wissel wil zegelen vóórdat deze ter acceptatie wordt aangeboden, kan dit alleen doen door den wissel daartoe aan

het zegelkantoor aan te bieden. Doch de zegeling vóór de acceptatie is in het bovenbedoelde geval geen vereischte; het is voldoende dat de acceptant zijne onderteekening over het zegel heen schrijft.

Hij die een plakzegel, wetende dat het reeds gebruikt is, andermaal gebruikt, verkoopt of te koop aanbiedt, wordt gestraft met eene boete van f 50,— tot f 1000,—.

(Hierboven reeds vermeld bij het quitantiezegel.)

Alle door hier te lande wonende personen opgemaakte quitantiën, en alle handteekeningen, welke zoodanige personen hebben gesteld op die stukken of op wissels en ander handelspapier, worden, behoudens tegenbewijs, geacht hier te lande geschreven te zijn, ook al is daarop het tegendeel vermeld.

~~~~~

De wet houdende bepalingen omtrent het plakzegel voor handelspapier van 9 April 1869 is, ten gevolge van het bovenstaande, ingetrokken.

Voorts is de vrijstelling van het zegelrecht voor de zoogenaamde kassiersbriefjes, bij de oude zegelwet toegestaan, bij de nieuwe wet van 1882 mede ingetrokken.

~~~~~

Onderhandsche akten van verhuring, onderverhuring, overdracht of wederafstand van huur van onroerende goederen, zoomede al de dubbelen dier akten, zijn (behoudens de hierna te vermelden vrijstelling) onderworpen aan een vast recht van f 0,25 van iedere honderd gulden. Alzoo $\frac{1}{4}$ pCt. behalve de 50 opcenten.

Het recht wordt berekend over *ronde sommen van f 100,— tot f 2000,—* en daarboven met *ronde sommen van f 200,—*

Bij voorbeeld:

1 jaar huur voor f 930 staat gelijk met f 1000,—

1 " " " " 2050 " " " " 2200,—

Wanneer men een huurzegel noodig heeft, berekent men het recht als volgt:

Indien de huurtijd 2 jaar of minder is, bestaat het bedrag waarover het recht verschuldigd is, in den huurprijs over den

geheelen huurtijd berekend. B. v. huur van f 100,— voor een en een half jaar, dan is over f 150,— het recht verschuldigd.

Duurt de huurtijd *langer dan 2 jaren*, dan neemt men den huurprijs over de *twee eerste jaren geheel* en over de *overige jaren de helft*. B. v. huur van 4 jaar voor f 200,— dan is het recht verschuldigd over:

$$\begin{array}{r} 2 \times 200 \text{ of } f \text{ 400,— en} \\ 2 \times 100 \text{ „ „ 200,—} \\ \hline \text{samen } f \text{ 600,—. (Hiervan } \frac{1}{4}\% \text{ en 50 opcenten.)} \end{array}$$

Wanneer de huurprijs *niet* over al de jaren *even groot* is, neemt men het *gemiddelde bedrag*. B. v. huur van 4 jaar, de 2 eerste jaren voor f 200,— de 2 laatste jaren voor f 300,—.

Het gemiddeld bedrag berekenende erlangt men:

$$\begin{array}{r} 2 \times 200 = f \text{ 400,— en} \\ 2 \times 300 = \text{ „ 600,—} \\ \hline \text{samen } f \text{ 1000,— Dit gedeeld door 4 erlangt men } f \text{ 250,—} \end{array}$$

Men berekent alsnu het belastbaar bedrag als volgt:

$$\begin{array}{r} \text{voor de 2 eerste jaren } 250 = f \text{ 500,—} \\ \text{ „ „ 2 laatste „ } 125 = \text{ „ 250,—} \\ \hline \text{samen } f \text{ 750,—} = f \text{ 800,—.} \end{array}$$

(Hiervan $\frac{1}{4}$ pCt. en 50 opcenten.)

De jaren *ter keuze*, of zoogenaamde *optiejaren*, worden onder den huurtijd begrepen. Ook voor die jaren moet dus dadelijk het recht worden betaald; maar men kan bij het huurcontract bedingen, dat vóór den aanvang der optiejaren een nieuw contract moet worden opgemaakt. In zoodanig geval worden zij dus voor het recht *niet* dadelijk onder den huurtijd begrepen.

Wanneer de verhuring *voor het leven* is, wordt het recht gerekend over *tienmaal* den jaarlijkschen huurprijs. Is de tijd *onbepaald*, dan is *twintigmaal* de jaarlijksche huursom belast.

Het recht is verschuldigd over den *huurprijs met de lasten*. Lasten zijn aanwezig, wanneer de huurder dingen voor zijne rekening neemt, die eigenlijk de verhuurder moet betalen, b. v. *grondbelasting* of de *eigenaarsreparatiën*. In zoodanig geval wordt het jaarlijksch bedrag daarvan in de akte door partijën opgegeven of geschat, bij gebreke waarvan zulks bij de registratie door den ontvanger ambtshalve wordt gedaan. (*De onderhandsche huurcontracten worden gratis geregistreerd*,

wanneer zij binnen drie maanden na de dagteekening ter registratie worden aangeboden).

Bij overtreding van de bovenvermelde bepalingen is eene boete verbeurd van 5 percent der som, waarover het recht verschuldigd is, wanneer het stuk ongezegeld is; van welke som echter, ingeval een ontoereikend zegel is gebruikt, voor de berekening van de boete wordt afgetrokken dat gedeelte, waarvoor het gebezigde zegel, naar den aard van het stuk, had kunnen worden gebruikt.

Vrij van zegel zijn de onderhandsche akten van verhuuring, onderverhuuring, huurvernieuwing, overdracht of wederafstand van huur van onroerende goederen, wanneer de huurprijs en lasten, te zamen genomen, voor den geheelen huurtijd de som van f 50,— niet te boven gaan.

FOL. 1.

A. Formulier van een Dagboek.

Amsterdam, den 2den Januari 1891.

<i>Credit.</i>		
M. VAN DER VELDE alhier.		
Ontvangt van mij in betaling per eene quitantie op J. Kolf te Weesp, groot <i>f</i>		109 19
6 DITO.		
<i>Debet.</i>		
GEORG NANNERT alhier.		
Aan ZEd. ter incasseering gegeven:		
een wissel op A. Jaarmark te Zaandam, vervallen 15 dezer . . . . . <i>f</i>		61 10
een dito op P. Drissel te Ouderkerk, ver- vallen ultimo dezer, groot. . . . . -		48 46
eene acceptatie van K. ter Meer, alhier, vervallen ultimo dezer, groot. . . . . -		35 00
11 DITO.		
<i>Credit.</i>		
W. J. MOLENAAR, te Utrecht.		
Betaalbaar voor mijne rekening Aan van der Vorst aldaar . . . . . <i>f</i>		9 75

B. Formulier van een Inkoopboek.

1891.

AMSTERDAM.

Credit.

		J. BORSTOO alhier.	
		Per Contant.	
Jan.	2	Per 80 meters bl. laken a f 15,75	
		per meter. . . . . f 1260,00	
		Af 1 pCt. . - 12,60	
		<u>f 1247,40</u>	
		Af 5% per Contant - 62,37	
		<u>f</u>	1185 03
		P. RAUDER te Elberfeld.	
Jan.	3	Ontvangen over Arnhem door tussenkomst van R. Anders aldaar, franco vracht en rechten.	
		H. W. N. 2. Een kistje met:	
		12 stuks a 20 met. kat. a f 1,10. f 264,00	
		10 " " 16 " " " - 1,—. - 160,00	
		27 " " 15 " " " - 0,70. - 283,50	
		Kistje . . . . - 3,50	
		<u>f</u>	711 00
		A. DE RUITER te Utrecht.	
Jan.	4	Per 12 gros knopen a f 3,75. f 45,00	
		Af 2 pCt. - 0,90	
		<u>f</u>	44 10

FOL. 1.

C. Formulier van een Verkoopboek.

1891.

AMSTERDAM.

Debet.

	A. HAGEDIS te Hoorn.		
	Op 3 maanden.		
Febr. 10	Aan een rijmantel met 3 kragen.	f 98 00	
	G. SLORRIS te Alkmaar.		
	a Contant.		
Febr. 11	Aan 10 stuks borstrokken met ver-		
	schotten a f 3,50	f 35,00	
	Af 5 pCt.	1,75	
		<u>f</u>	33 25
	MELCHERS & ISAAKS alhier.		
	Op 6 maanden.		
Febr 13	Aan 1 stuk bl. laken 54 meters.		
	Af 10 pCt. $5\frac{1}{10}$ „		
	$48\frac{6}{10}$ meters a f 10,00.	f 486,00	
	Af 3 pCt.	14,58	
		<u>f</u>	471 42

KASSA-REKENING. Debet. Credit.

1891.		1891.		1891.	
Jan.	"	Jan.	"	Jan.	"
2	Aan voorraad van geld in contanten . . . . . f 250	2	Per. In de huishoud. aan mijne vrouw bet. f 24 50		
4	" van G. Drissel ontvan- gen . . . . . f 83 17	3	" knoopen, garens, enz. 7		
8	" 1 pantalon en 2 vesten verkocht 17 30	6	" werkloon aan de knechts 36		
12	" van Jan Kolff alhier 25	8	" schoolgeld voor de kinderen 12 50		
21	" van P. Claassen alhier 35	13	" rekening van v. d. Vloot betaald 93 87		
31	" kamerhuur ontvangen 15	20	" werkloon aan de knechts 12 50		
		21	" rekening aan den schoenm. betaald 5 30		
		22	" in het huishouden 9		
		23	" quitantie van Crol betaald 10		
		24	" aan den timmerman voor reparatiën 3		
		24	" werkloon betaald 12 50		
		31	" huishuur betaald 58 50		
		31	Voorraad van geld in cassa . . . . . f 284 67		
		Jan. 31			140 80
				f 425 47	f 425 47
1891.					
Febr. 1	Aan voorr. van geld in cassa f 140 80				

For. 1. **E. Formulier van een Grootboek.** For. 1.

		J. HOUTKOPER TE 'S-GRAVENHAGE.		Credit.	
				1891.	
1891.					
Jan.	3 Aan 1 winterjas met voering . . . f	6750	25 Per contant betaald. . . . . f	4750	
Mei.	17 " 3 vesten a f 4,75	1425	8 " door ZEd. gelev. goederen -	1232½	
Aug.	9 " 2 pantalons a f 15,00.	30	12 " contanten op af kort. gezond. -	20	
			31 " saldo komt mij van ZEd. -	3192½	
		f 11175		f 11175	
1892.					
Jan.	1 Aan saldo van A. P. komt				
	mij van ZEd. . . . . f	3192½			

		J. K. TER MEER TE ZAANDAM.		Credit.	
				1891.	
1891.					
Febr.	6 Aan ZEd. contant betaald . . . f	50	1 Per saldo aan ZEd. van A. P.		
"	24 " mijne quitantie op Jan		verschuldigd . . . . . f	15749	
	Kolf	10919	12 " diverse goederen van ZEd.,		
			op drie maanden tijd ge-		
			kocht	21012	
Dec.	31 Aan saldo komt ZEd. van mij. -	20812			
		f 36731		f 36731	
			1892.		
			Jan.	1 Per saldo komt ZEd. van mij. f	20812

F. Formulier van eene schrijnwerkers-rekening.

REKENING over de voor den Heer N. . . . alhier gedane werkzaamheden, van den schrijnwerker N. . . . te N. . . .

		<i>Debet.</i>
1891.		
Maart 7.	Een schrijfflessenaar van mahoniehout met de daartoe benoodigde sloten en beslag . . . . . <i>f</i>	95 —
Mei 12.	Een speeltafeltje met opslaande kleppen . . . . . -	12 50
Aug. 21.	Eene commode gerepareerd. . . . -	7 —
	<i>Somma f</i>	114 50
	Hierop ontvangen den 10en Sept. 1892. -	45 —
	Blijft. . . <i>f</i>	69 50
	N. . . .	

G. Formulier van eene winkeliers-rekening.

AMSTERDAM, 1891.

Ten dienste van den Weledelen Heer M. M. . . te A. . . . geleverd door N. N. . . .

		<i>Debet.</i>
1891.		
April 5.	10 meters blauw laken a <i>f</i> 5,00 per met. <i>f</i>	50 —
Juni 28.	5 „ „ fijn wit katoen a <i>f</i> 0,35 per met. -	1 75
Juli 3.	1 zijden sjaal . . . . . -	5 75
Sept. 9.	4 meters rood fluweel (katoen) a 3,00 -	12 —
	<i>f</i>	69 50
	Voldaan den 22sten Jan. 1892.	
	N. N. . . .	

AANPLAKBILJETTEN.

Bij aanplakbiljetten, die doorgaans van aanmerkelijke grootte, ja zelfs zeer groot kunnen zijn, is een der eerste vereischten, dat de dingen, waarom het eigenlijk te doen is, met groote, sterk in het oog loopende letter gedrukt worden, zoodat het biljet dadelijk de aandacht trekt. Men zorge voor eene juiste en bondige opgave van hetgeen men aankondigen wil, en voege er de bijzonderheden in kleinere, min of meer uitkomende letter bij; vooral moet ook het adres duidelijk uitgedrukt zijn. — Ofschoon men in elke stad dagelijks aanplakbiljetten zien kan, die tot voorbeelden kunnen dienen, zullen wij hier toch nog een voorbeeld invoegen, maar natuurlijk op eene verkleinde schaal, daar de vorm van dit werk geen grootere toelaat. Het zal voldoende zijn, om den algemeenen vorm te doen kennen.

Zie hiernaast blz. 445.

Uit Londen Ontvangen:

BOORDEN,
NIEUWSTE MODELLEN.
Mansjetten, in elke afmeting.
COLS & SJAALS,

WAARBIJ

T H E S A I L O R S C A R F.

Deze Col kan bij elk model van Boord gedragen
en behoeft niet geknoopt te worden.

OVERHEMDEN MET LINNEN BORST EN MANSJET. . . . . f 2 50.
OVERHEMDEN MET LINNEN BORST EN MANSJET. (Fancy plaits.) . . . . . 5.—
OVERHEMDEN MET LINNEN BORST EN MANSJET. (Military front.) . . . . . 3.75.
OVERHEMDEN MET LINNEN BORST EN MANSJET. Dwarsplooi. (Gross plaits.) . . . . . 6.—
OVERHEMDEN MET LINNEN BORST EN MANSJET. Schuine plooi. (Diagonal.) . . . . . 6.25.
OVERHEMDEN Katoen, met fantasie-BORST, BOORD EN MANSJET . . . . . f 2 a " 2.50.

L. P. MANDER, AMSTERDAM, Rokin bij de Taksteeg, E 105.

OVERHEMDEN worden ter bezichtiging gezonden en kunnen aangepast worden.

OMNIBUS FRONT.

Dit VOORHEMD is het doelmatigste van de reeds bestaande, is bijzonder aan te bevelen door eenvoudigheid en vastmaken, en heeft geheel het voorkomen van een OVERHEMD.

~~~~~
Diamond Fronts.

ZAKDOEKEN EN FOULARDS.

Parapluijes, Overschoenen.

STROOIBILJETTEN.

Bij strooibiljetten, die uit den aard der zaak zelve niet groot kunnen zijn, zorg men steeds, dat hetgeen men daarin aankondigt of aanbiedt, met eene duidelijke, grootere letter gedrukt worde, zoodat daarop aanstonds de aandacht valt. Het spreekt vanzelf, dat het adres behoorlijk wordt uitgedrukt. Over het geheel is korthed en bondigheid ook hier zeer aan te bevelen, omdat men gevaar loopt, dat bij groote uitvoerigheid het biljet niet gelezen zal worden. Men is evenwel bij strooibiljetten daaraan niet zoozeer gebonden, als bij de groote aanplakbiljetten.

Ziehier een paar voorbeelden:

Groote Voorjaars-opruiming

VAN

EENE GROOTE PARTIJ ZIDEN, WOLLEN EN KATOENEN

Stoffen voor Robes,

MANTELS en COSTUMES.

ALSMEDE:

LAPPEN VAN ALLE STOFFEN,

BIJ ZALMVANGER & Co.,

Koningsplein.

J. ZADEL, AMSTERDAM,

in Kruideniers- en Grutterswaren,

KLEISTRAT OVER HET WEESHUIS K 91.

RECOMMANDEERT ZICH TOT HET LEVEREN VAN ONDERSTAANDE ARTIKELEN:

BESTE JAVA KOFFIE	de 5 Ons	50 en 45 Cents.
ZUIVERE THEE	» 5 »	100 Cents en hooger.
CHOCOLADE MET EN ZONDER VANIELJE	» 5 »	60 » » »
POEDER-CHOCOLADE MET EN ZONDER VANIELJE	per Fleschje	50 » » »
GECONCENTREERDE WATERCHOCOLADE in koekjes.	» Rolletje	50 » » »
VANIELJE	» Stokje	15 » » »
CHINEESCHE GEMBER, kort, blank en malsch	de 5 Ons	90 » » »
ENGELSCH E ZUREN en MARMELADES	» 5 »	50 » » »
ABRIKOZEN	per heel blik	40 » » »
DURHAM en TAYLOR MOSTERD, per half blik 25 Cents,	de 5 Ons	25 » » »
PATES d'ITALIE	» » »	» » »
MACARONI	» » »	25 » » »
WITTE ZWITSCHE VERMICELLI	» » »	25 » » »
GELE ZWITSCHE VERMICELLI	» » »	20 » » »
GELE ITALIAANSCH E VERMICELLI	» » »	20 » » »
ZOETE RIJN-APPELEN	» » »	30 » » »
ZURE ZWITSCHE PARTJES, geschild	» » »	25 » » »
ZOETE ZWITSCHE PARTJES, ongeschild	» » »	15 » » »

WASKAARSEN VAN DE KONINKLIJKE WASKAARSEN-FABRIEK,

Per Pak 32 Cents, bij minstens 5 pak 31 Cents.

ADVERTENTIËN.

Het adverteeren, dat is, het bekendmaken, aankondigen, aanbieden, enz., door middel van de dagbladen, is thans zoo algemeen, dat men het gerustelijk als eene dringende behoefte voor den koopman, of voor ieder, die zaken doet, kan beschouwen. De handelaar of winkelier, die uit oude sleur of uit zuinigheid niet adverteert, omdat hij meent de kosten der advertentiën wel te kunnen besparen, staat niet op de hoogte van zijnen tijd, en zal zich allicht door zijn mededinger, die alle middelen gebruikt om de aandacht van het publiek te trekken, ten einde zich bekend te maken en zijne waar aan te prijzen, zien overvleugelen. „Onbekend maakt onbemind”, zegt het spreekwoord; en van deze waarheid overtuigd, begint ook in ons vaderland het adverteeren meer en meer toe te nemen, terwijl men bevindt, dat de kosten der advertentiën ruimschoots worden opgewogen door het toenevend debiet. Die advertentiekosten zijn een klein kapitaal, dat men uitzet, maar dat dikwijls tien-, ja honderdvoudige rente geeft.

Het is evenwel niet onverschillig hoe eene advertentie wordt ingericht; men moet daarbij op eenige bijzonderheden letten, die wel eens al te veel uit het oog worden verloren.

Hare eerste vereischte is, dat zij waarheid bevatten moet; eene bluffende, snoevende advertentie, die bovendien leugenachtig is en waren opvijzelt, welke dit niet verdienen, is het werk van een bedrieger, en kan alleen ten nadeele van den gene, die haar plaatst, uitloopen, daar zijn bedrog spoedig ontdekt en bekend zal worden.

De advertentie moet zoo kort mogelijk zijn, niet alleen omdat noodeloze gerektheid de advertentiekosten vermeerdert, maar omdat men ze niet gaarne leest en er dus allicht overheen loopt.

Zij moet goed gesteld en zoo sierlijk mogelijk van stijl zijn; men mijde grove taalfouten, omdat zij den schrijver belachelijk maken, kieze goede bewoordingen en zorg, dat de woordvoeging duidelijk en samenhangend zij; daarbij vermijde men alle blufferij en snorkerij, en schrijve haar duidelijk en goed leesbaar, ten einde te zorgen, dat de letterzetter of corrector haar goed kunne lezen, en niet tegen wil en dank fouten make, doordien hij de advertentie niet lezen kan.

Wil men de advertentie met verschillende in het oog loopende letters laten drukken, dan moet men dit door onderstrepingen aanduiden, en daartoe dienen de volgende regelen:

Gewoon schrift zet men op de drukkerij met de gewone letter der courant.

Met eene cursief letter worden gedrukt, de regels of letters die met *een* streepje onderstreept zijn.

Die met *twee* streepjes worden met eene kapitale letter gedrukt.

Alle woorden, die *driemaal* onderstreept zijn, beteekenen eene groote letter.

Is een woord van *vier* streepjes voorzien, dan wordt op de drukkerij de grootste letter gekozen, die men heeft.

Wil men de aandacht op een woord laten vallen, zonder het cursief of grooter te laten drukken, dan schrijve men staande streepjes tusschen de letters, waardoor het woord met spacie gedrukt wordt, bij voorbeeld: z o o e v e n o n t v a n g e n.

Men schrijve geene woorden aan elkander, die gescheiden behooren te zijn, plaatse geene groote letters in het midden der woorden, en wanneer men zich ten opzichte van de taal wantrouwt, verzoeke men liever, dat de advertentie op de drukkerij zelve van fouten worde gezuiverd.

Het is niet noodig, hier modellen van advertentiën op te geven, omdat de eerste de beste courant daarvan genoeg voorbeelden oplevert. Wanneer men de meest in het oog vallende en best geschrevene aan de bovenstaande regelen toetst, zal men zien, dat zij geheel daaraan beantwoorden.

HET VOORNAAMSTE UIT DE POSTWET.

De Staat behoudt zich uitsluitend de bevoegdheid voor tot het vervoer van brieven, pakketten, papieren, enz., beneden het gewicht van 5 hektogrammen. Aan dit monopolie zijn niet onderworpen: 1° brieven, door particulieren, zonder genot van vracht, overgebracht; 2° papieren, betreffende de onderneming van den vervoerder; 3° adressen of facturen van goederen, die tevens vervoerd worden; 4° nieuwspapieren en boekwerken.

Het port van binnenlandsche *gefrankeerde* brieven, naar plaatsen, die *niet* in het postpakkettenverkeer zijn opgenomen, niet meer wegende dan 15 grammen, bedraagt 5 cents. Voor *gefrankeerde* brieven boven de 15 grammen, is 't navolgende port verschuldigd:

boven	15 tot en met	50 grammen	10 cents.
"	50	" 100	" 15 "
"	100	" 150	" 20 "

boven 150 tot en met 200 grammen	25 cents.
" 200 " 300 " 30 "	
" 300 " 400 " 35 "	
" 400 " 500 " 40 "	
" 500 " 750 " 45 "	
" 750 " 1000 " 50 "	

Naar plaatsen, die in het verkeer van de pakketpost zijn opgenomen, is boven de 15 grammen verschuldigd:

boven 15 tot en met 100 grammen	10 cents.
" 100 " 250 " 15 "	
" 250 " 500 " 20 "	
" 500 " 1000 " 25 "	

Boven het gewicht van 1000 grammen worden geen pakketten tegen het tarief der briefporten ter verzending met de brievenpost toegelaten.

Het port van *ongefrankeerde* brieven, enz., is 5 cents hooger dan dat der gefrankeerde brieven.

Bij ontoereikende frankeering door postzegels, is het port van ongefrankeerde brieven van toepassing, na aftrek echter van de waarde der gebezigde zegels.

De frankeerzegels zijn op alle Post- en Hulpkantoren, tegen contante betaling, te verkrijgen. Zij worden vastgehecht in den bovenhoek, rechts van het adres. Er zijn frankeerzegels van f 2.50, van 50, 25, 20, 15, 12½, 10 en 5 cent, voor de frankeering van brieven, en van 2½, 2, 1 en ½ cent, meer bepaaldelijk voor de frankeering van drukwerken en monsters. Voor de frankeering van zwaardere drukwerken, enz., of van die voor het buitenland, mogen ook de zegels van 5 cent en hooger worden gebezigd. Het wordt zeer bijzonder aanbevolen om voor de frankeering van een brief, enz., steeds het kleinst mogelijk getal zegels te bezigen, zoodat wanneer met één zegel kan worden volstaan er geen twee worden gebruikt, enz. Het is verboden reeds gediend hebbende postzegels te gebruiken, op straffe van zware boete.

Gezegelde briefomslagen, voorzien van den postzegelstempel van 5 cent en van 12½ cent, zijn verkrijgbaar tegen betaling respectievelijk van 5½ en 13 cent per stuk.

De beide soorten van briefomslagen kunnen zoowel voor de frankeering van buitenlandsche brieven, als voor die naar de koloniën en het buitenland worden gebezigd, behoudens dat bij ontoereikendheid van het port, 'twelk door den zegelafdruk vertegenwoordigd wordt, het verschuldigde door aanhechting van frankeerzegels moet worden aangevuld.

Bij gebreke van zoodanige aanvulling worden de brieven als ontoereikend gefrankeerd behandeld.

De op briefomslagen afgedrukte postzegelstempels kunnen *na afscheiding van den omslag*, niet worden gebezigd voor de frankeering van brieven of andere stukken, zij worden dan als ongefrankeerd beschouwd.

De *gewone aangeteekende* brieven moeten aan alle kanten gesloten en voorzien zijn van twee of meer zegels in lak, en zoodanig geplaatst, dat al de vouwen van den omslag daardoor met elkander verbonden zijn. De zegels moeten een of ander kenmerkend onderscheid vertoonen, b. v. een naameijfer of geslachtswapen, en mogen dus niet bestaan uit den afdruk van een muntstuk of van een voorwerp, dat niet van andere voorwerpen verschilt. Het verschuldigde recht is 10 cts. boven het port.

Bij *aanteekening met aangifte van de geldswaarde* is, behalve het port, een recht verschuldigd van 5 cents voor elke 100 gulden of gedeelte daarvan, bij de afzending te betalen. Het bedraagt in geen geval minder dan 15 cents. Tot een hooger bedrag dan *f* 6000 wordt niet ter verzending toegelaten. Sluiting als bij de gewone aangeteekende brieven.

De persoon, aan wien de brief geadresseerd is, ontvangt van het kantoor van aankomst eene schriftelijke kennisgeving ter afhaling van den brief. Den geadresseerde wordt de brief, op vertoon van de door hem ten postkantore onderteekende kennisgeving, overhandigd. Hij kan echter ook, wanneer de opgegevene waarde beneden *f* 600 is, een ander tot het ontvangen machtigen, door het invullen en onderteekenen van het formulier van lastgeving, dat op de kennisgeving voorkomt. Brieven met eene opgegevene geldswaarde boven *f* 600 worden alleen aan den geadresseerde of aan iemand, door hem van eene volmacht in forma voorzien, ter hand gesteld. Mocht men vermeenen, dat een aangeteekende brief zich niet in ongeschonden toestand bevindt, dan behoort daarvan, vóór het verlaten van het kantoor, aangifte te geschieden, ten einde daarvan onmiddellijk proces-verbaal worde opgemaakt.

De aanteekening is verplichtend bij verzending binnenslands van brieven, waarin gereed geld, edele metalen of kostbaarheden gesloten zijn. Bij verzuim geschiedt de aanteekening ambtshalve, en moet de ontvanger, behalve *dubbel port* onverschillig of de brief al of niet gefrankeerd zij, 5% der ingeslotene waarde betalen.

Bij verloren-gaan van *gewone aangeteekende* brieven, geldswaarde bevattende, wordt eene schadevergoeding van *f* 25

gegeven; bij verloren-gaan van *aangeteekende brieven met aangifte van geldswaarde*, wordt het volle bedrag vergoed; evenzoo bij gedeeltelijke vermissingen. Is de vermissing veroorzaakt door overmacht, of door schuld, nalatigheid van den afzender, dan wordt geene schadevergoeding uitbetaald.

De dagbladen en andere gedrukte stukken worden in drie klassen verdeeld. Tot de eerste klasse behooren de dag- en weekbladen boven het gewicht van 25 grammen. Het port daarvan, met of zonder bijvoegsels, bedraagt *één* cent voor elk nummer of exemplaar.

De tweede klasse bevat de dag- of weekbladen, met of zonder bijvoegsels, tot een gewicht van 25 grammen ingesloten. Zij zijn onderworpen aan een port van *een halven* cent voor elk nummer of exemplaar.

Het port van bijvoegsels, die *afzonderlijk worden verzonden*, wordt naar het gewicht berekend, namelijk: $\frac{1}{2}$ cent voor *elk* bijvoegsel, wanneer het gewicht daarvan 25 grammen of minder bedraagt, en 1 cent bij hooger gewicht.

Onder de derde klasse zijn begrepen alle andere door middel van boek-, steen- of plaatdruk, photographisch of door middel van autographie, den hectograaf (bij minstens 25 volkomen aan elkander gelijkzijnde exemplaren ter post bezorgd) en Edison's elektrische drukmachine vermenigvuldigde stukken, uitgezonderd die, welke door de copiëer- of schrijfmachine, door den multiplex, door decalque en in het algemeen door zelfdruk zijn verkregen.

Op de gedrukte stukken der derde klasse is het navolgende port van toepassing: *één* cent voor elke 25 grammen of gedeelte van 25 grammen. Bij zwaarder gewicht dan van 100 grammen is het navolgende port toe te passen:

boven 100 tot en met 150 gram	5 cents.
" 150 " 200 "	7 $\frac{1}{2}$ "
" 200 " 300 "	10 "
" 300 " 400 "	12 $\frac{1}{2}$ "
" 400 " 500 "	15 "

en voorts voor elk gewicht van 250 grammen of gedeelte van 250 grammen een port van 2 $\frac{1}{2}$ cent daarenboven.

Zwaardere pakken dan 3 kilogram worden niet toegelaten. Vooruitbetaling door opplakking van postzegels is verplichtend voor verzending van alle gedrukte stukken of couranten. Bij ontoereikende frankeering moet de ontvanger drie-maal het bedrag der ontbrekende som betalen.

De gedrukte stukken mogen slechts verzonden worden voorzien van een kruisband of strook, die het buitenvlak geheel

of gedeeltelijk bedekt, en wel zoo, dat 't laatste gemakkelijk kan afgeschoven worden, om in staat te zijn, den aard van het stuk te onderzoeken. Van koord of bindtouw mag op dezelfde wijze gebruik gemaakt worden. Afmeting 45 centimeter in lengte en breedte.

Prijscouranten, aankondigingen, beursberichten en circulaires niet grooter dan 18 centim. lang en 13 centim. breed, kunnen geheel open, zonder kruisband verzonden worden. Invulling en verandering van prijzen, naam des reizigers, alsmede datum van diens komst zijn toegelaten. De visitekaartjes minder in afmeting dan 6 bij 9 centim. zijn van verzending uitgesloten.

Bestelkaarten voor boek- en plaatwerken, dag- of weekbladen mogen niet minder dan 9 bij 12 centim. en niet meer dan 13 bij 18 centim. zijn. Het te bezigen papier moet stevig zijn. De voorzijde mag niets anders bevatten dan het adres, en 't woord: „Bestelkaart voor boekwerken” in gedrukte letters. Aan de achterzijde mag de kaart niets anders bevatten, dan het gedrukte formulier benevens den titel, het getal en de prijs van het bestelde. Aan de postkantoren zijn de modellen verkrijgbaar, waarnaar deze kaarten ingericht moeten worden.

Het port van monsters of stalen van koopwaren bedraagt $2\frac{1}{2}$ cent voor elke 75 grammen of gedeelte daarvan. Bij ontoereikende frankeering, worden zij met $3 \times$ het bedrag van de ontbrekende som belast. De monsters mogen het gewicht van 300 grammen niet te boven gaan, terwijl afmeting in lengte, breedte en hoogte niet meer dan 30 centimeters zal mogen bedragen. Brieven of schriftelijke mededeelingen mogen niet bijgesloten worden.

Aan de post- en hulpkantoren zijn verkrijgbaar *briefkaarten* tegen 3 en dubbele voor *antwoord betaald*, tegen 6 cents. Deze kunnen ook met potlood beschreven worden.

Evenzoo zijn verkrijgbaar postwissels tegen $\frac{1}{2}$ ct. het stuk, waardoor men gelden door het geheele rijk kan overmaken. Voor het over te maken bedrag wordt, voor elke f 12,50 of gedeelte daarvan, een recht van 5 cents betaald. De betaling van dit recht geschiedt met frankeerzegels, door den afzender op den postwissel te hechten. Wegens in 't ongereede geraakte postwissels worden duplicaten afgegeven.

De *overmaking van geld per postwissel*, de f 2500 niet te boven gaande, kan ook door den telegraaf bespoedigd worden, doch alleen op en naar plaatsen waar een Rijkstelegraafkantoor is gevestigd. Daarvoor wordt betaald het gewone

recht van 5 cents voor elke f 12,50 of gedeelte daarvan, benevens de kosten van het telegram.

Het *innen van quitantiën*, de f 150 niet te boven gaande, kan door tusschenkomst der postkantoren geschieden tegen een recht van 10 cents voor elke quitantie van f 10 of daaronder. Quitantiën van een hooger bedrag dan f 10 moeten op gezegeld papier geschreven zijn. Borderels en formulieren, die tot dat einde door de belanghebbenden moeten ingevuld worden, zijn kosteloos verkrijgbaar.

De afzenders, die hunne brieven terug verlangen, moeten het bewijs leveren, dat de op te vorderen brieven *door hen* afgezonden zijn. Men kan volstaan door een volledig afschrift van het adres van dezelfde hand, over te leggen, vergezeld van een afdruk van het zegel waarmede, of eene opgave omtrent de wijze waarop, de brief gesloten is.

De *Pakketpost*:

Het port voor een pakket van 1 kilogr. of minder bedr. 15 cts.

" " " " " 1 tot 3 kilogr. " 20 "

" " " " " 2 " 5 " " 25 "

terwijl de inhoud slechts 25 kubieke decimeters of een der vlakken geen grootere afmeting dan 80 centimeters mogen bedragen. — Van de verzending zijn uitgesloten: voorwerpen van ontvlambaren aard, levende dieren, behalve behoorlijk ingepakte levende visch, schelpdieren en bloedzuigers. Samenvoeging van meer pakjes aan één adres, alsook bijvoeging van brieven is niet, van factuur wel geoorloofd.

Aangifte van waarden, tot f 500, tegen 10 cts. per f 100. Ontvangbewijzen wegens bezorging ten kantore 5 cts.

Al wat breek- of vloeibaar of schadelijk voor andere pakketten is moet zorgvuldig worden ingepakt; de inpakking van voorwerpen uit één stuk en niet bloedend wild is niet verplichtend.

Elk pakket moet voorzien zijn van een duidelijk adres, gelijkkluidend met de daarbij behoorende adreskaart, die tegen een halve cent de twee stuks aan het postkantoor te krijgen zijn.

De verplichte frankeering wordt gekweten door postzegels op de adreskaarten te plakken.

Ook naar het Buitenland bestaat gelegenheid postpakketten te verzenden, men vrage inlichtingen op het postkantoor.

De *Rijkspostspaarbank* is eene instelling, waardoor aan de gelegenheid tot sparen meerdere uitbreiding wordt gegeven. Alle inlagen en terugbetalingen worden in een spaarboekje, kosteloos verkrijgbaar, ten name van den inlegger

ingeschreven. De inleggers onderteekenen eene verklaring, waarbij ze zich onderwerpen aan de bepalingen der wet van 25 Mei 1880 (Stbl. n°. 88). Boekjes kunnen ook worden uitgegeven aan minderjarigen, zonder tusschenkomst van vader of voogd en aan gehuwde vrouwen, zonder tusschenkomst van haren echtgenoot. Inlagen van minder dan 25 cts. zijn niet toegelaten. De jaarlijksche rente bedraagt 2,64 ten honderd. Voor onderdeelen van 1 gl. wordt geen rente vergoed. Zoodra het tegoed van denzelfden inlegger 800 gl. heeft bereikt, wordt van verdere inlagen mede geene rente uitgekeerd. Inlagen kunnen ook geschieden door frankeerzegels vast te hechten op een formulier, dat alle postkantoren kosteloos verstrekken. Zoodra dit formulier eene waarde vertegenwoordigt van 1 gl. kan het als eene gewone inlage worden aangeboden. De Staat waarborgt onvoorwaardelijk de teruggave van de inlagen en de renten.

TELEGRAMMEN.

Behalve het schriftelijk verkeer is er een nog veel sneller middel van gemeenschap, en wel de telegraaf, waarvan men zich, uithoofde van het gemak, de snelheid en onkostbaarheid, meer en meer begint te bedienen, doch waardoor eene wijze van correspondeeren ontstaan is, die van de gewone briefwisseling aanmerkelijk verschilt.

Wil men berichten per telegraaf verzenden, dan lette men op de volgende bijzonderheden en neme men deze reglementaire voorschriften in acht.

De berichten moeten in den tekst zonder verkortingen of met het taalgebruik strijdige samenvoegingen, duidelijk en in verstaanbare taal geschreven zijn, en den naam van den afzender, alsmede den naam en de woonplaats van den geadresseerde bevatten. Het adres staat aan het hoofd van het bericht, de onderteekening aan den voet.

Daarbij zorge men, dat het schrift en het adres duidelijk geschreven zijn, ten einde alle vergissingen zooveel mogelijk te voorkomen, en dat men zich van de kortst mogelijke uitdrukkingen bediene, opdat men het voor één bericht bepaalde aantal woorden niet overschrijde, dewijl men steeds meer moet betalen, hoe meer men schrijft. De geapostropheerde letters worden voor één woord gerekend.

De kosten van overseinen van een bericht bedraagt voor alle plaatsen binnen het Rijk, welke ook de afstand tusschen het kantoor van afzending en dat van bestemming zijn moge:

25 cts., benevens voor elke twee woorden die het bericht telt 3 cent. Adres en naanteekening zijn onder die woorden begrepen, en elke afzonderlijke letter rekent voor een woord; zoo rekent A. K. Huisman voor 3 woorden, doch van Vleuten, geschreven als Vanvleuten, voor slechts één woord.

De in berichten voorkomende boven-, tusschen- en overschrijvingen, uitschrijvingen en doorhalingen moeten door den afzender als deugdelijk erkend en gewaarmerkt zijn.

Het gebruik van geheimschrift is verboden.

De kosten worden bij de aanbieding betaald; te weinig betaalde kosten worden bijbetaald; te veel betaalde teruggegeven.

Ten einde te doen zien, hoe men eene gewone tijding, zooals zij in een brief zou geschreven zijn, tot eene enkelvoudige telegraphische dépêche inkorten kan, kan het volgende voorbeeld dienen:

Den Heer P. V... te Dordrecht.

Weledele Heer!

Ik neem de vrijheid, mij tot U te wenden, met vriendelijk verzoek om in het schip, dat te Dordrecht in lading naar Batavia ligt, voor mijne rekening te nemen vijftieng ton scheepsruimte voor likeuren, en tevens de goedheid te hebben, mij met omgaande post deswege te berichten.

Met achting,

UwE^s. dw. dienaar,

M. H. STOLKER.

Deze brief bevat 65 woorden, en zou dus als telegram 1.24 cents kosten. Maar het is volstrekt niet noodig, zoo uitvoerig te schrijven, en de brief had zonder nadeel wel eenige woorden kunnen missen, b. v.:

Den Heer P. V... te Dordrecht.

Weledele Heer!

Ik verzoek u vriendelijk, voor mij, in het schip, te Dordrecht naar Batavia in lading, 25 ton scheepsruimte voor likeuren te nemen en mij met omgaande bericht te geven.

UwE^s. dienaar,

M. H. STOLKER.

Nu zijn er 42 woorden, en dus is het bericht nog kostbaar als eene telegraphische dépêche. Men zou het echter ook aldus kunnen inrichten :

P. V... , Dordrecht.

Bezorg mij 25 ton scheepsruimte voor likeuren in schip te Dordrecht ladende naar Batavia.

M. STOLKER.

De dépêche kost alsnu slechts 55 cents.

Men ziet hieruit, op welke wijze men te werk kan gaan om een brief tot een enkel telegram in te korten. Men zorge echter steeds de duidelijkheid niet aan de korthed ten offer te brengen, opdat men niet onverstaanbaar worde, waartoe men lichtelijk gevaar loopt. Men schrijve eerst het telegraphisch bericht, en rekene dan uit hoeveel woorden men kan wegschrappen; men trachte steeds zulke woorden te gebruiken, die in een enkel woord veel zeggen, waardoor men weder eenige woorden winnen kan. Een weinig nadenken zal er altijd in doen slagen, om het bericht zoo kort mogelijk en met voldoende duidelijkheid uit te drukken.

Ziehier nog een ander voorbeeld :

Den Weledelen Heere Winter, onderwijzer te G.

Waarde Ouders!

Met groote vreugde kan ik u melden, dat ik heden in mijn examen volkomen geslaagd ben. Ik blijf nog een paar dagen in den Haag, en kom overmorgen avond eerst tehuis. Vele groeten.

Uw liefhebbende zoon,

A. J. WINTER.

Dit zou voor telegram evengoed kunnen luiden :

Winter te G.

Geslaagd. Overmorgen avond tehuis.

Adriaan.

WETSBEPALINGEN BETREKKELIJK HET STELLEN VAN PLAATS-
VERVANGERS EN NOMMERVERWISSELAARS BIJ DE
NATIONALE MILITIE.

Een loteling kan zijnen dienst doen waarnemen door een plaatsvervanger. Om plaatsvervanger bij de militie te zijn,

moet men dezelfde vereischten bezitten als de vrijwilliger, d. i. men moet ongehuwd of kinderloos, weduwnaar en ingezetenen wezen, voorts lichamelijk voor den dienst geschikt, ten minste 1,56 el lang, op den 1sten Januari van het jaar der optreding als vrijwilliger het 20ste jaar ingetreden zijn en het 35ste niet volbracht hebben, tot op het tijdstip der optreding aan zijne verplichtingen ten aanzien van de militie, zoover die te vervullen waren, voldaan en een goed zedelijk gedrag geleid hebben. Het bezit van die vereischten, met uitzondering van de lichamelijke geschiktheid en van de gevorderde lengte, wordt bewezen door een getuigschrift van den burgemeester der woonplaats.

De loteling is gedurende één jaar voor zijn plaatsvervanger aansprakelijk, te rekenen van den dag, waarop deze is ingelijfd. Zoo de plaatsvervanger binnen dien tijd ontbreekt, stelt de loteling een nieuwen plaatsvervanger, of treedt zelf in den dienst op. Het stellen van een nieuwen plaatsvervanger of het optreden wordt niet gevorderd, wanneer de plaatsvervanger wegens ziekelijke gesteldheid of gebreken, door den dienst bekomen, ontslagen, of gedurende zijn diensttijd overleden is, of wel zich als vrijwilliger bij het krijgsvolk in 's Rijks overzeesche bezittingen heeft verbonden. 's Konings commissaris in de provincie, tot wier aandeel in de lichterling de vervangene behoort, zorgt, dat deze, wanneer hij er toe verplicht is, een nieuwen plaatsvervanger stelt of zelf in den dienst optreedt. Dit een en ander geschiedt binnen zestig dagen na den dag, waarop de vervangene van het ontbreken van den plaatsvervanger is verwittigd. Is een plaatsvervanger, die deserteert, binnen zestig dagen na zijne desertie vrijwillig teruggekeerd of aangehouden, dan behoeft in zijne plaats geen nieuwe plaatsvervanger te worden gesteld. Kan echter de gedeserteerde plaatsvervanger, ten gevolge van een rechterlijk vonnis, niet tot verderen dienst worden toegelaten, dan moet de loteling een nieuwen plaatsvervanger stellen of zelf in den dienst optreden. Wordt een gedeserteerde plaatsvervanger weder in dienst gesteld, dan wordt de vervangene, die zelf in dienst optrad, of de reeds voor hem gestelde nieuwe plaatsvervanger, uit den dienst ontslagen.

Een loteling kan zijnen dienst insgelijks doen waarnemen door een ander loteling, mits deze tot dezelfde lichterling en dezelfde provincie behoore, op het tijdstip der nommerwisseling niet verplicht zij te dienen, en voor den krijgsvolk dienstgeschiktheid bezitte. De loteling, die met een ander van

nommer heeft verwisseld, geniet den vrijdom van dienst, die aan den houder van dit nummer toekwam.

Een ingelijfde plaatsvervanger of nommerverwisselaar wordt, zoodra blijkt, dat hij in strijd met de wet is aangenomen, uit den dienst ontslagen. — De loteling, die moet worden ingelijfd, is bevoegd, binnen dertig dagen na zijne oproeping of aanwijzing, een plaatsvervanger of nommerverwisselaar te stellen.

Den loteling, die reeds bij de militie is ingelijfd, en hem, die zonder loting moet worden ingelijfd, kan door den Koning in bijzondere gevallen het stellen van een plaatsvervanger worden vergund. De kosten, vallende op het onderzoeken van den als plaatsvervanger aangeboden persoon, worden in dat geval door hem, wien de vervanging is vergund, gedragen.

Het stellen van een plaatsvervanger of nommerverwisselaar geschiedt bij overeenkomst, die bij notariële akte wordt verleden. Voor het opmaken, het verlijden en de uit te geven afschriften van de akte wordt in het geheel, behalve de zegel- en registratiekosten, niet meer dan vier gulden in rekening gebracht. De akte is aan een vast registratierecht van vijf gulden onderworpen.

De loteling, die de met zijnen plaatsvervanger of nommerverwisselaar geslotene overeenkomst niet naleeft, wordt, zoo die overeenkomst door een rechterlijk vonnis, in kracht van gewijsde gegaan, is vernietigd, tegen ontslag van zijn plaatsvervanger of nommerverwisselaar zelf in dienst gesteld. Wordt de loteling voor den dienst ongeschikt bevonden, dan belet dit het ontslag van den plaatsvervanger of den nommerverwisselaar niet.

Plaatsvervangers worden gedurende den tijd der aansprakelijkheid van de vervangenen niet als vrijwilligers bij de zeemacht of het korps mariniers toegelaten. Worden ze bij het leger hier te lande als vrijwilligers aangenomen, dan ontheft dit de vervangenen van de bovenbedoelde aansprakelijkheid.

Het is aan alle rijks-, provinciale en gemeenteambtenaren, die op eenigerlei wijze bij de uitvoering van de wet op de nationale militie betrokken zijn, en aan alle krijgslieden verboden, deel te nemen aan eene onderneming, het bezorgen van plaatsvervangers of nommerverwisselaars ten doel hebbende, of daaruit eenige voordeelen te behalen.

Bij het engageeren van een plaatsvervanger of nommerver-

wisselaar is men gewoon een contract te sluiten, dat meestal ten doel heeft te beletten, dat de plaatsvervanger zich aan een ander verbindt. De volgende kunnen daartoe als modellen strekken.

1°. *Contract van een plaatsvervanger* (te schrijven op een zegel van 25 cts.).

Tusschen de ondergeteekenden N. N., van beroep , wonende te . . . , vader en als zoodanig de wettelijke voogdij hebbende over zijn zoon N. N., loteling van de lichting van dit jaar, uit de gemeente en aldaar een dienstplichtig nummer getrokken hebbende, *ter eenre*, en N. N., van beroep , wonende te , *ter andere zijde*, is overeengekomen:

- 1°. De contractant ter andere zijde verbindt zich, om als plaatsvervanger bij de nationale militie op te treden voor den zoon van contractant ter eenre, en al de plichten te vervullen, die de bestaande of toekomstige wetten op dat punt van dezen zijnen zoon zullen vorderen; hij zal te dien einde de benoodigde stukken onverwijld doen gereed maken, en zich, hetzij particulier, hetzij officieel, zoo dikwijls doen keuren, als zulks door den contractant ter eenre noodig of dienstig zal geacht worden.
- 2°. De contractant ter eenre verbindt zich daarentegen, voor die dienstvervulling aan den plaatsvervanger te betalen de som van . . . gulden, en wel op de volgende wijze: Bij de goedkeuring voor den militieraad de som van . . . gulden; bij goedkeuring en inlijving bij het korps, waarbij de plaatsvervanger zal worden in dienst gesteld, de som van . . . gulden —, en de resteerende . . . gulden na finaal volbrachten dienstdienst of eerder eervol ontslag uit den dienst, waardoor de zoon des contractants ter eenre geheel van den dienst bij de nationale militie zal bevrijd zijn.
- 3°. Ingeval de ondergeteekende ter andere zijde bij den militieraad of bij het korps mocht worden afgekeurd, of om welke andere reden ook uit den dienst wierd ontslagen, met zoodanig gevolg, dat genoemde loteling weer dienstplichtig wordt, zal de plaatsvervanger geene aanspraak hebben op hetgeen hij nog te beuren heeft, en dit contract van rechtswege vervallen zijn.

Aldus deze na lezing ondertekend te , den 18 . . .

2°. *Contract met een nommerverwisselaar* (te schrijven op een zegel van 25 cts.).

De ondergeteekende . . . landbouwer, wonende te . . . voogd van en in die hoedanigheid handelende voor . . . loteling uit deze gemeente en over dit jaar getrokken hebbende nummer . . . , hetwelk dienstplichtig gesteld is — ter eenre — en . . . , schoenmaker, wonende te . . . over 18 . . . geloot hebbende in genoemde gemeente en alstoen getrokken hebbende N°. . . — ter andere zijde — zijn overeengekomen:

- 1°. De contractant ter andere zijde verruilt zijn als boven getrokken nummer tegen en met dat van den zoon van contractant ter eenre, met dat gevolg, dat hij in diens plaats al de diensten zal vervullen, die de wet op de nationale militie van genoemden loteling vorderen zal.
- 2°. Daarentegen belooft de contractant ter eenre voor die ruiling en dienstvervulling aan den contractant ter andere zijde te betalen de som van . . . en wel in de volgende termijnen: *a*) bij de inlijving en goedkeuring bij het korps . . . gulden; *b*) enz.
- 3°. De contractant ter andere zijde verbindt zich om ten spoedigste te zorgen, al de benodigde stukken, alsmede de toestemming van zijne ouders (of voogden) te doen gereed maken, en zich zoo dikwijls te doen keuren en visiteeren, als de contractant ter eenre noodig zal achten.

Ten slotte verklaart de mede-ondergeteekende . . . vader (of voogd) van den contractant ter andere zijde, na gedane lezing van de bovenstaande overeenkomst, daarin genoeg te nemen, en toe te staan, dat zijn genoemde zoon (of pupil) de voorzeide ruiling aanga, — en verbindt zich, om ten overstaan van het gemeentebestuur de benodigde toestemming uit te brengen.

Aldus gedaan te . . . den . . . 18 . . .

BEPALINGEN VOOR INGELIJFDEN BIJ DE MILITIE TE LAND
DER LICHTING VAN 18 . . .

De militieplichtigen worden, *tot eerste oefening*, gedurende hoogstens twaalf maanden van hunnen diensttijd onder de wapenen gehouden.

Die tijd wordt tot negen maanden verminderd voor de lotelingen: *a*. die, bij de *infanterie* ingedeeld, vóór hunne in-

lijving zoodanigen graad van geoefendheid in den wapenhandel hebben verkregen, dat zij, na eene maand onderricht bij het korps te hebben genoten, in staat zijn aan de exercitiën in de bataljonsschool deel te nemen, en met verlof te vertrekken, moeten voldaan hebben aan de voorwaarden van overgang tot de 1ste klasse van het schijfschieten; *b.* die, bij de *vesting-artillerie* ingedeeld, ten gevolge van vroeger genoten onderricht, na een verblijf van drie maanden onder de wapenen, blijken geven van zoodanige theoretische en praktische geoefendheid, dat zij tot de klasse der dienstdoende kanonniers kunnen overgaan; *c.* die, bij het *bataljon mineurs en sappeurs* ingedeeld, bij het einde van voormelden termijn van *negen* maanden, de geschiktheid voor veldtelegrafist hebben verkregen; *d.* die binnen dezen termijn van negen maanden de blijken geven, dat zij hunne verplichtingen als miliciens, overeenkomstig het daarvoor vastgestelde programma, kennen, tevens het bewijs leveren, dat hunne tegenwoordigheid in het gezin noodzakelijk is, en zich voortdurend goed hebben gedragen.

Ten einde de militieplichtigen in de gelegenheid te stellen, zich de bedrevenheid eigen te maken, noodig om aanspraak te kunnen doen gelden op de bedoelde vermindering van den eersten oefeningstijd, is bepaald, dat in die plaatsen, waar garnizoen ligt, aan jongelingen van 18—20 jaren kosteloos onderwijs in den wapenhandel zal worden gegeven. Aanmelding daartoe bij de kommandeerende officieren der korpsen.

De lotelingen, die vóór hunne inlijving bij de militie, met gunstig gevolg een examen afleggen, waarvan het programma is vastgesteld, worden ingelijfd bij het korps en geplaatst in het garnizoen hunner keuze. Zij worden, in de kazerne, zooveel mogelijk bij elkander gehuisvest en kunnen, desverkiezende, zoo daartoe maar eenigszins gelegenheid is, met elkander of met de adspirant-onderofficieren en -korporaals menage houden.

De lotelingen, die aan dit examen wenschen deel te nemen, behooren daarvan, vóór 20 Maart, schriftelijk te doen blijken aan den kommandeerenden officier ter plaatse, waar zij verlangen het examen af te leggen. In die schriftelijke aanvraag behooren de lotelingen te vermelden: hun naam, hunne voornamen, hunne woonplaats, alsmede het wapen of het korps waarbij, en het garnizoen waarin, zij bij voorkeur hun militieplicht willen volbrengen.

De plaatsen, waar de lotelingen zich behooren aan te melden tot het afleggen van het examen, zijn:

Amsterdam, Arnhem, Bergen-op-Zoom, Breda, Delft, Deventer, Doesburg, Geertruidenberg, Gouda, Grave, 's-Gravenhage, Groningen, Haarlem, Helder, 's-Hertogenbosch, Hoorn, Kampen, Leeuwarden, Leiden, Maastricht, Middelburg, Nijmegen, Utrecht en Vlissingen.

De telegraafbeambten (telegrafisten, assistenten en klerken), die in dienst der militie optreden, worden bij het bataljon mineurs en sappeurs ingedeeld.

Bij den rijkstelegraafdienst is het regel, ambtenaren, die tot het vervullen van hun militieplicht afwezig moeten zijn, voor nadeel in bevordering of plaatsing te vrijwaren, zooveel dit met de billijkheid tegenover anderen is overeen te brengen.

De lotelingen, die tot onderofficier worden bevorderd, verkrijgen door hunne aanstelling aanspraak op verlof met behoud van soldij voor den tijd van *één* maand. Om evenwel tot bevordering van onderofficier in aanmerking te kunnen komen, moet de milicien zich verbinden, minstens zes maanden onder de wapenen te blijven *na* het tijdstip, waarop hij anders in het genot van onbepaald verlof zou worden gesteld. Daarentegen worden de militie-onderofficieren, in gewone tijden, niet meer onder de wapenen geroepen tot het bijwonen van herhalingsoefeningen.

De milicien-sergeanten en -korporaals hebben dezelfde rechten als de vrijwillig dienende sergeanten en korporaals en genieten, gedurende den tijd dat zij in werkelijken dienst zijn, dezelfde soldij als deze. Bij vertrek met groot verlof behouden zij hun distinctief en blijven in hun graad op de controles gevoerd.

De toestemming tot het aangaan van een huwelijk wordt verleend aan ieder verlofganger van de militie te land, *die zijn eerste dienstjaar heeft volbracht, doch zijn laatste dienstjaar nog niet is ingetreden*, mits vooraf door of ten behoeve van dezen worde overgelegd eene schriftelijke verklaring, waarin door den burgemeester zijner gemeente verklaard wordt, dat, bij eventueele opkomst onder de wapenen van den verlofganger, in het onderhoud van het door dezen achter te laten gezin, zonder zorg van 's Rijks wege, naar behooren zal kunnen worden voorzien.

Verlofgangers, *die hun vierde dienstjaar hebben volbracht*, kunnen zich tot het verkrijgen van de toestemming om te huwen wenden tot den chef van het korps, waartoe zij be-

hooren. Die toestemming moet hun steeds worden verleend, zonder dat zij gehouden zijn daarvoor eenige verdere formaliteit te vervullen. (*)

BEPALINGEN BETREFFENDE HET DIENSTNEMEN ALS
VRIJWILLIGER BIJ HET LEGER.

Als vrijwilligers kunnen aangenomen worden ongehuwde personen van 18 tot 36 jaren oud, en tot 40 jaren zoo zij te voren gediend hebben. Bij de cavalerie en de mineurs en sappeurs ook jongelingen tusschen 15 en 18 jaar. Jongelingen, die hun 14e jaar volbracht hebben, worden als tambour of hoornblazer of élève muzikant bij de infanterie aangenomen.

Bij aangifte tot dienstnemen moet ieder overleggen: 1° een extract uit de geboorteregisters, onder vermelding dat het dienen moet voor de vrijwillige dienstneming, in welk geval het kosteloos gegeven wordt; 2° een bewijs van goed gedrag, afgegeven door den burgemeester zijner gemeente; 3° een bewijs van voldaan te hebben aan de Nationale Militie, indien hij op 1 Januari van het jaar, waarin hij zich wil verbinden, zijn 19^e jaar is ingetreden en zijn 40^e nog niet volbracht heeft; 4° bij minderjarigheid toestemming van vader, voogd of voogdes; 5° eene bevolkingskaart, afgegeven door het gemeentebestuur zijner woonplaats.

Die reeds vroeger gediend hebben, 't zij hier te lande, in de koloniën, bij de mariniers of de marine, moeten overleggen: 1° paspoort met certificaat van goed gedrag, en voor 't geval dat zij langer dan 3 maanden buiten dienst zijn, nog 2° bewijs van goed gedrag uit hunne gemeente; 3° bij minderjarigheid, toestemming van vader, voogd of voogdes; en 4° de bevolkingskaart. Vroeger gediend hebbende personen, die 't certificaat van goed gedrag *niet* kunnen bekomen, moeten dan een extract-strafrregister of conduiteboekje overleggen.

Minimum der lengtemaat is: grenadiers 1.67 M., jagers 1.60 M., linie-infanterie 1.55 M., husaren 1.60 M., artillerie 1.67

(*) Belangstellenden worden voor verdere inlichtingen verwezen naar: Nederlandsch Leger, Inlichtingen betreffende den vrijwilligen dienst bij de korpsen, het Instructie-bataljon, de Instructie-compagnie, de Instructie-batterij, de Pupillenschool, de Militaire Hospitalen, de Marechaussee, de Koloniale troepen en het korps Mariniers; de opleiding tot den rang van officier bij de Cursussen, aan de Militaire School en aan de Koninklijke Militaire Academie; de verbintenissen van studenten in de geneeskunde voor de betrekking van officier van gezondheid en van reserve-officier van gezondheid bij de Landmacht; de toelating als kweekeling bij 's Rijks Veeartsenijschool; de verbintenis als Militair apothekersbediende; en den dienst bij de Militie te Land. Uitgegeven op last van het Departement van Oorlog. 's-Gravenhage. Gebr. van Cleef f 1,—.

M., mineurs en sappeurs 1.64. Voor tamboer of hoornblazer bij de infanterie beneden de 15 jaar 1.5 M., van 15—16 jaar 1.52 M., van 16—17 jaar 1.54 M., van 17—18 jaar 1.55 M.

De dienstverbintenissen worden aangegaan voor 3 jaren, zoolang zij hun 36^e jaar niet hebben volbracht, of niet jonger dan 21 jaar zijn, of vroeger wanneer zij vrijgeloot hebben; voor 6 jaren wanneer zij jonger en voor 5 jaren wanneer zij den leeftijd van 18 jaar nog niet bereikt hebben. Bij de mariniers, de koloniale troepen of bij het leger hier te lande gediend hebbende, kunnen zij voor 2 jaar aangenomen worden, uitgezonderd bij de beredene korpsen. — Onderofficieren en minderen kunnen zich bij de infanterie voor 1 tot 12 jaren reëngageeren.

Plaatsvervangers worden niet eer tot vrijë verbintenis toegelaten, dan nadat zij 6 maanden gediend hebben. Eene zoodanige verbintenis ontheft den vervangene van alle aansprakelijkheid. Ieder, die voor de militie is ingeschreven, kan zich verbinden voor 6 tot 12 jaar. Zij hebben de navolgende stukken noodig:

I. *Voor hen, die bij de militie zijn ingeschreven*: 1°. bewijs der inschrijving; 2°. geboorteakte; 3°. bewijs van goed gedrag, afgegeven door den burgemeester hunner gemeente; 4°. bij minderjarigheid toestemming van ouders of voogden; 5°. de bevolkingskaart.

II. *Voor hen, die ingelijfd of in werkelijken dienst zijn*: bewijs van goed gedrag en de bevolkingskaart.

III. *Voor milicien-verlofgangers*: 1°. de verlofpas; 2°. bewijs van goed gedrag; 3°. de bevolkingskaart.

De bepalingen der lengtemaat-vereischten voor de vrijwillige dienstneming is hier niet van toepassing.

Tot korporaa's en onderofficieren worden zij aangesteld, die aan de gestelde eischen van bekwaamheid voldoen, en tevens door hun gedrag en hunne militaire eigenschappen bevordering verdienen.

Geen militair, van welke categorie ook, wordt tot korporaal, korporaal-titulair of appointé benoemd, vóórdat hij gedurende *vijf* maanden werkelijken dienst heeft verricht en tot onderofficier, vóórdat hij gedurende *tien* maanden werkelijken dienst heeft verricht.

Een gewezen onderofficier, die als plaatsvervanger in dienst treedt, kan tot geen andere bevordering in aanmerking komen dan tot die van scherpschutter of kanonnier 1^e klasse

en wordt niet toegelaten tot het examen voor den officiersrang. (*)

Ongehuwde militairen, die vroeger een graad bij het leger hebben bekleed, mogen dadelijk in den vroeger door hen bekleeden graad worden aangenomen.

DE DIENSTVERBINTENIS BIJ DE KORPSEN ALS ADSPIRANT-KORPORAAL OF ADSPIRANT-ONDEROFFICIER BIJ DE INFANTERIE OF ARTILLERIE.

Men mag niet jonger dan 17 en niet ouder dan 20 jaar zijn; men moet zich voor zes jaren verbinden, voldoen aan de vereischten voor gewoon vrijwilliger, en wijders met gunstig gevolg een toelatings-examen afleggen. Dit examen omvat:

Voor den *adspirant-korporaal voor de infanterie*, het schrijven van eene leesbare hand; het duidelijk lezen; de kennis van de vier hoofdregels der gewone rekenkunde.

Voor den *adspirant-korporaal voor de artillerie*, bovendien het maken van een opstel; het rekenen met gewone en tiendeelige breuken; de kennis van het Nederlandsche stelsel van maten en gewichten.

Voor den *adspirant-onderofficier voor de infanterie of artillerie*, het schrijven van eene goed leesbare hand; de kennis van de gronden der spelling van de Nederlandsche taal, het rekenen tot en met de gewone en tiendeelige breuken; de kennis van het Nederlandsche stelsel van maten en gewichten; bekendheid met de vaderlandsche geschiedenis; aardrijkskunde van Nederland.

Deze examens worden afgenomen voor de infanterie, bij den staf van het bataljon, voor de artillerie, bij het detachement onder kommando van een hoofdofficier, waarbij de jongeling wenscht in dienst te treden.

De *adspirant-onderofficier* kan, bij de infanterie na vijf maanden, bij de artillerie na zes maanden tot korporaal worden bevorderd, en *minstens tien maanden* na zijne indiensttreding tot sergeant, fourier of wachtmeester worden aangesteld. Eenmaal onderofficier, treedt hij in al de rechten en verplichtingen der overige onderofficieren. De *adspirant-korporaal* kan eveneens, bij de infanterie na vijf maanden, bij de artillerie na zes maanden tot korporaal worden aangesteld.

Aan den *adspirant-korporaal* wordt *tachtig gulden* als premie uitbetaald. Aan den *adspirant-onderofficier* eveneens *tach-*

(*) Zie de noot op pag. 463.

tig gulden uitbetaald, bovendien *tien gulden* voor zijne kleeding te goed geschreven en *twintig gulden* tot het aanschaffen van boeken en andere benodigdheden uitgekeerd. Zij genieten de soldij van vrijwilliger en, zoodra zij ophouden rekrut te zijn, eene soldijverhooging van *vijf cents* per dag. (*)

DE DIENSTVERBINTENIS BIJ HET INSTRUCTIE-BATALJON
TE KAMPEN.

De vereischen tot toelating zijn: 1°. een leeftijd van 16, 17 of 18 jaren; 2°. een gezond lichaamsgestel zonder gebreken; 3°. een goed voorkomen en eene aan de jaren geëvenredigde lengte, als: op 16-jarigen leeftijd ten minste 1.52 M., op 17-jarigen leeftijd ten minste 1.54 M., op 18-jarigen leeftijd minstens 1.55 M.; 4°. het schrijven van eene goede hand, het duidelijk lezen en het goed bekend zijn met de vier hoofdregels der rekenkunde.

De aanvraag geschiedt door ouders of voogden met franco brieven bij den kommandant van het instructie-bataljon, *een postzegel voor het antwoord* insluitende. De aanvraag moet de volgende opgaven bevatten: *a.* de geslachts- en voornamen van den aspirant; *b.* den datum en het jaar zijner geboorte; *c.* zijne lengte, op de kousen gemeten, in meters uitgedrukt; *d.* of de plaatsing verlangd wordt voor de infanterie hier te lande of in Indië.

In antwoord op de aanvraag wordt door den bataljonskommandant de datum opgegeven, waarop hij zich tot het aangaan van de dienstverbintenis persoonlijk kan aanmelden, voorzien van 1°. zijne *geboorte-akte*; 2°. een door den burgemeester *gelegaliseerd bewijs van toestemming* van vader, voogd of voogdes voor den dienst hier te lande of in Oost-Indië. Dit bewijs van toestemming moet *letterlijk* inhouden: DAT DE JONGELING HET OUDERLIJKE HUIS VERLATEN EN ZICH VOOR DEN DIENST VERBINDEN MAG, HIER TE LANDE EN IN DE KOLONIËN. 3°. een door den burgemeester afgegeven *bewijs van goed gedrag*; 4°. eene door het gemeentebestuur afgegeven *bevolkingskaart*. *Alles op ongezegeld papier.*

De aspirant wordt onderworpen aan een geneeskundig onderzoek, en daarna aan een examen in lezen, schrijven en rekenen. Blijkt daaruit zijne geschiktheid, worden lengte en leeftijd overeenkomstig de ingezondene opgaven bevonden, en zijn de ter aanneming gevorderde bescheiden in or-

(*) Zie de noot on pag. 463.

de, dan wordt hij toegelaten tot eene dienstverbintenis voor *den tijd van vijf jaren*, en ingelijfd als *volontair* bij het bataljon. (*)

DE DIENSTVERBINTENIS BIJ DE ARTILLERIE-INSTRUCTIE-
COMPAGNIE TE SCHOONHOVEN.

De vereischten tot toelating zijn: 1°. een leeftijd tusschen 15½ en 19 jaren; 2°. een gezond lichaamsgestel, zonder gebreken, gestaafd door een geneeskundig onderzoek te Schoonhoven. Wil men te voren de zekerheid hebben, dat de jongelieden de vereischte geschiktheid bezitten, dan kunnen ouders of voogden zich aanmelden bij den plaatselijken of garnizoens-kommandant hunner of der naastbij gelegene plaats, door wiens tusschenkomst de jongelieden alsdan kosteloos aan een voorloopig geneeskundig onderzoek worden onderworpen; 3°. een goed voorkomen en eene aan de jaren evenredigde lengte, als op 15-jarigen leeftijd ten minste 1.52 meter; op 16-jarigen leeftijd ten minste 1.56 meter; op 17-jarigen leeftijd ten minste 1.60 meter; op 18-jarigen leeftijd ten minste 1.64 meter; 4°. het schrijven van eene goed leesbare hand, het duidelijk lezen en het goed bekend zijn met de vier hoofdregels der rekenkunde.

Ouders en voogden wenden zich met franco brieven tot den kommandant van de compagnie en sluiten hierbij *een postzegel voor het antwoord*. De schriftelijke aanvraag moet de volgende opgaven bevatten: *a.* de geslachts- en voornamen van den aspirant; *b.* den datum en het jaar zijner geboorte; *c.* zijne lengte, op de kousen gemeten, in meters uitgedrukt. Voldoet de aspirant aan de vereischten, dan wordt hij op de aspirantenlijst geplaatst en bij de eerstvolgende gelegenheid opgeroepen.

De aspirant meldt zich aan bij den kommandant van de compagnie, voorzien van: 1°. zijne *geboorte-akte*; 2°. een door den burgemeester *gelegaliseerd bewijs van toestemming* van vader, voogd of voogdes. Dit bewijs van toestemming moet *letterlijk* inhouden: DAT DE JONGELING HET OUDERLIJKE HUIS VERLATEN EN ZICH VOOR DEN DIENST VERBINDEN MAG; 3°. een door den burgemeester afgegeven *bewijs van goed gedrag*; 4°. eene door het gemeentebestuur afgegeven *bevolkingskaart*. *Alles op ongezegeld papier*.

De aspirant wordt onderworpen aan een geneeskundig on-

(*) Zie de noot op pag. 463.

derzoek, en daarna aan een examen in lezen, schrijven en rekenen. Blijkt daaruit zijne geschiktheid voor plaatsing, worden lengte en leeftijd overeenkomstig de ingezondene opgaven bevonden, en zijn de ter aanneming gevorderde bescheiden in orde, dan wordt hij toegelaten tot eene verbintenis voor *den tijd van acht jaren*, zoo hij nog geen 17 jaar oud is, of, heeft hij reeds dien leeftijd bereikt, *voor den tijd van zes jaren en ingelijfd als volontair.* (*)

DE PUPILLENSCHOOL TE NIEUWERSLUIS.

Daarop worden toegelaten, zoover er plaatsen zijn, zonen van militairen en van gepensioneerden of gegageerden van een leeftijd tusschen 12 en 14 jaren; zonen van niet-militairen tegen betaling van eene jaarlijksche bijdrage van f 50.—

Ouders of voogden, die verlangen dat hunne zonen of pupillen tot de school worden toegelaten, moeten de aanvragen (voor 1 Maart) daartoe vergezeld doen gaan van: *a.* eene *verklaring*, waaruit blijkt dat de knaap *Nederlander is*; *b.* eene *geboorte-akte*; *c.* een *certificaat van goed gedrag*, af te geven door het bestuur der gemeente, waar de knaap het laatst gewoond heeft; *d.* eene *gelegaliseerde toestemming* van vader, voogd of voogdes tot het aangaan van eene verbintenis voor den tijd van *acht jaren*, in te gaan wanneer de knaap den leeftijd van 15 jaren zal hebben bereikt; *e.* eene *verklaring* van een geneesheer, dat de knaap *gevaccineerd is*, of *de kinderpokken gehad en een gezond lichaamsgestel zonder gebreken heeft*; *f.* een *extract-stamboek* van den vader, wanneer deze militair is of geweest is. De naam en de woonplaats van den adressant moeten in het verzoekschrift nauwkeurig worden opgegeven.

De pupillen verlaten gemeenlijk de school bij de intrede van hun 16de levensjaar, en gaan dan, hetzij als volontair naar het instructie-bataljon te *Kampen* of naar de artillerie-instructie-compagnie te *Schoonhoven*, hetzij als jongeling naar een der regimenten cavalerie of het bataljon mineurs en sappeurs, hetzij als tamboer of hoornblazer of wel op een der andere wijzen naar een der korpsen. (§)

(*) Zie de noot op pag. 465.

(§) Zie de noot op pag. 465.

OPLEIDING VAN ONDEROFFICIEREN TOT DEN RANG VAN
2^{den} LUITENANT DER INFANTERIE EN VAN 2^{den} LUI-
TENANT-KWARTIERMEESTER. (*)

De inrichtingen daarvoor bestemd zijn: A. *Voorbereidende scholen*; B. *Cursussen* en C. *Hoofdcursussen*.

Voorbereidende scholen. Bij de onderdeelen der korpsen, minstens ter sterkte van een bataljon, is er eene *voorbereidende school*, om onderofficieren en korporaals in de gelegenheid te stellen, het vóór hunne indiensttreding geleerde te onderhouden en tevens, om hen de kennis te doen verkrijgen, voor eene toelating op de cursussen gevorderd. De vergunning om die school bij te wonen, kan door de regiments- en bataljonskommandanten worden verleend aan hen, die zich dat door practische geschiktheid, goed gedrag en dienstijver waardig toonen, en bovendien bedreven zijn in de kennis van de exercitiereglementen, voor hunnen graad vereischt.

Op de voorbereidende scholen wordt onderwijs gegeven in de vakken, waarvan de kennis bij het toelatingsexamen tot den cursus worden vereischt.

De cursussen. Bij den staf van elk regiment infanterie en bij het instructie-bataljon is een cursus gevestigd. De leerlingen, die het onderwijs op de cursussen bijwonen, worden bij den staf van het regiment gedetacheerd. De cursussen hebben slechts één studiejaar; het wordt den leerlingen vergund, de lessen meermalen te volgen.

Op de cursussen wordt onderwijs gegeven in de navolgende vakken: de stekunde, de meetkunde, de gronden der Nederlandsche en der Fransche taal, de geschiedenis, de aardrijkskunde, de dienst- en exercitiereglementen.

Alleen onderofficieren worden toegelaten, die door onberispelijk gedrag en dienstijver uitmunten en voldoende practische geschiktheid bezitten.

De hoofdcursus. Er zijn twee hoofdcursussen, gevestigd te *Kampen* en te *'s-Hertogenbosch*.

Die te *Kampen* dient tevens tot opleiding van onderofficieren tot den rang van 2^{den} luitenant-kwartiermeester.

De hoofdcursussen hebben twee klassen of studie jaren.

De leerlingen van den hoofdcursus mogen niet langer dan twee jaren in dezelfde klasse doorbrengen, tenzij de oorzaak

(*) Deze regeling is, voor zooveel de toelating tot de cursussen en hoofdcursussen betreft, van kracht sedert 1 October 1880; in haar geheel in werking getreden in 1882.

van niet te kunnen overgaan of niet aan het officiersexamen te kunnen deelnemen, aan ziekte moet worden toegeschreven.

Zij, die aan het officiersexamen voldoen, zullen tot 2^{den} luitenant worden benoemd, hetzij bij het leger *hier te lande*, hetzij bij dat in *Oost-Indië*, zoo mogelijk naar hunne keuze. Kunnen zij, naar de rangorde bij dat examen verkregen, niet bij het leger hunner keuze worden geplaatst, dan komen diegenen dezer categorie, die bovenaan staan, het eerst voor eene plaatsing bij het andere leger in aanmerking, tenzij die plaatsing niet door hen wordt begeerd. Aan hen, die op deze wijze niet in aanmerking kunnen komen voor eene plaatsing als 2de luitenant, wordt vergund ten tweeden male de lessen in de hoogste klasse te volgen en een volgend jaar weder aan het officiersexamen deel te nemen. Slagen zij dan niet, of kunnen zij dan weder niet voor eene plaatsing naar hunne keuze in aanmerking komen, dan worden zij van den hoofdcursus verwijderd.

De onderofficieren, die tot de hoofdcursussen wenschen te worden toegelaten, moeten zijn ongehuwd, op den 1sten October den leeftijd van 19 jaren hebben bereikt, drie jaren of langer in dienst zijn en gedurende minstens één jaar den graad van onderofficier hebben bekleed. Verder moeten zij door practische geschiktheid, gedrag en dienstijver uitmunten en bovendien voldoen aan een toelatingsexamen.

Onderofficieren, die het onderwijs op een der cursussen niet hebben bijgewoond en aan de gestelde eischen voldoen, kunnen aan het toelatingsexamen voor de hoofdcursussen deelnemen.

De kosten van het onderwijs op de voorbereidende school, de cursussen en hoofdcursussen komen voor rekening van het Rijk. De leerlingen zullen zich echter op eigen kosten moeten voorzien van de boeken, atlanten, teekengereedschappen enz., die door de officieren, met het toezicht op het onderwijs bij die inrichtingen belast, worden noodig geoordeeld.

Na het doorloopen van de hoogste klasse, leggen de leerlingen het examen af ter verkrijging van den rang van 2^{den} luitenant bij het wapen.

DE KONINKLIJKE MILITAIRE ACADEMIE TE BREDA.

Deze Academie is bestemd tot het opleiden van jongelieden tot officieren van alle wapenen. Ouderdom tot toelating: leeftijd van 15 jaren bereikt, maar dien van 18 niet overschreden.

Dat aantal en de eischen, waaraan bij het examen tot toelating als cadet behoort te worden voldaan, worden in de *Staatscourant* bekend gemaakt.

Het examen betreft: *a.* de reken-, stel- en meetkunde; *b.* de beginselen der natuurkunde; *c.* de aardrijkskunde; *d.* de algemeene en vaderlandsche geschiedenis; *e.* de Nederlandsche, Fransche, Hoogduitsche en Engelsche talen.

Indien meer aspiranten dan toegelaten kunnen worden, aan het examen voldaan hebben, geschiedt de toelating naar de rangorde, van de op het examen geblekene kennis.

Hij, die tot cadet wordt toegelaten, is, te rekenen van het tijdstip, waarop zijn verblijf aan de Academie aanvangt, verbonden om den Staat gedurende den tijd van acht jaren als militair te dienen.

Verlangt de jongeling te dingen naar meer dan één wapen, dan worde ook de orde zijner keuze vermeld.

De aanmelding, op ongezegeld papier geschreven, moet vermelden, naam en woonplaats, vader, moeder of voogd; voor welke plaatsing hij in aanmerking wenscht te komen, meer dan een wapen, dan de volgorde aanduiden; vergezeld van de volgende bescheiden:

1°. *eene verklaring, waaruit blijkt, dat de aspirant Nederlander is, of zoon van een ingezetene der koloniën of bezittingen van het Rijk in andere werelddeelen*; 2°. *eene geboorteakte*; 3°. *eene verklaring van een geneesheer, inhoudende dat de aspirant gevaccineerd is, of de kinderpokken heeft gehad*; 4°. *het gelegaliseerd bewijs van toestemming van vader, voogd of voogdes tot het aangaan van eene dienstverbintenis, om den Staat gedurende den tijd van acht jaren als militair te dienen*; 5°. *een certificaat van goed gedrag, af te geven door het bestuur der gemeente, waar de aspirant het laatst heeft gewoond*.

Voor een cadet, bestemd voor den dienst hier te lande, moet eene jaarlijksche bijdrage van f 300 worden voldaan. Aan de cadetten, voor den dienst in de koloniën bestemd, wordt geheele vrijstelling verleend van deze bijdrage.

Zij worden niet eerder tot cadet benoemd, dan nadat ouders of voogden zich bij borgtocht hebben verbonden, om de sommen, waarvoor vrijstelling is verleend, terug te betalen, ingeval de cadet zijne bestemming niet volgt, tenzij de cadet gedurende zijn verblijf aan de Academie komt te overlijden of wegens lichaamsgebreken ongeschikt wordt verklaard voor den militairen dienst, of de vermogens mist, noodig om de studiën met vrucht te volgen.

De cursus duurt vier jaren.

Na het einde van den cursus wordt door de cadetten van het hoogste studiejaar een eindexamen afgelegd. Zij, die hieraan voldoen, blijken van goed gedrag hebben gegeven en lichamelijk geschikt zijn bevonden, worden door den Koning tot 2^{den} Luitenant benoemd bij het wapen waarvoor zij zijn opgeleid. (*)

VEEARTS OF PAARDENARTS BIJ HET LEGER.

Onder genot van eene jaarlijksche toelage van f 200 wordt men aan 's Rijks veeartsenijschool te Utrecht voor den burgerlijken en veterinairen dienst opgeleid. Hiervoor komen alleen in aanmerking Nederlanders, die den 1sten September van het jaar van toelating den vollen ouderdom van 17 jaren hebben bereikt, niet ouder zijn dan 21 jaren, onberispelijk van gedrag en vrij van lichaamsgebreken. De ouders of voogden moeten zich verbinden, om voor hunne kleeding, boeken, instrumenten, enz., naar behooren te zorgen, overeenkomstig de bepalingen.

Zij moeten van hun verlangen doen blijken in een verzoekschrift aan den Inspecteur van den Geneeskundigen dienst der Landmacht. Dit verzoekschrift moet inhouden den naam, de woon- of geboorteplaats van vader en moeder, van den voogd of van de voogdesse, en vergezeld gaan van:

1°. *eene verklaring*, waaruit blijkt dat de adspirant *Nederlander is*; 2°. *de geboorteakte* van den adspirant; 3°. *eene verklaring* van een deskundige, inhoudende, dat de adspirant *met goed gevolg of meer dan eens gevaccineerd is*, of *aan de natuurlijke kinderpokken heeft geleden*; 4°. voor hen, die door hun leeftijd in de termen der wet op de nationale militie mochten vallen, *een bewijs, dat zij aan hunne verplichtingen op dat stuk hebben voldaan*, en 5°. *een bewijs van goed gedrag*, afgegeven door het gemeentebestuur der woonplaats van den adspirant.

Bij het examen moet blijken, dat de adspirant goed leesbaar schrijft en kennis bezit van: *a.* de gronden van de spraakkunst der Nederlandsche taal; *b.* de beginselen van de Hoogduitsche en Fransche talen, zoodat de adspirant vlug uit beide talen in het Nederlandsch kan overzetten; *c.* de beginselen der algemeene en vaderlandsche geschiedenis; *d.* de beginselen der aardrijkskunde; *e.* reken- en stelkunde, met

(*) Zie de noot op pag. 465.

inbegrip van vergelijkingen met meer dan één onbekende, vergelijkingen van den 2^{den} graad, reken- en meetkundige reeksen en het practisch werken met logaritmen; *f.* meetkunde; de vlakmeting.

Bovendien wordt verlangd, dat de aspirant, ook al is hij niet bekend met den geheelen omvang van hoek-, driehoeks- en lichaamsmeting, toch de voornaamste formules kan toepassen, welke dienen voor de oplossing van recht- en scheefhoekige platte driehoeken en ter berekening van de oppervlakte en den inhoud van prisma, pyramide, kegel, cylinder, bol, bolvormig segment en sector.

De ouders of voogden van de jongelieden zijn gehouden, om vóór de toelating van hunne zonen of pupillen, een voldoende borgtocht te stellen, om daarvan de sommen door het Departement van Oorlog ten behoeve van de opleiding van die jongelieden verstrekt, *geheel of ten deele* te vergoeden, indien de leerling zich aan zijne bestemming onttrekt, of krachtens de bepalingen wordt ontslagen. Wordt van zoodanige akte, binnen den aan belanghebbenden te stellen termijn, geen eerste grosse in executorialen vorm ingeleverd, dan worden de ouders of voogden geacht, te hebben afgezien van hun verzoek om toelating voor hunne zonen of pupillen.

Na een vierjarigen cursus worden zij, die voldoende bewijzen van bekwaamheid bij een examen aan den dag hebben gelegd, tot rijksveearts of tot paardenarts bij het leger aangesteld. Zij verbinden zich om het rijk tien achtereenvolgende jaren als zoodanig te dienen.

IDEM ALS MILITAIR APOTHEKERSBEDIENDE.

De Militaire Apothekersbedienden genieten een jaarlijksch traktement van *f* 900 bij aanstelling en minder dan twee jaren dienst; na twee jaren dienst in die betrekking *f* 1100.

Bij 's Rijks magazijn van geneesmiddelen dienst doende, genieten zij boven hun traktement eene toelage van *f* 100 's jaars. Zij bekleeden den graad van adjudant-onderofficier.

Voor eene benoeming komen in aanmerking zoowel gehuwde als ongehuwde *Nederlanders*, die: *a.* met goed gevolg het examen hebben afgelegd, bedoeld bij art. 17 der wet van 25 December 1878 (*St.bl.* n°. 222); *b.* niet ouder dan 30 jaren en tevens van een goed zedelijk gedrag zijn; *c.* bij militair geneeskundig onderzoek voor de bedoelde betrekking lichamelijk geschikt zijn bevonden. Geringe lichaams-

gebreken, niet hinderlijk voor eene goede waarneming van den dienst als Militair Apothekersbediende, staan aan eene benoeming naar die betrekking niet in den weg.

Bij de aanvraag om benoeming behoort door den belanghebbende te worden overgelegd; *a.* het bewijs, dat hij Nederlander is volgens de wet van 28 Juli 1850 (*St.bl.* n°. 44); *b.* het bewijs, dat hij aan het in de voorgaande § onder litt. *a.* bedoelde examen heeft voldaan; *c.* zijne geboorteakte of doopcedel; *d.* een certificaat van goed gedrag, afgegeven door het hoofd der gemeente of de hoofden der gemeenten, waar hij de laatste *drie* jaren verblijf heeft gehouden; *e.* het bewijs, dat hij aan zijne verplichtingen ten opzichte van de nationale militia heeft voldaan of tot geen dienst bij de militia gehouden is, of geweest is; *f.* indien hij minderjarig is, het bewijs, dat zijne aanvraag geschiedt met toestemming van zijn vader of van hem of haar, die de voogdij over hem uitoefent.

Zij, die in militairen dienst zijn en zich onder de wapenen bevinden, behoeven niet over te leggen de stukken, sub *c.*, *d.* en *e.* genoemd; terwijl door hen, die in militairen dienst geweest zijn, in stede van eene geboorte- of doopakte behoort te worden ingezonden het paspoort of de ontslagbrief, hen betreffende.

Hij, die tot Militair Apothekersbediende benoemd wordt, is gehouden zich te verbinden om het Rijk gedurende *twee* achtereenvolgende jaren in de genoemde betrekking te dienen.

Heeft hij gedurende den bedoelden tijd met ijver en ten genoegen van zijne chefs gediend, dan wordt hij, indien hij voor zijne betrekking nog geschikt is, toegelaten tot eene nieuwe verbintenis voor den tijd van minstens *zes* jaren. Bij het eindigen van die verbintenis kan hij, mits voor zijne betrekking in ieder opzicht geschikt zijnde, zich opnieuw voor bepaalden of onbepaalden tijd verbinden.

Heeft hij den titel van Apotheker volgens art. 11 der wet van 25 December 1878 (*St.bl.* n°. 222) verkregen, dan kan hij voor eene benoeming tot Militair Apotheker der 2de klasse in aanmerking komen, mits hij niet ouder is dan 30 jaren en zijn gedrag steeds onberispelijk geweest is.

HET KONINKLIJK INSTITUUT VOOR DE MARINE TE
WILLEMSOORD.

Om als adelborst geplaatst te worden, moeten de adspiranten zich onderwerpen aan een vergelijkend examen, in de

volgende vakken: schrijven, de gronden der Nederlandsche, Fransche en Engelsche talen, de vaderlandsche en algemeene geschiedenis, de beginselen der aardrijkskunde, de rekenkunde tot en met de leer der evenredigheden, de beginselen der wiskunde, de algebra tot aan de vierkantsvergelijkingen, de meetkunde tot aan de vlakken.

Om toelating tot dit examen moeten ouders of voogden zich wenden tot den Minister van Marine, met opgave van hunnen naam, voornamen, beroep, woon- en geboorteplaats, de godsdienstgezindte, waartoe de jongeling behoort, eene geboorte-akte en eene verklaring van vaccinatie. De aspirant moet zijn Nederlander en op den 1sten Januari van 't jaar, waarin 't examen gehouden wordt, den ouderdom van 13 jaren (voor het korps mariniers 14 jaren) bereikt hebben en zijn 17^e jaar nog niet zijn ingetreden. De oproepingen van wege het ministerie van Marine hebben bijtijds in de Staatscourant plaats.

KLERK BIJ DE MARINE.

Eerste vereischte is, dat de aspirant geschikt zij voor den zeedienst. Het vergelijkend examen loopt over: grondige kennis der Nederlandsche taal, genoegzame kennis van de Fransche en Engelsche talen en om daaruit vaardig te kunnen vertalen, het schrijven van eene goede hand, het rekenen tot en met de leer der evenredigheden en de toepassing daarvan, algemeene en vaderlandsche geschiedenis, aardrijkskunde, bekwaamheid in 't maken van een brief of opstel over een gegeven onderwerp; vlug begrip is groote aanbeveling.

Voor het verzoekschrift om plaatsing zie men verder blz. 476 *Koninklijk instituut te Willemsoord.*

MACHINIST BIJ 'S RIJKS STOOMVAARTDIENST.

Jongelingen, die den eersten Januari hun vijftiende jaar, doch hun twintigste jaar nog niet zijn ingetreden, worden na geneeskundig onderzoek toegelaten. Zij worden aangesteld als machinistleerling 2^e klasse; na examen als machinistleerling 1^e klasse geplaatst op de rijksstoomschepen, en na telkens herhaald examen tot machinist der 3^e, 2^e en 1^e klasse bevorderd. De bevordering tot officier-machinist geschiedt bij keuze.

Het vergelijkend examen voor machinistleerling der 2^e klasse omvat: lezen, schrijven, de vier eerste regels der rekenkunde

met gebroken en decimalen en den regel van drieën grondig. Rechtlĳnig teekenen en de kennis van de Engelsche taal strekt tot aanbeveling. Rekest op zegel aan den Minister van Marine met opgaaf van naam, voornamen, woonplaats en beroep der ouders of voogden en onder overlegging van geboorteakte en verklaring omtrent de vaccinatie.

DE KWEEKSCHOLEN VOOR DE ZEEVAART TE AMSTERDAM,
TE HARLINGEN, ENZ., ENZ.

1°. *te Amsterdam.* Geene andere knapen worden hier opgeleid dan die Nederlanders zijn, den ouderdom van minstens 13 en hoogstens 15 jaren, bij eene lengte van minstens 1.44 M. bereikt hebben, een gezond gestel, vrij van alle lichaamsgebreken bezitten; daarbij moeten zij bij een examen blijken geven, dat zij eene goede, leesbare hand schrijven, de gronden der Nederlandsche taal machtig zijn, vlug kunnen rekenen met gewone en tiendeelige breuken, het gebruik van de evenredigheden kennen, en in geschiedenis en aardrijkskunde eenige vorderingen gemaakt hebben. Om tot dat examen te worden ingeschreven, moeten ouders of voogden zich met de jongens op den laatsten Donderdag in de maanden Maart en Juni, 's voormiddags om 9 uren, aan 't gebouw der Kweek-school vervoegen.

Voor verpleging en onderwijs wordt betaald *f*240 's jaars; bij de intrede moeten de jongens voorzien zijn van eene kist, volgens bepaald model. Zij slapen ieder afzonderlijk in hangmatten, en genieten eenvoudige, doch gezonde voeding. Onvermogensden kunnen gratis opgenomen worden.

De cursus duurt 3 jaren; daarna doet de kweekeling twee zeereizen, en wordt dan, als hij opgeleid is voor de Nederlandsche koopvaardij, eervol ontslagen. Opgeleid voor den dienst op de gouvernements-schoeners en kruisbooten in Oost-Indië, blijft hij $2\frac{1}{2}$ jaar in 't gesticht en wordt daarna geplaatst in 's Rijks dienst in Oost-Indië als stuurmansleerling, tegen *f* 40 's maands. Hij kan opklimmen tot stuurman en gezaghebber.

2°. *School voor Wis- en Zeevaartkunde te Harlingen.* Aan deze school wordt het *kosteloos* onderwijs in dien omvang gegeven, dat de leerlingen in de gelegenheid worden gesteld om die kundigheden te verkrijgen, welke tot het afleggen van een examen voor de commissiën hier te lande gevorderd worden. Vereischten tot toelating zijn: 1°. ouderdom boven de 14 jaren; 2°. bewijs van goed gedrag, afgegeven door het

bestuur der woonplaats van de leerlingen; 3°. genoegzame kennis van lezen, schrijven en de beginselen der rekenkunde.

3°. *Zeevaarkundige Scholen in de Zeemanshuizen* te Amsterdam en Rotterdam. Niet kosteloos, maar tegen eene zeer billijke betaling, wordt er onderwijs gegeven in al wat tot de zeevaart behoort, zoodat de leerling, die daarvan behoorlijk partij weet te trekken, met goed gevolg een stuurmans-examen kan afleggen.

OPLEIDING VAN ONDEROFFICIEREN EN MINDERE SCHEPELINGEN
DER MARINE.

De vorming van jongelingen tot matrozen en onderofficieren voor de bemanning van 's Rijks schepen en vaartuigen van oorlog heeft plaats aan boord van het fregat „*Admiraal van Wassenaar*”, te Amsterdam gestationeerd. Zij, die daarvoor in aanmerking wenschen te komen, mogen den leeftijd van 16 jaren nog niet bereikt hebben.

Zij, die geschikt worden geoordeeld om tot bootsmansleerling te worden opgeleid, worden geplaatst op de brik „*Zeehond*” te *Hellevoetsluis* en gedurende de zomermaanden op kruistochten in zee practisch geoefend.

Bijzonder onderricht en oefening in de scheepsartillerie wordt gegeven aan boord van het artillerie-instructie-vaartuig „*het Loo*” te *Willemsoord* aan hen, die tot konstabel worden opgeleid, alsmede aan onderofficieren, korporaals, matrozen en mariniers, die tot kanonnier worden gevormd.

De onderofficieren, die tot een hooger graden opklimmen en in hun vak uitmunten, worden in het vaste korps dek- en onderofficieren opgenomen. Tot het vaste korps schepelingen van mindere graden behooren zij, die door goed gedrag en geschiktheid uitmunten. Aan een en ander zijn bijzondere voorrechten en voordeelen verbonden.

Aan boord van hetzelfde schip bestaat de gelegenheid om te worden opgeleid tot timmermans-leerling.

Om bij deze inrichting geplaatst te worden, worden de op de verschillende schepen dienende lichtmatrozen en jongens, die daartoe lust en geschiktheid mochten hebben, door de kommandeerende officieren voorgedragen, en ingeval er vacatures zijn, geplaatst aan boord van het *wachtschip te Amsterdam*, waar zij hunne gewone soldij en voeding blijven genieten.

De hoognoodige gereedschappen worden hun bij de aankomst aan deze inrichting door 's Rijks werf verstrekt en worden

hun eigendom, wanneer zij na voldoende examen tot derden timmerman bij de marine worden aangesteld.

Eveneens kan men aan boord van dat schip worden opgeleid tot stuurmans-leerling.

De stuurmans-leerlingen worden uitsluitend gekozen uit de lichtmatrozen, afkomstig van Zr. Ms. opleidingsvaartuig *Admiraal van Wassenaar*, nadat zij zich onderworpen hebben aan een vergelijkend examen, waarin zij blijken moeten geven de volgende kundigheden te bezitten.

a. goed lezen; *b.* eene duidelijke hand schrijven; *c.* de vereischte kennis van de Nederlandsche taal, om daarin een gemakkelijk opstel te kunnen maken, zonder grove taalfouten; *d.* vlug en nauwkeurig rekenen ook met gewone en decimale breuken; en *e.* eenige bekendheid met de Nederlandsche maten en gewichten.

De jongens, die zich verbinden, worden, bijaldien zij hun 16^e jaar nog niet hebben bereikt, aan boord van dat opleidingschip geplaatst, waar zij gewoonlijk 2 jaar verblijven.

De jongens moeten bij hunne aanneming den ouderdom van veertien jaar bereikt hebben. Zij kunnen ook op dertienjarige leeftijd tot eene verbintenis worden toegelaten, wanneer zij, wegens oogenschijnlijken aanleg, een krachtig gestel, enz., bijzonder geschikt worden geoordeeld.

Dáár, waar geene maritieme directie is gevestigd, heeft de aanneming plaats door den kommissaris van aanneming, in overleg met den officier, die met de werving is belast.

De jongens moeten eene lengte hebben van 1,4 meter.

Voor knapen van een gezond uiterlijk, krachtigen lichaamsbouw of die in de breedte goed zijn ontwikkeld en oogenschijnlijk goeden aanleg hebben, mag, indien zij beneden den leeftijd van achttien jaar zijn, 5 centimeters van de bepaalde lengtemaat worden afgeweken.

De jongens moeten bij hunne aanmelding voor 's Rijks zeedienst kunnen overleggen: 1°. een bewijs van toestemming van ouders, voogden of de bevoegde autoriteit, gelegaliseerd door het plaatselijk bestuur hunner woonplaats; 2°. een extract geboorteakte; 3°. een bewijs van goed gedrag, afgegeven door den burgemeester hunner woonplaats.

Aan hen wordt bij de indiensttreding *f* 30 handgeld uitbetaald, en zij kunnen desverkiezende 14 dagen verlof krijgen.

Zij kunnen zich, om in 's Rijks zeedienst te worden opgenomen, aanmelden bij de directiën der marine te *Amsterdam*, *Willemsoord* of *Hellevoetsluis*, alsmede bij den kommissaris van aanneming te *Vlissingen* of *Rotterdam*.

Zij moeten zich verbinden voor den tijd van 10 jaar, waarvan de berekening voor hen, die nog geen 16 jaar oud zijn, eerst ingaat met den dag, dat zij hun zeventiende levensjaar zijn ingetreden.

Zij worden bij de aan-boord-komst gekleed, waarvan de kosten als schuld in het zakboekje van den jongen wordt gebracht.

VOORBEREIDING. School voor gewoon lager onderwijs.

Aan de kweekschool voor zeevaart te Leiden bestaat voor jongelieden, bijzonder uit den behoeftigen stand, de gelegenheid, bij 's Rijks zeemacht tot eene eervolle en nuttige betrekking in de maatschappij te geraken, en jongens van 13 tot 17 jaar worden daar gedurende één of twee maanden ter proefneming en voorbereiding opgenomen, aan orde, zindelijkheid en ondergeschiktheid gewend, en in de eerste beginselen van het matrozenwerk onderwezen.

De kweekelingen worden door de commissie in het genot gesteld van den scheepskost, op 's lands vloot in gebruik. Voor kost en inwoning der van elders komende kweekelingen moet 60 cents per dag betaald worden.

De commissie wordt ter zijde gestaan door 31 subcommissiën, gevestigd te *Amsterdam, Arnhem, Bergen-op-Zoom, Bommel, Delft, Dordrecht, Enkhuizen, 's-Gravenhage, Goes, Gouda, Groningen, Haarlem, Harderwijk, Harlingen, 's-Hertogenbosch, Heusden, Hoorn, Middelburg, Nijmegen, Oostergoo, Rotterdam, Sneek, Texel, Tholen, Tiel, Utrecht, Veendam, Willemstad, Zierikzee, Zutphen, Zwolle*, benevens St.-Anthony-gasthuis te *Leeuwarden*.

Opleidingsschip te Rotterdam. Behalve te Amsterdam op de „Wassenaar” kunnen thans ook te Rotterdam op de „Anna Paulowna” jongens tot matrozen en onderofficieren voor de marine worden opgeleid. Reeds heeft dit schip 250 jongens aan boord. De cursus duurt 2 jaar en is gesplitst in 4 afdeelingen. Aan het hoofd van elke afdeeling staat een officier, bijgestaan door een hulponderwijzer voor het schoolonderwijs en een bootsman voor het practisch onderricht. Het schoolonderwijs duurt niet langer dan anderhalf uur achtereen, en wordt dan afgewisseld met practische oefeningen in het want, met geweer, met de batterij, terwijl ook iederen dag gymnastiek wordt onderwezen.

Het schip is uitmuntend geventileerd, terwijl ook voor verwarming goed is gezorgd.

RIJKSKWEEKSCHOLEN EN NORMAALSCHOLEN, TER OPLEIDING
VAN KWEEKELINGEN TOT ONDERWIJZERS.

Uithoofde de bepalingen omtrent de Rijkskweekscholen te wijdoopig zijn om hier opgenomen te worden, wordt men verwezen naar de „Wet op het Lager onderwijs” met aantekeningen en de besluiten ter uitvoering, uitgegeven bij de uitgevers van dit Brievenboek, prijs *f* 0,25.

Aan de scholen zijn verbonden beurzen van *f* 200 tot *f* 250, rijkstoelagen van *f* 30 tot *f* 50, en gratificatiën van meestal *f* 25.

Die voor het genot van eene beurs wenschen in aanmerking te komen, moeten zich met *eigenhandig* geschrevene brieven aanmelden bij den Inspecteur van het lager onderwijs der provincie, met opgave van naam en voornamen, woonplaats, ouderdom en namen van ouders of voogden. Vereischten zijn: 1° woonplaats in de provincie; 2° ouderdom van 14 tot 17 jaar; 3° kennis van de eerste beginselen der hoofdvakken van 't lager onderwijs; 4° vast voornemen om tot onderwijzer te worden opgeleid. Er heeft een vergelijkend examen plaats.

De beurzen zijn bestemd om den jongelieden inwoning met kost, enz., te bezorgen; toelagen en gratificatiën worden aan de kundigste en vlijtigste leerlingen toegekend.

Bovendien bestaat er te Nijmegen nog eene *Christelijke Normalschool*, die zich uitsluitend bepaalt tot het lager onderwijs; voor de toelating wordt gevorderd: duidelijk en vlug lezen, vlug schrijven, kennis van de gewone en tiendeelige breuken, van de allereerste beginselen der Nederlandsche taal, de vaderlandsche geschiedenis en aardrijkskunde, benevens eenige kennis van de Fransche taal.

Per drie maanden wordt voor huisvesting, voeding en onderwijs *f* 75 betaald, voor intree *f* 15. De jongelingen worden aan de inrichting gehuisvest, en staan steeds onder behoorlijk opzicht. Naarmate van aanleg en lust voor studie kan de kweekeling op den leeftijd van 18 jaren den rang van hulponderwijzer verkrijgen.

VOLONTAIRS BIJ DE NEDERLANDSCHE HANDELMAAT-
SCHAPPIJ.

De Directie der Maatschappij biedt jongelingen uit den beschaafden stand de gelegenheid aan, om, na eenigen tijd in de kantoren der maatschappij hier te lande te hebben

doorgebracht, naar Indië overgeplaatst en aldaar in haren dienst werkzaam gesteld te worden. Bij het vergelijkend examen tot toelating wordt gelet op algemeene kennis van den handel en aanverwante vakken, het schrijven van een goeden Hollandschen stijl en vaardigheid in de Engelsche, Fransche en Duitsche correspondentie. De overlegging wordt gevorderd van eene schriftelijke verklaring van ouders of voogden, waarbij deze hunne toestemming verleen en tot hun vertrek naar Indië, op zoodanig tijdstip als de Directie zal raadzaam achten.

Aanvragen worden ingezonden aan de Directie der Nederlandsche Handelmaatschappij te Amsterdam, met opgave van ouderdom, woonplaats, tegenwoordigen en vroegeren werkkring.

VAN VOLONTAIRS BIJ DE SPOORWEGEN.

Voor den Nederlandschen Rhijnspoorweg wende men zich tot de Directie te Utrecht, met opgave van leeftijd, woonplaats en kundigheden. Vereischten zijn: goed, zedelijk gedrag, gezond lichaamsgestel, vlugheid van geest, kennis van de Nederlandsche taal, eenige bedrevenheid in de Hoogduitsche en Fransche talen, goed en duidelijk schrift en vlug rekenen. Toelating na vergelijkend examen.

Voor de Staats-spoorwegen verwoege men zich bij de Directie der Maatschappij tot Exploitatie der Staats-spoorwegen te 's-Gravenhage, met overlegging van eene verklaring van goed, zedelijk gedrag, geboorteakte, geneeskundige verklaring dat men gezond, sterk en vrij van kleurenblindheid is. Ouderdom tusschen de 16 en 35 jaren, niet gehuwd, en eene borgstelling van f 500, en voorts vereischten om tot het vergelijkend examen toegelaten te kunnen worden.

Het vergelijkend examen geschiedt in de volgende vakken:

1°. Het schrijven van eene duidelijke hand, ook wat het stellen van cijfers betreft. 2°. De Nederlandsche taal. De candidaat moet zich daarin zoowel mondeling als schriftelijk goed en gemakkelijk weten uit te drukken. 3°. De kennis van vreemde talen (Fransch en Duitsch) in dier voege, dat de candidaat in staat is een opstel, in die talen geschreven, in het Nederlandsch over te brengen. Het vloeiend lezen in beide talen is bovendien een vereischte. 4°. Het rekenen, daaronder begrepen de toepassing van de vier hoofdregels op de gewone en tiendeelige breuken. 5°. De kennis van het Nederlandsche, Fransche en Duitsche maat-, gewicht- en

muntstelsel. 6°. Aardrijkskunde van Europa; loop der spoorwegen in Nederland.

LEERLING-TELEGRAFIST.

Wie naar deze betrekking wil dingen, moet zich tot dat einde bij gezegeld request tot den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid wenden, met opgave van naam, voornamen en woonplaats, tevens daarbij overleggende de bewijzen, dat men Nederlander, niet jonger dan 18 en niet ouder dan 26 jaar is, een gezond lichaamsgestel zonder gebreken (ook geen doofheid of bijziendheid) bezit, gestaafd door de handteekening van een geneesheer en gewaarmerkt door het gemeentebestuur, en eindelijk een getuigschrift van onberispelijk gedrag, af te geven door het gemeentebestuur.

Bij het examen wordt gevorderd: het schrijven van eene goede, leesbare hand, genoegzame kennis van de Nederlandsche, Fransche, Engelsche en Duitsche talen om een opstel te maken, vlug rekenen, bekendheid met de eerste beginselen der stel- en meetkunst, en rechtlijnig teekenen.

KOMMIES BIJ DE BELASTINGEN.

Om tot kommies voor den actieven dienst te worden benoemd, moet men zijn van een gezond lichaamsgestel, ongehuwd, tusschen 23 en 28 jaar oud. Voor gepasporteerde onderofficieren, die minstens 12 jaren militairen dienst hebben, is het maximum van leeftijd 34 jaar, voor gepasporteerde onderofficieren of andere militairen, die minstens zes jaar militairen dienst hebben, 30 jaar. Het onderzoek naar de bekwaamheden der sollicitanten zal loopen over het lezen en schrijven; het maken van een opstel over een den aspirant bekend onderwerp; eenige mondelinge vragen en schriftelijke opstellen, tot toepassing van de vier hoofdregelen der rekenkunde met geheele getallen en tiendeelige breuken; mondelinge vragen over de kennis van het stelsel van maten en gewichten. Indien de verzoekers verklaren ervaren te zijn in de reken- en wiskunde, of bekend met de vreemde talen, worden zij ook daarin onderzocht.

Bij het verzoeken van sollicitanten, die in militairen dienst zijn geweest, wordt overgelegd: *a.* het paspoort of het bewijs van ontslag uit den militairen dienst; *b.* een extract uit het strafregister of uit het conduiteboekje; en *c.* het bewijs van den burgemeester der geboorte- of woonplaats, dat de solli-

citant Nederlander en ongehuwd is. De stukken, onder *a.* en *b.* vermeld, worden niet gevorderd van militairen, die na twaalfjarigen dienst door den Minister van Oorlog tot plaatsing worden aanbevolen.

Bij de verzoeken van hen, die niet in den militairen dienst zijn geweest, worden overgelegd: *a.* de geboorteakte; *b.* het bewijs van den burgemeester der geboorte- of woonplaats, dat de sollicitant Nederlander en ongehuwd is; en *c.* een bewijs van te hebben voldaan aan de nationale militie.

SURNUMERAIR BIJ DE BELASTINGEN EN HET KADASTER.

De aspirant moet zich onderwerpen aan een vergelijkend examen. Daartoe moet hij den vollen ouderdom van 19 jaren bereikt hebben en niet ouder zijn dan 25 jaren, en ten minste één jaar werkzaam geweest zijn op een kantoor van directie, contrôle of ontvangst.

Bij het verzoekschrift op zegel aan den Minister van Financiën moet men overleggen: 1° eene geboorte-akte; 2° het bewijs van voldaan te hebben aan de militie; 3° dito dat men Nederlander is; 4° een getuigschrift van den ambtenaar, ten wiens kantore de aspirant is werkzaam geweest, nopens zijn ijver, bekwaamheid en zedelijk gedrag; 5° het bewijs, dat hij bij machte is tot het stellen van een borgtocht, tot een bedrag van *f* 2500 nominaal in eene inschrijving in 't Grootboek der $2\frac{1}{2}$ pCt. Nationale Schuld.

Bij het examen wordt gevorderd: 1° voldoende kennis van de Nederlandsche taal; 2° vaardigheid om zich mondeling en schriftelijk met juistheid en gemak in 't Nederlandsch uit te drukken; 3° voldoende kennis van de Fransche of Duitsche taal; 4° de reken-, stel- en vlakke meetkunde en de rechtlijnige driehoeksmeting; 5° de hoofdtrekken van de Nederlandsche gemeente-, provinciale- en staatsinrichting en de algemeene beginselen der staatshuishoudkunde; 6° de wetgeving op de grondbelasting, de wettelijke bepalingen omtrent vrijdom van tiend en de evenredige rechten van zegel, registratie en overschrijving ingeval van ontginning, droogmaking en bedijking, de wetten betrekkelijk de invordering van 's Rijks directe belastingen, de executoir-verklaring van de kohieren, het uitvaardigen van ordonnantiën van ontheffing wegens 's Rijks directe belastingen en de samenstelling en inrichting der collegiën van zettters, voor zoover ze de grondbelasting betreffen; 7° de bestemming van het kadaster en de wijze, waarop het in stand wordt gehouden. De candidaat moet

bekend zijn met de inrichting der kadastrale boekhouding en de kadastrale plans; met de wijze, waarop eenvoudige terreins-veranderingen voor het kadaster worden gemeten, en met die, waarop de uitkomsten der meting in de kadastrale stukken worden toegepast, zoomede het verband tusschen de hypothecaire boekhouding en het kadaster; 8° de geschiedenis van de grondbelasting en van het kadaster in Nederland; 9° den practischen landbouw; de verbetering van gronden door middel van ontginning, droogmaking en bedijking.

Van het examen in de vakken 1—4 zijn vrijgesteld zij, die het eindexamen der h. b. s. hebben afgelegd, en van dat in 1, 4 en 9 zij, die in het bezit zijn van een diploma van landbouwkundige.

Om tot het examen te worden toegelaten, moet men op 1 Januari van het jaar, waarin het examen wordt gehouden, den ouderdom van 19 jaar reeds en dien van 25 jaar nog niet hebben bereikt en aan den Minister van Financiën een verzoekschrift indienen met overlegging van *a.* eene geboorteakte; *b.* het bewijs van te hebben voldaan aan de nationale militie; *c.* het bewijs, dat de adressant Nederlander is; *d.* een getuigschrift van goed, zedelijk gedrag, afgegeven door het dagelijksch bestuur der gemeente of der gemeenten, waar de adressant gedurende de laatste twee jaren gewoond heeft.

SURNUMERAIR BIJ DE POSTERIJEN.

De aspiranten behooren zich vóór Maart, bij een op zegel geschreven request, tot den Minister van Financiën te wenden.

Bij dit request moeten de navolgende stukken worden overgelegd:

a. Eene verklaring van het gemeentebestuur der woonplaats van den adressant, dat hij is Nederlander en van een goed, zedelijk gedrag. *b.* Eene akte van geboorte, waaruit blijkt, dat hij niet jonger dan 17 en niet ouder dan 20 jaar is. *c.* Eene door het gemeentebestuur gelegaliseerde verklaring van twee geneeskundigen, dat de aspirant is van een gezond en sterk gestel en vrij van lichamelijke gebreken, welke hem voor den actieven dienst op een postkantoor of voor den postdienst op de spoorwegen ongeschikt maken. Die verklaring moet worden opgemaakt overeenkomstig een formulier, waarvan exemplaren bij den directeur van elk postkantoor te bekomen zijn. Zij, wier stukken in orde worden bevonden, ontvangen eenen oproepingsbrief, aanwijzende den dag en het uur, waarop zij voor de commissie hebben te ver-

schijnen. De vereischte kundigheden zijn: *a.* Het schrijven van eene nette en duidelijke hand. *b.* Kennis van de Nederlandsche taal. *c.* Kennis van de Fransche taal. Kennis van de regels der Engelsche en Hoogduitsche spraakkunst. Bekendheid met de voornaamste voortbrengselen der Fransche, Engelsche en Duitsche letterkunde. *d.* Vlug en nauwkeurig rekenen. Grondige kennis van het metrieke stelsel van maten en gewichten en van de eigenschappen en toepassing van de leer der evenredigheden. *e.* Kennis van de aardrijkskunde in haren geheelen omvang. Gemeenzaamheid wordt gevorderd met het gebruik van landkaarten, waarop de candidaat met gemak de zeeën en meren, den loop der rivieren en de ligging van de voornaamste plaatsen zal behooren te kunnen aanwijzen. Begrip van de beginselen der kosmographie. Bekendheid met den handel en het fabriekswezen van de voornaamste Europeesche Staten. *f.* Kennis van de hoofdpunten der Nederlandsche Staatsinrichting.

REGISTRATIE, DOMEINEN EN HYPOTHEKEN.

Om tot het vergelijkend examen te worden toegelaten, moet men: *a.* op den 1sten Januari van het jaar, waarin het examen wordt gehouden, zijn twintigste jaar zijn ingetreden; *b.* gedurende *twee jaar*, of, bijaldien de belanghebbende op eene der Rijks hoogeschoolen den graad van doctor in de beide rechten heeft verkregen, gedurende *een half jaar* als geagreerd klerk aan een kantoor der registratie zijn werkzaam geweest. Dat tijdvak van *twee jaar* of van *een half jaar* moet aan den dag, waarop het besluit tot het houden van het examen wordt genomen, onmiddellijk voorafgaan.

Kadaster. Aan de aspirant-landmeters wordt door den Minister van Financiën, naar gelang van hunne geschiktheid en van de plaats, waar zij werkzaam zijn, eene toelage van *veertig* tot hoogstens *vijftig* gulden 's maands toegekend.

Om tot het vergelijkend examen te worden toegelaten, moet men: *a.* op den 1sten Januari van het jaar, waarin het examen wordt gehouden, zijn *achttiende* jaar zijn ingetreden en den vollen ouderdom van *drieëntwintig* jaar nog niet hebben bereikt; *b.* een gezond en sterk lichaamsgestel bezitten, en vrij zijn van gebreken.

Bij het aan den Minister van Financiën in te dienen verzoekschrift, om tot het examen te worden toegelaten, moet de verzoeker overleggen: *a.* het bewijs dat hij Nederlander is; *b.* zijne geboorteakte.

Het examen omvat: *a.* De reken-, stel- en meetkunst. *b.* De rechtlijnige driehoeksmeting. *c.* De bolvormige driehoeksmeting. *d.* De beginselen der natuurkunde. Hoofdzakelijk eenige kennis van de wetten van licht en warmte. *e.* Staatsinrichting van Nederland. *f.* Aardrijkskunde. *g.* Geschiedenis. *h.* Nederlandsche taal. Vaardigheid om zich, mondeling en schriftelijk, ordelijk en duidelijk uit te drukken. *i.* Fransche taal. De regels der spraakkunst, zoomede bedrevenheid om van de Nederlandsche in de Fransche en van de Fransche in de Nederlandsche taal, zonder grove taalfouten, over te brengen.

De candidaat behoort zich tevens in het Fransch op eene goed verstaanbare wijze mondeling of schriftelijk te kunnen uitdrukken.

k. Hoogduitsche taal. Genoegzame bedrevenheid om uit het Hoogduitsch in het Nederlandsch te kunnen overbrengen.

l. Het schoonschrijven. *m.* Het rechtlijnig en handteekenen. Hieronder begrepen geoefendheid in het behandelen van de bij het teekenen van kadastrale kaarten gebruikelijke instrumenten, als gewone- en proportie-passers, schalen, enz.

TELEGRAPHIE.

Tot het verkrijgen van de betrekking van telegrafist bij den Rijkstelegraaf staan twee wegen open, namelijk: indiensttreding als *klerk* en toelating als *leerling-telegrafist* op overlegging van het getuigschrift van goed afgelegd eind-examen voor de hoogere burgerscholen met vijfjarigen cursus, vermeld in art. 57 der wet van den 2den Mei 1863 (*Staatsblad* n°. 50).

Met het oog op de stortingen voor het pensioenfonds is het voordeeligst als *klerk* te beginnen.

Aanstelling als *klerk* geschiedt bij behoefte, na openbare oproeping van candidaten in de Staatscourant, en na vergelijkend onderzoek. Wie hiervoor in aanmerking wenscht te komen, zendt een eigenhandig op zegel geschreven verzoek aan den Minister van Financiën in, met nauwkeurige opgaaf van naam, voornamen en woonplaats. Bij dit adres moeten worden overgelegd de volgende bewijsstukken:

a. eene verklaring, niet langer dan twee maanden vóór den dag der aanmelding afgegeven door het gemeentebestuur der vaste woonplaats van den adressant, inhoudende, dat deze is Nederlander en van onberispelijk gedrag; *b.* eene akte van geboorte, waaruit blijkt, dat de adressant in het jaar der aanmelding den leeftijd van zestien tot vijfentwintig jaar bereikt.

De volgende kundigheden worden gevorderd: *a.* het vlug schrijven van net en duidelijk schrift; *b.* de Nederlandsche taal (het leveren van een opstel over een gegeven onderwerp in goeden stijl, zonder taalfouten en van degelijken inhoud); *c.* de Fransche taal (de candidaten behooren hunne gedachten daarin zonder moeite te kunnen uitdrukken en een prozastuk uit het Nederlandsch in die taal te kunnen overbrengen zonder taalfouten; ook moeten zij verklaring weten te geven van de voornaamste taalregels); *d.* de beginselen der cijferkunst met inbegrip van de leer der evenredigheden, die der gewone en tiendeelige breuken, en de kennis van het metrieke stelsel van maten en gewichten.

Toelating als *leerling-telegrafist* van personen, die het bovenvermeld getuigschrift van het eind-examen voor de hogere burgerscholen met vijfjarigen cursus hebben verkregen, en volgens dat getuigschrift voldoende bekwaam zijn in de vakken, welke bij de telegraphie voornamelijk in aanmerking komen (te weten: talen, wis- en aardrijkskunde), geschiedt jaarlijks in de maand September, na oproeping in de Staatscourant. Het aantal toe te laten leerlingen wordt telkens naar de behoefte bepaald.

De candidaten moeten zich vóór of op den 15den Augustus van ieder jaar aanmelden door inzending van een eigenhandig op zegel geschreven verzoek aan den Minister van Financiën, met nauwkeurige opgaaft van naam, voornamen en woonplaats, en, behalve het getuigschrift, de volgende bewijsstukken overleggen: *a.* eene verklaring, na den 1sten Juli van het jaar der aanmelding afgegeven door het gemeentebestuur der vaste woonplaats van den adressant, inhoudende, dat deze is Nederlander en van onberispelijk gedrag; *b.* eene akte van geboorte, waaruit blijkt, dat de adressant in het jaar der aanmelding den leeftijd van achttien tot vijfentwintig jaar bereikt.

De candidaten moeten toonen, bedreven te zijn in het vlug schrijven van net en duidelijk schrift.

Ingeval er meer candidaten dan te vervullen plaatsen zijn, worden bij voorkeur toegelaten zij, die het gunstigste getuigschrift bezitten in de vakken, welke bij de telegraphie voornamelijk in aanmerking komen en het beste schrift leveren.

WAARBORG EN BELASTING VAN DE GOUDEN EN ZILVEREN
WERKEN.

Om bij den bedoelden waarborg geplaatst te worden, moet

men trachten als aide-essayeur door een essayeur aan een waarborgkantoor met vergunning van den Minister van Financiën te worden aangenomen. Na een paar jaar als aide-essayeur dienst te hebben gedaan, kan men zich aanmelden voor het examen ter verkrijging van eene akte als essayeur voor den handel, welke akte door het muntcollegie na een voldoende examen, aan 's Rijks munt te Utrecht afgelegd, uitgereikt wordt. Dat examen loopt over het theoretische en het praktische van den essaai. Het theoretische omvat de gronden der natuur- en der scheikunde, waarop de metaalbeproeving in haar geheelen omvang en het onderzoek van valsche muntspeciën berusten. Het praktische bestaat in de uitvoering van de volgende verrichtingen: het toetsen; de cupellatie van het zilver; de proef op den natten weg; de goudproef en het onderzoek van valsche muntspeciën.

IJKWEZEN.

Men kan benoemd worden tot adjunct-ijker na een examen, dat betreft: de wis-, natuur- en scheikunde, de theoretische en toegepaste mechanica, voor zoover de kennis van die wetenschappen gevorderd wordt bij het eind-examen, in art. 57 en 59 der wet op het m. o. omschreven;

kennis van den oorsprong en de geschiedenis van het metrieke stelsel van maten en gewichten, eenige bekendheid met de stelsels van maten en gewichten in vreemde landen, kennis van de theorie en het gebruik van den comparateur tot vergelijking en verificatie van lengtematen, waaronder ook de meetinstrumenten voor de opmeting van inhoudsmaten; kennis van de theorie, de samenstelling en het gebruik van weegwerktuigen; bekendheid met de meetkundige inhoudsvinding van maten voor droge en voor natte waren, de inhoudsvinding door waterweging en watermeting en van de daartoe bestemde hulpmiddelen en daarbij noodige berekeningen; kennis van hetgeen bij verificatiën met standaards-nauwkeurigheid moet in acht genomen worden en van de berekeningen en herleidingen, welke daarbij voorkomen; kennis van de inrichting van gasmeters, van de wijze van verificatie; kennis van de eigenschappen, de bewerking en het onderzoek van de stoffen, die gebruikt worden tot vervaardiging van de maten, gewichten, weegwerktuigen en gasmeters, voor zooveel noodig ter beoordeeling van hunne deugdelijkheid; eenige geoeffendheid in de behandeling van de gereedschappen, die bij den ijk te pas komen; kennis van de wetgeving betreffende

de maten, gewichten, weegwerktuigen en gasmeters en van de verordeningen tot uitvoering daarvan; eenige bekendheid met de practische en theoretische roei- en peilkunde.

Om tot dit examen te worden toegelaten, moet men zich schriftelijk aanmelden aan het Ministerie van Binnenlandsche Zaken, met nauwkeurige opgaaf van naam, voornamen en woonplaats, en overleggen: eene geboorteakte, waaruit blijkt, dat de candidaat den ouderdom van 18 jaar heeft bereikt, de verklaring van een geneesheer, dat hij is van een gezond lichaamsgestel en zonder voor de uitoefening van de betrekking hinderlijke gebreken.

VOORBEREIDING. Een cursus volgen aan de Polytechnische school, beginnende 15 September en eindigende 1 Juni daaraanvolgende, of H. B. S. met vijfjarigen cursus en eenigen tijd werkzaam zijn aan een ijkkantoor.

DEURWAARDER.

Zij worden aangesteld: die van den Hoogen Raad en de Gerechtshoven door den Koning, respectievelijk op voordracht van den Hoogen Raad en van de Gerechtshoven; die van de arrondissements-rechtbanken door het gerechtshof van het ressort op voordracht van de rechtbank; die van de kantongerechten door de rechtbank, waartoe het kantongerecht behoort, op voordracht van den kantonrechter.

Die bij een gerechtshof mogen tevens deurwaarder zijn bij de arrondissements-rechtbank in de residentie van het gerechtshof zitting houdende; die bij de arrondissements-rechtbanken ook bij het kantongerecht, in welks ressort zij resideeren.

De deurwaarders moeten den vollen ouderdom van 23 jaar hebben bereikt. Zij worden bij voorkeur gekozen uit personen, die een geruimen tijd onafgebroken gewerkt hebben op het kantoor van een praktizijn of notaris, of bij een deurwaarder, of aan een bureau van registratie van gerechtelijke akten, of op de griffie van een der rechterlijke collegiën binnen dit rijk.

VOORBEREIDING. School voor gewoon of m. u. l. o. en geruimen tijd werkzaam zijn aan een der hierboven opgenoemde kantoren.

NOTARIS.

Om tot notaris benoemd te kunnen worden moet men zijn

Nederlander in het volle genot van de burgerlijke en burgerschapsrechten en bovendien :

1°. den ouderdom van 25 jaar vervuld hebben; 2°. aan de wet op de nationale militie hebben voldaan; 3°. doen blijken van een goed, zedelijk gedrag, door middel van één of meer certificaten, op het getuigenis van vier bekende en geloofwaardige manspersonen, afgegeven door het hoofd van het bestuur der plaats of plaatsen, waar men gedurende de laatste zes jaar zijne woonplaats of zijn verblijf heeft gehad; 4°. het hierna te melden examen hebben afgelegd.

De voor het examen bepaalde tijd en plaats worden ten minste één maand te voren bekend gemaakt, behalve in de Staatscourant, in een der dagbladen van iedere provincie, die tot het ressort van het gerechtshof behoort en door middel van aankondiging aan het gebouw, waarin het gerechtshof zijne zittingen houdt.

Om tot het examen te worden toegelaten moet men zich minstens veertien dagen te voren bij een aan de commissie ingediend verzoekschrift hebben aangemeld, den ouderdom van 23 jaar hebben vervuld en bij het verzoekschrift hebben overgelegd de geboorteakte en zoodanig certificaat of certificaten van goed gedrag, als voor eene benoeming worden vereischt.

Zij, die den graad van doctor of licentiaat in de rechten (doctor in de rechtswetenschap) aan eene rijks- of daarmede gelijkgestelde universiteit hebben verkregen, moeten het bewijs van den verkregen graad overleggen.

Voor dezen moet het examen ten minste één uur duren en zich alleen bepalen tot een onderzoek naar hunne praktische kundigheden. Voor de andere aspiranten duurt het ten minste twee uren, en daarvan zal niet minder dan één uur worden besteed tot een onderzoek naar hunne theoretische- en insgelijks ten minste één uur naar hunne praktische kundigheden.

De geboorteakten, de bewijzen van voldoening aan de nationale militie, het certificaat of de certificaten van goed gedrag, mitsgaders het getuigschrift van bekwaamheid, moeten bij het verzoekschrift om plaatsing aan den Koning worden overgelegd.

VOORBEREIDING. Gymnasium en hoogeschool en eenigen tijd op het kantoor van een notaris zich oefenen in de praktijk, of school voor m. u. l. o. of H. B. S. met drie- of vijfjarige cursus of gymnasium, en daarna minstens drie jaar op een notariskantoor werkzaam zijn.

RIJKSWATERSTAAT.

De mededingenden moeten blijken geven van ervaren te zijn in :

a. het schrijven van zeer leesbaar schrift; *b.* het maken van een opstel of rapport in de Nederlandsche taal over eenig opgegeven onderwerp, zonder grove fouten tegen stijl en taal; *c.* het nauwkeurig en vlug rekenen, zoo met geheele getallen als met gewone en tiendeelige breuken; *d.* het Nederlandsche stelsel van maten en gewichten; *e.* de beginselen der meetkunst, zooveel noodig is tot het berekenen van oppervlakten en inhouden, gelijk bij de uitvoering van werken en het opmaken van berekeningen der kosten te pas komt; *f.* het gebruik van de eenvoudige meetinstrumenten, zooals het meetkruis, het astrolabium en de boussole; *g.* het uitbakenen op het veld van rechte en gebogene richtingen; *h.* het in kaart brengen van het opgemeten terrein, het rechtlijnig teekenen en de leer der schalen; *i.* het waterpassen op den horizon en met de eenvoudigste daartoe dienende instrumenten; *k.* de kennis van de meest gebruikelijke bouwstoffen, hare eigenschappen en gebreken; *l.* de verbinding van de bouwstoffen; *m.* de beginselen der burgerlijke bouwkunde; *n.* de samenstelling van de eene of andere soort van werken onder het beheer van den waterstaat, als: wegen, bruggen, sluizen, molenrijswerken; *o.* eenig handwerk, als van: molenmaker, timmerman, metselaar, smid, aardwerker, rijswerker; *p.* de aardrijkskunde van Nederland.

Tot aanbeveling zal strekken:

1°. meerdere kennis in een der vakken sub 1 genoemd; 2°. kennis van de wis-, natuur- en werktuigkunde; 3°. kennis van de geodesische wetenschappen en de behandeling van de verschillende meet- en waterpas-instrumenten; 4°. kennis van eene of meer vreemde talen; 5°. verrichte werkzaamheden als tijdelijk of buitengewoon opzichter in dienst van het rijk, eene provincie, een waterschap of eenig ander publiek lichaam; en 6°. in het algemeen de kennis van wat naar het oordeel der examen-commissie in verband staat met den werkkring als opzichter.

VOORBEREIDING. School voor m. u. l. o. of H. B. S. met 3jarigen cursus, daarna werkzaam zijn aan eene ambachtsschool of plaats, waar een der boven opgenoemde ambachten wordt uitgeoefend; in het laatste geval moet tevens eene teekenschool worden bezocht en onder de leiding van een

landmeter of opzichter van den waterstaat de noodige geodesische kennis worden opgedaan.

RIJKSOPZIENER OP DE SPOORWEGDIENSTEN.

De ingenieurs moeten in het bezit zijn van een diploma van de Polytechnische school.

Met het dagelijksch toezicht op de spoorwegdiensten zijn belast: rijksopzieners op de spoorwegdiensten.

Om tot rijksopziener benoemd te kunnen worden, moet men zijn: *a.* Nederlander in het volle genot van de burgerlijke en burgerschapsrechten en minstens 25 jaar oud; *b.* van een onberispelijk gedrag, volgens schriftelijke verklaring, afgegeven door of van wege het bestuur der gemeente, waar de belanghebbende verblijf houdt; *c.* van eene goede gezondheid, volgens schriftelijke verklaring door een bevoegd geneeskundige afgegeven.

Door overlegging van de noodige bescheiden zal wijders moeten blijken, dat de belanghebbende: *a.* in staat is zijne gedachten in de Nederlandsche taal duidelijk en nauwkeurig en in de Fransche en Hoogduitsche talen voldoende schriftelijk uit te drukken; *b.* eene algemeene kennis bezit van het spoorwegwezen en hetgeen daartoe behoort.

VROEDVROUW.

Om tot de rijkskweekschool voor vroedvrouwen te Amsterdam te worden toegelaten moet men zich wenden tot den provincialen inspecteur voor het geneeskundig staatstoezicht. Zij, die zich daartoe aanmelden, moeten *a.* doorgaans eene goede gezondheid genieten en vrij zijn van lichaamsgebreken, welke haar bij de uitoefening van het beroep van vroedvrouw hinderlijk zouden zijn; *b.* in staat zijn hare gedachten zoowel mondeling als schriftelijk mede te deelen, eene duidelijke hand schrijven, en bekend zijn met de hoofdregels der rekenkunde; *c.* haar gedrag moet onbesproken zijn, waarvan moet blijken door een getuigschrift van het gemeentebestuur harer woonplaats; *d.* zij moeten tusschen de 20 en 35 jaar oud zijn.

Ten behoeve van iedere leerling wordt aan de commissie van toezicht en beheer gedurende twee jaar uit 's rijks schatkist eene jaarlijksche toelage uitbetaald, berekend tegen *f* 210 's jaars, waarvan *f* 200 tot dekking van de kosten van voeding en inwoning en *f* 10 voor boeken.

Door provinciale- of gemeentebesturen kunnen ten hunnen koste leerlingen, mits aan bovengenoemde voorwaarden voldoende, naar de school worden gezonden. Zij genieten hetzelfde onderwijs als de rijkskweekelingen.

De leerlingen zijn gehouden gedurende twee achtereenvolgende jaren het onderwijs bij te wonen, vóórdat zij het examen als vroedvrouw mogen afleggen.

De leerlingen moeten medebrengen (in goeden staat) 6 hemden, 4 witte borstrokken, 4 onderbroeken, 6 halsdoeken, 4 nachtjassen, 6 nachtmutsen, 8 witte rokken, 2 zwarte rokken, 6 paar witte kousen (ingeval van het dragen van wollen ondergoederen, hetwelk echter niet verkieslijk en dus niet aan te raden is, 2 wollen of baaien rokken, te wasschen om de 2 maanden), 1 paar pantoffels, 2 paar laarzen, 1 fijne haarkam, 1 wijde haarkam, 1 schuier.

APOTHEKER.

Tot uitoefening der artseneerbereidkunde als apotheker, hulp-apotheker of leerling-apotheker zijn in het geheele rijk bevoegd zij, die door het afleggen van een examen den graad van apotheker, hulp-apotheker of leerling-apotheker hebben verkregen.

De bevoegdheid van leerling-apotheker wordt verkregen door een examen, dat betreft: de beginselen der Nederlandsche en Latijnsche talen en der rekenkunde en het bewijs, dat de candidaat de kennis en geschiktheid bezit, noodig tot het gereedmaken van recepten.

De bevoegdheid van hulp-apotheker wordt verkregen na het afleggen van een natuurkundig en een practisch examen. Tot het natuurkundig examen worden alleen zij toegelaten, die aan de commissie voor dit examen voldoende bewijzen leveren van bedrevenheid in de Nederlandsche, Latijnsche, Fransche en Hoogduitsche talen en van de meet- en stekunst, voor zoover noodig tot beoefening van de natuurkundige wetenschappen. Zij, die bewijs overleggen, dat zij door eene vroegere commissie met goed gevolg in deze vakken zijn geëxamineerd, worden zonder verder examen daarin tot het natuurkundig examen toegelaten; diegenen, die overleggen eene door curatoren van een hier te lande gevestigd gymnasium afgelegde verklaring, dat zij de hoogste klasse der school hebben verlaten en tot de academische lessen zijn toegelaten, worden van het examen in de Latijnsche taal vrijgesteld. Wie een diploma kan overleggen wegens met goed

gevolg afgelegd eindexamen voor de hogere burgerscholen met vijfjarigen cursus, wordt alleen in de Latijnsche taal geëxamineerd.

Het natuurkundig examen betreft: *a.* de natuurkunde; *b.* de scheikunde; *c.* de plantenkunde; *d.* de natuurlijke geschiedenis van dieren en delfstoffen.

Van de verplichting om dit examen af te leggen zijn zij vrijgesteld, die aan eene Nederlandsche hoogeschool den graad van candidaat in de natuurkundige wetenschappen hebben verkregen.

Om de bevoegdheid als apotheker te verkrijgen, wordt vereischt:

A. het bewijs van minstens twee jaar als hulp-apotheker binnen dit koninkrijk werkzaam te zijn geweest.

B. een theoretisch en practisch schei- en artseneijbereidkundig examen, dat zich uitstrekt over de volgende vakken: *a.* de kennis van de geneeskrachtige planten; *b.* de artseneijkennis; *c.* de artseneijbereidkunde; *d.* de praktijk der artseneijbereidkunde, ook in het laboratorium; *e.* de onderscheiding en opsporing van de vergiften.

Voor hen, die aan eene Nederlandsche hoogeschool het doctoraal examen in de pharmacie hebben afgelegd en tot de promotie zijn toegelaten, bepaalt zich het examen tot verkrijging van de bevoegdheid van apotheker tot het practisch examen, sub B. bedoeld.

Meisjes, die zich voor het examen als leerling-apotheker en hulp-apotheker wenschen te bekwamen, bereiden zich voor aan eene school voor m. u. l. o. of middelb. school voor meisjes, oefenen zich door privaatonderwijs in het Latijn en practisch in eene apotheek. Ook aan de industrieschool voor vrouwelijke jeugd te Amsterdam kunnen zij de noodige opleiding ontvangen.

TANDMEESTER.

Dit examen loopt over de volgende vakken:

a. de ontleedkunde van de tanden, de tandkassen en het tandvleesch; *b.* de physiologie van deze deelen; *c.* de gezondheids-, ziekte- en geneesleer van deze deelen, daaronder begrepen de onderkenning van de ziekten van de tanden, de tandkassen en het tandvleesch, waarvan de oorzaak algemeen of in andere deelen zetelt; *d.* de geneesmiddelen en de recepteerkunde, voor zooveel noodig tot het voorschrijven van plaatselijke geneesmiddelen bij de bovengenoemde ziekten;

c. de operatieve tandheelkunde en het inzetten van kunsttanden en kunstgebitten.

De examens in de tandheelkunst worden minstens tweemaal 's jaars in het openbaar afgenomen door de rijkscommissie, belast met het afnemen van de geneeskundige examens.

OOST-INDISCH AMBTENAAR.

Tot ambtenaren bij den burgerlijken dienst in Nederlandsch-Indië zijn benoembaar: *a.* Nederlanders; *b.* inboorlingen van de eilanden van den Indischen Archipel, voor zooverre deze tot Nederlandsch-Indië behooren; *c.* die in Nederlandsch-Indië geboren zijn uit aldaar gevestigde ouders, voor zoover zij niet behooren tot de met de inlandsche gelijkgestelde bevolking (vreemde Oosterlingen). De ambten, waartoe deze benoemd kunnen worden, zijn: algemeen secretaris; gouvernements-secretaris; referendaris; hoofdcommies bij de verschillende takken van bestuur; ingenieur van financiën en cultures; resident en gouverneur; adsistent-resident; secretaris bij de gewestelijke besturen; controleur bij de landelijke inkomsten en cultures op Java en Madura en bij het binnenlandsch bestuur in de buitenbezittingen.

Aan hen, die niet vallen in deze termen, kunnen alleen die ambten of bedieningen worden opgedragen, welke door den Koning bij algemeenen maatregel van bestuur worden aangewezen. De ambten en bedieningen, waartoe dus ook vreemdelingen benoemd kunnen worden, zijn: hoofd-ingenieur, ingenieur, adspirant-ingenieur, opziener, onder-opziener en voerman bij het mijnwezen; hoofd-ingenieur, ingenieur, adjunct-ingenieur, telegrafist en leerling-telegrafist bij den dienst der gouvernements-telegrafen; hoofd-ingenieur, ingenieur, adspirant-ingenieur en adsistent bij den geographischen dienst; technisch ambtenaar bij het boschwezen; ambtenaar belast met zendingen, nasporingen, enz., in het belang der wetenschap; leeraar aan inrichtingen voor onderwijs; genees-, heel-, verlos- en artsensjengkundige; translateur, adjunct-, adspirant- en élève-translateur; landmeter; burgeropnemer (ten dienste van de topographische opneming); veearts; hortulanus en adsistent-hortulanus bij 's lands plantentuin; teekenaar, graveur, instrumentmaker, lithograaf, drukker en letterzetter bij civiele, maritieme en militaire etablissementen; beambte en bediende bij uit den vreemde ontbodene toestellen en werktuigen.

Tot de ambten, waartoe geene vreemdelingen benoemd kunnen worden, is benoembaar hij, die door het afleggen van een examen blijken heeft gegeven van voldoende bekwaamheid in: *a.* de geschiedenis van Nederlandsch-Indië; *b.* de land- en volkenkunde van Nederlandsch-Indië; *c.* de godsdienstige wetten, volksinstellingen en gebruiken van Nederlandsch-Indië; *d.* de kennis van de staatsinstelling van Nederlandsch-Indië; *e.* 1°. de Maleische taal of 2°. de Javaansche taal, ter keuze van den belanghebbende.

Kennis van het landmeten en waterpassen, gebleken uit het bezit van een in Nederland of Nederlandsch-Indië, krachtens de bestaande of nader vast te stellen verordeningen, verkregen diploma van geëxamineerd en beëdigd landmeter, strekt tot aanbeveling voor plaatsing bij het binnenlandsch bestuur.

Voldoend afgelegd examen in de Javaansche taal strekt den candidaat tot aanbeveling voor plaatsing bij het binnenlandsch bestuur op Java.

Om tot dit examen te worden toegelaten, behooren de belanghebbenden in het bezit te zijn van één der volgende vereischten: *a.* een academischen graad, aan eene der Nederlandsche universiteiten verkregen; *b.* het bewijs, dat het examen als adelborst der 1° klasse of het examen als officier der landmacht, na volbrachte opleiding aan het koninklijk instituut voor de marine of aan de koninklijke militaire academie, of wel het examen van officier van gezondheid of bij den pharmaceutischen dienst met voldoende uitslag is afgelegd.

Tot rechterlijke ambtenaren zijn, onverminderd de overige daaromtrent in het reglement op de rechterlijke organisatie en het beleid der justitie in Nederlandsch-Indië opgenomene bepalingen, alleen benoembaar zij, die den graad van doctor in de beide rechten aan eene der Nederlandsche universiteiten hebben verkregen, en hetzij voldoende examen hebben afgelegd in de vakken hierboven sub *a—e* genoemd, hetzij gedurende minstens vier jaar de rechtsgeleerde praktijk in Nederlandsch-Indië hebben uitgeoefend.

De examens worden afgenomen zoowel in Nederland als in Nederlandsch-Indië door eene commissie van minstens zeven leden.

De commissiën houden hare gewone vergadering eenmaal s' jaars, die voor Nederland den derden Maandag in de maand Juni, die voor Nederlandsch-Indië op het tijdstip door den gouverneur-generaal te bepalen.

Zij, die het examen wenschen af te leggen, geven daarvan minstens één maand vóór het tijdstip, waarop de commissie

voor het afnemen van het examen hare gewone vergadering houdt, schriftelijk kennis, voor zooveel Nederland aangaat aan het departement van koloniën, en voor Nederlandsch-Indië aan de algemeene secretarie te Batavia.

Zij leggen daarbij over het bewijs, dat zij één der vereischten, om tot het examen te worden toegelaten, bezitten.

De kennisgeving houdt tevens in de aanwijzing, in welke der twee talen, genoemd sub letter e, de candidaat als verplicht vak examen wenscht af te leggen. Verlangt hij bovendien in eene of meer andere talen geëxamineerd te worden, dan wordt ook daarvan opgave gedaan.

Wie een diploma van geëxamineerd en beëdigd landmeter bezit, kan dit bij de door hem overgelegde stukken voegen.

Ter opleiding van toekomstige Oostindische ambtenaren bestaan twee gemeentelijke instellingen van onderwijs in de taal-, land- en volkenkunde van Nederlandsch-Indië; de eene te Delft, de andere te Leiden.

Die te Delft heeft ten doel wetenschappelijk onderwijs te geven in de vakken, welke begrepen worden onder de algemeene benaming van de taal-, land- en volkenkunde van Nederlandsch-Indië, en verder in al hetgeen gevorderd mocht worden van hen, die aan het examen, vastgesteld voor de toekomstige burgerlijke ambtenaren van Nederlandsch-Indië, willen voldoen, voor zoover daarin geen onderricht wordt gegeven aan de openbare inrichtingen van middelbaar onderwijs.

Het studiejaar begint met den eersten Maandag in September en eindigt met den laatsten van Juni.

Gemeente-inrichting voor de opleiding van Oostindische ambtenaren te Leiden. Deze inrichting heeft ten doel opleiding van hen, die zich willen bekwamen voor het examen, gevorderd van toekomstige ambtenaren bij den burgerlijken dienst in Nederlandsch-Indië, volgens de op dat onderwerp vastgestelde of nog vast te stellen verordeningen.

TOONEELKUNSTENAAR.

Door de vereeniging „het Nederlandsch Tooneel”, daarbij gesteund door de Maatschappij tot Nut van 't algemeen, is te Amsterdam eene tooneelschool opgericht.

Het onderwijs aldaar wordt gegeven in een driejarigen cursus.

Het leerjaar vangt aan den 1sten Maandag in September en eindigt bij den aanvang der groote vacantie den 1sten Zaterdag in Juli.

Het schoolgeld bedraagt per jaar voor alle lessen *f* 50, voor lessen in een enkel vak *f* 15. De gelden, voor de lessen in enkele vakken verschuldigd, gaan het bedrag van *f* 50 niet te boven.

Als regel moeten zij, die als leerlingen worden toegelaten, den leeftijd van 13 jaar hebben bereikt. Slechts in bijzondere gevallen kan, met goedkeuring van de commissie, van dezen regel worden afgeweken.

Om de lessen van het eerste leerjaar te volgen, wordt bij den leerling, behalve aanleg en geschiktheid voor het tooneel, voldoende kennis vereischt van de grondregelen der Nederlandsche taal, van de beginselen der algemeene en vaderlandsche geschiedenis, der aardrijkskunde en der kennis van de natuur. Tot aanbeveling van den leerling strekt eenige bekendheid met de Nederlandsche letterkunde, met de Fransche, Duitsche en Engelsche taal en eenige bedrevenheid in het zingen, dansen en schermen.

Het examen wordt eenmaal 's jaars, vóór den aanvang van het leerjaar, op de intijds aangekondigde uren en plaats gehouden.

Zij, die, zonder leerlingen van de school te zijn, de lessen in één of meer vakken wenschen te volgen, moeten daartoe vergunning verkregen hebben van den directeur en de commissie. Zij zijn gedurende de les aan de bepalingen onderworpen, voor de leerlingen vastgesteld.

SCHILDER, BEELDHOUWER, GRAVEUR.

Tot hoogere opleiding van kunstenaars is bestemd de rijks-academie van beeldende kunsten te Amsterdam.

Ieder, die de lessen wil volgen, moet vooraf voldoende blijken geven van bedrevenheid in het teekenen. Behoudens deze bepaling heeft elk het recht de lessen der academie bij te wonen. Zij, die alle lessen wenschen te volgen, betalen bij den aanvang van elk studiejaar eene som van *f* 100. Zij, die slechts enkele lessen wenschen te volgen, betalen mede bij den aanvang van het studiejaar voor lessen die gegeven worden: eenmaal 's weeks *f* 10; tweemaal 's weeks *f* 20; driemaal 's weeks *f* 30; vier- of meermalen 's weeks *f* 40.

TOONKUNSTENAAR.

Te 's-Gravenhage bestaat eene koninklijke muziekschool, welker doel is: de opleiding van jongelieden van beider kunne tot bekwame toonkunstenaars.

Om tot het voorbereidend onderwijs der koorgezangschool te worden toegelaten, moeten de leerlingen: *a.* den ouderdom van 10 jaar bereikt hebben; *b.* vaardig kunnen lezen en schrijven, en bedreven zijn in de eerste beginselen der rekenkunde; *c.* een muzikaal gehoor bezitten; *d.* de noodige mate van verstandelijke ontwikkeling hebben, om het klassikaal onderwijs met vrucht te kunnen bijwonen. Tot de hoogere koorgezangklassen worden alleen zij toegelaten, van wie blijkt, dat zij de vereischte geschiktheid daartoe hebben. Een en ander wordt bij een voorafgaand examen onderzocht.

Zij, die zich geheel aan de uitoefening van de toonkunst willen toewijden en als vaste leerlingen wenschen te worden aangenomen, moeten *a.* eene goede gezondheid, de physische geschiktheid voor het door hen gekozen vak en den vereischten graad van verstandelijke ontwikkeling bezitten; *b.* voldoende aanleg voor de toonkunst bezitten en, hetzij aan de koorgezangschool, hetzij elders, reeds de noodige elementaire kundigheden hebben verkregen; *c.* door niets belet worden om de lessen geregeld bij te wonen en zich buiten de lessen behoorlijk te oefenen; *d.* de middelen bezitten om zich een eigen instrument met toebehooren aan te schaffen en het te onderhouden, alsmede om zich van de noodige muziek te voorzien; *e.* zich verbinden om minstens zes jaar aan de school te blijven, tenware zij bij hunne opneming reeds meer gevorderd zijn. Zij, die niet aan de koorgezangschool het voorbereidend onderwijs ontvangen hebben, onderwerpen zich, alvorens toegelaten te worden, aan een examen.

De vaste leerlingen genieten het onderwijs kosteloos, met uitzondering van dat op het orgel, waarvoor een schoolgeld van *f* 40 's jaars, in driemaandelijksche termijnen bij vooruitbetaling te voldoen, wordt gevorderd.

Herleiding van de Nederlandsche munt in onderscheidene vreemde munten.

L A N D E N.	M U N T E N E N H A R E V E R D E E L I N G.	Gulden.	Cent.	Mark.	Pfenning.	G. O. W.	Neukreutzer.	Francs.	Centimes.	Liv. Sterling.	Shilling.	Pence.	Roebels.	Kopeken.	Dollars.	Cents.
Nederland	1 Gulden a 100 Cts.	1	—	1 70	—	—	85	2 12	—	—	1 81	—	—	52	—	391
Deutsche Rijk.	1 Mark Rijksmunt a 100 Pf. (10 Mark a 1 kroon; 20 Mark a 1 dubbele kroon)	—	90	1	—	—	50	1 25	—	—	1	—	—	303	—	234
Oostenrijk, Lichtenstein	1 Gulden a 100 Neukreutzer (1 Pap. Gulden Co. 3-4 pCl. minder waard)	1 18	—	2	—	1	—	2 50	—	—	2	—	—	62	—	462
Frankrijk	1 Franc a 100 Centimes	—	47	—	80	—	40	1	—	—	—	91	—	241	—	183
België, Zwitserland	1 Lira a 100 Centesimi (goud) papiergeld waarde verandk.	—	47	—	80	—	40	1	—	—	—	91	—	241	—	183
Luxemburg	1 Lira a 100 Centesimi (goud) papiergeld waarde verandk.	—	47	—	80	—	40	1	—	—	—	91	—	241	—	183
Italië (Koninkrijk).	1 Lira a 100 Centesimi (goud) papiergeld waarde verandk.	—	47	—	80	—	40	1	—	—	—	91	—	241	—	183
Denemarken	1 Kroon a 100 Öre	—	66	1 13	—	—	36	1 11	—	—	1 1	—	—	241	—	263
Griekenland	1 Drachma a 100 Lepta	—	421	—	72	—	36	90	—	—	84	—	—	22	—	17
Groot-Brittannië	1 Liv. Sterl. a 20 Sh. a 12 P.	11 80	—	20	—	10	—	25	—	1	—	—	—	6 14	—	4 66
Noord-Amerika (Vereenigde Staten)	1 Dollar a 100 Cts.	—	2 53	4 29	—	2 14	—	5 35	—	—	4 31	—	—	1 32	—	1
Noorwegen	1 Kroon a 100 Öre	—	69	1 13	—	—	57	1 13	—	—	1 13	—	—	35	—	27
Portugal	1 Speciedaalder a 5 Ort a 21 Schilling	—	2 68	4 51	—	—	2 28	5 68	—	—	4 6	—	—	1 40	—	1 6
Rusland	1 Ziv. Roebel a 100 Kopeken (pap. Roebel, heeft verander- lijke waarde)	—	2 75	4 65	—	—	2 33	5 83	—	—	4 8	—	—	1 14	—	1 9
Zweden	1 Kroon a 100 Öre	—	69	1 13	—	—	57	1 13	—	—	1 13	—	—	35	—	27
Spanje	1 Peseta a 100 Cents	—	77	—	80	—	40	1	—	—	—	—	—	241	—	164
Turkijë	1 Duro a 20 Realen	—	2 51	4 26	—	2 13	—	5 32	—	—	4 3	—	—	1 33	—	1
	1 Piaster a 40 Para	—	10	—	18	—	9	—	22	—	—	—	—	1 6	—	1

**Namen der Maten en Gewichten, die bij uitsluiting in
het rijk mogen gebruikt worden, volgens Art. 3 der
wet van den 7^{en} April 1869 (Staatsblad n°. 57).**

Hoofdwoorden.	Bijvoegingen.
Meter — El.	Myria — Tienduizendvoud.
Are — Vierkante roeds.	Kilo — Duizendvoud.
Stère — Wisse of kubieke El.	Hekto — Honderdvoud.
Liter — Kan of kop.	Deka — Tienvoud.
Gram — Wichtje.	Deci — Tiende deel.
	Centi — Honderdste deel.
	Milli — Duizendste deel.

NIEUW INGEVOERDE NAMEN.	W A A R D E N.	TOT DUSVERRE GEBRUIKELIJKE NAMEN.
----------------------------	----------------	--------------------------------------

Lengtematen.

Myriameter	10000 meters	10 mijlen = 1000 roeden = 10000 el.
Kilometer	1000 meters	mijl = 1000 el.
Hektometer	100 meters	10 roeden = 100 el.
Dekameter	10 meters	roede = 10 el.
Meter	Grondslag der maten	El.
Decimeter	0,1 meter	palm = 0,1 el.
Centimeter	0,01 meter	duim = 0,01 el.
Millimeter	0,001 meter	streep = 0,001 el.

Vlaktematen.

Hektare	100 aren = 10000 vierkante meters	bunder = 100 vierkante roeden = 10000 vierk. el.
Are	100 vierkante meters	vierkante roede = 100 vierk. el.
Centiare	0,01 are = 1 vierk. met.	vierkante el = 0,01 vierk. roede.

Ruimtematen.

Dekastère	10 stèren = 10 kub. met.	10 wisse = 10 kubieke el.
Stère	1 kubieke meter	wisse = 1 kubieke el.
Decistère	0,1 stère = 0,1 kub. met.	0,1 kubieke el.

Inhoudsmaten voor natte waren.

Kiloliter	1000 liters	1000 kan = 10 vat.
Hektoliter	100 liters	vat = 100 kan.
Dekaliter	10 liters	10 kan.
Liter	1 kubieke decimeter	kan = 1 kubieke palm.
Deciliter	0,1 liter	maatje = 0,1 kan.
Centiliter	0,01 liter	0,01 kan.

NIEUW INGEVOERDE NAMEN.	W A A R D E N.	TOT DUSVERRE GEBRUIKELIJKE NAMEN.
----------------------------	----------------	--------------------------------------

Inhoudsmaten voor droge waren.

Kiloliter	1000 liters	1000 kop = 10 mud.
Hektoliter	100 liters	mud = 100 kop.
Dekaliter	10 liters	schepel = 10 kop.
Liter	1 kubieke decimeter	kop = 1 kubieke palm.
Deciliter	0,1 liter	maatje = 0,1 kop.
Centiliter	0,01 liter	0,01 kop.

Gewichten.

Myriagram	10000 grammen of 10 kilogrammen	10 pond.
Kilogram	grondslag dergewichten	pond.
Hektoqram	100 grammen = 0,1 kilogram	ons = 0,1 pond.
Dekagram	10 grammen = 0,01 kilogram	lood = 0,01 pond.
Gram	0,001 kilogram	wichtje = 0,001 pond.
Decigram	0,1	0,1 wichtje.
Centigram	0,01 gram	0,01 wichtje.
Milligram	0,001 gram	0,001 wichtje.

Verkorte schrijfwijze voor de benamingen der metrieke maten en gewichten.

Lengtemaat.

MM	— Myriameter.
KM	— Kilometer.
HM	— Hektometer.
DM	— Dekameter.
M	— Meter.
dM	— Decimeter.
cM	— Centimeter.
mM	— Millimeter.

Vlaktemaat.

MM ²	— Vierkante myriameter.
KM ²	— Vierkante kilometer.
HA	— Hektare.
A	— Are.
M ²	— Vierkante meter.
dM ²	— Vierkante decimeter.
cM ²	— Vierkante centimeter.
mM ²	— Vierkante millimeter.

Inhoudsmaat.

M ³ of S	— Kubieke meter.
S	— Stère.
dM ³	— Kubieke decimeter.
cM ³	— Kubieke centimeter.
mM ³	— Kubieke millimeter.
HL	— Hektoliter.
DL	— Dekaliter.
L	— Liter.
dL	— Deciliter.
cL	— Centiliter.

Gewicht.

KG	— Kilogram.
HG	— Hektoqram.
DG	— Dekagram.
G	— Gram.
dG	— Decigram.
cG	— Centigram.
mG	— Milligram.

VERGELIJKENDE LENGTEBEPALINGS-TAFEL.

	Noorweegsche Mijlen.	Zweedsche Mijlen.	Oostenrijksche Mijlen.	Deensche Mijlen.	Duitsche Mijlen.	Duitsche Reichsmeele.	Geographische Mijlen.	Nederlandsche Uren.	Zwitserse Uren.	Engelsche Zee-mijlen.	Engelsche Meele.	Werst (Russisch).	Kilometer.
Noorweegsche Mijl.	1	1,057	1,489	1,499	1,506	1,523	2,035	2,350	6,091	7,021	10,589	11,299	
Zweedsche Mijl.	0,948	1	1,409	1,419	1,425	1,441	1,921	2,224	5,764	6,644	10,019	10,692	
Oostenrijksche Mijl.	0,672	0,710	1	1,006	1,012	1,022	1,363	1,578	4,089	4,714	7,112	7,586	
Deensche Mijl.	0,667	0,705	0,994	1	1,004	1,016	1,354	1,567	4,062	4,682	7,078	7,536	
Duitsche Reichsmeele	0,664	0,702	0,989	0,995	1	1,011	1,348	1,560	4,043	4,660	7,031	7,500	
Geographische Mijl.	0,657	0,694	0,978	0,985	0,989	1	1,333	1,543	4	4,610	6,953	7,420	
Nederlandsch Ur	0,493	0,520	0,734	0,738	0,741	0,75	1	1,157	3	3,458	5,215	5,565	
Zwitserch Ur	0,425	0,449	0,634	0,638	0,642	0,648	0,864	1	2,592	2,987	4,505	4,808	
Engelsche Zee-mijl.	0,164	0,169	0,215	0,216	0,217	0,217	0,250	0,333	0,386	1	1,153	1,788	1,855
Engelsche Mijl.	0,142	0,151	0,212	0,213	0,215	0,217	0,289	0,335	0,868	1	1,508	1,609	
Werst	0,094	0,100	0,141	0,142	0,142	0,144	0,192	0,222	0,575	0,663	1	1,067	
Kilometer	0,088	0,094	0,132	0,133	0,133	0,135	0,180	0,208	0,540	0,621	0,937	1	
1 Aequatoriaal Graad	== 9,85	Noorweegsche Mijlen.	1 Aequatoriaal Graad	== 20	Nederl. Uren.								
"	== 10,41	Zweedsche Mijlen.	"	"	"	== 23,15	Zwitserse Uren.						
"	== 14,67	Oostenrijksche Mijlen.	"	"	"	== 60	Eng. Zee-mijlen.						
"	== 14,77	Deensche Mijlen.	"	"	"	== 69,16	Engelsche Mijlen.						
"	== 14,83	Duitsche Reichsmeele.	"	"	"	== 104,30	Werst.						
"	== 15	Geographische Mijlen.	"	"	"	== 111,30	Kilometer.						

L I J S T

der meest voorkomende verkortingen. (*)

A

- A** (als oud-Rom. getalmerk), vijfhonderd.
A " " " vijf duizend.
A., **a.**, of **A^o**, **a^o**, *anno*, in het jaar, ten jare
a. a. (op recepten) *ana*, van elk evenveel. (binding.)
a. a. a. (ar.) *amalgama*, verbinding van kwik en een ander metaal, kwikver-
A. a. C. *anno ante Christum*, in het jaar vóór Christus.
AA. LL. M. *artium liberalium magister*, meester der vrijë kunsten.
A. A. M. *artium magister*, meester der (vrijë) kunsten.
a. a. u. c. *anno ab urbe condita*, in 't jaar der bouwing van de stad (Rome).
A. B. *artium baccalaureus*, candidaat der (vrijë) kunsten.
a. b. *aurea bulla*, de gouden bulle; ook *arenosum balneum*, zandbad.
a. c. *anni currentis* of *anno currenti*, van of in het loopende jaar.
A. C. *Augustana confessio*, Augsburgsche geloofsbelijdenis.
A. C. of **A. Ch.** *anno Christi*, in 't jaar van Christus.
acc. *accepi*, ik heb ontvangen.
a. Ch. n. *ante Christum natum*, vóór Christus' geboorte.
A. D. *anno Domini*, in 't jaar des Heeren (d. i. Christus).
a. d. *ante diem*, vóór den (bepaalden) dag of termijn.
a. d. (it.) *a dato*, van heden af, van de dagteekening (dezes) af.
add. *addatur* of *adde* (op recepten), men voege er bij, voeg er bij.
a. f. *anni futuri*, van 't aanstaande jaar.
A. I. (fr.) *Altesse Impériale*, Keizerlijke Hoogheid.
A. L. M. *artium liberalium magister*, meester der vrijë kunsten.
A. M. *anno mundi*, in 't jaar der wereld.
A. M. *ante meridiem*, des voormiddags.
A. M. *artium magister*, meester der (vrijë) kunsten.
a. m. *amica manu*, met vriendenhand, met vriend (op adressen van brieven).
a. m. (it.) *al marco*, naar het gewicht.
a. m. c. *a mundo condito*, van de schepping der wereld.
a. o. c. *ab orbe condito*, van de schepping der wereld.
a. o. r. *anno orbis redempti*, in 't jaar van (of na) de verlossing der wereld.
a. pr. *anni præsentis*, van het tegenwoordige jaar.
a. præc. of **a. præt.** *anni præcedentis* of *anni præteriti*, van het vorige jaar.
a. p. R. c. *anno post Roman conditam*, in 't jaar na Rome's bouwing.
A. R. *academiæ rector*, rector der hoogeschool.

(*) Alleen bij de niet-Latijnsche verkortingen is de taal, waartoe zij behooren, aangeduid; zoo beteekent: ar., Arabisch; e., Engelsch; fr., Fransch; gr., Grieksch; hd., Hoogduitsch; it., Italiaansch; nl., Nederlandsch; port., Portugeesch; sch., Schotsch; sp., Spaansch.

- A. R.** (fr.), *Altesse Royale*, Koninklijke Hoogheid.
a. r. *anno regni*, in 't jaar der regeering.
a. r. s. *anno recuperatæ* (of *restauratæ*) *salutis*, in 't jaar van de herstelling des heils, of in 't jaar der verlossing
A. S. (fr.), *Altesse Sérénissime*, Doorluchtige Hoogheid.
A. SS. *acta sanctorum*, handelingen (of geschiedenis) der heiligen.
a. u. c. *anno urbis conditæ*, in 't jaar der bouwing van de stad (Rome).
a. u. s. *actum ut supra*, gedaan als boven (gemeld is).

B.

- B.** (als oud-Rom. getalmerk), driehonderd.
B. " " " driehonderd duizend.
B. of **b.** *beatus*, *beata*, de zalige.
B. A. (e.) *bachelor of arts*, candidaat der (vrije) kunsten.
B. A. *bonis auspiciis* of *bonis avibus*, onder goede voorsteekens.
b. b. *bene*, *bene*, zeer goed.
b. c. (it.) *basso continuo*, doorgaande of generale bas.
b. c. *balneum cineris*, aschbad.
B. c. D. *bono cum Deo*, met den goeden God, of door Gods goedheid.
Bco. (it.) *banco*, bank, muntvoet naar welken het geld bij de bank berekend wordt
B. D. (e.) *bachelor of divinity*, candidaat der godgeleerdheid.
B. D. D. *bonis diis deabusque*, aan de goede goden en godinnen.
B. L. *benevole Lector*, welwillende of toegenegen Lezer.
b. m. *beatæ memoriæ*, zaliger gedachtenis.
Bene misceatur (op recepten), het worde goed ondergemengd.
b. m. *balneum maris*, zeebad.
B. P. F. (fr.), (op wissels) *bon pour* ... *francs*, goed voor (zooveel) francs.
Bto. of **Btto.** (it.) *brutto*, *bruto*, onzuiver (het gewicht eener waar met haar on.
b. tr. (op recepten), *bene tritum*, goed gewreven. (kleedsel).
B. V. *Beata Virgo* of *Beatæ Virginis*, de of van de heilige maagd (Maria).
B. V. *balneum vaporis*, dampbad.
b. v. (nl.) bij voorbeeld.

C.

- C.** (als Rom. getalmerk), honderd.
C. " " " honderd duizend.
C. *Cajus* (een voornaam).
C. (it.) *conto*, rekening.
c. *cum*, met.
c. (fr.) *centime*, centime, honderdste gedeelte van den franc.
c. a. *cum annexis*, met het bijbehorende.
ca. *circa*, omtrent, ongeveer; rondom.
c. a. d. (fr.) *c'est-à-dire*, dat is te zeggen, dat is, het beteekent.
C. a. M. (it.) *conto a meta*, voor halve rekening.
cap. *caput*, hoofd; hoofdstuk.
CC. *consules*, *consulibus*, consuls, onder de consuls.
CC. *codices*, (oude) handschriften.
C. C. (it.) *conto currenti*, loopende rekening, rekening-courant.
C. C. (op adressen), *cito*, *cito*, ten spoedigste (te bezorgen).
c. c. (op recepten), *consede*, *contunde*; of *considatur*, *contundatur*; snijd aan stukken; stoot klein.

- C. C. C.** (op adressen), *cito, cito, citissime*, ten allerspoedigste (te bezorgen).
c. f. *confer* of *conferatur*, vergelijk, men vergelijk.
Cia. (fr.) *compagnie*, handelsvereniging, vennootschap.
C. L. (it.) *conto loro*, hunne rekening.
c. l. *citato loco*, ter aangehaalde plaats.
C. M. (it.) *conto mio*, mijne rekening.
C. M. *codex manuscriptus*, handschrift, geschreven boek.
C. M. (hd.) *Conventions-Münze*, conventie-munt.
C. M. of Cand. Mi. *candidatus ministerii*, candidaat van den predikdienst.
C. N. (it.) *conto nostro*, onze rekening; ook *conto nuovo*, nieuwe rekening.
c. n. *cum notis*, met aantekeningen of aanmerkingen.
Cn. *Cnejus* (een voornaam).
c. n. v. *cum notis variorum*, met aantekeningen van verschillende (schrijvers).
C. O. (fr.) *compte ouvert*, open rekening.
Cod. *codex*, handschrift, oorspronkelijk geschrift.
Codd. *codices*, handschriften.
Cod. M. S. *codex manuscriptus*, handschrift.
Compie. (fr.) *Compagnie*, vennootschap; compagnie, onderafdeeling krijgsvolk.
Cort. (op recepten), *cortex*, de bast.
Coq. (op recepten), *coque*, kook (het).
Cos. *consul*, consul, een der beide eerste regenten in 't oude Rome.
Coss. *consules*, consuls.
C. P. *Constantinopolis*, Constantinopel.
C. P. (fr.) *code pénal*, strafwetboek.
c. P. *cum privilegio*, met bijzonder voorrecht; ook *ceteris paribus*, voor 't overige
c. q. *casu quo*, in welk geval; bijgeval. (alles gelijkstaande).
C. R. *civis Romanus*, Romeinsch burger; ook *Carolus Rex*, koning Karel.
cresc. (it.) *crescendo* steeds sterker, met toenemende sterke tonen.
Crt. (fr.) *courant*, gangbare munt, grof zilvergeld; ook der loopende maand.
C. S. (it.) *conto suo*, zijne rekening.
c. s. *cum suis*, met de zijnen; ook *cum sociis*, met zijne deel- of lotgenooten.
Ct. (nl.) *cent*, honderdste deel van den gulden, ook van den Noord-Amerikaanschen
Ct. (fr.) *courant*, zie **Crt.** (dollar).
Ctr. (nl.) *centenaar (quinta)*, honderd (ook wel meer) ponden.
Cts. (nl.) *cents*, centen. Zie **Ct.** *cent*.
Curr. *currentis* (scil. *anni*), van het loopende (nl. jaar.)
C. V. (it.) *conto vostro*, uwe rekening; ook *conto vecchio*, oude rekening.

D.

- D.** (als Rom. getalmerk), vijfhonderd.
D. " " " vijfhonderd duizend.
D. *Decimus, Decius, Divus* (voornamen).
D. *Deus*, God; *decurio*, aanvoerder van 10 man, rotmeester; *dominus*, heer; *dux*, hertog, aanvoerder: *die*, onder dagteekening van heden.
D. (port.) *Dom*, **D.** (sp.) *Don*, heer (titel voor mannen van rang in Portugal en
d. (op recepten) *da, delur*, geef, het worde gegeven. [Spanje].
dat. *datum*, ook *dativus*, gegeven, uitgevaardigd; *dativus*, 3de naamval.
D. B. of **d. c.** (it.) *da capo*, van 't begin af, nog eens.
D. D. (e.) *doctor of divinity*, doctor der godgeleerdheid.
dd. *de dato*, van den dag (h. v. der onderteekening).

dd., ddt. dedi, dedit, ik heb gegeven, hij heeft gegeven of betaald.
del. deletur, men schrappe door, men delge uit.
D. G. Dei gratia of **Deo gracias**, door Gods genade, of dank (zij) God.
D. H. (nl.) Doorluchtige Hoogheid.
d. h. (hd.) *das heisst*, dat heet, dat is, dat wil zeggen.
d. i. (nl.) dat is.
div. divus, heilige.
D. J. U. doctor juris utriusque, doctor der beide rechten.
d. m. dextra manu, met de rechterhand (te spelen).
D. O. M. Deo optimo maximo, aan den besten en hoogsten God (gewijd).
Dr. doctor, leeraar, hoogste academische graad; inzonderheid doctor in de medicijnen, geneesheer, arts, dokter.
Dr. med. Doctor Medicinae, doctor der geneeskunde.
Dr. phil. Doctor Philosophiae, doctor der wijsbegeerte.
Dr. th. Doctor Theologiae, doctor der godgeleerdheid.
d. s. (op recepten), *da signa*, geef en teeken (het).

E.

E. (oud-Rom. getalmerk), tweehonderd vijftig.
E. " " tweehonderd vijftig duizend.
E. erexit, hij heeft (het) opgericht.
E. (fr.) est, E. (e.) east, oosten.
E. A. (nl.) Edelachtbare.
e. c. exempli causa, bij voorbeeld; ook *ex commissione*, krachtens den verstrekt.
ed. edidit, hij heeft (het) uitgegeven. (ten last.
Ed. editio, uitgave.
edd. ediderunt, zij hebben (het) uitgegeven.
e. dgl. (nl.) en dergelijke.
e. g. exempli gratia, bij voorbeeld, tot voorbeeld.
E. K. (nl.) (in den almanak) eerste kwartier.
e. k. (nl.) eerstkomende.
e. o. ex officio, ambtshalve.
e. p. (fr.) *en personne*, in persoon.
E. M. (nl.) Edelmogende.
EE. MM. HH. (nl.) Edelmogende Heeren.
enz. (nl.) en zoo voort.
Esq. (e.) *esquire*, schildknaap (titel van een Engelsch edelman, die den titel van Lord niet mag voeren); ook (achter den naam) zooveel als Weledele Heer of Weledelgeboren Heer.
etc. et cetera, en zoo voort.
et s. p. et sic porro, en zoo verder.
Ew. (nl.) Eerwaarde.
Ex. of Exc. (fr.) *Excellence, Excellentie*.
exc. excudit, . . . heeft (het) gesneden of gegraveerd.
excl. exclusive, uitsluitenderwijze, met uitsluiting van.
Extr. extractum, extract, uittreksel; aftreksel; ook *extraordinarius*, buitengewoon (hoogleeraar).

F.

F. (oud-Rom. getalmerk), veertig.
F. " " veertig duizend.

- f. *fac*, maak, bereid, vervaardig; *factum*, gedaan; *fiat*, het geschiede, toegestaan!
- f. (it.) *forte*, sterk, met nadruk. (*filius*, zoon; *filia*, dochter.)
- f. (e.) *fellow*, metgezel; medelid van een genootschap, enz.
- f. of *fec. fecit*, . . . heeft (het) gemaakt.
- f. of *fem. femininum*, vrouwelijk (geslacht).
- f. of *fl. florenus*, (fr.) *florin*, (hd.) Florin, gulden.
- f. of *fo.* of *fol. folium*, blad; *folio*, ter grootte van een blad (ter halver grootte van een vel papier), op deze of die bladzijde.
- fo. ro. folio recto*, op de rechter- of voorste bladzijde.
- fo. vo. folio verso*, op de linker- of omgekeerde bladzijde.
- ff. (gr.) pandecten*, de 50 boeken van het oude Romeinsche recht.
- ff. fecerunt*, zij hebben (het) gemaakt, vervaardigd; *ff. (it.) finissimo*, zeer fijn, allerfijnst, extra fijn.
- ff. of fff. (it.) fortissimo*, zeer sterk, zoo sterk mogelijk (te spelen).
- f. l. a.* (op recepten) *fiat lege artis*, *f. s. a. fiat secundum artum*, het worde naar het voorschrift der kunst bereid.
- F. M.* (op recepten), *fiat mixtura*, de menging geschiede, het worde gemengd.
- fr. (fr.) franc, francs*, frank, franken (Fransche zilvermunt).
- fr. of fro. (it.) franco*, vrij, vracht- of portvrij, gefrankeerd.
- Frl.* (hd.) *Fräulein*, Mejuffrouw; ook Jonkvrouw, freule.

G.

- G. (oud-Rom. getalmerk), vierhonderd.
- G. " " vierhonderd duizend.
- G. *genius*, schutsgeest, beschermengel; *gens*, volk, geslacht; *genus*, geslacht, soort; *gloria*, roem, eer, heerlijkheid, glans; *gratia*, genade, gunst, dank; *gratis*, om niet, kosteloos; *gummi*, gom.
- G. *Gellius* (een voornaam).
- G. (in opschriften) *Gallia*, Gallië; *Germania*, Germanië, Duitschland.
- Geb. (nl.) geboren; ook Gebroeders.
- Gel. (nl.) geleerde.
- Gen. of Genet. *genetivus*, tweede naamval.
- Get. (nl.) geteekend.
- Gez. (nl.) Gezusters.
- G. Gl. (nl.) goudgulden.
- G. Gr. (hd.) *gute Groschen*, goede Grosjen (ter waarde van 7½ cent).
- gl. (nl.) gulden.
- g. m. of gl. m. of glor. mem. *gloriosae memoriae*, roemrijker gedachtenis.
- gr. (op recepten) *granum*, grein (gewicht).
- gran. " *granula*, korrels.
- gr. m. " *grosso modo*, grof gesneden, gestooten, enz.
- gtt. " *guttulae*, druppels.

H.

- H. (oud-Rom. getalmerk) tweehonderd.
- H. " " tweehonderd duizend.
- H. (in opschriften) *habet*, hij heeft; *honor*, eer; *Hercules* (een eigennaam); *Hispania*, Spanje.
- H. (nl.) Heilig, Heilige.
- h. a. *hoc anno*, in dit jaar; of *hujus anni*, van dit jaar.
- H. D. (nl.) Hoogstdezelve: ook Hare Doorluchtigheid.
- h. e. *hoc est*, dat is.

- H. E. G. of H. E. Geb.** (nl.) Hoogedelgeboren.
H. E. G. of H. E. Gestr. (nl.) Hoogedelgestreng.
H. G. of H. Geb. (nl.) Hooggeboren.
H. H. (nl.) Hare Hoogheid; of Heeren.
HH. HH. (nl.) Hunne Hoogheden.
HH. KK. HH. (nl.) Hunne Koninklijke of Keizerlijke Hoogheden.
HH. MM. (nl.) Hunne Majesteiten.
H. K. H. (nl.) Hare Koninklijke of Keizerlijke Hoogheid.
H. K. M. (nl.) Hare Koninklijke of Keizerlijke Majesteit.
h. l. hoc loco, op deze plaats, of *hujus loci*, van deze plaats.
H. L. Q. C. hora locoque consueto, of **H. L. Q. S. hora locoque solitis**, ter gewoner
H. M. (nl.) Hare Majesteit. (ure en plaatse.
h. m. hoc mense, in deze maand, of *hujus mensis*, van deze maand.
H. S. (nl.) Heilige schrift.
Hs. (nl.) handschrift.
h. s. hoc sensu, in dezen zin.
h. t. hoc tempore, op dezen tijd, of *hujus temporis*, van dezen tijd
H. W. G. (nl.) Hoogwelgeboren.

I.

- I.** (Rom. getalmerk), een.
I. Imperator, opperbeieder, keizer; *immortalis*, onsterfelijk; *Inferis*, aan de afge-
 storvenen in de onderwereld.
ib. of **ibid. ibidem**, aldaar, op dezelfde plaats, op dezelfde bladzijde.
ICtus. Juris consultus, rechtsgeleerde.
id. idem, dezelfde, hetzelfde.
i. e. id est, dat is.
I. H. S. Jesus hominum salvator, Jezus de Helland der menschen; *in hoc salus*,
 hierin (ligt uwe) zaligheid; *in hoc signo (crucis) vincis*, in dit teeken (des
Imp. Imperator. Zie **I.** (kruises) zult gij overwinnen.
imp. imprimatur, het worde afgedrukt.
incl. of **inclus. inclusive**, ingesloten, medegerekend, met insluiting.
I. N. D. in nomine Dei, in den naam Gods.
inf. infra, beneden, lager, verder op in het boek. *infunde*, (op recepten) giet op,
infusum (op recepten), opgietsel; aftreksel.
inf. aq. ferv. q. s. (op recepten), *infunde aquae fervidae quantum sufficit*, **inf. aq.**
ferv. s. q. infunde aquae fervidae sufficientem quantitatem, giet er de toe-
 reikende hoeveelheid kokend water op.
I. N. I. in nomine Jesu, in den naam van Jezus. (Joden.
I. N. R. I. Jesus Nazareus Rex Judaeorum, Jezus van Nazareth, Koning der
I. N. S. I. in nomine Sanctae Trinitatis, in den naam der Heilige Drieëenheid.
int. interest, rente van een kapitaal.
inv. invenit, hij heeft (het) uitgevonden.
inz. (nl.) inzonderheid.
i. p. i. in partibus infidelium, in de landen der ongelooovigen.
i. q. it quod, idem quod, hetzelfde wat...
it. item, insgelijks, verder, nog. ook.

J.

- J. C.** (nl.) Jezus Christus.
J. d. W. (nl.) jaar der wereld

Jhr. (nl.) Jonkheer.
J. H. S. Zie **I. H. S.**
J. N. R. J. Zie **I. N. R. I.**
 jl. (nl.) jongstleden.
 J. n. C. (nl.) jaar na Christus.
J. U. C. *juris utriusque candidatus*, candidaat der beide rechten.
J. U. D. *juris utriusque doctor*, doctor der beide rechten.
J. U. S. *juris utriusque studiosus*, student der beide rechten.
 jun. *junior*, de jongere.

K.

K. (als oud-Rom. getalmerk), eenenvijftig.
K̄. " " " eenenvijftig duizend.
K. (nl.) (in den almanak) kermis.
 ka. (nl.) " " " kaasmarkt.
K. B. (e.) *Knight of the Bath*, ridder van de Badorde.
K. G. (e.) *Knight of the Garter*, ridder van den Kouseband.
K. H. (nl.) Koninklijke of Keizerlijke Hoogheid.
KK. HH. (nl.) Koninklijke of Keizerlijke Hoogheden.
Kap. (nl.) kapitaal, hoofd- of grondvermogen; kapittel, hoofdstuk; kapitein.
 kil. (fr.) *kilogramme*, (Nederlandsch) pond, kilo.
K. M. (nl.) Koninklijke of Keizerlijke Majesteit.
KK. MM. (nl.) Koninklijke of Keizerlijke Majesteiten.
K. N. Y. C. (nl.) Koninklijke Nederlandsche Yacht-club.
Kr. of Krz. (hd.) *Kreuzer* (Oostenrijksche kopermunt).
 kub. (nl.) kubiek, teerling.
K. Z. (nl.) (op wissels), kort zicht.

L.

L. (als Rom. getalmerk), vijftig.
L̄. " " " vijftig duizend.
L. *Laelius, Lucius* (voornamen).
L. of **Liv.** (fr.) *livre*, als Fransche rekenmunt zooveel als een franc.
l. a. (op recepten) *lege artis*, naar het voorschrift der kunst (te bereiden); *libenti animo*, van ganscher harte, volgaarne.
L. A. M. *liberalium artium magister*, meester der vrije kunsten.
L. B. *lectori benevolo*, aan den welwillenden lezer; *Lugdunum Batavorum*, Leiden; *Liber Baro*, vrijheer, baron.
L. B. S. *lectori benevolo salutem*, den welwillenden lezer (zij) heil en groete.
l. c. *loco citato*, ter aangehaalde plaats.
L. D. *laus Deo*, God (zij) lof.
l. d. *loco dicto*, ter gezegde of bepaalde plaats.
L. d'or *Louis d'or*, gouden Louis (voormalig Fransch goudstuk).
L. D. S. P. *laus Deo, salus populo*, God (zij) lof, aan het volk heil.
L. Gr. (fr.) *livre gros*, pond Vlaamsch (6 gulden).
L. K. (nl.) (in den almanak) laatste kwartier.
l. l. (nl.) laatsleden.
l. l. *loco laudato*, ter aangehaalde plaats.
LL. D. *legum doctor*, (in Engeland) doctor der rechten.
L. S. *lectori salutem*, den lezer (zij) heil of groete; *loco sigilli*, in plaats van het zegel.
L. St. (fr.) *Livre Sterling*, pond sterling (als Engelsche gefingeerde munt 12 gulden).

M.

- M** (Rom. getalmerk), duizend.
M " " duizendmaal duizend, millioen.
M. *Maximus, Mutius, Marcus, Marius* (voornamen); *magister*, meester; *Magistratus*, overheid, gemeenteraad; regeeringspersoon; *magnus*, groot; *manus*, de schimmen der overledenen; *mater*, moeder; *memor*, gedachtig; *memoria*, gedachtenis, geheugen; *mensis*, maand; *meritus*, verdienstelijk; *miles*, soldaat; *monumentum*, gedenkteeken.
M. (fr.) *Monsieur*, de heer; Mijnheer.
M. of **m.** *misce, misceatur* (op recepten), meng, men vermeng.
m. (fr.) *mille*, duizend.
M'. (sch.) *Mac*, de zoon (b. v. *M'Adam*, Adam's zoon).
M. A. *Magister artium*, meester der (vrijè) kunsten.
M. of **man.** of **mp.** (op recepten), *manipulus*, handvol (b. v. kruiden of bladeren).
m. of **masc.** *masculinum*, mannelijk (geslacht).
M. B. of **M. B'**. (hd.) *Mark-Banco* (rekenmunt te Hamburg en Lubeck).
m. c. (it.) *mio conto*, mijne rekening.
M. D. *medicinae doctor*, doctor in de medicijnen, geneesheer, dokter.
M. D. (it.) *mano destra*, met de rechterhand (te spelen).
m. d. (op recepten) *misceatur detur*, het worde gemengd gegeven.
m. d. s. (op recepten) *misce, da, signa*, meng, geef en teeken (het).
m. e. (nl.) mijns erachtens.
m. f. pulv. (op recepten) *misce (ut) fiat pulvis*, meng (het), dat het poeder worde.
Mdes. (fr.) *Mesdames*, Mevrouwen, geëerde dames.
Mgr. (fr.) *Monseigneur*, Hoogedele Heer; Hoogeerwaarde.
m. i. (nl.) mijns inziens.
M. H. (nl.) Mijne Hoorders.
Mlle. (fr.) *Mademoiselle*, Mejuffrouw.
M. M. Mijne Heeren; Mevrouwen; Mejuffrouwen.
Mm. (fr.) *Madame*, Mevrouw.
m. m. of **mut. mut.** *mutatis mutandis*, met de noodige veranderingen.
m. m. p. *manu mea propria*, met mijne eigene hand, eigenhandig (geschreven).
M. P. (e) *member of the parliament*, lid van het parlement.
m. pp. of **m. pr.** *manu propria*, met eigen hand, eigenhandig.
M. R. mijne rekening.
Mr. (fr.) *Monsieur*. (e.) *Mister*, Mijnheer.
Mrs. (fr.) *Messieurs*, Mijne Heeren; de heeren. (e.) *Mistress*, Mevrouw.
M. S. of **Mscpt.** *manuscript*, handschrift.
M. S. (it.) *mano sinistra*, met de linkerhand (te spelen).
M. SS. *manuscripta*, handschriften.

N.

- N** (oud-Rom. getalmerk), negenhonderd.
N " " negenhonderd duizend.
N. *natus*, geboren; *nepos*, kleinzoon, neef; *nobilis*, edel, adellijk; *nomine*, in naam van . . .; *numini*, aan den god of de godheid.
N. (nl.) noord, noorden, noorder.
N. N. O. " noord-noordoost.
N. N. W. " noord-noordwest.
N. O. " noordoost.
NO. t. N. " noordoost ten noorden.
GEERLING'S BRIEFSTELLER, 11de Druk. 33

N. t. O. (nl.) noord ten oosten.
N. t. W. » noord ten westen.
N. W. » noordwest.
NW. t. N. » noordwest ten noorden.
NW. t. W. » noordwest ten westen.
n. neutrum, onzijdig (gestacht).
N. of Nom. nominativus, eerste naamval.
N. of No. Nro. numero, naar het getal of cijfer.
NB. of N. B. nota bene, let wel, geef(t) acht.
N. B. (nl.) noorderbreedte.
N. C. of N. Ct. (nl.) Nederlandsch courant, Nederlandsche gangbare munt.
N. C. (it.) *nuovo conto*, nieuwe rekening; ook *nostro conto*, onze rekening.
n. C. (nl.) na Christus.
n. Gr. (hd.) *neue Groschen*, nieuwe grosjen (ter waarde van 6 cents).
N. H. M. (nl.) Nederlandsche Handelmaatschappij.
n. l. non liquet, het is niet duidelijk, het blijkt niet, het laat zich niet beslissen.
nl. (nl.) namelijk.
N. M. (nl.) (in den almanak) nieuwe maan.
N. N. nomen nescio, den naam weet ik niet; *non nominandus*, niet te noemen (persoon); *nomen notetur*, men lette op den naam.
Nr. (nl.) nommer.
N. S. (nl.) naschrift; ook nieuwe (of Gregoriaansche) stijl.
N. S. (fr.) *notre seigneur*, onze Heer (Christus).
N. T. novum testamentum, het nieuwe testament.
N. V. (nl.) nieuw verbond.
nto. (it.) *netto*, zuiver, zonder verdere afkorting.

O.

O (oud-Rom. getalmerk), elf.
O » » elf duizend.
O. omnibus, aan of voor allen; *optimus*, de beste.
O. (nl.) oost, oosten, ooster. (fr.) *ouest*, westen.
O. N. O. (nl.) oost-noordoost.
O. t. N. (nl.) oost ten noorden.
O. t. Z. (nl.) oost ten zuiden.
O. Z. O. (nl.) oost-zuidoost.
O' (e.) *of*, van (voór Iersche namen het teeken van adellijke afkomst b. v. *O' Meare*).
^o graden, b. v. 13°, 15 graden.
^o/_o *pro cent, per cent.* ten honderd.
O. A. D. G. omnia ad Dei gloriam, alles ter eere van God.
ob. obiit, bij (zij) is overleden.
O. I. (nl.) Oost-Indië.
O. L. (nl.) oosterlengte.
O. L. V. (nl.) Onze Lieve-Vrouw (Maria).
O. M. (nl.) openbaar ministerie.
O. M. optimo maximo (Deo), aan den besten en hoogsten (God).
O. S. (nl.) oude stijl.
O. T. (nl.) oude testament, oud verbond.

P.

P (oud-Rom. getalmerk) vierhonderd.

P (oud-Rom. getalmerk) vierhonderd duizend.

P. *pater*, vader; *patres*, vaders; *ad patres*, bij zijne vaderen verzameld, dood; *patriae*, des vaderlands; *pius*, vroom, godvruchtig; *pontifex*, opperpriester, bisschop; *populus*, volk; *post*, na.

P. (fr.) *pied*, voet; *pouce*, duim; *protêt*, protest; *protêté*, geprotesteerd.

P. (nl.) (in den almanak) paardenmarkt.

p. of **pag.** *pagina*, bladzijde.

p. (it.) *piano*, zacht (te spelen of te zingen).

p. a. (fr.) (op adressen) *par ami* of *par amie*, met vriend of vriendin.

p. acq. (op recepten) *partes aequales*, gelijke deelen.

P. C. *patres conscripti*, beschrevene vaders (senatoren in het oude Rome).

p. c. (fr.) *pour cent*, ten honderd; *pour condoléance*, voor rouwbeklag.

p. c. (fr.) *par couvert*, onder omslag, ingesloten.

p. d. *per deliquium*, door vervloeiing (in de lucht).

p. e. of **p. ex.** *per exemplum*, (fr.) *par exemple*, bij voorbeeld.

p. expr. *per expressum*, met een bijzonderen bode.

p. f. (fr.) *pour féliciter*, om geluk te wenschen.

p. f. a. f. *pastor fidus animarum fidelium*, getrouwe herder der geloovige zielen.

P. G. (nl.) protestantsche godsdienst; (it.) *per governo*, tot naricht, tot richtsnoer.

p. f. v. (fr.) *pour faire visite*, om een bezoek af te leggen.

pl. *pluralis*, meervoud.

P. M. *pro memoria*, gedenkschrift; verzoekschrift.

P. M. *post meridiem*, des namiddags.

p. m. *pro mille*, (fr.) *pour mille*, per duizend.

P. O. (nl.) (vóór de naamteekening), per order, op last van.

p. o. (op adressen) *per occasionem*, (fr.) *par occasion*, met gelegenheid.

Pont. Max. *pontifex maximus*, opperpriester, paus.

P. P. *pater patriae*, vader des vaderlands; *praemissis praemittendis*, voorop gesteld wat voorop gesteld moet worden; *per procurationem*, (it.) *per procura*, (fr.) *par procuration*, uit volmacht, als gemachtigde (vóór de naamteekening).

P. P. (e.) *post paid*, (op adressen) vrachtvrij, franco.

p. p. (it.) *piu piano*, zachter.

p. p. c. (fr.) *pour prendre congé*, om afscheid te nemen.

p. p. p. (it.) *pianissimo*, zeer zacht.

P. R. *populus Romanus*, het Romeinsche volk.

P. R. C. *post Romam conditam*, na de stichting van Rome.

Prof. *professor*, hoogleeraar.

P. S. *post-scriptum*, naschrift.

ps. (nl.) psalm.

p. t. *pro tempore*, voor het tegenwoordige, thans, heden; *post (festum) Trinitatis*, na (het feest) der (heilige) Drieëenigheid; *pleno titulo*, met vollen titel (voorop gesteld); *praemisso titulo*, met vooropplaatsing van den titel.

Q.

Q (oud-Rom. getalmerk) vijfhonderd.

Q " " vijfhonderd duizend.

Q. *Quirinus*, *Quintus*, *Quinctius* (voornamen); *quaestor*, schatmeester; *quirites*, de oud Romeinsche burgers sedert hunne vereeniging met de Sabijnen.

Q. B. F. S. of **Q. B. F. Q. S.** *quod bonum, felix faustumque sit*, wat goed, gelukkig en gezegend zij, of God geve over dit werk Zijnen zegen.

q. ch. (fr.) *quelque chose*, iets.

- Q. D. B. V.** *quod Deus bene vertat*, helgeen God ten beste doe keeren.
Q. E. *quinta essentia*, de keur of kern, het edelste of krachtigste van iets, de quintessens. (worden.)
Q. E. D. *quod erat demonstrandum*, wat te bewijzen was, of wat bewezen moest worden.
Q. E. F. *quod erat faciendum*, wat gedaan moest worden.
q. l. (op recepten) *quantum libet*, zooveel men verkiest.
Q. N. *queritur nomen*, raad den naam.
qn. (fr.) *quelqu'un*, iemand.
q. pl. (op recepten), *quantum placet*, zooveel men verkiest.
qq. *qualitate qua*, in hoedanigheid of qualiteit van . . . , als lasthebbende.
p. s. (op recepten) *quantum sufficit*, of *quantum satis*, zooveel als toereikend of genoeg is. (dat woord.)
q. v. (op recepten) *quantum vis*, zooveel gij wilt; *quod vide*, hetwelk zie of zie quat. of **Q. T.** *quatertemper*, strenge vasten bij de Roomsch-Katholieken op den eersten Woensdag, Vrijdag en Zaterdag van ieder vierendeel jaars.

R.

- R.** (oud-Rom. getalmerk), tachtig.
R. " " tachtig duizend.
R. *rex*, koning; *regina*, koningin; (op recepten) *radix*, wortel; *respublica*, gemeenebest, republiek.
R. (**R**) (als eerste letter van recepten) *recipe*, neem.
R. (bij opgaven der temperatuurgraden) *Réaumur*, volgens de schaal van Réaumur.
R. C. of **R. K.** (nl.) Roomsch-Katholieken; Roomsch-Katholiek.
R. D. *Reverendus Dominus*, eerwaarde Heer.
R^o. D^o. *Reverendo Domino*, aan den weleerwaarden Heer.
Rec. *recensent*, beoordeelaar, boekbeoordeelaar; *recensie*, beoordeeling (inzonderheid van boeken).
Red. (fr.) *redacteur*, rangschikker en drukbezorger van geschriften, inzonderheid van tijdschriften en dagbladen; *redactie*, verzameling en rangschikking van schriftelijke opstellen; ook de gezamenlijke rangschikkers en drukbezorgers.
Ref. *referent*, berichtgever, aankondiger van nieuw verschenene boeken.
reg. *regula*, regel; *regius*, koninklijk.
resp. *respondeatur*, er worde geantwoord, men antwoorde; *responsum*, antwoord, bescheid; *respectu*, met betrekking tot, ten opzichte van (iets); *respective*, betrekkelijk, naar gelang van omstandigheden; onderling, wederzijds; of.
rest. *restituit*, hij heeft (het) hersteld.
R. I. P. (op bidprentjes en grafschriften) *requiescat in pace*, hij (zij) ruste in vrede.
R. K. Zie **R. C.** (ninklijke Majesteit).
R. M. *Regia Majestas*, de Koninklijke Majesteit; *Regiae Majestatis*, van de Koninklijke Majesteit.
r. m. *reverendum ministerium*, de eerwaardige geestelijkheid.
R. M. C. *reverendi ministerii candidatus*, candidaat van 't eerwaardig predikambt.
r^o. *recto*, op de voorzijde of eerste zijde (van het blad).
rom. (nl.) Romeinsch; Roomsch.
R. P. *Reverendus Pater*, (fr.) *Révérénd Père*, Eerwaarde vader of pater.
r. r. *reservatis reservandis*, met het noodige voorbehoud.

S.

- S.** (oud-Rom getalmerk), zeventig.
S. " " zeventig duizend.

- S.** *Sacer*, heilig; *salus*, heil, welzijn; *senatus*, senaat, stads- en staatsraad; *Servius*, *Sextus* (voornamen).
- s.** (op recepten) *signa* of *signetur*, teeken (het), het worde geteekend; *seu*, *sive*, of.
- s. a.** (op recepten) *secundum artem*, volgens de kunst (te bereiden).
- S. A. R.** (fr.) *Son Altesse Royale*, Zijne (of Hare) Koninklijke Hoogheid.
- S. A. S.** (fr.) *Son Altesse Sérénissime*, Zijne (of Hare) Doorluchtige Hoogheid.
- sc.** *sculpsit*, hij heeft (het) gegraveerd of gestoken.
- sc.** of **scil.** *scilicet*, namelijk, te weten.
- scr.** *scrupulus*, scrupel (apothekersgewicht).
- Scr.** *Scriba*, *Secretarius*, (achter eigennamen) schrijver, secretaris.
- scr.** *scripsit*, hij heeft (het) geschreven.
- sculp.** *sculpsit*. Zie **sc.**
- S. D. G.** *soli Deo gloria*, God alleen (zij) de eer.
- S. E.** (fr.) *Son Eminence*, Zijn Hoogerwaarde.
- S. E.** of **S. E. C.** *salvo errore, salvo errore calculi*, (fr.) *sauf erreur, sauf erreur de calcul*, behoudens eene fout, behoudens eene (mogelijke) fout in 't rekenen.
- S. E. e. O.** *salvo errore et omissione*, (fr.) *sauf erreur et omission*, behoudens eene (mogelijke) fout en uitlating.
- sen.** *senior*, de oudere, oudste.
- sequ.** *sequens*, de of het volgende.
- S. Gr.** (hd.) *Silbergroschen*, zilvergrosje (ter waarde van 6 cents).
- s. h.** *salvo honore*, behoudens de eef; met verlof gezegd.
- sign.** *signatum*, onderteekend en gezegd.
- S. J.** *societas Jesu*, het genootschap van Jezus, de orde der Jezuïeten.
- s. l. e. a.** *sine loco et anno*, zonder plaats en jaartal.
- S. M.** (fr.) *Sa Majesté*, Zijne (of Hare) Majesteit. (zichten)
- s. m.** *salvo miliore*, met voorbehoud van beter, met onderwerping aan betere in-
- S. O.** (onder brieven) *servus observantissimus, summa observantia*, gehoorzaamste dienaar, met de meeste hoogachting.
- solv.** (op recepten) *solvatur, solve*, het worde opgelost, los op.
- S. P. Q. R.** *senatus populusque Romanus*, de senaat en het volk van Rome.
- s. q.** (op recepten) *sufficiens quantitas*, toereikende hoeveelheid.
- sq. sqq.** *sequens; sequentia*, het volgende; de volgenden.
- s. r.** *salva ratificatione*, met voorbehoud der (hoogere) bekrachtiging.
- sr.** *senior*, de oudere, oudste.
- S. S.** (fr.) *Sa Sainteté*, Zijne Heiligheid (de Paus).
- S. S.** (op recepten) *sine stipibus*, zonder steelen.
- S. S.** of **S.**, **Scr.** *Sacra Scriptura*, de heilige Schrift.
- Ss.** (op recepten) *semis*, de helft.
- ss.** *scriptores*, schrijvers.
- s. s. n.** (op recepten) *signa suo nomine*, teeken (het) met den behoorlijken naam.
- S. T.** of **S. T. P.** (als opschrift boven een brief) *salvo titulo, salve pleno titulo*, met voorbehoud des (vollen) titels, zonder schade aan rang of titel.
- St. N.** *styli novi*, van of naar den nieuwen (Gregoriaanschen) stijl.
- St. V.** *styli veteris*, van of naar den ouden (Juliaanschen) stijl.
- s. v.** *salva venia*, met verlof (gezegd).
- s. v.** (it.) *si vulti*, men keere om (het muziekblad).
- s. v. pl.** (fr.) *s'il vous plaît*, als 't u belieft, asjeblieft.

T.

- T. (oud-Rom. getalmerk), honderd zestig.
 T̄. " " honderd zestig duizend.
 T. *Titus, Tullus, Tullius* (voornamen).
 T. (it.) *tenor*, diepe tusschenstem tusschen alt en bas; (it.) *tutti*, alle stemmen (of instrumenten) te gelijk; *tomus*, (fr.) *tome*, boekdeel, band.
 t. a. *testantibus actis*, naar luid der akten of verbonden.
 t. a. p. (nl.) ter aangehaalde plaatse.
 Th. (hd.) *Thaler*, zilver- en rekenmunt, inz. de Pruisische Thaler, die f 1.80 gold.
 Th. C. *Theologiae Candidatus*, candidaat der godgeleerdheid.
 Th. Dr. of T. D. *Theologiae Doctor*, doctor der godgeleerdheid.
 Th. S. *Theologiae Studiosus*, student der godgeleerdheid.
 ter. (op recepten) *tere*, stamp.
 t. s. v. pl. (fr.) *tournez s'il vous plaît*, keer om (het blad), asjeblijft.
 T. P. (fr.) *travaux perpétuels*, levenslange dwangarbeid.
 T. T. of t. t. (als onderschrift in brieven) *totus tuus*, geheel de uwe.
 t. w. (nl.) te weten.

U.

- U. Zie V.
 U. C. *urbis conditae*, van de stichting der stad (Rome).
 U. E. of U. Ed. (nl.) Uw Edele.
 U. H. E. G. Uw Hoogedelgestreng of Uw Hoogedelgeborene.
 u. i. *ut infra*, zooals beneden of later (gezegd wordt).
 U. J. D. *utriusque juris doctor*, doctor der beide rechten.
 ult. *ultimo*, op den laatsten dag (der maand).
 ung. (op recepten) *unguentum*, zalf.
 u. r. *ut retro*, als ommestaand, als op de vorige bladzijde.
 u. s. *ut supra*, als boven of vroeger (gezegd werd).
 U. S. (e.) *United States*, Vereenigde Staten (van Noord-Amerika).
 u. s. w. (hd.) *und so weiter*, en zoo voorts.
 U. W. Ed. (nl.) Uw Weledele.
 U. Z. G. (nl.) Uw Zeergeleerde.

V.

- V. (Rom. getalmerk), vijf.
 V̄. " " vijf duizend.
 V. *vale*, vaarwel; *veteranus*, uitgediend krijgsman, veteraan; *vir*, man, dapper man; *virgo*, maagd; *votam*, gelofte; uitgebrachte stem; *Valerius*, *Vitellius* (voornamen); *versus*, vers; ook: tegen; *verte*, *vertatur*, sla om (het blad) worde omgeslagen.
 v. Zie vid.
 V. A. (fr.) *Votre Altesse*, Uwe Hoogheid.
 V. A. R. (fr.) *Votre Altesse Royale*, Uwe Koninklijke Hoogheid.
 V. C. (it.) *vostro conto*, uwe rekening.
 v. c. *verbi causa*, bij voorbeeld.
 v. D. *volente Deo*, als God wil, met Gods wil.
 V. D. M. *verbi divini minister*, bedienaar van het goddelijk Woord.
 v. g. *verbi gratia*, bij voorbeeld.
 V. M. (nl.) (in den almanak) volle maan; (fr.) *Votre Majesté*, Uwe Majesteit.

- V. M.** (nl.) voormiddag; ook vorige maand.
vet. Test. *vetus testamentum*, het Oude Testament.
vid. of **v. vide, videatur**, zie, men zie.
vid. videlicet, gelijk licht te zien is; namelijk.
v. *verso*, op de keer- of rugzijde (van het blad).
Vol. *volumen*, boekdeel; lichamelijke omvang of inhoud.
Voc. *vocativus*, vijfde naamval.
V. V. M. M. (fr.) *Vos Majestés*, Uwe Majesteiten.
v. p. (it.) *volti presto*, of **v. s.** (it.) *volti subito*, keer snel om (het muziekblad).
v. s. pl. *verti si placet*, keer om (het blad) asjeblijft.
vt. *vidit*, hij heeft (het) gezien.
v. v. *vice versa*, omgekeerd; heen en terug.
V. S. (nl.) Vereenigde Staten (van Noord-Amerika).

W.

- W.** (nl.) Wissel (op koerslijsten).
W. (nl.) west, westen, wester.
W. I. (nl.) West-Indië.
W. L. (nl.) westerlengte.
W. N. W. (nl.) west-noordwest.
W. S. (nl.) werkelijke schuld.
W. t. N. (nl.) west ten noorden.
W. t. Z. (nl.) west ten zuiden.
W. W. (hd.) *Wiener Währung* (Oostenrijksch papiergeld).
W. Z. W. (nl.) west-zuidwest.

X.

- X.** (Rom. getalmerk), tien.
X. " " tien duizend.
Xr. (hd.) *Kreutzer* (of Oostenrijksche gulden).
Xtus, (nl.) Christus (de Grieksche *X* is gelijk aan onze *Ch*).

Y.

- Y.** (oud-Rom. getalmerk), honderd vijftig.
Y. " " honderd vijftig duizend.

Z.

- Z.** (oud-Rom. getalmerk), twee duizend.
Z. " " twee millioen.
Z. (nl.) zuid, zuiden, zuider.
Z. of **z.** (nl.) zie, men zie er op na.
zal. (nl.) zaliger.
Z. B. (nl.) zuiderbreedte.
Z. B. (hd.) *zum Beispiel*, bij voorbeeld.
Z. D. (nl.) Zijne Doorluchtigheid.
Z. D. H. (nl.) Zijne Doorluchtige Hoogheid.
z. e. (nl.) zijns erachtens.
Z. E. (hd.) *zum Exempel*, bij voorbeeld.
Z. E. of **Z. Ed.** (nl.) Zijn Edele.
Z. E. of **Z. Em.** (nl.) Zijne Eminentie.
Z. E. of **Z. Ew.** (nl.) Zijn Eerwaarde.

- Z. E. of Z. Exc.** (nl.) Zijne Excellentie.
Z. E. A. (nl.) Zijn Edelachtbare.
Z. E. G. A. (nl.) Zijn Edelgrootachtbare.
Z. Gel. (nl.) Zeergeleerde.
Z.-E. H. A. (nl.) Zijn Edelhoogachtbare.
Z. H. (nl.) Zijne Hoogheid; ook Zijne Heiligheid.
Z. H. E. Geb. (nl.) Zijn Hoogedelgeboren.
Z. H. E. Gestr. (nl.) Zijn Hoogedelgestreng.
z. i. (nl.) zijns inziens.
Z. K. H. (nl.) Zijne Koninklijke of Keizerlijke Hoogheid.
Z. K. K. M. (nl.) Zijne Keizerlijke en Koninklijke Majesteit.
Z. M. (nl.) Zijne Majesteit.
Z. O. (nl.) zuidoost.
ZO. t. O. (nl.) zuidoost ten oosten.
ZO. t. Z. (nl.) zuidoost ten zuiden.
Z. R. (nl.) zilverroebels.
Z. t. O. (nl.) zuid ten oosten.
Z. t. W. (nl.) zuid ten westen.
Z. W. (nl.) zuidwest.
ZW. t. W. (nl.) zuidwest ten westen.
ZW. t. Z. (nl.) zuid west ten zuiden.
z. z. (nl.) (in catalogussen), zeldzaam.
Z. Z. O. (nl.) zuid-zuidoost.
Z. Z. W. (nl.) zuid-zuidwest.
z. z. z. (nl.) (in catalogussen), zeer zeldzaam.
-

Vergelijkende Tafel van den Tijd op onderscheidene punten van Europa.

Als het Middag is te:	AMSTERDAM	BERLIJN	BERN	BRUSSEL	CARLSRUHE	KEULEN	DRESDEN	FRANKFORT a/M.	HAMBURG	KOPENHAGEN	LONDEN	MARSEILLE	MILAAN	MUNCHEN	NEW-YORK	PARIJS	ST. PETERSBURG	PEST (OFEN)	PRAAG	ROME	STOKHOLM	STUTTGART	TRIEST	WARSCHAU	WEENEN
AMSTERDAM . . .	12	12 ³⁴	12 ¹⁰	11 ⁵⁸	12 ¹⁴	12 ⁸	12 ³⁵	12 ¹⁵	12 ³⁰	12 ³¹	11 ⁴⁰	12 ²	12 ¹⁷	12 ²⁷	6 ⁴⁴ V	11 ⁵⁰	12 ⁴² N	12 ⁵⁷	12 ³⁸	12 ³⁰	12 ⁵⁵	12 ¹⁷	12 ³⁶	1 ⁵ N	12 ⁴⁶
BERLIJN . . .	11 ³⁶	12	11 ³⁸	11 ³⁴	11 ⁴⁰	12 ¹	11 ⁴¹	11 ⁴⁶	11 ⁵⁷	11 ⁵⁷	11 ⁴⁶ V	11 ³⁸	11 ⁴³	11 ⁵³	6 ¹⁰ V	11 ¹⁶	1 ⁸ N	12 ²³	12 ⁴	11 ⁵⁶	12 ¹⁹	11 ⁴³	12 ²	12 ³¹	12 ¹²
BERN . . .	11 ⁵⁰	12 ²⁴	12	11 ⁴⁸	12 ⁴	11 ⁵³	12 ³⁵	12 ⁵	12 ¹⁰	12 ³⁰	11 ⁵⁰	11 ⁵²	12 ⁷	12 ¹⁷	6 ³⁴ V	11 ⁴⁰	1 ³¹ N	12 ⁴⁶	12 ²⁸	12 ²⁰	12 ⁴²	12 ⁷	12 ²⁵	12 ⁵⁴	12 ³⁶
BRUSSEL . . .	12 ²	12 ³⁶	12 ¹²	12	12 ¹⁶	12 ¹⁰	12 ³⁸	12 ¹⁷	12 ²²	12 ³³	11 ⁴³	12 ¹⁹	12 ²⁹	6 ⁴⁷ V	11 ⁵²	1 ⁴⁴ N	12 ⁵⁹	12 ⁴⁰	12 ³²	12 ⁵⁵	12 ¹⁹	12 ³⁸	1 ⁷ N	12 ⁴⁸	
CARLSRUHE . . .	11 ⁴⁶	12 ²⁰	11 ⁵⁶	11 ⁴⁴	12	11 ⁵⁴	12 ²¹	12 ¹	12 ⁶	12 ¹⁷	11 ⁵⁶	12 ²	12 ¹²	6 ³⁰ V	11 ³⁶	1 ²⁸ N	12 ⁴³	12 ²⁴	12 ¹⁶	12 ³⁹	12 ⁸	12 ²¹	12 ⁵¹	12 ³²	
KEULEN . . .	11 ⁴²	12 ²⁶	12 ²	11 ⁵⁰	12 ⁶	12	12 ¹⁷	12 ⁷	12 ¹²	12 ²²	11 ³²	12 ²	12 ⁹	6 ³⁸ V	11 ⁴²	1 ³³ N	12 ⁴⁵	12 ³⁰	12 ²²	12 ⁴¹	12 ⁹	12 ²⁷	12 ⁵⁵	12 ³³	
DRESDEN . . .	11 ²⁵	11 ⁵⁹	11 ³⁵	11 ²²	11 ³⁰	11 ⁵³	12	11 ⁴⁰	11 ⁴⁵	11 ⁵⁵	11 ⁴⁵ V	11 ³⁶	11 ⁴²	6 ⁹ V	11 ¹⁴	1 ⁶ N	12 ²¹	12 ³	11 ⁵⁵	12 ¹⁷	11 ⁴²	12 ¹²	12 ²⁷	12 ⁵⁸	12 ³³
FRANKFORT a/M.	11 ⁴⁵	12 ¹⁹	11 ⁵⁶	11 ⁴³	11 ³⁹	11 ⁵³	12 ²⁰	12	12 ⁵	12 ¹⁶	11 ³⁵	11 ⁴⁷	12 ²	6 ²⁹ V	11 ³⁵	1 ²⁶ N	12 ⁴²	12 ²³	12 ¹⁵	12 ³⁷	12 ¹²	12 ²⁰	12 ⁴⁹	12 ³¹	
HAMBURG . . .	11 ⁴⁰	12 ¹⁴	11 ⁵⁰	11 ³³	11 ⁵⁴	11 ⁴⁸	12 ¹⁵	11 ⁵⁶	12	12 ¹⁰	11 ³⁰	11 ⁴²	11 ⁵⁷	6 ²⁴ V	11 ³⁹	1 ²¹ N	12 ³⁶	12 ¹⁸	12 ¹⁰	12 ³²	11 ⁵⁷	12 ¹⁵	12 ⁴⁴	12 ²⁶	
KOPENHAGEN . . .	11 ²⁹	12 ³	11 ⁴⁰	11 ²⁷	11 ⁴³	11 ³⁸	12 ⁵	11 ⁴⁴	11 ⁵⁰	12	11 ¹⁰	11 ³¹	11 ⁴⁶	6 ¹⁴ V	11 ¹⁹	1 ¹¹ N	12 ²⁶	12 ⁷	12 ¹²	12 ²²	11 ⁴⁶	12 ⁵	12 ³⁴	12 ¹⁵	
LONDEN . . .	12 ³⁰	12 ⁵⁴	12 ³⁰	12 ¹⁷	12 ³⁴	12 ²⁸	12 ⁵⁵	12 ³⁵	12 ⁴⁰	12 ⁵⁰	12	12 ³¹	12 ²⁷	7 ⁴ V	12 ⁹	2 ¹ N	12 ³⁶	12 ¹⁸	12 ⁵⁸	12 ³⁰	11 ¹²	12 ³⁷	12 ⁵⁵	1 ²⁴ N	1 ⁶ N
MARSEILLE . . .	11 ⁵⁸	12 ³²	12 ⁸	11 ⁵⁶	12 ¹²	12 ⁶	12 ³⁴	12 ¹³	12 ¹⁸	12 ²³	11 ³⁹	12	12 ¹⁵	6 ⁴³ V	11 ⁴⁸	1 ⁴⁰ N	12 ³⁵	12 ³⁶	12 ³⁸	12 ³¹	12 ⁵¹	12 ³⁴	1 ⁸ N	12 ²⁹	
MILAAN . . .	11 ⁴³	12 ¹⁷	11 ⁵³	11 ⁴¹	11 ³⁷	11 ⁵¹	12 ¹⁸	11 ⁵⁸	12 ³	12 ¹⁴	11 ²³	11 ⁴³	12	6 ²⁷ V	11 ³³	1 ²⁴ N	12 ³³	12 ²¹	12 ¹³	12 ³⁵	12	12 ¹⁸	12 ⁴⁷	12 ¹⁹	
MUNCHEN . . .	11 ³³	12 ⁷	11 ⁴⁹	11 ³¹	11 ⁴⁷	11 ⁴¹	12 ⁹	11 ⁴⁸	11 ⁵³	12 ⁴	11 ¹⁴	11 ³⁵	11 ⁵⁰	6 ¹⁸ V	11 ²³	1 ¹⁵ N	12 ³⁰	12 ¹¹	12 ⁴	12 ²⁶	11 ⁵⁰	12 ⁹	12 ³⁸	12 ⁴⁴	
NEW-YORK . . .	5 ¹⁶ N	5 ⁵⁰ N	5 ³⁵ N	5 ¹⁴ N	5 ³⁰ N	5 ²⁴ N	5 ³¹ N	5 ³¹ N	5 ³⁰ N	4 ⁵⁶ N	4 ⁵⁶ N	5 ¹⁸ N	5 ³⁸ N	5 ⁴² N	12	5 ⁵ N	6 ⁵⁷ N	6 ¹² N	5 ⁵⁴ N	5 ⁴⁶ N	6 ⁸ N	5 ³⁰ N	5 ⁵¹ N	6 ²⁰ N	6 ² N
PARIJS . . .	12 ¹⁰	12 ⁴⁴	12 ²⁰	12 ⁵	12 ²⁴	12 ¹⁹	12 ⁴⁶	12 ²⁵	12 ³¹	12 ⁴¹	11 ⁵¹	12 ¹²	12 ²⁷	12 ³⁷	6 ⁵⁵ V	12	1 ² N	1 ⁷ N	12 ⁴⁸	12 ⁴¹	1 ⁸ N	12 ²⁷	12 ⁴⁶	1 ¹⁸ N	12 ⁵⁶
ST. PETERSBURG.	10 ¹⁸	10 ⁵²	10 ²⁰	10 ¹⁶	10 ³²	10 ²⁷	10 ⁵⁴	10 ³⁴	10 ³⁰	10 ⁴⁹	9 ⁵⁹ V	10 ³⁰	10 ³⁶	10 ⁴⁵	5 ³ V	10 ⁴ V	12	11 ¹⁵	10 ⁵⁶	10 ⁴⁹	11 ¹¹	10 ³⁵	10 ⁵⁴	12 ⁸	14 ⁴ V
PEST (OFEN) . . .	11 ³⁴ V	11 ³⁷	11 ¹⁴	11 ¹⁴ V	11 ¹⁷	11 ¹²	11 ³⁹	11 ¹⁹	11 ²⁴	11 ³⁴	10 ⁴⁴	11 ²¹	11 ³⁰	5 ⁴⁸ V	10 ⁵³	10 ⁵⁷	12 ⁴⁵	12	11 ⁴¹	11 ³¹	11 ⁵⁶	11 ²¹	11 ³⁹	11 ²³	11 ⁴⁹
PRAAG . . .	11 ²⁷	11 ⁵⁶	11 ³²	11 ³⁰	11 ³⁶	11 ³⁰	11 ⁵⁷	11 ²⁷	11 ⁴²	11 ⁵³	11 ⁴⁴ V	11 ³⁴	11 ³⁸	6 ⁵ V	11 ¹²	1 ⁴ N	12 ¹⁹	12	11 ³²	12 ¹⁵	11 ³⁹	11 ⁵⁷	12 ³⁶	12 ⁸	
ROME . . .	11 ³⁰	12 ¹	11 ⁴⁰	11 ²⁸	11 ⁴⁴	11 ³⁸	12 ⁵	11 ⁴⁶	11 ⁵⁰	12	11 ¹⁰	11 ³²	11 ⁴⁷	6 ¹⁴ V	11 ¹⁹	1 ¹¹ N	12 ²⁶	12 ⁸	12 ²²	12 ¹⁵	11 ⁴⁷	12 ⁵	12 ³⁴	12 ¹⁶	
STOKHOLM . . .	11 ⁴⁷ V	11 ⁴¹	11 ¹⁸	11 ⁹	11 ²¹	11 ¹⁶	11 ⁴³	11 ²³	11 ²⁸	11 ³⁸	10 ⁴⁸	11 ²³	11 ²⁸	5 ⁵² V	10 ⁵⁷	12 ⁴⁹	12 ⁴	11 ⁴⁶	11 ³⁸	12	11 ²⁴	11 ⁴³	12 ¹²	11 ⁵³	
STUTTGAERT . . .	11 ⁴³	12 ¹⁷	11 ⁵⁸	11 ⁴¹	11 ⁵⁷	11 ⁵¹	12 ¹⁸	11 ⁵⁸	12 ³	12 ¹²	11 ²³	12 ³	12 ¹⁰	6 ²⁷ V	11 ³³	1 ²⁵ N	12 ³⁹	12 ²¹	12 ¹³	12 ³⁶	12	12 ¹⁸	12 ⁴⁷	12 ³⁹	
TRIEST . . .	11 ²⁴	11 ⁵⁹	11 ³⁵	11 ²³	11 ³⁹	11 ³³	12	11 ⁴⁰	11 ⁴⁵	11 ⁵⁵	11 ⁴⁵ V	11 ²⁶	11 ⁴²	6 ⁹ V	11 ¹⁴	1 ⁶ N	12 ²¹	12 ³	11 ⁵⁵	12 ¹⁷	11 ⁴²	12	12 ²⁹	12 ¹¹	
WARSCHAU . . .	10 ⁵⁵	11 ²⁹	11 ⁶	10 ⁵⁸	11 ¹⁰	11 ⁴ V	11 ³¹	11 ¹¹	11 ¹⁶	11 ²⁶	10 ³⁶	10 ⁵⁷	11 ¹³	5 ⁴⁰ V	10 ⁴⁵	12 ²⁷	11 ⁵⁸	11 ³⁴	11 ²⁶	11 ³⁶	11 ¹³	11 ³¹	12	11 ⁴¹	
WEENEN . . .	11 ¹⁴	11 ⁴⁸	11 ²⁴	11 ¹²	11 ²⁸	11 ²²	11 ³⁰	11 ²⁹	11 ³⁸	11 ⁴⁷	10 ⁵⁵	11 ¹⁶	11 ³¹	5 ⁵⁸ V	14 ⁴ V	12 ⁵⁶	12 ¹¹	11 ⁵²	11 ⁴⁶	12 ⁷	11 ³¹	11 ⁵⁰	12 ¹⁹	12	